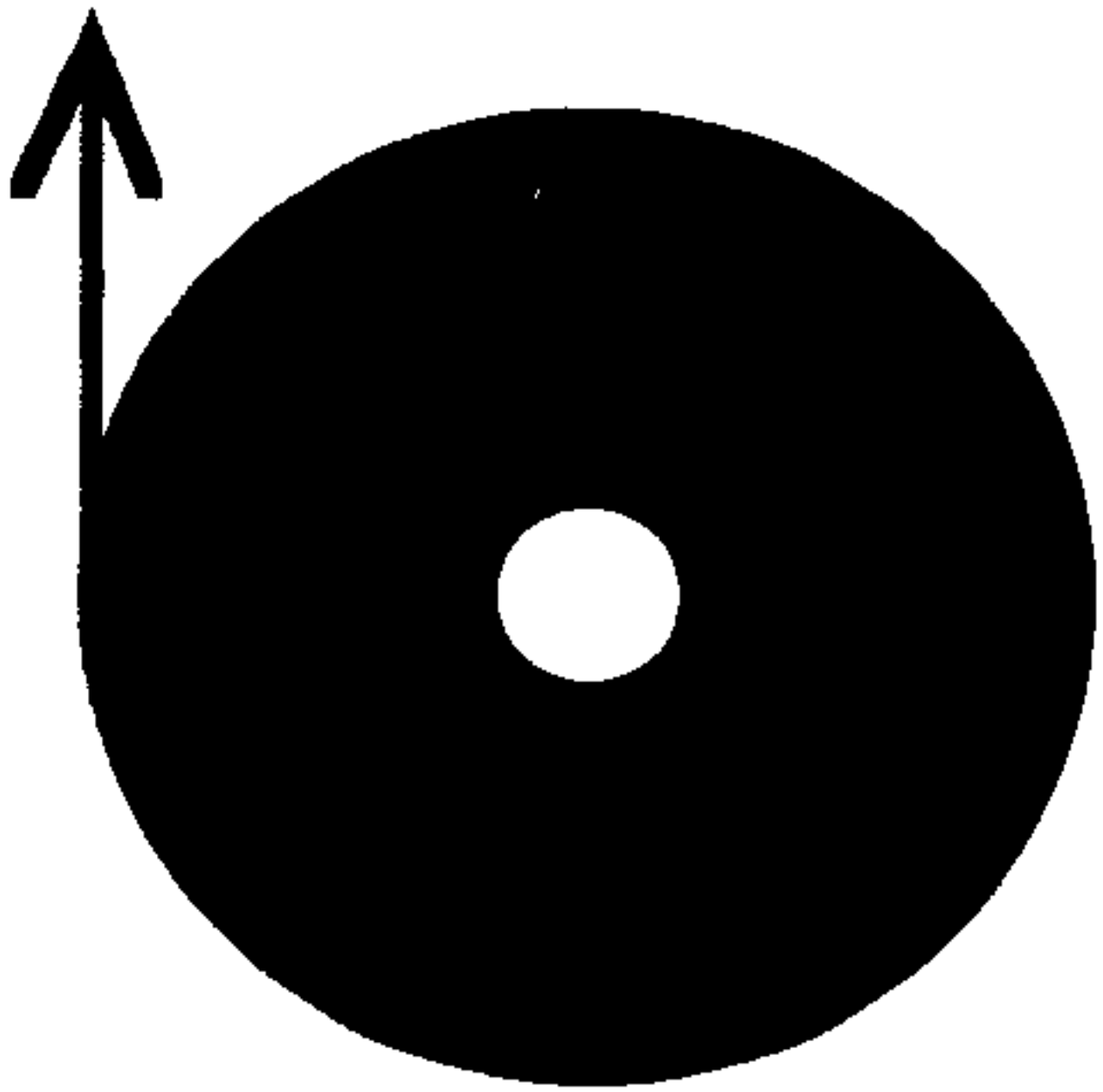

RE

Nas

N

N

Telephone: +47 7

LØGTINGS-TIDINDI

1906

LAGTINGSTIDENDE

1906.

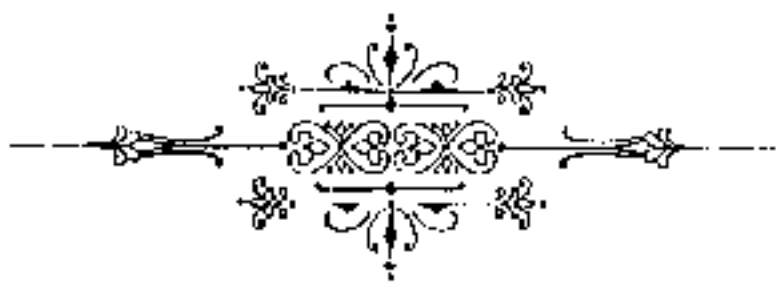

THORSHAVN.

TRYKT I „FÆRØ AMTSTIDENDE"S BOGTRYKKERI.

1906—07.

Lagtingets ordentlige Samling aabnedes den 30te Juli.

Lagtingets Medlemmer.

Amtmand Christian Bærentsen (R.).
Provst Frederik Petersen.

* * *

For Norderøernes Præstegæld:
Sysselmand Clement Olsen (R.),
Højskoleforstander Símun av Skarði.

For Østerø Præstegæld:
Skolelærer Símun Pauli úr Konoy,
Sysselmand Thomas Jul Petersen,
Skolelærer Joen Poulsen,
Fæstearving Andreas Hans Emil Christian Weihe.

For Nordstrømø Præstegæld:
Kongsbonde Johan K. F. Dam,
Fuldmægtig Andreas Samuelsen.

For Sydstrømø Præstegæld:
Handelsbetjent Anton Frederik Dagn,
Dampskibsekspeditør Søren Emil Müller,
Kongsbonde Jóannes Patursson,
Fuldmægtig Mads Andreas Winther.

For Vaagø Præstegæld:
Odelsbonde Daniel Pauli Michelsen,
Sysselmand Joen Zacharias Nielsen.

For Sandø Præstegæld:
Kongsbonde Johan Michael Hentze,
Tømrer Johan Henrik Poulsen.

For Suderø Præstegæld:
Købmand Jacob Dahl (D. M.),
Skolelærer Niclas Johannes Djurhuus,
Sysselmand Oliver Johan Thomas Ludvig Effersøe,
Skolelærer Ole Nicolaj Skaalum.

Til Sekretærer valgtes: J. Poulsen og Nielsen.

I. Omordning af Færoernes finansielle Stilling.*)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet:*

Justitsministeriet,
Kobenhavn, den 1ste Juni 1906.

Ved Skrivelse af 20de f. M. har Amtmanden over Færøerne meddelt Ministeriet, at Folketingsmand J. Patursson har til Lagtingets nys afsluttede overordentlige Samling indbragt en Meddelelse fra Regeringen om, at denne er sindet at virke hen til, at der overlades Lagtinget Raadighed over de direkte og indirekte Skatter paa Færøerne, imod at Tinget selv afholder Udgifterne ved de færøske Telefon-, Vej- og Havneanlæg.

Amtmanden har tillige meddelt, at Lagtinget vilde sætte Pris paa, at Regeringen forinden de forestaaende Lagtingsvalg vilde lade Vælgerne gennem en offentlig Udtalelse tilflyde en Tilkendegivelse om de Spørgsmaal, som ved Opløsningen særligt forelægges dem.

I denne Anledning skal Justitsministeriet herved meddele Lagtinget, at Folketingsmand J. Patursson har været bemyndiget til at give Lagtinget den foran nævnte Meddelelse.

Regeringen er nemlig rede til, hvis der igennem Forhandlingerne herom paa det forestaaende Lagting viser sig at herske et vidt udbredt Ønske derom paa Færøerne, at søge gennemført en Ordning, hvorved paa den ene Side Færøernes Telefon-, Vej- og Havneanlæg blive amtskommunale Anliggender og paa den anden Side de nuværende direkte og indirekte Skatter paa Færøerne gaa over til at blive amtskommunale Indtægter og det overlades Lagtinget under Justitsministeriets Sanktion at fastsætte saadanne andre amtskommunale Skatter og Afgifter, som maatte findes fornødne til Gennemførelse af de nævnte og andre amtskommunale Formaal.

I disse Henseender forventer Ministeriet nærmere Forslag fra Lagtinget.

Det er som en Forberedelse til Forhandlingerne om disse vigtige Spørgsmaal, at Lagtinget er blevet opløst, idet Regeringen har forment — særligt efter at nye Valgbestemmelser vedkommende Lagtinget ere traadte i Kraft —, at det vilde være rigtigst at give alle Lagtingsvælgerne Lejlighed til at give deres Anskuelser til Kende.

*) Se Beretning om den overordentlige Samling 1906.

Foruden Forslag i ovennævnte Henseende vil Ministeriet ønske fornyede Udtalelser af Lagtinget angaaende Tiendesagen og Ædruelighedssagen.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Færøernes Lagting.

Sagens *foreløbige Behandling* foretoges *den 3dje August.* Et Forslag af Patursson om at nedsætte et Udvalg paa 7 Medlemmer bortfaldt. Derefter vedtoges, efter Forslag af Effersøe, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dam, Effersøe, T. J. Pedersen, Patursson* og *J. H. Poulsen.*

Udvalget delte sig i et Flertal (Dam, Effersøe og T. J. Petersen) og et Mindretal (Patursson og J. H. Poulsen).

Flertallet (Ordfører: Effersøe) afgav følgende, *den 1ste September* fremlagte

Betænkning:

Undertegnede Udvalg er blevet nedsat til at afgive Betænkning angaaende en Skrivelse af 1ste Juni d. A. fra Justitsministeriet til Lagtinget, i hvilken Ministeriet erklærer sig rede til, hvis der gennem Forhandlingerne herom paa det forestaaende Lagting viser sig at herske et vidt udbredt Ønske derom paa Færøerne, at søge gennemført en Ordning, hvorved paa den ene Side Færøernes Telefon-, Vej- og Havneanlæg blive amtskommunale Anliggender og paa den anden Side de nuværende direkte og indirekte Skatter paa Færøerne gaa over til at blive amtskommunale Indtægter, og det overlades Lagtinget under Justitsministeriets Sanktion at fastsætte saadanne andre amtskommunale Skatter og Afgifter, som maatte findes fornødne til Gennemførelse af de nævnte og andre amtskommunale Formaal.

Ministeriet har derhos i samme Skrivelse udtalt Ønsket om at faa fornyede Udtalelser af Lagtinget angaaende Tiendesagen og Ædruelighedssagen.

De to sidstnævnte Sager blive behandlede i særlige Udvalg, som Tinget har nedsat, medens undertegnede Udvalg alene har til Behandling den første Sag.

Udvalget har delt sig i et Flertal (Dam, Effersøe og T. J. Petersen) og et Mindretal (J. Patursson og J. H. Poulsen).

Flertallets Udtalelser og Forslag ville findes nedenfor, medens Mindretallet vil afgive en særskilt Betænkning.

Det fremgaar tydeligt af de i Aar stedfundne Lagtingsvalg og Folketingsvalget, at der ikke her paa Færøerne hersker et vidt udbredt Ønske om Gennemførelse af den omhandlede Ordning. Tværtimod kan man af Valgene drage den Slutning, at der kun findes et ringe Tal blandt Vælgerne, som slutte sig til denne. Allerede af den Grund kan der ikke være Tale om at tilraad dens Gennemførelse.

Flertallet finder den desuden ogsaa af andre Grunde aldeles utilraadeli

Det fremgaar af Referatet af et Foredrag, som den daværende Folk tingsmand Patursson holdt i Thorshavn den 22de April d. A. angaaende si Rigsdagsvirksomhed, at Hr. Patursson opgiver at have opfordret Regeringen t at tilbyde Færøerne et udvidet finansielt Selvstyre med Tilskud fra Staten, san at de Forhandlinger, som han førte med Regeringen, efter hans Opgivende r sulterede i et Tilbud fra denne, som Hr. Patursson giver nærmere Oplysning om. Hans Foredrag findes gengivet i Bladet »Tingakrossur« Nr. 17 B. og for den 25de April og 2den Maj d. A. og vedlægges i hoslagte Afskri

(Bilag 1)*). Bladet staar i nær Forbindelse med Hr. Patursson, og denne har ingensinde bestridt Rigtigheden af Bladets Gengivelse af hans Foredrag. Man maa vel derfor være berettiget til at slutte, at Hr. Patursson godkender Referatet. Ifølge hans Fremstilling var det Regeringens Mening, at vi »mod at faa alle vore nuværende Ydelser til Statskassen stillede til fri Raadighed — foruden et fast aarligt Statstilskud — overtager, hvad vi tror at kunne magte af herværende Opgaver og Institutioner«. Det fremgaar derhos af Foredraget, at der skulde være givet Lagtinget et Tilbud om udvidet Lovgivningsmyndighed, se navnlig de to sidste Stykker af Foredraget (Bilag 1).

I den overordentlige Lagtingssamling i Maj d. A. blev fremlagt en Skrivelse af 12te s. M. fra Hr. Patursson, af hvilken hoslagt følger en Afskrift (Bilag 2)*).

I denne Skrivelse meddeler Hr. Patursson, at der fra det samlede Ministerium blev givet ham Meddelelse om, »at Regeringen var villig til at overlade Færøernes Lagting fri Raadighed over Øernes direkte og indirekte Skatter, imod at Lagtinget saa selv afholdt Udgifterne ved Telefon-, Vej- og Havneanlæggene«. Han anfører endvidere: »Yderligere blev der meddelt mig af Regeringen, at hvis Færingerne ogsaa ønskede andre lokale Anliggender, som nu helt eller delvis vare Statsanliggender, overført til færøske Sager, da var Regeringen villig til at forhandle med Lagtinget derom. Ligeledes vilde man stille sig imødekommende, om Lagtinget til Bestridelse af sine forøgede Udgifter skulde mene det paakrævet at søge om et bestemt aarligt Statstilskud«.

Det ses let, at Regeringens Tilbud efter den i Hr. Paturssons Skrivelse givne Fremstilling har et andet Indhold, end det havde ifølge hans foran omtalte Foredrag.

Hr. Paturssons Skrivelse blev behandlet i Lagtinget, og dette vedtog den 20de Maj d. A. en Henvendelse til Justitsministeriet, som følger hermed i Afskrift (Bilag 3)*).

I Begyndelsen af denne Henvendelse omtales den af Hr. Patursson i Tinget indbragte Meddelelse fra Regeringen, men Meddelelsens Indhold gengives ikke fuldstændigt, idet det i Lagtingets Henvendelse alene hedder, »at denne (ɔ: Regeringen) er sindet at virke hen til, at der overlades Lagtinget Raadighed over de direkte og indirekte Skatter paa Færøerne, imod at Tinget selv afholder Udgifterne ved de færøske Telefon-, Vej- og Havneanlæg«, medens den af Hr. Patursson indbragte Meddelelse, som foran oplyst, endvidere omtaler, dels, at Regeringen, hvis Færingerne ønskte det, er villig til at forhandle om, at ogsaa andre lokale Anliggender, som nu helt eller delvis er Statsanliggender, overføres til at blive færøske Sager, dels at Regeringen vil stille sig imødekommende, om Lagtinget til Bestridelse af sine forøgede Udgifter skulde mene det paakrævet at søge om et bestemt aarligt Statstilskud.

Af Justitsministeriets Skrivelse ses, at Hr. Patursson har været bemyndiget til at give Lagtinget en Meddelelse af det Indhold, som er angivet i Lagtingets Henvendelse til Justitsministeriet, jfr. foran, medens det med Sikkerhed maa sluttes af samme Skrivelse, at Hr. Patursson ingen Bemyndigelse har haft til at indbringe i Lagtinget nogen yderligere Meddelelse fra Regeringen.

Udvalgets Flertal føler sig ganske forvisset om, at Justitsministeren ved gennem den daværende Folketingsmand at give Lagtinget en mundtlig Meddelelse og nu senere paa Foranledning af Tingets Vedtagelse i den overordentlige Samling i Aar at tilstille Tinget og derigennem Vælgerne et skriftligt Tilbud om en begrænset Udvidelse af dets kommunale Selvstyre, har villet stille de færøske Vælgere og Lagtingets Medlemmer aldeles frit med Hensyn til, om de ville antage eller forkaste Tilbudet. Vi, og sikkert ogsaa Lagtingets Flertal, have fuld Tillid til Ministeriets demokratiske Tænkemaade. Vi slutte derhos af Ministeriets Skrivelse, at Ministeriet ikke engang nærer noget Ønske om Gennemførelsen af den omhandlede Ordning.

Derimod forstaa vi meget vel, at Ministeriet i Henhold til, hvad der har foreligget for samme, har fundet det rigtigt at skaffe Klarhed over, hvorvidt der

*) Udelades her.

paa Færøerne skulde være overvejende Stemning for en Udvidelse af det kommunale Selvstyre i finansiel Henseende, og at Ministeriet i bekræftende Fald er sindet til at imødekomme et eventuelt Ønske herom. I Overensstemmelse hermed kan det ikke betvivles, at Ministeriet vil respektere Befolkningens gennem Valgene kraftigt udtalte Ønske om Bevarelsen af den nuværende Stilling.

Ministeriets Tilbud er af nogle blevet opfattet som et Tilbud om et Selvstyre i Lighed med det, som Island har, saaledes at Lagtinget blev en Rigsdag med lovgivende Myndighed, fuld Raadighed over alle Øernes Finanser m. m.

Imidlertid indeholder Justitsministeriets Meddelelse i Skrivelsen af 1sto Juni d. A. intet Tilbud om et saadant Selvstyre. Ministeriet tilbyder kun eventuelt at virke for, at der gives Lagtinget i Egenskab af Amtsraad Raadighed over visse Skatter, som Staten og ikke Lagtinget hidtil har raadet over, mod at Tinget til Gengæld paatager sig visse Opgaver, der efter deres Natur kunne være Statsopgaver, samt en Ret til under Ministeriets Sanktion at fastsætte nye amtskommunale Skatter. Det nye heri er Raadigheden over visse Statsskatter, Retten til at fastsætte nye amtskommunale Skatter, samt at der hertil udkræves Sanktion fra Ministeriet. Hvad angaar Retten til at fastsætte Skatter, har Lagtinget alt en saadan med Hensyn til Skatter til Amtets Repartitionsfond og Skydsskatten, hvilke Lagtinget uden Ministeriets Sanktion kan forhøje efter eget Tykke, og som ofte er blevne forhøjede i Forhold til de Krav, der stilles.

Udvalgets Flertal forstaar meget vel Hensigten med Hr. Paturssons Opfordring til Regeringen. Den maa nemlig ses i Belysning af hans hele politiske Virksomhed, hvis Maal navnlig giver sig tydelig tilkende i den af ham i 1903 udgivne Bog »Færøsk Politik«, og som er Øernes fuldstændige Selvstyre med Hensyn til Finanser og Lovgivning, jfr. foran. Den os tilbudte finansielle Ordning er, efter hvad der foreligger for Offentligheden, paatænkt af det saakaldte Selvstyreparti som det første Skridt paa den Vej, der fører til Ophævelse af det Fællesskab vedrørende Lovgivning og Finanser, som nu bestaar mellem Færøerne og det øvrige Kongerige. Alene af den Grund maa Udvalgets Flertal bestemt fraraade Tinget at anbefale den.

Komme vi først ind paa denne Vej, ved vi ikke, hvor langt Adskillelsen fra det øvrige Rige vil føre os, om den ikke til sidst ender i fuldstændig Udskillelse. Denne Opfattelse deles sikkert af den langt overvejende Del af den færøske Befolkning. Den har klart lagt sig for Dagen ved de i Aar her paa Øerne foretagne politiske Valg.

Skønt »Tilbudet« allerede af foranførte Grunde maa anses for uantageligt, vil Udvalgets Flertal dog, for at belyse Sagen saa alsidigt som muligt, hidsætte nogle Bemærkninger om, hvorvidt »Tilbudet« er antageligt rent finansielt set.

Det, som Ministeriet eventuelt vil give os Raadighed over, er de nuværende direkte og indirekte Statsskatter fra Øerne. Ifølge Oplysninger fra Landfogedkontoret vare i Finansaaret 1905—06 Statens samlede Indtægter af Færøerne følgende (se Tabellen øverst paa Side 5).

Der foreligger ikke nogen Tilkendegivelse fra Ministeriet af, hvilke Indtægter Ministeriet regner for Skatter, men man kan gaa ud fra, at Indtægterne under Nr. 1—4, i alt 28,388 Kr. 39 Øre, maa høre til denne Kategori. Maaske kunne Indtægterne under Nr. 5—7, til et Beløb af 4120 Kr. 29 Øre, komme med, men det samlede Skattebeløb, som det drejer sig om, bliver alligevel ikke højere end 32508 Kr. 68 Øre. Efter Omstændighederne vil det formentlig være rigtigst at regne med 30,000 Kr., som et rundt Tal, liggende mellem de forannævnte. Derimod kan der ikke være Tale om at henregne de under 8—22 nævnte Indtægter til Skatter.

Med en aarlig Sum paa omtrent 30,000 Kr. skulle vi altsaa kunne møde de Krav, som vort Telefon-, Havne- og Vejvæsen vil stille i de kommende Aar.

Hvad der herved straks falder i Øjnene er, at vi aldeles ikke kan overskue, hvilke Summer, der udkræves til disse Anlæg og deres Drift samt Vedligeholdelse.

Telefonsagen og Vejsagen ere sagkyndigt undersøgte i deres Helhed, hvorimod der ikke foreligger nogen samlet Undersøgelse angaaende Havnesagen.

Statens samlede Indtægter af Færøerne i Finansaaret 1905—06.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1. Kongs- og Matrikulskat	1492	7	....	..
2. Laugmandstold	216	40	....	..
3. Indførselsafgift af Spiritus	26643	92	....	..
4. Rangskat	36	..	28388	39
5. Tiender	2651	29	....	..
6. Afgift af Brændevinshandel	200	..	....	..
7. Tilkøbsafgift af Skibe	1269	..	4120	29
8. Hvalrettighed	54	45	32508	68
9. Gebyrer for kongelige Bevillinger	908	82	....	..
10. Skibsmaalingsafgifter	301	7	....	..
11. Retssportler	4397	91	....	..
12. Lejeafgift af Fæstegodset	13450	43	....	..
13. Arvefæsteafgift af L. Dinon	40	..	....	..
14. Fæsteres Lejeforhøjelse ved Grundforbedringsgodtgørelse	838	21	....	..
15. Indfæstning af Kongsgaarde	532	3	....	..
16. Vragrettighed	229	15	....	..
17. Bøder til Statskassen	1220	..	....	..
18. Bøder til Justitskassen	34	..	....	..
19. Forskellige Lejemodtagelser	15	45	....	..
20. Renter og Afdrag paa Statsaktiverne	1811	64	23833	..
21. Indtægt af Konfiskation	0	00	....	..
22. Depositionsafgifter	0	00	....	..
	56341	83	56341	84

Kun et Par Projekter ere gjorte. Selv paa Grundlag af de foreliggende Undersøgelser vedrørende Telefoner og Veje kan man intet sikkert bygge, idet dels Overslagene kunne blive betydelig overskredne, dels velbegrundede Krav paa Udvidelse af de projekterede Anlæg kan fremkomme i en nær Fremtid. Vi se allerede, hvor mange Krav paa Udvidelse af Telefonnettet der alt er fremkommet. Hvad Drift og Vedligeholdelse af Telefoner og Veje vil beløbe sig til, kan man ikke sige. Med Hensyn til Telefonerne kan man vel opstille en Beregning, men den kan ikke være andet end en Del usikker. Havnesagen er i sin Helhed aldeles ubestemmelig.

Efter de foreliggende Oplysninger skal man hidsætte følgende Beregninger:

A. Telefonvæsenet.

1. Anlægssum efter den af Ingeniør Möller udarbejdede Plan	263500 Kr.
2. Udgifter ved Anlæg, som ventelig ville paakræves i Løbet af de første 30 Aar	60500 —
	324000 Kr.

a) Forrentning og Afbetaling heraf anslaas til 6 pCt. p. a. Den under 2 nævnte Udgift vil ikke i sin Helhed være at afholde straks, men den er sat lavt, for at det aarlige Beløb til Forrentning og Afbetaling kan beregnes med samme gennemsnitlige Beløb aarlig.	19400 Kr.
b) Underskud ved Driften og Vedligeholdelse aarlig. . . .	6000 —
I alt aarlig Udgift . . .	25400 Kr.

Heri er ikke taget Hensyn til Sognekommunernes Udgifter til Driften af Stationerne m. m.

B. Vejvæsenet.

De af Ingeniør Horn projekterede Vejanlæg ere beregnede til en Sum af 704,300 Kr. Vil man antage, at kun en Del af disse Anlæg kræve at realiseres f. Eks. med en Bekostning for Amtskommunen af 400,000 Kr., vil dog alene Forrentningen heraf til $4^1/_5$ pCt. aarlig andrage 16800 Kr. om Aaret. Man er her gaaet ud fra, at Vejenes Vedligeholdelse bliver Amtskommunen uvedkommende, og at man derfor ikke behøver at regne med Udgift for denne hertil og heller ikke til Afdrag paa Anlægssummen.

C. Havnevæsenet.

Her foreligger Undersøgelser og Overslag vedrørende 2 Projekter, der saa vidt bekendt tilsammen udviser Udgifter til Beløb 3,310,000 Kr. Hvorvidt der under Hensyn til den store Bekostning er Grund til at gennemføre disse 2 Projekter, skulle vi ikke udtale os om. De opfattes sikkert af Flertallet af Vælgerne som Sager, hvis Realisation ikke er stærkt paakrævet for Tiden. Hvad der i øvrigt maatte trænges til, og hvad Anlæggene ville koste, har man ingen Mening om.

Regeringen har, som bekendt, efter Lagtingets Indstilling besluttet at lade foretage en sagkyndig Undersøgelse af Havneforholdene paa Færøerne; men denne Undersøgelse har endnu ikke fundet Sted. Alene af den Grund er det meningsløst, at Færøerne skulde overtage alle de fremtidige Udgifter, som Anlæg af Havne paa Øerne maatte medføre, saa meget mere, som det ligger nær at tænke sig, at saadanne Havneanlæg ogsaa kunne komme Borgerne i det øvrige Kongerige direkte til Gode. Paa Statens Territorium ved Færøerne have nemlig alle danske Borgere lige Ret til at drive Næring (Fiskeri, Hvalfangst o. s. v.). Vel drive for Tiden af danske Borgere kun faa andre end Færingerne Næring paa og ved Territoriet, men der er ikke noget i Vejen for, at ogsaa andre danske Borgere kunne komme til efter en større Maalestok at deltage i saadanne Virksomheder, som maatte udvikle sig paa Grundlag af Havneanlæg f. Eks. Sildefiskeri og Fiskeri med regelmæssig Udførsel af fersk Fisk.

Man kan intet opgive med blot nogenlunde Sikkerhed om, hvad Udgifter Fremtiden vil kræve til Anlæg af Havne paa Øerne, eller naar Tiden vil være inde til at anvende Bekostning paa Havneanlæg af ikke blot lokal Betydning. Imidlertid skal Udvalgets Flertal dog løselig anslaa den sandsynlige *aarlige* Gennemsnitsudgift til Havneanlæg paa Øerne i en længere Aarrække til 20,000 Kr.

Efter det anførte paaregnes til Udgift aarlig vedrørende:

Telefoner.	c. 25400 Kr.
Veje	- 16800 —
Havne	- 20000 —
	c. 62200 Kr.

Til Indtægt paaregnes af samtlige Statsskatter	30000 Kr.
Det aarlige Underskud bliver . . .	32200 Kr.

hvilket maa dækkes ved Udskrivning af nye amtskommunale Skatter paa Øerne; jfr. Justitsministeriets Skrivelse af 1ste Januar d. A.

Udvalget skal atter fremhæve, hvor usikker denne Beregning er og maa være, og dette viser tilfulde, hvor uantageligt Tilbudet er, selv om man blot ser hen til den rent finansielle Side af Sagen. Hvis vi antager Tilbudet, blive vi førte ind i en ganske utryg Tilstand. Tilbudets Antagelse bliver for os det rene Lykkespil, og saadant kan særlig vi med vore forholdsvis smaa Midler ikke indlade os paa. Vi ere ikke for Tiden i Stand til at overse, hvilke Krav der vil blive stillet til Bevillinger m. H. t. vort Telefon-, Vej- og Havnevæsen. Selv Udgifterne til Telefonvæsenet ere meget usikre, da Anlægget først nu er begyndt, og vi ingen Erfaringer have om Bekostninger ved Vedligeholdelse af Materialer og vanskelig kunne danne os noget omtrentligt Skøn vedrørende Indtægterne.

Angaaende de af Lagtinget fremsatte Anmodninger til Regeringen om Bevillinger af Statskassen til Telefoner, Veje og Havne maa vi særligt fremhæve følgende:

Det er en blandt Vælgerne vidt udbredt Mening, at vi, særlig som Følge af den nye Telegrafforbindelse, ikke kan undvære Telefoner paa Færøerne — at Tiden er inde for Anlæg af saadanne ved det offentlige. Derimod er Spørgsmaalet om Nytten ved Vej- og Havneanlæg for offentlig Regning i større Stil, set i Forhold til Bekostningen, meget omtvistet. At der er fremkommet Projekter angaaende Vej- og Havneanlæg, og at Lagtinget har henstillet til Regeringens Overvejelse, om hvorvidt Staten vil yde Bevillinger til sammes Realisation, er ikke ensbetydende med, at Tinget anser disse Projekter for modne til at realiseres i deres Helhed eller i større Omfang. Betydningen af Tingets Henvendelser til Regeringen m. H. t. disse Sager er kun, at Tinget har ment, at Tidspunktet var inde til at tage dem under Overvejelse og at faa klargjort Bevillingsmyndighedernes Stilling til dem. Derfor har Lagtinget ladet anstille Undersøgelse angaaende Vejsagen og anmodet Regeringen om at undersøge Havnesagen.

I hvilket Omfang disse 3 Sager tilsammen have Krav paa det offentliges Støtte, kan ingen sige. Det er ikke umuligt, at en Overenskomst med Staten paa Grundlag af det foreliggende Tilbud med Tiden kunde vise sig at blive fordelaglig for Færøerne i finansiel Henseende for nævnte Sagers Vedkommende, men dette kan ikke med nogenlunde Sandsynlighed oplyses nu. Det eneste, som kan godtgøres, er, at vi, ved at modtage Tilbudet, med vore forholdsvis smaa Midler indlade os paa et Foretagende, hvis Rækkevidde ingen kan overskue. Thi det maa anses for givet, at vi samtidig med at overtage vedkommende Statsskatter ogsaa overtage Forpligtelser til at løse de Opgaver, som vi til Gengæld overtage, fuldt ud.

Regeringen maa være gaaet ud fra, at vi virkelig ville udføre betydelige Telefon-, Vej- og Havneanlæg.

Det er blevet fremhævet, at vi, særlig under den foreliggende Situation, da vi uden nogen Sikkerhed for Statstilskud har overtaget vort Telefonvæsen, ere vel tjente med at modtage »Tilbudet«, da dette vil kunne føre til, at vi »faa vore Telefoner for intet«. Vi skulde nemlig kunne indrette os saaledes, at vi ikke afholde flere Udgifter end den Sum af Skatter, som vi overtage fra Staten, og tilmed kunne indskrænke Udgifterne saaledes, at vi af et Overskud fik »Penge daa Rente«. Dette sidste kan med medundertegnede Effersøe tydelig mindes, at Hr. Patursson udtalte paa et Møde i Klaksvig d. Juni d. A. Han sagde ligefrem, at vi kunde sætte de Penge, som vi ikke benyttede, i en Sparekasse til Forrentning.

En saadan Fremgangsmaade vilde imidlertid være højst forkastelig og vilde sikkert bl. a. paadrage os Bevillingsmyndighedernes højeste Uvilje. Disse vilde visselig ikke finde sig i denne Trafik, men skride ind. Vi se Tilbudets Antagelse som en Overenskomst med Rettigheder og Forpligtelser paa begge Sider. Naar vi indgaa en Overenskomst med Regering og Rigsdag, maa vi holde den, og vi kan ikke, samtidig med at vi overtage Skatterne, skyde Vejsagen og Havnesagen til Side. En saa kortsynet og i det hele taget forkastelig Politik maa Udvalgets Flertal bestemt fraraade Lagtinget. Det fremgaar ogsaa tydeligt af Justitsministeriets Skrivelse, at Ministeriet har for Øje, at vi ikke alene ved Hjælp af de os overdragne Skatter vil være i Stand til at gennemføre Telefon-, Vej- og Havneanlæggene, men maa fastsætte nye Skatter til disse Sagers Løsning.

Der er saa meget mere Grund til at antage, at Regeringen er gaaet ud fra denne Forudsætning, som Folketingsmanden sees i Rigsdagen at have fremstillet vore Krav fra Lagtingssamlingen i 1905 paa Statskassen, særlig til de nævnte Formaal, som andragende et Beløb af c. 1½ Million Kr.

Han har nemlig ifølge Rigsdagstidende 1905—06 (346—446), Folketinget III Sp. 6165 bl. a. udtalt følgende i Folketinget: »Man vedtog da ogsaa i sidste Lagtingssamling Forslag, der vilde medføre en Udgift for Statskassen af saadan noget som 1½ Million Kr. Man betragtede det i Lagtinget som givet, at disse Penge i Aar vilde blive bevilgede i Rigsdagen, og man forberedte sig allerede til nu i Sommer at skulle sætte disse Arbejder i Gang, det var jo særlig Telefonanlæg, Vejanlæg og Havneanlæg. Imidlertid har det jo vist sig, at det ikke er kommet frem i Aar, vi have ikke faaet bevilget de 1½ Million Kr. paa Rigsdagen i Aar til de forskellige Anlæg ovre paa Færøerne«.

Vel er det saa, at Hr. Patursson har været ganske uberettiget til at fremføre noget saadant, men man kan ikke komme bort fra, at det er blevet sagt i Rigsdagen af Øernes Folketingsmand, hvorved Regeringen maa have faaet et urigtigt Syn paa Forholdene, samt at der i 1905 er tilstillet Regeringen:

1) Andragende om Statstelefonanlæg paa Øerne til Beløb 288,400 Kr. jfr. Lagtingstidende for 1905 B. Side 48, Lagtingsberetningen for 1902 Side 51 og Bilag 9.
2) Andragende om:
   a) At Regeringen vil overveje Spørgsmaalet om Anlæg af Køreveje paa Færøerne med Tilskud fra Statskassen paa Grundlag af den paa Tingets Foranledning af Ingeniør Horn udarbejdede Plan, hvilken Plan udviste en samlet Udgift af 704,300 Kr. og indeholdes i Lagtingsberetningen for 1904.
   b) At der eventuelt paa Finansloven for næste Finansaar maa blive søgt bevilget et i Henhold til de i Andragenderne fremsatte Tilbud passende Beløb til Anlæg af Køreveje mellem Skopen og Sand—Trødum, med Bro over Sandselven, og mellem Thorshavn, Velbestad og Kirkebø.
   c) At Sagen i dens Almindelighed, jfr. Indstillingspunkt 1, maa blive forelagt Lagtinget med Oplysning om, hvorvidt og i hvilken Udstrækning Regeringens Støtte til Erhvervelse af fornødne Bevillinger fra Statskassen vil kunne paaregnes.
3) Andragende om:
   a) En Bevilling af Statskassen til en Trafik- og Fiskerihavn i Trangisvaag, dog saaledes, at eventuelle senere berettigede Krav til Statskassen fra andre Pladser paa Færøerne i lignende Retning ikke derved tilsidesættes.
   b) En Undersøgelse for Statens Regning af de færøske Havneforhold i deres Helhed.

Det under 3 a. nævnte Projekt var beregnet til at koste i alt 310,000 Kr., jfr. i det hele taget Lagtingstidende for 1905 B. Side 60 og flg.

Det vil ses, at det eneste, som Lagtinget har ønsket, at Staten skulde overtage i sin Helhed, var det til en Udgift af 288,400 Kr. beregnede Telefonan-

læg, medens der vel er andraget om Statstilskud til Vej- og Havneanlæg, men nogen Sum for Størrelsen af saadanne Tilskud ikke er nævnet; Afgørelsen heraf er helt henstillet til Bevillingsmyndighederne. De Vej- og Havneanlæg, til hvilke der var ansøgt om Tilskud, androg tilsammen kun 39,600 Kr.

Hvis det foreliggende Tilbud, saaledes som det er blevet paastaaet fra en vis Side, er meget fordelagtigt for Færøerne, kunne vi ikke se, hvorfor man ikke kan gøre Regning paa at opnaa lige saa gunstige Vilkaar med Hensyn til Fremme af de Formaal, som vi lægge Vægt paa at faa fremmede, ad en anden og efter vor Mening naturligere og sundere Vej, idet vi for hver enkelt Sags vedkommende forhandler med Bevillingsmyndighederne om:

1) hvorvidt Staten helt vil overtage vedkommende Sag uden Tilskud fra Amtet.
2) hvorvidt Staten vil overtage Sagen med Tilskud fra Amtet, eller
3) hvorvidt Staten vil yde Tilskud til en Sag, som Amtet paatager sig.

I de under 2 og 3 nævnte Tilfælde maa Lagtinget for hver Sag afgøre, hvorvidt de Vilkaar, der bydes, ere antagelige. Mener Tinget, at de ikke ere det, lader man Sagen falde eller udsætter den; i modsat Fald gennemføres den, og saa bliver Spørgsmaalet, om de Midler, som Amtet raader over, ere tilstrækkelige. Ere de det ikke, maa man skride til Udskrivning af Skat, hvad enten man benytter den Ret, man nu har gennem Forhøjelse af Bidraget til Amtets Repartitionsfond eller til Skydskassen, eller man, hvis saadant maatte anses for mere hensigtsmæssigt, gennem Lovgivningsmagten erhverver Ret til Skattepaalæg paa et andet Grundlag.

Dette er den Vej, som man har fulgt hidtil her og ligeledes følger nede i Kongeriget, og vi skønne ikke, at der foreligger noget, som gør det antageligt, at denne Vej, som vi anse for den bedste, er ufarbar.

Navnlig skulle vi pege paa det forkastelige i, at vi skulde under Foregivende af at ville fremme kostbare Planer for Telefon-, Vej- og Havnevæsen, modtage et Tilbud, der giver os Raadighed over en betydelig aarlig Sum, uden til samme Tid at fremme disse Planer fuldtud.

Der er intet mærkeligt i, at der af og til fra Lagtinget fremkommer Andragender om Statstilskud, som forekommer Bevillingsmyndighederne at være for store. Vi antage ikke, at alle de Krav paa Statsstøtte, som rejses i den øvrige Del af Kongeriget, af Bevillingsmyndighederne blive ansete for billige og af den Grund efterkommes. Ligesaa lidt som der foreligger nogen Grund for, at Bevillingsmyndighederne skulde ønske en finansiel Udskillelse af Færøerne, fordi vore Andragender om Statsstøtte synes disse st være overdrevne, lige saa lidt have vi Aarsag til at ønske en saadan Udskillelse, fordi vore Begæringer om Bevillinger af Statskassen ikke imødekommes efter vore Ønsker.

I Henhold til, hvad vi have anført foran, skal Udvalgets Flertal foreslaa Tinget at svare Justitsministeriet følgende:

> Lagtinget udtaler sin Tak for den Velvilje, hvormed det høje Ministerium ved sit Tilbud har villet imødekomme et muligt Ønske om en ny Ordning af Færøernes Forhold til det øvrige Rige.
>
> Tinget finder imidlertid, at en Gennemførelse af den i det høje Ministeriums Skrivelse omtalte Ordning ikke er gavnlig for Færøerne; og de færøske Vælgere have gennem de i Aar stedfundne Valg til Folketing og Lagting klart tilkendegivet, at de ikke ønske denne Ordning.

Mindretallet (Ordfører: Paturssen) afgav følgende, *den 1ste September* fremlagte

Betænkning:

Ved forhv. Folketingsmand J. Patursson blev der til Lagtingets overordentlige Samling i afvigte Foraar indbragt en Meddelelse fra Regeringen om, at denne var sindet til at overlade Lagtinget fri Raadighed over Øernes direkte og indirekte Skatter imod, at Tinget saa selv afholdt Udgifterne ved Telefon-, Vej- og Havneanlæggene.

Foranlediget heraf vedtog Tinget en Indstilling af 20de Maj til Justitsministeriet, hvori bl. a. punkteres, at dette var beredvilligt til en nærmere Forhandling med Regeringen om, hvorledes ovennævnte Opgaver skulde løses. Dog udtalte Tinget et særligt Forbehold overfor Havnespørgsmaalet, eftersom Undersøgelserne vedrørende disse Forhold endnu ikke vare tilendebragte.

Ved Skrivelse af 1ste Juni, d. A. til Færøernes Lagting har saa Justitsministeriet yderligere tilkendegivet, at Regeringen er rede til, hvis der gennem Forhandlingerne herom paa det forestaaende (indeværende) Lagting viser sig at herske et vidt udbredt Ønske derom paa Færøerne, at søge gennemført en Ordning, hvorved paa den ene Side Færøernes Telefon, Vej- og Havneanlæg blive amtskommunale Anliggender, og paa den anden Side de nuværende direkte og indirekte Skatter paa Færøerne gaar over til at blive amtskommunale Indtægter.

Udvalgets Mindretal (J. Patursson og J. H. Poulsen) maa i høj Grad paaskønne den høje Regerings Meddelelse, hvori efter vor Mening den mest praktiske og den mest gensidig tilfredsstillende Vej er anvist til de nødvendige Midlers Tilvejebringelse for Gennemførelsen af de for Øjeblikket vigtigste Reformer til Øernes Udvikling.

Det maa erkendes, at de nuværende færøske Skatteforhold og Skattebestemmelser lide under en uheldig Ordning, som det mer og mer bliver en Nødvendighed at komme bort fra. Særlig uheldigt virker denne Ordning med Hensyn til Dispositionsretten over de saakaldte »Statsskatter«, idet der, hvad disse angaar, ikke haves nogen Bestemmelse, hvorpaa Lagtinget kan basere Øernes Finansberegninger.

Lagtingets Standpunkt har paa faa Undtagelser nær været dette, at alle hidtil af dette Ting i Forslag bragte Skatter skulde forvaltes og administreres af Lagtinget selv. Imidlertid har det vist sig, at de skiftende Regeringer have set meget forskelligt paa Lagtingets Mening i saa Henseende, idet Tingets Selvforvaltningsforslag dels have mødt Modstand og dels faaet Tilslutning; jfr. f. Eks. Hvallovene af 30te Marts 1895 og 2den Maj 1902. Endvidere kan henvises til, at Regeringen en enkelt Gang er gaaet ind paa at fastsætte en Mellemform af denne Dispositionsret, idet der er blevet paalagt en færøsk Skat (Spiritustold), jfr. Lov af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne, som *Kompensation* for paalagte Udbetalinger af Statskassen til Afløsning af en paa de færøske Indbyggere hvilende Byrde (Fisketienden).

Vedrørende den direkte Beskatning forvaltes de derved fremkomne Indtægter dels af Lagtinget i Henhold til Lov af 15de April 1854 § 12 b og Lov af 6te Februar 1880 og 27de Marts 1903 om Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden, og dels af Staten, jfr. Lov af 23de April 1897 angaaende Indførelse af en ny Skyldsætning af Jordejendomme paa Færøerne.

Hvilke Vanskeligheder denne Ordning af Skatteforholdene medfører for et sikkert og beregnende Lagtingsarbejde, kan ses af nærliggende Eksempel.

Færøernes Lagting har indtil for ganske faa Aar siden været meget tilbageholdent overfor Fremsættelsen af Forslag vedrørende Reformer paa Øerne, som vilde medføre store Pengeudlæg. Hovedgrunden hertil har dels været den, at Tinget ikke disponerede over Midler til disse Sagers Gennemførelse, og dels den, at Tinget undsaa sig for at fremkomme med store Fordringer til Statskassen. Men Følgen heraf maatte nødvendigvis blive, at disse Krav, ved ikke at efterkommes suksessivt, tilsidst maatte opsummeres og med paatrængende Styrke kræve at blive løste i større Omfang paa én Gang.

Lagtinget havde nogle af disse uafviselige Krav paa Bane i Fjor, og det

var Tingets Mening, at de paatænkte Reformer (Telefon og Havne) vare Statsforetagender, og at Staten med Tillæg af et foreslaaet beregnet Skattepaalæg maatte bære den pekuniære Fordel og Tab af de af Lagtinget vedtagne socialøkonomiske Lovforslag (Tiendeloven og Ædruelighedsloven).

Efter alt, hvad der foreligger, har det nu vist sig, at Regeringen ikke har kunnet efterkomme disse Krav fra vor Side, og vi ere derved komne ind i en Situation, som i ethvert Fald for Øjeblikket vanskeliggør for ikke at sige umuliggør Arbejdet for Gennemførelsen af saadanne Reformer, som i særlig Grad berøres af Spørgsmaalet til Finanserne. Dobbelt nødvendigt forekommer det derfor Mindretallet at være, at Regeringens Tilbud allerede nu gøres til Genstand for den nøjeste Overvejelse i Tinget med det Formaal for Øje, saa snart som Forholdene tillade det at tilvejebringe det sikre Grundlag for Tingets Arbejder, som vi nu savne.

Mindretallet indser fuldt ud, at den høje Regerings Tilbud om Lagtingets *Bestemmelsesret* over vore direkte og indirekte Skatter er et saa stort Skridt i omhandlede Retning, at det ikke kan vurderes højt nok. Vil man dernæst se paa, hvorledes den øjeblikkelige Stilling bliver, efter at dette Forhold er indtraadt, og efter at Tinget har overtaget Ansvaret for de omhandlede Dele af vort Kommunikationsvæsen, da er Mindretallet i saa Henseende kommet til følgende Resultat:

Hvad Hoved*telefonnettet* angaar, saa er der til dettes Udførelse af Amtskommunen optaget et Laan paa 275,000 Kr. til Afbetaling og Forrentning i 30 Aar. Regnes Driftsudgiften og Vedligeholdt at dækkes af Indtægterne, medfører dette Anlæg en aarlig Udgift for Færøerne paa . . . . . c. 16,300 Kr.

Efter de allerede i Aar til Tinget indkomne Andragender at dømme, taler Sandsynligheden dog for, at Kravene fra en stor Del af Udøerne om at komme i Forbindelse med Hovednettet allerede til næste Aar ville vise sig saa store og saa berettigede, at Tinget til dette Formaals Fremme maa forudsætte som Tilslutning til Hovedledningen i nær Fremtid at anlægge Kabler og Landlinier for et Beløb af c. 75,000 Kr., hvad der svarer til en aarlig Merudgift af c. 4000 Kr.

Selvfølgelig vil det være umuligt paa Telefonsagens nuværende Standpunkt at danne sig noget fuldt ud paalideligt Skøn over Anlæggenes endelige Omfang og Bekosteligheed, ligesom man ogsaa mangler al Erfaring for, hvad Vedligeholdelsesprocenten og Driftsudbyttet vil beløbe sig til; men de beregnede Tal maa dog antages at komme til at ligge Virkeligheden nær.

Hvad *Vejanlæggene* angaar, mener Mindretallet, at der i Henhold til Ingeniør Horns Plan og Beregninger i Løbet af de første 10 Aar vil medgaa c. 20,000 Kr. aarlig hertil, foruden et nærmere bestemt Tilskud fra Kommunerne, der kan sættes til $^1/_{10}$ af Anlægssummen.

Med Hensyn til Havneforhold da maa Mindretallet straks betone, at der endnu ikke foreligger nogen samlet Oversigt angaaende Udgifterne ved Anlæg af eventuelle færøske Trafik- eller Skibshavne, og at Mindretallet derfor er ude af Stand til at anstille nogen Beregning over Udgifterne til disse paatænkte Anlæg.

Mindretallet mener dog paa Forhaand at kunne udtale, at disse Anlæg ere Opgaver, som Lagtinget ikke i en overskuelig Fremtid vil kunne magte. Skulle saadanne større Havne bygges, da maa det nærmest blive Statsopgaver, mulig med et mindre væsentligt Bidrag fra det lokale Distrikt eller Kommune.

Derimod formener Mindretallet at burde tilraade Lagtinget at vedtage at afholde Udgifterne ved Anlæg og Istandsættelse af vore *Baadehavne*. Disse sorterer for nærværende under Lagtinget, idet økonomisk Fond efter Statutterne skal afholde Udgifterne bl. a. til »Landingssteder«. Men det maa jo bemærkes, at samme Fond, der har mange andre Formaal at støtte, ikke er i Stand til at yde noget nævneværdigt Beløb til de Krav, Nutidens Fiskeridrift og Samfærdselsforhold mer og mer kommer til at stille til Baadehavne.

Uagtet disse Landings- og Baadehavnsforhold heller ikke ere undersøgte, og der saaledes ikke findes nogen samlet Oversigt over disses Kostende, har Mindretallet dog forment, at den paakrævede Trang til Baadehavne i nogen

Grad vilde ske Fyldest, om der i en Række af Aar til disse Anlæg kunde ydes et aarligt Bidrag af indtil . . . . . 20,000 Kr.

Vedrørende det andet Forhold, nemlig Skatte*indtægten*, da stille Beregningerne, under Forudsætning af at følgende nuværende Skatter og Afgifter, som for Tiden indgaa i Statskassen, henlægges under Lagtingets Raadighed, sig saaledes:

Kongs- og Matrikulskat		1492 Kr.	»	Ø.
Tiender.	c.	2650 —	»	—
Hvalrettighed	c.	50 —	»	—
Laugmandstold	c.	216 —	»	—
Indførselsafgift af Spiritus	c.	29500 —	»	—
Afgift af Brændevinshandel	c.	200 —	»	—
Retssportler	c.	4800 —	»	—
Rangskat	c.	36 —	»	—
Gebyrer for kgl. Bevillinger	c.	560 —	»	—
Skibsmaalingsafgifter	c.	170 —	»	—
Tilkøbsafgift af Skibe	c.	320 —	»	—
Lejeafgift af Fæstegodset		13450 —	»	—
Indfæstning af Kongsgods	c.	360 —	»	—
Vragrettighed	c.	380 —	»	—

Den aarlige Indtægt i Form af Skatter og Afgifter udviser efter dette et Beløb af c. 54000 Kr., medens den beregnede Udgift til Kommunikationsvæsenet bliver 60,000 hvorved fremkommer et aarligt Underskud paa c. 6300 Kr., som Lagtinget selv maa søge Dækning for.

Mindretallet maa formene, at selv om der efter den saaledes fremkomne øjeblikkelige Status maa foretages nye Skatteudskrivninger af sidstnævnte Beløbs Størrelse, medfører dette dog en uomtvistelig Fordel, idet Virkeliggørelsen af disse Foretagender i en meget høj Grad vil bidrage til at fremskaffe de nødvendige Udviklingsbetingelser for Befolkningen.

Man bør dog ikke se bort fra, at Udgifterne til de her omhandlede Projekter kunne blive større end foran beregnet. Det kan saaledes blive nødvendigt at udvide Telefonnettet yderligere end paatænkt, ligesom der ogsaa kan være Sandsynlighed for, at saavel Vedligeholdelses- som Driftsomkostningerne ville blive større end kalkuleret. For Vejvæsenets Vedkommende kan ogsaa et lignende Forhold indtræffe, det ligger nær at antage, at der, naar Befolkningen ved Selvsyn er blevet overbevist om Kørevejes Betydning, vil blive stillet anderledes stærke Krav til Landevejes Oparbejdelse end nu beregnet. Noget i samme Retning kan ogsaa forudsættes vedrørende Anlæg af Baadehavne.

Paa den anden Side bør man ogsaa være opmærksom paa, at de omtalte Udgifter kun ere beregnede til at skulle afholdes i en Periode fra 10—30 Aar, — medens Indtægten, — de direkte og indirekte Skatter — bliver vedvarende og vil kunne forhøjes eller nedsættes efter Lagtingets Bestemmelse.

Her bliver det maaske nødvendigt at anføre, at der, under Tingets første Behandling af denne Sag fra Lagtingets Flertalspartis Side (»Sambandsmændenes«) blev gjort gældende, at Regeringens Tilbud ikke var saa gunstigt som det ved første Øjekast saa ud til, idet Indtægten af adskillige nærmere anførte Skatter og Afgifter ikke kunde medregnes, særlig Lejeafgiften af Kongsgodset. Mindretallet er imidlertid gaaet ud fra, at det er Regeringens Mening, at netop Lagtinget skal henstille, hvilke af de færøske Skatter og Afgifter, det ønsker at erholde Dispositionsret over, og i saa Tilfælde maa man anse det for særlig nødvendigt og ønskeligt, at Indtægten af det færøske Jordegods stilles til Lagtingets Raadighed. Mindretallet har i saa Henseende ikke næret nogen Betænkelighed ved ogsaa at medregne Lejeafgiften af Fæstegodset i de Afgifter, der inddrages under Tingets Administration.

Naar det høje Ministerium i den foran citerede Skrivelse af 1ste Juni endvidere udtaler, at »det overlades Lagtinget under Justitsministeriets Sanktion at

fastsætte saadanne andre amtskommunale Skatter og Afgifter, som maatte findes fornødne til Gennemførelse af de nævnte og andre amtskommunale Formaal,« og tilføjer: »I disse Henseender forventes nærmere Forslag fra Lagtinget«, saa indser Mindretallet det ønskelige i, at Tinget allerede nu indleder Forhandling med Regeringen om en yderligere Udsondring af de Opgaver, som herefter burde fastsættes som Statssager, og saadanne, som vilde blive at henvise til færøsko Sager, med Bibehold af de Sager, som ifølge Forholdenes Natur ere og vedblive at være Statssager, ligesom i saa Tilfælde Spørgsmaalet om et fast aarligt Statstilskud kunde blive bragt paa Bane. Men paa Grund af den nuværende politiske Situation er der formentlig ikke Anledning til for Mindretallet for nærværende Tid at komme nærmere ind herpaa.

Derimod vilde det nok være formaalstjenligt i Henhold til det anførte at give en Oversigt, dels over de nuværende Skatters og Afgifters Fordeling og dels over den nuværende Bestemmelsesret over disse Indtægter for paa Basis heraf at kunne henlede Opmærksomheden paa Gennemførelsen af Skattereformer til Fremme af de Opgaver, der endnu enten savne Midler for at kunne udfylde de stedlige Krav eller ogsaa helt vente paa at blive optagne og gennemførte.

For Tiden hviler følgende Byrder paa **Jordbruget**:

	Kr.	Ø.
I Form af *Tiender* svares der efter de sidste 25 Aars Beregninger et aarligt Gennemsnitsbeløb af	12300	»
Denne Ydelse udredes efter følgende Skala:		
$^{1}/_{10}$ af Bruttoindtægten af Kornhøsten.		
$^{1}/_{10}$ - — - Fuglefangsten.		
3 Pd. Smør af hver Malkeko efter Kapitelstakst.		
$^{1}/_{2}$ Pd. Uld af hvert Slagtelam (nordenfjords).		
c. 6 Øre pr. født Lam (søndenfjords).		
$^{1}/_{10}$ af Bruttoindtægten af Gaaseavlen (Suderø og Sandø).		
I Henhold til Lov af 23de April 1897 angaaende Indførelsen af en ny Skyldsætning af Jordejendommene paa Færøerne svares der som *Kongs- og Matrikulskat* af det beneficerede Gods 20 Øre pr. Skattemark og af andet Gods 36 Øre pr. Skattemark, tilsammen . .	1492	»
Til *Amtsreparationsfonden* udreder Jordbruget for Tiden direkte	c. 6400	»
og igennem Sognekommunerne	c. 900	»
Til *Skyldsvæsenet* udreder Jordegodset gennem Sognekommunerne	c. 500	»
Den *Leje*, som udredes af *Præstegodset*, kan vel ikke egentlig kaldes en Skat; men da denne Afgift svares af c. Halvdelen af Øernes Jordegods og indgaar i den fælles Statsforvaltning, har man medtaget den her, saavel som Gebyret for Indfæstning af Kongsgaarde.		
Ifølge før citerede Lov af 23de April 1897 svarer Kongsgodset en Sum af 7 Kr. 6 Øre pr. Skattemark, hvad der udgør en aarlig Sum af	13450	43
Det gennemsnitlige aarlige *Gebyr for Indfæstning af Kongsgaarde* kan anslaas til.	c. 360	»

Paa **andre Afgiftsgenstande** hviler væsentlig følgende Byrder:

	Kr.	Ø.
Paa *Storhvalfangsten* efter Gennemsnit af Aarene 1903, 1904 og 1905	c. 17800	»

		Kr.	Ø.
Paa *Grindehvalfangsten:*			
1) Tiender	c.	2300	»
2) Kongskøb	c.	50	»
3) Afgift til Amtsfattigkassen, Skolefonden, økonomisk Fond (Gennemsnit af 4 Aar)	c.	400	»
Paa *Handelen:*			
Kendelser for Handelsbevillinger (til Amtsrepartitionsfonden og Amtsfattigkassen) efter Gennemsnit af 4 Aar	c.	840	»
Afgift af Brændevinshandel (til Statskassen og Amtsfattigkassen) efter Gennemsnit af 4 Aar		2460	»
Paa *Indførsel af Spiritus* (til Statskassen) efter Gennemsnit af 4 Aar	c.	29600	»
Paa *Arv:*			
til Amtsfattigkassen	c.	400	»
- Statskassen	c.	620	»
Paa Befolkningen *efter Formue og Lejlighed:*			
Kommunernes Bidrag til Amtsrepartitionsfonden	c.	6300	»
Kommunernes Bidrag til fælles Skydsudgifter	c.	4100	»
Som *Kopskat* skal udredes:			
Præsttal (til Præsterne)	c.	3000	»
Laugmandstold (til Statskassen)	c.	216	»
Afgift til Fonden for Forulykkedes Efterladte	c.	216	»

I samlet Oversigt vil det fremgaa, at *Statsskatterne* og de *amtskommunale* Skattor fordeles saaledes, at der hviler paa:

1.	Jordbruget c. 21590 Kr. Hertil kommer: Fæsteafgift c. 13810 —	35400	Kr.
2.	Storhvalsfangsten	c. 17800	—
3.	Grindehvalsfangsten	c. 2750	—
4.	Handel	c. 3300	—
5.	Arv	c. 1020	—
6.	Spiritusindførsel	c. 29500	—
7.	Formue og Lejlighed	c. 10400	—
8	Kopskat	c. 3400	—
	Sum	103570	Kr.

Angaaende Dispositionsretten over Indtægten af forannævnte Skatter, da fordeles denne f. T. saaledes, at Staten forvalter:

$^{11}/_{13}$ af Tienderne, Kongs- og Matrikulskat, Hvalrettighed, Laugmandstold, Spiritusafgiften, Retssportier, Rangskat, Tilkøbsafgift af Skibe, Afgift af Fæstegodset og Skolefonden.

Lagtinget disponerer over:

Indtægten af Hvalrettighed, Skatten til Amtsrepartitionsfonden, Skydskassen, Fattigkassen, Kirkekasserne og økonomisk Fond.

Om Lagtinget nu ved Regeringens velvillige Bistand kunde komme i Besiddelse af de forannævnte færøske Indtægter og faa Raadighed over Øernes nuværende og fremtidige Skatter, da vil dette i høj Grad bidrage ikke alene til Løsning af de før omhandlede Opgaver, Telefon-, Vej- og Baadehavneanlæg, og til Gennemførelsen af en naturlig Skattereform, men ogsaa til at andre betydelige nærliggende Opgaver derved lettere kan løses, idet Tinget, efter en saadan Be-

stemmelse er traadt i Kraft, vil blive i Stand til paa en ganske anden Maade end hidtil at yde pekuniær Støtte til disse Formaals Fremme.

Her skal til Slutning nævnes nogle af de nærliggende Opgaver, som det er nødvendigt, dels at faa gennemført snarest muligt, dels at yde Bidrag til for at allerede igangværende Institutioner og Virkefelter kunne virke mere omfattende og frugtbargørende.

Hertil maa regnes: Opførelsen af ahuindelige Hospitaler og Epidemihospital, ny Lagtingsbygning, Arkiv- og Biblioteksbygning, en mindre Musæumsbygning; Bidrag til: Ansættelse af flere Læger, Skolevæsenet, Kommunikationsvæsenet, Landbrug, Fiskeri og Industri m. v.

Mindretallet har dog af Grunde, som foran berørt, kun tilladt sig at pege paa det heldige i, at Tinget fortsætter videre ad den af Regeringen anviste Vej, og skal indskrænke sig til at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1) Lagtinget modtager med Erkendtlighed Regeringens Tilbud, jævnfør Skrivelse fra Justitsministeriet til Lagtinget af 1ste Juni d. A., og anmoder denne om at arbejde hen til, at der overlades Lagtinget Raadighed over de direkte og indirekte Skatter paa Færøerne, imod at Tinget selv afholder Udgifterne ved de færøske Telefon-, Vej- og Havneanlæg (underforstaaet Baadehavneanlæg).
2) Tinget anmoder ligeledes Regeringen om at arbejde hen til, at det overlades til Lagtinget under Justitsministeriets Kontrol at fastsætte andre (end de nuværende) amtskommunale Skatter og Afgifter.

2den Behandling foregik *den 4de September*, og Sagen overgik til tredje Behandling.

Til *3dje Behandling, den 8de September*, fremkom fra *Udvalgsmindretallet* følgende *Ændringsforslag* til Mindretallets Forslag:

Til Punkt 1.
Efter Ordet »Skatter« indskydes »og Afgifter«.

Til Punkt 2.
Ordet »Kontrol« ændres til »Sanktion«.

Afstemningen faldt saaledes ud:

Ændringsforslaget bortfaldt, idet ved Navneopraab kun 8 Medlemmer (Nielsen, Paturssøn, Hentze, Michelsen, J. H. Poulsen, Simun av Skarði, Winther og Simun úr Konoy) stemte derfor, medens de øvrige 14 svarede: Stemmer ikke. — *Forslaget fra Udvalgsmindretallet* forkastedes, idet ved Navneopraab kun 8 Medlemmer (de samme, som stemte for Ændringsforslaget) stemte derfor, Formanden svarede: stemmer ikke, og de øvrige 13 stemte imod. — *Forslaget fra Udvalgsflertallet* vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 13 St. (J. Poulsen, Provsten, Skaalum, Müller, C. Olsen, T. J. Petersen, Samuelsen, Degn, Dam, Djurhuus, Dahl, Elfersøe og Weihe); de øvrige 9 Medlemmer svarede: stemmer ikke.

Den 10de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 10de September 1906.

Til

Justitsministeriet.

Det høje Ministerium har i Skrivelse af 1ste Juni d. A. til Lagtinget meddelt Tinget, at Ministeriet er rede til, hvis der gennem Forhandlingerne herom paa det forestaaende Lagting viser sig at herske et vidt udbredt Ønske derom paa Færøerne, at søge gennemført en Ordning, hvorved paa den ene Side Færøernes Telefon-, Vej og Havneanlæg blive amtskommunale Anliggender, og paa den anden Side de nuværende direkte og indirekte Skatter paa Færøerne gaar over til at blive amtskommunale Indtægter, og det overlades Lagtinget under Justitsministeriets Sanktion at fastsætte saadanne andre amtskommunale Skatter og Afgifter, som maatte findes fornødne til Gennemførelse af de nævnte og andre amtskommunale Formaal.

Tinget har til Behandling af denne Sag nedsat et Udvalg paa 5 Medlemmer, som har delt sig i et Flertal paa 3 og et Mindretal paa 2 Medlemmer.

Man tillader sig hoslagt at fremsende Betænkning med 3 Bilag fra Flertallet og Betænkning med 1 Ændringsforslag fra Mindretallet samt Udskrift af Tingets Forhandlingsprotokol angaaende Sagens Behandling i Tinget.

Ved Sagens endelige Behandling i Tinget den 8de d. M. vedtoges Forslaget fra Udvalgets Flertal med 13 Stemmer, medens 9 Medlemmer undlod at stemme.

Tingets Vedtagelse er saalydende:

(se Udvalgsflertallets Betænkning).

Foranførte tillader man sig at meddele det høje Ministerium i Anledning af sammes Skrivelse af 1ste Juni d. A.

C. Bærentsen. *Oliver Effersøe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Den 15de September oplæstes følgende *Mindretalsindstilling*:

Paa Grund af nærværende Sags særegne og vidtomfattende Betydning finder Mindretallet Anledning til ved en særlig Indstilling nærmere at motivere sin Afstemning i Tinget.

Flertallet anfører i sin Betænkning nogle Hovedgrunde for sin Afvisning af Regeringens Tilbud nemlig *Vælgernes Dom* ved Folke- og Lagtingsvalgene og Sagens Realitet, der efter dettes Mening dels vil medføre det *rene Lykkespil* for Færøerne i finansiel Henseende og dels vil komme til at gaa ud paa en *Omordning af vort Forhold til det øvrige Rige*, der eventuelt vil føre til Øernes Adskillelse fra Danmark, i hvilken Anledning Flertallets Ordfører ogsaa har givet det Parti, hvortil Mindretallet hører Navn af *Skilsmissepolitikerne.*

Angaaende den første Begrundelse for det af Flertallet indtagne Standpunkt, nemlig Udfaldet af Folketings- og Lagtingsvalgene, da maa Mindretallet paa det bestemteste holde sig til, hvad der fra vor Side blev fremført ved Sagens 3dje Behandling, nemlig at Valgene af nedenfor anførte Grunde ikke kunde give et klart Udtryk for Befolkningens Stilling til Regeringens virkelige Tilbud. Valgene kom nemlig til, dels foranlediget ved, at andre Tilbudet uvedkommende Sager indlemmedes i Agitationen, og dels ved at selve denne Sags Rækkevidde

sattes saa stor, — at dreje sig om Ting, som laa langt udenfor den Ramme, som Regeringens Tilbud i al sin Nøgternhed omfattede.

Det maa her anses for nok at henvise til, at baade Ædruelighedssagen saavel som Sanatoriesagen og visse Afsnit af Telefonsagen paa det stærkeste bleve skudte frem i Agitationen, samt at en Tilslutning til Regeringens Tilbud paastodes at ville faa Følger som disse: At Landet vilde blive betynget med utaalelige Skatter, at der vilde komme til at hvile en Statsskat af 30 Kr. pr. Hoved, at et egenmægtigt Jarledømme maaske vilde blive indført, som vilde trykke den mindre bemidlede Befolkning ned, at vi vilde slaa os løs fra al Støtte fra den danske Stats Side, hvilket vilde ende med en fuldstændig Udskillelse fra Danmark, Landets Ruin og dets endelige Indlemmelse i en anden Stat.

For ikke at komme ind paa Bladartikler vil Mindretallet i Henhold til ovenanførte tillade sig at henvise til Hr. Folketingsmand Effersøes Plakat af Juni Maaned til Suderøens Vælgere, hvis Slutningspunktum indeholdt følgende Ordlyd: »Selvstyresagen, (der) kan blive det første Skridt til at føre os ind i et Uføre, der ender med Adskillelse fra Danmark og Indlemmelse i en anden Stat«.

Under Hensyn til anførte mener Mindretallet det at være ganske urigtigt, naar *Flertallet begrunder sin Afstemning i Tinget* paa, at Vælgerne tydelig have vist, at de ikke ønske at modtage det af Ministeriet fremsatte Tilbud.

Ubevidst synes Flertallet ogsaa at indrømme dette, idet dette i sit Indstillingspunkt definerer Tilbudet paa en Maade, som falder sammen med Agitationens Overdrivelser, men som Mindretallet ikke kan anerkende, og her ledes Indstillingen hen til et andet Hovedpunkt i Flertallets Betænkning. Dette udtaler nemlig i sit Indstillingspunkt, at de stedfundne Valg have vist, at man ikke ønskede *en ny Ordning af Færøernes Forhold til det øvrige Rige.*

Denne Opfattelse af Ministeriets Tilbud er efter vor Mening ganske fejlagtig. Mindretallet har nemlig ikke i Justitsministeriets Skrivelse af 1ste Juni d. A. kunnet finde nogen som helst Hentydning til, at Regeringens Hensigt skulde være en ny Ordning af Færøernes Forhold til det øvrige Rige. Ved at Flertallet fastholder denne Paastand, endda som Indstillingspunkt, formener Mindretallet, at Flertallet derved har leveret klare Ord for, at Valgene har leveret Bevis for, at der er bibragt Befolkningen en urigtig Forstaaelse af, hvad der laa til Grund for Ministeriets Tilbud, og hvad der indeholdtes i samme.

En tredje Grund, der af Flertallet anføres for Tilbudets Uantagelighed, er dets Ufordelagtighed i finansiel Henseende. Herefter har Flertallet anstillet en Beregning og er kommet til det Resultat, at vi ved at antage Tilbudet komme ind i en ganske utryg Tilstand: »Tilbudet bliver for os det rene Lykkespil«.

Mindretallets Opfattelse af Ministeriets Tilbud, jfr. foran citerede Skrivelse af 1ste Juni, har været og er denne:

1) at Regeringen har vist sig lydhør overfor de stærke og berettigede Krav, der i de sidste Aar fra Lagtingets Side have været fremsatte om Statsstøtte til Landets fornødne Udvikling,
2) at Regeringen, efter at have overvejet de færøske Kravs Berettigelse, har villet imødekomme dem paa den Maade, som antydet i oftnævnte Skrivelse af 1ste Juni,
3) uden derfor at have til Hensigt at ændre Færøernes Forhold i Riget, men derimod,
4) at Regeringen ved Tilbudet giver sin Tilslutning til den Stilling, Lagtinget som Regel har indtaget i Spørgsmaal, hvor det drejede sig om nye færøske Skattepaalæg.

Uagtet oftnævnte Tilbud er blevet forkastet af Lagtinget i denne Samling, saa fastholder Mindretallet sine i Mindretalsbetænkningen udtalte Anskuelser vedrørende denne landsvigtige Sag.

Det er Mindretallets ufravigelige Overbevisning, at den Anvisning, der i denne Sag af Ministeriet er givet Færøerne til at komme bort fra de nuværende ustabile finansielle Forhold, er vel egnet til at medføre en heldig Løsning af Hovedpunktet i de nu saa brændende Reformspørgsmaal. Den anviste Vej har den uomtvistelige Fordel, at den hviler baade paa et historisk og naturligt Grund-

lag, samtidig med, at den efter vor Formening i Praksis vil vise sig som den mest brugbare og mest gensidig tilfredsstillende, saavel for Færøerne som for Kongeriget.

Lagtinget, den 15de September 1906.

J. Paturssson. *M. A. Winther.* *J. Z. Nielsen.* *Simun ur Konoy.*

Johan H. Poulsen. *J. M. Hentze.* *D. P. Michelsen.* *Simun av Skarði.*

Til
Justitsministeriet.

II. Forslag til Lov om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.*)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet:*

Justitsministeriet.
København, den 11te Juli 1906.

Ved at tilbagesende den med Hr. Amtmandens Skrivelser af 26de Oktober og 1ste November f. A. modtagne Indstilling med Bilag fra Lagtinget, vedrørende et af Tinget i dets Samling i Fjor vedtaget Forslag til »Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke«, tilligemed en indkommen Folkeadresse til Regering og Rigsdag angaaende Sagen, skal man anmode Dem om at forelægge Lovforslaget for det nye den 20de ds. sammentrædende Lagting, hvis Betænkning over samme, ledsaget af Deres egne Ytringer, forventes indsendt hertil ved det Indeslutteides Tilbagesendelse.

Det tilføjes, at Justitsministeriet dog næppe vil finde sig foranlediget til at forelægge Sagen for Rigsdagen, forinden Ædruelighedskommissionens Betænkning foreligger.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Færøernes Lagting.

---

*) Se Lagtingstidende 1905.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 2den August,* vedtoges, efter Forslag af Effersøe, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Effersøe, Provsten, Samuelsen, Hentze* og *Simun av Skardi.*

Den 21de August fremlagdes en af *Udvalget* (Ordfører: Effersøe) afgiven *Betænkning**). Betænkningen var ledsaget af:

1. Afskrift af en *Skrivelse fra Færø Amt til Justitsministeriet* saalydende:

Færø Amt.

Thorshavn, den 1ste November 1905.

I Forbindelse med Skrivelse af 26de f. M., hvorved til det høje Ministerium indsendtes et af Lagtinget i dets afvigte Samling vedtaget Forslag til »Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke«**), tillader jeg mig, under Henvisning til de i det medfølgende Bilag A. fremsatte Bemærkninger om forskellige Lovforslagets Genstand vedrørende Forhold, i øvrigt at bemærke følgende:

Det i Lovforslaget indeholdte almindelige Princip, hvorefter Salg og Udskænkning af Spirituosa gøres afhængig af periodisk Afstemning indenfor de enkelte Sogne, stemmer sikkert med Tankegangen hos det langt overvejende Flertal af Befolkningen. Et Vidnesbyrd herom er det, at Lagtinget allerede saa langt tilbage som i 1872 foreslog en lignende Fremgangsmaade anvendt overfor Handel med Brændevin, og i øvrigt er en saadan Afgørelsesmaade ikke fremmed for den færøske Befolkning, der er vant til, at saa mange Forhold indenfor Bygden bestemmes ved Grandestævnebeslutninger. Jeg anser det som utvivlsomt, at det vil vække Tilfredshed, om Lovforslagets Princip gennemføres som Lov.

Som det af Forhandlingerne vil ses, var i det af vedkommende Udvalg udarbejdede Udkast det omtalte Princip gennemført overalt og for alle Arter af de i Udkastet omhandlede Næringer, men blev ved 3dje Behandling begrænset saaledes som i Lovforslagets § 5, 2det Stykke, angivet, hvorefter Handel med og Udskænkning af Brændevin ikke skal kunne udøves uden for Byen Thorshavn, Frodebø Sogn og Vaag Sogn paa Norderøerne. Overfor den stærke Modstand, som Udvalgets oprindelige Forslag paa dette Punkt mødte indenfor Lagtinget, og som finder sin Forklaring i den historiske Udvikling, (hvorom henvises til Bilag A., Afsnit II.), bør Lovforslaget formentlig kun fremmes med den af Lagtinget foretagne Begrænsning af Afstemningsprincippet.

Til Lovforslagets enkelte Paragraffer bemærkes:

ad § 2.

Bestemmelsen om, at *Handel* med berusende Drikke ikke maa forenes med almindelig Handel eller med de andre i § 2, 2det Stykke, nævnte Virksomheder, var Genstand for megen Dissens inden for Lagtinget, og et Ændringsforslag om at ændre Paragraffen saaledes, at det kun forbydes at forene *Udskænkning* og almindelig Handel m. v., forkastedes kun med 8 Stemmer mod 8, men Paragraffen vedtoges dog derefter med 13 Stemmer mod 3. — Idet jeg skal henvise til Referatet af den mundtlige Forhandling, hvor dette Punkt blev indgaaende drøftet, skal jeg henstille, om det, da Stemmerne, som nævnt, stod lige, mulig vil findes rigtigst at ændre Paragraffen. Hensigten med at udstrække Forbudet mod Forening til ogsaa at gælde *Handel* med berusende Drikke har været at forhindre Omgaaelser af Loven ved, at de Handlende i Smug drive Udskænkning, — et Forhold, som i Bygderne, hvor intet Polititilsyn findes, kan tænkes let at undgaa Opdagelse.

*) Vedhæftet som *Bilag 2.*

**) Se Lagtingstidende 1905, *Bilag 14.*

I 3dje Stykke henstilles det — for at undgaa Elusion og mulige vanskelige Rets- eller Bevisspørgsmaal — mellem Ordene »for« og »saadanne« at indskyde: »eller have anden fast Beskæftigelse ved«.

I Konsekvens af den i 4de Stykke indeholdte Bestemmelse henstilles det som nyt 2det Punktum at indsætte i § 2, 1ste Stykke: »Heller ikke kan den, hvis Ægtefælle bruger noget af de førstnævnte Næringsbeviser, benytte noget af de sidstnævnte, medmindre det ægteskabelige Samliv er ophævet ved Separation.«

ad § 3.

Efter »Handling« bør formentlig tilføjes: », uden at have faaet Æresoprejsning.«.

Det forekommer mig tvivlsomt, om der er tilstrækkelig Anledning til at kræve *30* Aars Alder i Stedet for, som i Lov 21de Marts 1855 § 10 fastsat, 25 Aars Alder.

ad § 4.

Sidste Punktum kunde maaske for Tydeligheds Skyld omredigeres saaledes: »Næringsbeviset skal lyde paa en bestemt angiven Bygd«.

ad § 5.

1ste og 3dje Stykke kunde vistnok sammendrages, omtrent saaledes:

»Inden hver Femaarsperiodes Begyndelse skal der i hvert Sogn foretages Afstemning over, om de forskellige i § 1 omhandlede Næringer skulle kunne udøves i Sognet i det kommende Femaar. Afgørelsen sker ved simpel Stemmeflerhed; dog maa mindst Halvdelen af samtlige stemmeberettigede have afgivet Stemme.«

2det Stykke (»De . . . . Norderøerne.«) forbliver uforandret.

ad § 6.

Jeg er tilbøjelig til at antage, at det vil være rigtigt at ændre Tallet »20« til »25«, hvilket stemmer bedre med lignende ellers gældende Regler (f. Eks. Lov 28de Februar 1872 § 4 a.) og navnlig synes at give mere Garanti for Afstemningen.

ad § 10.

Ordene »besvare Spørgsmaalet bekræftende« bør formentlig ændres til: »stemme for, at Næringen skal kunne udøves i Sognet«, eller lign.

ad § 13.

Der synes ikke at være Grund til at anvende strængere Straf end den i Straffelovens § 115 fastsatte. Det henstilles derfor, at Ordene »dog at . . . . . Stemmesalg« udgaa.

ad § 16.

I Konsekvens af Tanken i 3dje Stykke bør der formentlig i næstsidste Linie foran »§ 2« indskydes: »§ 1 under Nr. 1 og 2 eller i«.

ad § 18.

Ordene »Drikfældighed, eller til vitterlig utilregneliges« foreslaas for Tydeligheds Skyld ændrede til »Drikfældighed eller utilregneliges«.

ad § 19.

Bestemmelsen har intet Forbillede i Lagtingets tidligere Forslag, men skønnes hensigtsmæssig og vil efter færøske Forhold sikkert ikke medføre nogen Gene.

ad §§ 21—22.

Bestemmelserne sigte væsentlig til at forhindre de i tidligere af Lagtinget vedtagne Lovforslag omhandlede Forhold, jfr. § 7 i det i 1890—91 Rigsdagen forelagte Forslag (Tillæg A. Sp. 2143 med Motiver Sp. 2153). Lignende Bestemmelser ere optagne i den islandske Lov 11te November 1899 §§ 5 og 11. De ommeldte Forhold ere ved forskellige af Overpolitiretten afsagte Resolutioner ansete for efter Omstændighederne at være strafbare, jfr. saaledes det vedlagte Bilag B. — Om »Bestilling« af berusende Drikke. Se ogsaa Ipsen og Scharling: Højesteretsdomme i kriminelle Sager 1875—84, Side 155; 1885—94, Side 164.

ad § 24.

Den vedtagne Straffebestemmelse indeholder en meget betydelig Formildelse af de i Lov 3dje Marts 1860 § 5 indeholdte Straffe og er sikkert altfor mild for saa vidt angaar ulovlig Handel med og Udskænkning af Brændevin. Den i Lov 1860 § 5 indeholdte Konfiskationsstraf har aldrig været anset for heldig, for saa vidt den rammer allerede 1ste Gang begaaet Forseelse, og i de forskellige Lovforslag, som have været vedtagne af Lagtinget, har der jævnlig været forsøgt en Ændring paa dette Punkt (jfr. senest § 8 i Forslaget af 1890—91, Rigsdagstidende Till. A. Sp. 2145). Naar Strafferammens Maksimum sættes tilstrækkelig højt, vil Konfiskation ogsaa kunne undværes. Jeg skulde være tilbøjelig til at antage, at man efter Omstændighederne vil kunne nøjes med den for første Gang begaaet Forseelse foreslaaede Strafferamme (10—50 Kr.), hvorimod det sikkert er ganske nødvendigt at forhøje Maksimum af Gentagelsesstraffen (20—200 Kr.), idet man ellers umulig vil kunne ramme fortsatte Overtrædelser effektivt. Det henstilles derfor at ændre Tallet »200« i 2den Linie til »500«.

I 3dje Linie bør efter »vedkommende« indskydes »kommunale« (jfr. Fattiglov 10de April 1885 Kapitel II).

ad § 26.

Undtagelsen i 1ste Stykke (»dog at . . . . Bestemmelser«) sigter til, at det kan ske, at »skattefrit« Øl (ɔ: med under $2^1/_4$ pCt. Alkohol) under Transporten til Færøerne og dets Opbevaring inden det konsumeres, kan stige noget i Alkoholindhold.

De i 2det Stykke ommeldte Regler har man nærmest tænkt sig saaledes, at der bestemmes en vis Alkoholgrænse imellem paa den ene Side »Brændevin«, paa den anden Side »Øl og Vin«.

ad § 28.

Den færøske Lovgivning kender intet Begreb om »Gæstgiveri, Hoteller og Pensionater«, idet al Beværtningsnæring undtagen Brændevinsudskænkning er fri Næring (jfr. Bilag A. Afsnit I). Det er muligt, at der i Retsanvendelsen kan opstaa Vanskeligheder med Hensyn til Betydningen af de anførte Ord, og for ikke at forøge saadanne Vanskeligheder vil det i alt Fald formentligt være rigtigt at lade Ordene »Hoteller og« udgaa.

ad § 29.

Det henstilles i Lighed med § 8 i Lov indeholdende nogle nærmere Bestemmelser angaaende Brændevinshandel af 2den Juli 1870, jfr. ogsaa § 11 i Lovforslaget af 1890—91 (Rigsdagstidende Till. A. Sp. 2147), at ændre Ordene »denne Lovs Overholdelse« til »at denne Lov ikke overtrædes, og naar vedkommende kommunale Myndighed forlanger det skal offentlig Politisag anlægges i Anledning af saadan Overtrædelse.

Det af Udvalget udarbejdede Lovudkast indeholdt i § 28 nogle Bestemmelser om de hidtil eksisterende Bevillinger til Handel med Brændevin, men denne Paragraf udstemtes ved 3dje Behandling. Idet jeg om Bevillingshavernes Retsstilling tillader mig at henvise til Bilag A. Afsnit IV., skal jeg bemærke, at jeg ikke kan skønne, at der er særlig Grund til, som af Udvalget foreslaaet, at lade Bevillingerne bevare deres Gyldighed til Udløbet af den første Femaarsperiode efter Lovens Ikrafttræden. Skønnes det imidlertid, at Billighed taler for at give de paagældende en saadan Frist, vil det formentlig være simplest at bestemme, at Bevillingen i den første Periode skal behandles lige med et Næringsbevis paa Handel med Brændevin (den i § 15 foreslaaede Aarsafgift heraf er lig den i Lov 3dje Marts 1860 § 1 fastsatte).

---

ad § 30.

Paragraffen foreslaas suppleret og omredigeret saaledes:

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar 1907, dog saaledes at de fornødne Forberedelser ved Afstemning, Udstedelse af Næringsbeviser m. v. bliver at foretage forinden i Henhold til §§ 1—15.

Loven bliver at forelægge til Gennemsyn for Lagtinget i Samlingen 1910 og for Rigsdagen i Samlingen 1910—1911.

Med Hensyn til den finansielle Virkning af Lovforslaget bemærkes, at det, — foruden at den i Landfogdens Erklæring af 9de f. M. omtalte Indtægt for Statskassen (i Henhold til Lov Nr. 147 af 22de December 1876), for Tiden 200 Kr. aarlig, vil bortfalde, — maa ventes, at Statskassens Indtægt af Indførselsafgiften i Henhold til Lov 3dje Marts 1892 vil svinde meget betydeligt ind. Det er formentlig en Selvfølge, at der paa en eller anden Maade maa skaffes Statskassen Akvivalent herfor, hvad Lagtinget sikkert ogsaa er forberedt paa og beredvilligt til. Det er vel for tidligt paa dette Stadium af Sagen at undersøge, ad hvilken Vej saadant Ækvivalent hensigtsmæssigst bør tilvejebringes, og jeg skal derfor herom kun bemærke, at der sikkert uden noget for Befolkningen føleligt Tryk kan lægges Told paa andre Varer end Spirituosa, f. Eks. Tobak, Kaffe, Sukker. Det islandske Toldsystem anviser her Vejen.

Med disse Bemærkninger tillader jeg mig at anbefale Sagen til det høje Ministerium, idet jeg ligesom Lagtinget er overbevist om, at en Lov som den foreslaaede vil være den færøske Befolkning særdeles kærkommen, og at den i det store og hele vil virke til Gavn for den.

* * *

2. Et af Udvalget udarbejdet *Lovforslag**).

Sagens *2den Behandling* foretoges *den 25de August*. De enkelte §§ betragtedes som vedtagne uden Afstemning. Det vedtoges enstemmig med 18 Stemmer at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

---

*) Vedhæftet som *Bilag 1*.

Til 3dje Behandling fremkom følgende *Ændringsforslag*:

A. Fra *Formanden.**)
B. Fra *Udvalget.**)
C. Fra *Udvalget*:

Til § 28 føjes:

eller for, at der om Bord i Passagerskibe udskænkes berusende Drikke til Passagererne.

Sagens *3dje Behandling* foretoges *den 5te September*.

Afstemningen fik følgende Udfald:

§ 1 vedtoges med 20 St. mod 0. **§ 2:** Ændringsforslaget vedtoges med 21 St. mod 0, hvorved Udvalgets Forslag bortfaldt. **§ 3:** Ændringsforslaget vedtoges med 20 St. mod 0, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges med 20 St. mod 0. **§ 4:** Ændringsforslaget vedtoges med 21 St. mod 0, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges med 21 St. mod 0. **§ 5:** Formanden tog sit Ændringsforslag tilbage. Udvalgets Ændringsforslag vedtoges med 20 St. mod 0, hvorved Udvalgets oprindelige Forslag bortfaldt. **§ 6:** Ændringsforslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges med 21 St. mod 0. **§ 7** vedtoges med 21 St. mod 0. **§ 8** vedtoges med 20 St. mod 0. **§ 9:** Ændringsforslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges med 21 St. mod 0. **§ 10** vedtoges med 19 St. mod 0. **§§ 11, 12** og **13** vedtoges med 21 St. mod 0. **§§ 14** og **15** vedtoges med 20 St. mod 0. **§ 16:** Ændringsforslaget vedtoges med 19 St. mod 0, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges med 19 St. mod 0. **§ 17** vedtoges med 20 St. mod 0. **§§ 18** og **19** vedtoges med 19 St. mod 0. **§ 20** vedtoges med 20 St. mod 0. **§ 21** vedtoges med 19 St. mod 0. **§ 22:** Formandens Ændringsforslag 8 a. betragtedes som vedtaget uden Afstemning. Udvalgets Ændringsforslag vedtoges med 20 St. mod 0. Formandens Ændringsforslag 8 b. vedtoges med 18 St. mod 0, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges med 18 St. mod 0. **§§ 23, 24, 25, 26** og **27** vedtoges med 20 St. mod 0. **§ 28:** Ændringsforslaget betragtedes som bortfaldet ved Afstemningen over § 16, hvorefter §'en vedtoges med 20 St. mod 0. **§§ 29** og **30** vedtoges med 19 St. mod 0. — *Lovforslaget* saaledes ændret vedtoges i dets Helhed ved Navneopraab enstemmig med 21 Stemmer (*Müller* var fraværende).

Den 7de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting,
Thorshavn, den 7de September 1906.

Til
Justitsministeriet.

I Henhold til Skrivelse af 11te Juli d. A. fra Justitsministeriet har Amtmanden over Færøerne forelagt Lagtinget til Betænkning det af Tinget i dets Samling i Fjor vedtagne Forslag til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.

Som Følge heraf har Tinget i indeværende Samling behandlet nævnte

*) Vedhæftet som *Bilag 4*.

Sag. Som Resultat af Behandlingen foreligger det hermed følgende Lovforslag, der ved 3dje Behandling i Tinget den 5te d. M. vedtoges enstemmig med 21 Stemmer (1 Medlem var fraværende).

Idet man fremsender dette Lovforslag, tillader man sig, næst at henvise til det tidligere i Sagen foreliggende og de hermed følgende Aktstykker, nemlig: Udvalgsbetænkning, det af vedkommende Udvalg udarbejdede Lovforslag, Afskrift af Skrivelse af 1ste November f. A. fra Færø Amt til Justitsministeriet, Betænkning, udarbejdet af Færø Amt om Forholdene paa Færøerne vedrørende Handel med og Udskænkning af berusende Drikke, Ændringsforslag Nr. 243 a. fra Tingets Formand og fra vedkommende Udvalg, Ændringsforslag Nr. 255 fra Udvalget og Udskrift af Tingets Forhandlingsprotokol, at udtale:

Det nu foreliggende Lovforslag er kun lidet afvigende fra det Forslag, Tinget vedtog i Fjor og indsendte til det høje Ministerium. De foreslaaede Ændringer i Forslaget fra i Fjor ere navnlig Redaktionsændringer. Alene de efternævnte Ændringer skulle særlig omtales her:

1. Tinget foreslaar, at det i forrige Aars Lovforslag indeholdte almindelige Princip, hvorefter Salg og Udskænkning af berusende Drikke gøres afhængig af periodiske Afstemninger indenfor de enkelte Sogne, bør gennemføres overalt og for alle Arter af de i Forslaget omhandlede Næringer og ikke, som i det tidligere Forslag, med Hensyn til Handel med og Udskænkning af Brændevin indskrænkes til 3 Pladser, jfr. § 5.
2. Af praktiske Grunde for ikke at foranledige unødvendig Ulejlighed med Affattelse af Stemmelister og Afholdelse af Afstemning foreslaas, at Afstemning om, hvorvidt de paagældende Næringer skulle være tilladte i et Sogn, kun skal finde Sted, hvis der fremkommer Begæring om Næringsbevis. Dog finder man det rigtigt, at der den første Gang stemmes i samtlige Sogne uden Hensyn til, om Begæring angaaende Næringsbevis foreligger eller ej, jfr. § 5.
3. Tinget har fundet det utilraadeligt at give Frihed for alle Passagerskibe til at udskænke berusende Drikke til Passagerer, idet man befrygter, at der herved kan fremkomme stort Misbrug, f. Eks. ved, at der etableres Fart med Passagerskibe, hvis Hovedformaal bliver Beværtning. Man foreslaar, at Udskænkning ifølge Tilladelse fra Justitsministeren efter Lagtingets Indstilling kan foregaa om Bord i Passagerdampskibe, som gaa i fast Rute, men iøvrigt ikke i Passagerskibe, jfr. § 16.

C. Berentsen. *Oliver Effersøe.*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Med Sagen følger en af *Færø Amt* udarbejdet **Betænkning om Forholdene paa Færøerne vedrørende Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.***)

---

*) Vedhæftet som *Bilag 12.*

III. Anlæg og Drift af Telefoner.*)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes nedenstaaende *Skrivelse fra Færø Amt*:

Færø Amt.

Thorshavn, den 29de Juli 1906.

Den 20de Maj d. A. vedtog Lagtinget (enstemmig med 14 Stemmer, idet 4 Medlemmer ikke stemte og 2 Medlemmer vare fraværende) 1) *at* Færøernes Amtskommune overtager Anlægget og Driften af Telefon paa Færøerne efter den af Ingeniør Møller udarbejdede Plan, i hvilken Ændringer, efter Samraad med Direktoratet for Telegrafvæsenet, Justitsministeren og en Udsending fra Lagtinget kunne foretages. Endvidere vedtog Tinget (ligeledes enstemmig med 14 Stemmer) 2) *at* andrage om Koncession paa Anlægget og Driften. Med 13 Stemmer mod 1 vedtog Tinget 3) *at* vælge en Udsending til paa sine Vegne at rejse til Danmark for at forhandle med Justitsministeren og Direktoratet for Telegrafvæsenet om det videre fornødne til Anlæggets snarlige Udførelse og *at* give ham uindskrænket Fuldmagt til at optræde paa Tingets Vegne. Fremdeles vedtog Tinget (enstemmig med 14 Stemmer) 4) *at* anmode Telegrafdirektoratet om at yde Tinget og dets Repræsentant sagkyndig Bistand ved Anlæggets Udførelse og (enstemmig med 15 Stemmer) 5) *at* andrage hos Justitsministeriet om at udvirke, at Staten bekoster Anlægget af Telefonkablerne, samt at forespørge hos samme Ministerium, hvorvidt det tør forventes, at et eventuelt Andragende om Statsstøtte til Amtskommunen til Bestridelse af de aarlige Udgifter efter Ministeriets Mening vil kunne ventes bevilget. Endelig vedtog Tinget (enstemmig med 13 Stemmer) 6) *at* bemyndige Udsendingen til i Forening med Justitsministeren at søge at faa tilvejebragt Tilbud om det for Amtskommunen mest fordelagtige Pengelaan, saaledes at den endelige Afgørelse af, hos hvilket Pengeinstitut Laanet skal optages, vi være at afgøre af et senere sammentrædende Lagting, samt (enstemmig med 12 Stemmer) 7) *at* forpligte sig til, i Tilfælde af Udeblivelse med Renter eller Afdrag af det eventuelle Laan, at foretage ekstraordinær Udskrivning.

Efter at undertegnede var valgt som den i Tingets foran anførte Beslutninger omtaldte Udsending, vedtog Tinget paa min Foranledning den 21de Maj at anmode mig om at iagttage:

a) at Amtskommunen ikke overtager Driften af traadløs Telegraf mellem Suderø og Thorshavn, medmindre der herfor ydes den antageligt Vederlag, som Udsendingen er bemyndiget til at acceptere;
b) at Telefonanlægget indbefatter Sandø;
c) at drage Omsorg for, at Anlægget — foruden at sættes i Værk saa hurtig og billig som muligt — udføres saa holdbart, at Vedligeholdelsesudgifterne kan ventes nedbragte til saa lav en Procent af Anlægs-Summen som muligt;
d) at Laanevilkaarene ikke bør være mere byrdefulde for Amtskommunen end, at den aarlige Ydelse til Forrentning og Afbetaling ikke overstiger $6\frac{1}{2}$ pCt., og Renten ikke er højere end 4 pC., og
e) at Tilbud paa Anlægget kunne antages, naar Laan er sikret til en saadan Pris som nys angivet.

*) Se Lagtingsberetning 1902, X B; 1903, VII og VIII; 1904, Bilag 9; overordentlige Samling 1906.

Om Udførelsen af det mig saaledes overdragne Hverv skal jeg herved tillade mig at afgive følgende Redegørelse:

Jeg afgik herfra med Dampskib »Smiril« den 24de Maj og henvendte mig, efter den 30te Maj at være ankommen til København, samme Dag til Justitsministeren, Ministeren for offentlige Arbejder og Telegrafdirektøren, hvem jeg forelagde de fornødne Aktstykker, og fra hvem jeg modtog velvilligt Tilsagn om Imødekommenhed og Assistance ved Sagens Ordning.

Denne omfattede, som det ses af det ovenstaaende, 3 forskellige Opgaver, nemlig 1) den finansielle Ordning, 2) den tekniske Gennemførelse af Anlægget og 3) Koncessionens Formulering.

Hvad den førstnævnte Opgave angaar, henvendte jeg mig, efter Forhandling med Justitsministeren, den 30te Maj og følgende Dage til forskellige københavnske Pengeinstituter og tilstillede dem derefter den 2den Juni en Skrivelse, hvorved de forespurgtes, om de vare villige til at yde Amtskommunen et Laan paa indtil 300,000 Kroner. Efter at der den 7de Juni var indløbet Svar fra de forskellige Institutter (Bilag 1—5)*, rettede jeg — efter forudgaaende mundtlig Forhandling — den 8de Juni en lignende Forespørgsel til endnu et københavnsk Institut, som ved Skrivelse af 9de Juni (Bilag 6)* tilbød billigere Laanevilkaar end de, fra hvilke Svar tidligere var modtaget. De indkomne Tilbud indsendtes den 8de og 10de Juni til Justitsministeriet, som den 14de s. M. (Bilag 7)* svarede, at Ministeriet vilde være villigt til at approbere en eventuel Lagtingsbeslutning, hvorved et af de fremkomne Laanetilbud antages. Da det billigste Laanetilbud ikke kræver højere Rente eller Afdrag end i Lagtingets Beslutning af 21de Maj angivet, var hermed Betingelserne for saa vidt til Stede for, at Tilbud paa Anlægget kunde antages og Sagen sættes i Værk.

Om den tekniske Udførelse af Anlægget førte jeg langvarige Forhandlinger med Telegrafdirektøren og den af ham anviste Fagmand, Ingeniør Møller. Hovedspørgsmaalet var i denne Henseende, i hvilken Udstrækning Anlægget vilde være at udbyde. Medens Lagtinget havde forudsat, at der vilde være at indkalde Tilbud paa Overtagelse af Anlægget i Entreprise (Akkord) for en bestemt Hovedsum, fraraadede Telegrafdirektøren en saadan Fremgangsmaade, idet han navnlig gjorde gældende, *at* en eventuel Hovedentreprenør ikke vilde være i Stand til at erhverve bedre og billigere Materialier end Amtskommunen, *at* det ved Anlæg af denne Art i høj Grad kommer an paa, at Udførelsen fra første Færd sker saa godt og solidt som muligt, og *at* en Kontrol hermed overfor en Entreprenør paa mange Punkter er særdeles vanskelig, og derfor praktisk talt maa erstattes med en vidtgaaende Ret for det tekniske Anlægstilsyn til efter sit eget Skøn at kassere Materiel og Arbejde, som det finder uantageligt, — en Ret, som imidlertid paa den anden Side selvfølgelig udsætter Entreprenøren for en ganske betydelig Risiko, og som en Følge deraf lettelig vil føre ham til at sætte sit Vederlag forholdsvis højt. Efter hvad Teknikerne udtalte, er det ved offentlige Telefonanlæg i den nyeste Tid en almindelig fulgt Regel, som man finder grundet paa praktisk Erfaring, at Anlægget *ikke* udbydes til en Hovedentreprenør, men at vedkommende offentlige Institution selv lader Arbejdet udføre efter at have indkaldt Tilbud paa Materialierne.

I Henhold hertil blev Sagen foreløbig forberedt saaledes, at vedkommende Ingeniører anmodedes om at udarbejde Fortegnelser over det fornødne Materiel samt Konditioner for Tilbud derpaa, saaledes at dette Arbejde skulde være færdigt (og Indkaldelse af Tilbud altsaa kunne udgaa), naar det finansielle Grundlag for Anlægget var tilvejebragt ved Sikring af det fornødne Laan. Imidlertid meddelte Hr. Købmand Olaf å Heygum af Vestmanhavn, som den 4de Juni ankom til København, mig, at han ønskede at fremsætte Tilbud paa Overtagelse af Anlægget i Hovedentreprise og mente at kunne udføre det billigere og hurtigere, end det paa anden Maade vilde kunne lade sig gennemføre, og efter Forhandling med Justitsministeren og Telegrafdirektøren mente jeg ikke at kunne

* Udelades her.

afvise Muligheden for en saadan Løsning, hvis der iøvrigt kunde findes tilstrækkelig betryggende, baade tekniske og pekuniære, Garantier for forsvarlig og rettidig Udførelse, og jeg meddelte derfor Hr. Heygum, at et eventuelt Generaltilbud fra ham vilde blive taget under Overvejelse. — Tilbud paa Materiel indkaldtes den 11te Juni (til den 23de Juni) og samtidig tilstilledes Konditioner for disse Tilbud med fornødne Beskrivelser og Tegninger Hr. Heygum. Denne indgav den 12te (Bilag 8) et Tilbud om at overtage Anlægget i Hovedentreprise for en Sum af 230,000 Kr., hvorpaa jeg efter Konference med Telegrafdirektøren svarede (Bilag 9), at Tilbudet var absolut uantageligt i den foreliggende Form, idet det navnlig manglede den fornødne Bestemthed til at kunne danne Grundlag for en Overenskomst. For ikke at udelukke nogen Mulighed bestemtes det, efter Forhandling med Telegrafdirektøren, at forelægge Hr. Heygum bestemte Konditioner for et Generaltilbud, og efter at disse (der krævede et meget betydeligt Arbejde af Ingeniørerne og Direktøren personlig) vare udarbejdede, tilstilledes de Hr. Heygum den 21de Juni. Han indgav derefter den 22de og 23de Juni 2 Tilbud (Bilag 10—11), et paa Overtagelse af Anlægget i Generalentreprise for et samlet Beløb af 245,000 Kr., og et andet paa Arbejdet ved Anlægget (saaledes at Amtskommunen selv anskaffede Materialierne) for et Beløb af 86,000 Kr. + 1½ pCt. af hele Anlægssummen, idet han derhos tilbød at betale Amtskommunen 10 pCt. af sin eventuelle Nettofortjeneste.

De saaledes fremkomne Tilbud bleve — sammen med de indkomne Tilbud om Materiel — foretagne til Bedømmelse den 23de Juni Kl. 3. Paa Grundlag af de Priser, som Materieltilbudene angav, maatte det imidlertid skønnes, at Hr. Heygums Generaltilbud var for højt, hvorfor det maatte forkastes; og da det vigtigste Materialtilbud (Levering af Kabler) der var gunstigt i Henseende til Prisen og Leveringstiden, betingede omgaaende telegrafisk Antagelse, var det umuligt at foretage videre Forhandlinger med Hr. Heygum med Hensyn til hans Tilbud om Hovedentreprise. Hvad hans andet Tilbud (Overtagelse af Arbejdet) angik, meddeltes det ham, at Afgørelsen heraf (hvilken fordrede forskellige Beregninger af Ingeniørerne) vilde blive truffen den 25de Juni Kl. 9 Morgen (Bilag 12—14). Da Ingeniørernes Beregninger af Arbejdsomkostningerne kun viste en samlet Sum af 40,000 eller højt regnet 50,000 Kroner, maatte Hr. Heygums Tilbud (c. 89,000 Kr.) selvfølgelig afslaas (Bilag 15). Et samme Dag, umiddelbart derefter, fra ham fremkommet Tilbud (Bilag 16), som gik ud paa, at Amtskommunen selv maatte bestemme Prisen for Arbejdet, naar dette overdroges ham i Entreprise, indkom for sent, idet jeg da allerede havde været nødt til, paa Grund af den fremrykkede Tid, at træffe de endelige Dispositioner med Hensyn til Anlæggets Udførelse ved Telegrafvæsenets Foranstaltning (Bilag 17—19).

Anlægget vil altsaa blive foretaget paa den sidstnævnte Maade, saaledes som ogsaa Lagtinget (for det Tilfælde, at intet antageligt Tilbud om Anlæggets Overtagelse i Entreprise indkom) har vedtaget. Det vil blive ledet af Ingeniør Møller, der som bekendt har foretaget de stedlige Undersøgelser her i Fjor Efteraar, under Telegrafdirektørens Overtilsyn og Kontrol. Der er truffet Foranstaltning til, at Anlægget paabegyndes og fremmes med saa stor Kraft som muligt. Søkablerne skulle ifølge det modtagne Tilbud leveres i Begyndelsen af Oktober, og Marineministeriet har velvilligst givet Tilsagn om, at »Beskytteren« maa yde Bistand ved deres Udlægning (Bilag 20—24). Om ingen uforudsete Hindringer indtræde, vil i alt Fald Hovedlinierne saaledes forhaabentlig kunne være færdige omtrent ved Midten af Oktober Maaned.

Omkostningerne ved Anlægget (deri altsaa indbefattet Kabel til Sandø og Telefonlinierne paa denne Ø) anslaas af Telegrafvæsenet til følgende Beløb:

Liniemateriel.....	70,000 Kr.
Stationsmateriel.....	13,000 —
Søkabler	59,000 —
Arbejdsomkostninger	50,000 —
Transport do.	8,000 —
Tilsammen...	200,000 Kr.

For de 3 første Posters Vedkommende er Overslaget grundet paa de indkomne og antagne Tilbud om Levering af Materiel.

Hvad endelig angaar Koncessionen, har Ministeriet for offentlige Arbejder ved Skrivelse af 21de Juni (Bilag 22) givet Tilsagn om, at der vil blive meddelt Amtskommunen Koncession i Overensstemmelse med et mig tilstillet Udkast, eventuelt med mindre væsentlige Ændringer. Et Hovedpunkt ved Koncessionen, som det har faldet mig særdeles vanskeligt at gaa ind paa, men som Ministeriet ikke har ment at kunne fravige, angaar Driften af den traadløse Telegraf mellem Suderø og Thorshavn. Ministeriet har nemlig stillet som Betingelse for Koncessionens Meddelelse, at Amtskommunen overtager Driften af den traadløse Telegraf for et Vederlag af 1000 Kr. aarlig. Jeg har fundet dette Vilkaar svært at indvilge i og har gjort mig al mulig Umage for at opnaa gunstigere Betingelser paa dette Punkt, men dette viste sig umuligt; og af Hensyn til den meget store Betydning, som det har for Suderøen at komme i Telegrafforbindelse med Thorshavn saa snart som muligt efter Aabningen af Kablet mellem Shetland og Thorshavn, har jeg ikke turdet afbryde Forhandlingerne ved ubetinget at afslaa Ministeriets Forslag om Driften af den traadløse Telegraf. Idet jeg derfor nødtvungent har accepteret dette Forslag, har jeg samtidig taget Forbehold om, at Lagtinget ikke derved er afskaaret fra ved yderligere Forhandling at søge det tilsagte Vederlag af 1000 Kr. aarlig forhøjet eller anden Modifikation i Ordningen tilvejebragt (Bilag 23). Driften af den traadløse Telegraf indbefatter *ikke* dennes Vedligeholdelse, hvilken saaledes bliver Amtskommunen uvedkommende.

Jeg skal sluttelig udtale, at naar det har været muligt i den Tid, der har været til Raadighed, at føre Forberedelserne saa vidt som ovenangivet, skyldes det kun den overordentlige Imødekommenhed, som fra alle Sider (vedkommende Ministre, Telegrafdirektoratet, den norske Statstelegraf m. fl.) er vist Sagen.

C. Bærentsen.

Til
Færøernes Lagting.

De i Skrivelsen ommeldte *Bilag 8—23* ere saalydende:

(Bilag 8.)

p. t. København, den 12te Juni 1906.

Højvelbaarne
Herr Amtmand Bærentsen
R. af D.

p. t. hersteds.

Paa Foranledning af flere Lagtingsmænd, der med mig ere enige om Nødvendigheden af, at det projekterede Telefonanlæg paa Færøerne fuldbyrdes saa hurtig som paa nogen Maade muligt, saaledes at Telegrafens Aabning saa vidt mulig kommer hele Befolkningen samtidig til Nytte, har jeg foretaget en Rejse hertil for at give et Anbud paa Anlægget, og har til den Ende afventet en Udbydelse i Entreprise.

Jeg har nu gjort mig bekendt med den under Dags Dato i Bladet fremkomne Licitation, ligesom jeg har gennemgaaet de af Herr Ingeniør Møller til mig udleverede Betingelser for Leverancen. Da jeg fremdeles finder, at det al-

mindelige Ønske paa Færøerne om Anlæggets hurtigste Fuldbyrdelse bedst kan efterkommes ved en Overtagelse i Generalentreprise, skal jeg i Henhold til de Oplysninger, jeg i den lange Tid, jeg har været beskæftiget med denne Sag, har faaet, tillige med den Erfaring, jeg paa dette Omraade har indvundet ved Opførelsen af det første Anlæg, og under Forudsætning af, at de imprægnerede Pæle, som det danske Statstelegrafdirektorat velvilligst vil stille til Disposition, i Prisen svarer nogenlunde til den i Herr Ingeniør Møllers Overslag anførte, tillade mig at tilbyde Overtagelsen af Anlæggene i Entreprise efter den af Herr Ingeniør Møller udarbejdede Plan og iøvrigt paa følgende Vilkaar:

1. Alle Materialierne prøves og antages af det danske Statstelegrafvæsen, hvorhos jeg skal være forpligtet til fortrinsvis at benytte de Leverandører, som ere Statstelegrafen bekendte og kan anbefales af samme, dog forudsat disses Priser og Ekspedithed ikke gøre mig værre stillet end ved Henholden til mig bekendte Leverandører vil medføre, og fra hvem Varerne ellers kan godkendes af Telegrafvæsenet.
2. Anlæggene udføres under Ledelse af en af det danske Statstelegraf-Direktorat anerkendt eller udpeget Ingeniør og under Kontrol af en af Amtskommunen ansat Kontrolør.
3. Hele Anlægget skal være færdigt inden 31te December d. A., forudsat mit Tilbud antages straks. Alt for en Betaling af Kr. 230,000 — To Hundrede og Treti Tusinde Kroner, der bliver at udbetale i Rater, som nærmere fastsættes efter Overenskomst.

Da det er mig meget om at gøre at faa at vide, om hvorvidt dette mit Anbud kan antages, forinden S/S »Ceres«'s Afgang herfra til Færøerne den 15de ds., vil jeg være taknemlig for en Underretning herom snarest muligt.

Ærbødigst

Olaf å Heygum.

(Bilag 9.)

Færø Amt.

p. t. København, den 13de Juni 1906.

I Anledning af Deres Skrivelse af Gaars Dato, hvori De fremsætter Tilbud om at overtage det projekterede Telefonanlæg paa Færøerne i Generalentreprise for et Beløb af 230.000 Kr., skal jeg, efter herom at have forhandlet med Telegrafdirektøren, meddele, at jeg, da jeg endnu ikke har opnaaet bestemt Tilsagn om den formødne Koncession, er ude af Stand til for Tiden at antage noget Entreprisetilbud. Med Hensyn til det af Dem fremsatte Tilbud har Telegrafdirektøren iøvrigt udtalt, at han finder det absolut uantageligt i den foreliggende Form, idet det navnlig mangler forneden Bestemthed til at kunne danne Grundlag for en Overenskomst mellem Dem og Amtskommunen. Direktøren har tillige meddelt, at han, da han i Morgen tidlig skal afgaa herfra til Berlin paa en Tjenesterejse, — hvorfra han først i Begyndelsen af næste Uge vil vende tilbage, — er afskaaren fra i den Tid at beskæftige sig med Sagen.

Jeg beklager saaledes, at jeg i alt Fald for Tiden ikke er i Stand til at acceptere Deres Tilbud.

C. Bærentsen.

Til
Herr Købmand, Kongsbonde Olaf å Heygum,
p. t. København.

(Bilag 10.)

p. t. København, den 22de Juni 1906.

Til
Færø Amt.
p. t. København.

Ved meget ærede Skrivelse af 13de ds. har det høje Amt meddelt mig, at det af mig under 12te ds. fremsatte Tilbud om Overtagelse af det færøske Telefonanlæg i Generalentreprise af forskellige Grunde ikke kunde antages, bl. a. fordi det manglede den fornødne Bestemthed for at kunne danne Grundlag for en Overenskomst mellem mig og Amtskommunen.

I Gaar Aftes modtog jeg en Beskrivelse af de Betingelser, som af Amtskommunen vil blive stillede for en Generalentreprise, og skal, efter nøje at have gennemgaaet sammes forskellige Paragraffer, tillade mig at fremkomme med tvende forskelligartede Tilbud, idet jeg forudskikker følgende Bemærkninger:

Da den forlangte Kabeltype, efter hvad jeg har faaet oplyst, næppe kan ventes leveret før i Oktober Maaned, vil dette, af Hensyn til den da begyndende ugunstige Aarstid, ikke lidt forøge Risikoen ved Arbejdets Fuldbyrdelse i dette Aar, hvorhos der paa Grund af denne Kabeltypes mere Kostbarhed fremfor andre almindelige Telefonkabler, — hvis Leverance er tilbudt i August Maaned senest, — forøges Udgifterne en hel Del.

Endvidere vil den paahudte Reservebeholdning af Materialier medføre et større Pengeudlæg for Entreprenøren end af mig oprindelig beregnet.

Angaaende § 26 maa det være mig tilladt at udtale min Forundring over, at der, efter at en saa nøjagtig Kontrol som i Betingelserne anført, baade forinden Anlæggets Paabegyndelse ved Prøvning og Eftersyn af Materialier og under Arbejdets Udførelse ved Ret for Kontroløren til at kassere allerede udførte utilfredsstillende Arbejder, er foregaaet, skal yderligere forlanges, at Entreprenøren i et helt Aar efter Anlæggets Fuldbyrdelse skal være forpligtet til at vedligeholde samme. Saavel ved Fjældskred som ved Sneskred kan der tilføjes Landlinierne betydelige Skader, ligesom et paakommet Uvejr med oprørt Hav kan for Søkablernes Vedkommende faa et Brud af disse til Følge, helst da Kablernes Beliggenhed paa sine Steder vistnok er meget risikabel, idet der paa disse Steder ikke findes helt betryggende Landingspladser.

Ingen af disse Omstændigheder kan tilskrives Entreprenøren. Naar saa hertil kommer, at der i et helt Aar tilbageholdes $^{1}/_{10}$ af hele Entreprisesummen, vil disse Omstændigheder gøre Entreprenøren meget uheldig stillet, og kan jeg derfor ikke tilbageholde Ønskeligheden af, at disse Bestemmelser maatte bortfalde.

Da den i Betingelserne anførte Form for den for Entreprisen forlangte Garanti er en hel anden end den, jeg i Henhold til Konference med Herr Amtmanden har forberedt, vil der for dette Spørgsmaals Vedkommende paakræves en ny Ordning, og da den Bankdirektør, med hvem jeg staar i Forbindelse, allerede i Gaar var bortrejst til Udlandet og ikke kommer tilbage før paa Mandag, er det mig ikke muligt i Dag at opgive, af hvilken Art denne Sikkerhed vil komme til at bestaa, og maa derfor af Hensyn til Tidens Knaphed nøjes med at sige, at Sikkerhed til Amtskommunen for 20 pCt. af Entreprisesummen skal fremskaffes, saa snart Tilsagn om Antagelse af mit Anbud i alt det øvrige foreligger.

Jeg vil nøjagtig efterfølge de givne Forskrifter m. H. t. Materiellets Anskaffelse og sammes Prøveunderkastelse, i hvilken Forbindelse jeg skal tillade mig at oplyse, at jeg fra det norske Telegrafdirektorat har faaet Tilsagn om saa mange Pæle — imprægnerede med Kobbervitriol, 2 Aar gamle —, som behøves udover de c. 1000 Pæle, som det danske Telegrafdirektorat velvilligst vil overlade til Anlægget.

Efter at have erfaret, at der fra det danske Telegrafvæsen ikke vil kunne erholdes nogen Ingeniør til Udførelse af Anlægget i privat Entreprise, har jeg hos det norske Telegrafvæsen anholdt om en duelig Ingeniør til Anlæggets Udførelse,

og har derefter faaet Tilsagn om Permission til Hr. Ingeniør N. Helsebt, og derhos faaet dennes Løfte paa at ville overtage Ledelsen ved Anlæggets Udførelse, samt at skaffe duelige Formænd og nødvendigt Mandskab. Jeg skal her tilføje, at det norske Telegrafvæsen er villigt til, om forlanges, at udtale sig om Hr. Ingeniør Helsehts Vederhæftighed og Kompetence.

Idet jeg underkaster mig alle de øvrige Betingelser, tillige § 26, hvis der ikke findes Anledning til at lade de derved omtalte Bestemmelser bortfalde, erklærer jeg mig herved villig til at besørge Anlæggene i et og alt fuldførte efter den mig forelagte Plan og med de foreskrevne Materialier, *inden 31te December dette Aar.* Linien Trangisvaag—Vaag at være færdig til 1ste Oktober.

Linien Thorshavn—Klaksvig at være færdig til 1ste Oktober, saafremt det dertil nødvendige Kabel fremkommer inden 15de September, ellers fjorten Dage efter Kablets Fremkomst.

Alt for en Bekostning af 245,000 — To Hundrede og Firetifem Tusinde Kroner, der bliver at indbetale saaledes som i Betingelserne anført.

Hvis Amtskommunen skulde foretrække selv at fremskaffe alle Materialier, skal jeg være villig til at besørge alt Arbejde, — efter at Materialierne ere bragte til de for Anlæggene nærmeste Landgangspladser udførte for en Sum af 86,000 — Otteti sex Tusinde Kroner — at være færdigt inden ovenanførte Tid, dog under Forudsætning af, at der ikke ventes paa Materialier, samt yderligere 1 ½ pCt. af hele Anlægssummen som Provision til mig for hafte Udgifter og tillagt Arbejde til denne Sags Fremme.

For øvrigt er jeg til Disposition, saafremt Forhandling i andre Henseender denne Sag vedrørende ønskes.

Ærbødigst

Olaf á Heygum.

(Bilag 11.)

p. t. København, den 23de Juni 1906.

I Tilknytning til mit Tilbud af idag tillader jeg mig, efter yderligere at have overvejet Sagen, at fremkomme med følgende supplerende Forslag:

Mit subsidiære Tilbud at overtage Arbejdet ved Telefonanlægget, medens Færø Amtskommune besørger Indkøb af alt Materiel og Tilbehør til selve Linierne, (idet Arbejdsredskaber etc. naturligvis tillægges af mig), forekommer mig ubetinget at være den heldigste Løsning, da derved den vidtløftige Kontrol med Materiellet simplificeres betydelig, foruden at Amtet jo allerede har indhentet Tilbud om dettes Levering. Dette maa ingenlunde forstaas saaledes, at jeg ikke lige saa gerne overtager hele Entreprisen; men jeg er ikke blind for, at den sidste Maade muligvis vil være mere praktisk for alle Parter. Hertil kommer endvidere, at det utvivlsomt vilde være det naturligste, at Arbejdet overdroges en Færing, fremfor at udbyde det til offentlig Entreprise. En saadan bortfalder jo, naar det offentlige selv indkøber Materiellet.

Mit Tilbud for Overtagelsen af Arbejdets Udførelse var Kr. 86.000 — foruden 1 ½ pCt. af hele Anlægssummen. For yderligere at vise, at det er mig magtpaaliggende, at Færøerne slipper billigst muligt, selvfølgelig uden derved at risikere Arbejdets mindre gode Udførelse, tilbyder jeg herved efter Arbejdets Tilendebringelse, og naar afsluttende Regnskab foreligger, at indbetale til Færø Amtskommune 10 pCt. — ti pro cent — af min Nettofortjeneste.

Ærbødigst

Olaf á Heygum.

Til
Færø Amt,
p. t. her.

(Bilag 12.)

Færø Amt,

p. t. København, den 23de Juni 1906.

I Skrivelse af 22de og 23de d. M., begge modtagne i Dag, har De fremsat Tilbud om *at* overtage det projekterede Telefonanlæg paa Færøerne i Generalentreprise for et samlet Beløb af 245,000 Kroner, og subsidiært at overtage Arbejdet ved Anlægget i Entreprise (saaledes at Materialierne leveres af Amtskommunen) for et Beløb af 86,000 Kroner med Tillæg af 1½ pCt. af hele Anlægssummen, idet De i Deres Skrivelse af Dags Dato yderligere tilbyder at betale Amtskommunen 10 pCt. af den Nettofortjeneste, som det ifølge afsluttende Regnskab efter Arbejdets Tilendebringelse maatte vise sig at De faar.

Foranlediget heraf skal jeg, efter at de indkomne Tilbud om Levering af Materiel til Anlægget i Dag Kl. 3 ere blevne aabnede i Telegrafdirektørens Nærværelse af mig, herved meddele, at det for Leverancen af Søkablerne har været nødvendigt at tage *øjeblikkelig* Bestemmelse; og da Deres Tilbud ikke er ledsaget af nogen Oplysning om, at De er i Stand til at stille den i Entreprisebetingelserne forlangte pekuniære Garanti — hvilket De angiver, at De først vil kunne oplyse paa Mandag den 25de ds., — har jeg allerede af denne Grund ikke kunnet modtage Deres førstomtalte Tilbud eller udsætte dettes Afgørelse til paa Mandag.

Hvad Deres subsidiære Tilbud angaar, bemærkes, at det anses for rettest, at Amtskommunen selv overtager Udlægningen af Søkablerne. Da De mulig ikke har taget denne Omstændighed i Betragtning, skal jeg meddele, at jeg vil kunne modtage et eventuelt modificeret Tilbud fra Dem senest i Morgen Aften den 24de ds. Afgørelsen vil da blive truffen Mandag den 25de ds. Kl. 9 Morgen, men De maa være forberedt paa at kunne stille betryggende pekuniær Garanti — mindst 33 pCt. af Entreprisesummen inden Kl. 12 Middag.

C. Bærentsen.

Til
Herr Købmand Olaf á Heygum.

(Bilag 13.)

p. t. København, den 23de Juni 1906.

Idet jeg herved anerkender Modtagelsen af Amtets meget ærede Skrivelse af D. D., maa jeg, eftersom min Udtalelse om Forholdet med den forlangte pekuniære Sikkerhed for Generalentreprisen synes at være blevet misforstaaet, skynde mig at oplyse, at der i min ærbødige Skrivelse af Gaars Dato netop staar, at Sikkerheden til Amtskommunen for 20 pCt. af Entreprisesummen *skal* fremskaffes, saa snart Tilsagn om Antagelse af mit Anbud i alt det øvrige foreligger. Formen for samme Sikkerhed vil imidlertid først paa Mandag kunne skaffes til Veje. Jeg er overbevist om, at den bebudede Sikkerhed vilde blive tilfredsstillende for Amtskommunen.

Ærbødigst

Olaf á Heygum.

P. S. Jeg vil inden den af Amtet fastsatte Tid fremkomme med et nyt Tilbud.
O. S.

Til
Færø Amt,
p. t. København

(Bilag 14.)

p. t. København, den 24de Juni 1906.

Foranlediget ved det høje Amts meget ærede Skrivelse af Gaars Dato skal jeg, idet jeg henholder mig til min ærbødige Skrivelse af Gaars Dato, tillade mig at fremføre følgende:

Angaaende Udlægning af Kablerne, saa finder jeg ikke noget at erindre imod, at dette besørges af Amtskommunen; men da Marinens Inspektionsskib »Beskytteren«, efter hvad jeg har erfaret, velvilligst vil kunne stilles gratis til Tjeneste i saa Henseende, har jeg gaaet ud fra, at direkte Udgifter ved Kablernes Udlægning vil kunne betragtes som forsvindende i Forhold til alt andet. Imidlertid vil jeg intet have imod, at der i samme Øjemed trækkes 400 — fire Hundrede Kroner — fra mit Tilbud, dog saaledes, at hvis Udgifterne ved Kablernes Udlægning overstiger 400 Kroner, vil det overskydende ogsaa blive at betale af mig, ligesom jeg haaber, at Amtskommunen intet vil have at erindre imod, at der godtgøres mig, hvad der til disse Udgifter maatte undergaa 400 Kr.

Hvad dernæst angaar den i Amtets Skrivelse omtalte pekuniære Garanti, da vil jeg, omondskønt jeg staar noget uforstaaende overfor Spørgsmaalet om, hvorfor der i det foreliggende Tilfælde skal kræves større Garanti end hvad der er forlangt til en Generalentreprise, dog ikke lade det staa herpaa, og skal derfor tilbyde at fremskaffe betryggende Bankgaranti for 33 pCt. af Entreprisesummen inden Kl. 12 i Morgen — Mandag. Denne Omstændighed vil ganske vist i Egenskab af Merudgifter ved Garantien forværre en Del min Stilling lige over for Entreprisen; men da denne Sag i længere Tid har haft min største Interesse, og da det, saa vidt jeg forstod, var et Ønske blandt flere af de Mænd paa Færøerne, der med mig var enige om Nødvendigheden af, at Telefonanlægget fuldføres saa hurtig som muligt — efter at Telegrafen er aabnet — at jeg alt muligt overtog Anlæggets Udførelse; i hvilket Øjemed jeg, foruden tidligere Udenlandsrejser, nu har opholdt mig her i længere Tid, saa vil jeg ogsaa gerne strække mig saa langt som muligt for at det høje Amt med al fornøden Betryggelse kan overdrage mig Anlæggets Udførelse.

Som før meddelt, har jeg Løfte fra det norske Telegrafvæsen om, at saa mange Pæle, som behøves til Anlægget, udover de af det herværende Telegrafvæsen tilsagte 1500 Pæle, staa til Disposition derfra naar som helst, og hvis det behøves, skulde Resten overlades efter nærmere Opgivende. Da disse Pæle ere absolut af bedste Slags, idet de, som imprægnerede med Kobbervitriol, har ligget i 2 Aar, vil jeg tillade mig ærbødigst at henstille til det høje Amt at udnytte det norske Telegrafvæsens Velvilje i saa Henseende; dette saa meget mere, som at Direktoratet til mig udtalte, at saavel Afstaaelse af Pæle som Overdragelsen af Hr. Ingeniør Helseth kun skete for at bevisliggøre, hvor gerne man dér ønskede at vise Danmark og Færøerne Imødekommenhed.

Idet jeg tilføjer, at de angivne Tidspunkter for Anlæggenes Fuldførelse, — under Forudsætning af, at der ikke ventes paa Materialier — staa fremdeles ved Magt, tegner jeg

Ærbødigst

Olaf á Heygum.

(Bilag 15.)

Færø Amt.

p. t. København, den 25de Juni 1906.

I Anledning af Deres i Skrivelser af 22de, 23de og 24de d. M. fremsatte Tilbud om at overtage Arbejdet ved det projekterede Telefonanlæg paa Færøerne

i Entreprise for et Beløb af 86,000 Kr. med Tillæg af 1½ pCt. af hele Anlægssummen, men med Fradrag af 10 pCt. af, hvad der efter Anlæggets Fuldførelse maatte vise sig at blive Deres Nettofortjeneste, skal jeg herved meddele Dem, at Deres Tilbud ikke har kunnet antages, da det af Dem forlangte Vederlag betydelig overstiger den Sum, for hvilken Amtskommunen skønnes selv at kunne lade Arbejdet udføre.

C. Bærentsen.

Til
Købmand Olaf å Høygum,
p. t. København.

(Bilag 16.)

København, den 25de Juni 1906.

Højvelbaarne
Herr Amtmand Bærentsen.

Efter Modtagelsen af Herr Amtmandens meget ærede Skrivelse af Dags Dato, hvori mit Tilbud om Overtagelse af Arbejdets Udførelse i Entreprise forkastes, har jeg efter nærmere Overvejelse og i Betragtning af det store Arbejde, jeg allerede har nedlagt til denne Sags Fremme, hvorefter jeg halvvejs anser det for mig ikke aldeles at blive sat ud af Spillet, saa meget mere som at jeg efter Konference med Deres Højvelbaarenhed allerede har forulejliget det norske Telegrafvæsen angaaende Sagen, besluttet endnu en Gang at gøre Deres Højvelbaarenhed en Henvendelse, idet jeg tilbyder at overtage I edelsen af Arbejdets Udførelse med Herr Ingeniør Helseth i Spidsen og under den Kontrol, som Amtskommunen finder hensigtsmæssig. Betalingen herfor til mig kan Amtskommunen selv bestemme, kun vil jeg indestaa for at have Anlægget færdigt til den i mine tidligere Tilbud fastsatte Tid.

Efter den Erfaring, jeg har gjort paa dette Omraade, kan jeg ikke indse, at mit Tilbud var for højt ansat. Jeg maa tilstaa, at jeg tillige anser det for en Forsmædelse for Herr Ingeniør Helseth nu at skulle blive tilsidesat, og det er derfor ogsaa Hensynet hertil, som har foranlediget mig til at fremsætte foranstaaende Tilbud.

Maa det være mig tilladt at spørge, om Herr Amtmanden ikke velvilligst vil udvirke, at jeg faar Betaling for mit Anlæg, forinden Amtmanden rejser op igen.

Ærbødigst

Olaf å Heygum.

(Bilag 17.)

Færø Amt.
p. t. København, den 25de Juni 1906.

Efter at de indkomne Entrepriseti lbud vedrørende det projekterede Telefonanlæg paa Færøerne ere forkastede, skal jeg i Henhold til Lagtingets desangaaende vedtagne Beslutning herved anmode Hr. Telegrafdirektøren om at ville foranstalte Anlægget foretaget for Færøernes Amtskommunes Regning i

Overensstemmelse med, hvad derom af Lagtinget er vedtaget, og iøvrigt med de nærmere derom med mig som Lagtingets Befuldmægtigede trufne Aftaler. Jeg tillader mig særlig at henlede Opmærksomheden paa, at Anlægget ønskes fremmet saa hurtigt, som Hensynet til dets Forsvarlighed og de medgaaende Omkostninger tilsteder.

C. Bærentsen.

Til
Telegrafdirektøren.

(Bilag 18.)

Færø Amt,
p. t. København, den 25de Juni 1906.

Efter at det af Telegrafdirektøren er meddelt mig, at Ledelsen af Telefonanlægget paa Færøerne — hvilket jeg ved Skrivelse af Dags Dato i Henhold til Lagtingets desangaaende vedtagne Beslutning har anmodet Telegrafdirektøren om at foranstalte foretaget for Færøernes Amtskommunes Regning — af ham er overdraget Hr. Ingeniøren, skal jeg herved meddele Dem, at jeg paa Lagtingets Vegne tiltræder det derom fremsatte Forslag, hvorefter De 1) under Deres Tjeneste ved det nævnte Anlæg fra Deres Afrejse fra København at regne oppebærer almindelige Dagpenge efter de for Statstelegrafen gældende Regler, samt 2) efter Arbejdets Afslutning oppebærer et saadant Honorar, som Telegrafdirektøren finder passende.

C. Bærentsen.

Til
Hr. Ingeniørassistent P. Møller.

(Bilag 19.)

Færø Amt,
p. t. København, den 25de Juni 1906.

Efter Modtagelsen af Deres Skrivelse af Dags Dato, hvori De tilbyder at overtage Arbejdet ved det projekterede Telefonanlæg paa Færøerne i Entreprise for en saadan Betaling, som Amtskommunen selv kan bestemme, skal jeg meddele, at jeg ikke kan modtage dette Tilbud, eftersom det paa Grund af den fremrykkede Tid har været nødvendigt for mig *straks* efter at Deres sidste Entreprisetilbud var erklæret uantageligt, hvorom De underrettedes ved en i Formiddags Dem tilstillet Skrivelse, at træffe de fornødne Dispositioner til Anlæggets Udførelse paa den af Lagtinget for dette Tilfælde angivne Maade, nemlig ved Telegrafdirektoratet.

I Gensvar paa Deres Forespørgsel om Udbetaling af Vederlag for den af Dem anlagte Telefonlinie Thorshavn—Vestmanhavn vil kunne ske, førend jeg rejser tilbage til Færøerne, skal jeg tilføje, at dette ikke vil kunne ske.

C. Bærentsen.

Til
Hr. Købmand Olaf á Heygum.

(Bilag 20.)

Marineministeriet.

København, den 21de Juni 1906.

Til
Hr. Amtmand C. Bærentsen. R. af D.

I Anledning af Hr. Amtmandens derom skete Henvendelse skal man meddele Dem, at Dampminebaaden »Beskytteren« vil kunne assistere ved de omhandlede Kabeludlægninger, og at Dampminebaaden vil ankomme til Færøerne omtrent i Oktober Maaned. Paa Grund af visse Foranstaltninger og Reparationsarbejder, der skal foretages ved Skibet forinden Vinteren, vil man, da Udlægningen af Kablerne som meddelt af Hr. Amtmanden, skal foretages i Oktober Maaned, være nødsaget til at opgive Skibets Ophold ved Færøerne i September Maaned.

J. C. Christensen.

Iledemann.

(Bilag 21.)

Færø Amt.

p. t. København, den 23de Juni 1906.

Idet jeg paa Færøernes Amtskommunes Vegne tillader mig at bringe det høje Ministerium den bedste Tak for det i Ministeriets Skrivelse af 21de d. M. (Nr. 2677) givne Tilsagn om, at Dampminebaaden »Beskytteren« vil kunne assistere ved Udlægning af Telefonkabler for Amtskommunen, skal jeg meddele, at der under 23de ds. er accepteret Tilbud (fra Felten & Guilleaume-Lahmeyerwerke, Mülheim) paa Levering af de omhandlede Kabler, ifølge hvilket Tilbud disse ville kunne leveres færdige fra Fabriken den 1ste Oktober d. A. Fabriken vil imidlertid bestræbe sig for at levere tidligere, uden at den dog paa det nuværende Tidspunkt kan paatage sig Garanti herfor, og der er saaledes en Mulighed for, at Leveringen vil kunne ske allerede i September, hvilket vilde være heldigst for at kunne benytte denne gunstige Aarstid for Udlægningen. Det med Hensyn til Arbejdet videre fornødne vil paa Amtskommunens Vegne blive foretaget af Telegrafdirektøren, og jeg har derfor anmodet denne om snarest muligt at meddele det høje Ministerium, om Udlægningen mulig vil kunne foretages i September Maaned, saaledes at det kan undgaas at opgive Skibets Ophold ved Færøerne i den sidstnævnte Maaned.

C. Bærentsen.

Til
Marineministeriet.

(Bilag 22.)

Ministeriet for offentlige Arbejder.

København, den 21de Juni 1906.

I Anledning af det med Herr Amtmandens Skrivelse af 1ste d. M. hertil indsendte Andragende fra Færøernes Lagting om paa Færøernes Amtskommunes Vegne at faa Koncession paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne, skal man tjenstlig meddele Dem, at Ministeriet vil være villigt til at udfærdige en

saadan Koncession, affattet paa Grundlag af vedlagte Udkast, dog at man maa forbeholde sig i dette at foretage de Ændringer, hvortil de Erklæringer over Sagen, som ventes indsendte hertil fra Bestyrelsen for samtlige Sognekommuner paa Øerne, maatte give Anledning.

Med Hensyn til Driften af den ved Finansloven for indeværende Finansaar bevilgede traadløse Telegrafforbindelse mellem Thorshavn og Suderø bemærkes, at Ministeriet vil være villigt til at søge finansiel Hjemmel for, at der i det Tidsrum, i hvilket Driften af denne Telegraf besørges af Lagtinget som Koncessionshaver, af Statskassen ydes et Tilskud af 1000 Kr. aarlig til Lønningen af Driftsbestyreren for Telefonerne paa Færøerne.

Vedligeholdelsen af det omhandlede traadløse Telegrafanlæg overtages ikke af Lagtinget som Koncessionshaver.

Om hvorvidt De paa Lagtingets Vegne kan tiltræde foranstaaende, udbeder man sig Underretning.

Svend Høgsbro.

R. Howard Gren.

Til
Amtmanden over Færø Amt.

(Bilag 23.)

Færø Amt.

p. t. København, den 22de Juni 1906.

Ved hoslagt at tilbagesende det med det høje Ministeriums Skrivelse af 21de d. M. fremsendte Udkast til »Koncession for Færøernes Lagting paa Færøernes Amtskommunes Vegne paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne« skal jeg ærbødigst meddele, at jeg paa Lagtingets Vegne tiltræder Udkastet.

Med Hensyn til den traadløse Telegrafforbindelse mellem Thorshavn og Suderø bemærkes, at jeg, da det høje Ministerium har stillet som Betingelse for Koncessionens Meddelelse, at Amtskommunen som Koncessionshaver forpligtes til at overtage Driften af den nævnte Forbindelse, — hvorimod Vedligeholdelsen af det traadløse Telegrafanlæg ikke overtages af Koncessionshaveren, — paa Lagtingets Vegne accepterer det af Ministeriet givne Tilsagn om at ville søge finansiel Hjemmel for, at der i det Tidsrum, i hvilket den omtalte Drift besørges af Amtskommunen som Koncessionshaver, af Statskassen ydes et Tilskud af 1000 Kr. aarlig til Lønningen af Driftsbestyreren for Telefonerne paa Færøerne. Jeg forudsætter dog, at Lagtinget ikke herved er afskaaret fra ved yderligere Forhandling at søge Tilskudet forhøjet eller anden Modifikation i Ordningen tilvejebragt, ligesom jeg maa tage Forbehold med Hensyn til den af Lagtinget i Andragende til Justitsministeriet af 20de f. M., — hvoraf Genpart vedlægges, — fremsatte Anmodning om, at Staten vil paatage sig Omkostningerne ved Telefonkablerne og eventuelt yde Tilskud til Bestridelse af de aarlige Udgifter ved Telefonanlægget og dets Drift.

C. Bærentsen.

Til
Ministeriet for offentlige Arbejder.

Ved Sagens *forelobige Behandling, den 1ste August,* vedtoges det efter Forslag af Effersøe — Patursson tog et af ham stillet Forslag om 7 Mands-Udvalg tilbage — at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Degn, Effersøe, T. J. Petersen, Winther* og *Nielsen.*

A. Pengelaan til Anlægget m. v.

Den 6te August fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: T. J. Petersen) afgivne

Betænkning:

Undertegnede Udvalg, som er blevet nedsat i Sagen angaaende Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne, har haft under Overvejelse Spørgsmaalet om, hos hvilken Pengeinstitution det til Anlæggets Udførelse nødvendige Pengelaan bør optages, og tillader man sig at fremkomme med følgende Bemærkninger:

Der foreligger Tilbud om Laan paa indtil 300,000 Kr. fra 5 Pengeinstitutioner, nemlig:

1) Den danske Landmandsbank mod en Rente af $4\frac{1}{2}$ pCt.
2) Forsørgelsesforeningen »Bikuben« i København mod en Rente af $4\frac{1}{4}$ pCt. p. a.
3) Kreditforeningen af Kommuner i Danmark mod en Rente af 4 pCt. p. a. til Kurs $96\frac{3}{4}$ eller med Rente $4\frac{1}{2}$ pCt. til Kurs $101\frac{1}{2}$.
4) Det forenede danske Livsforsikringsaktieselskab »Hafnia« mod en Rente af 4 pCt. p. a. samt Provision én Gang for alle af $3\frac{1}{2}$ pCt. af Laanesummen.
5) Det gensidige Forsikringsselskab »Danmark« a) mod en Rente af 4 pCt. p. a. og Provision $2\frac{1}{2}$ pCt. én Gang for alle, eller b) uden Provision og $4\frac{1}{5}$ pCt. Rente p. a.

Da de af sidstnævnte Pengeinstitution opstillede Betingelser a) formentlig ere de fordelagtigste for Amtskommunen, har man ment at burde anbefale at optage det nødvendige Laan hos denne paa de nævnte Betingelser. Der fordres her en Tilbagebetalingstid af i det højeste c. 30 Aar, hvorfor man mener at burde foreslaa at optage Laanet paa den Betingelse, at der aarlig svares som Rente og Afdrag $5\frac{3}{4}$ pCt., hvorved Laanet vil blive tilbagebetalt i Løbet af 30 Aar.

Spørgsmaalet bliver herefter, hvor stort Laan der bør optages. Efter de af Telegrafdirektoratet gjorte Beregninger vil det projekterede Telefonnæt komme til at koste . . . . . 200,000 Kr.
foruden hvad Erhvervelsen af Købmand Olaf à Heygums Telefonlinie Thorshavn—Vestmanhavn vil koste at erhverve; anslaas dette til 28,000 —

bliver det samlede Beløb . . . . . 228,000 Kr.

Fra Tingmændene for Suderø er indkommet Andragende om, at Suderøen maa blive optaget i det samlede Telefonnæt, ved en Telefonkabel fra Sandø til Suderø. En saadan Kabel er af Ingeniør Møller anslaaet til at koste 75,500 Kr. Hvis Tinget gaar ind herpaa, vil den af Staten paatænkte traadløse Telegraf mellem Thorshavn og Suderø overflødiggøres, og det maa i saa Fald anses for givet, at Staten vil overlade Amtskommunen det Beløb af 40,000 Kr., som er bevilget til Anlægget af de traadløse Telegrafstationer. Den Merudgift, som Amtskommunen i saa Fald vil faa, kommer til at udgøre . . . . . 35,500 —

Amtskommunens Udgift kan herefter anslaas til . . . . . 263,500 Kr.

Imidlertid er det umuligt at sige med Bestemthed, hvorvidt Overslagssummen ikke vil blive overskredet, og mener man derfor, at det vil være rigtigst at bestemme Laanets Størrelse til 275,000 Kr., idet der, selv om Beløbet ikke skulde blive opbrugt, ved Udlaan kan indvindes mindst lige saa høj Rente, som Amtskommunen yder. Selv om Staten vil yde en væsentlig Del af Anlægsudgifterne, kan Kommunen for at sættes i Stand til at fuldføre Arbejdet, ikke undgaa at optage et saa stort Laan som behøves til den samlede Udgift.

Justitsministeriet har ved Skrivelse til Amtet af 14de Juni d. A. meddelt, at en Beslutning af Tinget om at optage et Laan i Anledning af det paatænkte Telefonanlæg vil kunne forventes approberet af samme, og da en saadan Approbation formentlig forudsættes af den laanydende Institution, vil det være rigtigst at meddele Ministeriet den eventuelt tagne Beslutning, med Anmodning om at forsyne den Obligation, som Tinget mulig udsteder, med Approbation, naar Obligation af Kreditor forevises for Ministeriet. I Forbindelse hermed skal Udvalget dog fremhæve, at Tinget ifølge Lagtingsloven ikke kan antages at behøve at erhverve Ministeriets Approbation paa Laan, som dette stifter paa Amtskommunens Vegne. For at der ikke af det foreliggende skal skabes et for Tingets Myndighed skadeligt Præcedens, vil man foreslaa at rette en Henvendelse til Justitsministeriet, hvorved Lagtinget udtaler, at man gaar ud fra som givet, at Tingets Beslutninger om Stiftelse af Laan for Amtskommunen ikke kræver Justitsministeriets Godkendelse, samt forespørger, om Ministeriet ikke er enigt med Tinget heri.

Endvidere vil det være nødvendigt, at der til Raadighed stilles et bestemt Beløb til Bestridelse af Udgifter til Arbejdslønninger m. m., som ville paaløbe, inden det endelige Laan kan faas ordnet. Man vil hos Aktieselskabet »Føroya Banki« kunne erholde et midlertidigt Laan af indtil 60,000 Kr., hvilket Laan Udvalget vil foreslaa Tinget at optage, idet der i de under Tinget sorterende Kasser formentlig ikke haves disponible Midler. Sluttelig maa det bestemmes, hvem der skal udføre de nødvendige Kassererforretninger i Anledning af Telefonanlægget; dette vil næppe kunne faas gjort uden noget Vederlag, og da »Føroya Banki« har erklæret sig villig til at paatage sig dette mod en Godtgørelse af 1 pCt. af Laanesummen formener Udvalget det rigtigst at træffe Overenskomst med denne Institution om Udførelsen af disse Forretninger.

I Henhold til det anførte foreslaas til Vedtagelse:

1) at optage paa Færøernes Amtskommunes Vegne hos »Det gensidige Forsikringsselskab Danmark«, København, et Laan stört 275,000 Kroner.
2) at udstede som Sikkerhed for Laanet en med vedlagte Udkast*) ligelydende Obligation;
3) at underrette Justitsministeriet om den tagne Beslutning, med Anmodning om at forsyne den under 2 nævnte Obligation med dets Approbation, naar Obligationen forevises Ministeriet af Kreditor;
4) at udtale overfor Justitsministeriet den Opfattelse, at Tingets Beslutninger om Stiftelse af Laan for Amtskommunen ikke kræver Justitsministeriets Godkendelse, samt forespørge, om Ministeriet ikke er enigt med Tinget heri;
5) at bemyndige Udvalget til hos »Føroya Banki« at optage et Interimslaan paa indtil 60,000 Kr., samt indgaa Overenskomst med nævnte Bank om, at denne besørger Forretningerne som Kasserer for Telefonanlægget i det hele, og træffe de nærmere Bestemmelser om Ordningen i saa Henseende.

---

*) Udelades her.

Ved *2den Behandling, den 9de August*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Til *3dje Behandling, den 14de August*, var der af Udvalget stillet et *Ændringsforslag**) med Hensyn til Affattelsen af den under Punkt 2 omtmeldte Obligation. *Afstemningen* fik følgende Udfald:

Udvalgets Forslag, Punkt 1, vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 17 Stemmer (*stemmer ikke:* Samuelsen; *fraværende:* Hentze, Müller, J. H. Poulsen, Effersøe). *Punkt 2*: Ændringsforslaget vedtoges enstemmig med 17 Stemmer. Punkt 2 saaledes ændret vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 17 Stemmer (*stemmer ikke:* Samuelsen; *fraværende*: Hentze, Müller, J. H. Poulsen, Effersøe). *Punkt 3* vedtoges enstemmig med 17 Stemmer, *Punkt 4* vedtoges enstemmig med 18 Stemmer. *Punkt 5* vedtoges enstemmig med 15 Stemmer.

Den 16de August fremlagdes, oplæstes og underskreves Udkast*) til Skrivelse fra Lagtinget til »Føroya Banki« angaaende Interimslaan.

Den 25de August fremlagdes: 1) Skrivelse*) af 16de August fra Det gensidige Forsikringsselskab »Danmark«, 2) Udkast til Obligation, 3) Udkast*) til Inkassationsfuldmagt for »Føroya Banki«) 4) og 5) Udkast*) til 2de Skrivelser fra Lagtinget til Justitsministeriet, 6), 7) og 8 Udkast*) til Skrivelser fra Lagtinget til »Føroya Banki«, Skattedepartementet og Direktionen for Det gensidige Forsikringsselskab »Danmark«.

Det under 2) omtmeldte Udkast er saalydende:

Obligation.

Undertegnede samtlige Medlemmer af Færøernes Lagting tilstaar herved, i Henhold til det af Justitsministeriet under 14de Juni d. A. givne Tilsagn om Approbation, paa Amtsfondens Vegne at have modtaget af det gensidige Forsikringsselskab »Danmark«s Livsforsikringsafdeling et Laan paa 275,0000 Kr. — er To Hundrede og Syvti Fem Tusinde Kroner —, som vi herved forpligte Amtsfonden til fra den 11te September d. A. at forrente med $2\frac{1}{10}$ — er To og En Tiendedel — pro Cent halvaarlig og at afdrage i Løbet af 30 Aar.

Renter og Afdrag erlægges halvaarlig i hver af Aarets ordinære Terminer — Juni og December Termin — med 8103 — er Otte Tusinde Et Hundrede og Tre Kroner 91 Øre. I den første Termin — December Termin 1906 — erlægges dog kun Halvdelen heraf, altsaa 4051 Kr. 96 Øre; og sidste Ydelse erlægges den 11te September 1936 med 4051 Kr. 95 Øre. Renter og Afdrag erlægges portofrit til Selskabets Hovedkasserer i København.

Dersom Renter og Afdrag ikke erlægges prompte til Forfaldstid, er hele Kapitalen med paaløbne Renter straks og uden Opsigelse forfalden til skadesløs Betaling, og er Lagtinget da pligtigt til paa Selskabets Forlangende uvaegerlig i Henhold til Tingets Vedtagelse af 20de Maj d. A. og Justitsministeriets forventede, herpaa tegnede Approbation at foretage ekstraordinær Skatteudskrivning til Dækning af Restancer.

Amtsfonden betaler Stempelafgiften, om saadan skal svares, og de øvrige af Laanets Stiftelse muligen flydende Omkostninger.

I Tilfælde af Søgsmaal efter nærværende Forskrivning underkaster Lagtinget sig den hurtige Retsforfølgning efter Forordningen af 25de Januar 1828 og er pligtigt til at lade møde ved Københavns Forligelseskommission og ved den kongelige Lands-Over, samt Hof- og Stadsret i København som første In-

---

*) Udelades her.

stants, ligesom ogsaa at modtage Indkaldelse og Varsel paa Amtmandens Bopæl efter Stævning til den, der til enhver Tid er Amtmand.

Lagtinget, Thorshavn, den . . . . August 1906.

Samme Dag (den 25de August) underskreves Dokumenterne under 2) og 3) af Lagtingets Medlemmer, og Skrivelserne under 4)—8) oplæstes og vedtoges.

Senere er der modtaget følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet*:

Justitsministeriet.

København, den 12te September 1906.

I Henhold til den af Lagtinget i Skrivelse af 25de f. M. derom fremsatte Anmodning har man under Dags Dato forsynet den af Tinget til Forsikringsselskabet »Danmark« under 25de f. M. udstedte, af den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vexelbank under 5te d. M. hertil indsendte Obligation, stor 275,000 Kr., med Approbationspaategning, hvorefter man har tilbagesendt Obligationen til bemeldte Bank.

Man skal derhos paa den af Lagtinget i Skrivelse af samme Dato hertil indgivne Anledning, ikke undlade at udtale, at Justitsministeriet under Hensyn til Lov om Færøernes Lagting af 15de April 1854, § 12, der efter sin Formulering maa antages i Forbindelse med § 11 udtømmende at angive de Lagtinget tillagte Beføjelser, ikke hjemler Lagtinget nogen Ret til paa egen Haand at optage Laan, maa formene, at Tinget ikke er i Besiddelse af den nævnte Beføjelse, der heller ikke tilkommer Landets øvrige Amtskommuner.

P. M. V.
Rentzmann.

E. Kühl.
p. Fm.

Til Færøernes Lagting.

B. Telefon til Suderø.

Den 1ste August fremlagdes følgende *Andragende* fra Lagtingsmændene for Suderø:

F. T. Thorshavn, den 31te Juli 1906.

Til
Lagtinget.

Undertegnede Lagtingsmænd tillade os herved at rette følgende Henvendelse til Tinget:

Efter den foreliggende Plan vil Amtskommunen have at udføre Telefonanlægget her paa Øerne og at bekoste Driften af dette Anlæg samt af det traad-

løse Telegrafanlæg: Thorshavn—Suderø, medens Staten bekoster sidstnævnte Anlæg og yder Amtskommunen et aarligt Tilskud paa 1000 Kr. til Driften af den traadløse Telegraf.

Saa vidt os bekendt er den traadløse Telegraf mindre fyldestgørende end Telefon til Forbindelse mellem Suderø og de øvrige Dele af Øerne. Det er derfor naturligt, at man paa Suderø ønsker Muligheden af Anlæg af Telefon nærmere undersøgt og drøftet.

Vi tænke os, at Amtskommunen mulig vil pekuniært være tjent med at tilvejebringe en Telefonforbindelse: Thorshavn—Suderø, under Forudsætning af, at Kommunen overtager fra Staten den Sum, 40,000 Kr., som er givet til traadløs Telegraf: Suderø—Thorshavn samt det aarlige Tilskud af 1000 Kr., som man, efter hvad vi have erfaret, kan vente at Staten vil yde til Telegrafen. Den foreliggende Plan for Telefonanlægget udviser nemlig, at Amtskommunen skal anlægge Telefon: Thorshavn—Sand og Kvalbø — den paatænkte Station for traadløs Telegraf (Tveraa eller Porkere), saaledes, at der til Tilvejebringelse af en Telefonforbindelse: Thorshavn—Suderø kun udkræves et Telefonanlæg: Sand—Kvalbø (formentlig Landlinie: Sand—Skarvenæs, Søkabel: Skarvenæs—Kvalvig og Landlinie: Kvalvig—Kvalbø).

Det vil først og fremmest være nødvendigt at skaffe sagkyndige Udtalelser om denne Sag. Saadanne tør man forvente at kunne faa ved Henvendelse til Ingeniør ved Statstelegrafen Möller, der for Tiden opholder sig her.

De Punkter, som formentlig saa vidt muligt bør belyses, ere:

I. Om Telefon er hensigtsmæssigere som Meddelelsesmiddel end traadløs Telegraf.

Vi se ikke rettere end, at traadløs Telegraf maa være lidet fyldestgørende for den ret betydelige og vigtige Forbindelse, hvortil der er Trang. Der vil navnlig blive Brug for elektrisk Forbindelse til Befordring af Meddelelser mellem Forretningsfolk paa Suderø paa den ene Side og Forretningsfolk paa de øvrige Øer samt udenfor Færøerne paa den anden Side.

Der vides ikke at være taget nogen endelig Bestemmelse om, hvor Stationen for den traadløse Telegraf skal anbringes paa Suderø. Oprindelig var det Tanken at anbringe den paa Porkerenæs, men senere har man hørt »Tveraa« nævne som Stedet. Selv om det sidste Sted vælges, ved man ikke, om Telegrafen ikke skal anbringes f. Eks. oppe paa Fjældet ved Tveraa, saaledes, at en Telefonforbindelse mellem Tveraa og Stationen bliver fornøden.

Suderøen faar, forekommer det os, en mindre god Forbindelse med Omverdenen og navnlig en ringere end de andre Øer, som faa Telefon. Eksempelvis skal anføres:

Traadløs Station anbringes paa Porkere Næs. En Person i Tveraa ønsker Forbindelse med en Person i Vestmanhavn; Meddelelse maa sendes: 1) pr. Telefon til Stationen paa Porkere Næs, 2) pr. »Traadløs« derfra til Thorshavn og 3) pr. Telefon derfra til Vestmanhavn. Nogen egentlig Samtale kan ikke bringes til Veje.

Paa den anden Side maa overvejes, om Brud af Kablet Suderø—Sand kan paaregnes at blive hyppige eller varige

II. Om Telefonen vil blive billigere eller omtrent lige saa billig for Amtskommunen som traadløs Telegraf, alt under den Forudsætning, at Kommunen fra Staten overtager de foran nævnte 40,000 Kr. én Gang for alle, og 1000 Kr. aarlig samt eventuelt en Tillægssum, jfr. nedenfor.

Her maa gøres en Beregning, hvori man paa den ene Side opstiller:

A. Pengeforholdet efter den oprindelige Plan.

Amtskommunen afholder alle Driftsudgifter ved den »Traadløse« mod et aarligt Vederlag fra Staten af 1000 Kr.

Til Driftsudgifter maa formentlig henregnes *alt undtagen* Udgifterne ved Vedligeholdelsen af selve det Staten tilhørende Materiel. Summen er vel vanskelig at beregne og vil let blive betydelig, navnlig hvis Stationen skal anbringes paa Porkere Næs, hvad der synes at være al Udsigt til.

B. Pengeforholdet efter den paatænkte Ændring i Planen.

a) Man kan godskrive Amtskommunen:
1) 40,000 Kr. en Gang for alle fra Staten.
2) 1000 Kr. aarlig fra Staten.
3) Den aarlige Sum, som Vedligeholdelsen af den »Traadløse«s Materiel vilde koste Staten efter den oprindelige Plan.
4) Den aarlige Sum, som Driften af den »Traadløse« efter samme Plan vil koste Amtskommunen (samtlige Driftsudgifter + 1000 Kr.)
5) Den forøgede Indtægt ved Telefonforbindelse sammenlignet med Indtægten ved traadløs Telegraf.

b) Paa den anden Side maa man føre til Udgift for Amtskommunen:
1. Udgiften ved Anlæg af Telefon: Sand—Kvalbø og ved Summens Forrentning og Afbetaling.
2. Den aarlige Udgift ved Vedligeholdelsen af Telefonen: Sand—Kvalbø.

Foranførte henstilles til Tingets Overvejelse, idet man tilføjer, at Sagen trænger til at afgøres hurtigst muligt, idet Tinget, hvis det tiltræder vor Tanke, maa rette en Henvendelse til Trafikministeriet om foreløbig at stille Anlægget af den traadløse Telegraf i Bero.

Oliver Effersoe. *J. Dahl.*

N. Djurhuus. *O. N. Skaalum.*

Samme Dag (den 1ste August) fremlagdes og vedtoges følgende Forslag til Beslutning fra Effersøe:

Der tilskrives Ingeniør Møller:

»Lagtinget tillader sig at anmode Hr. Ingeniør Møller om at afgive Erklæring til Tinget angaaende den hermed følgende Henstilling vedrørende Telefonanlæg mellem Sandø og Suderø.

Efter Sagens Beskaffenhed vilde det være ønskeligt, om Hr. Ingeniøren vilde afgive Erklæringen saa snart, som det overhovedet er muligt.«

Den 2den August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Ingeniør P. Møller*:

I Besiddelse af Hr. Amtmandens Skrivelse af 1ste ds. med vedlagte Henstilling fra 4 Lagtingsmænd skal jeg tillade mig at oplyse følgende:

ad 1.

En Telefonforbindelse som den paatænkte, der udelukker Overhøring til andre Ledninger, maa efter de i det øvrige Kongerige indhentede Erfaringer anses for fuldt betryggende til Befordring af Telegrammer, saavel affattede i almindeligt som i aftalt Sprog, og da den tillige tillader Udveksling af Samtaler, hvilket formentlig for Forretningslivet har større Betydning end Telegramudvekslingen, maa den som Meddelelsesmiddel anses for at være en traadløs Telegrafforbindelse betydelig overlegen.

Der har, saa vidt mig bekendt, kun været Tale om at etablere den traadløse Telegrafstation i Tveraa Bygd eller i Porkere Bygd, idet det er bleven gjort gældende, at en traadløs Telegrafstation enten paa Fjældet ved Tveraa eller paa

Porkere Næs ikke vilde tilfredsstille, da en saadan Station vilde kræve uforholdsmæssig store Driftsudgifter.

Hvad angaar Kablet Skarvenæs—Kvalvig, da kan det ikke skønnes, at et saadant Kabel vil være særlig udsat for Beskadigelse; Bundforholdene paa ovennævnte Strækning er, som næsten overalt her, afvekslende Sand og haard Bund uden betydelige Stigninger eller Sænkninger; tillige er der, naar Kablet lægges i Sydsiden af Kvalvig-Bugten, ingen betydelig Chance for Beskadigelser ved Opankringer. Det svageste Punkt ved denne Forbindelse er, efter min Formening, Landingspladsen ved Skarvenæs, da der her kan være en meget betydelig Brænding; men da Bunden ved Kysten skraaner nogenlunde jævnt og Klippestykkerne synes fastliggende, maa det dog anses for fuldt forsvarligt at lande et Kabel paa dette Sted, naar Kablet armeres betryggende.

ad II. A.

	Kr. Ø.
Drift af den traadløse Telegrafforbindelse:	
Betjening af en Station i Tveraa eller Porkere . .	700 00
— — i Thorshavn	300 00
Øvrige Driftsudgifter, heri indbefattet Benzin, Syre etc.	500 00
	1500 00
Tilskud fra Staten	1000 00
Aarlig Udgift for Amtskommunen . .	500 00

ad II. B. a. og b.

		Kr. Ø.
Anlæg af Telefonforbindelsen Sand Tveraa. . .		75500 00
Bidrag fra Staten én Gang for alle		40000 00
Udgift for Amtskommunen . .		35500 00
hvilket med Renter og Afdrag = 6 pCt. giver en aarlig Udgift for Amtskommunen af		2130 00
hvortil kommer den aarlige Vedligeholdelse af Linien Sand—Kvalbø		1100 00
Aarlig Udgift for Amtskommunen . .		3230 00
Herfra drages:		
Et aarligt Bidrag fra Staten	1000 00	
Statens aarlige Vedligeholdelse af den traadløse Telegrafforbindelse	700 00	
Amtskommunens Udgift til den »Traadløse« efter Plan A.	500 00	
Merindtægt af Telefonforbindelsen, sammenlignet med Telegrafforbindelsen. .	900 00	
		3100 00
Merudgift for Amtskommunen . .		130 00

Det bemærkes, at de anførte Beløb for Vedligeholdelsen af den traadløse Telegrafforbindelse og Telefonforbindelsen Sand Kvalbø ifølge deres Natur ere ganske kalkulatoriske; navnlig gælder dette Telefonforbindelsen, da man ingen Erfaring har for, hvad navnlig en Kabelreparation her kan løbe op til; det maa dog sikkert antages, at Udgiften ikke vil overstige det anførte Beløb.

Som Basis for Beregningen af Merindtægten ved Telefonforbindelsen er anvendt en Gennemsnits-Samtaletakst af 30 Øre.

Ærbødigst

Poul Møller.

Hr. Amtmand Bærentsen. R. af D.

Den 21de August fremlagdes følgende, af Udvalgsmedlemmerne: T. J. Petersen (Ordfører), Effersøe, Degn og Winther (med Forbehold) underskrevne

Betænkning:

Undertegnede Udvalg, som af Tinget er nedsat til Behandling af de Telefonforbindelsen paa Færøerne vedkommende Sager, tillader sig at fremkomme med følgende Bemærkninger:

I. Ved Finansloven for 1906—07 er der af Statskassen bevilget 40,000 Kr. til Etablering af traadløs Telegraf mellem Thorshavn og Suderø. Efter at Lagtinget har bestemt for Amtskommunens Regning at anlægge Telefonnet paa Færøerne, have Lagtingsmændene for Suderø Præstegæld ved vedlagte Skrivelse af 31te Juli d. A. henstillet til Tinget, om dette ikke maatte finde det formaalstjenligere, at Telefonnettet ogsaa kom til at omfatte Suderøen. Angaaende dette Andragende har Telefon-Ingeniør P. Møller afgivet vedlagte Erklæring af 2den d. M., hvori han udtaler, at en Telefonforbindelse frembyder betydelige Fordele fremfor traadløs Telegraf, samt at et Kabel fra Skarvenæs til Kvalvig ikke kan skønnes at være særlig udsat for Beskadigelse.

Udvalget mener, at der er al Grund til at imødekomme Andragendet, for saa vidt dette ikke kan antages at ville medføre uforholdsmæssige Udgifter for Amtskommunen, idet man maa indrømme, at Suderøen i Tilfælde af, at der kun etableres traadløs Telegraf mellem Suderø og Thorshavn, bliver uheldigere stillet end de Dele af Øerne, som faa telefonisk Forbindelse.

Hvis der anlægges en Telefonledning som den nævnte, vil den traadløse Telegraf blive overflødig, hvorfor det tør forventes, at Staten vil overlade Amtskommunen den herved sparede Udgift, nemlig Anlægssummen 40000 Kr. samt de aarlige Vedligeholdelses- og Driftsudgifter, antagelig 2000 Kr.

Efter en af Ingeniør Møller foretagen Beregning vil Anlægget af Telefonforbindelsen til Suderø fra Stationen i Bygden Sand medføre en Udgift af:

Til Landledningen	9500 Kr.	
» Kabel	66000 —	
		75500 Kr.
Fratrækkes, hvad de traadløse Telegrafstationer ville koste		40000 —
bliver Amtskommunens Udgift		35500 Kr.

Sammenlignes de aarlige Udgifter ved den traadløse Telegraf og Telefonforbindelsen, vil Forholdene stille sig omtrent saaledes:

A. Telefonen.

1. Forrentning og Afbetaling af 35500 Kr. . . .	2130 Kr.
2. Vedligeholdelse	1100 —
I alt . .	3230 Kr.

B. Den Traadløse.

Amtskommunens Drift af de traadløse Telegrafstationer er af Ingeniør Møller anslaaet til aarlig at koste	1500 Kr.
+ Tilskud fra Statskassen	1000 —
hvilket giver et Underskud af	500 Kr.

For at udfinde, hvad Amtskommunens aarlige Udgift vil blive under den foran nævnte Forudsætning, at Staten overlader, hvad den aarlig sparer ved at fritages for Anlægget af traadløse Telegrafstationer, maa man fra de ovennævnte Udgifter vedrørende Telefonanlægget . . . . . 3230 Kr.
trække:

1. Merudgift i Anledning af Drift af de traadløse Stationer	500 Kr.	
2. Tilskud fra Statskassen til Driften .	1000 —	
3. Statens Udgift ved Stationernes Vedligeholdelse, anslaaet af Generaldirektør Nordlin, København, til . . (Ingeniør Møller har ansat denne Udgiftspost til 700 Kr.)	1000 —	
		2500 —
Udgift for Amtskommunen . .		730 Kr.

Det tør med nogenlunde Sikkerhed forudsættes, at Telefonforbindelsen, foruden at gøre langt større Gavn, vil give betydelig større Indtægter end den traadløse Telegraf, i hvilken Henseende bemærkes, at Ingeniør Møller har anslaaet Merindtægten til 900 Kr. Selv om denne Ansættelse maaske er for høj, er der dog Sandsynlighed for, at Merudgiften bliver ret uvæsentlig.

Det kan ikke bestrides, at der er Risiko forbunden med Anlæg af Kabel mellem Sandø og Suderø; men efter den foreliggende sagkyndige Udtalelse ere Bundforholdene paa den Strækning Skarvenæs—Kvalvig, hvor Kablet agtes lagt, lignende som i de andre Fjorde paa Færøerne, og der er ikke nogen Omstændigheder, som kunne antages at ville bevirke, at Kablet er særlig udsat for Beskadigelse; kun frembyder Landingspladsen ved Skarvenæs en Del Vanskeligheder, men dog ikke større, end at de med nogenlunde Betryggelse ville kunne overvindes.

Udvalget mener herefter at burde foreslaa Tinget at indvillige i, at der anlægges Telefonforbindelse mellem Sandø og Suderø, hvis Staten enten overlader Amtskommunen det til de traadløse Telegrafstationer i Thorshavn og Suderø bevilgede Beløb af 40,000 Kroner, samt endvidere det aarlige Beløb, som de nævnte Stationers Vedligeholdelse og Drift kan anslaas til at koste Staten, eller, som af Tinget i den overordentlige Tingsamling under 20de Maj d. A. andraget om, afholder samtlige de til Telefonkabler medgaaende Udgifter. — Udvalget mener dog, at det er utilraadeligt at iværksætte Anlæggelsen af Telefonforbindelsen til Suderø, førend Spørgsmaalet om Bevilling af Statskassen er afgjort. Man vil derfor anse det for rettest at foreslaa at indgaa til Justitsministeriet med Andragende om at virke hen til, at en af de ovenfor omnevnte Bevillinger ydes Amtskommunen, samt meddele Ministeriet for offentlige Arbejder, at Tinget, hvis Bevilling gives enten i den ene eller den anden af de nævnte Former, har bestemt at anlægge Telefon til Suderø og derfor anmoder om, at Anlægget af de paatænkte traadløse Telegrafstationer maa blive udsat, indtil Rigsdagen har taget Bestemmelse vedrørende Bevillingen. Imidlertid vil det være ønskeligt at forberede Sagen saaledes, at Telefonanlægget eventuelt kan iværksættes næste Foraar eller tidlig paa Sommeren, i hvilken Henseende det antagelig vil være hensigtsmæssigt at bemyndige Amtmanden til, i Forening med et Udvalg af Lagtinget, saa snart en Bevilling som ovenfor antydet er given af Statskassen, at foranstalte det fornødne

til Anlæggets Udførelse ved Henvendelse til Telegrafdirektoratet med Anmodning om at udbyde Leverancen af Materialier til Licitation og lade Arbejdet udføre i Lighed med de øvrige Telefonanlæg.

II. I Forbindelse med, at Tinget under 20de Maj d. A. vedtog for Amtskommunens Regning at anlægge og drive Telefoner paa Færøerne, androg man hos Justitsministeriet om at udvirke, at Staten afholder Udgifterne ved Telefonkabler, samt forespurgte, hvorvidt det turde ventes, at et eventuelt Andragende om Statsstøtte til Bestridelse af de aarlige Udgifter efter Ministeriets Mening vilde kunne ventes bevilget.

Paa den nævnte Forespørgsel er der imidlertid ikke indløbet noget Svar. I en Skrivelse fra Justitsministeriet til Amtet af 1ste Juni d. A. udtales: »at Regeringen er sindet at virke hen til, at der overlades Lagtinget Raadighed over de direkte og indirekte Skatter paa Færøerne, imod at Tinget selv afholder Udgifterne ved de færøske Telefon-, Vej- og Havneanlæg«. Denne Udtalelse kan dog ikke opfattes som andet end et Tilsagn om, at Ministeriet vil virke hen til, at der gives Tilskud fra Statskassen bl. a. til Telefonanlæggene, hvorfor det tør forventes, at Regeringen vil stille sig imødekommende over for et Andragende om aarlig Bevilling til de for Amtskommunen svære Udgifter, som Foretagendet vil medføre, selv om Lagtinget maatte komme til det Resultat ikke at kunne tilraade, at Bevillingen gives i den af Regeringen i nævnte Skrivelse antydede Form, men i Lighed med andre Bevillinger ved bestemt aarligt Tilskud, idet man udtaler som sin Opfattelse, at de projekterede Telefonanlæg ere en Statsopgave sammenlignet med, hvad Staten i samme Retning har udført i det øvrige Kongerige.

De Telefonledninger, som efter Tingets Beslutning af 20de Maj d. A. skulle anlægges, ere anslaaede til at ville koste:

Landledningerne	138000 Kr.	
Kablerne	62000 —	
		200000 Kr.
hvortil kommer Anskaffelsen af den Købmand Olaf á Heygum tilhørende Linie fra Thorshavn til Vestmanhavn		28280 —
samt den nu paatænkte Telefonforbindelse mellem Sandø og Suderø.		75500 —
		303780 Kr.
trækkes herfra det af Statskassen til traadløse Telegrafstationer i Thorshavn og Suderø bevilgede Beløb.		40000 —
bliver Anlægssummen		263780 Kr.

For at sættes i Stand til at fuldføre Anlægget har Tinget været nødt til at optage et Laan paa 275,000 Kr., idet en Overskridelse af Overslagssummen ikke er udelukket. Laanet, hvoraf der svares en Rente af $4^1/_5$ pCt. p. a., skal tilbagebetales i Løbet af 30 Aar, hvad der tilsammen giver en aarlig Udgift af c. 16,200 Kr.

De aarlige Drifts- og Vedligeholdelsesudgifter ere af Ingeniør Møller anslaaede som følger:

1. Drift og Vedligeholdelse af Station i Thorshavn samt Løn til Driftsleder .	1500 Kr.
2. Drift og Vedligeholdelse af 3 Krudestationer à 70 Kr.	210 —
At overføre . .	1710 Kr.

Overført . .	1710 Kr.	
3. Drift af 90 Land- og Abonnentstationer à 10 Kr.	900 —	
4. Vedligeholdelse af 200 Km. Stangrække à 12 Kr.	2400 —	
5. Reparation af Luftnettet, 100 Dage à 6 Kr.	600 —	
6. Vedligeholdelse af 40 Km. Kabel à 50 Kr.	2000 —	
		7610 Kr.
Den samlede aarlige Udgift		23810 Kr.

I Tilfælde af, at Statskassen afholder Udgifterne ved samtlige Telefonkablers Anskaffelse og Udlægning samt Vedligeholdelse, vil Anlægssummen reduceres til 175,780 Kr. og den formodede aarlige Udgift til 15,330 Kr.

Hvilke Indtægter Telefonnettet vil give, kan man ikke forud danne sig nogen begrundet Mening om; men det tør ikke forudsættes, at det i hvert Fald i den første Aarrække vil indbringe meget. Heller ikke kan det skønnes med Sikkerhed, hvor meget Vedligeholdelsesudgifterne ville beløbe sig til, da der let kan indtræffe Uheld, som ville medføre uforudset stor Bekostning, navnlig da der ikke her paa Øerne har været Telefondrift af nogen Betydning og derfor ingen Erfaringer indvundne.

Udvalget vil i Henhold til det anførte foreslaa til Tingets Vedtagelse følgende Punkter:

I. Tinget andrager hos Regeringen om at ville udvirke, *enten*

A. 1) *at* Staten afholder Udgifterne ved Anskaffelsen og Udlægningen af Telefonkablerne, saavel de tidligere projekterede som Kablet mellem Sandø og Suderø, anslaaede til 128,000 Kr.;
2) *at* Staten paatager sig Telefonkablernes Vedligeholdelse, som er anslaaet til 2000 Kr. aarlig;
3) *at* Staten yder Amtskommunen et passende aarligt Tilskud til Hjælp ved Bestridelsen af dens Udgifter i Anledning af Telefonforbindelsen, *eller*

B. 1) *at* Staten overlader Amtskommunen de til traadløse Telegrafstationer i Thorshavn og Suderø bevilgede 40,000 Kr., imod at Amtskommunen anlægger og driver Telefon mellem Sandø og Suderø;
2) *at* Staten overlader Amtskommunen det Beløb, som for Statskassen vilde medgaa til Vedligeholdelse og Drift af de traadløse Stationer, hvilket anslaas til 2000 Kr. aarlig;
3) *at* Staten yder Amtskommunen et passende aarligt Tilskud til Hjælp ved Bestridelse af dens Udgifter i Anledning af Telefonforbindelsen, *eller*

C. I Tilfælde af, at ingen af foranstaaende Ansøgninger skulde blive bevilget,
1) *at* Staten, som tidligere bestemt, anlægger traadløse Telegrafstationer i Thorshavn og paa Suderø, samt
2) *at* Staten enten
a. bekoster Anskaffelse, Udlægning og Vedligeholdelse af de tidligere projekterede Telefonkabler (jfr. Skr. af 20de Maj d. A. til Justitsministeriet), som er anslaaet til en samlet Udgift af 62,000 Kroner, samt yder Amtskommunen et passende aarligt Tilskud som Bidrag til Dækning af dens Udgifter ved Telefonforbindelsen, eller

b. yder Amtskommunen, til Hjælp ved Bestridelsen af dens Udgifter i Anledning af Telefonforbindelsen, et passende større aarligt Tilskud.

II. For det Tilfælde, at en af de foran under I. A. eller B. til Regeringen indgivne Ansøgninger om Tilskud af Statskassen bliver bevilget, vedtager Tinget:

1) at anlægge Telefon fra Bygden Sand paa Sandø til Tveraa paa Suderø samt
2) at bemyndige Amtmanden til, i Forening med et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer, at foranstalte det nødvendige til Anlæggets Udførelse saa tidlig næste Aar som muligt derved, at Telegrafdirektoratet anmodes om at udbyde Leverancen af Materiel til Licitation og antage de indkomne Tilbud, samt lade Arbejdet udføre i Lighed med de øvrige Telefonanlæg.

III. Tinget underretter Ministeriet for offentlige Arbejder om, at Tinget har vedtaget at anlægge Telefonforbindelse mellem Thorshavn og Suderø i Tilfælde af, at der opnaas tilfredsstillende Bevilling fra Statskassen. Da den af Staten paatænkte traadløse Telegrafforbindelse i saa Fald vil blive overflødig, anmodes Ministeriet om foreløbig ikke at lade anlægge de traadløse Telegrafstationer, men oppebie Regeringens og Rigsdagens Stilling til Bevillingsspørgsmaalet.

Ved *2den Behandling, den 22de August*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 23de August*, vedtoges Udvalgets Forslag i dets Helhed ved Navneopraab enstemmig med 20 Stemmer (*fraværende*: Olsen og Weihe).

Samme Dag (den 23de August) oplæstes og vedtoges nedenstaaende *Indstillinger:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 23de August 1906.

Til
Justitsministeriet.

Paa Foranledning af en fra Lagtingsmændene for Suderø Præstegæld til Tinget skete Henvendelse har Tinget bestemt sig til at etablere Telefonforbindelse mellem Sandø og Suderø, i Fortsættelse af den til Sandø tidligere projekterede Telefonledning, saaledes at Suderø i Lighed med andre Dele af Øerne kan komme i telefonisk Forbindelse med Thorshavn, dog kun for det Tilfælde, at der fra Statskassen opnaas tilfredsstillende Tilskud. Da den af Staten paatænkte traadløse Telegraf mellem Thorshavn og Suderø ved en saadan Telefonforbindelse vil blive gjort overflødig, har man Dags Dato anmodet Ministeriet for offentlige Arbejder om at stille Anlægget af de traadløse Telegrafstationer i Bero, indtil Regering og Rigsdag har taget Stilling til Tingets Andragende om Tilskud fra Statskassen.

Tinget har derfor haft under Overvejelse Spørgsmaalet om Opnaaelse af Bevilling fra Statskassen til Amtskommunen i Anledning af de paatænkte Telefonanlæg i deres Helhed og har under Dags Dato — enstemmig med 20 Stemmer, 2 Medlemmer vare fraværende — vedtaget følgende Indstillingspunkter til Regeringen:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen, Punkt I).

Idet man i øvrigt henviser til den medfølgende Udvalgsbetænkning, tillader man sig i Forbindelse med Tingets Skrivelse af 20de Maj d. A. allerærbødigst at anbefale nærværende for Færøerne saa betydningsfulde Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg, idet man sluttelig udtaler det Haab, at der ved Drøftelsen af Bevillingsspørgsmaalet bliver taget alt muligt Hensyn til den Risiko, som for Amtskommunen er forbunden med Anlægget, ved at der ikke er indvunden Erfaring om Holdbarheden af lignende Anlæg her paa Øerne.

C. Bærentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Færøernes Lagting.
Thorshavn, den 23de August 1906.

Til
Ministeriet for offentlige Arbejder.

Lagtinget agter for Færøernes Amtskommunes Regning at etablere Telefonforbindelse mellem Thorshavn og Suderø i Tilfælde af, at der fra Statskassen opnaas en af efterfølgende Bevillinger, hvorom der gennem Justitsministeriet er indgivet Andragende til Regeringen, nemlig:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen, Punkt I).

Da den af Staten paatænkte traadløse Telegraf mellem Thorshavn og Suderø i Tilfælde af den nævnte Telefonforbindelse vil blive overflødiggjort, skal man i Henhold til Tingets Vedtagelse af Dags Dato anmode det høje Ministerium om at stille Anlægget af de traadløse Telegrafstationer i Bero, indtil Regering og Rigsdag have taget Stilling til det ovennævnte Andragende om Tilskud fra Statskassen. I øvrigt henvises til den i Afskrift medfølgende Udvalgsbetænkning.

C. Bærentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

C. Udvidelse af Telefonnettet.

Til Lagtinget er indkommet forskellige Andragender om Udvidelse af Telefonnettet, hvorom henvises til den nedenfor aftrykte Udvalgsbetænkning, idet der tilføjes, at et Andragende fra Beboere af Kunø, som blev henvist til Telefonudvalget, ikke er nævnt i Betænkningen, og at videre Behandling af Andragender fra Beboere af Skuø og Kalbak paa Grund af disse Andragenders sene Fremkomst blev udsat til næste Aar.

Den 7de August fremlagdes følgende Skrivelse fra syv af Tingets Medlemmer:

Færoernes Lagting.

Thorshavn, den 7de August 1906.

Herved tillade vi undertegnede Lagtingsmænd os ærbødigst at anmode Tinget om at tage under Overvejelse, om det ikke vilde være rigtigst at anmode den for Tiden her paa Øerne værende Telefoningeniør om at undersøge og til Tinget sende Overslag over, hvor meget Udgifterne ville beløbe sig til ved at sætte de beboede Udøer, som nu ikke findes paa Planen, i Forbindelse med Hovedtelefonnettet samt en eventuel Udvidelse af Planen til at omfatte flere Bygder.

J. Z. Nielsen. M. A. Winther. J. Patursson.

J. M. Hentze. S. Konoy. Simon Skarð.

Johan H. Poulsen.

Til
Lagtinget.

Ved den *foreløbige Behandling, den 9de August*, vedtoges det efter Forslag af Nielsen at henvise Sagen til *Telefonudvalget*.

Den 3dje September fremlagdes følgende, af Udvalgsmedlemmerne: T. J. Petersen (Ordfører), Degn, Effersøe og Nielsen underskrevne

Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er henvist en Skrivelse fra 7 af Tingets Medlemmer, hvori de anmode Tinget om at tage under Overvejelse, om det ikke vil være rigtigst at anmode Ingeniør Møller, der opholder sig her paa Øerne for at lede de af Amtskommunen paatænkte Telefonanlæg, om at udarbejde Overslag over Udgifterne ved at sætte de beboede Øer, til hvilke Telefonanlæg ikke er projekteret, i Forbindelse med Telefonnettet, samt eventuelt flere Bygder.

Der foreligger allerede i indeværende Tingsamling adskillige Andragender om Telefonanlæg til saadanne Pladser, som ligge udenfor det paatænkte Net, og der vil utvivlsomt i Fremtiden fremkomme flere Andragender i lignende Retning. Udvalget mener, at det derfor vilde have sin store Betydning, at Tinget var i Besiddelse af en sagkyndig Undersøgelse af de stedlige Forhold paa de Pladser, hvor man kan tænke sig, at der i en nær Fremtid vil blive anlagt Telefon, tilligemed Overslag over Udgifterne ved Anlægget af de forskellige Ledninger.

Herved vilde Tinget bedre kunne bedømme Forsvarligheden af at gaa ind paa de forskellige fremkommende Andragender. Da Prisen paa Materialier er meget vekslende, vil et eventuelt Overslag ikke kunne antages at ville have fuld Værdi for et længere Tidsrum; men det vil dog altid danne et godt Grundlag til Bedømmelse af de forskellige Anlægs Bekostelighed, idet man til enhver Tid vil kunne faa Priserne paa de forskellige Materialier opgivne.

Udvalget finder derfor at burde foreslaa Tinget at rette en Anmodning til Ingeniør Møller om, hvis Tiden tillader det, at foretage den omhandlede Undersøgelse og paa Grundlag deraf udarbejde Overslag over Udgifterne ved de forskellige Ledninger; hertil har han overfor Udvalget erklæret sig villig, for saa vidt det maatte være Tingets Ønske. De Steder, som Udvalget mener, at der i en ikke fjærn Fremtid kan blive Tale om at sætte i telefonisk Forbindelse med de øvrige Dele af Øerne, og som Undersøgelsen bør omfatte, ere: Kalsø, Kunø, Svinø, eventuelt Fuglø, Hellerne, Eldevig, Glibre eller Saltangeraa, Ridevig, Skaale, Sælletre, Morskraaes, Nordskaale, Tjørnevig, Saxen, Kollefjord, Thorsvig, Kalbak, Hvidenæs, Hestø, Nolsø, Bø, Myggenæs, Husevig, Dal, Skuo, Kvalvig (Suderø), Faunen, Ørdevig, Hove og Lobra.

For at foretage saadanne Undersøgelser, vil der, uagtet Ingeniøren kan foretage disse lejlighedsvis, nødvendiggøres enkelte Rejser, som formentlig maa betales af de under Lagtinget sorterende Kasser og efter Udvalgets Mening rettest af økonomisk Fond.

Saavel de heromhandlede Arbejder samt Assistance og Vejledning i forskellig Retning til Ordning af de Telefonforbindelsen vedrørende Forhold, som Ingeniør Møller dels har og dels vil yde, ligge udenfor det ham overdragne Hverv som Leder af Arbejdet ved Anlæggene. Der tilkommer ham derfor et Honorar, hvis Størrelse efter Ingeniørens Ønske formentlig rettest bør bestemmes af Telegrafdirektoratet.

Endvidere er til Udvalget henvist følgende Andragender:

1. fra Lagtingsmændene A. Weihe og J. Poulsen om, at den paatænkte Telefonledning paa Østerø maa udvides ved, at der lægges en Ledning fra Strænder over Skaale til Sælletre med Stationer i de to sidstnævnte Bygder.
2. fra Lagtingsmændene Johan K. F. Dam og A. Samuelsen om, at den paatænkte Telefonledning til Kvalvig, i Stedet for som paatænkt at trækkes fra Vestmanhavn, lægges fra Kollefjord langs Strandkanten til Kvalvig, hvorved de paa denne Strækning liggende Bygder kunde medtages i Telefonnettet.
3. fra Beboere af Saxen om, at der maa lægges Telefonledning til denne Bygd.
4. fra Lagtingsmand O. N. Skaalum om, at Kvalvig (Suderø) maa blive medoptaget i Telefonnettet.
5. fra Beboere af Hestø om, at denne Ø maa blive sat i Forbindelse med Telefonnettet.
6. fra Beboerne af Mygledal, Husum og Sydredal om, at Kalsøen bliver sat i Telefonforbindelse.
7. fra Forstanderskabet for Næs og Gøte Sogns Kommune om Oprettelse af Station i Glibre eller Saltangeraa.

Med Hensyn til disse Andragender tillader Udvalget sig at bemærke:

En af de under 1 nævnte Andragere har henvendt sig til Udvalget med Anmodning om at overveje, hvorvidt den projekterede Linie Thorshavn—Klaksvig kan erstattes med en Linie fra Vestmanhavn til Klaksvig via Kvalvig, Sælletre, Skaale og Solmundefjord. Angaaende en saadan Ændring i Planen har man indhentet vedlagte, den 5te d. M.*) daterede Erklæring fra Ingeniør Møller.

*) August.

Efter dennes Udtalelser ville forskellige Vanskeligheder være forbundne med Omlægning af Linien ad den foreslaaede Vej. Af denne Grund, og da Anlægssummen ved en saadan Forandring i Planen sandsynligvis ikke vil blive formindsket, mener Udvalget ikke at kunne tilraade, at der foretages en saadan Ændring.

Andragendet Nr. 2 gaar ud paa, at der i Stedet for den projekterede Ledning fra Vestmanhavn til Kvalvig føres en Linie fra Øreenge over Kollefjord og Thorsvig til Kvalvig. Ingeniør Møller har vedrørende dette Andragende afgivet vedlagte Erklæring af 3dje ds.*) Heri udtaler han, at den ansøgte Forandring af Linien vil medføre en Udgift af c. 6000 Kr., og at Stikledningen fra henholdsvis Øreenge til Kollefjord og Kvalvig til Thorsvig vil koste c. 6500 Kr., samt udtaler, at den projekterede Ledning er at foretrække, dels fordi Forbindelsen mellem Thorshavn og Nord-Østerø bliver bedre, og dels fordi en langt borte liggende Abonnent som Hvalstationen mellem Thorsvig og Kvalvig nok kan indskydes paa en Stikledning mellem Kvalvig og Thorsvig, men derimod ikke, hvis denne Ledning indgaar i Nettet som Hovedledning. Udvalget finder det derfor ikke tilraadeligt at foreslaa den ansøgte Forandring i den oprindelige Plan.

Hvad angaar Andragendet Nr. 4 fra Lagtingsmand Skaalum om at der maa anbringes Station i Kvalvig, da er der meget, som taler for at efterkomme dette Andragende. Bygden har en Befolkning af c. 160, er beliggende langt borte fra det Sted (Tveraa), hvor Lægen bor. En Telefonforbindelse til Kvalvig kan gøres ved, at der trækkes en Stikledning fra Stationen i Kvalbø; men en saadan Ordning er Udvalget ikke sindet til at foreslaa i Aar. Efter Ingeniør Møllers Udtalelse vil det være heldigt, at der paa Hovedledningen er Station ved det Sted, hvor Søkablet bringes i Land, af Hensyn til Opdagelsen af mulige Fejl ved Ledningen. Af Hensyn til en fyldestgørende Forbindelse kan der paa Hovedledningen mellem Thorshavn og Tveraa ikke anbringes flere Stationer end allerede paatænkt, hvorfor en saadan Station ikke kan etableres uden at opgive en af de paa Linien projekterede Stationer. Udvalget har derfor tænkt, at det mulig vil være rettest, at der ikke oprettes Station i Bygden Velbestad, hvis Indbyggerantal er c. 80, men derimod i Kvalvig, hvilken Bygd maa siges at have mere berettiget Krav paa Station end Velbestad, hvortil kommer, at det senere vil være billigere at trække Stikledning til Velbestad, enten fra Thorshavn eller Kirkebø, end fra Kvalbø til Kvalvig. Linien vil ved ikke at lægges over Velbestad blive en Del kortere og derfor billigere.

Udvalget finder det i øvrigt ikke rigtigt for Tiden at foreslaa nogen Afvigelse fra den engang fastsatte Plan, idet Indkøb af Materialier og Tilvejebringelsen af Pengemidler er sket alene med denne for Øje, hvorfor en Udvidelse af Nettet vil faa uheldige Følger. — Det vil desuden antagelig være rettest at afvente Afgivelsen af det foran berørte Overslag over Udgifterne ved Telefonledningen til flere Pladser, for derved bedre at kunne overskue Rækkevidden af en Afvigelse fra Planen, ligesom man mener, at Tinget bør afvente Bevillingsmyndighedernes Stilling til Tingets Ansøgning om Tilskud fra Statskassen i Anledning af Telefonanlæggene.

I Henhold til foranførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse følgende Punkter:

I. Tinget anmoder Statsingeniør Møller om lejlighedsvis, under sit Ophold paa Færøerne til Ledelsen af Arbejdet ved Amtskommunens Telefonanlæg, at undersøge, hvorvidt der er uforholdsmæssig stor Risiko, og ad hvilke Strækninger der vil kunne anlægges Telefon til efternævnte Dele af Øerne, nemlig:

*) August.

Kalsø, Kunø, Svinø, eventuelt Fuglø, Hellerne, Eldevig, Glibre eller Saltangeraa, Ridevig, Skaale, Sælletre, Morskranæs, Nordskaale, Tjørnevig, Saxen, Kollefjord, Thorsvig, Kalbak, Hvidenæs, Hestø, Nolsø, Bø, Myggenæs, Husevig, Dal, Skarvenæs, Skuø, Kvalvig (Suderø) eller Velbestad (Strømø), Famien, Ørdevig, Hove og Lobra, samt udarbejde til Brug for Tinget Overslag over de ved hvert enkelt Anlæg forbundne Udgifter.

II. De Rejseudgifter, som foranlediges ved den under I. nævnte Undersøgelse, afholdes af Færø Amts økonomiske Fond.

III. Tinget anmoder Amtmanden om at foranledige, at Telegrafdirektoratet fastsætter Størrelsen af det Honorar, som tilkommer Ingeniør Møller for dennes Arbejde vedrørende Telefonforbindelsen, der ikke falder ind under hans Opgave som Leder af Arbejdet ved Anlæg af de projekterede Ledninger.

IV. Tinget anmoder Ingeniør Møller om at anlægge Telefonstation i Bygden Kvalvig paa Suderø, mod at den paatænkte Station i Bygden Velbestad opgives.

V. Tinget finder ikke at kunne foranledige, at Telefonlinierne mellem Thorshavn og Klaksvig, samt Vestmanhavn og Kvalvig, anlægges ad anden Vej end den af Ingeniør Møller tidligere projekterede.

VI. Tinget kan ikke i indeværende Samling gaa ind paa at etablere Telefonforbindelse til flere Bygder, end hvad der allerede er bestemt.

VII. Samtlige de om Telefonforbindelse til forskellige Pladser til Tinget indkomne Andragender tages under fornyet Overvejelse i næste ordinære Tingsamling.

Et Mindretal Nielsen og Winther foreslaar Indstillingspunkt IV. affattet saaledes:

»Tinget anmoder Ingeniør Møller om at anlægge Telefonstation i Kvalvig paa Suderø.«

De i Betænkningen nævnte *Erklæringer* fra Ingeniør Møller ere saalydende:

I Henhold til det af Udvalget udtalte Ønske den 3dje ds., skal jeg herved tillade mig at fremsætte mine Motiver for ikke, som af i Medlem foreslaaet, at erstatte den projekterede Linie Thorshavn—Klaksvig via Sandevig, Tofte med en Linie Vestmanhavn—Klaksvig via Kvalvig, Sælletre, Skaale og Solmundefjord:

1) At Telefonforbindelse fra Thorshavn til Vaagø, Nordstrømø, Østerø og Norderøerne vil ved denne Ændring blive afhængig af den ene Ledning Thorshavn—Vestmanhavn; en Fejl paa denne Ledning vil altsaa afskære alle de ovennævnte Steder fra Telefonforbindelse med Thorshavn eller Nettet Syd herfor.
2) Man opnaar ingen *direkte* Forbindelse Thorshavn—Klaksvig, hvilket, foruden at virke hindrende ved den daglige Trafik, tillige vil medføre, at man ikke samtidig kan føre mere end i Samtale fra de under Pkt. 1 nævnte Dele af Øerne til Thorshavn eller Nettet Syd for denne By.
3) Paa Ledningen Vestmanhavn—Klaksvig vil blive indskudt saa mange Stationer, at man kan befrygte en mindre paalidelig Signalisering.
4) Telefonforbindelsen Thorshavn—Klaksvig bliver kendelig daarligere, hvilket navnlig faar Betydning ved Telefonsamtaler mellem Suderø og Norderøerne.
5) Ændringer lader sig ikke udføre med det indkøbte Materiel.
6) Anlægsudgiften for Linien Vestmanhavn—Kvalvig—Sælletre—Skaale—Sol-

mundefjord af 3 m/m Broncetraad med Sidelinie Solmundefjord—Tofte af 3 m/m Staaltraad vil blive c. 24,000 Kr. mod c. 21,000 Kr. for den projekterede Linie Thorhavn—Tofte Solmundefjord.

Thorshavn, den 5te August 1906.

Ærbødigst

Poul Møller.

I Besiddelse af Andragende Nr. 68/1906 og 79/1906 skal jeg tillade mig at oplyse følgende:

ad 68/1906:

En Telefondobbeltledning af 3 m/m Staaltraad fra Strænder over Skaale til Sælletre i Forlængelse af den projekterede Linie Tofte—Strænder vil højst koste 7000 Kr. og vil formentlig ikke medføre særlige tekniske Vanskeligheder.

ad 79/1906:

En Telefondobbeltledning af 3 m/m Staaltraad fra Øreenge over Kollefjord og Thorsvig til Kvalvig i Stedet for den projekterede Linie Vestmanhavn—Kvalvig vil medføre en Merudgift af c. 6000 Kr. Stikledninger henholdsvis fra Kvalvig og Øreenge til Thorsvig og Kollefjord vil medføre en Udgift af c. 6500 Kroner.

Den sidstnævnte Ordning vil efter min Formening dog være at foretrække, dels fordi Forbindelsen Thorshavn—Nord-Østerø bliver bedre via Vestmanhavn, og dels fordi man paa en Stikledning som f. Eks. Kvalvig—Thorsvig nok kan indskyde en langt bortliggende Abonnent som den mellemliggende Hvalstation, hvilket ikke kan gøres, naar den omhandlede Ledning indgaar i Nettet som Hovedledning.

Thorshavn, den 3dje August 1906.

Ærbødigst

Poul Møller.

Til
Hr. Amtmand Bærentsen. R. af D.

Den 6te September fremlagdes et *Ændringsforslag* fra Weihe, saalydende:

Til Indstillingspunkt IV. føjes som nyt Punktum:

Tillige anmodes Ingeniøren om at lægge en ny Linie fra Strænder over Skaale til Sælletre.

Ved *2den Behandling, den 6te September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 13de September*, fik *Afstemningen* følgende Udfald: *Udvalgets Forslag, Punkterne 1 og 2* vedtoges enstemmig med 17 St. *Punkt 3* vedtoges enstemmig med 13 St. *Punkt 4:* Ændringsforslaget bortfaldt, idet kun 5 stemte for og ingen imod. Udvalgsmindretallets Forslag bortfaldt ligeledes, idet kun 8 stemte for, ingen imod. Udvalgsflertallets Forslag vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 11 St. (*stemmer ikke:* Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, J. H. Poulsen, Simun av Skarði, Winther, Simun úr Konoy; *fraværende*: Provsten, Olsen, T. J. Petersen). *Punkterne 5 og 6* vedtoges enstemmig med 13 St. *Punkt 7* vedtoges enstemmig med 17 St.

D. Telefonstation paa Velbestad.

Den 14de September fremlagdes følgende, af Patursson stillede *Forslag til Beslutning*:

Der oprettes en Telefonstation paa Hovedledningen i Velbestad, som dog vil være at nedlægge, naar Kabelforbindelsen mellem Sandø og Suderø aabnes, hvis ikke andet bestemmes af Lagtinget.

Den 15de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* til Paturssons Forslag:

Forslaget formuleres saaledes:

Der oprettes Telefonstation i Velbestad, medens Stationen i Kirkebø bortfalder.

Ved den *foreløbige Behandling, den 15de September*, blev Sagen efter Forslag af Hentze henvist til *Telefonudvalget*.

Samme Dag fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning:

Undertegnede Udvalg har overvejet Spørgsmaalet om, hvorvidt der skal oprettes Telefonstation i Bygden Velbestad. Udvalget har ikke kunnet blive enigt, men delt sig i et Flertal (Degn, Iffersøe og Petersen) og et Mindretal (Nielsen og Winther).

Flertallet tillader sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»Ingeniør Møller anmodes om at anlægge Telefonstation i Bygden Velbestad, i Tilfælde af, at den projekterede Station i Kirkebø af tekniske Grunde kan nedlægges uden særlig Vanskelighed. Der oprettes i intet Tilfælde Station i mere end én af de nævnte Bygder.«

Mindretallet foreslaar følgende:

»Ingeniør Møller anmodes om at anlægge Telefonstation i Bygden Velbestad, enten paa Hovedledningen eller ved Stikledning fra Thorshavn. Hvis der ikke frembyder sig væsentlige tekniske Vanskeligheder, anmodes Ingeniøren om at undlade at anlægge Station i Kirkebø.«

Ved *2den Behandling, samme Dag,* vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, samme Dag,* vedtoges ved Navneopraab Udvalgsmindretallets Forslag med 8 St. (Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, J. H. Poulsen, Símun av Skarði, Winther, Símun úr Koroy) mod 3 (Degn, Dam, Weihe), medens 2 Medlemmer (Provsten, Skaalum) vare fraværende, og de øvrige 9 Medlemmer svarede: stemmer ikke.

I det følgende Møde, samme Dag, forelagde Formanden paa given Foranledning Tinget det Spørgsmaal, om den i det foregaaende Møde vedtagne Beslutning var at betragte som en Beslutning, der forandrer en af Tinget i samme Samling vedtagen Beslutning. Med 9 Stemmer mod 4 besvarede Tinget Spørgsmaalet benægtende.

E. Benyttelse og Erhvervelse af Telefonlinien Thorshavn—Vestmanhavn.

1. *Den 21de August* fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning:

Forberedelserne til Erhvervelsen af den Købmand Olaf á Heygum af Vestmanhavn tilhørende Telefonlinie Thorshavn—Vestmanhavn ere endnu ikke tilendebragte, og til hvilket Tidspunkt Erhvervelsen sker henstaar uafgjort. Imidlertid bliver det nødvendigt i en nær Fremtid til Amtskommunens Telefonanlæg *enten* at benytte en Del af de til nævnte Linie hørende Telefonstænger, dels mellem Sund og Thorshavn og dels mellem Vestmanhavn og Kvivig, *eller* at opsætte Stangrækker ved Siden af Olaf á Heygums Ledninger. Da man ansaa det nødvendigt at komme til Klarhed vedrørende Spørgsmaalet om, hvorvidt Amtskommunen vil kunne ophænge Ledninger paa Olaf á Heygums Telefonstænger, tilstillede man under 15de d. M. bemeldte á Heygum saalydende Skrivelse;

»Hr. Købmand Olaf á Heygum,
Vestmanhavn.

Undertegnede Udvalg tillader sig herved at forespørge hos Dem om, hvorvidt De er villig til at samtykke i, at Færøernes Amtskommune som Led i det projekterede Telefonnæt paa Færøerne benytter de Dem tilhørende Telefonstænger paa en Del af Strækningen mellem Thorshavn og Sund samt Vestmanhavn og Kvivig, til Ophængning paa Bøjler under Deres Ledning af en Dobbeltledning paa 3 m/m Bronze.

Det bemærkes, at det er Udvalgets Mening, at De ifølge Deres Koncession vil kunne tilpligtes at give en saadan Tilladelse som nævnt, og at man i Tilfælde af, at De maatte stille Dem afvisende, vil andrage hos Ministeriet for offentlige Arbejder om, at samme vil paalægge Dem at finde Dem i et Samarbejde med Amtskommunen i nævnte Retning.

Deres ærede Svar imødeses inden 2 Dage.«

Som Svar herpaa har man modtaget vedlagte Skrivelse af 17de ds., hvori Hr. Heygum kun under visse Betingelser giver Tilladelse til, at Amtskommunen ophænger Ledningen paa hans Stangrækker. Amtskommunen kan imidlertid ikke være tjent med en betinget Tilladelse, og Udvalget mener, at Amtskommunen indtager samme Stilling overfor Koncessionshaveren som Staten, med hvilken han ifølge Koncessionens Post 10 er pligtig til Samarbejde og Samtrafik, hvorfor han formentlig vil kunne tilpligtes at finde sig i et Samarbejde med Amtskommunen som ovenfor nævnt.

Ifølge Koncessionens Post 24 er Koncessionshaveren underkastet den Fortolkning af Koncessionen, som Ministeriet for offentlige Arbejder træffer, hvorfor man tillader sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»Tinget udbeder sig Ministeriet for offentlige Arbejders Fortolkning af den Købmand Olaf J. Olsen (nu á Heygum) under 28de Juli 1905 meddelte Koncession paa Anlæg og Drift af Telefonledning paa Strømø (Færøerne) med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Koncessionshaveren er pligtig til Samarbejde og Samtrafik med det af Færøernes Amtskommune paatænkte Telefonanlæg, særlig om, hvorvidt han er pligtig til at finde sig i, at Amtskommunen benytter de ham tilhørende Telefonstænger til Ophængning paa Bøjler under hans Ledning (af en Dobbeltledning paa 3 m/m Bronze), for saa vidt angaar en Del af Strækningen mellem Thorshavn og Sund, samt Vestmanhavn og Kvivig.«

Den Betænkningen vedlagte Skrivelse fra Hr. Olaf á Heygum er saalydende:

p. t. Thorshavn den 17de August 1906.

Til
Lagtingsudvalget i Sagen ang. Telefonforbindelsen paa Færøerne.

Idet jeg anerkender Modtagelsen af det høje Lagtingsudvalgs meget ærede Skrivelse af 15de ds., skal jeg i Gensvar paa samme ærbødigst tillade mig at meddele Udvalget, at jeg, for det Tilfælde jeg skulde være Indehaver af Linien Vestmanhavn—Thorshavn paa det Tidspunkt, hvor Amtskommunen behøver det, med Fornøjelse vil staa til Tjeneste ved at tillade, at der lægges Traad paa mine Stolper paa saadanne Steder af de i Udvalgets Skrivelse anførte Strækninger, hvor jeg ikke vil faa Brug for Stolperne til Ophængning af Traad til allerede projekterede elektriske Anlæg.

I saa Henseende maa jeg forbeholde mig Ret til at undtage de dertil eventuelt nødvendige og brugelige Stolperækker. Da imidlertid Lagtinget har vedtaget at afkøbe mig den omtalte Linie for en bestemt aftalt Købesum, maa jeg forudsætte som givet, at en saadan af Udvalget til mig rettet Henvendelse kun er at betragte som en formel Forberedelse til de øvrige Anlægs Paabegyndelse paa et Tidspunkt, hvor Overtagelsen af mit Anlæg endnu ikke har fundet Sted, hvorfor jeg ogsaa i dette Øjeblik ser formelt paa Sagen; men kun for alle Eventualiteters Skyld mener jeg at burde fremføre, hvad jeg, saa længe Linien er i min Besiddelse, allerede nu har taget Sigte paa, og som vil hindre mig i ubetinget at stille mine Stolper til Amtskommunens Tjeneste, mens Anlægget staar under Disposition.

Hvad angaar den af Udvalget fremsatte Udtalelse om, at jeg i Henhold til Koncessionen skulde kunne tilpligtes at efterkomme et saadant af Lagtinget til mig fremsat Krav, vil jeg tillade mig at bemærke, at jeg ikke kan dele en saadan Anskuelse, idet det forekommer mig, at Færø Amtskommune næppe kan betragtes at være ligestillet med Stat og Regering over for Koncessionshaveren.

Ærbødigst

Olaf á Heygum.

Ved *2den Behandling, den 22de August*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 23de August*, vedtoges Udvalgets Forslag ved Navneopraab eenstemmig med 18 Stemmer (*stemmer ikke*: Patursson; *fraværende*: Olsen, Dam, Weihe).

Samme Dag (23de August) oplæstes og vedtoges følgende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 23de August 1906.

Til

Ministeriet for offentlige Arbejder.

I Anledning af, at det for Færøernes Amtskommune til Anlæg af dennes projekterede Telefonlinier vil være nødvendigt til Ophængning af Ledninger at benytte en Del af de Købmand Olaf J. á Heygum tilhørende Stangrækker paa hans Telefonlinie mellem Thorshavn og Vestmanhavn, har Udvalget forespurgt hos bemeldte Hr. Heygum om, hvorvidt han vil give Samtykke til en saadan Benyttelse, hvorpaa Udvalget har modtaget vedlagte Svarskrivelse af 17de ds., ifølge hvilken han kun paa visse Betingelser er villig til at give saadant Samtykke, ligesom det fremgaar af Skrivelsen, at han ikke mener sig forpligtet til i nævnte Retning at samarbejde med Amtskommunen.

Da den i Udvalgets Skrivelse omhandlede delvise Benyttelse af Hr. Heygums Stangrække er af Betydning til Fremme for Amtskommunens Telefonanlæg, har Tinget under Dags Dato eenstemmig med 18 Stemmer, idet 1 Medlem ikke stemte og 3 vare fraværende — vedtaget at stille saalydende Forespørgsel til det høje Ministerium:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen).

Idet man henviser til, hvad der er anført i medfølgende Udvalgsbetænkning, tillader man sig allerærbødigst at imødese Ministeriets Svar ved første Postlejlighed.

C. Bærentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Den 15de September fremlagdes saalydende *Skrivelse* fra *Ministeriet for offentlige Arbejder:*

Ministeriet for offentlige Arbejder.

København, den 8de September 1906.

I Anledning af det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 24de f. M. hertil indsendte Andragende, hvori Færøernes Lagting har forespurgt, hvorvidt Købmand og Kongsbonde Olaf J. á Heygum som Koncessionshaver paa en Telefonledning paa Strømø er pligtig til Samarbejde og Samtrafik med Lagtinget som Koncessionshaver paa Telefoner paa Færøerne, skal man til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Lagtinget tjenstlig meddele, at der ikke i fornævnte á Heyguns Koncession haves udtrykkelig Hjemmel til herfra at give ham Paalæg om saadant Samarbejde i videre Omfang end til Besørgelse af Telegramtrafikken. For saa vidt det herefter ikke skulde lykkes Lagtinget at opnaa en mindelig Overenskomst med oftbemeldte Koncessionshaver, er Ministeriet imidlertid eventuelt villigt til at benytte den Staten i § 3 i hans Koncession forbeholdte Ret til at overtage hans Anlæg, imod at Lagtinget forud erklærer sig beredt til at indløse disse for den Erstatningssum, som bliver at udbetale Koncessionshaveren.

Svend Høgsbro.

R. Howard Grøn.

Amtmanden over Færø Amt.

Samme Dag (15de September) fremlagdes og behandledes følgende, af Udvalget stillede *Forslag til Beslutning:*

I Anledning af en Skrivelse til Amtet af 8de d. M. fra Ministeriet for offentlige Arbejder angaaende den Olaf á Heygum tilhørende Telefonledning: Thorshavn—Vestmanhavn, hvortil henvises, tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»For saa vidt der ikke opnaas mindelig Overenskomst med Olaf á Heygum om Køb af Telefonledningen: Thorshavn—Vestmanhavn, bemyndiges det Administrations-Udvalg, som vil blive nedsat i Anledning af Telefonsagen, til at indløse Telefonanlægget fra Staten, ifald Staten overtager dette. Anlægget indløses for den Erstatningssum, som bliver at udbetale Koncessionshaveren af Staten.«

Forslaget vedtoges enstemmig med 18 Stemmer.

---

2. *Den 21de August* fremlagdes en *Skrivelse fra Kobmand og Kongsbonde Olaf á Heygum*, Vestmanhavn, hvorom henvises til nedenstaaende Udvalgsbetænkning.

Ved den *foreløbige Behandling, den 27de August*, vedtoges det efter Forslag af T. J. Petersen at henvise Sagen til *Telefonudvalget*.

Den 13de September fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning:

Til undertegnede Udvalg er under 27de f. M. henvist en til Lagtinget indkommen Skrivelse fra Købmand og Kongsbonde Olaf á Heygum af Vestmanhavn, dateret d. 18de f. M., saalydende:

»Da jeg nu har bragt i Erfaring, at det finansielle Forhold angaaende Telefonsagen er bragt i Orden, tillader jeg mig ærbødigst at anmode det høje Ting om godhedsfuldt at ville foranstalte Overdragelsen af mit Anlæg bragt i Orden snarest muligt, saaledes at den ved sidste overordentlige Lagtingssamling fastsatte Købesum kan blive indbetalt som snarest. Jeg er altid til Lagtinggets Tjeneste med Hensyn til Affattelsen af det til Overdragelsen nødvendige Dokument.«

I denne Anledning anmodede Udvalget under 27de f. M. Ingeniør Møller om at foretage en Vurdering af den Købmand á Heygum tilhørende Telefonlinie Thorshavn—Vestmanhavn og modtog derefter fra Ingeniøren den hosfølgende Skrivelse af 4de d. M. Som det heraf vil fremgaa, har Ingeniør Møller udtalt, *at* Linien lider af forskellige nærmere angivne Mangler, *at* en komplet Telefonlinie fra Thorshavn til Vestmanhavn, udført med imprægnerede Stænger og 3 mm. Kobberdobbeltledning efter sidste Materielpriser vil koste at bygge *26,000 Kr.*, og *at* Værdien af Købmand á Heygums Linie findes ved fra det angivne Beløb at drage 1) et Beløb af *4270 Kr.* (der udgør Bekostningen ved Afhjælpningen af de foreliggende Mangler) samt endvidere 2) et Beløb af *430 Kr.*, med hvilket Anlæggets Værdi skønnes efter $^{3}/_{4}$ Aars Brug at være forringet. Ingeniøren udtaler herefter, at Anlæggets Værdi i Øjeblikket er *21,300 Kr.*

Efter Modtagelsen af denne Vurdering tilstillede Udvalget under 6te ds. Herr Heygum den i Afskrift medfølgende Skrivelse*), hvori man meddelte ham, at et Flertal indenfor Udvalget var sindet eventuelt at indstille til Tingets Vedtagelse 1) at erhverve den omhandlede Telefonlinie for en Købesum af 21,300 Kr. samt 2) at købe det Telefonmateriel, som han mulig har i Behold, for saa vidt det ved Undersøgelse maatte befindes brugbart, for en Købesum, der fastsættes enten ved Overenskomst eller efter Vurdering, alt dog under Forudsætning af, at der kunde opnaas tilfredsstillende Vilkaar for Overdragelsen, saavel hvad Betalingsfrist angaar som i andre Henseender.

Udvalget udbad sig derhos Hr. Heygums Svar senest den 7de September Aften.

Udvalget har ikke modtaget noget Svar paa denne Skrivelse.

Idet Udvalget derefter har overvejet, hvilken Stilling det burde tilraade Tinget at indtage overfor Hr. Heygum, har det delt sig i et Flertal (Degn, Effersøe og Petersen) og et Mindretal (Nielsen og Winther).

Flertallet skal til Begrundelse af sit Standpunkt anføre følgende:

I den Betænkning, som under 18de Maj d. A. afgaves af Flertallet i det Udvalg, som af Lagtinget i dets ekstraordinære Samling i Maj Maaned var nedsat til at overveje Telefonsagen, fremsatte Flertallet under Indstillingspunkt 6 saalydende Forslag:

---

*) Udelades her.

»Amtskommunen afkøber Købmand Olaf á Heygum, Vestmanhavn, den af denne anlagte Telefonlinie mellem Thorshavn—Sund—Øreenge—Kvivig—Vestmanhavn for en Købesum af Kroner 28,281. 14, som Anlægget ifølge vedlagte Regninger har kostet Koncessionshaveren, og bliver at udbetale Sælgeren, saa snart den ansøgte Koncession er given Amtskommunen, og denne disponerer over de dertil fornødne Midler.«

Til Sagens 3dje Behandling blev der af Lagtingsmand J. Poulsen stillet Ændringsforslag om, at 6te Indstillingspunkt affattes saaledes:

»Efter at Amtskommunen har paabegyndt Anlæg af de andre Linier, afkøber denne Købmand Olaf á Heygum, Vestmanhavn, den af denne anlagte Telefonlinie Thorshavn—Sund—Øreenge—Kvivig—Vestmanhavn for en Købesum, der bestemmes af Lagtinget og i Mangel af mindelig Overenskomst fastsættes efter de i Lov Nr. 84 af 11te Maj 1897 § 2, 3dje Stykke, givne Regler.«

Med Hensyn til Afstemningen om disse Forslag hedder det i Lagtingsprotokollen saaledes:

»*Punkt 6.* Ændringsforslaget sattes først under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer — 0.

Udvalgets Forslag sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 10 Stemmer — 0.«

Der maa her antagelig foreligge en Fejl i Protokoltilførslen, idet det selvfølgelig logisk er udelukket, at *begge* Forslag *med deres forskellige Ordlyd* kunne være vedtagne. Den nærmest liggende Forstaaelse af Protokoltilførslen synes at være den, *at* der først er stemt over Ændringsforslaget (ɔ: over det Spørgsmaal, om Indstillingspunkt 6 skal have den i Ændringsforslaget angivne *Form*), *at* dette er vedtaget (enstemmig med 15 Stemmer), *at* der dernæst er stemt over Udvalgets (ɔ: Udvalgsflertallets) Forslag, *saaledes ændret*, og *at* dette er vedtaget (enstemmig med 10 Stemmer). Det er imidlertid ogsaa muligt, at der foreligger en Fejlskrift i Protokoltilførslen angaaende Afstemningen over Ændringsforslaget, saaledes at dette i Virkeligheden *ikke* blev vedtaget, og at Udvalgsflertallets Forslag *i dets oprindelige Form* er vedtaget (med 10 Stemmer).

Medundertegnede Effersøe ønsker at bemærke, at jeg, som var til Stede under Afstemningen, véd, at Sammenhængen er den, at Ændringsforslaget ikke blev vedtaget.

Hvorledes dette Spørgsmaal end forholder sig, maa Flertallet formene, at Lagtinget ikke ved den foretagne Afstemning er bundet til at erhverve Hr. Heygums Telefonlinie for den i Udvalgsflertallets Instillingspunkt 6 angivne Pris 28,281 Kr. 14 Øre. Uden at anføre andre Grunde, som efter Flertallets Opfattelse maa føre til at antage dette, skal man fremhæve, *at* det ifølge Protokollen om Udvalgets Forslag afgivne Stemmetal (10) var det laveste Antal af Stemmer, som var nødvendigt, for at der overhovedet kunde tages nogen Beslutning om Forslaget, men *at* dette Antal kun fremkom derved, at Hr. Heygum *selv* stemte for Forslaget, jfr. den vedlagte Skrivelse fra Tingets Formand af 11te ds. Hans Stemme har saaledes her gjort Udslaget til at udgøre det fornødne Minimum i Antallet af afgivne Stemmer; og da Flertallet maa anse det for en Selvfølge, at et Medlem af Lagtinget (ligesom af andre kommunale Forsamlinger) ikke kan stemme i sin egen Sag, maa Flertallet antage, at der ikke i Virkeligheden har foreligget nogen gyldig og bindende Afstemning over Udvalgsflertallets Indstillingspunkt 6.

Idet Lagtinget saaledes efter Flertallets Opfattelse er stillet ganske frit over for Spørgsmaalet om, hvorvidt Amtskommunen bør erhverve Hr. Heygums Telefonlinie eller ej, vil Flertallet ikke kunne tilraade Tinget at erhverve Linien for en højere Pris end den Værdi, som den ifølge den af Ingeniør Møller fore-

tagne Vurdering maa antages virkelig at have, nemlig *21,300 Kr.* For denne Pris maa det derimod anses for ønskeligt for Amtskommunen at erhverve Linien, da det paa forskellig Maade vil lette Telefontrafikken, at den omtalte Linie indrages under Amtskommunens Telefonnet. Da imidlertid Forhandlingerne om Erhvervelsen næppe kunne ventes afsluttet før Lagtingssamlingens Slutning, skal Flertallet foreslaa, at det staaende Udvalg, som Udvalget i en anden Betænkning af D. D. foreslaar nedsat til Telefonanlæggets Administration, bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at føre den videre Forhandling med Hr. Heygum og eventuelt at afkøbe ham Telefonlinien for det ovenangivne Beløb (se nedenfor under Indstillingspunkt 2).

Endvidere foreslaas Udvalget bemyndiget til, i Tilfælde af Liniens Erhvervelse for Amtskommunen, at foranstalte de nødvendige Arbejder til Liniens Kompletering i Overensstemmelse med Ingeniør Møllers Skrivelse af 4de d. M. (se nedenfor under Indstillingspunkt 2).

Man foreslaar endelig det staaende Udvalg bemyndiget til at afkøbe Hr. Heygum det Telefonmateriel, som han maatte have i Behold i Overensstemmelse med Udvalgets Skrivelse til ham af 6te ds. (se nedenfor under Indstillingspunkt 3).

Da det er Flertallet bekendt, at det omtalte Telefonanlæg er behæftet med Pantegæld, maa det staaende Udvalg paase, at det forinden Overdragelsen til Amtskommunen frigøres for Behæftelsen, ligesom det er en Selvfølge, at Udvalget ogsaa i andre Henseender maa iagttage, at Amtskommunen er aldeles betrygget for, at Overdragelsen er endelig og uafkræftelig.

Mindretallet mener at burde lægge til Grund for Erhvervelsen det Beløb, som Tinget i Maj Maaned vedtog, nemlig *28,281 Kr. 14 Øre*, men med Fradrag af det Beløb, som ifølge Ingeniør Møllers Skøn vil medgaa til Liniens Kompletering, altsaa *4270 Kr.*, samt endvidere med det Vilkaar, at Amtskommunen for det saaledes fremkommende Beløb 24,011 Kr. 14 Øre tillige erhverver det Telefonmateriel, som Hr. Heygum maatte have i Behold.

Til Lagtingets Oplysning vedlægges en fra Amtet modtagen Skrivelse af 15de f. M. vedrørende forskellige Hr. Heygum af Amtet givne Paalæg med Hensyn til den ham tilhørende Telefonlinie.

I Henhold til det anførte stilles følgende Forslag:

A. Af *Flertallet* (Degn, Effersøe og Petersen):

1. Lagtinget bemyndiger det af Tinget til Administration af Amtskommunens Telefonanlæg nedsatte staaende Udvalg til paa Tingets Vegne *at* forhandle med Købmand og Kongsbonde Olaf å Heygum af Vestmanhavn om Erhvervelse for Amtskommunen af den ham tilhørende Telefonlinie fra Thorshavn til Vestmanhavn, samt *at* afkøbe ham den nævnte Linie for en Købesum af ikke over 21,300 Kr., idet Udvalget vil have at paase, at Anlægget forinden Overdragelsen til Amtskommunen frigøres for al Behæftelse og at Amtskommunen faar fuld Sikkerhed for, at Overdragelsen er endelig og uafkræftelig.
2. Lagtinget bemyndiger det nævnte staaende Udvalg til, naar den omneldte Telefonlinie er erhvervet for Amtskommunen, at foranstalte de nødvendige Arbejder til Liniens Kompletering i Overensstemmelse med Ingeniør Møllers Skrivelse af 4de d. M.
3. Lagtinget bemyndiger det nævnte staaende Udvalg til at erhverve for Amtskommunen det Telefonmateriel, som Hr. Heygum maatte have i Behold, for saa vidt det ved Undersøgelse maatte befindes brugbart, for en Købesum, der fastsættes enten ved Overenskomst eller efter Vurdering.

B. Af *Mindretallet* (Nielsen og Winther):

Lagtinget afkøber Købmand og Kongsbonde Olaf å Heygum af Vestmanhavn den ham tilhørende Telefonlinie fra Thorshavn til Vestman-

havn med tilhørende Reservemateriel for et Beløb af 24,011 Kr. 14 Øre, idet Driftsudvalget vil have at paase, at Anlægget forinden Overdragelsen til Amtskommunen frigøres for al Behæftelse, og at Amtskommunen faar Sikkerhed for, at Overdragelsen er endelig og uafkræftelig.

Den i Betænkningen nævnte *Skrivelse* fra Ingeniør Møller er saalydende:

I Henhold til Udvalgets Anmodning af 27de ds. om at foretage en Vurdering af den Købmand Olaf á Heygum tilhørende Telefonlinie mellem Thorshavn og Vestmanhavn, skal jeg, efter at have foretaget en Besigtigelse af Linien, tillade mig at oplyse følgende:

Linien er bygget med 7 og 8 Meter impregnerede Stænger, der skønnes at være gode, selv om enkelte af dem synes at have henligget for længe i Vand.

Stængerne ere, paa ganske enkelte Undtagelser nær, godt funderede, derimod er det til Afstivning anvendte Beslag af Rundjern hverken galvaniseret eller malet.

Ledningstraaden er 3 m/m haardtrukken Kobbertraad, der er ført som Dobbeltledning fra Thorshavn c. 4 Km. mod Nord, men paa Resten af Vejen kun som Enkeltledning.

Mellem Thorshavn og Vestsiden af Leynar Vatn er der paa hver Stang 2 Isolatorer, derimod kun 1 fra Leynar Vatn til Vestmanhavn.

De anvendte Telefonapparater ere gode, derimod mangler der paa Stationerne Vekslere til at udelukke den under en Samtale ikke benyttede Del af Linien.

Iøvrigt synes Arbejdet tilfredsstillende udført og Liniens Beliggenhed i Terrænet vel valgt.

En komplet Telefonlinie fra Thorshavn til Vestmanhavn udført med impregnerede Stænger og 3 m/m Kobberdobbeltledning vil efter sidste Materielpriser koste at bygge . . . . . Kr. 26000,00

Værdien af Købmand Olaf á Heygums Linie findes ved fra ovenstaaende Sum at drage, hvad denne Linie mangler i at være komplet, nemlig:

	Kr. Ø.	
1900 Kg. Kobbertraad à Kr. 1,85 . . .	3500,00	
200 Stkr Isolatorer paa Bøjler à Kr 0,40	80,00	
3 Vekslere à Kr. 30,00	90,00	
500 Stkr. Spændebøjler à Kr. 0,40 . . .	200,00	
Maling af Beslag samt Arbejdsløn ved Kompletering af Linien.	400,00	
		4270,00
		Kr. 21730,00
Dernæst maa Anlæggets Værdi efter $^3/_4$ Aars Brug skønnes at være forringet		430,00
Anlæggets Værdi i Øjeblikket er herefter . .		Kr. 21300,00

Thorshavn, den 4de Septbr. 1906.

Poul Møller.

Til
Lagtingets Telefonudvalg.

De i Betænkningen omtalte *Skrivelser fra Færø Amt* ere saalydende:

Færø Amt,
Thorshavn, den 11te September 1906.

Med Hensyn til den d. 20de Maj d. A. i Lagtinget stedfundne Afstemning over 1) et af Flertallet i Udvalget angaaende Telefonsagen stillet Forslag (Indstillingspunkt 6) angaaende Erhvervelse af den Købmand og Kongsbonde Olaf á Heygum tilhørende Telefonlinie fra Thorshavn til Vestmanhavn og over 2) et af Lagtingsmand J. Poulsen dertil stillet Ændringsforslag, skal jeg paa given Anledning bemærke:

Naar det i Lagtingets Protokol hedder, at »Udvalgets (ɔ: Udvalgsflertallets) Forslag vedtoges med 10 Stemmer mod 0«, erindrer jeg meget tydelig, at jeg som Formand i Tinget udtalte som Afstemningens Resultat, at Forslaget var vedtaget med 10 Stemmer for og ingen imod. Jeg erindrer ligeledes, at der med den nævnte Afstemning blev forholdt paa samme Maade som ellers ved Afstemninger i Tinget (for saa vidt de ikke ske ved Navneopraab), nemlig efter Forretningsordenens § 29, 2det Stykkes 1ste Punktum, saaledes at Stemmerne tælles af Sekretærerne. Jeg erindrer, at Sekretærerne opgav mig to Tal, som sammenlagte gave 10 til Sum, hvorefter jeg udtalte Afstemningsresultatet.

Grunden til, at jeg bestemt erindrer Fremgangsmaaden ved denne Lejlighed, maa — antager jeg — være den, at Afstemningsresultatet var mig uventet; jeg havde ikke ventet, at Forslaget var blevet vedtaget.

Der fandt ikke ved denne Lejlighed — saa lidt som ellers ved almindelige Afstemninger indenfor Tinget — nogen Kontrol Sted fra Formandens Side med Hensyn til hvem der stemte eller undlod at stemme.

Jeg har imidlertid nu bragt i Erfaring, at Hr. Heygum selv deltog i den omtalte Afstemning ved at stemme for Udvalgsflertallets Forslag; dette har han i en Samtale med mig for nogle Dage siden selv erkendt. Hvis jeg havde været bekendt hermed ved Afstemningen, vilde jeg have gjort Indsigelse og erklæret, at der gyldig kun var afgivet 9 Stemmer for Forslaget, hvorved det efter de i Lagtinget fulgte Regler ikke havde været vedtaget. Jeg finder det nemlig ganske utvivlsomt, at et Medlem af Lagtinget ikke er berettiget til at stemme i sin egen Sag.

Denne Opfattelse er ogsaa af Amtet udtalt i en i Ekstrakt-Afskrift hosfølgende Skrivelse af 5te Maj d. A.*), vedrørende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en indenfor Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune stedfunden Afstemning angaaende Hr. Heygums Retsstilling overfor Kommunen i en Sag om Opfyldelse af en af ham overtagen Entreprise. Af denne Skrivelse blev Afskrift under s. D. tilstillet nævnte Forstanderskab, for hvilket Hr. Heygum var (og er) Formand.

C. Bærentsen.

Til
Lagtingets Udvalg angaaende Telefonsagen.

Færø Amt,
Thorshavn, den 15de August 1906.

Man skal herved meddele det ærede Udvalg, at man under Dags Dato har tilskrevet Købmand, Kongsbonde Olaf á Heygum saaledes:

»Efter at Færøernes Amtskommune har paabegyndt Anlægget af de Telefonlinier, som Kommunen agter at anlægge, vil det være nødvendigt, at

*) Udelades her.

der træffes Foranstaltninger til Samtrafik mellem Amtskommunens og Deres Telefonanlæg. Idet Amtet i Henhold til Post 7 i den Dem under 28de Juli 1905 meddelte Koncession maa kræve, at Telefontrafik over Linien Thorshavn—Vestmanhavn kan foregaa sikkert og uhindret, og at der foretages de dertil fornødne Udvidelser og Forbedringer af Deres Anlæg, skal man fremhæve, *at* Amtet maa forlange Ledningen dubleret, hvor saadant ikke allerede er Tilfældet, og *at* Installationen paa Mellemstationerne maa foretages saaledes, at de kunne stille sig i Endestilling til begge Sider.

Disse Foranstaltninger, om hvis Foretagelse der herved i Medfør af Koncessionens Post 7 gives Dem Paalæg, maa være fuldførte inden den 1ste November d. A.

Med Hensyn til Stationstjenesten i Thorshavn og Vestmanhavn bemærkes, at den vil kunne ordnes *enten* saaledes, at De i disse Byer har særlig Centralstation, hvilken da maa sættes i Forbindelse med Amtskommunens Centralstation sammesteds, *eller* saaledes, at Deres Ledninger indføres paa Amtskommunens Centralstationer i nævnte Byer, og betjenes derfra, — i sidste Tilfælde mod, at Indtægterne ved Samtaler gennem Deres Ledninger deles paa nærmere fastsat Maade. Om Ordningen af dette Punkt imødeses Deres Forslag, jfr. Koncessionens Post 8.«

C. Bærentsen.

Til
Lagtingets Udvalg vedkommende Telefonsagen.

Efter at Udvalgsbetænkningen var afgiven, indløb der følgende *Skrivelse* fra *Hr. Olaf á Heygum*:

Vestmanhavn, den 10de September 1906.

Til
Lagtingsudvalget ang. Telefonforbindelsen.

Idet jeg anerkender Modtagelsen af Udvalgets ærede Skrivelse af 6te September — der først kom mig i Hænde ved min Afrejse fra Thorshavn, hvorfor den ikke straks blev besvaret, —, skal jeg tillade mig at bemærke følgende:

Ved sidste overordentlige Lagtingssamling i Maj Maaned blev det som bekendt vedtaget at afkøbe mig dette mit Anlæg for en Købesum af *Kr. 28281,14*, paa hvilken Betingelse jeg indgik paa at afstaa min Koncession og endvidere frafaldt det mig af Ministeriet givne Tilsagn paa Koncession paa alle de øvrige Telefonanlæg til Fordel for Amtskommunen.

Jeg finder nu derfor et Forslag fra Lagtinget til mig om en Underbetaling af c. Kr. 7000 saa meget besynderligere, som at der ifølge de herom faldne Udtalelser ikke næres Tvivl om, at Anlægget virkelig staar mig i den Værdi, som er opgivet. Hertil kommer, at man ingen positiv Erfaring har for, at Anlægget i sig selv er uforholdsmæssig dyrt. Jeg maa beklage, at jeg ikke ser mig i Stand til at bringe et saa stort Offer for Amtskommunen. I Parenthes skal jeg tilføje, at jeg til Telefonsagens Fremme har kostet adskillige Pengebeløb, som der ikke vil blive forlangt Erstatning for. — I dette Tilfælde ser jeg mig derimod nødt til at holde paa Lagtingets tidligere Beslutning og kan ikke afstaa mit Anlæg for mindre Betaling end forannævnte, nemlig Kr. 28281,14, som jeg for øvrigt anser for allerede at være mig bevilget i Henhold til den herom skete Vedtagelse.

Ærbødigst

Olaf á Heygum.

Den 14de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag*:

a. Fra *Paturssøn* og *Michelsen*:

I Mindretallets Forslag (B.) forandres Tallet 24,011 Kr. 14 Øre til 28,281 Kr. 14 Øre.

b. Fra *Udvalget*:

Som nyt Indstillingspunkt 4. sættes:

»Det staaende Udvalg skal være bemyndiget til, for saa vidt Koncessionshaveren ikke vil gaa ind paa de under Punkt 1. nævnte Overdragelsesvilkaar, at erhverve Linien for en Vurderingssum, som fastsættes af 2 af Retten udmeldte uvillige Mænd. Dog vil saadan Vurdering kun være at foretage, efter at Koncessionshaveren forud har underkastet sig Gyldigheden af en saadan Vurdering. Lagtinget vil dog ikke afholde eventuelle Udgifter til Vurderingsmænd, som i Anledning af Vurderingen maatte være nødte til at foretage særlig Rejse fra Steder udenfor Færøerne.«

Ved *2den Behandling, den 14de September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 15de September fremlagdes følgende, af Udvalget stillede *Underændringsforslag* til Udvalgets Ændringsforslag:

Ordene »forsaavidt . . . . . Overdragelsesvilkaar« udgaa.

Ved *3die Behandling, den 15de September*, fik *Afstemningen følgende Udfald*:

Punkt 1: Ændringsforslag *a* bortfaldt, idet ved Navneopraab kun 6 Medlemmer (Paturssøn, Hentze, Michelsen, Símun av Skarði, Símun úr Kunoy og Dam) stemte derfor, medens 2 (Nielsen og Weihe) stemte imod, 1 (Provsten, Olsen, Samuelsen og Degn) vare fraværende, og de øvrige 10 Medlemmer svarede: stemmer ikke. Udvalgsmindretallets Forslag (B) bortfaldt, idet ved Navneopraab kun 9 Medlemmer (Nielsen, Paturssøn, Hentze, Michelsen, J. H. Poulsen, Símun av Skarði, Winther, Símun úr Kunoy og Dam) stemte derfor, medens 3 (Provsten, Olsen og Samuelsen) vare fraværende, og de øvrige 10 Medlemmer svarede: stemmer ikke. Udvalgsflertallets Forslag bortfaldt ligeledes, idet ved Navneopraab kun 9 Medlemmer (J. Poulsen, Skaalum, Müller, T. J. Petersen, Degn, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden) stemte derfor, medens 3 (Provsten, Olsen, og Samuelsen) vare fraværende, og de øvrige 10 Medlemmer svarede: stemmer ikke. Underændringsforslaget vedtoges enstemmig med 15 St., hvorefter Ændringsforslag *b* saaledes ændret vedtoges enstemmig med 14 St. *Punkt 2* vedtoges enstemmig med 17 St. *Punkt 3* vedtoges enstemmig med 18 Stemmer.

Den 17de September tilstillede det af Lagtinget valgte Driftsudvalg (se nedenfor under H) Hr. Olaf á Heygum Meddelelse om Tingets Vedtagelse vedrørende Punkt 1. og udbad sig Oplysning om hans Stilling dertil, hvorefter han

under 22de s. M. meddelte, at han havde udbedt sig Ministeriets Udtalelse angaaende Gyldigheden af Lagtingets Vedtagelse i den overordentlige Lagtingssamling i Maj Maaned, og at han ønskede, førend han tog Stilling til Driftsudvalgets Spørgsmaal til ham, at afvente Ministeriets Afgørelse.

Den 26de s. M. indsendte da Driftsudvalget Sagen i dens Helhed til Ministeriet for offentlige Arbejder og fremsatte Begæring om, at Staten, for saa vidt ingen anden Ordning af Sagen kunde opnaas, vilde overtage Linien i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 8de September (se ovenfor under Nr. 1).

Ministeriet har derefter tilstillet Færø Amt nedenstaaende *Skrivelse:*

Ministeriet for offentlige Arbejder,

København, den 30te Oktober 1906.

Efter Modtagelsen af Hr. Amtmandens Skrivelse af 26de f. M. vedrørende Forholdet mellem Færøernes Lagting som Koncessionshaver paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne og Købmand, Kongsbonde Olaf J. á Heygum af Vestmanhavn som Koncessionshaver paa Anlæg og Drift af en Telefonledning fra Thorshavn til Vestmanhavn paa Strømø, skal man efter om Sagen at have brevvekslet med Telegrafdirektøren til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstligst meddele, at da der ikke har kunnet opnaas Enighed mellem de nævnte to Koncessionshavere om Samarbejde og Samtrafik paa de omtaleldte Telefonlinier, overtager Ministeriet herved i Henhold til Post 3 i den Olaf J. á Heygum under 28de Juli 1905 meddelte Koncession hans Anlæg fra den 1ste Januar 1907 at regne mod Erstatning for Anlæggets Værdi efter de i Lov Nr. 84 af 11te Maj 1897 § 2 3dje Stykke givne Regler.

Den Koncessionshaveren tilkommende Erstatning vil i Henhold til nævnte Lovbestemmelse være at fastsætte af en Vurderingskommission, bestaaende af 5 Medlemmer, hvoraf Formanden udnævnes af Kongen og 2 Medlemmer af Ministeriet for offentlige Arbejder, medens de to Medlemmer, da Koncessionshaveren har Hjemsted i en Landkommune, ville være at udnævne af Lagtinget. Forinden man skrider til Nedsættelse af en saadan Kommission, skal man imidlertid anmode Dem om at henstille til Lagtinget og á Heygum, om de ikke maatte foretrække, at den omhandlede Erstatning fastsættes enten af to inden Retten udmeldte uvillige Mænd eller ved en Voldgift, bestaaende af en af hver af Parterne valgt Voldgiftsmand og en af disse i Forening valgt Opmand.

Skulde Enighed om en saadan Afgørelse af Erstatningsspørgsmaalet ikke kunne opnaas, vil Ministeriet træffe Foranstaltning til Nedsættelse af en Vurderingskommission, og man skal for dette Tilfælde næst at bemærke, at man paatænker eventuelt at indstille Landfoged Engelstoft til Udnævnelse til Formand for Kommissionen — anmode Dem om *dels* at foranledige, at Lagtinget vælger to Medlemmer til Kommissionen, *dels* at bringe to Mænd i Forslag til Udnævnelse af Ministeriet. Man skal her udtrykkelig henlede Opmærksomheden paa, at samtlige Udgifter ved Vurderingskommissionen ville være at udrede af Lagtinget, og at man derfor, saafremt en Kommission skal nedsættes, forventer at modtage Lagtingets Tilsagn herom.

Da Lagtinget har vedtaget at holde Statskassen skadesløs for det Beløb, der maatte blive at udbetale á Heygum i Erstatning, skal man bede Dem foranledige, at Lagtinget, saa snart Erstatningen er fastsat, udbetaler á Heygum Beløbet. Naar der tilstilles Ministeriet behørig Dokumentation for, at denne Udbetaling har fundet Sted, vil der blive udfærdiget et Tillæg til Lagtingets Koncession af 7de September d. A., ved hvilket Telefonlinien Thorshavn—Vestmanhavn inddrages under Koncessionen.

Svend Høgsbro.

P. Nørgaard,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Efter at denne Skrivelse (1ste, 2det og 4de Stykke) var meddelt Hr. Olaf á Heygum har han svaret ved nedenstaaende Skrivelse:

Vestmanhavn, p. t. Thorshavn, 12te November 1906.

Til
Færø Amt,
Thorshavn.

Jeg anerkender herved Modtagelsen af det høje Amts meget ærede Skrivelse af 10de ds. og skal foranlediget herved tillade mig at meddele, at jeg under nærværende Omstændigheder anser det for mest praktisk, at Værdiansættelsen af mit Telefonanlæg fastsættes ved en Voldgift, saaledes som af Ministeriet henstillet.

I Forbindelse hermed skal jeg ærbødigst tillade mig at udtale Ønsket om, at, for saa vidt Lagtinget med mig er enigt i saa Henseende, det snarest muligt meddeler mig, hvem Tinget har valgt til sin Voldgiftsmand, hvorefter jeg umiddelbart vil træffe mit Valg.

Ærbødigst

Olaf á Heygum.

Derefter har *Driftsudvalget* tilstillet Lagtingets Medlemmer følgende *Skrivelse*:

Driftsudvalget for Telefonanlægget.
Thorshavn, den 12te November 1906.

Under Henvisning til vedlagte Skrivelse*) fra Amtet af Dags Dato skal Udvalget tillade sig herved at bemærke følgende:

Udvalget er af den Mening, at det ogsaa for Lagtinget er ønskeligt at undgaa Nedsættelse af en Vurderingskommission paa 5 Medlemmer, idet det maa befrygtes, at en saadan Kommission vil blive ikke lidet bekostelig og vistnok ogsaa langvarig. Naar Hr. Heygum ønsker Erstatningen fastsat ved Voldgift, har Udvalget ment, at der ikke fra Lagtingets Side var Grund til at modsætte sig denne Afgørelsesmaade, og man har derfor forhandlet nærmere med ham om den for dette Tilfælde fornødne Overenskomst om Voldgiftens Iværksættelse. Udkast**) til saadan Overenskomst vedlægges.

Da Udkastet forelagdes Hr. Heygum, tiltraadte han dette med Undtagelse af det Punkt, hvorefter Erstatningen ikke af Voldgiftsmændene skulde kunne sættes højere end 28,281 Kr. 14 Øre. Dette Punkt mente Udvalget ikke at kunne fravige, idet efter Udvalgets Mening det Spørgsmaal, som hele Tiden har været det omtvistede mellem Hr. Heygum og Lagtinget, netop er det, om der skal kunne tillægges ham det angivne Beløb, som Linien efter hans Opgivende staar ham i, eller mulig noget mindre. Da en længere Forhandling om dette Punkt ikke førte til noget Resultat, foreslog man Hr. Heygum at lade Linien vurdere af to af Retten udmeldte Mænd; men hertil viste han sig uvillig.

Der er saaledes ikke andet at gøre end at lade Sagen gaa sin regelmæssige Gang, og Udvalget (dog med Undtagelse af undertegnede Amtmand Bærentsen, som ikke ønsker at deltage i Forslag om, hvem Lagtinget bør indvælge i Vurderingskommissionen) foreslaar da — efter telefonisk Konference med Sysselmand Petersen, der er enig heri — følgende Mænd til at indtræde i Kommissionen som valgte af Lagtinget:

---

*) Indeholdende Meddelelse om Sagens Gang efter Lagtingssamlingens Slutning.

**) Udelades her.

Købmand J. Lützen, Thorshavn
Købmand Jens Olsen, —

Man foreslaar endvidere (jfr. Ministeriets Skrivelse af 30te Oktober), at Lagtinget afgiver Tilsagn om, at det vil udrede samtlige Udgifter ved Vurderingskommissionen.

Man anmoder de ærede Medlemmer om at afgive Svar herpaa **uopholdelig**, for at Sagen om muligt kan ekspederes med »Tjaldur« den 17de ds.

C. Bærentsen. *J. Z. Nielsen.* *M. A. Winther,*

Det af Driftsudvalget stillede Forslag tiltraadtes af i alt 17 Medlemmer af Lagtinget (1 Medlem udtalte sig imod det; 4 Medlemmer afgav ikke Svar).

Fra *Ministeriet for offentlige Arbejder* er der modtaget følgende *Skrivelse:*

Ministeriet for offentlige Arbejder.
Generaldirektoratet for Telegrafvæsenet.

København, den 27de November 1906.

Efter Modtagelsen af Hr. Amtmandens Skrivelse af 16de d. M. angaaende Fastsættelsen af den Købmand og Kongsbonde Olaf J. á Heygum for Overtagelsen af det i hans Koncession af 28de Juli f. A. omhandlede Telefonanlæg paa Strømø tilkommende Erstatning har Ministeriet under D. D. i Henhold til Lov Nr. 84 af 11te Maj 1897, § 2, 4. Stk., til nævnte Erstatnings Fastsættelse nedsat en Vurderingskommission, for hvilken Landfoged L. C. T. Engelstoft er konstitueret som Formand, medens Bestyrer af det store nordiske Telegrafselskabs Station i Thorshavn V. T. Jensen og Telegrafist ved samme Station Rønn Poulsen ere udnævnte til Medlemmer af Kommissionen.

Hvilket tjenstlig meddeles Dem til Efterretning og videre Bekendtgørelse for de af Lagtinget valgte Medlemmer af Kommissionen, der fra Formanden ville modtage nærmere Underretning om Tid og Sted for Vurderingsforretningens Afholdelse.

Naar Forretningen er afholdt, vil en Udskrift af samme blive tilstillet Dem fra Kommissionens Formand, og man forventer, at Erstatningen derefter vil blive udbetalt fornævnte á Heygum af Amtskommunens Kasse.

F. Nordlien.

R. Howard Grøn.

Amtmanden over Færøerne.

Endvidere har *Justitsministeriet* tilstillet Færø Amt en saalydende *Skrivelse:*

Justitsministeriet.
København, den 24de November 1906.

I et til Ministeriet for offentlige Arbejder stilet, hertil indkommet Andragende har Købmand Olaf á Heygum af Vestmanhavn i Anledning af en af Færøernes

Lagting den 15de September d. A. vedtagen Beslutning om, for en Vurderingssum, der bliver at fastsætte af 2de af Retten udmeldte uvillige Mænd, at erhverve for Amtskommunen Telefonledningen fra Thorshavn til Vestmanhavn paa Strømø, paa hvilken Linie der under 28de Juli f. A. er meddelt Andrageren Koncession, begært en Udtalelse fra Justitsministeriet om, hvorvidt Tinget ikke maatte være bundet ved en af dette i Maj Maaned d. A. vedtagen Beslutning om at købe den nævnte Ledning for 28,281 Kr. 14 Øre, eller om Tingets Vedtagelse i saa Henseende maa anses uforbindende for Tinget som Følge af, at Andrageren selv som Medlem af Tinget deltog i den paagældende Afstemning.

Foranlediget heraf skal man — næst at meddele, at Ministeriet for offentlige Arbejder, med hvilket man har brevvekslet om Sagen, i Skrivelse af 31te f. M. har oplyst, at samme i Henhold til Post 3 i den Andrageren under 28de Juli f. A. meddelte Koncession har overtaget hans Anlæg fra 1ste Januar 1907 at regne mod Erstatning for Anlæggets Værdi efter de i Lov Nr. 84 af 11te Maj 1897 § 2, 3dje Stykke, givne Regler, — til Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at efter Justitsministeriets Formening maa den af Lagtinget i Maj Maaned d. A. tagne Bestemmelse om Køb af den paagældende Linie for Amtskommunen allerede af den Grund anses som uforbindende, at Andrageren ikke har erhvervet og efter Ministeriet for offentlige Arbejders Skrivelse af 31te f. M. ikke længere kan antages at være i Stand til at erhverve det efter Koncessionens § 20 nødvendige Samtykke af bemeldte Ministerium til Koncessionens Overdragelse, hvilket maa anses at have været en Forudsætning for Lagtingets Beslutning, men at Spørgsmaalet i øvrigt henhører under Domstolenes Afgørelse.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Endelig har *Driftsudvalget* tilstillet Hr. *Olaf á Heygum* følgende Skrivelse:

Driftsudvalget for Færøernes
Amtskommunes Telefonanlæg.

Thorshavn, den 2den Januar 1907.

Udvalget bekræfter herved følgende Dem i Gaar tilstillede Telefon-Telegram:

»Udvalget har fra Amtet modtaget Meddelelse om følgende Telegrammer:

1. Telegram afsendt fra Thorshavn den 28de December Kl. 3^{58} Efterm., saalydende:

Ministeriet for offentlige Arbejder.
København.

Vurderingen af Heygums Telefonlinie ikke afsluttet. Amtskommunens Telefonudvalg forespørger, om Linien desuagtet skal overtages af Amtskommunen paa Statens Vegne fra første Januar, eller Overtagelsen bør bero, indtil Erstatningen er fastsat og udbetalt Heygum.

Amtmanden.

2. Telegram afsendt fra København den 31te December Kl. 10[55] Form., saalydende:

Amtmanden.
Thorshavn.

Overtages 2den Januar, medmindre Amtskommunen ønsker Udsættelse og Heygum indvilger.

Ministeriet offentlige Arbejder.

Driftsudvalget ønsker ikke Udsættelse, og Linien overtages saaledes i Morgen.«

Herpaa modtog Udvalget fra Dem i Gaar følgende Svar-Telegram:

»Jeg forbeholder mig Krav paa Rente af Anlægssummen fra 2den Januar, til Betaling sker, 6 pCt. p. a.«

Dette besvarede Udvalget, ligeledes i Gaar, med følgende Telegram:

»Driftsudvalget tager Meddelelsen til Efterretning, men kan ikke erkende Amtskommunen for forpligtet til at udrede andet end, hvad Telefonloven af 1897 i Forbindelse med de imellem Ministeriet for offentlige Arbejder og Lagtinget førte Forhandlinger hjemler.«

C. Bærentsen. *M. A. Winther.*

Til
Hr. Købmand, Kongsbonde Olaf á Heygum.

---

3. *Den 6te September* fremlagdes følgende *Skrivelse* fra *Købmand og Kongsbonde Olaf á Heygum:*

Vestmanhavn, p. t. Thorshavn, den 6te September 1906.

Til
Færøernes Lagting.

Da jeg har bragt i Erfaring, at der ved den overordentlige Lagtingssamling i Maj sidstleden — hvori jeg deltog — under Afstemningen om Overtagelsen af mit Telefonanlæg er indløbet den Fejl i Protokollen, at der er kommet til at staa, at Joen Poulsens Ændringsforslag — som bortfaldt, idet kun fem stemte derfor — vedtoges med 15 Stemmer, saa tillader jeg mig som daværende Lagtingsmand at anmode det høje Ting om snarest mulig at foretage den dertil nødvendige Rettelse, saaledes at det virkelig passerede fremkommer, nemlig: at »Joen Poulsens Ændringsforslag bortfaldt, idet kun fem stemte derfor«, medens Udvalgets Forslag »vedtoges med ti Stemmer«.

Ærbødigst

Olaf á Heygum.

Den 8de September kom Sagen til Behandling for lukkede Døre. Formanden foreslog at svare:

1. Lagtinget anser sig ikke kompetent til at foretage nogen Ændring i Protokollen for et tidligere Lagting.
2. Forskellige Medlemmer af Tinget erklære, at de erindre, at det af Hr. J. Poulsen fremsatte Ændringsforslag ikke blev vedtaget.

Sagen blev derefter udsat.

Den 14de September kom Sagen til *2den Behandling* for lukkede Døre. Formanden foreslog:

Der tilføjes det i Mødet den 8de ds. fremsatte Forslag:

»Det tilføjes, at Tinget ikke hermed paa nogen som helst Maade har villet udtale sig om sin eller Amtskommunens eventuelle Retsstilling overfor Dem, i hvilken Henseende man tager alt fornødent Forbehold.«

Det tidligere fremsatte Forslag med denne Tilføjelse sattes samlet under Afstemning og vedtoges enstemmig med 14 Stemmer.

F. Landtelefonstationer og deres Drift.

1. *Den 6te August* fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: T. J. Petersen) afgivne

Betænkning:

Da Arbejdet ved Anlæg af Telefonnet paa Færøerne omkring Midten af denne Maaned vil blive paabegyndt, vil det være nødvendigt omtrent samtidig at faa bestemt, i hvilke Bygder Telefonstationer skal oprettes. Man har ment, at der fra Amtskommunens Side bør blive stillet som Betingelse for, at der i en Bygd oprettes Telefonstation, at Stationens Drift ikke medfører nogen Udgift for Amtskommunen, men at Udgifterne herved bør afholdes af Landkommunerne, mod at de erholder en vis Andel af Gebyrerne og af Betalingen pr. Abonnent; Størrelsen heraf kan formentlig først bestemmes samtidig med Fastsættelsen af Telefontaksterne, men har man tænkt sig, at der tillægges hver Station 3 Øre for hver Telefonsamtale, som føres til eller fra Stationen. De Kommuner, som ikke ville indgaa paa disse Betingelser, forudsættes at ville blive afskaarne fra at faa Station.

Endvidere vil det være nødvendigt for ikke at forsinke Arbejdet ved Anlægget, at den Ingeniør, som leder Arbejdet, efterhaanden som han bliver færdig med Anlægget til en Bygd, hvor en Station skal oprettes, faar paavist det Lokale, der skal tjene som Station.

Efter Oplysning fra Amtet, have ikke alle Kommunalforstanderskaber afgivet de i Henhold til Tingets Beslutning i den i Maj Maaned afholdte ekstraordinære Tingsamling begærte Erklæringer vedrørende Spørgsmaalet om Koncession til Amtskommunen paa Anlæg og Drift af Telefoner, hvorfor man anser

det nødvendigt at anmode Amtet om at foranledige, at de manglende Erklæringer afgives.

I Henhold til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa, at Tinget vedtager:

at tilstille samtlige Kommunalforstanderskaber et med vedlagte Udkast ligelydende Cirkulære*);

at anmode Amtet om at foranledige indsendt de ved sammes Cirkulære af 2den Maj d. A. begærte, men endnu ikke indkomne Erklæringer fra de kommunale Myndigheder vedrørende en eventuel Koncession for Amtskommunen til Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne.

Ved *2den Behandling, den 9de August*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 20 Stemmer.

2. *Den 13de September* fremlagdes følgende, af Udvalget afgivne

Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er henvist de Erklæringer*), som ere indkomne til Tinget fra Forstanderskaberne for Landkommunerne i Anledning af Lagtingets Cirkulære af 9de f. M. vedrørende Driften af Landtelefonstationerne.

Som det af disse Erklæringer vil ses, have samtlige Forstanderskaber for de respektive Stationers Vedkommende vedtaget at stille de fornødne Lokaler med Lys og Varme samt Betjening til Raadighed.

Udvalget har ikke i øvrigt fundet noget væsentligt imod de i Erklæringerne fremsatte nærmere Forslag. Dog mener Udvalget, at det saa vidt muligt bør undgaas at etablere Telefonstation hos Købmænd.

Udvalget foreslaar, at de af Forstanderskaberne tagne Beslutninger approberes af Lagtinget i Henhold til Lov 28de Februar 1872 § 27 b.

Endvidere foreslaar man, at der indtil videre tilsiges Landkommunerne som Vederlag for Stationernes Drift et Beløb af 3 Øre for hver takstpligtig Telefonsamtale, der føres til eller fra Stationen.

I øvrigt foreslaar man det staaende Udvalg, som forudsættes nedsat af Tinget til Telefonnettets Administration, bemyndiget til at træffe alle i øvrigt fornødne Bestemmelser, derunder at godkende Stationslokalet i hvert enkelt Tilfælde.

I Henhold hertil foreslaas til Vedtagelse:

I. De af vedkommende Forstanderskaber tagne Beslutninger om Driften af Landtelefonstationer approberes i Henhold til Lov 28de Februar 1872 § 27 b.

II. Som Vederlag for Driften tilsiges der indtil videre de vedkommende Landkommuner et Beløb af 3 Øre for hver takstpligtig Telefonsamtale, der føres til eller fra den paagældende Station.

III. Det af Lagtinget nedsatte staaende Udvalg bemyndiges til at træffe alle videre fornødne Bestemmelser med Hensyn til Ordningen af Landtelefonstationerne og disses Drift, derunder at godkende Stationslokalet i hvert enkelt Tilfælde.

---

*) Udelades her.

Den 14de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Udvalget:

Til Indstillingspunkt II. føjes:
», samt 10 Øre for hvert Telegram til eller fra vedkommende Station og yderligere 5 Kr. aarlig for hver Abonnent«.

Ved *2den Behandling, samme Dag* (14de September), vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 15de September fremlagdes følgende *Underændringsforslag* fra Formanden:

Ordene »og yderligere 5 Kr. aarlig for hver Abonnent« udgaa.

Ved *3dje Behandling, samme Dag* (15de September), fik Afstemningen følgende Udfald:

Udvalgets Forslag, Punkt 1, vedtoges enstemmig med 16 St. *Punkt 2:* Underændringsforslaget vedtoges enstemmig med 14 St. Ændringsforslaget, saaledes ændret, vedtoges enstemmig med 16 St. Udvalgets Forslag, saaledes ændret, vedtoges enstemmig med 18 St. *Punkt 3* vedtoges enstemmig med 18 St.

G. Centralstation i Thorshavn.

Den 3dje September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: T. J. Petersen) afgivne

Betænkning:

Til Brug som Centralstation i Thorshavn for Færøernes Amtskommunes Telefonanlæg vil det være ønskeligt snart at tilvejebringe de nødvendige Lokaler.

Efter derom sket Henvendelse har Handelsbetjent Anton Degn af Thorshavn erklæret sig villig til at udleje for et Tidsrum af 5 Aar til Brug som Stationslokaler en Del af hans Beboelseslejlighed ved Tinghusvejen og at foretage den nødvendige Ombygning samt at sørge for og bekoste den tilstrækkelige Opvarmning og Belysning af Stationslokalerne, alt mod en aarlig Godtgørelse af 200 Kroner. Udvalget mener at burde foreslaa dette Tilbud til Tingets Antagelse og at der oprettes den nødvendige Kontrakt desangaaende. Efter sagkyndig Udtalelse vil der ved den af A. Degn paatænkte Ombygning kunne til-

vejebringes tilfredsstillende Lokaler, og mod Bygningens Beliggenhed kan der formentlig ikke indvendes noget væsentligt.

Endvidere vil det være nødvendigt, at Tinget træffer Overenskomst med en Person om at forestaa Betjeningen af Centralstationen, samt antager en Driftsleder for det samlede Anlæg, hvilken Persons Opgave bliver *dels* at føre Regnskab over de samlede Indtægter ved samtlige Stationer og gennemgaa de til ham fra de forskellige Stationer indsendte Regnskaber, *dels* at føre Overtilsyn med, at samtlige Stationer blive passede paa tilfredsstillende Maade, og *dels* foranstalte, at mulige ved Ledningerne og Apparaterne forekommende Mangler blive afhjulpne paa hurtigst mulige og billigste Maade, alt efter nærmere derom given Instruktion enten fra Tinget eller fra et senere nedsat Udvalg. Det bemærkes, at der af Ingeniør Møller vil blive indøvet forskellige Personer til at kunne reparere Landlinierne, og at det formentlig vil være rigtigst, at hver af disse Personer blive engagerede til at reparere Fejl ved bestemt afgrænsede Ledninger, og at Driftslederen faar opgivet, hvilken Reparatør han i hvert enkelt Tilfælde har at henvende sig til.

Det vil være ønskeligt, at en Driftsleder, som ovenfor nævnt, bliver antaget i den nærmeste Fremtid, da det formentlig er formaalstjenligst, at han af den ledende Ingeniør ved Anlægget gøres bekendt med Ledningerne og Apparaternes Beskaffenhed for at være i Stand til at opdage og bedømme de eventuelt forekommende Mangler.

Udvalget har konfereret med Handelsbetjent A. Degn af Thorshavn, og denne har erklæret sig villig til foreløbig for et Tidsrum af 1 Aar at ville paatage sig Pasningen af Centralstationen og fungere som Driftsleder mod en Godtgørelse af i alt 800 Kr., som han beregner saaledes:

I.	Betjening af Stationen:	
	a. Løn til en fast ansat Person	400 Kr.
	b. Udgifter til Medhjælp	250 —
II.	Løn for Tilsyn med Stationen og som Driftsleder	150 —
		800 Kr.

foruden at faa sine Befordringsudgifter ved de Rejser, som mulig nødvendiggøres, dækkede.

Da bemeldte A. Degn efter Udvalgets Mening er godt kvalificeret til at udføre de med nævnte Hverv forbundne Arbejder, og da den betingede Godtgørelse formentlig maa siges at være moderat, mener man at burde foreslaa Tinget at indgaa paa de opstillede Betingelser. — Nogen Kontrakt desangaaende bliver det formentlig ikke nødvendigt at oprette, naar det betinges, at han er underkastet de Instrukser, som gives ham enten af Tinget eller et af dette nedsat Udvalg.

Efter det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

I. Tinget lejer for et Tidsrum af 5 Aar fra Handelsbetjent A. Degn af Thorshavn de i Anledning af Telefondriften nødvendige Lokaler til Centralstation i Thorshavn mod en aarlig Leje af 200 Kroner, samt opretter i den Anledning en med vedlagte Udkast ligelydende Kontrakt.*)

II. Tinget antager Handelsbetjent A. Degn af Thorshavn til at forestaa Pasningen af Telefon-Centralstationen i Thorshavn samt til at fungere som Driftsleder for Amtskommunens samlede Telefonanlæg, alt for et Tidsrum af 1 Aar fra den Dag at regne, da Driften tager sin Begyndelse, og mod en samlet Godtgørelse af 800 Kroner samt fri Befordringsudgifter paa de Rejser, der nødvendiggøres for ham i Egenskab af Driftsleder. Han skal

*) Udelades her.

være underkastet de Instrukser, som foreskrives ham enten af Lagtinget eller et af dette nedsat Udvalg til at administrere Driften.

Ved *2den Behandling, den 6te September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 13de September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 16 Stemmer.

H. Administration.

Den 13de September fremlagdes følgende, af Udvalget afgivne

Betænkning:

Da det vil være nødvendigt, at Lagtinget træffer Bestemmelse om Administrationen af Amtskommunens Telefonlinier, har Udvalget nærmere overvejet Spørgsmaalet om, hvorledes denne hensigtsmæssigst kan indrettes, og har i saa Henseende udarbejdet det vedlagte Udkast til »Driftsreglement for Færøernes Amtskommunes Telefonlinier«.

Idet man henviser til de deri indeholdte Bestemmelser, skal man bemærke, at Udkastet mulig vil være at forelægge Ministeriet for offentlige Arbejder til Godkendelse. Udvalget maa dog formene, at det under Hensyn til, at der mulig gennem Erfaringer vil vise sig at være Anledning til at foretage Ændringer i de i Udkastet indeholdte Bestemmelser, vil være rigtigst, at Reglementet kun udfærdiges som *foreløbigt* gaeldende, saaledes at der bliver Lejlighed for Lagtinget til i næste ordentlige Samling at tage Reglementet under fornyet Overvejelse.

Som i Udkastets § 1 angivet, foreslaar Udvalget, at den overordnede Administration af Amtskommunens Telefonlinier ledes af et af Lagtinget nedsat staaende Udvalg paa 5 Medlemmer. Medens dette Driftsudvalg *efter* Anlæggenes Fuldførelse kun vil have at lede *Driften* af Linierne, maa der, saa længe Anlæggene endnu staa paa, gives Udvalget Bemyndigelse til paa Lagtingets Vegne at træffe de Bestemmelser, som Forholdene nødvendiggøre, dog selvfølgelig saaledes, at de af Tinget trufne Bestemmelser ikke overskrides.

Da det ifølge den i Tinget i Udkast fremlagte Koncession for Amtskommunens Telefondrift antagelig vil paahvile Kommunen at overtage Telegrambesørgelsen paa Færøerne, om saadant forlanges af Ministeriet for offentlige Arbejder, har Udvalget udarbejdet medfølgende foreløbige Forslag til Bestemmelser derom, for saa vidt angaar Telegrammer til eller fra Steder udenfor Færøerne. Man foreslaar, at det staaende Udvalg bemyndiges til paa Grundlag af dette Forslag at føre de videre Forhandlinger med Ministeriet om Telegrambesørgelsen og paa Lagtingets Vegne træffe de fornødne Bestemmelser, saavel med Hensyn til Telegrammer mellem Steder paa Færøerne som med Hensyn til Telegrammer til eller fra Steder udenfor Færøerne.

Da det til Dækning af den Ydelse, 8103 Kr. 91 Øre, som det ifølge den

til Forsikringsselskabet »Danmark« udstedte Obligation vil paahvile Amtskommunen at udrede i Juni Termin 1907, mulig vil vise sig nødvendigt at optage et midlertidigt Laan, skal Udvalget foreslaa, at det staaende Udvalg bemyndiges til, om fornødent, paa Lagtingets Vegne at optage et saadant Laan for Amtsrepartitionsfonden hos »Føroya Banki«, der har erklæret sig villig til at yde det eventuelle Laan.

I Henhold hertil foreslaas til Vedtagelse:

I. Til at lede den overordnede Administration af Amtskommunens Telefonlinier nedsættes i Henhold til Lagtingslovens § 13 et Udvalg paa 5 Medlemmer.

II. Lagtinget bemyndiger det nævnte staaende Udvalg til — eventuelt med Godkendelse af Ministeriet for offentlige Arbejder — at udfærdige det Udvalgsbetænkning af 12te September 1906 vedlagte Udkast til »Driftsreglement for Færøernes Amtskommunes Telefonlinier« som foreløbigt Driftsreglement for nævnte Telefonlinier. Reglementet forelægges Lagtinget til fornyet Overvejelse i næste ordentlige Lagtingssamling.

III. Lagtinget bemyndiger det nævnte staaende Udvalg til under Anlægget af Amtskommunens Telefonlinier paa Lagtingets Vegne at træffe de Bestemmelser, som Forholdene nødvendiggøre, indenfor Grænserne af de af Tinget tagne Beslutninger.

IV. Det staaende Udvalg bemyndiges til paa Grundlag af det Udvalgsbetænkning af 12te September 1906 vedlagte »foreløbige Forslag til Bestemmelser om Besørgelse af Telegrammer til eller fra Steder udenfor Færøerne« at føre de videre fornødne Forhandlinger med Ministeriet for offentlige Arbejder saavel herom som om Besørgelse af Telegrammer mellem Steder paa Færøerne og paa Lagtingets Vegne træffe de nødvendige Bestemmelser om disse Punkter.

V. Det staaende Udvalg bemyndiges til, om fornødent, paa Lagtingets Vegne at optage i »Føroya Banki« et Laan for Amtsrepartitionsfonden, stort indtil 8103 Kr. 91 Øre, til Dækning af den Ydelse, som det ifølge den af Lagtinget til Forsikringsselskabet »Danmark« udstedte Obligation vil paahvile Amtskommunen at udrede i Juni Termin 1907.

Det Betænkningen vedlagte Udkast til **Driftsreglement for Færøernes Amtskommunes Telefonlinier** er saalydende:

§ 1.

Administrationen.

Den overordnede Administration ledes af et af Lagtinget nedsat Udvalg paa 5 Medlemmer.

Under Ansvar for Driftsudvalget og efter en af dette given Instruks varetages de Driften vedrørende Forretninger af en Driftsbestyrer med Assistance af de fornødne øvrige Funktionærer.

§ 2.

Tjenestetiden paa Centralstationen.

Tjenestetiden paa Centralstationen i Thorshavn er den samme, som er gældende for Det Store Nordiske Telegraf-Selskabs Telegrafstation i nævnte By.

Paa Landcentralstationerne er Tjenestetiden: Hverdage fra Kl. 9—12 Formiddag og 2—7 Eftermiddag; Søn- og Helligdage fra Kl. 9—10 Formiddag og $4\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$ Eftermiddag.

§ 3.

Centralledninger.

Centralstationen i Thorshavn er med 3 mm. Broncedobbeltledninger forbunden med Centralstationer i Tveraa, Klaksvig og [Vestmanhavn], paa hvilke Ledninger der er indskudt forskellige Landtelefonstationer. De øvrige Landtelefonstationer ere forbundne med en af ovennævnte Centralstationer med 3 mm. Staaldobbeltledning.

§ 4.

Betjeningen paa Centralstationerne.

Telefonisterne skulle nøje følge de særlige Instruktioner, der til enhver Tid er gældende for Betjening af Abonnenterne og for Indstilling til Samtale.

Indstilling paa Ledningerne for at høre Indholdet af Abonnenternes Samtale skal straffes med øjeblikkelig Afsked.

§ 5.

Vedligeholdelse af Ledninger og Apparater.

Amtskommunen anlægger og vedligeholder Telefonforbindelsen mellem Abonnenter og den paagældende Centralstation.

Anmeldte Fejl og Forstyrrelser paa Abonnenternes Ledninger og Apparater saavel som for Centralledninger og Centralstationer skulle i Reglen, og for saa vidt Vejrforholdene tillade det, være rettede inden 24 Timers Forløb.

Driftsbestyreren fører en Journal, i hvilken indføres enhver Forstyrrelse af Abonnentforbindelser eller Centralledninger med Angivelse af Tidspunktet for Fejlens Anmeldelse eller Iagttagelse, for dens Rettelse, samt hvad der er foretaget for at fjærne Fejlen, og dennes Beskaffenhed.

Om Forstyrrelser i Telefonforbindelserne, der kunne foranledige Afbrydelse af længere Varighed, skulle Abonnenterne snarest underrettes.

§ 6.

Haandbog for Telefonabonnenter.

Amtskommunen udgiver aarlig en Haandbog, som tilstilles hver Abonnent. Den indeholder dels Abonnentfortegnelse i alfabetisk Orden, dels Takstbestemmelser, Regler for Telefonens Brug og andet af Interesse for Abonnenterne.

§ 7.

Forhold til Publikum og Abonnenterne.

Indmeldte nye Abonnentforbindelser oprettes snarest muligt, efter at Kontraktsbetingelserne herom er ordnede.

Betalingen beregnes fra den Dag, Telefonforbindelsen træder i Kraft.

Begæring om Flytning af Telefonforbindelser maa indgives skriftlig til Driftsbestyreren i Thorshavn senest 4 Uger før den Dag, Flytningen ønskes foretaget.

Anmeldelse af Mangler og Uregelmæssigheder ved Telefonforbindelserne sker enten skriftlig til Driftsbestyreren eller pr. Telefon til Centralstationen, der da besørger Meldingen videre til vedkommende.

§ 8.

Tilvejebringelse af statistiske Oplysninger.

Amtskommunen tilvejebringer og udarbejder statistiske Oplysninger vedrørende Telefontrafikken. Enkelthederne angaaende Statistikkens Form og Ud-

strækning meddeles Driftsudvalget ved hvert Driftsaars Begyndelse af Telegrafdirektoratet.

§ 9.

Nærværende Reglement træder i Kraft den . . .

Det Betænkningen vedlagte **foreløbige Forslag til Bestemmelser om Besørgelse af Telegrammer til eller fra Steder udenfor Færøerne** er saalydende:

I. Ud- og Indlevering af Telegrammer besørges i *Thorshavn* vedblivende af Det Store Nordiske Telegrafselskabs Station.

II. Telegrammer til eller fra Steder *udenfor Thorshavn* telefoneres *henholdsvis* fra Store Nordiskes Station til Amtskommunens Telefonstationer *og* fra disse til førstnævnte Station. Amtskommunens Stationer besørge uden særligt Vederlag 1) Udbringning af Telegrammer indenfor en Afstand af 2 Kilometer og 2) Indtelefonering af Telegrammer til Store Nordiskes Station.

Som Vederlag til Amtskommunen foreslaas *enten* 50 Øre pr. Telegram (til eller fra et Sted udenfor Thorshavn) *eller* 25 Øre pr. Telegram + de den danske Stat tilkommende Terminaltakstandele for Telegrammer fra eller til Udlandet.

Den 14de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Udvalget:

Som nye Indstillingspunkter sættes:

»VI. Det staaende Udvalg bemyndiges til, i Tilfælde af, at Købet af Telefonlinien Thorshavn—Vestmanhavn, ikke gaar i Orden, at træffe den fornødne Overenskomst med Købmand á Heygum vedrørende Samtrafik og Samarbejde med Amtskommunen, herunder Bestemmelse om, hvilken Godtgørelse der skal tillægges Koncessionshaveren for hver Samtale, som passerer hans Ledning, eventuelt indstille Spørgsmaalet til Afgørelse af vedkommende Ministerium. Til Vejledning tilføjes, at Tinget har tænkt, at 8 Øre pr. Samtale gennem den nævnte Ledning eller Dele deraf kan være passende.

VII. Den ved Tingets Beslutning af 23de f. M., et Udvalg paa 3 Medlemmer meddelte Bemyndigelse til, for saa vidt Staten yder den deri nævnte tilfredsstillende Bevilling, at foranstalte Telefonkabel etableret mellem Sandø og Suderø, overgaar til det ovennævnte Administrationsudvalg.

Ved *2den Behandling, samme Dag* (14de September) vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 15de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Udvalget:

Som Indstillingspunkt VIII. sættes:

»Det staaende Udvalg bemyndiges til, ved 2 af dets Medlemmer i For-

ening med Amtmanden, at foretage Anvisning til Udbetaling af de til Telefonanlæggets Udførelse nødvendige Beløb af den i »Føroya Banki« deponerede Sum.

Ved *3dje Behandling, samme Dag* (15de September), fik *Afstemningen* følgende Udfald:

Udvalgets Forslag, Punkterne 1—5 vedtoges enstemmig med 15 St. *Punkt 6* vedtoges enstemmig med 11 St. *Punkterne 7* og *8* vedtoges enstemmig med 15 St.

Samme Dag (15de September) foretoges *Valg af staaende Udvalg* paa 5 Medlemmer til Administration af Telefonanlægget. Uden Afstemning valgtes: *Amtmanden, Dahl, T. J. Petersen, Nielsen* og *Winther*.

I. Takster.

Den 13de September fremlagdes følgende, af Udvalget afgivne

Betænkning:

Undertegnede Udvalg har — i Samraad med Ingeniør Møller — overvejet Spørgsmaalet om Taksterne for Telefonering paa Amtskommunens Telefonlinier og skal derom bemærke:

Det maa formentlig tilstræbes, at Betalingen for Benyttelsen af Telefonen bliver saa billig, som det kan forenes med Hensynet til, at det for Amtskommunen er nødvendigt at opnaa en tilbørlig Driftsindtægt. Idet Udvalget har søgt at veje disse Hensyn mod hinanden, har man ment at burde fremsætte følgende Forslag til Tingets Vedtagelse:

I. For Abonnement.

Aarsbetalingen for Abonnementforbindelser indenfor 1 Km. Landlinie fra Telefonstationen *med* fri Samtaleret henholdsvis indenfor Thorshavn eller den paagældende Bygd fastsættes til i Thorshavn 55 Kr., udenfor Thorshavn 40 Kr. — For lignende Abonnement udenfor Thorshavn, men *uden* fri Samtaleret, fastsættes Aarsbetalingen til 30 Kr.

II. For Samtaler.

Betalingen herfor fastsættes til de paa den hosfølgende Taksttabel*) anglvne Beløb, der ere beregnede efter følgende Skala:

1 Kilometer Landlinie = 1 Takstkilometer.
1 Kilometer Sølinie . . = 5 Takstkilometer.

*) Udelades her.

For Samtaler indtil 15 Takstkilometer betales	10	Øre
- — mellem 16 og 50 Takstkm. betales 5 Ø. pr. 10 Takstkm.; Minimum	15	-
- — mellem 51 og 100 Takstkm. betales 5 Ø. pr. 15 Takstkm.; Minimum	25	-
- — over 100 Takstkm. betales 5 Ø. pr. 20 Takstkm.; Minimum	35	-
- — mellem Stationer paa samme Ø: Maksimum	25	-
For Bud indenfor 1 Kilometer.....	10	-
- do. udenfor 1 — Skydstakst + ...	10	-

For Ilsamtaler betales 3-dobbelt Takst. Alle Takster gælde for 1 Samtale paa 3 Minutter; for hver efterfølgende 3 Minutter eller overskydende Dele deraf betales ny Takst.

Samtale i mere end 6 Minutter tilstedes ikke, hvis der er anmeldt flere Samtaler.

III. Taksterne over Linien Thorshavn—Vestmanhavn ere kun gældende, for saa vidt som Overenskomst opnaas med vedkommende Koncessionshaver, eventuelt med det Tillæg, som Ministeriet maatte bestemme med Hensyn til den nævnte Linie.

IV. Taksterne til og fra Suderø ere kun gældende under Forudsætning af, at Telefonkabel lægges mellem Sandø og Suderø.

V. Det staaende Driftsudvalg bemyndiges til at indstille de foranstaaende Takstbestemmelser til Ministeriets Approbation, eventuelt til deri at foretage Forandringer, som Ministeriet maatte kræve.

Den 14de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Udvalget:

Som nyt Indstillingspunkt VI. sættes:

»De foreslaaede Takster gælder indtil 31te December 1907, og disse underkastes Revision af Tinget i den ordinære Samling n. A.«

Ved *2den Behandling, samme Dag* (14de September), vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 15de September*, vedtoges Udvalgets Forslag, Punkterne 1—6, enstemmig med 18 Stemmer.

J. Køb af Materiel.

Den 23de August fremlagdes følgende, af Udvalget stillede

Forslag til Beslutning:

Tinget meddeler det i Sagen angaaende Telefonforbindelsen paa Færøerne nedsatte Udvalg Bemyndigelse til, efter Aftale med Ingeniør P. Møller, hvis det maatte anses ønskeligt og fordelagtigt, at købe et Parti Telefoninventar, som er averteret til Bortsalg ved Auktion i Bygden Skaale den 24de d. M. — Købet sker for Amtskommunens Regning.

Samme Dag behandledes Forslaget og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer.

K. Koncession.

Den 15de September fremlagdes følgende *Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder:*

Ministeriet for offentlige Arbejder.
København, den 7de September 1906.

Hoslagte under D. D. udfærdigede Koncession for Færøernes Lagting paa Færøernes Amtskommunes Vegne paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne skal man tjenstlig tilstille Hr. Amtmanden med Tilføjende, at man forventer at modtage nærmere Indstilling fra Lagtinget saavel med Hensyn til Fastsættelsen af de i Koncessionens Post 5 omhandlede Maksimaltakstbestemmelser som med Hensyn til Ansættelsen af den øverste daglige Leder af Anlæggene og deres Drift, jfr. Post 15.

P. M. V.
F. Nordlien.

Til
Amtmanden over Færø Amt.

Den i Skrivelsen omtaldte Koncession findes trykt i Lovtidende for Kongeriget Danmark for Aaret 1906, Afdeling A, Nr. 67.

IV. Efterretninger om Vejrudsigterne.

Udvalget i Telefonsagen afgav angaaende Efterretninger om Vejrudsigterne følgende, den 5te September fremlagte

Udvalgsbetænkning:

Under Udvalgets Forhandlinger er Opmærksomheden bleven henledet paa Betydningen af, at Telefonnettet nyttiggøres for Befolkningen derved, at der gennem Telefonen spredes Efterretninger om Vejrudsigterne. Udvalget har undersøgt Spørgsmaalet om, paa hvilken Maade saadant vil kunne sættes i Værk og skal derom bemærke:

I det øvrige Kongerige er der ligesom i andre evropæiske Lande gennemført en Efterretningstjeneste, — udgaaende fra Meteorologisk Institut i København, — hvorved der over hele Landet udbredes Meddelelser om, hvilket Vejr man paa Grundlag af de foreliggende meteorologiske Iagttagelser kan vente. Navnlig i Løbet af de sidste Aar er denne Efterretningstjeneste bleven betydelig udvidet, særlig ved Indførelse af »Stormvarselstjeneste«, hvorved der udbredes Efterretning om truende Storm. Hertil blev der første Gang ved Finansloven for 1904—05 bevilget et aarligt Beløb af 12,820 Kr. (foruden 13,500 Kr. een Gang for alle). (Rigsdagstidende 1903—04, Tillæg B., Sp. 549); den aarlige Bevilling blev paa Finansloven 1905—06 forhøjet med 5170 Kr. (Rigsdagstidende 1904—05, Tillæg B., Sp. 321) og paa Finansloven for 1906—07 atter med et aarligt Beløb, derunder 800 Kr. til Oprettelse af Stormvarselsstationer (særlig beregnede paa Fiskeri) ved Blaavands-Huk og paa Fyrskibene »Horns Rev« og »Vyl«. (Rigsdagstidende 1905—06, Tillæg B., Sp. 1177). Den samlede Bevilling til Meteorologisk Institut udgør paa sidste Finanslov 111,462 Kr. 33 Øre, foruden et Beløb af 12,800 Kr. til ekstraordinære Udgifter.

Udvalget maa anse det for at have stor Betydning, om der nu, da Telegrafforbindelsen er aabnet, og da det gennem Telefonen om kort Tid vil blive muligt at sprede Efterretninger til de forskellige Egne af Øerne, ogsaa paa Færøerne indføres en lignende Efterretningstjeneste som i det øvrige Kongerige. Det er indlysende, at det her, hvor en saa stor Del af Befolkningen ernærer sig ved Fiskeri og derfor er i høj Grad afhængig af Vejrforholdene, vilde være af overordentlig Vigtighed, om man i Tide kan faa Efterretning om Vejrudsigterne. Udvalget har vel været opmærksom paa, at Færøernes Beliggenhed næppe frembyder gunstige Betingelser for sikre Vejrforudsigelser, idet sikkert navnlig en stor Del af de Storme, der ramme Øerne, opstaa i Atlanterhavet og saaledes ikke kunne varsles forud, ligesom ogsaa Vejrliget paa og ved Færøerne formentlig hyppig er betinget af lokale Aarsager. Men selv naar Hensyn tages hertil, vil en færøsk Vejrtjeneste formentlig være værdifuld, idet det maa antages, at Efterretninger fra Island, Skotland og Norge ofte ville kunne give tilforladelig Oplysning.

Udvalget savner den fornødne Sagkundskab til at kunne fremsætte bestemte Forslag til Ordningen af denne Sag, men antager, at det ikke vil frembyde Vanskeligheder for Fagmænd at træffe de fornødne Foranstaltninger, idet de lokale Særegenheder formentlig ikke her spille nogen betydelig Rolle. Man antager, at Vejrtjenesten for Færøernes Vedkommende maatte organiseres saaledes, *at* der en Gang daglig fra Meteorologisk Institut i København afsendes Telegram til Thorshavn, indeholdende Efterretninger fra de nærmest omkring Færøerne liggende meteorologiske Stationer, tilligemed Oplysning om Vejrudsigterne, og *at* der tillige i særlige Tilfælde udsendes telegrafisk Stormvarsel. De

modtagne Efterretninger maatte da fra Central-Telefonstationen i Thorshavn telefoneres ud til Landstationerne eller et vist Antal af disse. I hvilket Omfang det vil blive muligt at organisere en Stormvarselstjeneste, vil vel bero paa, hvilke Udgifter der ere forbundne med Anskaffelse og Betjening af de fornødne Apparater, hvorom Udvalget ikke kan danne sig nogen begrundet Mening.

Udvalget mener i Henhold til det anførte at burde anbefale, at Lagtinget henleder Justitsministeriets Opmærksomhed paa den store Betydning, som en Vejr- og Stormvarselstjeneste vil kunne faa for Færøerne. De med en saadan Foranstaltning forbundne Udgifter maatte formentlig ligesom for det øvrige Kongeriges Vedkommende afholdes af Statskassen. Man finder det dog naturligt, at der ikke paaføres Staten Udgifter til Telefonering (eventuelt Telegrafering) paa de lokale færøske Linier; men at Amtskommunen bør tilbyde gratis Telefon- (og eventuelt gratis Telegram-) tjeneste for meteorologiske Efterretninger. Ved Amtskommunens Bestemmelser om Telefonstationernes Drift maatte det da paalægges vedkommende at besørge denne Tjeneste uden særligt Vederlag.

Udvalget tillader sig saaledes at foreslaa til Vedtagelse:

1. Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at der maa blive truffet Foranstaltning til Organisation af Vejr- og Stormvarselstjeneste paa Færøerne i saa vidt Omfang, som Omstændighederne tilstede.
2. Efterretninger vedkommende den nævnte eventuelle Vejr- og Stormvarselstjeneste befordres paa Amtskommunens Telefonlinier uden Vederlag.

Ved *2den Behandling, den 7de September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 12te September*, vedtoges Udvalgets Forslag ved Navneopraab enstemmig med 20 Stemmer *(fraværende*: Provsten og T. J. Petersen).

Den 15de September oplæstes og vedtoges nedenstaaende *Indstilling*:

Færøernes Lagting,

Thorshavn, den 15de September 1906.

For den færøske Befolkning, der for en væsentlig Del ernærer sig af Fiskeri, og saaledes i høj Grad afhængig af Vejrforholdene, vilde det faa sin store Betydning, om der her paa Øerne bliver organiseret en lignende Vejr- og Stormvarselstjeneste som i det øvrige Kongerige og andre evropæiske Lande.

Nu, da Telegraf er etableret til Færøerne, vil der formentlig fra Meteorologisk Institut i København kunne sendes Efterretninger hertil om Vejrudsigterne, hvilke Meddelelser derefter kunde besørges telefonerede ud til forskellige Egne af Øerne.

Det til Behandling af de Amtskommunens Telefonanlæg vedkommende Sager afgav under 5te d. M. Betænkning vedrørende forannævnte Spørgsmaal og foreslog til Tingets Vedtagelse:

(se Udvalgsbetænkningen).

Dette Forslag vedtoges den 12te ds. enstemmig med 20 Stemmer, idet 2 Medlemmer vare fraværende.

Man forudsætter, at Udgifterne ved en Efterretningstjeneste som den anførte, i Lighed med, hvad der sker i det øvrige Kongerige, vil kunne afholdes af Statskassen.

Med Henvisning til den nævnte Udvalgsbetænkning, som hoslagt medfølger, nærer man det Haab, at det høje Ministerium vil virke hen til, at den omtalte Vejr- og Stormvarselstjeneste bliver gennemført.

C. Berentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Til
Justitsministeriet.

V. Forslag til Lov om Tidens Bestemmelse.

Den 11te August fremlagdes følgende af *Færø Amt* udarbejdede *Udkast til Forslag til Lov for Færøerne om Tidens Bestemmelse:*

§ 1.

Tiden skal herefter for Færøerne bestemmes lige med Middelsoltiden for Greenwich.

§ 2.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar 1907.

Bemærkninger til foranstaaende Lovudkast.

Den administrerende Direktør for Det Store Nordiske Telegraf-Selskab har anmodet Amtet om at foranledige Middelklokkeslettet fastsat for Færøerne. Direktøren har i saa Henseende bemærket, at det mest praktiske, i hvert Fald i telegrafisk Henseende, vilde være, om Færøerne vilde antage Greenwich Tid, og har oplyst, at Islands Middeltid er fastsat til 1 Time senere end Greenwich Tid. Skulde man ikke paa Færøerne ville antage Greenwich Tid, har Direktøren foreslaaet Færøernes Middeltid fastsat til 30 Minutter senere end Greenwich Tid.

Amtet har i Henhold hertil udarbejdet foranstaaende Lovudkast, hvorom bemærkes:

Fastsættelsen af Færøernes Tid maa anses for et Lovgivningsanliggende, idet Spørgsmaalet for det øvrige Kongeriges Vedkommende er afgjort ved Lov, se Lovene af 6te Februar 1880 og 29de Marts 1893. For Færøerne findes ingen

anden gældende Lovbestemmelse herom end N. L. 2—21—36 (svarende til D. L. 2—22—42), der paabyder, at »Klokkerne maa ej stille Klokken nogen til Vilje, enten for Bryllupers, Begravelsers eller anden Aarsags Skyld, anderledes end Solen og Dagens Tid det udkræver, under tyve Lod Sølvs Straf til Kirken«. Herefter er den rette Tid hvert enkelt Steds Soltid, og da Færøerne ligge mellem 6 Gr. 15 Min. og 7 Gr. 41 Min. vestlig Længde for Greenwich, er Tidsforskellen mellem Øernes østligste og vestligste Punkt 5 Min. 44 Sek. (nemlig henholdsvis 25 Min. og 30 Min. 44 Sek. senere end Greenwich Tid). For Thorshavn, der ligger paa 6 Gr. 46 Min. 23 Sek. v. L. for Greenwich er den rette Tid 27 Min. $5^{8}/_{15}$ Sek.*) senere end Greenwich Tid. Efter Thorshavns Middelsoltid ere Klokkeslættene i den færøske Almanak angivne.

Naar der ved Lov skal fastsættes en ens Tid for Færøerne — hvorfor praktiske Hensyn vistnok tale —, kan der næppe være Tvivl om, at man bør følge det i det øvrige Kongerige (Lov 29de Marts 1893) og de fleste andre evropæiske Lande fulgte System, hvorefter Tiden bestemmes i et vist simpelt Forhold til Greenwich Middelsoltid; og det synes da hensigtsmæssigst at sætte færøsk Tid lig med den, idet Forskellen imellem Greenwich Tid og Stedtiden næppe vil volde nogen praktisk Ulempe, medens det paa den anden Side vil frembyde øjensynlige Fordele, at Færøernes Tid bliver ens med Greenwich Tid og henholdsvis en Time senere og en Time tidligere end dansk og islandsk Tid.

Af Hensyn til den færøske Almanaks Beregning vil Loven ikke kunne træde i Kraft før den 1ste Januar 1907.

Færø Amt, den 11te August 1906.

C. Bærentsen.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 14de August*, vedtoges det efter Forslag fra Formanden at henvise Sagen til *Udvalget for forskelligartede Sager*.

Den 29de August fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører T. J. Petersen) afgivne

Udvalgsbetænkning:

Paa Foranledning af den administrerende Direktør for Det Store Nordiske Telegraf-Selskab har Amtet forelagt Lagtinget til Behandling Sag om Fastsættelse af Middelklokkeslæt for Færøerne.

Undertegnede Udvalg, til hvilket Sagen er bleven henvist, finder det hensigtsmæssigst, at færøsk Middeltid fastsættes som svarende til Greenwich Middelsoltid. Man tillader sig derfor at foreslaa Tinget at vedtage uforandret det af Amtet udarbejdede og i Tinget fremlagte »Forslag til Lov for Færøerne om Tidens Bestemmelse«.

---

*) Trabers Hus 27 Min. 1,8 Sek.
Realskolen 27 Min. 2,5 Sek.

Ved *2den Behandling, den 31te August,* vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 3dje September,* betragtedes Lovforslagets enkelte §§ som vedtagne uden Afstemning, og *Lovforslaget* i dets Helhed vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 16 Stemmer (*stemmer ikke*: Skaalum, Patursson, Michelsen; *fraværende*: Olsen, J. H. Poulsen, Winther).

Den 7de September oplæstes og vedtoges nedenstaaende *Indstilling:*

Foranlediget ved en Henvendelse fra Direktøren for Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, har Færø Amt forelagt Lagtinget til Overvejelse Spørgsmaalet om Fastsættelse af Middelklokkeslættet for Færøerne. Amtet har i saa Henseende udarbejdet hoslagte Udkast til Forslag til »Lov for Færøerne om Tidens Bestemmelse«.

Sagen blev henvist til et Udvalg paa 3 Medlemmer, som under 28de f. M. afgav vedlagte Betænkning.

Det ovennævnte, af Amtet udarbejdede, Lovforslag blev i uforandret Skikkelse ved Sagens 3dje Behandling den 3dje ds. enstemmig vedtaget med 16 Stemmer, idet 3 Medlemmer ikke stemte og 3 vare fraværende.

Med Henvisning til Udvalgsbetænkningen og de Lovforslaget vedføjede Bemærkninger tillader Tinget sig at anbefale, at det vedtagne Forslag ved det høje Ministeriums gunstige Medvirkning bliver ophøjet til Lov.

Færøernes Lagting, den 7de September 1906.

C. Berentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

VI. Statstilskud til Koreveje.*)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet:*

Justitsministeriet.
København, den 11te Juli 1906.

Ved at tilbagesende det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 26de Septbr. f. A. indsendte Andragende fra Færøernes Lagting af 20de s. M. om Statsunder-

*) Se Lagtingstidende 1905.

støttelse til Vejanlæg paa Færøerne med Bilag samt de af Dem under 2den Oktbr. f. A. eftersendte Bilag, skal man anmode Dem om at forelægge Sagen for det den 20de ds. sammentrædende nye Lagting, hvis Ytringer over Sagen i Forbindelse med Lagtingets Ytringer i Anledning af den i Justitsministeriets Skrivelse af 1ste f. M. antydede Omordning af Øernes Skatteforhold ved det Indeslutteides Tilbagesendelse forventes indsendt hertil med Deres egne Udtalelser over Sagen.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 3dje August,* vedtoges det efter Forslag af J. H. Poulsen at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dahl, Dam, J. Poulsen, Michelsen* og *Paturssen.*

Den 12te September fremlagdes følgende, af *Udvalgsflertallet* (Ordfører: J. Poulsen) afgivne

Betænkning:

Ved Skrivelse af 11te Juli d. A. har Justitsministeriet forelagt Lagtinget Spørgsmaalet om Anlæg af Køreveje paa Færøerne til fornyet Overvejelse i Forbindelse med Spørgsmaalet om en Omordning af Øernes Skatteforhold, jfr. Justitsministeriets Skrivelse af 1ste Juni d. A.

I sidstnævnte Skrivelse, der er bleven behandlet i et særligt Udvalg, erklærer Ministeriet sig villigt til at søge udvirket, at alle direkte og indirekte Statsskatter paa Færøerne tillægges Amtskommunen imod, at denne overtager Udgifterne ved de færøske Vej-, Telefon- og Havneanlæg.

Telefonanlæget er allerede under Udførelse for Amtskommunens Regning, som i den Anledning har optaget et Laan paa 275,000 Kr., og der er allerede indkommet flere Andragender om Anlægets Udvidelse. Spørgsmaalet om Havneanlæg er endnu kun blevet delvis undersøgt.

Undertegnede Udvalg har villet afvente, hvad der kom frem fra de i de andre førnævnte Sager nedsatte Udvalg, før det afgav sin Betænkning, og skal nu, da disse ere behandlede i Tinget, tillade sig følgende Bemærkninger:

I Aaret 1903 har en norsk Ingeniør (H. Horn) efter Foranledning af Lagtinget udarbejdet en Plan for og Overslag over Udgifterne ved Anlæg af Køreveje paa Færøerne (jfr. Lagtingsberetning for 1904, Bilag 9). Ifølge Ingeniør Horns Overslag vil hele Planens Gennemførelse medføre en samlet Udgift paa 704,300 Kr., et i Forhold til vore økonomiske Forhold meget stort Beløb, selv om der tages Hensyn til, at Planen naturligvis kun skulde gennemføres i en længere Aarrække, ja at en Del Anlæg maatte udskydes til en ubestemmelig Fremtid.

I 1905 har Lagtinget, foranlediget ved nogle indkomne Andragender, atter beskæftiget sig med Vejsagen og vedtaget at indgaa til Justitsministeriet med Andragende om

1. at Spørgsmaalet om Anlæg af Køreveje paa Færøerne med Tilskud fra Statskassen paa Grundlag af den paa Tingets Foranledning af Ingeniør Horn udarbejdede Plan maa blive gjort til Genstand for Regeringens Overvejelse;
2. at der eventuelt paa Finansloven for næste Finansaar maa blive søgt bevilget et i Henhold til de i Andragenderne fremsatte Tilskud passende Be-

løb til Anlæg af Køreveje a) mellem Skopen og Sand—Trødum, med Bro over Sandselven, og b) mellem Thorshavn, Velbestad og Kirkebø, samt

3. at Sagen i dens Almindelighed, jfr. Indstillingspunkt 1, maa blive forelagt Lagtinget med Oplysning om, hvor vidt og i hvilken Udstrækning Regeringens Støtte til Erhvervelse af fornødne Bevillinger fra Statskassen vil kunne paaregnes. (Jfr. Lagtingstidende 1905 B., Side 50—60).

Efter den Stilling, Ministeriet i nævnte Skrivelse af 1ste Juni har indtaget til Vej-, Telefon- og Havnesagen i Almindelighed, kan der nu ikke foreligge nogen speciel Tilkendegivelse vedrørende Bevillinger til Vejsagen.

Allerede i forrige Lagtingssamling ses det da i Vejsagen nedsatte Udvalg at have udtalt, at der af de Midler, som Tinget for Tiden raader over, ikke vil kunne ydes noget væsentligt Tilskud til disse Hovedveje, idet der vil blive Anvendelse for Tingets Midler til eventuelle Anlæg af Sidelinier.

Efter Tingets Vedtagelser i Telefonsagen, der antagelig ville medføre en aarlig Udgift for Amtskommunen af c. 24,000 Kr., foruden hvad der mulig kommer til som Følge af Anlægets Udvidelse, er det klart, at Amtskommunen ikke vil kunne yde noget Tilskud til Vejanlægene, medmindre Staten yder meget betydelige Tilskud til Telefonvæsenet. Da Amtskommunens Udgifter hovedsagelig, direkte eller indirekte, maa blive fordelt over paa Sognekommunerne, er det sandsynligt, at heller ikke disse ville kunne afholde større Udgifter til Vejanlæg.

Udvalget vil derfor tillade sig at foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar, for at Tinget kan erfare Regeringens og Rigsdagens Stilling til de i Telefonsagen ansøgte Bevillinger, inden det udtaler sig nærmere om denne Sag. I de senere Aar er der blevet udført en Del mindre Vejanlæg her paa Øerne; men disse falde ikke altid sammen med den udarbejdede Vejplan. Kan man vente i en nær Fremtid at faa Statstilskud til Udførelsen af den store Vejplan, ville de mindre Anlæg, som man i Mellemtiden maatte komme til at udføre, blive lagte saaledes, at de kunne passe ind i den hele Plan. Kan man derimod ikke vente Statstilskud, behøves der ved de eventuelle ny Anlæg ikke at tages Hensyn til den store Plan. Det vilde derfor være heldigt, om man til næste Aar kunde faa en Udtalelse fra Regeringen om dens Stilling til Vejspørgsmaalet.

Man maa under alle Omstændigheder vedtage et Svar til Ministeriet, og Udvalget tillader sig derfor at foreslaa til Vedtagelse:

1. Der svares Justitsministeriet:

   Da Lagtinget alt har paadraget Amtskommunen og derigennem ogsaa indirekte Sognekommunerne meget store Udgifter til Telefonanlæg og i den Anledning ansøgt om betydeligt Statstilskud, ser Tinget sig ikke i Stand til i Aar at fremkomme med noget Forslag ang. Anlæggelse af Koreveje, men udsætter Spørgsmaalet til næste Aar, idet man udtaler det Haab til den Tid at faa en Udtalelse fra Regeringen om dennes Stilling til Vejsagen i Almindelighed.

2. I øvrigt udsættes Sagen til næste Aar.

Samme Dag (den 1ste September) fremlagdes følgende, af *Udvalgsmindretallet* (Patursson) afgivne

Betænkning:

Mindretallet (J. Patursson) tillader sig at udtale følgende:

Vedrørende Vejsagen vedtog Lagtinget i Fjor bl. a. en Anmodning til Regeringen om, at denne vilde meddele Lagtinget, hvorvidt og i hvilken Ud-

strækning Regeringens Støtte til Erhvervelse af fornødne Bevillinger fra Statskassen vilde kunne paaregnes.

Som Svar herpaa har Tinget modtaget en Skrivelse fra Justitsministeriet af 11te Juli 1906, hvori forventes Lagtingets Ytringer over Sagen i Forbindelse med Lagtingets Ytringer i Anledning af den i Justitsministeriets Skrivelse af 1ste f. M. antydede Omændring af Øernes Skatteforhold.

Vedrørende Vejsagen i Almindelighed maa Mindretallet fuldt ud slutte sig til den i Fjor i Tinget raadende Opfattelse, at Kørevejes Anlæggelse for adskillige Egnes Vedkommende mer og mer vil blive paatrængende nødvendig for Udviklingen af Erhvervslivet, og at det derfor har sin store Betydning saa snart som muligt at komme til Kundskab om, hvorfra de nødvendige Anlægsmidler skal bringes tilveje. En Udsættelse af en Ordning af Vejspørgsmaalet vil, som ogsaa i Fjor saa stærkt fremhævet, bevirke, at de allerede dels i Gang værende og dels paatænkte sognekommunale og private Vejanlæg ville helt eller delvis standses. Der kan i saa Henseende henvises til, at der i Aar ikke til Tinget er indkommet noget Andragende om Bidrag til Sogneveje.

Vedrørende Bevillingsspørgsmaalet, da kan Mindretallet fuldt ud bifalde det Arrangement, som Justitsministeriet har antydet i sin Skrivelse til Lagtinget af 1ste Juni d. A.

Mindretallet har nemlig beregnet, at det derved fremkomne Statstilskud vil andrage et Beløb af 18,000 Kr. Naar hertil kommer et eventuelt nærmere fastsat Bidrag fra de respektive Sognekommuner samt et passende Tilskud fra økonomisk Fond, maa det antages, at Tinget i en Aarrække vil være i Stand til at tilfredsstille mulige Krav fra Befolkningen om Vejes Oparbejdelse.

Mindretallet har ikke kunnet finde nogen saa tilnærmelsesvis gunstig Vej til Vejspørgsmaalets Løsning som den af Justitsministeriet antydede. Flertallet har heller ikke fremsat noget positivt Forslag.

Da en snarlig Ordning af Vejspørgsmaalet fremdeles anses for paakrævet nødvendig, og da Mindretallet fuldt ud maa erkende, at Regeringens Forslag giver den ønskeligste Løsning, skal Mindretallet foreslaa følgende til Tingets Vedtagelse:

> Tinget anmoder Regeringen om at arbejde hen til, at der af Statskassen overdrages Lagtinget Dispositionsret over 18,000 Kr. aarlig til Vejsagens Fremme paa Færøerne.

Ved *2den Behandling, den 14de September*, overgik Sagen til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 15de September*, fik *Afstemningen* følgende Udfald:

Forslaget fra Udvalgsmindretallet bortfaldt, idet ved Navneopraab kun 7 Medlemmer (Nielsen, Patursson, Hentze, J. H. Poulsen, Simun av Skarði, Winther, Sjmun úr Konoy) stemte derfor (*fraværende:* Provsten, Olsen, Samuelsen; *stemmer ikke*: de øvrige 12 Medlemmer). — *Udvalgsflertallets Forslag, Punkt 1*, vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 11 St. (J. Poulsen, Skaalum, Michelsen, Müller, T. J. Petersen, Degn, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe), medens Provsten, Olsen og Samuelsen vare fraværende, og de øvrige 8 Medlemmer svarede: stemmer ikke. Udvalgsflertallets Forslag, *Punkt 2*, vedtoges ved Navneopraab med 12 St. mod 5 (Nielsen, Patursson, Hentze, Simun av Skarði, Simun úr Konoy), medens J. H. Poulsen og Formanden svarede: stemmer ikke, og Provsten, Olsen og Samuelsen vare fraværende.

Samme Dag (den 15de September) oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn den 15de September 1906.

I Henhold til det høje Ministeriums Skrivelse af 10de Juli d. A. til Amtmanden over Færøerne har denne paany forelagt Lagtinget den i forrige Aars Samling behandlede Sag om Vejanlæg paa Færøerne.

Ved denne Sags 3dje Behandling i Dag har Tinget, efter at et Forslag, der gik ud paa at ansøge om et fast aarligt Statstilskud paa 18,000 Kr. paa Grund af manglende Tilslutning var bortfaldet, enstemmig med 11 Stemmer vedtaget at svare det høje Ministerium:

(se Udvalgsflertallets Betænkning, Punkt 1).

Med 12 Stemmer mod 5 vedtoges derefter at udsætte Sagen til næste Aar.

Dette tillader man sig herved ærbødigst at indberette til det høje Ministerium, idet man vedlægger Afskrift af den af Udvalget afgivne Flertals- og Mindretals-Betænkning.

C. Børentsen. *Joen Poulsen.*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Til
Justitsministeriet.

VII. Forandring i Fartplanen for Postdampskibet „Tjaldur“.*)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet* med Bilag:

Justitsministeriet.

København, den 7de Maj 1906.

Ved at fremsende det med 1 Bilag hosfølgende, til Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet indgivne, og af samme Justitsministeriet til Erklæring tilstillede Andragende, hvori forskellige Handlende m. fl. i og ved Thorshavn anholde om, at det Aktieselskabet »Det forenede Dampskibsselskab« tilhørende

*) Se Lagtingstidende 1905; særlig B, XVII.

Postdampskib »Tjaldur« fremtidig først maa anløbe Thorshavn og dér aflevere Posten til Thorshavn og de øvrige Steder udenfor Suderø, skal man tilligemed en af Direktionen for ovennævnte Dampskibsselskab paa Foranledning af Hr. Amtmandens Skrivelse af 13de f. M. afgiven Udtalelse i Sagen anmode Dem om at ville forelægge det i indeværende Sommer sammentrædende Lagting Sagen til Betænkning, hvilken derefter forventes indsendt hertil ledsaget af de Ytringer, hvortil De eventuelt maatte finde Dem foranlediget.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne

Til
Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet.

Som bekendt anløber det Forenede Dampskibsselskabs Skib »Tjaldur«, der udelukkende besejler Færøerne, paa Oprejsen hertil først Suderø — Trangisvaag og Vaag — inden Skibet anløber Thorshavn. Posten til Thorshavn og alle Øerne udenfor Suderø bliver paa denne Maade ofte liggende ombord der et Par Dage, medens Udlosningen af Varer paa Suderø foregaar, hvilket Arbejde ofte forsinkes af daarligt Vejr.

Da der mellem »Tjaldur«s Ankomst til og Afgang fra Thorshavn kun er kort Tid, som ofte yderligere indskrænkes ved Skibets forlængede Ophold paa Suderø, inden Posten afleveres her, bliver Tiden for os her i Thorshavn ofte altfor kort til Besvarelse og Ekspedering af Forretningssager, men navnlig for Købmænd og Forretningsfolk ude paa Landet vil det ofte være umuligt at faa deres Post besørget i rette Tid, særligt da Posten i mange Tilfælde ikke kan naa tilbage hertil inden Skibets Afgang, tillade undertegnede Købmænd og Forretningsfolk os herved ærbødigst at andrage hos Generaldirektoratet om, at Postskibet først anløber Thorshavn og afleverer Posten til Thorshavn og øvrige Steder udenfor Suderø, idet Suderø, hvor Skibet for Nedgaaende sidst anløber, alligevel vil have rigelig Tid til Ekspedering af Posten over hele Øen.

Thorshavn, den 10de Marts 1906.

Aktieselskabet
Thorshavns Handelsforening.
Jens Olsen,
Best.

M. C. Restorff & Sonner.
pr. pr. A. W. Skibsteds Eftf.
Meinhardt Jacobsen.

B. A. Samuelsen. *L. Heinesen.*

Jacob Lützen. *Hans P. Weihe.* *Finsen.*

V. Mohr. *H. Joensen.* *P. C. F. Jacobsen.* *Sam. Olsen.*

Jens Andreasen. *C. Johansen.* *J. P. Evensen.*

Endvidere skal bemærkes, at der til Thorshavn kan anluves ved Hjælp af Nolsø Fyr, medens Suderø kun har Indsejlingsfyr. Skibet vil derfor i mange

Tilfælde ikke forsinkes betydeligt ved først at anløbe Thorshavn, da det ofte vil være nødt til først at søge Nolsø Fyr, inden det kan sætte Kurs til Trangisvaag.

M. C. Restorff & Sonner.

Indenrigsministeriet.

Generaldirektoratet for Post og Befordringsvæsenet.

København, den 31te Marts 1906.

II. Nr. 2097.

Ved at tilstille Justitsministeriet det hertil gennem Postekspeditionen i Thorshavn indkomne Andragende fra Thorshavns Handelsforening om, at det Det Forenede Dampskibsselskab tilhørende Skib »Tjaldur«, der udelukkende besejler Færøerne, paa Oprejserne til disse maa anløbe Thorshavn først, skal man, idet bemærkes, at der ikke fra Postvæsenets Side vides noget herimod at erindre, ganske henstille til Justitsministeriet, hvorvidt det uanset den Tilbagegang, en saadan Ordning vil betyde for Suderøs Vedkommende, maatte findes billigt at søge det saaledes fremsatte Ønske imødekommet. Om den Afgørelse, der maatte blive truffen i Sagen, forventer man at modtage en behagelig Meddelelse.

(Underskrift.)

Til
Justitsministeriet

Det forenede Dampskibsselskab,
Aktieselskab.

København, den 28de April 1906.

I Anledning af det høje Ministeriums ærede Skrivelse af 27de April d. A. og det med samme følgende Andragende til Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet fra forskellige Handlende i og ved Thorshavn, hvilket Andragende hoslagt returneres, skal vi tillade os at bemærke følgende:

En Ændring i Dampskibet »Tjaldur«s Fartplan for 1906 er af flere forskellige Grunde udelukket, hvorimod vi, hvis et ligtnende Andragende udgaar fra Færøernes Lagting, eller hvis det høje Ministerium ønsker det, skal være villige til for 1907's Vedkommende at tage Sagen under nøjere Overvejelse. Vi tillader os dog at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa, at man maa anse Købmændene i Thorshavn for saa stærkt lokalt interesserede i dette Spørgsmaal, at en Omordning af Fartplanen i den antydede Retning næppe vil være heldig uden Lagtingets Indstilling.

For øvrigt har vi for at foranledige Postens hurtigere Fremkomst til Thorshavn allerede 28de Marts d. A. tilskrevet Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet angaaende Postens Aflevering til Minebaaden »Beskytteren« eller Kystpostdampskibet »Smiril«, naar disse træffes paa Suderø, men har vi endnu intet Svar modtaget herpaa.

Ærbødigst

Det Forenede Dampskibsselskab,
Aktieselskab.

Am. Richelieu.

Til
Justitsministeriet.

Ved den *forelobige Behandling, den 7de August*, vedtoges det efter Forslag af Degn at henvise Sagen til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste ordinære Møde uden Afstemning valgtes: *Dahl, Degn, J. Poulsen, Michelsen* og *Simun av Skarði*.

Den 21de August fremlagdes et Andragende fra Købmand Rasmus Niclasen, Midvaag, om at Midvaag hyppigere maa anløbes af Postdampskibet »Tjaldur«.

Den 27de August fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: J. Poulsen) afgivne

Betænkning:

Ved Skrivelse af 7de Maj d. A. til Amtmanden over Færøerne har Justitsministeriet anmodet denne om at forelægge Lagtinget til Betænkning et fra flere Handlende i og ved Thorshavn til Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet indgivet Andragende om, at det Aktieselskabet »Det Forenede Dampskibsselskab« tilhørende Postdampskib »Tjaldur« fremtidig først maa anløbe Thorshavn og der aflevere Posten til Thorshavn og de øvrige Steder udenfor Suderø. Andragendet er af Direktoratet blevet tilsendt Justitsministeriet, som igen har indhentet Erklæring fra »Det Forenede Dampskibsselskab«, der har erklæret sig villigt til at tage Spørgsmaalet under Overvejelse ved Udarbejdelsen af Fartplanen for 1907.

Undertegnede Udvalg, som er blevet nedsat i denne Sag, skal tillade sig at udtale:

Det maa erkendes, at Tiden mellem »Tjaldur«s Ankomst til og Afgang fra Thorshavn undertiden er saa kort, at der, navnlig naar Skibet paa Oprejsen skulde være lidt forsinket, bliver knap Tid til at faa Posten omdelt og besvaret i selve Thorshavn; men særlig er Folk i de fjærnere Dele af dette udstrakte Postdistrikt (Sandø, Vaagø, Nordstrømø og en stor Del af Østerø) uheldig stillede. Om Sommeren, naar der kun hengaar 2 à 3 Dage fra »Tjaldur«s Ankomst til og Afgang fra Thorshavn, vilde det i Regelen være umuligt at faa Post sendt til og indhentet fra Brevsamlingsstederne i Midvaag og Ejde, selv om Postførerne gik ud saa snart som muligt efter Skibets Ankomst, hvad nu i Regelen ikke er Tilfældet, idet Posten skal udsendes paa en bestemt Dag i Ugen. Om Vinteren hengaar der i Regelen flere Dage mellem Skibets Ankomst og Afgang fra Thorshavn (til København); men da Landposterne udsendes dels i aabne Baade, dels over Land, er det let at indse, at Vejret kan lægge saadanne Hindringer i Vejen, at Postførerne ikke naa tilbage til Thorshavn inden Skibets Afrejse. Det er indlysende, at saadanne Forsinkelser virke ret forstyrrende for alt Forretningsliv, især om Vinteren, da der gives saa faa andre Lejligheder til at faa afsendt Post fra Thorshavn.

Man ser her bort fra, at den Post, der til andre Bygder udsendes fra Brevsamlingsstederne i Midvaag, Ejde og Sand, aldrig kan besvares omgaaende, idet Postførerne forlade Brevsamlingsstedet omtrent samtidig med Postens Udsendelse.

Det maa saaledes erkendes, at Postforholdene for Tiden ere uheldige i Thorshavns Distrikt; men det samme gælder, og det i endnu højere Grad, for Klaksvig Postdistrikt. Posten afleveres nemlig 1 à 2 Dage senere i Klaksvig end i Thorshavn og afhentes tidligere.

Af Dampskibsselskabets Erklæring fremgaar, at dette har haft Opmærksomheden henvendt paa i Trangisvaag at kunne aflevere Posten til Thorshavn (og Klaksvig) til Dampminebaaden »Beskytteren« eller til »Smiril«. Dette sidste blev ogsaa omtalt under Sagens 1ste Behandling i Tinget. Hvad nu »Beskytteren« angaar, saa vil det altid bero paa en Tilfældighed, om den kan være i Trangis-

vaag ved Postskibets Ankomst dertil. For »Smiril«s Vedkommende kunde der naturligvis tages Hensyn hertil ved Fartplanen; men Udvalget maa formene, at dersom »Smiril«, som allerede er meget bunden ved at skulle bringe Posten fra de islandske Skibe, der anløbe Thorshavn, til Trangisvaag og til Dels til Klaksvig, desuden 12—13 Gange om Aaret til bestemt Dag skulde bringe Post fra Trangisvaag til Thorshavn og Klaksvig, saa vilde Skibet blive saa meget bundet, at dets Betydning som Passager- og Fragtskib imellem Øerne blev betydningsløst.

Saavel for Klaksvigs som for Thorshavns Vedkommende vil den ønskelige Forbedring kunne iværksættes ved at følge den i Andragendet paapegede Udvej. Hvis »Tjaldur« nemlig paa hver Rejse først landsatte Post (og Passagerer) i Thorshavn og Klaksvig eller efter Omstændighederne i Klaksvig og Thorshavn, vilde Posthusene her faa deres Post indtil 3—4 Dage tidligere, medens Posten til Suderø højst blev forsinket en Dag, hvilket formentlig næppe vilde faa Betydning for Postbesørgelsen paa denne Ø, idet der af Hensyn til Skibets Losning og Ladning fremdeles maa hengaa lige lang Tid som nu mellem Skibets Afgang til og Tilbagekomst fra Thorshavn.

Udvalget maa formene, at en saadan Ordning ikke vil kunne gennemføres, naar »Tjaldur« som nu skal gøre 13 Ture om Aaret; men skal den ene Tur opgives, tilbyder der sig et andet Alternativ. Ved at den ene Tur falder bort, vil der kunne anvendes c. 2 Dage mere end nu paa hver af de tilbageværende 12 Ture. Om Skibet vedbliver at gaa i omtrent samme Rute som nu og disse 2 Dage indskydes imellem dets Ankomst sydfra til Thorshavn og dets Afgang sydpaa fra Klaksvig, saa vil baade Thorshavn og Klaksvig indvinde c. 2 Dage til at omsende og ekspedere Post, og derved vilde meget være vundet. For de Handlende udenfor Thorshavn og Klaksvig vilde en saadan Ordning frembyde den Fordel, at Skibet kunde faa Tid til paa hver Tur at anløbe Fuglefjord og Midvaag og paa de fleste Ture tillige Kollefjord, Kongshavn, Fundingsfjord, Ejde og Kvannesund. Den paa de fleste Steder saa ilde sete Søndagslosning vilde saa ogsaa i Regelen kunne undgaas.

Dampskibsselskabet vilde en saadan Ordning næppe volde Tab, idet der antagelig vilde blive mere Fragtgods til hver Tur.

Udvalget maa saaledes tilraade Tinget at anbefale, at der ved Udarbejdelsen af Fartplanen for 1907 tages Hensyn til, at Posten fra København til Thorshavn og Klaksvig kan fremskyndes paa en af de ovenfor antydede Maader.

Da man gaar ud fra, at der ved Udarbejdelsen af Planen for de islandske Postskibe for 1908 og følgende Aar vil blive taget Hensyn til Lagtingets Indstilling af 20de Septbr. f. A., vil det formentlig være ønskeligt, om Tinget i næste Samling atter kan faa Lejlighed til at udtale sig om Fartplanen for »Tjaldur«. Til den Tid vil der antagelig kunne foreligge, i hvert Fald Udkast til, Fartplan for Postskibsforbindelsen mellem København—Leith—Færøerne og Island, og det vil da bedst kunne bedømmes, hvorvidt og i hvilket Omfang der ved hver enkelt af »Tjaldur«s Rejser behøves at tages særlige Hensyn til Posten. Naar denne i rimelig Tid kan sendes med et af de islandske Skibe, er der mindre Grund til at forhale »Tjaldur«s Afrejse herfra. Der kan ogsaa indtræffe det Tilfælde, at det bliver ønskeligt at fremskynde »Tjaldur«s Afgang fra Færøerne, for at den med dette nedgaaende Post skal kunne besvares med et af de til Island opgaaende Skibe.

Medundertegnede Dahl er enig med Udvalgets øvrige Medlemmer om Ønskeligheden af, at der gives bedre Tid til Omdeling og Besvarelse af Post i Thorshavns og Klaksvigs Postdistrikter, men kan ikke tilraade, at Postskibet først skal anløbe Thorshavn og Klaksvig, før det anløber Suderø; dette vil efter min Mening være en Uret imod Suderø. Derimod vil jeg anbefale, at det i Andragendet udtalte Ønske imødekommes ved at følge det andet af Udvalget opstillede Alternativ, at Skibet ved at anløbe flere Havne anvender c. 2 Dage mere imellem dets første Ankomst til og sidste Afgang fra Klaksvig.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at vedtage:

1. Tinget anbefaler, at der ved Udarbejdelsen af Fartplanen for Dampskibsforbindelsen mellem København—Leith og Færøerne for 1907 tages Hensyn til, at der, saavel i Thorshavn som i Klaksvig, gives bedre Tid til at omdele og besvare Post, end Tilfældet er nu, hvilket vil kunne ske ved, at Skibet *enten* afleverer Post i Thorshavn og Klaksvig, før det anløber Trangisvaag, *eller* paa hver Tur anløber Fuglefjord og Midvaag og paa de fleste Fundingsfjord, Ejde, Vestmanhavn, Kollefjord, Kongshavn og Kvannesund, hvorved der vil hengaa c. 2 Dage mere end nu imellem Skibets 1ste Ankomst til og dets sidste Afgang fra Klaksvig. Det forudsættes, at »Tjaldur« saa kun kommer til at gøre 12 Ture i Stedet for 13.
2. Idet Tinget forventer, at der ved Fastsættelsen af Fartplanen for de isländske Postskibe for 1908 og følgende Aar tages Hensyn til Lagtingets Indstilling af 20de Septbr. f. A., udbeder man sig Lejlighed til i næste ordinære Samling at tage Spørgsmaalet om Fartplanen for Postdampskibet »Tjaldur« under fornyet Overvejelse.

Ved *den Behandling, den 28de August*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 3dje September fremlagdes følgende, af Udvalget afgivne

Kontinuationsbetænkning:

Fra Firmaerne »Thorshavns Handelsforening« og »M. C. Restorff & Sønner« har Udvalget modtaget en Skrivelse*), hvori meddeles, at ved et Møde mellem Repræsentanter fra forskellige Firmaer i Thorshavn, Klaksvig og Midvaag paa den ene Side og »Det forenede Dampskibsselskab«s Ekspedition paa den anden Side, blev man enig om at rette en Henvendelse til »Det forenede Dampskibsselskab« om, at Postdampskibet »Tjaldur« maatte kunne anløbe en Plads paa Shetlands- eller Orkneyøerne paa Opturen nogle Rejser paa den Tid af Aaret, da der her er Trang til fersk Sild til Agn. Der andrages om, at Udvalget vil foranledige, at en saadan Afvigelse fra Fartplanen maa søges genemført af Tinget.

Det her omhandlede Spørgsmaal blev berørt i Tinget under 1ste Behandling af Andragendet om Forandringer i »Tjaldur«s Fartplan og har ogsaa været til Omtale i Udvalget. Her mente man dog at vide, at de Fordringer, der stilledes for at indrette Fryserum i Skibet, vilde blive saa store, at der ikke kunde være Tale om Sagens Gennemførelse, hvorfor Udvalget ikke indlod sig videre paa Sagen. Nu menes Tanken at kunne realiseres paa en billigere Maade ved Hjælp af transportable Iskasser.

Udvalget er enigt med Andragerne i, at der til Tider er Trang til at faa fersk Sild indført til Agn, idet Erfaringen har vist, at Sild ikke fanges her i tilstrækkelig Mængde om Vinteren og Foraaret, og den Sild, der fanges om Sommeren, taaler formentlig ikke at opbevares til langt ud paa Vinteren.

I Skrivelsen nævnes: Februar, Marts, April, Maj og Juni som de Maaneder, i hvilke man særlig har tænkt sig, at Skibet skal anløbe Shetland eller Orkneyøerne, men der er næppe Grund til at fastslaa, at disse Anløb skulle finde Sted paa hver Rejse i disse Maaneder. Der kan jo godt være Overflod af Sild her ogsaa paa den Tid af Aaret, medens den omvendt kan mangle paa andre Tider af Aaret. Hvilken af de nævnte Øgrupper og hvilken Plads, der eventuelt skal anløbes, maa formentlig i hvert enkelt Tilfælde bestemmes af Hensyn til Sildens Forekomst. Det formenes derfor tilstrækkeligt til det ønskede Formaals Opnaaelse, at Skibet anløber en Plads paa de nævnte Øer, naar der inden dets Af-

*) Udelades her.

gang fra Leith fremsættes Begæring derom. For at Sild, der skal besørges videre, ikke ødelægges, inden den kommer Køberne i Hænde, bliver det mulig nødvendigt, at den ved Skibets Ankomst til Trangisvaag, Thorshavn eller Klaksvig straks anbringes i et Fryserum i Land, inden den besørges videre.

Det vil naturligvis forsinke Skibet en Del (antagelig ½—1 Dag) at anløbe Shetlands- eller Orkneyøerne. Spørgsmaalet bliver saa, om denne Forsinkelse vil kunne virke forstyrrende i andre Henseender særlig for Postvæsenet. Hvis det i Udvalgets oprindelige Forslag nævnte Alternativ (at Posten til Thorshavn og Klaksvig afleveres, inden Losningen paa Suderø foregaar) vælges, vil den eventuelle Forsinkelse ikke faa nogen skadelig Indflydelse for Postbesørgelsen i Thorshavns og Klaksvigs Postdistrikter, og Udvalgets Medlemmer (med Undtagelse af Dahl) mene, at Forsinkelsen heller ikke vil volde nogen større Vanskeligheder for Suderøens Vedkommende. Vælges derimod det andet Alternativ (at Skibet ligesom nu først losser paa Suderø), inden det anløber de andre Øer med Posthusene Thorshavn og Klaksvig, bliver det nødvendigt at iagttage, at Tiden mellem Skibets første Ankomst og dets sidste Afgang fra Klaksvig ikke bliver kortere end i Udvalgets 1ste Indstillingspunkt foreslaaet. Dette gaar man ud fra, at baade »Det forenede Dampskibsselskab« og Ministeriet ville have Opmærksomheden henvendt paa ved Fartplanens Affattelse og Godkendelse.

Udvalget tillader sig at foreslaa som et nyt 3dje Indstillingspunkt:

3. Det anbefales, at »Tjaldur« paa nogle Ture kan anløbe en Plads paa Shetlands- eller Orkneyøerne for at indtage fersk, iset Sild.

Den 5te September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra *J. H. Poulsen, Hentze, Paturssøn* og *Winther:*

Som 4de Indstillingspunkt sættes:

Tinget anbefaler, at der ved Udarbejdelsen af Fartplanen tages Hensyn til, at Sand, som »Tjaldur« hidtil kun har anløbet 4 Gange for nordgaaende, fremtidig ogsaa maa blive anløbet 2 eller 4 Gange aarlig for sydgaaende og eventuelt 6 Gange aarlig for nordgaaende.

Ved *3dje Behandling, den 5te September*, vedtoges alle de fremsatte Forslag enstemmig: Udvalgets Forslag, Punkt 1, med 20 St., Punkt 2 med 19 St., Punkt 3 med 19 St. og Ændringsforslaget med 12 St.

Den 11te September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting,

Thorshavn, den 11te September 1906.

Ved Skrivelse af 7de Maj sidstleden til Amtmanden over Færøerne (Bilag 1) har det høje Ministerium forlangt Lagtingets Betænkning over et af forskellige Handlende i og ved Thorshavn til Generaldirektoratet for Post- og Befordrings-

væsenet indgivet Andragende (Bilag 2) om, at det Aktieselskabet »Det Forenede Dampskibsselskab« tilhørende Postdampskib »Tjaldur« først maa anløbe Thorshavn og der aflevere Posten til Thorshavn og de øvrige Steder udenfor Suderø. Med Ministeriets Skrivelse fulgte: Skrivelse af 31te Marts fra Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet og en Udtalelse fra »Det Forenede Dampskibsselskab« af 28de April, hvilke Aktstykker herved remitteres som Bilag 3 og 4.

Efter en 1ste Behandling i Tinget er Sagen bleven forhandlet i et Udvalg, der under 27de f. M. afgav medfølgende Betænkning (Bil. 5) med 2 Indstillingspunkter til Vedtagelse.

Efter Sagens 2den Behandling modtog Udvalget et af flere Firmaer undertegnet Andragende om, at »Tjaldur« paa nogle Ture maatte anløbe Shetlands- eller Orkneyøerne for at medtage fersk Sild (Bil. 6). Udvalget afgav derefter under 2den ds. en Kontinuationsbetænkning (Bilag 7.)

Endelig fremkom der til Sagens 3dje Behandling den 5te ds. fra nogle Medlemmer af Tinget et Ændringsforslag (Bil. 8) gaaende ud paa, at Sand maatte anløbes flere Gange end hidtil. — Under Behandling af dette Forslag blev der fra flere Sider udtalt saavel Ønskeligheden af, at Sand kunde anløbes oftere, som ogsaa Ønskeligheden af, at den Tid, der medgaar til disse forøgede Anløb, ikke i nogen væsentlig Grad maatte forkorte Tiden mellem Postens Aflevering og Afhentelse i Thorshavn og Klaksvig.

Udvalgets 3 Indstillingspunkter vedtoges enstemmig med henholdsvis 20, 19 og 19 Stemmer, og Ændringsforslaget vedtoges enstemmig med 12 Stemmer.

Herefter er Lagtingets Vedtagelse saalydende:

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen, Kontinuationsbetænkningen og Ændringsforslaget).

Idet man ærbødigst tillader sig at henvise til de vedlagte Udvalgsbetænkninger og øvrige Aktstykker, tillader Lagtinget sig herved at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse og gunstige Forsorg.

C. Bærentsen. *Joen Poulsen,*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Til
Justitsministeriet.

Indstillingen er af Justitsministeriet besvaret saaledes:

Justitsministeriet.

København, den 31te Oktober 1906.

I den med Hr. Amtmandens Skrivelse af 20de f. M. hertil indsendte Indstilling har Færøernes Lagting indstillet, at der foretages følgende Forandringer i Fartplanen for det »Det forenede Dampskibsselskab« tilhørende Dampskib »Tjaldur«, der besejler Færøerne,

1) at Skibet enten afleverer Post i Thorshavn og Klaksvig, før det anløber Trangisvaag eller paa hver Tur anløber Fuglefjord og Midvaag og paa de fleste Ture Fundingsfjord, Ejde, Vestmanhavn, Kollefjord, Kongshavn og Kvannesund, hvorved der vil hengaa c. 2 Dage mere end nu imellem Skibets Ankomst til og dets sidste Afgang fra Klaksvig, saaledes at »Tjaldur«s Ture nedsættes fra 13 til 12 Ture om Aaret;

2) at »Tjaldur« paa nogle Ture anløber en Plads paa Shetlands- eller Orkneyøerne for at indtage fersk, iset Sild og
3) at Sand, som »Tjaldur hidtil kun har anløbet 4 Gange for nordgaaende, fremdeles ogsaa anløbes 2 eller 4 Gange for sydgaaende og eventuelt 6 Gange aarlig for nordgaaende.

Bestyrelsen for »Det forenede Dampskibsselskab«, hvis Erklæring i Sagen Justitsministeriet har indhentet, har herefter udtalt, at det for at imødekomme Lagtinget er villigt til — uagtet der derved aarlig paalægges Selskabet en Ekstrasejlads af c. 650 Kvartmil — at lade »Tjaldur« paa Turen for nordgaaende først anløbe Thorshavn for at landsætte Post til denne Plads og til Klaksvig samt til at lade Skibet anløbe Lerwick eller anden Havn paa Shetlands- eller Orkneyøerne for i Tiden fra Februar til Juli at bringe fersk Sild til Færøerne, men at Selskabet derimod ikke kan indgaa paa at indskrænke »Tjaldur«s aarlige Ture fra 13 til 12 eller paa at lade Skibet foretage yderligere Anløb af andre Stationer.

Efter stedfunden Brevveksling med Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet har Justitsministeriet derpaa under Dags Dato meddelt Approbation paa et af Bestyrelsen for det forenede Dampskibsselskab i Overensstemmelse hermed affattet Udkast til Fartplanen for Dampskibsforbindelsen mellem København—Leith og Færøerne for 1907.

Hvilket man herved skal meddele til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse for Lagtinget med Tilføjende, at et Antal Eksemplarer af Fartplanen vil blive eftersendt.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

VIII. Havnereglementer for Vaag (Suderø) og Klaksvig.

Den 1ste August fremlagdes 2de Andragender*) fra Købmænd i Klaksvig om Udfærdigelse af Reglement for Havnen der.

Den 10de August fremlagdes Skrivelse*) fra Færø Amt med et i Henhold til vedkommende Forstanderskabs Vedtagelse udarbejdet

*) Udelades her.

Udkast til Havnereglement for Vaag (Suderø):

§ 1.

Til Havnen ved Vaag bliver at henregne Farvandet indenfor en Linie mellem »Mortensens Bro« og »Innaru Oyrar« (Oyrarnar).

§ 2.

Ethvert Fartøj, der indkommer i Havnen, skal med nedennævnte Undtagelser, hvad enten det er bestuvet med Gods, ballastet eller tomt, betale i Havneafgift 5 Øre for hver Registerton af Skibets Drægtighed. Samme Afgift betales af Skibe, der ankre paa Reden, for saa vidt de fra Land indtage eller til Land afskibe Varer.

Skibe, som flere Gange i samme Kalenderaar anløbe *Vaag*, erlægge kun Havneafgift med dennes fulde Beløb de 3 første Gange, den i Aarets Løb betales, hvorimod der for de øvrige Gange kun erlægges Halvdelen af Afgiftens Beløb; hvis saadanne Skibe paa en og samme Rejse (uden i Mellemtiden at have anløbet nogen Havn udenfor Færøerne) skulde anløbe *Vaag* flere Gange, erlægges Havneafgift kun første Gang.

Indenlandske Fiskerskibe og indenlandske Fartøjer, der gaa i Kystfart, skulle ikke ikke være pligtige at erlægge Havneafgift mere end 3 Gange i hvert Kalenderaar.

Skibe, som ligge vinterfortøjede i *Vaag*, betale i alt kun 12 Kr. om Aaret uden Hensyn til, hvor ofte de i øvrigt anløbe Havnen eller Reden. Afgiften erlægges til en af Havnebestyrelsen fastsat Tid.

Alle Orlogsskibe og Lystfartøjer ere fritagne for Havneafgift.

§ 3.

Havnens Drift varetages af en af Forstanderskabet eller Sognekommissionen for et Aar ad Gangen valgt Havnebestyrelse, bestaaende af 3 Medlemmer, af hvilke mindst de 2 skulle være Medlemmer *enten* af Forstanderskabet *eller* af Sognekommissionen. Til Afholdelse af Udgifter og til Foranstaltninger, der ville medføre saadanne, udkræves Forstanderskabets eller Sognekommissionens Samtykke.

Havnens Regnskabsvæsen udsondres som en særlig Afdeling af Sognets Regnskab, og Havnekassens Indtægter maa ikke forbruges til andre kommunale Øjemed end Havnens Administration og Forbedring. I øvrigt skal Havnekassen administreres ganske efter de for Sognets Kasse gældende Regler.

§ 4.

Forstanderskabet eller Sognekommissionen antager efter Indstilling fra Havnebestyrelsen en duelig og paalidelig Mand til som Opsynsmand at føre det daglige Tilsyn med Havnen, opkræve og indbetale Havneafgifterne m. m.

§ 5.

Enhver i Havnen indkommende Skipper skal melde sig til Opsynsmanden og forhale sit Fartøj til det Sted, som anvises ham af denne. Ligeledes har Opsynsmanden at bestemme, hvor Lossebaade kunne fortøjes.

Ethvert Skib, som for et længere Ophold fortøjer i Havnen, skal have en tydelig Bøje paa hvert udlagt Anker, med Bøjereb af en til Dybden svarende Længde. Kvalitet og Dimensioner af Bøjer og Bøjereb bestemmes af Havnebestyrelsen.

§ 6.

Havnen maa ikke spærres med Trosser eller Kættinger, saaledes at Skibe eller Baade hindres i til enhver Tid at komme ind i eller ud af Havnen.

§ 7.

I Havnen maa Fartøjer ikke oplægges uden Havnebestyrelsens Tilladelse og efter sammes Bestemmelse med Hensyn til Stedet.

Strander eller synker et Fartøj paa et Sted, hvor det er til Hinder for Havnens Benyttelse, og det ikke af vedkommende borttages inden en af Bestyrelsen fastsat Frist, foranstalter denne Vraget fjernet paa vedkommendes Bekostning.

§ 8.

Ingen maa om Bord i Fartøj i Havnen handle skødesløst med Ild eller Lys; naar intet Mandskab er om Bord, skal Ild og Lys vare forsvarligt slukket. Aske maa om Bord i Fartøjer i Havnen kun henlægges i Kar af uantændeligt Materiale.

§ 9.

For saa vidt Havnevæsenet er i Besiddelse af Flaader, Blokke, Gier eller andre Redskaber til Afbenyttelse for de i Havnen liggende Fartøjer, maa Benyttelse heraf kun ske efter Henvendelse til Opsynsmanden og mod Erlæggelse til denne af den Afgift, som skal betales for Benyttelsen efter den herfor af Forstanderskabet satte Takst.

§ 10.

Fortøjningskættinger maa ikke anbringes uden Forstanderskabets eller Sognekommissionens Samtykke og kun paa de af dette fastsatte Betingelser.

§ 11.

Fartøjets Fører er ansvarlig for al den Skade, af hvad Navn nævnes kan, som han eller hans *Mandskab* maatte anrette paa Havnen, dens Bolværker eller andre til den hørende Indretninger eller paa de den tilhørende Redskaber, enten som Følge af Overtrædelse af nærværende Reglement eller som Følge af Mangel paa almindelig Agtpaagivenhed.

§ 12.

Fartøjer og Baade, som ligge fortøjede paa anvist Sted, skulle i paatrængende Tilfælde, f. Eks. ved indtræffende Grindefangst eller ved Sejfangst (Notekast), være forpligtede til at skifte Plads efter Opsynsmandens Anvisning.

§ 13.

Ingen Skipper maa afsejle, inden han til Opsynsmanden har betalt, hvad der skal erlægges til Havnevæsenet.

§ 14.

Enhver, som befinder sig paa Havnens Territorium, skal rette sig efter Opsynsmandens Anvisninger. Tror nogen sig forurettet herved, kan han forebringe Sagen for Havnebestyrelsen, men har dog indtil videre af efterkomme det af Opsynsmanden givne Paabud.

Opsynsmanden skal under Udførelsen af sine Forretninger stedse være forsynet med et Skilt eller et andet Tegn, hvorved hans Stilling gøres kendelig.

§ 15.

Overtrædelse af dette Reglements Bestemmelser straffes med Bøder indtil 400 Kr. Sager angaaende saadanne Overtrædelser behandles som offentlige Politisager, og Bøderne tilfalde *Vaag* Havnekasse. I alle Tilfælde, hvor der er Tale om Bøder eller Erstatning efter dette Reglement, er det Havnebestyrelsen

tilladt at bestemme og affordre vedkommende de Pengebeløb, der skulle erlægges; vil vedkommende ikke betale disse, afgøres Sagen ved Politiretten.

Det tilstedes ingen, som ifølge dette Reglement har paadraget sig Straf eller Erstatningsansvar, at rejse bort, førend han har rettet for sig eller stillet saadan Sikkerhed, som af Stedets Øvrighed anses tilstrækkelig.

Ved den *foreløbige Behandling, den 14de August*, af Sagen om *Havnereglement for Vaag (Suderø)* vedtoges det, efter Forslag af Dahl, at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer.

Ved den *foreløbige Behandling, samme Dag*, af Sagen om *Havnereglement for Klaksvig* vedtoges, efter Forslag af Olsen, Henvisning til Udvalget i Sagen om Havnereglement for Vaag (Suderø).

Den 15de August valgtes til Medlemmer af Udvalget: *Dahl, Olsen* og *Simun av Skarði.*

Under Sagernes Behandling i Udvalget fremkom

Udkast til Havnereglement for Klaksvig:

§ 1.

Til Havnen ved Klaksvig (Vaag) bliver at henregne Farvandet indenfor en Linie mellem den store Lossebro ved Klaksvig og Broen paa Mørkenøre (ved afd. J. C. Knudsens Forretning).

— —

(§§ 2—15 ere enslydende med de tilsvarende §§ i Udkastet til Havnereglement for Vaag (Suderø), bortset fra, at Navnet »Klaksvig« indtager den Plads, som Navnet »Vaag« har i det andet Udkast).

Den 27de August fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning:

Til undertegnede Udvalg har været henvist til Betænkning et af Forstanderskabet for Vaag Sogn (Suderø) udarbejdet Forslag til Havnereglement for Vaag paa Suderø og et Andragende med Bilag om Oprettelse af et Havnereglement for Klaksvig (Vaag) Norderøerne.

Ved at gennemgaa det indkomne Forslag fra Vaag (S.) og det under Sagens Behandling i Udvalget fremkomne Forslag til Havnereglement for Klaksvig har Udvalget ikke fundet Anledning til at foreslaa nogen Forandring i dem, der ere udarbejdede i nøje Overensstemmelse med det for Thorshavns Havn gældende Reglement.

Udvalget tillader sig i Henhold til ovenstaaende Udtalelser at anbefale, at disse Reglementer indstilles til Approbation.

Ved *2den Behandling, den 28de August*, vedtoges Overgang til 3dje Behandling.

Den 1ste September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra *Formanden:*

A. I Udkastene til Havnereglementer udgaa Ordene »eller Sognekommissionen« i § 3, Linie 2, § 4, Linie 1 og § 10 Linie 2 samt »eller Sognekommissionen« i § 3, Linie 7.

B. I Stedet for Udvalgets Forslag sættes,
1. For saa vidt Forstanderskabet for Norderøernes Præstegælds Kommune maatte vedtage et med det foreliggende Udkast (med de af Tinget vedtagne Ændringer) overensstemmende Havnereglement for Klaksvig (Vaag) anbefales et saadant Reglement til at stadfæstes af Justitsministeriet.
2. Det foreliggende Udkast til Havnereglement for Vaag (Suderø) anbefales til at stadfæstes af Justitsministeriet.

Ved *3dje Behandling, samme Dag* (1ste September), vedtoges de fremkomne Udkast til Havnereglementer med de af Formanden foreslaaede Ændringer (Ændringsforslaget A) enstemmig med 20 Stemmer. Endvidere vedtoges med samme Stemmetal Ændringsforslaget B, hvorefter Udvalgets Forslag betragtedes som bortfaldet.

Det i Henhold til vedkommende Forstanderskabs Vedtagelse udarbejdede Udkast til Reglement med de af Lagtinget foretagne Ændringer er under 6te Oktober 1906 stadfæstet af Justitsministeriet som *Havnereglement for Vaag (Suderø)*. Dette findes trykt i Lovtidende for Kongeriget Danmark for Aaret 1906, Afdeling B, Nr. 20.

IX. Statstilskud til Thorshavns Fiskeskipperskole.*)

Den 9de August fremlagdes følgende *Andragende fra Forstanderen for Thorshavns Fiskeskipperskole*:

Thorshavns Fiskeskipperskole, den 6te August 1906.

Herved tillader undertegnede sig ærbødigst at fremsende det ærede Lagting et Andragende om et aarligt Statstilskud paa 2000 Kr. til velvillig Overvejelse og Anbefaling. Under Henvisning til mit Andragende skal jeg endvidere oplyse, at Navigationsdirektøren ved privat Brev af 29de Marts d. A. har meddelt mig, at han ikke tvivler om, at Skolens Godkendelse vil kunne ordnes, naar den opnaar Statstilskud. Navigationsdirektørens Stilling til Skolen vil efter hans Anbefaling i Fjor være det ærede Lagting bekendt.

Ærbødigst

V. Ryving-Jensen.

Til
Færøernes Lagting.

Herved tillader undertegnede Forstander for Fiskeskipperskolen i Thorshavn sig ærbødigst at ansøge det høje Ministerium om et aarligt Tilskud paa 2000 Kr. til Skolens Drift og Dækning af Udgifterne ved Bygningens Forrentning og Amortisation, Anskaffelse af flere Instrumenter etc.

Endvidere søges nævnte Tilskud for at udvide Skolen til Navigationsskole og opnaa dennes Godkendelse af Staten for at imødekomme det almindelige Ønske om at faa en Skole, der vil kunne demittere Styrmandselever.

Allerede ved Skolens Grundlæggelse stod det dens Lærere klart, at der maatte arbejdes hen til at gøre Skolen til en Styrmandsskole, og Skolens Lokaler er da ogsaa indrettede med dette for Øje, vi besluttede os derfor til, om der meldte sig Elever, som ønskede at forberedes til Styrmandseksamen, at modtage disse, forberede dem og for Skolens Regning sende dem ned for at tage Eksamen ved en af de godkendte Skoler. Det viste sig nu imidlertid, at kun 2 af Skolens Elever ytrede Ønsket om at tage Styrmandseksamen, men ved nærmere Prøvelse blev det dem klart, at deres Forberedelse paa Grund af deres mangelfulde Forkundskaber vilde tage meget lang Tid og derved komme til at koste dem mere, end de for Tiden havde Raad til at ofre paa deres Uddannelse, hvorfor man enedes om, at de først skulde tage Fiskeskippereksamen og senere, om det blev dem muligt, Styrmandseksamen.

Da vi havde bragt i Erfaring, at Kravene ved Fiskeskippereksamen agtes forøgede, lagde vi Hr. Navigationsdirektør Kommandør J. A. D. Jensens Lærebog i Navigation til Grund for Undervisningen og eksaminerede til Eksamen i Overensstemmelse med denne udvidede Undervisning.

*) Se Lagtingstidende 1905.

Skolen, der er bygget af Træ, har 2 store Undervisningslokaler, Læsestue og Observationsaltan, ejes af Navigationslærer A. Nielsen og undertegnede. Bygningen og dens Montering har kostet 19500 Kr., hvilken Sum Hr. A. Nielsen og undertegnede har optaget som privat Laan: 12000 Kr. i Haandværkerbanken i København samt 7500 Kr. i den herværende Sparekasse. Man har søgt at indrette Skolen i Overensstemmelse med Nutidens Krav og har saavel ved Undervisningen som ved Skolens hele Ordning haft for at Øje at vænne Eleverne til Præcision og Orden og bibringe dem Forstaaelsen af, hvilken Betydning Punktlighed og Mandstugt har for Sømandens hele Gerning.

Thorshavn, den 6te August 1906.

Ærbødigst

V. Ryving-Jensen.

Til
Justitsministeriet.

Hr. Navigationsskolebestyrer Ryving-Jensen her af Byen har bedet mig ledsage hans Ansøgning om Statstilskud til den af ham og Hr. Styrmand A. Nielsen ledede Navigationsskole med nogle Ord, og jeg skal i den Anledning udtale følgende:

Jeg anser det for at være af største Betydning for den færøske Fiskerflaade, at dens Skibsførere og Befalingsmænd har den bedst mulige teoretiske Uddannelse. Jeg har i de Aar, jeg har opholdt mig paa Færøerne, ofte — især som Formand i Søretten — haft Lejlighed til at iagttage, at den teoretiske Uddannelse, Førerne af vore Fiskerskibe har, langt fra er saa god, som den burde, og at nogle Førere have vist en beklagelig Mangel paa Forstaaelse af det Ansvar og de Pligter, der hviler paa dem som Skibsførere. Dette skyldes sikkert ikke mindst en vis Løshed, der har præget Undervisningen paa de hidtidige færøske Navigationskursus. Det har sin store Betydning for Uddannelsen af dygtige Fiskeskippere, at der er Plan og Fasthed i Ledelsen af Navigationsundervisningen, og at de unge færøske Fiskere, der ønsker at tage Eksamen, ikke blot lærer det fordangte Pensum godt og grundigt, men ogsaa faar en klar Forstaaelse af deres Ansvar og Pligter som Skibsførere. Denne — om jeg saa maa sige — moralske Opdragelse af de unge vil langt bedre ske paa en planmæssig ledet Navigationsskole med fast Lokale og faste Lærere, hvis eneste Opgave Undervisningen bliver, end paa de ældre, mere tilfældige Kursus, hvor det hele gik mere kammeratlig til.

Jeg havde i Fjor Lejlighed til at se Undervisningen i D'Hrr. Jensens og Nielsens Skole, og jeg fik et meget gunstigt Indtryk af den samvittighedsfulde Maade, hvorpaa Undervisningen blev ledet. At Hr. Nielsen er en habil og omhyggelig Lærer i de nautiske Fag, havde jeg den bedste Lejlighed til at erfare, da han i afvigte Vinter vejledede mig i disse for mig som Dommer paa Færøerne saa vigtige Fag.

Jeg tror, at D'Hrr. Jensens og Nielsens Skoles Undervisning var grundigere end Undervisningen paa de øvrige Kursus, og jeg er især vis paa, at denne Skoles Elever have faaet et bestemt Begreb om Pligt og Disciplin, og det er især disse Ting, der i Øjeblikket haardt savnes paa mangfoldige færøske Fiskerskibe.

Jeg vilde anse det for meget ønskeligt, om Undervisningen paa Skolen kunde blive udvidet til at omfatte Fagene til Styrmandseksamen, thi vore Skibsførere kan ikke faa for mange Kundskaber, og især naar Tiden kommer, da vi

fra Sejlskibsfiskeri skal gaa over til Dampskibsfiskeri, vil det være nødvendigt, at vore egne Skippere har Styrmandseksamen.

Jeg skal da paa det bedste anbefale Hr. Ryving-Jensens Ansøgning om Statstilskud.

Thorshavn, den 7de August 1906.

Chr. Helms,
Sorenskriver.

Ved den *foreløbige Behandling, den 14de August,* blev Sagen efter Provstens Forslag henvist til *Udvalget i forskellige Skolesager.*

Den 4de September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: J. Poulsen) afgivne

Udvalgsbetænkning:

Fra Forstander for »Thorshavns Fiskeskipperskole«, V. Ryving-Jensen, er til Tinget indkommet en Skrivelse, hvorved til Tingets velvillige Overvejelse og Anbefaling indsendes et til Justitsministeriet stilet Andragende om et aarligt Statstilskud paa 2000 Kr.

I Andragendet til Justitsministeriet oplyses, at Statstilskudet bl. a. søges »for at udvide Skolen til Navigationsskole og opnaa dennes Godkendelse af Staten for at imødekomme det almindelige Ønske om at faa en Skole, der vil kunne demittere Styrmandselever«, hvilket Maal Andragerne allerede ved Skolens Grundlæggelse have haft for Øje. Med Andragendet følger en Anbefaling fra Sorenskriver Helms.

I forrige Aars Lagtingssamling forelaa et Tinget af Justitsministeriet til Erklæring sendt Andragende om Understøttelse til den samme Skole. Tinget vedtog da at udtale:

1. Lagtinget finder ikke for nærværende Tid Anledning til at anbefale, at der ydes Statstilskud til en Sømandsskole i Thorshavn, baseret paa Undervisning til Fiskeskippereksamen.
2. Justitsministeriet anmodes om at virke hen til, at der ved nødvendige Forandringer i Lov af 30te Marts 1892 om Styrmandseksamen, aabnes Mulighed for, at den nævnte Skole maa blive godkendt som *Navigationsskole* med de Rettigheder og Betingelser, der gælde for godkendte Navigationsskoler i det øvrige Kongerige, saaledes at Styrmandseksamen kan afholdes paa Skolen i Thorshavn, og at Gennemsnitstallet to for demitterede Elever, som have bestaaet Eksamen, nedsættes til 4.

Der blev derefter fra Færøernes Skipperforening indhentet en Erklæring, som vedlagdes Sagen (se Lagtingstidende for 1905 A. S. 80—88).

Ligesom Flertallet i det i forrige Samling nedsatte Udvalg og Færøernes Skipperforening maa undertegnede Udvalg, til hvilket denne Sag er henvist, særlig lægge Vægt paa, at Eleverne kunne uddannes til at tage Styrmandseksamen, og der bør arbejdes for, at denne skal kunne tages paa Skolen.

Siden der i 1894 aabnedes Adgang til at tage Fiskeskippereksamen heroppe, have mange underkastet sig denne Prøve, medens forholdsvis faa Færinger have taget Styrmandseksamen. Dette har ikke alene sin Grund i, at Fiskeskipperprøven i og for sig er meget lettere at opnaa, men for en stor Del ogsaa deri, at for at opnaa Styrmandseksamen maa Eleven rejse til en af Navigationsskolerne i det øvrige Kongerige og opholde sig der mindst ét Aar, hvorved han (foruden at Opholdet paa Skolen sikkert er dyrere, end det behøver at være her) maa forsømme mindst en Sommers Indtægt som Fisker. Kunde Eksamen tages her og Undervisningen blev indrettet paa Vinterhalvaar, saa Eleverne

ligefuldt kunde faa deres Sommerfortjeneste, vilde sikkert flere søge at opnaa Styrmandseksamen.

Dette vilde være et Gode saavel for Rederne, der saaledes altid kunde faa de fornødne Befalingsmænd, om de vilde benytte deres Skibe i Koffardifart, som for vedkommende selv, der da, om Fiskeriet slog fejl, altid havde Adgang til at søge Hyre som Styrmænd eller Skibsførere.

Der foreligger ikke noget om, hvorledes Ministeriet stiller sig til Lagtingets Indstilling fra i Fjor; men i Skrivelsen til Lagtinget anfører Hr. Ryving-Jensen, at Navigationsdirektøren i privat Brev af 29de Marts d. A. har meddelt ham, at han (Direktøren) »ikke tvivler om, at Skolens Godkendelse vil kunne ordnes, naar den opnaar Statstilskud«.

Godkendelsen vil dog næppe ske før Skolen har demitteret nogle Styrmandselever. Man vil derfor foreslaa at anbefale, at der ydes en passende Understøttelse, foreløbig dog kun for et Tidsrum af 5 Aar.

Ifølge Lov af 30te Marts 1892 om Styrmandseksamen udkræves for at en Skole kan blive godkendt, at den aarlig har demitteret et Gennemsnitstal af 10 Elever. — Det er formentlig indlysende, at et saa stort Elevantal langt fra vil kunne opnaas. Man vil derfor foreslaa at genoptage den i Fjor vedtagne Indstilling til Regeringen.

Udvalget tillader sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Lagtinget anbefaler, at der af Statskassen foreløbig for et Tidsrum af 5 Aar ydes et passende Tilskud til den af cand. phil. J. Ryving-Jensen og Styrmand Andreas Nielsen i Thorshavn oprettede Sømandsskole under Forudsætning af, at der paa Skolen meddeles Undervisning ikke blot til Fiskeskippereksamen, men ogsaa til den almindelige Styrmandseksamen.
2. Justitsministeriet anmodes om at virke hen til, at der ved de nødvendige Forandringer i Lov af 30te Marts 1892 om Styrmandseksamen aabnes Mulighed for, at den nævnte Skole maa blive godkendt som Navigationsskole med de Rettigheder og Forpligtelser, der gælde for godkendte Navigationsskoler i det øvrige Kongerige, saaledes at Styrmandseksamen kan afholdes paa Skolen i Thorshavn, og at Gennemsnitstallet 10 for dimitterede Elever, som have bestaaet Eksamen, nedsættes til 4.

Ved *2den Behandling, den 6te September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 11te September*, vedtoges Udvalgets Forslag ved Navneopraab enstemmig med 17 St. (*Stemmer ikke:* Michelsen, Winther; *fraværende:* Skaadum, Olsen, T. J. Petersen).

Den 14de September opræstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 14de September 1906.

Ved Skrivelse til Lagtinget af 6te forrige Maaned har Forstanderen for »Fiskeskipperskolen i Thorshavn« andraget om Lagtingets Anbefaling til medfølgende til Justitsministeriet stilede Ansøgning om aarligt Statstilskud paa 2000 Kr.

Efter Forslag af det Udvalg, der har behandlet denne Sag, har Tinget enstemmig med 17 Stemmer vedtaget:

(Se Udvalgsbetænkningen.)

Under Henvisning til vedlagte Udvalgsbetænkning tillader man sig hermed ærbødigst at fremsende den omhandlede Ansøgning med et Bilag til det høje Ministeriums Overvejelse og gunstige Forsorg.

C. Bærentsen. *Joen Poulsen,*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Til
Justitsministeriet.

X. Forhøjet Statstilskud til „Suderø Fiskeriforsikring" og Statstilskud til Forsikring af Motor-Fiskerfartøjer.*)

Den 15de August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Færø Amt:*

Færø Amt,
Thorshavn, den 13de August 1906.

Efter at Lagtingets Indstilling af 15de September f. A. vedrørende Tilskud til de færøske Forsikringsforeninger for Fiskerfartøjer var forelagt Justitsministeriet, har dette tilstillet Amtet den i Genpart hosfølgende Skrivelse**) af 15de November f. A., hvilken under 28de s. M. herfra er kommuniceret begge de herværende Foreninger. Amtet har nu fra »Suderø Fiskeriforsikring« modtaget den med 3 Bilag vedlagte Skrivelse af 6te d. M., hvilken jeg herved skal forelægge Lagtinget. Fra »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« er intet Svar indkommet hertil.

C. Bærentsen.

Til
Færøernes Lagting.

---

*) Se Lagtingstidende 1905.

**) Udelades her.

Den i Amtets Skrivelse ommeldte *Skrivelse fra „Suderø Fiskeriforsikring"* er saalydende:

Til
Færø Amt.

Efter at man har forelagt Spørgsmaalet om Forsikring af søgaaende Motordæksfartøjer tilligemed Fartøjernes Motorer og tillige Spørgsmaalet om Forsikring af Halvdæks- og aabne Motorbaade paa »Foreningen«s ordinære Generalforsamling den 31te f. M. og 5te d. M., tillader man sig herved i Henhold til det høje Amts meget ærede Skrivelse af 25de Novbr. f. A. at fremsende en Ekstrakt-Udskrift*) af »Foreningen«s Forhandlingsprotokol indeholdende det i saa Henseende vedtagne.

Da man nu ogsaa har vedtaget at forsikre Motorbaade, formener man, at det aarlige Tilskud fra Statskassen passende kunde sættes en Del højere end forlangt f. Eks. 6 à 7000 Kr., idet det begge Foreninger tilbudte aarlige Tilskud af 10,000 Kr. kun forudsætter Forsikring af Motordæksfartøjer og deres Motorer. Risikoen bliver betydelig højere, naar den tillige omfatter Forsikring af aabne Motorbaade.

Hvis det ansøgte Tilskud ikke bliver bevilget »Foreningen«, tillader man sig at fastholde »Foreningen«s igennem forrige Lagtingssamling indsendte Andragende.

Sluttelig tillader man sig at vedlægge en Ekstrakt-Udskrift*) af Foreningens Forhandlingsprotokol med 1 Bilag,*) indeholdende en Del paa Generalforsamlingen foretagne Lovforandringer med Anmodning om, at Amtet vil foranstalte Ændringerne approberede af Justitsministeriet.

Trangisvaag, den 6te August 1906.

Ærbødigst

Suderø Fiskeriforsikring.
Carl Mortensen.

Ved den *foreløbige Behandling, den 17de August*, blev Sagen efter Forslag af Effersøe henvist til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes; *Effersøe, Müller* og *J. H. Poulsen.*

Den 1ste September fremlagdes følgende Skrivelse til Færø Amt *fra Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug:*

Ved Justitsministeriets Skrivelse til Amtet af 15de November f. A., kommuniceret os ved Amtets Skrivelse af 25de s. M., har Ministeriet begæret forelagt for Foreningens Generalforsamling Spørgsmaalet om og under hvilke Betingelser Foreningen er villig til at optage Forsikringen af Motorbaade og Motordæksfartøjer.

Det ommeldte Spørgsmaal har været forelagt Foreningens Generalforsamling den 30te April d. A., som derefter — hvad der fremgaar af den vedlagte Udskrift*) af Forhandlingsprotokollen — har besvaret Spørgsmaalet benægtende.

Man skal i den Anledning tillade sig at anføre, at man mener at kunne tillægge Foreningens Tilblivelse og Virksomhed en stor Del af Æren for det

*) Udelades her.

mægtige Opsving, som Fiskeriet med søgaaende Fartøjer paa Færøerne har taget i de sidste 13 Aar. De meget liberale Vilkaar, under hvilke Skibene have været optagne, og den billige Præmie, som faktisk er kommet de Forsikrende til Gode, har været en meget stor Støtte for Fiskeriet. En Statistik over Præmier og Skadeserstatning for de første 10 Aar af Foreningens Virksomhed er for 3 Aar siden fremsendt til Justitsministeriet i Anledning af vort Andragende om Genbevilling af det ydede Tilskud til Foreningen fra Statskassen.

Fiskeriet med søgaaende Fartøjer er for Tiden Færøernes væsentligste Indtægtskilde, og det er fremdeles i Fremgang, omendskønt det som overhovedet alt andet Fiskeri paa Havet end Trawlfiskeri nu i de senere Aar trykkes stærkt af dette. Det vil derfor være indlysende, at det maa være Foreningen magtpaaliggende at værne om Fiskeriet med søgaaende Fartøjer. Ved direkte at støtte Fiskeriet med mindre Fartøjer vilde man skabe en Fiskerflaade, der ikke havde Betingelser for at holde Søen paa de Landet fjernere liggende Banker, og saaledes skade hint. Man vilde derved bringe en Konkurrence frem imellem større og mindre Fartøjer, som kun kunde være skadelig for alle, idet det allerede nu kniber med at skaffe det fornødne Mandskab til Fiskerskibenes Betjening. Og det er næsten udelukkende i mindre Fartøjer paa indtil 20 Tons Drægtighed, at man hidtil har forsøgt sig med Indsætning af Motor.

Foruden Betænkeligheder af den nævnte Art, maa man derhos pege hen paa, at Fiskeriet med Motorfartøjer ikke i nogen Maade synes at have bragt Held med sig for dets Udøvere her paa Færøerne. Vistnok kan intet af disse Motorfartøjers Ejere opgøre sit Regnskab for det forløbne Tidsrum med noget Nettoudbytte. Motorerne arbejder endnu med Usikkerhed og ere langt fra bragte til den Fuldkommenhed, som det formentlig er ønskeligt, at Fartøjer, der hovedsagelig skulle søge deres Bevægelighed ved Drivkraft, maa være i Besiddelse af for at pløje Søen i vore Farvande. Vi skulle ogsaa notere, at Forlis af og Havari for Motorfartøjer paa Færøerne procentvis har været ganske eksceptionelt stort.

Det følger af Forholdenes Natur, at Foreningens Interessenter ville optage Fiskerfartøjer med disses Motorer i Foreningen, naar det, som man haaber paa, engang viser sig, at Motorerne ere bragte til større Fuldkommenhed og vise sig fordelagtige ved Anbringelse i større Fiskerfartøjer. Men indtil videre vil det ventelig findes naturligt, at Foreningen forholder sig afventende. Paa Grund af den Støtte, som Foreningen opnaar fra Staten, har man fundet at burde imødekomme Ministeriet for saa vidt det maatte ønskes, at Foreningens Bestyrelse administrerer en gensidig Forsikringsforening for Motorfartøjer, oprettet efter noget lignende Principper som den bestaaende Forening og henstiller i saa Fald, hvad der kunde bidrages fra Statens Side til Administration.

Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug.
Thorshavn, den 30te August 1906.

Ærbødigst

E. Müller. *Jens Andreasen.* *Jens Evensen.*

Til
Færø Amt.

Denne Sag kom til *foreløbig Behandling den 3dje September* og blev, efter Formandens Forslag, henvist til det den 17de August nedsatte Udvalg.

Den 10de September fremlagdes følgende af Udvalget (Ordfører: Effersøe) afgivne

Betænkning:

I Fjor anbefalede Lagtinget i en Indstilling til Justitsministeriet:

1. At der, for saa vidt en gensidig Forsikringsforening for Motorbaade eller Motordæksfartøjer maatte blive oprettet paa Færøerne, ydes en saadan Forening eller den, der paatager sig sammes Administration eventuelt »Suderø Fiskeriforsikring« — et passende aarligt Tilskud fra Staten.
2. At der, for saa vidt de nu paa Færøerne bestaaende gensidige Forsikringsforeninger for Fiskerfartøjer maatte være villige til at forsikre søgaaende Motordæksfartøjer til Fiskeri, tilligemed Fartøjernes Motorer, ydes Foreningerne ialt (det nuværende Tilskud indbefattet) et aarligt Tilskud fra Statskassen paa 10,000 Kr. uden at der stilles som Betingelse herfor, at Tilskudet kun maa benyttes til Foreningernes Administration.
3. At der, selv om den i Post 2 nævnte Forhøjelse af vedkommende Statstilskud ikke bliver ydet, tilstaas »Suderø Fiskeriforsikring« en passende Forhøjelse af det aarlige Tilskud fra Statskassen.

Justitsministeriet har som Følge heraf foranlediget forelagt paa Generalforsamlingerne paa de to paa Færøerne bestaaende Forsikringsforeninger Spørgsmaalet, om og under hvilke Betingelser Foreningerne ere villige til at optage Forsikringen af Motorbaade og Motordæksfartøjer, idet Ministeriet udtaler, at samme vil tage Spørgsmaalet om yderligere Statstilskud til Fiskeriforsikringen under nærmere Overvejelse, naar Foreningerne have afgivet deres Erklæringer.

Foreningernes Erklæringer foreligge nu og gaa ud paa følgende:

1. Suderø Fiskeriforsikring er villig til paa visse nærmere angivne Betingelser at optage i Foreningen alle Slags Motor-Fiskerfartøjer (Dæksfartøjer, Halvdæksbaade og aabne Baade).
2. Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug er uvillig til at optage Motorfartøjer i Foreningen.

   Derimod er Foreningen tilbøjelig til at støtte Oprettelsen af en særlig gensidig Forsikringsforening for Motorfartøjer og vil forestaa Administrationen af en saadan Forening mod et passende Tilskud af Statskassen.

Ad 1. Af et Eksemplar af Lovene for Suderø Fiskeriforsikring, saaledes som de lød inden den ordinære Generalforsamling i Aar, fremgaar bl. a.:

a) At kun Sejlfiskerskibe (Dæksfartøjer) kunne optages i Forsikringen, jfr. § 2.
b) At det for at en Lovforandring skal have Gyldighed udfordres, *at* det i Bekendtgørelsen angaaende Generalforsamlingens Holdelse udtrykkelig skal være angivet, hvori den tilsigtede Lovforandring bestaar, jfr. § 4, Stk. 4.
c) At en Lovforandring ikke er gyldig, medmindre mindst Halvdelen af Foreningens Medlemmer have stemt derfor, jfr. § 4, Stk. 5, og
   at Lovforandringen er vedtagen paa en ordinær Generalforsamling, jfr. §§ 4 og 5.

Der foreligger vel nu i Følge de Sagen ledsagende Udskrifter af Forhandlingsprotokollen for Suderø Fiskeriforsikring Oplysninger om, at Foreningen paa en ordinær Generalforsamling, som afholdtes den 31te Juli og 5te August d. A. *dels* 1) har vedtaget Optagelse i Foreningen af alle Slags Motor-Fiskerfartøjer og *dels* 2) har foretaget nogle mindre væsentlige Lovforandringer, men den under 1 ommeldte Vedtagelse er ikke foretaget som en Ændring i Foreningens Love og de Lovforandringer, som ere foretagne, vedrøre ikke Optagelsen af Motorfartøjer. Iøvrigt fremgaar det ikke af Udskriften, om Lovforandringerne ere gyldig vedtagne, jfr. §§ 3—6.

Imidlertid er det nødvendigt, for at Motorfartøjer, som ikke ere Dæks-

fartøjer, skulle kunne optages i Foreningen, at der foretages en Række af Ændringer i Lovene, saaledes i §§ 2, 3, 9, 16, 17, 19—25, 27, 31, 36, 40.

Lovforandringer kunne alene vedtages paa en ordinær Generalforsamling, og en saadan kan kun afholdes i Juli Maaned (jfr. § 4, Stk 1). Følgelig vil den paatænkte Ordning vedrørende Suderø Fiskeriforsikring ikke kunne komme i Stand før efter c. 1 Aars Forløb.

Ad 2. Hvad angaar Tilbudet fra Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug, vedrører det kun Administrationen af en eventuel Forsikringsforening for Motorfartøjer (Motor-Fiskerfartøjer). Det bemærkes, at denne Forening nok forsikrer Motordæksfartøjer men ikke de i disse anbragte Motorer.

Efter det foreliggende vil Motor*dæks*fartøjer til Fiskeribrug kunne forsikres i Suderø Fiskeriforsikring uden Hensyn til, hvor paa Færøerne de høre hjemme, (forudsat at vedkommende Lovændringer ere gyldig vedtagne). Foreningen er vel villig til at forsikre ogsaa *aabne Motorbaade* og *Halvdæks*baade til Fiskeribrug, men de i den Anledning tagne Beslutninger have *ikke Gyldighed*.

Suderø Fiskeriforsikring er derhos villig til at paatage sig Administrationen af en eventuel gensidig Forsikring af Motorbaade.

Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug, forsikrer Dæksfartøjer, hvori der er anbragt Motor men *ikke* selve *Motoren*.

Denne Forening vil forestaa Administrationen af en gensidig Forsikringsforening for Motorfartøjer.

Nogen gensidig Forsikringsforening for Motor-Fiskerfartøjer findes imidlertid ikke, og det er vist meget tvivlsomt, hvorvidt der er Mulighed for at danne en saadan Forening i en nogenlunde nær Fremtid. Der findes ialt 21 Motorfartøjer paa Færøerne. Heraf ere 12 Dæksfartøjer. Af de 21 Motorfartøjer anvendes omtrent 5 helt eller hovedsagelig udenfor Fiskerifarten.

Hvorvidt Fiskeri med Motorfartøjer (Dæksfartøjer eller aabne Baade) vil kunne betale sig her paa Øerne, er der endnu delte Meninger om. Det er imidlertid af Vigtighed, at Motorfartøjer kunne blive forsikrede paa rimelige Vilkaar, thi ellers vil der ikke paa betryggende Maade kunne gøres Forsøg med denne Fiskeridrift. Hvis Fartøjerne gaa uforsikrede, vil den store Risiko være en alvorlig Hæmsko. Fartøjerne ville desuden være afskaarne fra at nyde godt af de ved Lov om Fiskerilaan for Færøerne af 5te Maj 1905 givne Fordele. Naar Fartøjerne forsikres mod en høj Præmie, vil Præmieudgiften hvile som en trykkende Byrde paa Driften; og Præmien er høj her for Tiden. Et dansk Forsikringsselskab har Agentur her og fordrer en aarlig Præmie af 9 pCt. af Forsikringssummen. Et norsk Selskab, som ligeledes har Agentur paa Færøerne, fordrer $4^1/_2$ pCt. Dette er noget billigere, men Staten yder ikke, efter hvad man har erfaret, Laan efter Loven af 5te Maj 1905 med Sikkerhed i Fartøjer, der ere forsikrede i udenlandsk Selskab.

I Henhold til det anførte foreslaas, at Lagtinget udtaler følgende:

1. Lagtinget henviser til, hvad der er vedtaget af Tinget i Fjor vedrørende denne Sag og til Betænkningen fra det i Aar nedsatte Udvalg.
2. Tinget anbefaler, at der ydes Statstilskud til Administrationen af Forsikring for Motor-Fiskerfartøjer, hvad enten Administrationen sker ved Hjælp af de alt bestaaende Forsikringsforeninger for Fiskerfartøjer eller ved en særlig Forening for Motor-Fiskerfartøjer.
3. Tinget anbefaler, at der træffes en saadan Ordning, at Statslaan i Henhold til Lov af 5te Maj 1905 kan ydes Ejere af Motor-Fiskerfartøjer, der forsikres i herværende Forsikringsforeninger.

Ved 2den Behandling, den 12te September, vedtoges Overgang til 3dje Behandling.

Ved 3dje Behandling, den 15de September, vedtoges *Udvalgets Forslag, Punkt 1*, enstemmig med 17 Stemmer, *Punkterne 2 og 3* enstemmig med 19 Stemmer.

Samme Dag (15de September) oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 15de September 1906.

Til
Justitsministeriet.

I en Skrivelse af 15de November f. A. til Amtmanden over Færøerne har det høje Ministerium anmodet Amtmanden om, forinden videre foretages med Hensyn til Lagtingets Indstilling af 15de September f. A. i Anledning af et fra »Suderø Forsikringsforening« fremkommet Andragende om Forhøjelse af Foreningens Statstilskud, at opfordre de paa Færøerne bestaaende Forsikringsforeninger for Fiskerfartøjer til at forelægge Foreningernes Generalforsamlinger Spørgsmaalet, om og under hvilke Betingelser Foreningerne ere villige til at optage Forsikringen af Motorbaade og Motordæksfartøjer.

Forsikringsforeningerne have ved de hermed følgende Skrivelser, henholdsvis af 6te f. M. med 3 Bilag fra Suderø Fiskeriforsikring og af 30te f. M. med 1 Bilag fra Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug svaret paa denne Henvendelse.

Sagen er af Amtmanden forelagt Lagtinget, som har nedsat et Udvalg paa 3 Medlemmer til dens Behandling.

Udvalget har afgivet en Betænkning, som følger hermed.

Ved Sagens endelige Behandling i Tinget i Dag vedtoges Udvalgets Forslag Punkt 1 med 17 Stemmer, Punkt 2 med 19 Stemmer og Punkt 3 med 19 Stemmer.

Tingets Vedtagelse er saalydende:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen.)

C. Bærentsen. *Oliver Effersøe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

XI. Statstilskud til Forsøg med Sildefiskeri.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den forrige Aar behandlede Sag angaaende Statstilskud til Forsøg med Sildefiskeri, hvorom henvises til Lagtingstidende 1905, særlig B, XXIX. med Tillæg. Blandt Sagens Dokumenter findes *en af Fiskerikonsulenten afgiven Erklæring*, hvoraf nedenstaaende Brudstykker gengives:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Sildefiskeriet drevet paa den Maade, som er foreslaaet i nærværende Tilfælde, nemlig med Benyttelse af Drivgarn i de islandske Farvande, er af forholdsvis ny Dato. I mange Aar har man paa de islandske Fjorde benyttet store Not, med hvilke man indringede Silden, men dette Fiskeri, der til Tider kunde give udmærket Resultat, slog til andre Tider helt fejl, fordi Silden slet ikke viste sig paa Fjordene. Man begyndte da for c. 5 Aar siden at udruste Fartøjer med Drivgarn og søgte Silden ude til Søs, hvor den var at finde. Det var Nordmændene, som tog Initiativet hertil, og udrustede en Del Sejlfartøjer i dette Øjemed i Aar 1900. De første Forsøg var imidlertid ikke gunstige, men efterhaanden som man vandt Erfaring, bedredes Udbyttet, man gik efterhaanden over til at anvende mindre Dampere til dette Fiskeri og i det sidste Par Aar har man dernæst indført et amerikansk Redskab, det saakaldte Snurpnot, et Not af stort Omfang, der sættes ud fra Baade, som Damperen medfører, og hvormed Silden indringes og fanges, idet Redskabet snøres sammen forneden og derefter tømmes for Fangsten. Ved Hjælp af saadanne Dampere med Drivgarn eller med Snurpnot fanges der nu store Mængder af Sild i aaben Sø ved Island og Statistiken udviser — alene for de Fartøjers Vedkommende, der udrustes fra Omegnen af Stavanger — en Stigning i Fangsten fra 536 Tdr. Sild i 1900 til 120,000 Tdr. i 1905 til en Værdi af 2,400,000 Kr. De Skibe, der vare forsynede med Snurpnot, fiskede bedst, og en enkelt Not fiskede saaledes i Løbet af 3 Maaneder over 4500 Tdr., hvilket gav en Nettofortjeneste pr. Mand af c. 600 Kr. i dette Tidsrum. Ogsaa Drivgarnsfiskeriet gav godt Resultat.

Flere danske Fiskere have deltaget i dette Fiskeri for at blive bekendte med det, og enkelte danske og islandske Redere have udrustet Fartøjer saavel med Drivgarn som med Snurpnot, uden at det dog er lykkedes dem at naa et tilfredsstillende Resultat. Det formodes, at man ogsaa fra dansk Side vil fortsætte i Fremtiden med dette Fiskeri.

Færingerne have ikke deltaget deri, og dette er i og for sig beklageligt, fordi en saa stor og dygtig Fiskeribefolkning som den færøske maatte kunne udnytte dette Fiskeri i meget betydelig Grad. Der foreligger Erfaringer nok navnlig i Norge for, hvorledes Fiskeriet bedst kan drives —

og det maa da anbefales at drive Fiskeriet ganske efter norsk Mønster og uden som fremsat med Benyttelse af Flamlændere, hvis Tilberedning af Silden m. m. er baseret paa helt andre Fremgangsmaader end de, der nu erfaringsmæssigt have vist sig lønnende og praktiske for Nordmændenes Vedkommende. En Mangel for Færøernes Vedkommende er derimod, at der ikke findes de kapitalstærke Fiskeri-Redere som i Norge, saa at det maaske nok vil blive vanskeligt for Færingerne at bringe Foretagender af den her nævnte Art udover de første vanskelige Aar, indtil den fornødne Erfaring og Indsigt er erhvervet. Henset hertil og til den store Liberalitet, der fra Statens Side udvises med Hensyn til Laan og Støtte til vort Hjemmefiskeri, forekommer der mig at være Anledning til for

Statens Vedkommende at stille sig imødekommende overfor det foreliggende Andragende.

Ved den *foreløbige Behandling, den 7de August*, blev Sagen efter Forslag af Müller henvist til *Udvalget for forskelligartede Sager.*

Den 30te August fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører T. J. Petersen) afgivne

Udvalgsbetænkning.

I Samlingen 1905 androg Lagtinget hos Justitsministeriet om, at samme vilde udvirke, at der blev ydet Skibsreder Jens Andreasen af Thorshavn et Tilskud af Statskassen i de nærmeste 3 Finansaar af henholdsvis 7000, 6000 og 5000 Kr. til Foretagelse af Forsøg med Sildefiskeri saavel efter flamsk som efter norsk Mønster i 3 Aar — fra Begyndelsen af Juni til Slutningen af Oktober — for ved saadanne Forsøg at indøve færøske Skibsfiskere i det nævnte Fiskeri.

Justitsministeriet har om Sagen brevvekslet med Landbrugsministeriet, som har indhentet Erklæring fra Fiskerikonsulenten og i Henhold til dennes Udtalelse foreslaaet, at der af Statskassen ydes et Tilskud af i alt 10,000 Kr. til Udrustning af en Kutter af Størrelse mindst 70 Tons og Anskaffelse af Redskaber til Anstillelse af Forsøg med Sildefiskeri alene efter norsk Mønster uden Benyttelse af Flamlændere, paa Vilkaar:

at Forsøget udføres i 3 paa hinanden følgende Aar, fra Juni til Oktober,
at der føres nøjagtig Journal over Fiskeriet, og
at der aarlig indsendes Beretning til Ministeriet om Udfaldet af dette.

Derefter har Ansøgeren udtalt sig om Sagen og erklæret at ville foretage de omhandlede Forsøg paa de anførte Vilkaar; dog har han forbeholdt sig at bestemme, om Fangsten skal fortsættes efter 15de September eller ikke, idet det har vist sig, at det enkelte Aar er uhensigtsmæssigt og ulønnende at fortsætte Fiskeri under Island efter denne Tid, medens saadant andre Aar har været ønskeligt.

Justitsministeriet har ved Skrivelse til Amtet af 7de April d. A. næst at udtale, at samme under Forudsætning af, at Lagtinget ønsker Sagen fremmet, i Overensstemmelse med de ovenfor nævnte af Landbrugsministeriet opstillede Vilkaar og den af Ansøgeren ønskede Ændring er villigt til at søge udvirket, at der af Statskassen ydes bemeldte Jens Andreasen et Tilskud af i alt 10,000 Kr. — udbedt sig Lagtingets Udtalelse om Sagen og eventuelt Forslag om, hvorledes Bevillingen menes at burde stilles til Raadighed.

Nærværende Sag er henvist til undertegnede Udvalg, som tillader sig at fremkomme med følgende Bemærkninger:

Udvalget finder intet at indvende imod, at Forsøgene, som af Fiskerikonsulenten foreslaaet, foretages alene efter norsk Mønster og uden Benyttelse af Flamlændere, hvis Tilberedning af Silden m. m. skal være baseret paa helt andre Fremgangsmaader end de, der for Nordmændene have vist sig mest lønnende og praktiske. Heller ikke anser man det for urimeligt, at det stilles Andrageren frit, hvorvidt han vil fortsætte Fiskeriforsøgene efter 15de September eller ikke; der kan komme til at foreligge Omstændigheder, som gøre det ønskeligt at ophøre med Fiskeriet ved denne Aarstid.

Efter J. Andreasens Udtalelser f. A. agtedes den paagældende Kutter bemandet med 8 à 12 Færinger, 2 Nordmænd og 2 Flamlændere. Veil at der nu ingen Flamlændere skulle benyttes, formenes det rigtigst, at Bemandingen sker med 8 à 12 Færinger samt nogle med Sildefiskeriet og Tilberedning af Fangsten

kyndige Nordmænd. Antallet af disse kan det formentlig overlades til Ansøgeren at bestemme, dog at der det første Aar ikke bliver færre end 4.

Da der formentlig til Udrustningen af Kutteren og Anskaffelse af Fangstredskaberne det første Aar vil medgaa lige saa stort Beløb som det eventuelle Statstilskud, vil det antagelig være rigtigst at stille den største Del af Bevillingen til Raadighed det første Aar og Resten fordelt paa de 2 følgende Aar, dog at kun en mindre Del henstaar indtil det tredje Aar.

Udvalget foreslaar derfor, at Tinget overfor Justitsministeriet udtaler følgende:

Tinget anbefaler, at der for 3 Finansaar ydes Skibsreder Jens Andreasen af Thorshavn et Tilskud af 10,000 Kroner, som udbetales med henholdsvis 6000, 3000 og 1000 Kr. aarlig, til Anstillelse af Forsøg med Sildefiskeri og Indøvelse af færøske Skibsfiskere i dette Fiskeri med Betingelse for ham at iagttage:

at Forsøgene foretages med en dertil udrustet Kutter af Størrelse mindst 70 Tons.

at Kutteren bemandes med 8 á 12 Færinger samt nogle med Sildefiskeriet og Tilberedning af Fangsten kyndige Nordmænd, hvilket Antal bestemmes af Ansøgeren, dog at der det første Aar ikke maa være færre end 4.

at Forsøgene foretages alene efter norsk Mønster.

at Forsøgene udføres i 3 paa hinanden følgende Aar fra Begyndelsen af Juni til Oktober Maaneds Udgang, dog saaledes, at det overlades til Andrageren at bestemme, hvorvidt Forsøgene skulle fortsættes efter 15de September.

at der føres nøjagtig Journal over Fiskeriet, og

at der aarlig indsendes Beretning til Justitsministeriet om Udfaldet af Fiskeriet.

Ved *2den Behandling, den 1ste September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 5te September*, vedtoges Udvalgets Forslag ved Navneopraab enstemmig med 21 Stemmer *(fraværende:* Müller).

Den 8de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting,

Thorshavn, den 7de September 1906.

I Samlingen 1905 androg Lagtinget hos det høje Ministerium om, at samme vilde udvirke, at der i de nærmeste 3 Finansaar blev ydet Skibsreder Jens Andreasen af Thorshavn et Tilskud af henholdsvis 7000, 6000, og 5000 Kr. aarlig til Foretagelse af Forsøg med Sildefiskeri saavel efter norsk som efter flamsk Mønster i 3 Aar — fra Begyndelsen af Juni til Slutningen af Oktober — for ved saadanne Forsøg at indøve færøske Sildefiskere i det nævnte Fiskeri.

Efter at have brevvekslet med Landbrugsministeriet — der har indhentet Fiskerikonsulentens Erklæring — og efter at have indhentet fornyede Udtalelser fra Andrageren, har Justitsministeriet ved Skrivelse til Amtet af 7de April d. A. udtalt, at samme er villigt til at søge udvirket, at der af Statskassen ydes Andrageren et Tilskud af i alt 10,000 Kr. til Anstillelse af Forsøg med det nævnte Fiskeri alene efter

norsk Mønster, og paa nærmere angivne Betingelser, under Forudsætning af, at Lagtinget ønsker Sagen fremmet i Overensstemmelse hermed. Ved den nævnte Skrivelse imødeses Lagtingets Stilling til Sagen samt Forslag om, hvorledes Bevillingen formenes at burde stilles til Raadighed.

Sagen blev ved første Behandling henvist til et Udvalg paa 3 Medlemmer, som i Betænkning af 28de f. M. foreslog Tinget at udtale følgende:

— —

(se Udvalgsbetænkningen.)

Sagen blev derefter underkastet to Behandlinger, og ved 3dje Behandling den 5te ds. vedtoges foranstaaende Forslag enstemmig med 21 Stemmer, idet 1 Medlem var fraværende.

Idet sluttelig henvises til Udvalgsbetænkningen, som hoslagt medfølger — tillader Tinget sig allerærbødigst at anbefale Sagen til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

C. Berentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

Joen Poulsen

Til
Justitsministeriet.

XII. Statstilskud til Fiskeriforsøg ved Bären Eiland og Spitzbergen.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet:*

Justitsministeriet.

København, den 19de Januar 1906.

Hoslagte hertil indkomne Andragende af 19de f. M., hvori Gregorius Johannesen af Thorshavn anholder om Statstilskud til et Fiskeriforsøg med en Sejlkutter fra Færøerne til Øerne Behrend Island og Spitzbergen, skal man anmode Hr. Amtmanden om at forelægge for Lagtinget, hvorefter Sagen forventes tilbagesendt hertil, ledsaget af de Ytringer, hvortil De selv maatte finde Dem foranlediget.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Det i Skrivelsen ommeldte *Andragende* er saalydende:

I indeværende Aar har Lagtinget, foranlediget ved et Andragende fra Skibsreder Napoleon Andreasen her af Byen, vedtaget en Indstilling til det høje Ministerium om en Bevilling af Statskassen til 2de Fiskeriforsøg til Grønland med færøske Skibe*). Tinget har indstillet Hr. N. Andreasen til at foretage den ene Tur, hvorimod der, saa vidt mig bekendt, ikke har foreligget Andragende fra nogen anden om at komme i Betragtning til at foretage den anden Tur. Jeg var i Island med min Fiskekutter, da den heromhandlede Sag var for i Lagtinget, ellers vilde jeg have indsendt dette mit Andragende til Lagtinget og ventelig faaet dettes Anbefaling.

Det er min ærbødige Ansøgning til det høje Ministerium, at jeg maa erholde Understøttelse til et Fiskeriforsøg med en Sejlkutter fra Færøerne ikke til Grønland, men til Øerne Behrend Island og Spitzbergen. Jeg har haft Lejlighed til at erkyndige mig om Fiskeriforholdene ved disse Øer og har erholdt Bekræftigelse paa, at der i hvert Fald enkelte Aar i Maanederne Juni—September er tilstede Masser af Torsk paa Bankerne deromkring. Netop fordi Spitzbergen og Grønland ere fjernede fra hinanden ved betydelige Strækninger, forekommer det mig, at der er Grund til, at de besluttede tvende arktiske Fiskeriforsøg udgik hver til sit Sted istedetfor til Grønland alene, hvor Isen nemlig det ene Aar kan lægge Hindringer i Vejen for begge Ekspeditionerne. Det vilde ogsaa være en Vinding, om man ved Spitzbergen saavel som ved Grønland kunde finde gode Fiskebanker.

Jeg forpligter mig til at aflægge Beretning om Ekspeditionens Udfald efter de Regler, som det høje Ministerium maatte foreskrive og at opfylde de øvrige Betingelser, som man maatte forlange for Statssubventionens Ydelse, idet jeg skal tilføje, at jeg stiller mig ganske ens med Hr. N. Andreasen med Hensyn til Subventionens Beløb.

Thorshavn, den 19de December 1905.

Underdanigst

Gregorius Johannesen.

Til
Justitsministeriet.

Ved den *foreløbige Behandling, den 7de August,* vedtoges det efter Forslag af Patursson, at henvise Sagen til *Udvalget for forskelligartede Sager.*

Den 1ste September fremlagdes følgende af Udvalget (Ordfører: Winthor) afgivne

Betænkning:

Ved Skrivelse af 19de Januar d. A. har Justitsministeriet gennem Amtmanden over Færøerne udbedet sig Lagtingets Betænkning angaaende et Andragende fra Gregorius Johannesen af Thorshavn om Statstilskud til Fiskeriforsøg med Sejlkutter fra Færøerne til Øerne Bären Eiland og Spitzbergen.

Sagen er overgivet nedenstaaende Udvalg til Betænkning, og skal man i saa Henseende tillade sig at udtale:

*) Se Lagtingstidende 1905, særlig B. XXX.

Da der i sidste Aars ordinære Samling forelaa et Andragende fra Skibsreder N. Andreasen af Thorshavn om Statstilskud til Fiskeriforsøg ved Grønland, mødte dette Andragende almindelig Velvilje hos Tinget og blev der enstemmig vedtaget at anbefale Andragendet til Statsstøtte, hvilket som bekendt førte til et godt Resultat, idet Forsøget, der allerede er i Gang, udføres for den kgl. grønlandske Handels Regning. Naar der nu atter i Aar foreligger et Andragende i lignende Retning, kun med den Forskel, at Forsøgene skal gøres paa et andet Felt, nemlig ved Øerne Bären Eiland og Spitzbergen, finder Udvalget, at der ogsaa i dette Tilfælde vil være samme Anledning som i Fjor at indstille Andrageren til Statsstøtte.

Udvalget skal her tillade sig at fremsætte nogle almindelige Bemærkninger:

Naturforholdene paa Færøerne, hvor et ugunstigt Vejrlig lægger saa store Hindringer i Vejen for et nogenlunde produktivt Landbrug, har i Forbindelse med bekvem Adgang til fiskerige Have henvist Færingen til at søge sin væsentligste Næring fra Søen ved Fiskeri. Efterhaanden som Folkemængden er vokset — og Stigningen har været meget stærk under de senere Aars gunstige Livsvilkaar — er Antallet af større søgaaende Kuttere stadig øget, saaledes at Færingerne nu eje en Flaade af Fiskekuttere paa henved 150 Stykker, hvilket maa siges at være meget betydeligt i Forhold til Folkemængden, c. 17,000 Mennesker, naar man tager i Betragtning, at den almindelige Bemanding til hver Kutter er fra 10 til 18 Mand. Som Fiskere har Færingerne vundet sig et godt Navn, og man fejler næppe, naar man regner dem blandt de allerdygtigste.

Mangel paa Kapital har imidlertid staaet som en Hindring for, at Færingerne, hvor det gælder mere moderne Fangstskibe — Damptrawlere — og Redskaber, har kunnet følge med i denne Udvikling. Den Risiko, der er forbunden med de nye Fangstmaader, hvor større Kapital er engageret, har hidtil henvist Færingen til at vedblive med Kutterfiskeriet, der hvad den kvantitative Mængde i Fangst og Penge angaar, ikke staar i noget Forhold til de nyere Driftsmaader, men samtidig heller ikke er forbundet med disses større Risiko. Det Fangstfeldt, Færingerne med deres Kuttere hidtil har søgt, er hovedsagelig Havene omkring Færøerne og Island samt lejlighedsvis ved Rockall, ligesom enkelte Forsøg ere gjorte ved Øen Jan Mayen, dog endnu uden nævneværdigt Resultat for det sidste Steds Vedkommende, maaske især af den Grund, at man ikke har ment sig at have haft Raad til enkeltvis og paa egen Risiko at lade Forsøgene strække sig udover en længere Tid af Fiskerisæsonen.

Den stadig øgede Mængde af Damptrawlere, — engelske, tyske, m. fl. Nationers — som nu til alle Tider af Aaret søge til Farvandene omkring Færøerne og Island, har bevirket, at de hidtil af Kutterne søgte Fangstpladser blive saa udnyttede, at Fiskeriet med Haand- eller Langline næsten umuliggøres. Og dette Forhold er blevet værre Aar for Aar, idet de moderne Redskaber nu ved stadige Forbedringer tillade Fiskeri paa omtrent samme Havdybde som den Kutterne kan søge med Haandline. — Naar Kutterfiskeriet alligevel har givet et forholdsvis godt Udbytte i de sidste Aar, maa det væsentligst tilskrives de usædvanlig høje Fiskepriser.

At Færingerne allerede nu, drevne af Omstændighederne, maa se sig om efter andre Fangstfelter, er kun naturligt, og et fremtidigt lønnende Fiskeri med Kuttere maa vel siges at bero paa, om nye Fangstfelter kan opdages. Men saadanne Ny-Forsøg kan ikke ventes at komme i Gang uden med betydelig Støtte fra det Offentlige. Der vil være for meget at risikere for den enkelte ved Forsøg i ukendte Farvande, naar han ikke skal være sikker paa pekuniær Støtte.

Andrageren, Gregorius Johannesen, hører til vore dygtigste og mest indsigtsfulde Skibsførere og maa siges at være fuldt ud kvalificeret til at lede det Forsøg, han agter at gøre med Fiskeri ved Bären Eiland og Spitzbergen, hvis han kan opnaa Statsstøtte dertil.

Med Hensyn til Størrelsen af det ansøgte Statstilskud anfører Andrageren, at han vil stille sig ganske ens med N. Andreasen, hvis Andragende i Fjor gik ud paa, at der ydedes ham et Tilskud paa 4—10,000 Kr. i Forhold til Togtets

Udbytte. Derhos forpligter Andrageren sig til at aflægge Beretning om Ekspeditionens Udfald efter de Regler, som Justitsministeriet maatte foreskrive. Udvalget finder, at et eventuelt Statstilskud ikke kan sættes lavere end ansøgt, hvis Andrageren ikke skal løbe alt for megen Risiko derved, ligesom Udvalget ogsaa mener, at det bør stilles som en Betingelse for Subventionens Ydelse, at Andrageren aflægger Beretning for Offentligheden om de Erfaringer, han har indvundet ved sit Forsøg, helst saa detailleret som muligt.

I Henhold til det anførte skal Udvalget foreslaa til Vedtagelse:

1. Lagtinget skal paa det bedste anbefale, at der ydes Andrageren det ansøgte Statstilskud paa indtil 10,000 Kr. i Forhold til Togtets Udbytte til Fiskeriforsøg med Sejlkutter til Øerne Bären Eiland og Spitzbergen.
2. Det betinges for Subventionens Ydelse, at Andrageren efter Ekspeditionens Slutning aflægger detailleret Beretning om de Erfaringer, han maatte have indvundet under sit Fiskeriforsøg ved de ovennævnte Pladser. Justitsministeriet foreskriver Reglerne for en saadan Indberetning og til hvilken Myndighed den skal aflægges.

Ved *2den Behandling, den 6te September*, overgik Sagen til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 13de September*, vedtoges Udvalgets Forslag ved Navneopraab enstemmig med 18 Stemmer (*stemmer ikke*: Dam; *fraværende*: Provsten, Olsen, T. J. Petersen).

Den 14de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting,

Thorshavn den 14de September 1906.

Til

Justitsministeriet.

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 13de Januar d. A. til Amtmanden over Færøerne udbedt sig Lagtingets Betænkning over et med bemeldte Skrivelse fremsendt Andragende fra Fiskeskipper Gregorius Johannesen af Thorshavn om et Tilskud fra Statskassen paa indtil 10,000 Kr. til Fiskeriforsøg ved Øerne Bären Eiland og Spitsbergen.

Sagen blev henvist til et Udvalg paa 3 Medlemmer, som under 31te f. M. afgav sin Betænkning i Sagen og foreslog til Tingets Vedtagelse:

— —

(se Udvalgsbetænkningen).

Efter at Udvalget havde afgivet sin Betænkning i Sagen, blev man bekendt med, at der fra norsk Side i forrige Aar var foretaget Forsøg med Langlinefiskeri ved de i Andragendet omméldte Pladser. Beretning herom indeholdes i »Aarsberetning vedkommende Norges Fiskeri for 1905«. Forsøgene ere faldne mindre heldigt ud, hvilket maa tilskrives forskellige Omstændigheder, maaske hovedsagelig Mangelen paa brugelig Agnsild. Lagtinget har dog ikke heraf fundet Anledning til at forandre sit Standpunkt i Sagen, idet man har ment,

at der ved det omtalte norske Forsøg ikke er indvunden nogen paalidelig Erfaring for, hvorvidt der kan paaregnes et fremtidigt lønnende Fiskeri ved de nævnte Øer eller ej. Medens de norske Forsøg udelukkende ere gjorte med Langline, vil Andrageren, saaledes som Fiskeriet sædvanlig foregaar fra de færøske Kuttere, gøre Forsøget hovedsagelig med Haandline, hvilket vil betyde en væsentlig Forandring i Forsøgsmaaden.

Sagen er undergaaet 3 Behandlinger i Tinget, og ved den endelige Afstemning vedtoges Udvalgets Indstillingspunkter, hvortil intet Ændringsforslag var stillet, enstemmig med 18 Stemmer, idet 3 Medlemmer vare fraværende og 1 Medlem stemte ikke.

Idet man i øvrigt skal henvise til den afgivne Udvalgsbetænkning og tilbagesender Andragendet, tillader Tinget sig at anbefale, at der ydes Andrageren det ansøgte Statstilskud paa de i Indstillingen nævnte Betingelser.

C. Berentsen. *M. A. Winther.*

Joen Poulsen.

XIII. Forandringer i Trøloven.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Aar udsatte Sag om *Forandringer i Trøloven.**)

Ved den *foreløbige Behandling, den 7de August,* vedtoges det efter Forslag af T. J. Petersen at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i et følgende Møde uden Afstemning valgtes: *Dam, Olsen, T. J. Petersen, Hentze* og *J. H. Poulsen.*

Den 6te September fremlagdes følgende, af Udvalgsmedlemmerne *T. J. Petersen* (Ordfører), *Dam* og *Olsen* afgivne

Betænkning:

Til at afgive Betænkning vedrørende den fra Tingsamlingen 1905 udsatte Sag angaaende Forandringer i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 om Afhændelse

*) Se Lagtingstidende 1905, særlig B, XXXVII.

af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne blev der nedsat et Udvalg paa 5 Medlemmer. Udvalget har ikke kunnet enes om en fælles Udtalelse eller Indstilling.

Udvalgets Medlemmer Olsen og Petersen slutte sig til de af et Flertal af det i Sagen forrige Aar nedsatte Udvalg i Betænkning af 8de Septbr. fremsatte Betragtninger, til hvilke vi tillade os at henvise, idet vi bemærke:

De i ovennævnte Lovs §§ 10 og 11 indeholdte Bestemmelser om, at der hverken maa afhændes eller udlejes Arealer af Udmarken til Opdyrkning i mindre Arealer, end at hvert enkelt af disse kan afgive Sommer- og Vinterfoder til en Ko eller tjene til at udbringe et saadant Foder, er paa mange Steder en Hæmmer af al Opdyrkning paa Grund af, at der ikke findes tilstrækkelig Jord, som kan siges at være egnet til Opdyrkning. En Ændring i disse Bestemmelser er derfor højlig paakrævet.

Grunden til, at Sagen forrige Aar blev udsat, var Fremkomsten af et Forslag til Beslutning gaaende ud paa, at Ændring i Trøloven foretages i Forbindelse med de andre Landbovæsenet vedkommende Love samt Omordning af Godsadministrationen. Forslagsstillerne udtale dernæst den Formening, at Trøloven ogsaa paa andre Punkter trænger til Ændringer. Til indeværende Samling er yderligere fra dem fremkommet Forslag om, at Lagtinget tager hele Landbolovgivningen under Overvejelse, og nedsætter en Kommission til at overveje og fremkomme med Forslag til Ordningen af disse Forhold.

Det kan ikke antages, at et saa omfattende og vanskeligt Arbejde som det her antydede kan blive tilendebragt i en nær Fremtid, og det vilde derfor være i høj Grad uretfærdigt at udskyde paa ubestemt Tid og efter al Sandsynlighed i adskillige Aar Ophævelsen af en Bestemmelse, som lægger et saa stort Baand paa Udviklingen, som den nævnte Bestemmelse i Trøloven gør. Med Hensyn til, at Trøloven ogsaa paa andre Punkter trænger til Forandringer, bemærkes, at det er muligt, at der i denne Lov ligesom saa mange andre kan være Bestemmelser, som kunde ønskes anderledes, men noget særlig fremtrædende uheldigt kan ikke indrømmes, at den indeholder, og formene vi, at det vilde være heldigere, om Forslagsstillerne havde fremhævet de efter deres Opfattelse uheldige Bestemmelser, i Stedet for kun en Udtalelse i Almindelighed.

Vi maa formene, at den omhandlede Lov er ret heldigt affattet; men hvad der i flere Tilfælde gør det vanskeligt at fremme Opdyrkningen, er de uheldige og indviklede Ejendomsforhold, navnlig hvor Private ere Medejere, og hvor Brugsrettigheder som Tørveskærs- og Udrægsterrettigheder gøre sig gældende. Disse Forhold kunne formentlig ikke komme ind under denne Lov saa længe man ikke vil gaa til Ekspropriation af privat Ejendom, for hvilket der ikke hidtil har syntes at være Stemning i Tinget og heller ikke noget fremtrædende Ønske i Befolkningen.

Vi tillade os derfor at anbefale til Tingets Vedtagelse hoslagte Udkast*) til Lov om Forandring i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 angaaende Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne, hvilket Udkast er enslydende med det af Udvalgets Flertal f. A. fremsatte Forslag.

Medundertegnede Dam ser ingen Grund til at fravige den Stilling, som jeg tog til Sagen forrige Aar, og maa derfor henholde mig til det af mig dengang stillede Forslag og anbefale hoslagte med dette ligelydende Forslag**) til Tingets Vedtagelse. Jeg skal i Forbindelse med de Udtalelser, jeg fremkom med i Udvalgsbetænkning af 8de Septbr. f. A. og Anmærkningerne til det af mig fremsatte Lovudkast af 7de s. M., tillade mig at anføre følgende yderligere Motivering af mit Standpunkt:

Jeg mener ikke at kunne gaa med til at forandre Lovens § 10 derhen, at der ogsaa skal kunne ske tvungen Afstaaelse af mindre Lodder end et Sommer- og Vinterfoder; thi, hvor der ikke af en Kongshauge kan tages saa meget, kan man baade gaa ud fra, at Haugen ikke bør miste det sidste Areal af dyrkbar

*) Vedhæftet som *Bilag 5*.

**) Vedhæftet som *Bilag 6*.

Jord, den har, og at Opdyrkning af Trølodder paa et saadant Sted ikke har mere Betydning og Fremtid for sig, end at man kun kan overlade den at udvikles ad Frivillighedens Vej. Hvad angaar Lejemaal paa mindre Lodder end et halvt Sommer- og Vinterfoder, da vil dette antagelig kun sjældent forekomme, og kun naar Jord indtages til Dyrkning af Hauger, hvor Odelsjord og Kongsjord ligger sammen.

Samme Dag (6te September) fremlagdes følgende, af Udvalgsmedlemmerne *J. H. Poulsen* og *Hentze* afgivne

Betænkning:

Det Udvalg, der blev nedsat til at afgive Betænkning i denne Sag, har ikke kunnet enes om at afgive en fælles Betænkning, — hvorved her skal bemærkes, at de fire af Udvalgsmedlemmerne er de samme, der sad i Udvalget angaaende samme Sag i forrige Aars Lagtingssamling, — idet D'Hrr. Petersen og Olsen holde paa Flertallets Forslag fra forrige Aar uden nogen Forandring, Dam og Hentze paa deres respektive Mindretalsforslag fra forrige Aars Samling.

Undertegnede, der er kommen ind i Udvalget som nyt Medlem, tog i forrige Aars Samling den Stilling til Spørgsmaalet, at Sagen ikke burde fremmes paa Grundlag af noget af de fremkomne Forslag, dels da jeg ansaa Trøloven af 1899 for at trænge til Revision paa flere Punkter end af Udvalget, Flertallet og Mindretallene berørt, og dels da jeg ansaa det for nødvendigt for en heldig Revision af ommeldte Lov, at andre Landboverseenet vedkommende Forhold paa samme Tid toges under Overvejelse. Mit Syn paa disse Forhold samt eventuelle Forslag i Retning af den Vej, man burde slaa ind paa, kunde jeg ikke i den Tid, der er levnet Tingmedlemmerne i en Tingsamling, faa Lejlighed til nærmere at klargøre, men foreslog i et Forslag til Beslutning, at Sagen udsattes til næste Aar, indeværende Samling.

I Mellemtiden har jeg sammen med et andet Tingmedlem, M. A. Winther, i en Piece, der er omdelt blandt Tingmedlemmerne, forsøgt at klargøre min Stilling til Opdyrkningsspørgsmaalet i Forbindelse med nogle Bemærkninger om vor Landbolovgivning i det hele.

Det vilde være Gentagelser her i nærværende Betænkning at komme nærmere ind paa, hvad vi i ommeldte Piece har fremholdt; men min Stilling som Medlem af Udvalget og mit Forhold til de fra Udvalget, Flertallet og Mindretallet, fremsatte Forslag til Forandringer i Trøloven gør, at jeg i Korthed maa berøre min Sær-Stilling.

Angaaende Spørgsmaalet om de Ændringer, der tilsigtes med de fremkomne Forslag, nemlig Forandringer i Trølovens §§ 10 og 11, skal jeg kun bemærke, at jeg ikke indser nogen absolut Nødvendighed af en Ændring i Trølovens Bestemmelse paa disse Punkter, nemlig Loddernes Størrelse, saa meget mere som jeg her, efter hvad jeg har kunnet faa oplyst gennem Tingets Stilling til den samme Sag gennem flere Behandlinger, staar paa det Standpunkt, som Tingets Flertal gennemgaaende har holdt paa, nemlig Lodder af Størrelse et Vinter- og Sommerkofoder, hvorved man naar at skabe selvstændige og uafhængige Brug.

At denne Bestemmelse, hvis det kan tænkes muligt at praktisere den overalt, er den mest betryggende og tiltalende indrømmes vel af alle; og jeg finder, at man her skal være varsom med at fravige dette Tingets Standpunkt, uden at have lagt alt fornødent Arbejde ind i at kunne føre det ud i Virkeligheden.

Det skal indrømmes, at der efter det Forhold, hvori Kongs- og Odelsgodset ofte er sammenblandet i forskellige Bygder, vil være vanskeligt at efterleve Trølovens Bestemmelser, saaledes at der kan skabes en videregaaende Opdyrkning. Man kunde i saa Tilfælde, selv om man holdt paa Principet i Trøloven angaaende Loddernes Størrelse, være tilbøjelig til at følge Flertallet i dette

Forslag, dog saaledes, at der i hvert enkelt Tilfælde forelaa en Udtalelse fra den stedlige Landvæsenskommission om, hvorvidt den tilraadede en Fravigelse fra Trøloven's Bestemmelse. Men jeg skal ikke komme nærmere ind paa dette Spørgsmaal, da jeg finder, at Spørgsmaalet maa kunne løses paa anden Maade.

I de foreliggende Forslag gaar man med Hensyn til Overdragelsens Art ud fra samme Grundsætning som i Trøloven af 1894, nemlig at denne skal ske i Form af Salg til privat Eje. Allerede paa dette Punkt, som for mig er blevet et af de væsentligste, har jeg maattet tage Afstand fra de øvrige Udvalgsmedlemmer, idet jeg her i Principet, hvilket jeg ikke agter at fravige, holder paa Overdragelsesformen: Arvefæste. Mit Syn paa denne Overdragelsesform og min Begrundelse heraf findes tydeligt fremholdt i den førnævnte Piece om »Vore Landboforhold«. Ogsaa her kan jeg paaberaabe mig Lagtingets Standpunkt i tidligere Samlinger, og som det kun har fraveget, da det viste sig, at tidligere Regeringer ikke vilde forelægge Rigsdagen noget Forslag til en Trølov, hvor man holdt paa Arvefæste som Besiddelsesform. At Opfattelsen af dette Spørgsmaal nu turde være undergaaet en Forandring hos Regeringen, er næppe utænkeligt, i hvert Fald kan man regne med Tilslutning fra en stor Del af Rigsdagens Medlemmer.

Som endnu en Grund, der taler for, at man fremdeles bør holde paa Lagtingets tidligere Standpunkt vedrørende dette Spørgsmaal, skal her, som af mig andetsteds berørt, anføres, at man, saalænge man holder paa Statsfæste for Kongsgodsets Vedkommende, rettelig og som et retfærdigt Hensyn overfor Kongsfæsterne bør være varsom med at skabe en Stand af Selvejere paa Grundlag af udskiftede Dele af Kongsfæstet; og naar man regner med den almindelige Stemning her til Lands, selv blandt den største Del af Fæsterne, vil den for den overvejende Del være for at beholde det nuværende Fæstegods som Statseje. Paa Trods af en saadan Stemning overfor Kongsgodsets Bevarelse som Samfundseje kan jeg ikke finde det berettiget og retfærdigt og efter mit Syn alt andet end samfundsgavnligt at holde paa Overdragelse til Privateje af Parceller fra Fæstejorden.

Da jeg sammen med Medlem af Tinget, Winther, fremlagde min Henstilling til Tinget om at tage under Overvejelse vore Landboforhold i deres Helhed, var det ud fra den Forudsætning, at Sagen angaaende Forandringer i Trøloven optages som Led i Arbejdet for en Revision af hele vor Landbolovgivning.

Naar Trøloven af 1894 ikke har svaret til de Forventninger, der i sin Tid blev stillede til den, kan det næppe søges i det Forhold, at den sætter Grænsen for Loddernes Størrelse til 1 Sommer og Vinterkofoder, men maa nærmere søges i, at den ikke er tilstrækkelig afpasset efter vor øvrige Lovgivning, baade hvor denne berører Landbovæsenet og Administrationen. Skulde man fremdrage en enkelt Passus i Loven, der ofte volder Vanskeligheder, behøver man kun at henvise til Bestemmelsen om, at Udskiftningen kun maa finde Sted, naar den ikke er til væsentlig Skade for Fæstet. Det vil være indlysende, at Fortolkningen af dette Punkt kan være yderst forskellig.

En væsentlig Aarsag til, at Opdyrkningen ikke har taget noget betydeligt Opsving efter Trølovens Emanation, er efter min Mening den, at det oftest vil falde besværligt og bekosteligt for en Arbejdsmand at hegne og grundforbedre (nydyrke) sin Lod uden pekuniær Støtte. Der vil som Regel — særlig hvor Opdyrkningsforholdene er vanskelige — hengaa altfor lang Tid til uproduktivt og ulønsomt Arbejde.

Her mener jeg, at Trømanden skulde have Adgang til et billigt Driftslaan i Ligned med, hvad der tilstaas danske Husmænd fra Statskassen, og dette vil uden Tvivl lettere kunne opnaas, naar Besiddelsesformen blev Arvefæste. Et Forslag fra et Medlem af Tinget, som netop tager Sigte paa dette Forhold, foreligger allerede i indeværende Samling, og vil forhaabentlig nyde Fremme i en heldig Form.

Udvalgsflertallets Forslag skal jeg kun berøre, for saa vidt det angaar Nedsættelsen af Normen »et Sommer-Vinterkofoder« til 1 Vinterkofoder, »hvor der ikke findes rigelig megen Jord«. Skønt der som foran bemærket er en Del,

der taler til Fordel for dette Standpunkt, finder jeg, at man mere hensigtssvarende kom udover Spørgsmaalet ved en Lov, der tillod Ekspropriation af Odelsgods til Opdyrkning og Sammenlægning med Kongsgods, hvor dette udgjorde en saa ringe Del af det samlede Jordegods, at berettigede Krav om Jord til Opdyrkning ikke kunde ske Fyldest i Henhold til Trøloven.

At den her anviste Vej peger i den rigtige Retning bevises formentlig af, at Opdyrkningen omkring paa Øerne ofte sker paa den Vis, at enkelte Mænd faa Tilladelse fra Jordegodsbesidderen (Kongs og Odels) til at indtage til Opdyrkning Parceller af en bestemt Størrelse, uden at de enkelte Lodsejere indhegner i Forhold dertil. Disse Trøer blive som Regel Lejetrøer, og Besidderne svarer en aarlig Afgift til den samlede Ejendom. I min Valgkreds kendes denne Form dog ikke.

Mindretallet (Hentzes) Forslag vil efter min Mening, ifald man holder paa Overdragelse til Privateje, være at foretrække fremfor Flertallets og Mindretallets (Dams). Er Talen derimod om Arvefæste, vil dette Forslag være umuligt; men det er vel udelukkende stillet under Forudsætningen: Privateje.

Jeg har saaledes ikke kunnet følge noget af de fremkomne Forslag, men har indenfor Udvalget holdt paa, at man sætter Sagen i Forbindelse med den anden af mig indbragte Sag om »Vore Landboforhold«, og har af den Grund ikke villet fremkomme med noget Forslag, sigtende til Ændringer i Trøloven, men vil foreslaa, at Spørgsmaalet udsættes til videre Behandling i en eventuel Kommission, som jeg agter at foreslaa nedsat i den anden berørte Sag.

Jeg skal derfor i Henhold til det foranførte tillade mig at foreslaa til Vedtagelse:

> Sagen angaaende Forandringer i Lov af 13de April 1894 angaaende Afhændelse af Trøer og Grundstykker af Statens Fæstegods paa Færøerne udsættes indtil videre.

Medundertegnede, der principielt kan slutte mig til Mindretallet J. H. Poulsens Forslag om at underkaste vor Landbolovgivning en samlet Revision, ligesom jeg ogsaa i de fleste Enkeltheder ser paa Tingene saaledes som af nævnte Mindretal fremhævet, skal dog bemærke, at jeg stiller mig tvivlende overfor, om hvorvidt Arvefæste som Brugsform er at foretrække fremfor Selveje. Yderligere tillader jeg mig at fremhæve, at Tiden allerede er inde for en indgaaende Undersøgelse angaaende, hvordan Trøloven af 13de April 1894 har vist sig at virke, samt at der skabes en orienterende Plan over, i hvilken Udstrækning Opdyrkningen ifølge nævnte Lov tænkes gennemført paa de forskellige Fæstebrug overalt her paa Øerne. Naar jeg særlig tillader mig at fremhæve *dette* Forhold, er det, fordi det staar klart, at Besiddelsesretten for saa mange Fæsters Vedkommende gøres utryg, idet paagældende til ingen Tid er i Stand til at overskue, i hvilken Maalestok Afhændelsen vil blive gennemført paa dens Fæster, og saaledes forhindrer Foretagsomhed. Ligeledes, hvad den saa ofte omtalte Udstykning af de største Fæster angaar, forekommer det mig indlysende, at om sligt skal iværksættes, maa det ske under den Form, at man saavidt muligt undgaar Fællesskab, idet saadant altid vil virke hæmmende paa den fri Benyttelse af ens Bedrift.

Hvis en eventuel Udstykning skal ske i et heldigt Spor og ikke virke forstyrrende og hæmmende, vil mange Hensyn være at tage, og en saglig og nøje Overvejelse af alle herhen hørende Forhold behandles bedst i en Kommission som af Mindretallet J. H. Poulsen foreslaaet.

Mit principielle Forslag bliver derfor Mindretallets J. H. Poulsens, mit subsidiære:

Forandringer i Trøloven af 1894 sker i den af mig i mit Forslag fra forrige Aar foreslaaede Retning, i hvilken Henseende henvises til Motiverne for dette Forslag, Lagtingstidende B 1905 Folio 182.

Det af Udvalgsmedlem *Hentze* fremsatte Udkast til Forandring i Trøloven er saalydende:

I Stedet for 1ste Punktum sættes følgende:

De paagældende Arealer overdrages, efterhaanden som Begæring derom fremkommer, til Selvejendom. For saa vidt Trøer eller Trøparter angaar, sker Afhændelsen ikke i mindre Stykker end, at hvert enkelt af disse i opdyrket Stand kan enten afgive Sommer- og Vinterfoder til 1 Ko eller tjene til at udbringe et Kofoder sammen med anden tidligere eller samtidig til Opdyrkning indtagen Kongs- eller Odelsjord. I det sidstnævnte Tilfælde skulde Jorderne i Reglen udgøre et sammenhængende Stykke; dog kan Godsbestyrelsen, hvor særegne Omstændigheder tale derfor, indvilge i, at de ligge paa indtil 2 Steder. Jorderne skulle ved tinglæst Dokument sammenlægges og kunne derefter ikke uden Amtets Samtykke (jfr. § 5) atter udstykkes. Odelsjord, som saaledes sammenlægges med en af Kongsgodset indtagen Trøpart, kan, uanset Bestemmelserne i Lov af 4de Marts 1857 § 17, med Amtets Samtykke adskilles fra den Jord, til hvilken den hidtil har hørt. Trøer og Trøparter overdrages med Forpligtelse for Køberen til at have Jordstykket behørig indgærdet inden 5 Aar, sker dette ikke, falder Stykket tilbage til Fæstet, og Købesummen forbrydes til Fordel for Statskassen.

Ved *2den Behandling, den 11te September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 14de September*, sattes *det af T. J. Petersen og Olsen fremsatte Forslag* først under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 13 Stemmer (*stemmer ikke:* Patursson, Hentze, J. H. Poulsen, Simun av Skarði, Winther, Simun úr Konoy, Dam, Formanden; *fraværende*: Provsten). Derved betragtedes de øvrige Forslag som bortfaldne.

Den 15de September oplæstes og vedtoges en saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting,

Thorshavn, den 14de September 1906.

I 1905 fremkom der fra et af Tingets Medlemmer en Skrivelse, hvori henstilles, om der ikke maatte findes Grund til at foretage den Forandring i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 §§ 10 og 11 angaaende Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne, at der gives Tilladelse til Overdragelse henholdsvis til Selvejendom og Leje af Jordstykker paa 1 Vinterkofoders Størrelse, i Stedet for, at der efter de nugældende Bestemmelser ikke maa overdrages i mindre Arealer end 1 Sommer- og Vinterkofoder. Sagen blev over-

givet til et Udvalg paa 5 Medlemmer, som delte sig i et Flertal paa 3 Medlemmer medens 2 Medlemmer indtoge hver sin Særstilling.

Udvalget afgav Betænkning under 8de September f. A. samt stillede 3 forskellige Forslag til Lov om Forandringer i ovennævnte Lov af 13de April 1894. Imellem Sagens 2den og 3dje Behandling fremsattes der af to af Tingets Medlemmer Forslag til Beslutning om, at Sagen udsattes til næste Aar, hvilket Forslag blev vedtaget.

Sagen blev attter taget under Overvejelse i indeværende Tingsamling og overgaves til et Udvalg paa 5 Medlemmer. Tre af Udvalgets Medlemmer afgav Betænkning den 6te d. M. og 2 Medlemmer den 4de ds. — To Medlemmer (Olsen og Petersen) stillede Forslag om Forandring i ovennævnte Lovs §§ 10 og 11, hvorefter der i visse Tilfælde vil kunne henholdsvis sælges og bortlejes Arealer paa 1 Vinterkofoders Størrelse. Et Medlem (Dam) stillede Forslag til Forandring i Lovens § 11 gaaende ud paa, at der skulde kunne udlejes Frøstykker af ubegrænset Størrelse. Et Medlem (Hentze) fremsatte som subsidiær Indstilling til Tingets Vedtagelse det af ham som Medlem af Udvalget i 1905 udarbejdede Forslag til Forandring i Lovens § 10, medens han principielt sluttede sig til det af et andet af Udvalgets Medlemmer (J. H. Poulsen) foreslaaede, nemlig »at Sagen udsattes indtil videre«.

Ved Sagens 3dje Behandling Gaars Dato blev det af Udvalgets Medlemmer (Olsen og Petersen) stillede Forslag til Lov om Forandringer i Lov Nr. 56 af 13de April 1893 §§ 10 og 11 vedtaget enstemmig med 13 Stemmer, idet 8 Medlemmer ikke stemte og 1 Medlem var fraværende. Hermed vare de øvrige Forslag bortfaldne.

Med Henvisning til de vedrørende Sagen, saavel f. A. som i indeværende Tingsamlinger afgivne Betænkninger og de forskellige fremkomne Forslag — som hoslagt fremsendes — tillader man sig allerærbødigst at andrage om, at det vedtagne Forslag ved det høje Ministeriums gunstige Forsorg maa blive ophøjet til Lov.

C. Bærentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Til
Justitsministeriet.

XIV. Forandringer i Grundforbedringsloven.

Den 7de August fremlagdes følgende *Andragende fra Lagtingsmand Weihe:*

Undertegnede tillader sig herved at henstille til Lagtingets Overvejelse, om der ikke maatte være Anledning til at foretage nogle Forandringer i Lov Nr. 63 af 12te April 1892 om Godtgørelse for udførte Grundforbedringer m. v. paa Statens Fæstegods paa Færøerne, navnlig saaledes, at Fæsteren kommer til at svare en mindre Rente af Laanene, som og skulle tilbagebetales med passende Afdrag.

Endvidere henstilles, om der ikke maatte være Grund til at søge udvirket, at ogsaa andre end Fæstere kunne opnaa Statslaan til Køb, Indhegning og Bebyggelse af Trøer.

Lagtingssalen, den 7de August 1906.

Ærbødigst

Andr. Weihe.

Ved den *foreløbige Behandling, den 10de August,* blev Sagen — efter at J. H. Poulsen havde taget et Forslag om Henvisning til Udvalget i Trøsagen tilbage — henvist til et særligt Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Müller, Weihe* og *Paturssen.*

Den 10de September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Weihe) afgivne

Betænkning:

Undertegnede Udvalg er af Lagtinget nedsat i Anledning af en Henstilling til Tinget fra Lagtingsmand A. Weihe, om der ikke maatte være Anledning til at foretage nogle Forandringer i Lov af 12te April 1892 om Godtgørelse for udførte Grundforbedringer m. v. paa Statens Fæstegods paa Færøerne, navnlig saaledes, at der kom til at svares en mindre Rente af Laanene, samt at disse tilbagebetales med et passende Afdrag. Der henstilles ogsaa, at andre end Fæstere kunne opnaa Statslaan til Køb, Indhegning m. v. af Trøer.

Udvalget maa fuldstændig indrømme, at det er af største Vigtighed, at Jordbrugerne kunne sættes i Stand til foretage Grundforbedringer, og at disse ikke taale de høje Renter af 4 pCt. aarlig for Laanene efter de nu gældende Regler.

Det færøske Jordbrug er i en langt mindre ydedygtig Stand end det danske. Da der ydes Laan til Tilvejebringelse af Jordlodder for Landbrugere i det øvrige Rige for 3 pCt. aarlig, formodes det, at Regeringen og Rigsdagen vil stille sig lige velvillig overfor Jordbrugere paa Færøerne.

Udvalget vil tillade sig at anbefale, at der gives Fæstere og Trømænd Statslaan til Grundforbedringer, Køb af Trøer, Indhegning og Bygningsforetagender.

Tiderne ere blevne trykkende for Jordbruget paa Grund af det Opsving, Fiskeriet har taget, og der er saa at sige ikke gjort noget for det færøske Jordbrug i Forhold til, hvad Tilfældet er i det øvrige Rige. At Loven udvides til ogsaa at gælde for Trømænd, mener Udvalget er ganske naturligt, da det maa siges at være haarde Betingelser, en Trømand har at begynde med, idet han skal indhegne og oprydde Trøen af Hauge, og det som Følge deraf maa vare længe, inden den kan yde ham sin fulde Nytte. Samtidig maa Trømanden opføre sin Beboelsesejlighed. Disse Udgifter vil Trømanden vanskelig kunne afholde uden offentlig Støtte. Det vil formentlig ikke blive større Summer, det kommer til at dreje sig om, og Ministeriet vil desuden altid have i sin Magt, ifølge § 2, at nægte Godkendelsen af Planen over de forskellige Foretagender, naar disses Realisation vil stille for store Krav til Statskassen.

I Henhold til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa efterfølgende Lovudkast*) til Lagtingets Vedtagelse.

---

*) Vedhæftet som *Bilag 7.*

Ved *2den Behandling, den 11te September*, vedtoges Lovforslagets enkelte Paragraffer og derefter Sagens Overgang til 3dje Behandling.

Den 14de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Udvalget til Lovforslaget:

Udkastets Titel forandres saaledes:

1. Lov for Færøerne om Godtgørelse for Grundforbedringer og Bygningsforetagender paa Statens Fæstegods, samt om Laan til mindre Jordbrugere.
2. I § 7, første Stykke, udgaa Ordene: »til Rydning, Afgravning«.
3. I § 8 forandres »otte« til »fire«.

Ved *3dje Behandling, samme Dag* (14de September), fik *Afstemningen* følgende Udfald:

§§ 1 og **2** vedtoges enstemmig med 14 St. **§§ 3—6** vedtoges enstemmig med 16 St. **§ 7:** Ændringsforsl. (Punkt 2) vedtoges enstemmig med 14 St., hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges enstemmig med 15 St. **§ 8:** Ændringsforsl. (Punkt 3) vedtoges enstemmig med 11 St., hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges enstemmig med 12 St. **§ 9** vedtoges enstemmig med 14 St. **§§ 10—12** vedtoges enstemmig med 15 St. **§ 13** vedtoges enstemmig med 16 St. *Lovens Titel:* Ændringsforsl. (Punkt 1) vedtoges enstemmig med 19 St. *Lovforslaget i dets Helhed* vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 21 St. (*fraværende*: Provsten).

Samme Dag (14de September) oplæstes og vedtoges en saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 14de September 1906.

Fra Lagtingsmand A. Weihe indkom der i indeværende Samling en Henvendelse til Tinget om, at der maatte være Anledning til at foretage nogle Forandringer i Lov af 12te April 1892 om Godtgørelse for udførte Grundforbedringer m. v. paa Statens Fæstegods paa Færøerne, navnlig saaledes, at der kom til at svares en mindre Rente af Laanene, samt at disse tilbagebetales med et passende Afdrag. Der henstilles ogsaa, at andre end Fæstere kunne opnaa Statslaan til Køb, Indhegning m. m. af Trøer.

Det i Sagen nedsatte Udvalg har under 9de September d. A. afgivet sin Betænkning og Lovudkast. Sagen er derefter bleven underkastet 2 Behandlinger i Tinget. Ved 3dje Behandling vedtoges Lovudkastet, ændret efter Ændringsforslaget, som indkom ved 3dje Behandling, enstemmig med 21 St., idet 1 Medlem var fraværende.

Idet Tinget fremsender denne Sag, tillader man sig under Henvisning til den afgivne Betænkning ærbødigst at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

C. Bærentsen. *Andr. Weihe.*

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XV. Forandringer i Udstykningslovgivningen.

Den 9de August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Færøernes Sorenskriveri*:

Færøernes Sorenskriveri.
Thorshavn, den 30te Juli 1906.

Under Arbejde paa Berigtigelse af Sorenskriveriets Jordfortegnelse møder atter og atter en Hindring, som vil umuliggøre et tilfredsstillende Resultat af Arbejdet.

Det vil være Færø Amt bekendt, at Forbudet i Lov af 4de Marts 1857 § 17 mod Udstykning af Jord i mindre Dele end hele Gylden aldrig har kunnet gennemføres i Praksis.

Grunden hertil er efter min Anskuelse for det første den, at den eneste Virkning, Forbudets Overtrædelse medfører, nemlig at Erhververen af Jord, solgt i Strid med Loven, ikke kan blive opført som Ejer i Jordfortegnelsen, ikke af Befolkningen i Almindelighed er følt som nogen stor Ulempe.

Det maa jo erindres, at det ikke er Reglen, at Jordegodset prioriteres, saa at Notering af Ejere i Jordfortegnelsen oftest ikke paakræves af Hensyn til Realkrediten, og at i Handel og Vandel det nøje indbyrdes Kendskab, der i Reglen vil være mellem Køber og Sælger indenfor de snævre færøske Samfund, erstatter den officielle Garanti for Sælgerens Berettigelse, som ellers søges i Skøde- og Panteregistrenes Udvisende.

Dernæst ligger en Grund til, at Udstykningsreglen ikke har kunnet overholdes, deri, at denne er *af en rent formel Natur*, saa at den i Anvendelsen ofte kommer til at virke stik imod sin Hensigt, at bevare Jorden mod overdreven Splittelse. Dette hænger sammen med, at Udstykningsloven savner sit nødvendige Grundlag, en Matrikel, der angiver de enkelte Ejendomslodder indenfor Matrikulenheden, Taksations Nummeret (Indengaardsbenævnelsen), saa at Retsskriveren, der skal paase Udstykningslovens Overholdelse, ikke kan se, *hvilken* Lod indenfor Taksations Nummeret, det er, der er Genstand for Overdragelsen, idet Dokumenterne *ikke kan betegne det overdragne Jordstykke individuelt*, men kun som en Andel (1 Gl. 10 Sk. o. s. v.) af det hele Taks. Nr.

Hvorledes Udstykningsforbudet i Praksis virker, vil bedst ses ved at betragte vedlagte Rids*) af et (tænkt) Stykke Indengaardsjord af 1½ Gyldens Størrelse, sammenholdt med det ligeledes vedlagte skematiske Uddrag af Jordfortegnelsen vedrørende samme Stykke Indengaardsjord.

Af Bilagene vil ses, at Jordstykket, et helt Taksations Nummer, er delt i 26 Lodder, af Størrelse fra 1 Gl. til 5 Sk. som ejes af 11 Personer.

Tænker man sig, at Ejeren E, der ifølge 2 Adkomster ialt ejer 1 Gl. 11⅔ Sk., sælger 5 Skind af sin Jord til H., der i Forvejen kun ejer 5 Sk., saa vil Skødet ved Tinglæsningen faa Retsanmærkning om, at Overdragelsen er i Strid med Udstykningslovgivningen, og H følgelig ikke bliver noteret som Ejer af de 5 Skind.

Dette er selvfølgelig i sin Orden, *hvis* de 5 Sk., der sælges, er 5 Sk. *af Lov* Nr. 1, der derved udstykkes. Hvis de 5 Sk. derimod er hele Lod Nr. 15, er det aabenbart, at dette Salg ikke burde modarbejdes, da det lægger et Stykke til H.s tilgrænsende Ejendom Lod Nr. 22.

Manglen ved Udstykningsreglen er den, at Retsskriveren ikke kan se,

*) Udelades her.

hvor det solgte Jordstykke ligger, og om Afhændelsen indeholder en virkelig Udstykning *eller ikke netop en hensigtsmæssig Omfordeling af Lodderne.*

Hvis E. i Stedet solgte 5 Sk. *til A.*, der i Forvejen ejer 1 Gl. 5 Skd. (Nr. 3 og Nr. 18), vilde dermed Skødet efter den herskende Fortolkning af Udstykningsloven, — hvorefter der kun paases, at ingen sælger Jordstykker under 1 Gl. til Folk, der ikke i Forvejen har mindst saa megen Jord, at denne i Forbindelse med den købte Jord udgør 1 Gl., og at ingen Ejers Andel i et Taks. No. ved Handelen bringes ned under 1 Gl., — ikke faa Anmærkning, og det selv om de 5 Sk., der sælges, er $^1/_4$ af Lod Nr. 1, altsaa en utvivlsom Udstykning.

Af disse Eksempler vil ses, at Loven virker efter en ganske abstrakt Formel og ikke tager fjærneste Hensyn til Ejendomsloddernes reelle Fordeling, ofte til Skade for sunde Ejendomsforhold.

Af Ridset vil fremgaa, at det var en ønskelig Ting, om H købte Lodderne 15, 16 og 23, der støde til hans Lod Nr. 22, og at D (Lod Nr. 25) købte sine Naboloddder 18, 19 og 24, men de til saadan Overdragelse sigtende Dokumenter vil efter Praksis faa Retsanmærkning om Overdragelsens Ugyldighed, hvis da ikke for H.s og D.s Vedkommende alle 3 Dokumenter læstes samtidig, saa at Retsskriveren kunde se, at H og D ved Købet hver erhvervede en hel Gl.

Den her omtalte Praksis er tilvisse ikke uangribelig, men det vil af de valgte Eksempler formentlig ses, at enhver Anvendelse af Lovreglen, hvorledes denne saa end fortolkes, altid vil blive Lotterispil og ligesaa ofte vil modvirke det, der skulde opnaas, som det modsatte.

Selvfølgelig er den praktiske Trang stærkere end Loven, og derfor bryder ingen sig om, at Adkomstdokumenterne faa Ugyldighedsanmærkning.

Følgen heraf er for Jordefortegnelsens Vedkommende, at den ikke lader sig berigtige for alle de Lodders Vedkommende, hvor Adkomstdokumenterne tidligere har faaet Anmærkning om Strid med Udstykningsloven. At disse ugyldige Adkomstbreve tælles i Hundreder, vil enhver vide, der er nærmere bekendt med de færøske Jordejendomsforhold.

Om vedblivende at holde paa Ugyldigheden af alle Overdragelser, der siden 1857 ere skete i Strid med Udstykningsloven, kan der formentlig ikke være Tale, da dette vilde medføre et haabløst Virvar i de faktiske Ejendomsforhold, og allermindst kan dette gaa an, naar henses til, at Staten selv regner med disse »ulovlige« Overdragelser og opkræver Skatten efter de bestaaende virkelige Ejendomsforhold uden i denne Henseende at bryde sig om lovlig Adkomst, jfr. Lov Nr. 70 af 23de April 1897 § 6 ff.

Arbejdet paa Jordfortegnelsens Berigtigelse er efter mit Skøn haabløst, *hvis der ikke gives Retsskriveren en Hjemmel til at se bort fra Ugyldigheden af de ældre Adkomstbreve* — en Ugyldighed, der ikke kan ryddes af Vejen ved en Ejendomsdom, — og *hvis ikke Reglen i Udstykningslovens § 17 fremtidig erstattes af en ny Regel,* der tager Sigte paa de virkelige Forhold *eller* i hvert Fald forsynes med sit nødvendige Supplement, en Adgang til at faa *Dispensation* fra Forbudet, naar der in casu ingen Grund er til at forbyde en — ofte kun rent tilsyneladende — Udstykning, jfr. nogle af de ovennævnte Eksempler.

Jeg skal endnu blot fremhæve, at lignende Hensyn, som de ovenfor nævnte, tale for, at der gives en Adgang til at faa Dispensation fra det gældende Forbud mod at *skille Bø og Hauge.* I mange særlig opblomstrende Bygder er der Nødvendighed for at indtage af Odelsbøen til Byggegrunde, Fisketørringspladser o. s. v., og det er derfor rimeligt, at det tillades Odelsejerne at sælge af deres Bø, uden at de derfor skal tvinges til at give Afkald paa den dertil hørende Hauge, som maaske slet ikke attraas af Køberen, og som Sælgeren nulig gerne vil beholde. Et *rent* Forbud imod saadan Adskillelse kan ikke gennemføres og bør derfor ikke opretholdes i Lovgivningen.

Lignende Bemærkninger kunde endnu gøres om Afhændelse af Herligheden fra Jordegodset, f. Eks. Jordehvalsrettigheden, Kulbrydningsrettigheden, men dette skal jeg ikke nærmere komme ind paa.

Hovedsagen for mit Arbejde paa Berigtigelsen af Jordfortegnelsen er, at de ovenfor paapegede Mangler ved Udstykningslovgivningen rettes.

Idet jeg forelægger disse Spørgsmaal, skal jeg tillade mig at udtale, at en Forandring af de her nævnte Lovregler er paatrængende nødvendig, hvis Arbejdet paa Jordfortegnelsens Berigtigelse skal føre til et ønskeligt Resultat.

Jeg tillader mig at anmode om, at denne Skrivelse maa blive forelagt Lagtinget.

Chr. Helms.

Til
Færø Amt.

* * *

Forelægges Lagtinget til Overvejelse.

Færø Amt, den 9de August 1906.

C. Berentsen.

Til
Færøernes Lagting.

Ved den *forelobige Behandling, den 10de August*, blev Sagen, efter Formandens Forslag, henvist til *Udvalget i Trøsagen* (Sag Nr. XIII).

Den 13de September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: J. H. Poulsen) afgivne

Betænkning:

Ved Skrivelse af 30te Juli d. A. har Sorenskriveren henstillet til Amtet om, at der maatte søges gennemført saadanne Lempelser i Lov af 4de Marts 1857, at der kunde raades Bod paa de Ulemper, som en ubegrænset Udstykning af det private Jordegods paa Færøerne har medført.

Denne Sag, som af Amtet er bleven henvist til Lagtinget, har været overgivet undertegnede Udvalg til Betænkning.

Udvalget maa erkende, at de af Sorenskriveren i ovennævnte Skrivelse paapegede Ulemper ere af saa indgribende Beskaffenhed, at det vanskeliggør om ikke umuliggør en tilfredsstillende Berigtigelse af Jordfortegnelsen, hvorfor det vil være nødvendigt at træffe Bestemmelser, hvorigennem saa vidt muligt Forholdene bringes i nogen Overensstemmelse med de Forudsætninger, der indeholdes i Lov af 4de Marts 1857, nemlig at samle det private Jordegods og saaledes hindre en altfor vidt dreven Udstykning af dette.

Efter en indgaaende Drøftelse af Spørgsmaalet har Udvalget henvendt sig til Sorenskriveren med Anmodning om at udarbejde et Lovforslag i den af ham ønskede Retning, hvilket Forslag med dertil hørende Bemærkninger*) Udhar modtaget og uforandret foreslaar til Tingets Vedtagelse.

*) Vedhæftet som *Bilag 8.*

Ved *2den Behandling* (i to Møder), *den 14de September*, vedtoges Lovforslagets enkelte Paragraffer og derefter Sagens Overgang til 3dje Behandling.

Den 15de September fremlagdes følgende, af Effersøe stillede *Ændringsforslag:*

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Sagen tilstilles Sorenskriveren, Landfogden, Landbrugskonsulenten og Sysselmændene til Erklæring.

Ved *3dje Behandling, samme Dag* (15de September), fik *Afstemningen* følgende Udfald:

Ændringsforslaget bortfaldt, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor, og ingen imod. *Lovforslagets* **§§ 1—5** vedtoges enstemmig med 12 St. *Lovforslaget i dets Helhed* vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 12 St. (*stemmer ikke*: J. Poulsen, Skaalum, Samuelsen, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden; *fraværende*: Provsten, Müller og Olsen).

Samme Dag (15de September) oplæstes og vedtoges en saalydende Indstilling:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 15de September 1906.

Ved Skrivelse af 30te Juli d. A. har Sorenskriveren henstillet til Færø Amt, at der maa søges gennemført en Del Lempelser i Lov af 4de Marts 1857.

Denne Skrivelse er af Amtet bleven forelagt Lagtinget, som har overgivet et Udvalg paa 5 Medlemmer Sagen til Betænkning.

Sorenskriveren har i nævnte Skrivelse paavist, at man maa faa en Del Ændringer i Loven af 4de Marts 1857, hvis det skal lykkes at faa Jordfortegnelsen berigtiget. Da dette maa anses for at være af største Vigtighed, og Sorenskriver Helms allerede har sat et stort Arbejde ind herpaa, besluttede Udvalget at henvende sig til ham med Anmodning om at udarbejde et Lovforslag i den tilsigtede Retning. Dette Lovforslag, der blev anbefalet af Udvalget til uforandret Vedtagelse, er derpaa blevet underkastet 2 Behandlinger i Tinget.

Til den endelige Behandling, der foretoges den 15de September, indkom der et Ændringsforslag, der gik ud paa, at Sagen skulde udsættes til næste Aar og tilstilles Landfogden, Sorenskriveren, Landbrugskonsulenten og Sysselmændene til Erklæring. Ændringsforslaget blev ikke vedtaget, hvorpaa Udvalgets Forslag vedtoges med 12 Stemmer.

Idet man henviser til den vedlagte Udvalgsbetænkning og Sorenskriverens Skrivelse af 30te Juli, der ogsaa vedlægges, skal man ærbødigst tillade sig at anbefale Lovforslaget til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse og Forsorg.

C. Bærentsen. *Johan H. Poulsen.*

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XVI. Forandringer i Landbolovgivningen.

Den 7de August fremlagdes følgende *Andragende fra Lagtingsmændene J. H. Poulsen og Winther.*

Til
Lagtinget.

Da den fra forrige Aars Lagtingssamling udsatte Sag om Ændringer i Trøloven af 1894 igen er fremlagt til fornyet Behandling i indeværende Tingsamling, tillader undertegnede Tingmænd sig at fremkomme med en Henstilling om, at Tinget vil tage vor Landbolovgivning i større Udstrækning under Overvejelse.

Vort Hovedsyn paa disse Forhold have vi fremsat i en Artikkelrække i Bladet »Tingakrossur«, hvoraf et Antal Særtryk vedlægges til Omdeling blandt Tingets Medlemmer.

Thorshavn, den 6te August 1906.

Ærbødigst

Johan H. Poulsen. *M. A. Winther.*

Ved den *foreløbige Behandling, den 10de August*, blev Sagen, efter Forslag af J. H. Poulsen, henvist til *Udvalget i Trøsagen* (Sag Nr. XIII).

Den 10de September fremlagdes følgende, af Udvalgsflertallet *(Dam, T. J. Petersen* og *Olsen)* afgivne

Udvalgsbetænkning.

Til indeværende Tingsamling er indkommen en Henstilling fra Lagtingsmændene J. H. Poulsen og M. A. Winther om, at Lagtinget vil tage hele den færøske Landbolovgivning i Forbindelse med en Omordning af Godsadministrationen under Overvejelse.

Denne Henstilling er henvist til det i Sagen angaaende Ændringer i Trøloven nedsatte Udvalg, som efter at have drøftet Spørgsmaalet har delt sig i et Flertal (Dam, Olsen og Petersen) og et Mindretal (J. H. Poulsen og Hentze). Mindretallet vil afgive særskilt Betænkning, medens Flertallet tillader sig at fremkomme med følgende Bemærkninger:

Hvad angaar en Omordning af Godsadministrationen, da mener Flertallet, at der her frembyder sig visse Vanskeligheder. Godsbestyrelsen administrerer kun det Staten tilhørende Fæstegods, og det kan derfor drages i Tvivl, hvor vidt Tinget bør gøre Forsøg paa at faa Administrationen unddraget Regeringens Repræsentanter (Amtmanden og Landfogden), ligesom det ogsaa kan omtvistes, hvorvidt der kan opnaas en heldigere Ordning.

Det kan imidlertid ikke bestrides, at den færøske Landbolovgivning til Dels er forældet; men da man endnu ikke er enig om, hvilken Besiddelsesform (Selveje, Fæste eller Lejemaal), man skal lægge til Grund for det paatænkte Lovgivningsarbejde, mener Udvalget, at Tiden ikke er inde til at tage alvorlig fat paa Sagen, for saa vidt der skal være Tale om en saa indgribende Revision, som Andragerne have antydet. En saadan Sag kræver lange Forberedelser, idet der paa Grund af de nuværende indviklede Ejendomsforhold udkræves adskillige Hensyn tagne. Imidlertid er nu Spørgsmaalet bragt paa Bane; men foreløbig bør man formentlig først arbejde derhen at søge Oplysning, om Folket ønsker en Ordning i en vis bestemt Retning; thi under ingen Omstændigheder bør lovgives uden i Forbindelse med Folket. Den nærmeste Tid bør anvendes til at indvinde Oplysninger efter en mindre Maalestok end den af Andragerne omtalte Kommissions Nedsættelse. Sandsynligvis vil den nuværende Sorenskriver foretage en Rejse til Norge med Støtte fra det Offentlige for at sætte sig ind i derværende Landboforhold, som have været i nogen Lighed med de nuværende færøske, og hvorledes de ere reformerede. Det tør forventes, at den paatænkte Rejse vil resultere i en god Belysning af den Vej, vi ogsaa bør gaa. Man kunde ogsaa i en nær Fremtid mulig faa Oplysninger fra andre Kanter, saa det vil nærmest være at foregribe Udviklingen at lovgive paa dette Omraade, saa længe Folket ikke paapeger Reformer i nogen bestemt Retning. Det eneste, man har haft Forhandlinger om, er Adskillelse af Bø og Hauge; men dette ene Spørgsmaal er ikke nok til at være afgørende for Nedsættelsen af Kommissioner til Undersøgelse af Landboforholdene. Man gør derfor formentlig rettest i at vente med en gennemgribende Foranstaltning til Omordning; thi da en saadan ikke forlanges almindelig af Folket, er det rigtige Tidspunkt endnu ikke inde, og saa meget desto større Risiko løber man for at slaa ind paa en fejlagtig Retning.

En Revision af Landbolovgivningen vil næppe alsidig kunne foretages som foreslaaet uden ved Nedsættelsen af en Kommission, som da for en Del burde bestaa af lovkyndige Medlemmer; men det kan efter Flertallets Mening ikke være rigtigt at nedsætte en saadan Kommission, inden Sagen er mere forberedt. Navnlig mener man, at Tinget først tager en foreløbig Stilling til Sagen, saaledes at det med nogenlunde Bestemthed kan betones, hvad der ved en Revision ønskes opnaaet. Skal en saadan Kommission tilvejebringe tilfredsstillende Resultater, maa den sammensættes saaledes, at den er fuldt ud i Stand til at afgive Betænkning over baade Landbovæsenet og Landbolovgivningen, og den Kommission vil være nødt til at foretage flere Rejser, saa den bliver et dyrt Apparat at arbejde med, og som Tinget for Tiden ikke bør indlade sig paa.

Som foran berørt mener man, at Tinget bør oppebie i det mindste Resultaterne af Sorenskriverens paatænkte Rejse til Norge, og Udvalgets Flertal tillader sig i Henhold til det anførte at foreslaa til Tingets Vedtagelse, at:

Sagen udsættes indtil videre.

Samme Dag (tode September) fremlagdes følgende, af Udvalgsmindretallet *(Hentze* og *J. H. Poulsen)* afgivne

Betænkning.

Fra to Medlemmer af Tinget, J. H. Poulsen og Winther, er der til Tinget indkommet en Henstilling om at tage under Overvejelse vore Landboforhold i deres Helhed. Nævnte Henstilling er ledsaget af en Pjece, der er omdelt blandt Tingets Medlemmer, og hvori der peges paa, i hvilken Retning eventuelle Reformer indenfor vor Landbolovgivning formentlig bør gaa.

Det Udvalg, til hvilket Sagen er overgivet til Betænkning, har delt sig i et Flertal: C. Olsen, T. J. Petersen og Dam, og et Mindretal: J. M. Hentze og J. H. Poulsen.

Mindretallet skal tillade sig at anføre følgende:

Det er fra alle Sider blevet erkendt, at vort Landbovæsen arbejder under Forhold, der paa mange Maader umuliggør en rationel Udvikling. Og dette gælder ikke mindst, naar henvises til den dels forældede og dels mangelfulde Lovgivning, hvorunder det udøves.

Man har længe været klar over disse Forholds uheldige Indflydelse paa vort Landbrugs Ophjælp og har i Tinget gjort adskillige Tilløb til at komme bort herfra ved Forslag til Love, som man ventede vilde virke i den tilsigtede Retning.

Medens man for det ældre matrikulerede Jordegods' Vedkommende hidtil ikke har magtet ad Lovgivningens Vej at raade Bod paa Misforholdet, har man, hvor det gælder Nydyrkning — dog kun, hvor Talen er om Jord af Kongsgodset —, til Dels afhjulpet et Savn ved Loven af 13de April 1894. At ommeldte Lov imidlertid har lidt af væsentlige Mangler, har længe været erkendt, og Forandringer i Loven har været tilsigtede. I indeværende Samling forelægges saaledes ogsaa Forslag i saa Henseende.

Den før omtalte Pjece er fremkommen paa Foranledning af et Andragende, der i Fjor forelagdes Lagtinget, og hvori tilsigtedes en Del Forandringer i Trøloven af 1894. Efter derom fremsat Forslag blev denne Sag udsat til indeværende Samling, og i Motiverne til Forslaget anføres, at saavel Trøloven af 1894 som vor Landbolovgivning i det hele trænger til en Revision eller Nydannelse. For at dette kan ske paa en heldig og gavnlig Maade foreslaa Andragerne, at der af Tinget nedsættes en Kommission til at tage hele vor Landbolovgivning under samlet Overvejelse.

Mindretallet er enigt med Andragerne i, at man derved vilde have en Borgen for, at selv om Arbejdet sker stykkevis, man dog vilde komme til at have et mere samlet Overblik over alle herhen hørende Forhold, og Lovgivningsarbejdet saaledes kunde ventes at blive mere helstøbt og ensartet, end naar Lagtinget uden Forarbejder enkeltvis behandlede forskellige vort Landbovæsen vedkommende Love.

Mindretallet kan derfor fuldt ud slutte sig til Tanken om Nedsættelse af en Kommission som den foreslaaede.

Der kan imidlertid være delte Meninger om, paa hvad Maade en saadan Kommission burde sammensættes, og her skal Mindretallet heller ikke udtale noget bestemt, men kun sige som sin Mening, at den formentlig bør bestaa af 7 eller 9 Medlemmer. Som Begrundelse herfor skal angives, at vi anse det for mest retfærdigt og samtidig mest formaalstjenligt, at alle Sysler eller Præstegæld ere repræsenterede i en saadan Kommission, samt at denne desuden beklædes af mindst 2 Medlemmer, der ikke ere lokalinteresserede med Hensyn til enkelte Pladser, men især kunne ventes at tilføre Kommissionen juridisk Bistand og større Kundskab til Landbolovgivning paa Steder, der have nogenlunde ens Naturforhold som vore. Da Kommissionens Arbejde utvivlsomt maa komme til at strække sig over en længere Tid, vil den medføre en forholdsvis betydelig Udgift, især hvis Medlemmerne bo langt fra hinanden, og det kan man sandsynligvis gøre Regning paa, hvis Tinget skulde bestemme sig til at foretage dette efter vor Mening vigtige Skridt.

Da Taksationen af det færøske Jordegods blev foretagen, afholdt Statskassen Halvdelen af Udgifterne, der medgik til den i den Anledning nedsatte Kommission og videre Bearbejdelse af den ny Matrikul. Der er derfor meget, der taler for, at Statskassen ogsaa vilde afholde en vis Del af Udgifterne, der ville medgaa til en eventuel Kommissions Arbejde i det omtalte Øjemod. Staten er jo Ejer af Halvdelen af Øernes Jordegods, og Kommissionens Arbejde vil nødvendigvis ogsaa komme til at omfatte Forholdene ved dette Jordegods.

Mindretallet mener derfor, at der er Anledning til at forespørge hos Ministeriet, om dette vil være sindet til eventuelt at søge Bevilling til Afholdelse

af en vis Del af Udgifterne, der ville medgaa i Anledning af en saadan Kommissions Nedsættelse og videre Arbejde.

Mindretallet skal derfor tillade sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Tinget indser Nødvendigheden af, at der bliver nedsat en Kommission, der faar til Opgave at tage under Overvejelse vor Landbolovgivning i dens Helhed og fremkomme med Forslag til en Omordning af samme.
2. Der stilles en Forespørgsel til Regeringen, om man kan vente, at Statskassen vil afholde en vis Del af de Udgifter, der ville medgaa til en saadan Kommissions Arbejde.
3. Sagens videre Behandling udsættes til næste Aar.

Ved *2den Behandling, den 11te September,* vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 14de September,* fik *Afstemningen* følgende Udfald:

Udvalgsflertallets Forslag bortfaldt, idet ved Navneopraab kun 9 Medlemmer stemte derfor (J. Poulsen, Skaalum, Müller, Olsen, T. J. Petersen, Samuelsen, Degn, Dam, Djurhuus), medens 2 Medlemmer vare fraværende (Provsten og Weihe), og de øvrige 11 Medlemmer svarede: stemmer ikke. *Udvalgsmindretallets Forslag* vedtoges enstemmig med 12 St. (Nielsen, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, J. H. Poulsen, Simun av Skarði, Winther, Simun úr Konoy, Dahl, Effersøe, Formanden), idet 2 Medlemmer vare fraværende (Provsten og Weihe), og de øvrige 8 Medlemmer svarede: stemmer ikke.

Den 15de September oplæstes og vedtoges en saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 15de September 1906.

Til

Justitsministeriet.

Til Lagtinget er indkommen en Henstilling fra to af dets Medlemmer om, at Tinget vilde tage under Overvejelse, om man ikke burde arbejde hen til en Reform af vor Landbolovgivning. Nævnte Henstilling var bilagt med en Pjece, omhandlende de færøske Landboforhold.

Sagen blev henvist til et Udvalg paa 5 Medlemmer. Udvalget delte sig imidlertid i et Flertal paa 3 og et Mindretal paa 2 Medlemmer, der under 10de September afgav Betænkning i Sagen. Flertallet foreslog at udsætte Sagen indtil videre, medens Mindretallet foreslog følgende 3 Indstillingspunkter:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Mindretalsbetænkningen.)

Sagen er derefter bleven undergivet 2 Behandlinger. Ved 3dje Behandling, den 14de September, blev Mindretallets Forslag vedtaget med 12 Stemmer.

Idet man i øvrigt henviser til de i Sagen afgivne Betænkninger og den vedlagte Pjece, skal man anbefale Sagen til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse.

C. Bærentsen. *Johan H. Poulsen.*

Joen Poulsen.

XVII. Forslag til Lov om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den forrige Aar behandlede Sag om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m.

Ved den *foreløbige Behandling, den 6te August,* blev Sagen efter Forslag af Effersøe henvist til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Effersøe, Müller* og *Hentze.*

Den 1ste September fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning.

Til

Lagtinget.

I Fjor vedtog Tinget et Forslag til Lov for Færøerne om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m. Lovforslaget og, hvad der iøvrigt vedrører Sagens Behandling i Fjor, findes i Lagtingstidende for 1905 A. Side 40, 106, 162, 223; B. Side 39 og 206 samt i Bilag 2 a, 3, 4, 12 og 13. (Lovforslaget er Bilag 12).

Sagen blev af Amtet tilstillet Justitsministeriet med en Skrivelse af 18de Oktober f. A., af hvilken hermed følger en Afskrift. Paa Foranledning af Justitsministeriet har det veterinære Sundhedsraad under 23de Januar d. A. afgivet

en Erklæring*) over Sagen, af hvilken ligeledes medfølger en Afskrift. Justitsministeriet har dernæst med hoslagte i Afskrift følgende Skrivelse af 20de Marts d. A.*) tilbagesendt Sagen til Amtet, som nu efter Justitsministeriets Opfordring har forelagt den for Lagtinget.

Amtmanden har intet væsentligt haft at erindre mod Lovforslaget.

Det veterinære Sundhedsraad udtaler, at det er højst vanskeligt at tilvejebringe tilfredsstillende Lovbestemmelser angaaende Bekæmpelsen af smitsomme Husdyrsygdomme paa Færøerne, saa længe der ingen Dyrlæge findes paa Øerne. Raadet fremhæver, at man som det første og vigtigste Skridt i den Retning burde sørge for, at der skaffedes Øerne en Dyrlæge.

Vedrørende Lovforslagets enkelte Bestemmelser har Raadet intet væsentligt at indvende. Særlig skal fremhæves, at Raadet anser det for rigtigst, om § 1, saaledes som af Udvalget foreslaaet i Fjor, havde indeholdt almindeligt Forbud mod Indførsel, men dog mener, at dette praktisk talt er mindre væsentligt, naar Justitsministeriet benytter den Ret til at udstede et saadant almindeligt Forbud, som Lagtinget ifølge sammes Vedtagelse i Fjor mente, at der burde tillægges Ministeriet.

Af Justitsministeriets Skrivelse af 20de Marts d. A. fremgaar, at Landbrugsministeriet er enigt med det veterinære Sundhedsraad med Hensyn til dettes Udtalelser, og at Landbrugsministeriet kun specielt har udtalt, at der ikke synes at være nogen Betænkelighed lige over for Forslaget i § 3 om at overdrage Ledelsen af Sygdommens Bekæmpelse til den der nævnte Husdyrkommission.

Det i Fjor nedsatte Udvalg var paa det rene med de Vanskeligheder, som maa opstaa, saa længe der ingen Dyrlæge findes paa Øerne. Man skal tillade sig at hidsætte Udvalgets Udtalelser herom i vedkommende Betænkning (se Lagtingstidende for 1905 B. Side 42):

»Udvalget har anset det for rigtigst at optage i Loven Bestemmelser om, hvorledes smitsomme Sygdomme, naar de maatte optræde blandt Husdyrene, ville være at bekæmpe. Her møder vel den Vanskelighed, at der ikke findes Dyrlæge paa Øerne, og Udvalget finder ikke Anledning til at foreslaa, at det offentlige ansætter en saadan. Imidlertid kan der, selv om Faren for Smittes Indbringelse ikke bliver stor, forekomme Tilfælde, hvor man maa træffe Foranstaltninger mod en Sygdom, og i saa Fald bør der ikke savnes Bemyndigelse for Øvrigheden til at handle. I paatrængende Tilfælde kan en Dyrlæge skaffes til Stede, og selv om en saadan mangler, kan man vente, at Øvrigheden vil være i Stand til med Bistand af Landbrugskonsulenten, der, for saa vidt han er Landbrugskandidat, har nogen Uddannelse i Veterinærkundskab, at bedømme, om en Sygdom blandt Husdyrene er smitsom, og hvilke Foranstaltninger der bør anvendes til Forebyggelse af Smittens Spredning f. Eks. Rensning, Afspærring og Nedslagning.

Paa Grund af Mangel paa Dyrlæger kan man ikke her paa Øerne fastsætte saa detaillerede Bestemmelser som de, der indeholdes i Lov Nr. 105 af 14de April 1893, angaaende hvilke Sygdomme hos Husdyr der skulle være undergivne det offentliges Forsorg (Lovens §§ 2 og 10) og om, hvad der bør foretages til Sygdommens Bekæmpelse (§ 3 og følgende), samt om Udredelse af Omkostningerne ved trufne Forholdsregler (§ 8, 4de, 6te og 9de Stykke, § 12, 2det Stykke, § 15, 1ste Stykke, §§ 17 og 19).«

Udvalget har overvejet, om det skal foreslaa Tinget at virke hen til, at der ansættes en Dyrlæge paa Øerne, eventuelt at bevilge Midler til en Dyrlæges Lønning m. v., men er kommet til den Slutning, at den Nytte, som en Dyrlæge kan ventes at ville gøre, ikke staar i Forhold til de Udgifter, som ville være forbundne med Ansættelse af en saadan. Med den forhaandenværende spredte Bebyggelse her paa Øerne og de mindre hensigtsmæssige Samfærdselsforhold vil en Dyrlæge ikke kunne gøre stor Nytte. Dog skal det indrømmes, at en saadan kunde blive nyttig, naar der optraadte smitsomme Sygdomme blandt Husdyrene. Sygdommen kunde ventes at blive begrænset til et mindre Omraade, indenfor

*) Se Lagtingstidende 1905, Side 206.

hvilket Dyrlægen kunde tage Ophold og føre et virksomt Tilsyn. Imidlertid have vi kun faa smitsomme Sygdomme blandt Husdyrene paa Færøerne, og Faren for Indbringelse af saadanne Sygdomme bliver formentlig ringe, naar der fastsættes strænge Bestemmelser til Forebyggelse af, at Smitte indbringes. For det Tilfælde, at en smitsom Husdyrsygdom skulde blive indført, har man den Udvej at skaffe sig en Dyrlæge nede fra Kongeriget, hvilket nu kan ske ret hurtigt ved telegrafisk Rekvisition, hvorhos man, indtil Dyrlægen kom til Stede, kunde foretage visse midlertidige Foranstaltninger, navnlig Afsondring af de syge Dyr. Ved den nu tilvejebragte telegrafiske Forbindelse og den forholdsvis hyppige Dampskibsforbindelse mellem Færøerne og det øvrige Kongerige, er Adgangen til hurtig at skaffe en Dyrlæge til Øerne bleven betydelig lettere og Trangen til Ansættelse af en fast Dyrlæge mindre.

For Tiden haves, saa vidt bekendt, ikke andre smitsomme Husdyrsygdomme af større Betydning her paa Øerne end:

a) Tuberkulose blandt Kvæget, b) Bradsot blandt Faarene, c) »Øjensyge« blandt Faarene.

Tuberkulosen er, saa vidt vides, lidet udbredt hos os. Skulde de i Tingets Lovforslag i Fjor § 10 indeholdte Bestemmelser med Hensyn til denne Syge gennemføres ved Hjælp af Dyrlæge, blive Foranstaltningerne ret kostbare. Man kunde formentlig ikke nøjes med en enkelt Dyrlæge, men maatte have flere.

Bradsot er ret almindelig; den optræder overalt blandt Haugernes Faarebesætninger i forskelligt Omfang. Indpodning af Bradsotvaccine har vist sig som et virksomt Middel mod denne Syge. Skulde det offentlige finde det hensigtsmæssigt at paabyde almindelig Indpodning, vil en saadan meget vel kunne foretages uden Dyrlægehjælp.

»Øjensygen« forefindes blandt Faarene paa Østerø, hvortil den senest indførtes i 1905, og paa Suderø. Sygen bemærkedes paa Suderø i Fjor og har ikke vist sig ondartet. I en Bygd, hvor der blev anvendt Lægemidler mod den og Desinfection, er den ophørt. Paa Østerø har Sygen voldt ret betydelige Tab. Det kan mulig være ønskeligt at faa en Dyrlæge hertil for at undersøge denne Sygdom og give Raad angaaende, hvorledes den bør bekæmpes, men det vil antagelig ikke betale sig at have det fornødne Antal Dyrlæger til Stede, saaledes at der ved hvert forekommende mistænkeligt Sygdomstilfælde i de forskellige Bygder paa Østerø eller Suderø kunde tilkaldes Dyrlæge og tilvejebringes et fuldt ud betryggende sagkyndigt Skøn med Hensyn til, om Sygdomstilfældet maatte være »Øjensygen«, og om de Foranstaltninger, der anses nødvendige til denne Sygdoms Bekæmpelse, med Rette kunde bringes til Anvendelse.

Man mener ikke, at der er større Trang til Ansættelse af Dyrlæge til Bekæmpelse af de smitsomme Husdyrsygdomme, som findes paa Øerne, eller af andre Husdyrsygdomme. I ethvert Fald maatte det, hvis man erkender, at der bør træffes virksomme Foranstaltninger fra det offentliges Side med Bistand af Dyrlæge imod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, blive nødvendigt at ansætte flere Dyrlæger. Derimod kan man ikke se bort fra, at der kan blive indført Husdyrsygdomme af en saa farlig Beskaffenhed, at det offentlige ikke kan forsvare at lægge Hænderne i Skødet. Dette sidste er formentlig heller ikke nødvendigt, selv om man ingen fast ansat Dyrlæge har paa Øerne, idet, som foran fremhævet, en eller flere Dyrlæger hurtig kunne tilkaldes, og man, indtil Dyrlægen kom til Stede, kan hjælpe sig med foreløbige Foranstaltninger (navnlig Isolation).

Udvalget mener, at følgende Hovedpunkter bør optages i Loven:

1. Forbud mod Indførsel af Husdyr uden særlig Tilladelse i hvert enkelt Tilfælde. Det forudsættes, at man indhenter sagkyndige Oplysninger om, hvilke Forholdsregler der blive nødvendige for at forebygge Smittes Indførelse i de Tilfælde, hvor der gøres Undtagelse fra Forbudet.
2. Regler for de Foranstaltninger, som kunne træffes til Bekæmpelse af Sygdomme, som ere indførte.
   a) Forbud mod Overførelse i visse Tilfælde af Husdyr m. v. fra et Sted

til et andet. Saadanne Forbud bør formentlig ikke gives *endelig*, medmindre der foreligger sagkyndig Undersøgelse om Sygdommens Beskaffenhed og sagkyndig Udtalelse om Forbudets Nødvendighed.

Det vil vel i Reglen blive nødvendigt at tilkalde en Dyrlæge, men man kan dog vel tænke sig en Sygdoms Natur godtgjort paa anden Maade.

b) Nedsættelse af en Kommission, som har Myndighed til at træffe de fornødne Foranstaltninger. De Udgifter, som blive fornødne, foreslaas udredede af: 1) Staten, 2) Amtskommunen, 3) vedkommende private Person (Ejeren af det eller de paagældende Dyr).

For at forebygge, at henholdsvis Staten og Amtskommunen bebyrdes med unødvendige eller uforholdsmæssige Udgifter, foreslaas, at Kommissionen sammensættes af 4 Medlemmer, nemlig Amtmanden, en af Justitsministeriet valgt Mand og 2 af Lagtinget valgte Mænd, samt at der altid skal gøres Indberetning til Justitsministeren om de Beslutninger, som Kommissionen har taget. Denne sidste Bestemmelse vil bidrage til at sikre private mod unødvendige eller ubillige Udgifter ved de af Husdyrkommissionen trufne Foranstaltninger. Det vil staa den private frit at indanke Kommissionens Bestemmelser for Ministeren. Det, at Kommissionen bestaar af 4 Medlemmer, vil ventelig bevirke, at der kun tages Beslutning om offentlige Foranstaltninger i Tilfælde, hvor saadanne med Sikkerhed udkræves, og ikke i større Omfang end fornødent, idet ingen Beslutning vil kunne tages, medmindre 3 Medlemmer stemmer derfor.

c) Det overlades til Politiet at give Forbud, som tilsigte at hindre Overførelse af Tuberkulose paa Kvæg.

Naar Bestemmelsen affattes som i Fjor (jfr. Lovforslagets § 10), kan man ikke indse, at der ved eventuelle Forbud kan paaføres Kvægets Ejer noget Tab, som ikke med Rette bør paalægges ham. Til yderligere Sikkerhed kunde man bestemme, at Landfogdens Forbud kunne indankes for Amtmanden, dog saaledes, at det maatte staa ved Magt, til det blev omstødt af Amtmanden.

Den eneste rimelige Anke, man kan rette mod Bestemmelsen, er, at den vil faa liden Betydning, da man vanskelig vil kunne godtgøre, at Kvæg øjensynlig lider af Tuberkulose. Imidlertid vil Bestemmelsen kunne gøre nogen Nytte, og at den ikke kan ventes at gøre saa megen Nytte, som den vilde, hvis man havde et Antal Dyrlæger til Raadighed omkring paa Øerne, giver ikke tilstrækkelig Grund til at udelade den.

3. Bestemmelser til Forebyggelse af Indførsel eller Overførsel af skadelige Dyr.

I Overensstemmelse med foranførte og paa Grundlag af Lagtingets Forslag i Fjor, dog med tilbørligt Hensyn til Bemærkningerne i Skrivelsen fra det veterinære Sundhedsraad, har Udvalget udarbejdet det hermed følgende Forslag til Lov for Færøerne om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m.*)

Vedrørende Lovforslaget skal man, næst at henvise til, hvad der er anført foran, bemærke:

1. Lovforslaget afviger ikke meget fra Lagtingets Forslag i Fjor. De enkelte Afvigelser ville fremgaa af efterfølgende Bemærkninger.

2. Ad §§ 1—5.

Under Hensyn til det veterinære Sundhedsraads Udtalelser anses det for rettest at holde paa Udvalgets Forslag i Fjor med Forbud mod Indførsel, hvorfra der kan gøres Undtagelser efter særlig Tilladelse for hvert enkelt Tilfælde.

Ordene i § 1 »naar Indførslen skønnes at være gavnlig« ere udeladte; i øvrigt henvises til Udvalgets Forslag i Fjor, Lagtingstidende for 1905, Bilag 13.

I § 1 er et nyt Stykke 2 indskudt om Forstaaelsen af Ordet »Husdyr« i Henhold til det veterinære Sundhedsraads Skrivelse af 23de Januar d. A. Stykke 3 i Slutningen.

---

*) Vedhæftet som *Bilag 3*.

3. Ad § 6.

Der henvises til § 4 i Tingets Forslag i Fjor. Lagtingstid. 1905, Bil. 12.

4. Ad § 7.

Jfr. Tingets Forslag i Fjor § 5.

5. Ad § 8.

Jfr. Tingets Forslag i Fjor § 4.

6. Ad §§ 9 og 10.

Jfr. Tingets Forslag i Fjor §§ 6 og 7 samt Udvalgets Bemærkninger foran. Kommissionens Medlemstal er foreslaaet forøget til 4, hvoraf Justitsministeren vælger 1.

I § 10 er efter »mistænkte Dyr« i Stykke 1 tilføjet »eller Genstande, der kunne formodes at være Bærere for Smitte«, jfr. det veterinære Sundhedsraads Betænkning.

7. Ad §§ 11 og 12.

Jfr. Tingets Forslag i Fjor § 8.

Bestemmelsen om Udgifter ved Husdyrkommissionens, Politiets og Sagkyndiges Rejser er tilføjet, medens der ikke findes Anledning til at tillægge Kommissionen m. v. Diæter; jfr. Amtmandens Skrivelse af 18de Oktober f. A. ad § 6—8 sidste Stykke.

Der er derhos tilføjet en Bestemmelse, hvorefter Udgiften ved tilkaldt Dyrlæge vil være at afholde af Staten med Halvdelen og Amtet med Halvdelen, jfr. § 12.

8. Ad § 13.

Jfr. Tingets Forslag i Fjor § 10.

Efter det veterinære Sundhedsraads Forslag i Skrivelsen af 23de Januar d. A. er Punkt a) affattet noget anderledes end før, hvorhos der efter Punkt c) er tilføjet et nyt Stykke om Salg af Kvæg fra Besætninger, hvori der hersker Tuberkulose. §'en vil mulig ikke faa videre Betydning, men man mener ikke, at den bør udelades, da den kan gøre Nytte og ikke kan ventes at ville medføre nogen Ulempe.

9. Ad § 14.

Jfr. Amtets Skrivelse af 18de Oktober f. A. ad §§ 6—10, Stykke 5.

Bestemmelsen i denne § tillægger man stor Betydning til Betryggelse mod ubetimelige Foranstaltninger. Justitsministeren kan bl. a. foreskrive, at ingen Foranstaltninger ud over de rent midlertidige maa træffes, og ingen Paabud udstedes undtagen efter en stedfunden sagkyndig Undersøgelse, hvis Natur formentlig kan angives af Justitsministeren. Justitsministeren kan til Eks. bestemme, at Landfogden ikke kan forbyde Salg af Mælk m. v. som Følge af Yvertuberkulose, medmindre denne Sygdom er konstateret ved mikroskopisk Undersøgelse af Mælken jfr. det veterinære Sundhedsraads Skrivelse af 23de Januar d. A.

Ad §§ 15—18

Jfr. Tingets Forslag i Fjor § 11—15 og Amtets Skrivelse af 18de Oktober f. A. ad § 15.

Skulde foranførte Forslag ikke kunne gennemføres til Lov, mener Udvalget, at man subsidiært kan foreslaa et Lovforslag, hvori Bestemmelserne om Foranstaltninger mod indførte Sygdomme (§§ 8—14) udelades.

I Henhold hertil foreslaar Udvalget til Tingets Vedtagelse følgende Udtalelse til Justitsministeriet:

Lagtinget foreslaar:

1) *principalt*, at det hermed følgende Forslag til Lov for Færøerne om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m. ophøjes til Lov,

2) *subsidiært*, at samme Forslag med Udeladelse af §§'ne 8—14 ophøjes til Lov, hvorhos samtidig foretages følgende Ændringer:
   1. I § 1 udgaar: »Husdyrkommissionen (jfr. § 9) og eventuelt fra«, og i Stedet sættes: »Landfogden, Landbrugskonsulenten og eventuelt«.
   2. I § 6 udgaar: »efter indhentet Erklæring fra Husdyrkommissionen og eventuelt andre Autoriteter«.
   3. §§ 15—19 forandres til §§ 8—12.
   4. I § 16 forandres »15, 1ste Stk.« til »§ 8, 1ste Stk.«
   5. I § 17, 3dje Stk. forandres »§ 16« til »§ 9«.

Thorshavn, den 28de August 1906.

Oliver Effersøe, Ordfører. *J. Hentze* (med Forbehold). *E. Müller*.

Den i Udvalgsbetænkningen omtalte *Skrivelse fra Færø Amt* til Justitsministeriet er saalydende:

Færø Amt.

Thorshavn, den 18de Oktober 1905.

I sin afvigte Samling har Lagtinget vedtaget et Forslag til »Lov for Færøerne om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m.«*) Idet jeg fremsender Tingets i den Anledning afgivne Indstilling med Bilag samt vedlægger Erklæringer af 5te, 9de og 14de d. M. fra henholdsvis Landbrugskonsulenten, Landfogden og Sorenskriveren, skal jeg tillade mig at bemærke følgende:

Det er en meget følelig Mangel ved den færøske Lovgivning, at den — bortset fra Bestemmelsen i § 16 i Lov om Haugevæsenet af 23de Februar 1866 — ingen Forskrifter indeholder om Foranstaltninger imod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene. Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Lovbestemmelser desangaaende har i sin Tid været under Forhandling, jfr. Amtets Skrivelse til Justitsministeriet af 31te Marts 1874 og Ministeriets Skrivelse af 17de April 1875, men afgjordes da derhen, at Ministeriet ikke fandt, at der var Anledning til at søge saadanne Lovbestemmelser tilvejebragte, hvorimod det ansaas tilstrækkeligt at søge de Indførselsforbud, som det maatte vise sig nødvendigt at udstede, overholdte gennem et præventivt Tilsyn af Øvrigheden. Paa dette Grundlag er man da siden bleven staaende, og de gældende Forbud (se Noten til Justitsministeriets Skrivelse 7de April 1875 i Færøsk Lovsamling) kunne derfor ikke haandhæves ved Straf.

En anden væsentlig Mangel ved Forholdene er, at der ikke paa Øerne findes nogen Dyrlæge. Om Tilvejebringelsen af en saadan var der ogsaa rejst Spørgsmaal under den ovenfor berørte Forhandling, og der blev senere ydet Understøttelse til Uddannelse af en Dyrlæge; men efter at hans Uddannelse var tilendebragt, strandede Sagen paa, at Lagtinget ikke mente at være i Stand til at yde det fornødne Bidrag til Lønning (se Lagtingsberetning 1882 Side 45—48).

Manglen af effektive Bestemmelser, sigtende til at hindre Indbringelse af smitsomme Husdyrsygdomme, gør sig ganske naturlig stærkere og stærkere gældende, efterhaanden som Øernes Forbindelse med andre Lande tiltager. Af særlig Betydning bliver her Forholdet til Island, hvorfra saa at sige al Indførsel ikke blot af levende Dyr, men ogsaa af raa Dele af Faar er forbudt, idet det

*) Se Lagtingstidende 1905, Bilag 12.

overfor den store Mængde af Fiskerskibe (praktisk talt alle de færøske Fiskerskibe), der hvert Efteraar vende hjem til Færøerne fra Island, er umuligt at gennemføre en virksom præventiv Kontrol. Til Oplysning om Forholdene i saa Henseende skal jeg henvise til den med Bilag hosfølgende Skrivelse af 11te Marts d. A. fra Landfogden.

Efter at jeg i Henhold til en Opfordring, som af flere Medlemmer af Lagtinget var fremsat under Behandlingen af en Sag vedrørende den i Fuglefjord udbrudte smitsomme Øjensyge blandt Faar (se Lagtingstidende Side 25—27), havde forelagt Lagtinget et Lovudkast, væsentlig sigtende til at tilvejebringe Lovhjemmel til Udstedelse af Forbud mod Indførsel til Færøerne og Overførsel fra en Del til andre Dele af Øerne af Husdyr m. m. samt Hjemmel til at straffe Overtrædelse af Forbudene, blev dette Udkast af et i Sagen nedsat Udvalg omarbejdet væsentlig saaledes, *at* der som almindelig Regel fastsattes Forbud mod Indførsel til Færøerne af Husdyr samt af Huder og Skind, for saa vidt de ikke ere slagtede eller garvede, idet saadan Indførsel betingedes af en for hvert enkelt Tilfælde af Amtmanden given Tilladelse, *at* der tilføjedes Bestemmelser om Pligt til at anmelde opstaaede Tilfælde af smitsomme Husdyrsygdomme, om Oprettelse af en Kommission til at træffe de fornødne Foranstaltninger til saadanne Sygdommes Bekæmpelse og om Afholdelsen af de dermed forbundne Omkostninger, *at* der fremdeles tilføjedes Bestemmelser om Forbud mod Indførsel af Rovdyr, Rotter og Mus, samt *at* Straffebestemmelserne skærpedes betydelig. Det saaledes udarbejdede Lovudkast blev ved den senere Behandling yderligere ændret og suppleret paa forskellige Punkter og, i den efter de foretagne Afstemninger over de enkelte Paragraffer foreliggende Affattelse, endelig vedtaget af Lagtinget enstemmig med 17 Stemmer, idet 3 Medlemmer vare fraværende.

Til de enkelte Paragraffer bemærkes:

ad §§ 1 og 2.

Som i Lagtingets Indstilling bemærket var et stort Mindretal (9 Medlemmer) stemt for at følge Udvalgets Forslag, hvorefter Indførsel af Husdyr samt visse Arter af Huder og Skind ikke maatte ske uden særlig Tilladelse. I Realiteten er der vistnok ogsaa i det væsentlige Enighed indenfor Lagtinget om, at der — særlig ogsaa paa Grund af, at der ingen Dyrlæge findes paa Øerne, — er en ikke ringe Smittefare forbunden med Indførsel, og at det derfor, forudsat at de i de her omhandlede Paragraffer inddholdte Bestemmelser maatte vinde Lovskraft, vil være rigtigt at anvende den Ministeren derefter tilkommende Myndighed i ret vid Udstrækning.

Med Hensyn til den ved § 2 Amtmanden tillagte foreløbige Myndighed til at udstede Forbud kan henvises til Justitsministeriets Skrivelse 17de April 1875, jfr. i et analogt Tilfælde kgl. Resolution 13de April 1872 og Anordning 15de s. M.

ad § 3.

Stemmer med Praksis, dog saaledes, at der tillægges Amtmanden Myndighed til at tage endelig Bestemmelse. Herimod vil der, da det drejer sig om indre færøske Forhold, maaske ikke være Anledning til at rejse Indvending, idet det formentlig er en Selvfølge, at Forbudet under alle Omstændigheder vil kunne ophæves af Ministeriet. Saadanne Forbud ere, som det vil være Ministeriet bekendt, adskillige Gange blevne udstedte, saaledes i Anledning af den f. T. paa Østerø og Suderø herskende Sygdom blandt Faarene.

ad § 4.

Jfr. Lov Nr. 105 af 14de April 1893 § 3 og Lov Nr. 40 af 29de Marts 1904 § 7.

ad § 5.

Jfr. Lov Nr. 105 af 14de April 1893 § 9, 3dje Stk., 1 Punktum, hvis Bestemmelse paa Grund af de særlige Forhold paa Færøerne formenes at burde komme til Anvendelse i alle Tilfælde, hvor Hundegalskab opstaar.

ad §§ 6—10.

De i disse Paragraffer indeholdte Bestemmelser om de Forholdsregler, som kunne træffes til Bekæmpelse af opstaaet smitsom Sygdom hos Husdyr, ere vistnok det vanskeligste og mest omtvistelige Afsnit af Lovforslaget. Udarbejdede som Bestemmelserne ere, uden veterinærkyndig Bistand, kan det vel heller ikke være andet end, at der fra sagkyndig Side kan rejses væsentlige Indvendinger imod dem, og at de i høj Grad trænger til kyndigt Gennemsyn.

Det nærmest liggende Synspunkt paa disse Forhold maa vel være, at det, naar som nu ingen Dyrlæge haves til Raadighed paa Øerne, vil være betænkeligt at give Hjemmel til saa vidtgaaende og mulig store Bekostninger medførende Foranstaltninger som dem, hvorom her er Tale; og i det oprindelige af mig udarbejdede Lovudkast var derfor ingen Bestemmelser om Behandlingen af smitsomme Sygdomme optagne. Paa den anden Side vil det, selv om Bestemmelserne udelades af Loven, ikke kunne undgaas, at der efter Omstændighederne af Øvrigheden maa træffes visse Foranstaltninger til at forebygge, at en opstaaet smitsom Husdyrsygdom breder sig; men saadanne Foranstaltninger ville, naar der ikke haves Lovhjemmel, vanskelig kunne blive ret effektive. Jeg er derfor tilbøjelig til at antage, at noget lignende Bestemmelser som de, der indeholdes i §§ 6—9, ville kunne vise sig nyttige, saafremt det fra veterinærkyndig Side maatte antages, at en saadan Myndighed kan tillægges en ikke-sagkyndig Kommisson.

Med Hensyn til Formuleringen af § 6 kan henvises til Bestemmelserne i Lov Nr. 40 af 29de Marts 1901 § 1, 2det—4de Stykke; med Hensyn til §§ 7—9 til forskellige Bestemmelser i Lov Nr. 105 af 14de April 1893 §§ 6, 8 og 17.

§ 10 er optaget fra Lov 1893 § 11, dog saaledes, at Bestemmelsens Anvendelighed er betinget af et af Landfogden for hvert enkelt Tilfælde udstedt Forbud. Om Paragraffens Regler ere nødvendige og gennemførlige, maa iøvrigt sagkyndige bedømme.

For saa vidt §§ 6—8 kunne bibeholdes væsentlig uforandrede, skal jeg henstille, om det ikke vil være rigtigt at tilføje en Bestemmelse, hvorved Ministeriet bemyndiges til at give almindelige instruktoriske Forskrifter for Husdyrkommissionens og Politiets Virksomhed indenfor de ved Loven dragne Grænser. En saadan Bemyndigelse vilde mulig kunne formindske Betænkeligheden ved Bestemmelserne, idet der igennem saadanne instruktoriske Forskrifter dels vilde kunne fastsættes passende Begrænsninger for Foranstaltningerne, dels gives Vejledning i Henseende til deres Udførelse.

Med Hensyn til Landfogdens Forslag om, at der tillægges Husdyrkommissionens Medlemmer m. fl. fri Befordring og Dagpenge, skal jeg bemærke, at der, da det formentlig vil være forholdsvis sjældent, at det vil være nødvendigt for de paagældende at foretage Rejser, ikke synes at være særlig Anledning til at tillægge dem Dagpenge, hvorimod der selvfølgelig tilkommer dem fri Befordring. Jeg tillader mig derfor at henstille, at der som nyt (sidste) Stykke i § 8 tilføjes: »Udgiften til Befordring af Husdyrkommissionens Medlemmer saavel som af Politiet og af tilkaldte sagkyndige paa Rejser, som foretages i Medfør af Bestemmelserne i §§ 6—8, afholdes af det offentlige«.

ad §§ 11—12.

Intet at erindre.

ad § 13.

Den foreslaaede Straf er mulig unødig streng; og da det paagældende Forslag (Underændringsforslag Nr. 260) kun vedtoges med 10 Stemmer, skal jeg

henstille, om Straffebestemmelsen mulig kan mildnes noget f. Eks. saaledes, at Bødens Maksimum nedsættes fra 2000 til 1000 Kr. (jfr. Lov 1893 § 16), og at Ordene »under skærpende Omstændigheder« ændres til: »i Tilfælde af, at Overtrædelsen bestaar i Indførsel eller Overførsel af levende Dyr«;

ad § 14.

Intet at erindre.

ad § 15.

For saa vidt Lovforslagets Bestemmelser om Oprettelse af en Husdyrkommission bibeholdes, ville disse ikke kunne træde i Kraft, før Lagtinget er traadt sammen og har foretaget de fornødne Valg. Lovens Ikrafttræden kunde da sættes til den 1ste August 1906. — Udgaa de nævnte Bestemmelser derimod, vilde der vel ikke være noget til Hinder for at lade Loven træde i Kraft noget tidligere, f. Eks. 2—3 Maaneder efter dens Kundgørelse.

C. Bærentsen.

Til
Justitsministeriet.

Ved *2den Behandling, den 4de September,* vedtoges Lovforslagets enkelte Paragraffer og derefter Sagens Overgang til 3dje Behandling.

Den 8de September fremlagdes et af Hentze stillet *Ændringsforslag til Lovforslagets § 8:*

I første Linie Ordene »eller har Anledning til at formode« udgaa.

Ved *3dje Behandling, den 10de September,* fik *Afstemningen følgende Udfald:*

Lovforslagets **§ 1** vedtoges enstemmig med 17 St. **§ 2** vedtoges enstemmig med 16 Stemmer. **§§ 3—7** vedtoges enstemmig med 17 Stemmer. **§ 8:** Ændringsforslaget vedtoges med 10 St. mod 2, hvorefter §en saaledes ændret vedtoges enstemmig med 18 St. **§§ 9** og **10** vedtoges enstemmig med 19 St. **§§ 11** og **12** vedtoges enstemmig med 17 St. **§§ 13** og **14** vedtoges enstemmig med 19 St. **§§ 15—19** vedtoges enstemmig med 18 St. *Lovforslaget i dets Helhed* vedtoges enstemmig ved Navneopraab med 20 St. *(fraværende:* Olsen og Weihe).

Udvalgets subsidiære Forslag vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 21 Stemmer *(fraværende:* Olsen).

Den 12te September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 12te September 1906.

Til
Justitsministeriet.

Amtmanden over Færøerne har forelagt Lagtinget en Skrivelse af 20de Marts d. A. fra Justitsministeriet til Amtmanden med 2 Bilag angaaende det af Tinget i dets afvigte Samling vedtagne Forslag til Lov for Færøerne om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m.

Det Udvalg, som er blevet nedsat i Anledning af denne Sag, har afgivet en Betænkning og affattet et Lovforslag, der hermed fremsendes.

Udvalgets Lovforslag, som ikke er betydeligt afvigende fra Tingets Forslag i Fjor, blev med en mindre væsentlig Ændring til § 8, jfr. hoslagte Ændringsforslag, endelig vedtaget af Tinget den 10de d. M. enstemmig med 20 Stemmer (2 Medlemmer vare fraværende).

Endvidere har Lagtinget samme Dag vedtaget med 21 Stemmer at udtale følgende:

Lagtinget foreslaar:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen.)

C. Berentsen. *Oliver Effersøe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

XVIII. Lejenedsættelse for Fæstere paa Østerø.

Den 31te August blev der af Amtmanden forelagt Tinget nogle Andragender*) fra Fæstere paa Østerø om Eftergivelse af Lejeafgift til Statskassen.

Ved den *foreløbige Behandling, den 1ste September*, blev Sagen efter Forslag af T. J. Peterten henvist til *Budgetudvalget.*

---

*) Udelades her.

Den 11te September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Effersøe) afgivne

Betænkning.

Til

Lagtinget.

Til Undertegnede Udvalg er henvist hoslagte tre Andragender, det ene ledsaget af et Bilag og en Skrivelse af 25de f. M., fra Sysselmanden for Østerø Syssel om Eftergivelse af Lejeafgift til Statskassen vedrørende forskellige Fæstegaarde paa Østerø i Anledning af det Tab, som paagældende Fæstebønder have lidt ved den Øjensygdom, der har hersket paa Øen siden Begyndelsen af forrige Aar.

Efter at have overvejet denne Sag, som er forelagt Tinget af Amtmanden, og idet bemærkes, at hverken Udvalget eller Tinget formentlig kan være i Stand til for Tiden at skønne noget sikkert angaaende de Tab, som hver enkelt Fæster maatte have lidt, samt at Udvalget finder det overensstemmende med Billighed, at Staten i Egenskab af Fæstegodsejer yder Fæsterne en passende Lettelse i deres Lejeafgifter, skal man foreslaa Tinget at vedtage følgende:

1. Siden Januar 1905 har der hersket en smitsom Sygdom blandt Faarene paa Østerø. Sygdommen udbredte sig efterhaanden til samtlige Øens Hauger og er endnu ikke ophørt. Vejrliget var vel sidste Vinter af en saadan Beskaffenhed, at det, selv om Sygdommen ikke var forekommen, antagelig vilde have foranlediget en Del Tab af Faar, men det er øjensynligt, at Dødeligheden blandt Faarene paa Østerø er bleven meget betydelig forøget som Følge af Sygdommen.

   Tinget anser det for stemmende med Billighed, at Staten i Egenskab af Fæstegodsejer yder paagældende Fæstere paa Østerø Afslag i deres Lejeafgifter i Anledning af de Tab, de have lidt ved nævnte Sygdom.
2. Sagen tilbagesendes til Amtmanden med foranførte Udtalelse, ledsaget af en Afskrift af Udvalgsbetænkningen.

Ved *2den Behandling, den 13de September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 16 Stemmer.

XIX. Tilskud til en Planteskole ved Thorshavn.

Den 10de August fremlagdes et saalydende *Andragende fra Thorshavns Kommunalbestyrelse*:

Til
Færøernes Lagting.

Kommunalbestyrelsen tillader sig herved at forelægge det højtærede Ting en Ansøgning*) til Justitsministeriet om en Bevilling paa Finansloven til Anlæg og Drift af en Planteskole ved Thorshavn ved Hedeselskabets Foranstaltning til Forsyning af færøske Plantager med Planter tiltrukne her paa Øerne.

Idet man henviser til Ansøgningens Indhold, og den der og i Forstkandidat Flensborgs medfølgende Erklæring*) indeholdte Motivering, skal man tillade sig at anmode det højtærede Ting om at anbefale Ansøgningen til Regeringen, og om muligt af de til Lagtingets Raadighed staaende Midler bevilge et Tilskud til Planteskolen, f. Eks. 200 Kr. eller dog i alt Fald 100 Kr. om Aaret i 10 Aar, saaledes at det af Statskassen søgte Tilskud, 2000 Kr. til Anlæg og 600 Kr. aarlig i 10 Aar til Drift af Planteskolen, kunde nedsættes noget. Derved vilde Udsigten til at opnaa en Bevilling af Statskassen sikkert betydelig forbedres. Skulde imidlertid Forholdene ikke tillade Lagtinget for Tiden at vedtage at yde Sagen pekuniær Støtte, bedes den dog fremmet i Aar og indsendt til Regeringen med Lagtingets gunstige Anbefaling, idet man, efter den Interesse for Plantningssagen her paa Øerne, som navnlig Hedeselskabets Bestyrelse har vist, og under Hensyn til de Tilskud, som Lagtinget og Kommunen allerede har ydet og yde, — Tilskud, som ville ækvivalere den Sum, der søges om, — ikke anser det for udelukket, at hele Bevillingen kan faas paa Finansloven.

Thorshavns Kommunalbestyrelse, den 9de August 1906.

Engelstoft. *Finsen.* *Ole Mortensen.*

E. Müller. *E. Andreasen.*

Ved den *foreløbige Behandling, den 14de August*, blev Sagen efter Winthers Forslag henvist til *Budgetudvalget*.

Den 1ste September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Effersøe) afgivne

Betænkning:

Udvalget har haft til Overvejelse et Andragende med 2 Bilag af 9de f. M. fra Thorshavns Kommunalbestyrelse om, at Tinget vil anbefale en Skrivelsen vedlagt Ansøgning til Justitsministeriet om en Bevilling paa Finansloven til An-

*) Udelades her. Indholdet delvis gengivet i Udvalgsbetænkningen.

læg og Drift af en Planteskole ved Thorshavn, og om, at Tinget vil bevilge et Tilskud til Planteskolen af 200 Kr. eller i alt Fald 100 Kr. aarlig i 10 Aar. Af Statskassen andrages om et Tilskud paa 2000 Kr. til Anlæg og 600 Kr. aarlig i 10 Aar, dog saaledes, at de aarlige Tilskud nedsættes med, hvad Lagtinget maatte bevilge som aarligt Tilskud.

I en Sagen medfølgende Erklæring af 28de f. M. fra Forstkandidat Flensborg hedder det, at det, saafremt man overhovedet nogen Sinde vil tænke paa at foretage Anlæg af Skov eller Træplantning paa Færøerne, vil være absolut nødvendigt at skaffe Planter tiltrukne i stedlige Planteskoler — Planter, der ere vænnede til Vejrlig og Jordbundsforhold. Kandidat Flensborg udtaler, at han ikke nærer Tvivl om, at det kan lykkes at frembringe endogsaa ret smukke Træplantninger, bestaaende særlig af skandinavisk Røn, Bjergfyr og Ahorn o. s. v., men kun naar man kan skaffe et godt Plantemateriale og yde Plantningerne den fornødne Pleje. Kandidat Flensborg anbefaler i det hele taget, at Sagen iværksættes paa den Maade, som angives i det medfølgende Andragende til Justitsministeriet, og han anfører navnlig, at der for paa vedkommende Areal, som haves til Raadighed, at kunne anlægge og drive en hensigtsmæssig Planteskole, bør haves til Raadighed c. 2000 Kr. til Anlæg (at udbetale i 2 Aar) og derhos til Planteskolens Drift et Tilskud af c. 600 Kr. aarlig i f. Eks. 10 Aar, efter hvilken Tid Planteskolen formentlig vil kunne bære sig selv ved Hjælp af de Indtægter, der indkomme ved Salg af Planter.

Angaaende Plantningssagen anføres i Kommunalbestyrelsens Andragende til Justitsministeriet bl. a. følgende:

»Efter at der for en Del Aar siden var paabegyndt en Plantage ved Thorshavn, men uden heldigt Resultat, kom Plantningssagen paany frem i 1903, idet en Repræsentant for det danske Hedeselskab, Forstkandidat Flensborg, paa Foranledning af daværende Folketingsmand Patursson under en Rejse til Island besøgte Færøerne og undersøgte Forholdene her med Hensyn til Skovplantning.

Ved Forhandling mellem ham og Kommunalbestyrelsen og efter senere truffen Aftale med Hedeselskabet blev det tidligere mislykkede Plantageforsøg genoptaget, saaledes at det danske Hedeselskab med Tilskud fra Amt og Kommune besørger Plantagens Drift, medens selve Plantagen tilhører Thorshavn. Lagtinget og Thorshavns Kommunalbestyrelse bevilgede hver et Tilskud paa 300 Kr. aarlig i 10 Aar. Kommunen har derhos stillet til Disposition det gamle Plantageareal og 2 yderligere indkøbte Grundstykker ved Plantagen, ialt vistnok c. 132,000 □ Alen. Ved Købet af disse Grundstykker, som erhvervedes fra Staten, opnaaede Kommunen dog ved det høje Ministeriums Forsorg at faa eftergivet den Staten tilfaldende Del af Købesummen, jfr. Finanslov 1904—5 § 9, 1[3].

Det danske Hedeselskab har ansat en Plantør i Thorshavn, og Plantningsarbejdet er i de forløbne Aar gaaet saa godt frem, som Midlerne har tilladt, saaledes at nu 40,000 □ Alen af den gamle Plantage er beplantet, og Resten af denne vil blive beplantet til Foraaret, medens der er anvendt en Del paa Indhegning af de yderligere tilkøbte Arealer.

Tillige er der med Bistand af Plantøren af Folk paa Kunø anlagt en mindre Plantning der, og ved Klaksvig har et Plantningsselskab en Plantage under Paabegyndelse.«

Kommunalbestyrelsen meddeler, at Thorshavns Kommune, foruden hvad den alt har bevilget til Plantningssagens Fremme, er villig til yderligere at støtte Sagen ved at købe det til Planteskolen fornødne Jordstykke: en Trø paa c. 40,000 □ Alens Størrelse, der vil koste henimod 1200 Kr.

Lagtinget har til forskellige Tider støttet Plantningssagen her paa Øerne ved Tilskud, senest ved i 1902 at give en Bevilling paa 300 Kr. aarlig i 10 Aar. Hidtil er der imidlertid ikke opnaaet noget gunstigt Resultat. Imidlertid maa man efter det foreliggende anse det for værd at forsøge, om der ikke kan opnaas et bedre Resultat ved at tiltrække Træplanter i en Planteskole hersteds, hvilket ikke er forsøgt tidligere, og hertil kan Udvalget anbefale Tinget at yde et passende Tilskud, hvorhos man kan tilraade, at Sagen anbefales til et Tilskud fra Statskassen. Med Hensyn til Lagtingets eventuelle Tilskud kan Udvalget ikke

tilraade, at der under Hensyn til Sagens Beskaffenhed og de Tilskud, som Tinget alt har ydet og endnu yder efter de tidligere givne Bevillinger samt Amtskommunens pekuniære Stilling, ydes et højere Tilskud end 100 Kr. aarlig i 10 Aar.

I Henhold til foranførte og med Henvisning til Sagens fornævnte Papirer samt det hermed følgende Særtryk af »Hedeselskabets Tidsskrift« for Maj 1903 om »Plantning paa Færøerne« af Forstkandidat C. E. Flensborg, skal Udvalget stille følgende Forslag:

a. Lagtinget bevilger af økonomisk Fond et aarligt Tilskud af 100 Kr. i 10 Aar til Driften af en Planteskole, overensstemmende med, hvad der omneldes i Kommunalbestyrelsens Skrivelse af 9de f. M. til Tinget, alt under Forudsætning af, at Staten yder de Beløb til Sagens Fremme, som nævnes i Skrivelsen.
b. Lagtinget anbefaler, at der af Statskassen ydes et passende Tilskud til Anlæg og Drift af den omhandlede Planteskole.

Ved *2den Behandling, den 3dje September,* overgik Sagen til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 7de September,* vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 15 Stemmer.

Den 14de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.
Thorshavn, den 14de September 1906.

Til
Justitsministeriet

Thorshavns Kommunalbestyrelse har ved hoslagte Skrivelse af 9de Juli d. A. andraget hos Lagtinget om, at Tinget vil anbefale en Skrivelsen vedlagt Ansøgning med 1 Bilag til det høje Ministerium om en Bevilling paa Finansloven til Anlæg og Drift af en Planteskole ved Thorshavn og om, at Tinget vil bevilge et Tilskud til Planteskolen af 200 Kr., eller i alt Fald 100 Kr. aarlig i 10 Aar.

Ved Sagens endelige Behandling i Tinget den 7de d. M. vedtoges enstemmig med 15 Stemmer følgende Beslutning:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen.)

Idet man iøvrigt henviser til efternævnte Bilag:

a) Afskrift af Udvalgets Betænkning og

b) Særtryk af »Hedeselskabets Tidsskrift« for Maj 1903 om »Plantning paa Færøerne« af Forstkandidat C. E. Flensborg.

tillader man sig at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

C. Bærentsen. *Oliver Effersøe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

XX. Skolevæsenet i Sand og Skopen.

Den 16de August fremlagdes saalydende *Andragende* fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune 1) Oprettelse af et nyt Embede som Lærer eller Lærerinde i Sand samt 2) Statstilskud til Udvidelse af Skolebygningerne i Sand og Skopen:

Til
Lagtinget.

Paa Forstanderskabsmøde i Skopen den 20de Juli 1906 fremlagde Pastor Evensen en Skrivelse fra Sands Skolekommission, hvori denne androg om, at Forstanderskabet vilde tage under Overvejelse at skaffe bedre Undervisningsforhold ved Skolen i Sand. Det oplyses i nævnte Skrivelse, at Børneantallet ved Skolen har været oppe i 92. Det nuværende Tal af skolesøgende Børn er 80, men der er desuden 11 Børn over 7 Aar, der ikke endnu er indmeldte i Skolen.

Forstanderskabet erkender, at der er altfor mange Børn for een Lærer og mener, at det er nødvendigt, at der ansættes en Lærer til ved Skolen. Det vil saa samtidig blive nødvendigt at opføre en Skolestue til. Det blev under Mødet fremholdt, at det paa Grund af Skolebygningens Indretning muligvis vilde være mest hensigtsmæssigt at opføre en ny Beboelseslejlighed i Fortsættelse af den værende Bygning og tage denne til Skolestuer. Ved den Ordning vilde man blandt andet faa en ordentlig Forstue eller Korridor til Skolens Brug.

Det blev derfor overdraget til Skolekommissionen snarest muligt at fremskaffe Plan og Overslag for en saadan Tilbygning. Naar disse forelaa, vilde man gaa ind til Lagtinget med Andragende om, at der ved dettes Medvirkning maa søges oprettet et nyt Lærerinde- eller Lærerembede paa Sand med en Begyndelsesløn af 500 Kr., samt at Tinget vil udvirke, at Statskassen maa give Tilskud til Opførelse af en ny Skolestue eventuelt en Beboelseslejlighed ved Skolen i Sand.

Paa samme Tid blev man enig om at tage Forholdene ved Skopen Skole under Overvejelse. I Skopen findes der kun en Skolestue, men derimod ingen Beboelseslejlighed for Læreren. Da den nuværende Lærer imidlertid er gift, har Forstanderskabet som en foreløbig Foranstaltning tilstaaet ham en Huslejegodtgørelse paa 60 Kr. aarlig. Da det imidlertid ofte har været paa Tale at opføre

en Beboelseslejlighed for Læreren i Skopen, mener Forstanderskabet, at der nu, da der maa bygges i Sand, ogsaa bør skrides til at bygge til Skolen i Skopen ogsaa af den Grund, at man saa kan paaligne Pligtarbejde til Bygningens Opførelse, hvad man ikke har kunnet gøre, saalænge der kun var Tale om at bygge i den ene Bygd, da begge Bygder kommunalt danne et Sogn. Det blev derfor vedtaget at andrage hos Lagtinget om, at der maa søges om det sædvanlige Statstilskud til Opførelse af en Beboelseslejlighed ved Skolen i Skopen.

Man tillader sig derfor ærbødigst at indgaa til det høje Lagting med Andragende om, at Tinget velvilligt vil udvirke:

1) at der oprettes et nyt Lærerinde- eller Lærerembede paa Sand med en Begyndelsesløn af 500 Kr.
2) at der søges det sædvanlige Statstilskud til Opførelse af en Skolestue, eventuelt en Lærerbolig i Sand.
3) at der søges det sædvanlige Statstilskud til Opførelse af en Lærerbolig i Skopen.

Vedlagt*) følger 2 Skrivelser fra Sands Skolekommission og Plan og Overslag til den paatænkte Bygning i Sand.

p. t. Thorshavn, den 14de August 1906.

Ærbødigst

P. F. V.

Johan H. Poulsen.
Forstanderskabsformand.

Ved den *foreløbige Behandling, den 17de August,* blev Sagen, efter Forslag af J. H. Poulsen, henvist til *Kirkekasseudvalget.*

1. *Den 6te September* fremlagdes følgende af Udvalget (Ordfører: Provsten) afgivne

Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune om Lagtingets Medvirkning til, at der ved Skolen i Bygden Sand oprettes et nyt Lærerinde- eller Lærerembede med en Begyndelsesløn af 500 Kr., og at der bevilges det sædvanlige Statstilskud til Opførelse af en Skolestue (eventuelt Lærerbolig) i Sand og en Lærerbolig i Skopen.

Udvalget skal i en særlig Betænkning behandle Spørgsmaalet om Statsbidrag til de nævnte Byggeforetagender, men skal her kun omtale Oprettelsen af et Embede for en Andenlærer eller Lærerinde ved Sands Skole.

Om Ønskeligheden af en saadan Forøgelse af Lærerkræfterne ved nævnte Skole maa Udvalget være ganske enigt med vedkommende Skolekommission, som i vedlagte Skrivelse til Kommunalforstanderskabet fremhæver, hvor stærkt Børneantallet i Skolen er voksot i de sidste Aar. Det anføres saaledes, at Skolen i 1900 blev besøgt af mellem 60 og 70 Børn, men i 1905 af 92 Børn.

At den ved Skolen ansatte Enelærer under disse Omstændigheder umuligt længer paa tilfredsstillende Maade kan besørge Undervisningen alene, er formentlig indlysende. Udvalget skal derfor anbefale Tinget at vedtage:

*) Bilagene udelades her.

1) Lagtinget bifalder, at der paalægges Sands Sogn at udrede de med Oprettelsen af et Embede som Andenlærer ved Sands Skole forbundne aarlige Udgifter.
2) Skoledirektionen anmodes om at udvirke, at der ved Skolen i Bygden Sand i Sands Sogn oprettes et Embede for en Andenlærer eller Lærerinde med lovmæssigt Lønningsbidrag af Statskassen og med en Begyndelseesløn af 500 Kr.

Ved *2den Behandling, den 10de September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 11te September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 17 Stemmer.

2. *Den 6te September* fremlagdes følgende af Udvalget (Ordfører: Provsten) afgivne

Betænkning:

Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune har i et Andragende til Lagtinget anmodet om dettes Medvirkning til,
1) at der oprettes et nyt Lærerinde- eller Lærerembede i Bygden Sand med en Begyndelseesløn af 500 Kr.
2) at der søges det sædvanlige Statstilskud til Opførelse af en Skolestue, eventuelt en Lærerbolig, i Sand,
3) at der søges det sædvanlige Statstilskud til Opførelse af en Lærerbolig i Skopen.

Undertegnede Udvalg, til hvilket Sagen er bleven henvist, har i særlig Betænkning tilladt sig at anbefale Oprettelsen af det nævnte ny Embede for en Lærer eller Lærerinde ved Skolen i Bygden Sand, og skal derfor her indskrænke sig til at omtale de Byggeforetagender, hvortil der i Andragendet ansøges om Statstilskud.

Med Hensyn til den ønskede Udvidelse af Skolebygningen i Sand skal Udvalget henvise til den Andragendet vedlagte Skrivelse fra Sands Sogns Skolekommission og medfølgende Tegning til og Overslag over Omkostningerne ved den projekterede Tilbygning, idet Udvalget dog maa bemærke, at Overslaget er for lidt detailleret til at kunne kaldes virkelig vejledende, og at Udgifterne til Udsprængning og Transport af Sten tilligemed Transport af de øvrige Materialier sikkert anslaas for højt, naar de beregnes til »et lignende Beløb«, d. v. s. omtrent Halvdelen af samtlige Udgifter.

Som bemærket i Skolekommissionens Skrivelse medfører den foreslaaede Forøgelse af Skolens Lærerkræfter med Nødvendighed en tilsvarende Udvidelse af Undervisningslokalerne: den ny Lærer maa have en Skolestue til at undervise i. I den Anledning foreslaas den nye Skolebygning forlænget med en Tilbygning, saaledes at man *enten* opfører en ny Skolestue *eller* omdanner den nuværende Lærerbolig til Skolestue og opfører en ny Lærerbolig. Med Skolekommissionen maa Udvalget paa det bedste anbefale det sidste Alternativ, som ganske vist bliver en hel Del, antagelig c. 1200 Kr. dyrere, men paa den anden Side vil medføre saa store Fordele i Retning af en hensigtsmæssigere Beliggenhed og Indretning af Skolestuer og Korridor, at den Merudgift, der her er Tale om, maa siges at være vel anvendt.

Naar den paatænkte Tilbygnings Ydermure, saaledes som det fremgaar af Skolekommissionens Skrivelse og medfølgende Overslag, paa Grund af Vanskeligheden ved at fremskaffe gode Sten foreslaas støbte af Beton, da maa Udvalget efter de Oplysninger, man har faaet om betonstøbte Mures Styrke og Holdbarhed, formene, at der ikke kan være noget til Hinder derfor.

Idet Udvalget tillader sig at bemærke, at det sædvanlige Statstilskud til Opførelse af en Skolestue er 1400 Kr., og at Tinget til en saadan subsidiært bør ansøge om dette Beløb, maa man i Henhold til det anførte tilraad eat andrage principaliter om et Tilskud af 2000 Kr. til Omdannelse af den nuværende Lærerbolig til Skolestue og til Opførelse af en ny Lærerbolig.

Naar Sandø Præstegælds Kommunalforstanderskab samtidig ansøger om Statstilskud af den sædvanlige Størrelse (2600 Kr.) til en Lærerbolig i Bygden Skopen, da begrundes dette særlig ved, at saadanne større Foretagender i Bygderne Sand og Skopen, hvortil der skal paalignes Pligtarbejde, ikke let kan udføres undtagen netop paa samme Tid, da Paaligningen efter de i Kommunalloven fastsatte Regler maa komme til at paahvile Beboerne af begge de nævnte Bygder under et, fordi de udgør et Sogn.

Forøvrigt skal det bemærkes, at Bygden Skopen er i meget stærk Udvikling. Det første Hus der blev bygget i 1832; nu tæller Bygden c. 250 Beboere. For 10 Aar siden fik den sin egen Kirke og for 7 Aar siden sin egen Lærer, efter at den siden Begyndelsen af halvfjerdserne havde haft Lærer fælles med Bygden Sand og i Begyndelsen af firserne havde faaet opført en Skolestue med Statstilskud. I Bygden er der nu 40 Børn i skolepligtig Alder.

Udvalget skal derfor foreslaa Tinget at vedtage:

Lagtinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der af Statskassen tilstaas Sands Sogn i Sandø Præstegælds Kommune:

a) et Tilskud af 2000 Kr. til Omdannelse af den nuværende Lærerbolig i Bygden Sand til Skolestue og til Opførelse af en ny Lærerbolig *eller* subsidiært 1400 Kr. til en Skolestue samt
b) et Tilskud af 2600 Kr. til Opførelse af en Lærerbolig i Bygden Skopen.

Ved *2den Behandling, den 10de September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 11te September*, vedtoges Udvalgets Forslag ved Navneopraab enstemmig med 19 St. (*fraværende*: Skaalum, Olsen, T. J. Petersen).

Samme Dag (11te September) oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Lagtinget har i dettes indeværende Samling enstemmig med 19 Stemmer — idet 3 Medlemmer vare fraværende — vedtaget at indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der af Statskassen tilstaas Sands Sogn i Sandø Præstegæld:

a) et Tilskud af 2000 Kr. til Omdannelse af den nuværende Lærerbolig i Bygden Sand til Skolestue og Opførelse af en ny Lærerbolig eller subsidiært 1400 Kr. til en Skolestue samt
b) et Tilskud af 2600 Kr. til Opførelse af en Lærerbolig i Bygden Skopen.

I Henhold til det saaledes vedtagne tager man sig herved den Frihed at henvende sig til det høje Ministerium med Anmodning om, at der ved sammes gunstige Forsorg maatte af Statskassen tilstaas Sands Sogn det begærede Tilskud til Opførelse af de nævnte Bygninger, idet man som nærmere Motivering tillader sig at henvise til hoslagte Andragende med Bilag og ligeledes medfølgende Udvalgsbetænkning.

Lagtingssalen i Thorshavn, den 11te September 1906.

C. Bærentsen. *Fr. Petersen.*

Joen Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

XXI. Tilskud til „Fagralíð Højskole".

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Andragende* fra Forstanderne for »Fagralíð Højskole«:

Til
Lagtinget]

Paa Finansloven 1902—1903 blev der tilstaaet Fagralíð Højskole paa Bordø et aarligt Tilskud paa 500 Kr. imod, at Lagtinget af sine Kasser bevilgede mindst 200 Kr. Paa samme Tid blev der indvilget i, at de Elever, der vilde besøge nævnte Skole, kunde nyde Amtsunderstøttelse, uagtet Skolen ikke var anerkendt af Staten. Alt dette skulde dog kun gælde for de 3 følgende Finansaar.

Den 4de August 1904 ansøgte vi paa ny Lagtinget om, at Elever, der besøgte Fagralíð Højskole, vedblivende maatte nyde Amtsunderstøttelse, da Skolen ikke havde opnaaet Statens Anerkendelse, samt om at det aarlige Tilskud til Skolen maatte forhøjes til 1000 Kr., — dette sidste grundet paa, at Fagralíð Højskole kun tager 25 Kr. for hver Elev om Maaneden, medens Højskolerne i det øvrige Kongerige tager 30.

Det Udvalg, der kom til at behandle Sagen, henstillede imidlertid, at Skolens aarlige Tilskud ikke skulde forhøjes paa Grund af, at det kunde formodes, at Fagralíð Højskole inden ret lang Tid vilde komme til at opfylde de Betingelser, der i Lov af 23de Maj 1902 kræves, for at Folkehøjskoler kunne op-

naa Statsunderstøttelse. Udvalgets Henstilling blev af Tinget vedtaget, og det aarlige Tilskud til Skolen blev ikke forhøjet.

Da Skolen fremdeles ikke har opnaaet Statens Anerkendelse efter Lov af 23de Maj 1902 og saaledes nu vil komme til at staa uden Statsunderstøttelse, tillade vi os herved at ansøge det høje Ting om:

1) at Tinget vil udvirke, at der maa tilstaas de Elever, der vil søge til Fagralið Højskole, Amtsunderstøttelse i Lighed med, hvad der er Tilfældet med de statsanerkendte Folkehøjskoler i det øvrige Kongerige;
2) at Tinget vil udvirke, at der bliver tilstaaet Fagralið Højskole et aarligt Tilskud paa 1200 Kroner.

Angaaende Punkt 1 tillade vi os at fremkomme med følgende Begrundelse — idet vi slutte os til den Opfattelse, der kom til Orde i det af Lagtinget i en lignende Sag nedsatte Udvalg i Aaret 1901: Man kan efter de hidtil gjorte Forsøg ikke gøre Regning paa, at en Folkehøjskole paa Færøerne skal faa saa stor Tilgang, at den m. H. t. Elevantal kan opfylde de ved Loven fastsatte Betingelser for at blive statsanerkendt. Det er derfor *nødvendigt* for Skolens fremtidige Bestaaen, at der, hvad Understøttelse til Elever angaar, kommer til at gælde lempeligere Betingelser for Højskoler paa Færøerne end de i Lov af 23de Maj 1902 fastsatte.

Angaaende Punkt 2 tillade vi os at henvise til følgende Udtalelse af Lagtinget i Skrivelse af 14de September 1904 til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet: »at det vilde være til stor Skade for Folkehøjskolesagens fremtidige Udvikling paa Færøerne, om den første saadanne Skole skulde gaa til Grunde af Mangel paa pekuniær Støtte«. Idet vi fuldt ud slutte os til ovennævnte Udtalelse, skulle vi yderligere oplyse, at efter den Erfaring, vi hidtil have gjort, viser det sig, at vi paa ingen Maade uafbrudt ville kunne fortsætte Skolevirksomheden i Fagralið, medmindre det aarlige Tilskud forhøjes til 1200 Kroner.

Fagralið Højskole pr. Klaksvig, den 28de Juni 1906.

Ærbødigst

Rasmus Rasmussen. *Simun Skarð.*

Ved den *foreløbige Behandling, den 9de August*, blev Sagen, efter Forslag af Simun av Skarði, henvist til *Skoleudvalget* (se Sag XXXVII).

Den 4de September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: J. Poulsen) afgivne

Betænkning:

Fra Bestyrerne for »Fagralið Højskole« paa Bordø, Rasmus Rasmussen og Simun Skarð, er til Tinget indkommet Andragende om, at Tinget vil udvirke, at der fremdeles maa tilstaas Elever, der vil søge til denne Skole, »Amtsunderstøttelse« i Lighed med, hvad der er Tilfældet med de statsanerkendte Folkehøjskoler i det øvrige Kongerige, og at der bliver tilstaaet Skolen et aarligt Tilskud paa 1200 Kr., idet Andragerne udtale, at de paa ingen Maade uafbrudt vil kunne fortsætte Skolevirksomheden i Fagralið, medmindre det aarlige Tilskud forhøjes til 1200 Kr.

Efter Tingets Indstillinger i 1901 og 1904 har der været givet Elever, der

besøge denne Skole, Adgang til Statsunderstøttelse, uagtet Skolen ikke er statsanerkendt, og i de sidste Aar har Skolen haft et Tilskud paa 500 Kr. af Statskassen og 200 Kr. fra Amtskommunen (Den økonomiske Fond).

Det Udvalg, som i 1904 behandlede et lignende Andragende, ses at have ventet, at Skolen snart skulde kunne faa saa mange Aarselever, at den kunde opnaa Statsanerkendelse. Det er imidlertid ikke blevet Tilfældet. — I Finansaaret 1905—06 har Skolen, efter en indsendt Opgørelse, haft 5 — fem — Aarselever, medens Loven fordrer 10 Aarselever, for at Skolen kan blive godkendt.

At en Højskole paa Færøerne ikke kan opnaa saa stort Elevantal som lignende Skoler i det øvrige Rige, følger ligefrem af, at den kun kan faa Tilgang fra en Befolkning paa godt 16,000 Mennesker, medens Folkemængden i de øvrige Dele af Riget staar i et ganske andet Forhold til Skolernes Antal. Hertil kommer, at flere Elever fra Færøerne søge til andre Højskoler, medens ingen Elev fra de andre Dele af Riget kan ventes at ville søge til denne Skole. Der kunde saaledes mulig være Anledning til, at der blev stillet noget lempeligere Krav til en færøsk Skole hvad Elevantallet angaar end til de andre. Udvalget vil dog ikke i Aar komme frem med Forslag herom.

Det er oplyst, at Eleverne paa denne Skole kan betale 25 Kr. om Maaneden, medens den maanedlige Betaling ved andre Højskoler er 30 Kr. — Det er muligt, at Tilgangen ikke vilde hæmmes, om Betalingen ogsaa her blev sat til 30 Kr., naar særlig uheldig stillede Elever kunde faa Nedsættelse f. Eks. til 25 Kr.; men nogen nævneværdig Indtægtsforøgelse vilde dette ikke medføre.

Udvalget er enigt om det ønskelige i, at der findes en Folkehøjskole her paa Øerne; thi hvorvel Færinger have Adgang til at søge andre Højskoler i Riget, og om man end kunde ønske, at denne Adgang blev mere benyttet end hidtil, saa følger det af sig selv, at det kun kan blive et ganske forsvindende Mindretal af Ungdommen, der faar Gavn af saa fjerntliggende Skoler. Det maa derfor betragtes som et stort Tilbageskridt, om den eneste herværende Skole skulde ophøre at eksistere. At Skolen ikke vil kunne holdes gaaende med det ringe Tilskud, den nu har, er indlysende. Udvalget maa derfor finde det nødvendigt, at dette Tilskud søges forhøjet til mindst 1000 Kr., hvorfor man tillader sig at stille Forslag herom.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Tinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Indstilling om, at samme vil søge udvirket, at den Bevilling paa 500 Kr., der ved Finansloven for indeværende Finansaar er tilstaaet Folkehøjskolen paa Bordø, for de næste 3 Finansaar maa blive forhøjet til mindst 700 Kr. aarlig, imod at der i samme Tidsrum af de under Lagtinget sorterende Kasser ydes 300 Kr. aarlig, og at Elever, der ville besøge denne Skole, ogsaa fremtidig maa have Adgang til at faa Statsunderstøttelse.
2. Under Forudsætning af, at der for de næste 3 Finansaar af Statskassen ydes mindst 700 Kr. aarlig til Folkehøjskolen paa Bordø, bevilges der for samme Tidsrum af Færø Amts økonomiske Fond 300 Kr. aarlig til denne Skole.

Ved *2den Behandling, den 6te September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 10de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Winther, Degn, Paturason og Hentze:

I Indstillingspunkt *1* forandres Tallene »700 Kr.« til »800 Kr.« og »300 Kr.« til »400 Kr.«

I Indstillingspunkt *2* forandres ligeledes Tallene »700 Kr.« til »800 Kr.« og »300 Kr.« til »400 Kr.«

Den 11te September fremlagdes følgende *Underændringsforslag* fra Formanden:

Tallet »800 Kr.« forandres til »900 Kr.«, og Ordene »og »300 Kr.« til »400 Kr.«« udgaa.

Ved *3dje Behandling, samme Dag* (11te September), fik *Afstemningen* følgende Udfald:

Underændringsforslaget vedtoges enstemmig med 18 St. Ændringsforslaget saaledes ændret vedtoges enstemmig med 17 St. Udvalgets Forslag saaledes ændret vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 18 St. (*stemmer ikke*: Samuelsen; *fraværende*: Skaalum, Olsen, T. J. Petersen).

Den 14de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 14de September 1906.

Bestyrerne for »Fagralíð« Højskole paa Bordø have under Henvisning til Lagtingets Vedtagelse i 1901 og 1904 andraget om Tingets Medvirkning til, *at* der fremdeles maa tilstaas Elever, der ville søge til denne Skole, »Amtsunderstøttelse i Lighed med, hvad der er Tilfældet med Folkehøjskoler i det øvrige Rige, og *at* der maa blive tilstaaet Skolen et aarligt Tilskud paa 1200 Kr. — Andragerne anføre, at de ikke uafbrudt ville kunne fortsætte Virksomheden i Fagralíð, med mindre det aarlige Tilskud forhøjes til det nævnte Beløb.

Sagen er bleven behandlet i et Udvalg, som under 4de dennes afgav medfølgende Betænkning, til hvilken man tillader sig at henvise.

Til Sagens 3dje Behandling fremkom fra flere Medlemmer af Tinget et Ændringsforslag, til hvilket der af Formanden stilledes et Underændringsforslag.

Efter at begge disse Forslag vare vedtagne, vedtoges Udvalgets Forslag saaledes ændret enstemmig med 18 Stemmer.

Herefter er Tingets Vedtagelse saalydende:

»1. Tinget indgaar til Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet med Ind»stilling om, at samme vil søge udvirket, *at* den Bevilling paa 500 Kroner, »der ved Finansloven for indeværende Finansaar er tilstaaet Folkehøjskolen »paa Bordø, for de næste 3 Finansaar maa blive forhøjet til mindst 900 Kr. »aarlig, imod at der i samme Tidsrum af de under Lagtinget sorterende »Kasser ydes 300 Kr. aarlig, og *at* Elever, der ville besøge denne Skole, »ogsaa fremtidig maa have Adgang til at faa Statsuderstøttelse.

»2. Under Forudsætning af, at der for de næste 3 Finansaar af Statskassen »ydes mindst 900 Kr. aarlig til Folkehøjskolen paa Bordø, bevilges der »for samme Tidsrum af Færø Amts økonomiske Fond 300 Kr. aarlig til »denne Skole.«

Idet man iøvrigt tillader sig at henvise til det indkomne Andragende og de øvrige medfølgende Aktstykker, tillader Lagtinget sig ærbødigst at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

C. Bærentsen. *Joen Poulsen,*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

XXII. Forandringer i Bestemmelserne om Tvangsauktioner og Pant.*)

Den 30te August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Færøernes Sorenskriveri:*

Færøernes Sorenskriveri
Thorshavn.

Til
Færøernes Lagting.

Af Lagtingstidende for 1905 ser jeg, at Lagtinget i Fjor har vedtaget, at den af mig rejste Sag om Ændringer i Tvangsauktionsloven m. v. udsættes til næste Aar, og at Amtmanden er anmodet om i Henhold til derom af mig fremsat Ønske at tilstille mig Sagen til fornyet Overvejelse. Af den trykte Udvalgsbetænkning ser jeg tillige, at jeg overfor et af Udvalgets Medlemmer skal have udtalt Ønske om at faa Sagen til fornyet Overvejelse.

I den Anledning skal jeg tjenstligt udtale følgende:

Jeg har aldrig faaet Sagen tilstillet fra Færø Amt, som altsaa formentlig ikke har villet fremme Sagen. — Jeg maa hertil bemærke, at Sagen *maa* fremmes, da den nuværende Tilstand paa dette Omraade ikke kan vedblive at bestaa.

*) Se Lagtingstidende 1905, særlig B, XXXV.

Jeg maa beklage, at jeg mulig er bleven misforstaaet af et af Udvalgets Medlemmer, som har faaet den Opfattelse, at jeg ønskede Sagen til fornyet Overvejelse. — Idet jeg bemærker, at jeg næppe har haft nogen officiel Konference med Udvalget om Sagen, skal jeg udtale, at jeg netop ikke ønskede at faa Sagen tilsendt paa ny, men netop ønskede den sendt til Ministeriet, hvor Udarbejdelse af den Slags Lovforslag formentlig bedst kan ske, jfr. hermed min Skrivelse af 24de August f. A. — Jeg beklager, at vedkommende Udvalg ifjor ikke har faaet Tid til at sætte sig blot løseligt ind i Sagen, hvorved Udvalget sikkert vilde have faaet den Opfattelse, at Sagen ikke taalte for lang Udsættelse.

Det ærede Lagting vil sikkert kunne forstaa, at jeg nu, da jeg ikke ved, om Færø Amt agter at fremme Sagen, ikke vil kunne fremkomme med noget yderligere Forslag, som maaske blot vil være Spild af Tid og Arbejde. Jeg tillader mig derimod at anmode Lagtinget om at ville tage Sagen op paany og sende den, selv ganske ubearbejdet, til Ministeriet, for at dette i Tiden indtil næste Lagtingssamling, hvis det mener, at Sagen bør fremmes, kan lade udarbejde et Forslag, der kan forelægges Lagtinget ved næste Samlings Begyndelse.

Færøernes Sorenskriveri, den 30te August 1906.

Chr. Helms.

Ved den *foreløbige Behandling, den 1ste September*, blev Sagen, efter Forslag af Formanden, henvist til *Udvalget for forskelligartede Sager.*

Den 8de September fremlagdes følgende af Udvalget (Ordfører: Winther) afgivne

Betænkning:

Den fra forrige Aars Tingsamling udsatte Sag angaaende Forandringer i de her gældende Regler for Tvangsauktioner samt Sagen angaaende Bestemmelser om Pant i fast Ejendom paa Færøerne er overgivet nedenstaaende Udvalg til Betænkning.

Udvalget skal tillade sig at anføre følgende:

Udsættelsen forrige Aar begrundedes ved, at vedkommende Udvalg ikke havde haft fornøden Tid til at underkaste de fremsatte Forslag — hvorved bemærkes, at Sagen var rejst paa Foranledning af Hr. Sorenskriver Helms — en indgaaende Drøftelse, ligesom man fandt det heldigt, at Sorenskriveren, efter derom af denne fremsat Ønske, igen fik Sagen tilstillet til fornyet Overvejelse.

I Skrivelse af 30te f. M. fra Sorenskriver Helms til Lagtinget udtaler denne blandt andet, at han aldrig, saaledes som i Fjor vedtaget, har faaet Sagen tilstillet fra Amtet, samt at det maa bero paa en Misforstaaelse, naar Udvalget havde faaet den Opfattelse, at han igen ønskede Sagen til fornyet Overvejelse. Sorenskriveren udtaler endvidere i sin ommeldte Skrivelse, at Sagen maa fremmes, da de nuværende Tilstande paa det omhandlede Omraade ikke kan vedblive at bestaa.

Udvalget kan, efter at have sat sig ind i og overvejet Sagen, være enigt med Forslagsstilleren i, at der højlig trænges til de paapegede Forandringer, hvilket særlig gælder Reglerne om Tvangsauktion, der paa mange Punkter umulig kan efterleves, naar Hensyn tages til vore indviklede Ejendomsforhold, ligesom ogsaa Bekosteligheden, naar det gælder Fragaaelsesboer, hvis faste Ejendomme

kun andrage en ubetydelig Værdi, har medført, at man i Praksis har set sig nødsaget til at fravige de gældende Bestemmelser om Tvangsauktioner.

Der kan formentlig ingen Betænkeligheder være ved at sælge en Husejendom eller nogle faa Gylden Jord, der tilhører et Fragaaelsesbo, efter Reglerne om frivillig Auktion, og ligesaalidt synes der at være Grund til at bruge Tvangsauktionens besværlige og bekostelige Former, hvor en mindre Ejendom skal sælges efter foretaget Udlæg.

Noget lignende gælder, hvor Talen er om Tvangssalg af en fast Ejendom, der er ubehæftet, hvilket her er meget almindeligt.

De forskellige Interesser vil formentlig passende kunne beskyttes ved Bestemmelser som dem, der ere foreslaaede i Udkastet til kgl. Anordning, Post 4 om visse Bekendtgørelsesformer og Bestemmelser om Købesummens Indbetaling til og Fordeling af Auktionsretten.

Med Hensyn til det forelagte Udkast til en Ændring i Reglerne om Pant i fast Ejendom, maa man være enig med Forslagsstilleren i, at der paa Grund af den her herskende vidtdrevne Splittelse af Jorden — der enkelte Steder er ført saa vidt, at en Jordejer kan have sin Jord i en enkelt Bygd beliggende spredt i indtil 90 Smaalodder — let vil kunne indtræde Forviklinger mellem de flere Panthavere i de enkelte Ejendomslodder. Det er ganske vist ikke almindeligt, at Jorden er behæftet ved en Flerhed af Prioriteter, men det skal erkendes, at dette netop ofte vil være Tilfælde med de faste Ejendomme, der komme under Hammeren, og det ses da ikke, hvorledes saadanne Konflikter som de, Forslagsstilleren har peget paa, skal kunne løses med de nugældende Regler.

Man maa da anse det for hensigtsmæssigt, at det overvejes, om der ikke paa disse Punkter bør skabes ny Ret.

Imidlertid er den nærmere Ordning af disse Forhold jo en Opgave af saa specifik juridisk Natur, at det ikke vil kunne ventes, at Lagtinget skal kunne udtale sig om Detailerne herved.

Med Hensyn til de to foreliggende Forslags enkelte Bestemmelser skal Udvalget gøre følgende Bemærkninger:

Til Udkastet til kgl. Anordning:

Post 1. Det vil være nødvendigt at fravige Fordringen i Tvangsauktionslovens § 20 om Panteattest og Udskrift af det senest tinglæste Adkomstdokument, da det ofte ikke er muligt at skaffe saadanne Dokumenter. Naar der overhovedet kan skaffes Panteattest, vil en enkelt altid være tilstrækkelig, i hvert Fald saa længe der kun er Tale om et Salg af Ejendomme, der ejes af en og samme Ejer.

Jordfortegnelsen føres jo ikke som i det øvrige Kongerige efter Ejendommen men netop efter Ejeren.

Post 2. Det vil, som af Forslagsstilleren paapeget, ofte kunne være praktisk, at Mødet holdes andetsteds end paa Tingstedet eller Ejendommen. Herved bemærkes, at der jo nu kun forefindes Tingsteder i Thorshavn og Tveraa paa Suderø, og at det ofte vil være meget ubekvemt for Panthaveren, Ejeren o. s. v. at skulle rejse hertil, ligesom det ogsaa paa den anden Side kunde være urimeligt at holde Mødet paa den maaske noget afsides beliggende Ejendom.

Den anden foreslaaede Tilføjelse om, hvorledes de paagældende Oplysninger skulle fremskaffes, naar det fornødne ikke kan oplyses ved Hjælp af en Panteattest, synes praktisk.

Post 3 og 4. Herom henvises til det foran bemærkede om det formentlig urimelige i at forlange Tvangsauktionsformerne iagttagne, hvor det drejer sig om at sælge Smaaejendomme eller ubehæftede Ejendomme.

Tænker man sig f. Eks. Udlæg foretaget i 1 Gylden Jord af Værdi 200 Kr., synes det nødvendigt at afholde Møde til Vedtagelse af Konditioner efter forudgaaet Bekendtgørelse i Statstidenden og Amtstidenden for Færøerne, derefter indvarsle til Auktion og saa endelig vente ½ Aar eller mere paa Købesummens Betaling. Konditionernes Affattelse er et saare simpelt Arbejde, og der er ingen Nødvendighed for, at Kreditors Fyldestgørelse skal vente i Aarevis, medens Omkostningerne løbe op til et Beløb, der ofte staar i latterlig Modsætning til det solgtes Værdi.

Ved Salg af faste Ejendomme i Gældsfragaaelsesboer er der ofte Tale om faste Ejendomme af endnu mindre Værdier, og her kræves efter de nugældende Regler en vidtløftig Tvangsauktion særskilt over hvert enkelt Jordstykke, hvert enkelt Hus.

Hvis man vilde følge den nugældende Lov, vilde ofte et Fragaaelsesbo, hvis eneste Aktiv maaske er et Hus af ganske ubetydelig Værdi, henstaa i Aarevis.

I Tilfælde, hvor den til Salg stillede Ejendom er ubehæftet, hvilket er særdeles almindeligt, synes der ej heller at være Grund til at bevare Tvangsauktionens nuværende besværlige Former, som vel især er foreskrevne i Panthaverens Interesse.

Med Hensyn til den foreslaaede formelle Fremgangsmaade vil Ministeriet formentlig bedst kunne skønne over, om den er hensigtsmæssig. Udvalget har ikke fundet noget iøvrigt at bemærke herved.

Udvalget mener derfor at burde indstille til Tingets Vedtagelse, at det foreliggende Udkast til Anordning indsendes til Justitsministeriet med Anmodning til dette om at ville foranledige udfærdiget en kgl. Anordning enten i Overensstemmelse med det foreliggende Udkast eller med saadanne Ændringer af juridisk Natur, som Ministeriet maatte finde ønskelige, eller, hvis Ministeriet maatte finde Anledning dertil, til næste Samling forelægge Tinget et nyt Udkast til Behandling.

For det Tilfælde, at det af indeværende Lagting behandlede Forslag til Lov om Ophævelse af Læsning ved Kirkestævne nyder Fremme, vil det endvidere være nødvendigt, at de for Færøerne gældende Regler om Bekendtgørelse vedkommende Tvangsauktioner, hvor Læsning ved Kirkestævne er paabudt, blive forandrede i Overensstemmelse med den eventuelle Lov om Ophævelse af denne Bekendtgørelsesmaade.

Med Hensyn til det foreliggende Udkast til Lov indeholdende nogle Bestemmelser om Pant m. m. finder Udvalget Anledning til at udtale, at et Lovforslag om et saadant Emne formentlig rettest udarbejdes i Ministeriet, før Lagtinget drøfter dets enkelte Bestemmelser. Udvalget skal derfor henstille til Tinget at anmode Ministeriet om at overveje, om der maa siges at være tilstrækkelig Grund til at lovgive paa dette Omraade, og i bekræftende Fald forelægge Tinget et dertil sigtende Lovforslag i næste Lagtingssamling. Iøvrigt henvises til omstaaende almindelige Bemærkninger og til Forslagsstillerens Motivering, ved hvilken Udvalget intet væsentligt har fundet at bemærke.

Udvalget skal herefter indstille til Vedtagelse af Tinget:

1. Lagtinget anmoder Justitsministeriet om at ville foranledige udfærdiget en kgl. Anordning om Tilføjelse til og Ændringer i kgl. Anordning af 12te April 1892, hvorved Tvangsauktionsloven af 9de April 1891 sættes i Kraft paa Færøerne i Overensstemmelse med det af Sorenskriveren udarbejdede Udkast eller med saadanne Ændringer deri, som maatte findes passende.
2. Lagtinget anmoder Justitsministeriet om at ville overveje, om der maa siges at være Grund til at lade udkomme en Lov angaaende de Emner, der indeholdes i det Lagtinget forelagte Lovudkast, udarbejdet af Sorenskriveren, om Ændringer i de nugældende Regler om Pant i fast Ejendom paa Færøerne og i bekræftende Fald forelægge Tinget et saadant Lovforslag.

Ved *2den Behandling, den 12te September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 15de September*, fik *Afstemningen* følgende Udfald:

Udvalgets Forslag, Punkt 1, vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 18 St. *(stemmer ikke:* Formanden; *fraværende:* Provsten, Olsen og Samuelsen). *Punkt 2* vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 19 St. *(fraværende:* Provsten, Olsen og Samuelsen).

Samme Dag (15de September) oplæstes og vedtoges en saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 15de September 1906.

Til
Justitsministeriet.

I Lagtingssamlingen 1905 forelaa til Behandling en Henstilling fra Sorenskriver Helms om, at der ved Tingets Foranstaltning maatte virkes hen til, at der foretages en Del Forandringer i de for Færøerne gældende Regler for Tvangsauktioner samt i de gældende Bestemmelser om Pant i fast Ejendom.

Sorenskriverens Skrivelse af 14de Juli og 24de August 1905 samt de i sidstnævnte Skrivelse nævnte 2de Udkast vedlægges under Bilag 1, 2, 3 og 4.

Det Udvalg, der i Fjor fik Sagen overgivet til Betænkning, havde ikke tilstrækkelig Tid til at underkaste den den fornødne Overvejelse og foreslog at udsætte den til indeværende Tingsamling og oversende Sorenskriveren Sagen til fornyet Erklæring.

I Skrivelse af 30te f. M. til Lagtinget anmoder Sorenskriveren om, at Sagen optages til fornyet Behandling i Tinget, idet han anfører, at de af ham foreslaaede Forandringer maa anses for at være paatrængende nødvendige. — Nævnte Skrivelse vedlægges som Bilag 5.

Sagen blev henvist til et Udvalg paa 3 Medlemmer, som under 8de ds. afgav sin Betænkning, der vedlægges som Bilag 6, og hvortil man skal tillade sig at henvise.

Som det vil fremgaa af Betænkningen, har Udvalget ikke fundet Anledning til at foreslaa Forandringer eller Tilføjelser til de af Sorenskriveren til Tinget indsendte Udkast, og ved Sagens Behandling i Tinget er heller ikke stillet noget Ændringsforslag i saa Henseende.

Efter at Sagen havde undergaaet 2 Behandlinger i Tinget, kom den til 3dje Behandling den 15te dennes, hvor Udvalgets 2 Indstillingspunkter enstemmig vedtoges med henholdsvis 18 Stemmer og 19 Stemmer, idet 3 Medlemmer vare fraværende og 1 Medlem undlod at stemme for 1ste Indstillingspunkt.

De nævnte Indstillingspunkter er saalydende:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen).

C. Berentsen. *M. A. Winther.*

Joen Poulsen.

XXIII. Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne m. m.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Aar udsatte Sag om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne*).

Ved den *forelebige Behandling, den 7de August*, blev Sagen efter Forslag af Dahl henvist til *Udvalget for forskelligartede Sager*.

Den 12te September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Samuelsen) afgivne

Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er henvist til Betænkning den fra forrige Aar udsatte Sag angaaende Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne.

Sagen har i Henhold til Lagtingets Beslutning været tilstillet de kommunale Forstanderskaber og Menighedsraadene til Erklæring.

Med Hensyn til de angaaende Sagen fremkomne Erklæringer bemærkes:

1) Menighedsraadenes Erklæringer:

Menighedsraadene i Østerø Præstegæld, Sydstrømø Præstegæld og Suderø Præstegæld have enstemmig ubetinget tiltraadt det af vedkommende Udvalg i f. A. udarbejdede Forslag til Lov om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne. Menighedsraadet i Nordstrømø har med 23 Stemmer mod 1 stemt for, at Læsning ved Kirkestævne ophæves. Vaagø Præstegælds Menighedsraad har ligeledes stemt for Lovforslaget samtidig med, at disse have udtalt Ønskeligheden af, at særlig vigtige Bekendtgørelser fra off. Myndighed fremsendes trykte eller maskinskrevne for at forebygge Fejllæsning af Folk, som ere ukyndige i Skriftlæsning. Menighedsraadene i Norderøernes Præstegæld har anbefalet, at Læsning ved Kirkestævne ophæves.

Man finder det heldigt, at der i Stedet for træder, for saa vidt de større Bygder angaar, Opslag paa en Tavle, men at Bekendtgørelse i de mindre Bygder sker ved Cirkulation, da Anskaffelse af Tavle til enhver Bygd, hvori Skydsskaffer er ansat, antages at ville blive for kostbart. Menighedsraadene i Sandø Præstegæld have, efter hvad der foreligger i Udvalget, ikke udtalt sig om Sagen.

2) De kommunale Forstanderskabers Erklæringer:

Forstanderskabet for de forenede Sogne i Suderø, for Kvalbø Kommune, Vaagø Kommune, de forenede Sogne i Nordstrømø, de forenede Sogne i Sydstrømø og Sandø Kommune have tiltraadt det i Fjor udarbejdede Forslag. Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune har ligeledes tiltraadt Forslaget med Bemærkning, at det i visse Tilfælde anses for heldigst, om det overlades til vedkommende Kommunalforstanderskab nærmere at bestemme, om Opslaget skal ske paa eet eller flere Steder i Bygden, og under den Forudsætning, at den, der udfærdiger Kundgørelsen, udfærdiger saa mange Eksemplarer, at der bliver et

*) Se Lagtingstidende 1905, særlig B, XXXIX, 3.

til hver Tavle, da det formentlig vilde volde Forstanderskaberne stort Arbejde, om disse skulde sørge for de nødvendige Afskrifter, ligesom dette ogsaa antages at ville forsinke Kundgørelsen. Frodebø Kommunalforstanderskab foreslaar, at Bekendtgørelse ved Kirkestævne erstattes med Bekendtgørelse ved Opslag, og Opslaget foreslaas besørget af Skydsskafferen eller en anden Person, som Amtet dertil maatte beskikke. Forstanderskabet anser det for hensigtsmæssigt, at den Person, som besørger Opslaget, bor i Nærhedes af vedkommende Tavles Plads. Endelig har Thorshavns Borgerrepræsentation udtalt, at Læsning ved Kirkestævne ikke har nogen Betydning for Thorshavns Kommune, og at man derfor ikke har noget at erindre imod, at Læsning erstattes med Opslag paa passende Maade. Denne Opfattelse er tiltraadt af Kommunalbestyrelsens Formand, der har knyttet forskellige Bemærkninger til Lovforslagets enkelte Paragraffer, som ville fremgaa af Kommunalbestyrelsens Skrivelse af 6te April d. A.

Efter det foreliggende maa Udvalget anse det for et almindeligt Ønske blandt Befolkningen, at Kundgørelse ved Kirkestævne ophæves. Man nærer heller ikke nogen Betænkelighed ved at gaa den af Udvalget i f. A. anviste Vej, nemlig at lade Læsning ved Kirkestævne erstatte ved Opslag paa dertil anbragte Tavler. Dog finder man det noget vidtgaaende, naar det i Udvalgets Lovforslag fra f. A. bestemmes, at der skal anbringes Tavler i hver Bygd, hvori Skydsskaffer er ansat. Der findes Skydsskaffer i de fleste færøske Bygder, selv om mange af disse ere meget smaa. Det vilde formentlig paaføre visse Sogne altfor store Udgifter, om der skulde etableres Tavler i alle Bygder. Dette nødvendiggøres formentlig heller ikke, naar der er Tale om Ophævelse af Læsning ved Kirkestævne, da saadan Læsning selvfølgelig kun foregaar i Kirkebygderne.

Man har ikke ment at kunne foreslaa, at Kundgørelserne skulle være trykte eller maskinskrevne, selv om der nok kan tænkes Tilfælde, hvor Fejllæsning kan forekomme. Heller ikke har Udvalget fundet tilstrækkelig Anledning til at foreslaa den Ændring i det af Udvalget i f. A. fremsatte Forslag, at Skydsskafferen besørger Opslaget.

Udvalget har paa Grundlag af det i Fjor fremsatte Lovforslag udarbejdet et Forslag, som medfølger. Det skal nærmere paapeges, hvori det hermed følgende Udkast afviger fra det af Udvalget i f. A. fremsatte.

I § 1, 2det Pkt., udgaa Ordene »og enhver Bygd, hvori en Skydsskaffer er ansat«, jfr. foran. I §'ens 3dje Pkt. er Ordet »bekvemt« ombyttet med »hensigtsmæssigt«. I § 1, 2det Pkt., foreslaas indført efter Ordet »Kirkebygd«: », med Undtagelse af Dimon Bygd i Sand Sogn«. Udvalget har fundet det unødvendigt at paalægge Dimon Sogn eller Sand Kommune at anskaffe en Tavle til Dimon, da Kundgørelser paa Grund af dens isolerede Beliggenhed kun undtagelsesvis kunne sendes derhen.

I § 2, 2det Stk., 2det Pkt., indskydes imellem Ordene »andre« og »Kundgørelser« Ordene: »med Navn underskrevne«. I Slutningen af §'en foreslaas tilføjet som nyt Punktum: »Denne skal paa Forlangende tilbagesende Kundgørelsen med paategnet Attest om det skete Opslag og dettes Varighed.«.

Som § 3 foreslaas nogle Straffebestemmelser, der savnes i Udvalgets Forslag fra i Fjor.

Saadanne Bestemmelser ere formentlig selvfølgelige.

Udvalget forudsætter, at de off. Myndigheder, som udfærdige Bekendtgørelser, der ønskes bragte til almindelig Kundskab, ville bruge samme Fremgangsmaade som hidtil.

Det er Udvalget bekendt, at man mange Steder foruden Læsning ved Kirkestævne lader Kundgørelser cirkulere i de mindre Bygder. Paa enkelte Steder benyttes Opslag i Butikker. Udvalget har imidlertid ikke fundet at burde optage Bestemmelse herom i Lovforslaget.

Med Henvisning til alt, hvad foran er anført, anbefaler Udvalget, at hosfølgende Forslag til Lov for Færøerne om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne m. m. vedtages af Lagtinget.

* * *

Forslag
til
Lov for Færøerne om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne m. m.

(Fremsat af vedkommende Udvalg.)

§ 1.

Kundgørelse ved Kirkestævne ophæves. I Stedet derfor træder Opslag paa en Tavle, der skal findes i enhver Kirkebygd med Undtagelse af Dimon Bygd i Sand Sogn. Tavlen skal være anbragt paa et hensigtsmæssigt Sted og indrettet paa en saadan Maade, at de Kundgørelser, der opslaas, ere tilbørlig beskyttede; det nærmere herom bestemmes af Forstanderskabet (i Thorshavn Kommunalbestyrelsen). Udgifterne ved Tavlens Anskaffelse og Vedligeholdelse afholdes af Sognet (Kommunen).

§ 2.

Opslag besørges af et Medlem af Sognekommissionen (eller, hvor ingen saadan findes, Forstanderskabet; i Thorshavn Kommunalbestyrelsen), som vælges dertil af denne, eller hvis intet Medlem af Sognekommissionen bor i Bygden, da af Skydsskafferen.

Kundgørelser fra offentlig Myndighed skulle opslaas, naar vedkommende begærer det; det samme gælder Kundgørelser fra private, for saa vidt de ifølge den hidtil gældende Lovgivning skulle læses ved Kirkestævne. Forstanderskabet (Kommunalbestyrelsen) kan bestemme, at ogsaa andre med Navn underskrevne Kundgørelser fra private skulle opslaas, hvis Pladsen tilsteder det, og de ere af sømmeligt Indhold.

Varigheden af Opslaget bestemmes ved Kundgørelser fra offentlig Myndighed af denne samtidig med, at Opslag begæres, men ellers af den, hvem det ifølge det ovenstaaende paahviler at besørge Opslag. Denne skal paa Forlangende tilbagesende Kundgørelsen med paategnet Attest om det skete Opslag og dettes Varighed.

§ 3.

Den, som ulovlig borttager eller beskadiger en i Henhold til denne Lov opslaaet Kundgørelse, straffes med Bøder indtil 100 Kr., for saa vidt den paagældendes Forhold ikke efter sin Beskaffenhed medfører højere Straf, jfr. Straffeloven af 10de Februar 1866 § 105.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Juli 1907.

Ved *2den Behandling, den 13de September*, vedtoges Lovforslagets enkelte Paragraffer og derefter Sagens Overgang til 3dje Behandling.

Den 14de September fremlagdes følgende, af Effersøe stillede *Ændringsforslag* til Lovforslaget:

Til § 1 føjes:

Amtmanden kan efter Forslag af vedkommende kommunale Styrelse bestemme, at Opslag skal foretages paa mere end et Sted i et Sogn, samt paa anden Maade end paa en Tavle.

Ved *3dje Behandling, den 15de September,* fik Afstemningen følgende Udfald:

§ 1: Ændringsforslaget vedtoges enstemmig med 13 St., og §'en saaledes ændret enstemmig med 13 St. **§§ 2** og **3** vedtoges enstemmig med 14 St. *Lovforslaget i dets Helhed* vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 17 St. *(stemmer ikke:* Formanden; *fraværende*: Provsten, Müller, Olsen og T. J. Petersen).

Samme Dag (15de September) oplæstes og vedtoges en saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting,

Thorshavn den 15de September 1906.

Til

Justitsministeriet.

I Henhold til det høje Ministeriums Skrivelse af 28de Marts 1905 har Amtmanden over Færøerne i forrige Aar forelagt Lagtinget et Andragende fra Menighedsraadet i Vaag Sogn paa Suderø om, at den hidtil brugelige Læsning ved Kirkestævne maa blive afskaffet.

Paa Forslag af vedkommende Udvalg vedtog Lagtinget i f. A. 1) at udsætte Sagen til indeværende Aars Samling og 2) at anmode Amtmanden om at indhente Erklæring fra samtlige Forstanderskaber og Menighedsraaad over et af Udvalget fremsat Forslag til Lov om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne m. m. Med disse Erklæringer er Sagen atter i Aar forelagt Lagtinget. Dette overgav Sagen til Behandling i et Udvalg paa 3 Medlemmer, som under 10de ds. afgav sin Betænkning.

Det af Udvalget i indeværende Aar fremsatte Forslag til Lov for Færøerne om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne m. m. med et dertil stillet Ændringsforslag er ved Sagens 3dje Behandling i Dag vedtaget med 17 Stemmer, idet et Medlem ikke stemte og 4 Medlemmer vare fraværende.

Idet Lagtinget indsender Udvalgsbetænkningen med Bilag, tillader man sig allerærbødigst at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

C. Bærentsen. *A. Samuelsen.*

Joen Poulsen.

XXIV. Politivedtægt for Frodebø Sogns Kommune.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes en Skrivelse fra Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune, hvormed fremsendtes et Forslag til Politivedtægt for Kommunen, ledsaget af 10 Bilag.

Forslaget er saalydende:

Forslag
til
Politivedtægt for Frodebø Sogns Kommune.

§ 1.

Paa offentlig Gade, Vej eller Plads maa der ikke foregaa Slagsmaal eller anden larmende, voldsom eller fornærmelig Adfærd.

§ 2.

Ingen maa paa offentlig Gade, Vej eller Plads lave Glidebaner, ej heller paa disse Steder eller udover dem bruge Fyrværkerisager eller andre eksploderende Genstande eller kaste med Sten, Snebolte eller andre Genstande, som kunne gøre Skade eller Fortræd.

§ 3.

Paa offentlig Gade, Vej eller Plads maa intet Arbejde foretages, hvorved Færdselen hæmmes, ej heller maa der paa disse Steder hensættes eller henlægges nogen Genstand, der kan hindre eller forulæmpe de forbigaaende. Dog kan Politiet ved Byggeforetagender og lignende Tilfælde tilstede Læmpelser i denne Bestemmelse.

Kreaturer maa ikke tøjres paa eller udover offentlig Gade, Vej eller Plads.

§ 4.

Naar Hunde vise sig bidske eller have den Vane at forulæmpe Folk ved at gø ad dem eller fare imod dem, kan Politiet paalægge Ejeren at holde saadanne Hunde bundne eller forsynede med forsvarlig Mundkurv.

Naar Tyre viser sig uvane, kan Politiet paalægge Ejeren at holde dem indelukkede, tøjrede, nikkede eller bundne paa anden forsvarlig Maade eller forsynede med Maske.

§ 5.

Ingen maa paa offentlig Gade, Vej eller Plads færdes i en saadan Tilstand af Beruselse, at den kan give Anledning til Ulæmpe for andre, ej heller paa disse Steder vise sig maskeret eller i en Dragt, der er stridende mod Velanstændighed. Ligeledes er det forbudt at lade Vandet paa upassende Steder eller vise anden uanstændig Opførsel.

§ 6.

Ingen maa uden fyldestgørende Grund banke paa et beboet Hus eller foretage lignende Handlinger, hvorved Beboerne forstyrres.

§ 7.

Det er forbudt at beskadige eller besudle de til offentlig Nytte eller Prydelse bestemte Indretninger saavel som Vægge, Plankeværker eller andre saadanne Genstande, som vende mod offentlig Gade, Vej eller Plads.

§ 8.

Ingen maa uden den kommunale Bestyrelses Tilladelse foretage nogen Gravning i eller anden Forandring ved offentlig Gade, Vej eller Plads, ej heller lede Vand til Grøfterne ved disse uden Bestyrelsens Samtykke og efter dens Anvisning.

§ 9.

Ingen uvedkommende maa tænde eller slukke de paa offentlig Gade, Vej eller Plads anbragte Lygter.

§ 10.

Paa Kirkegaard maa ingen Legen eller anden med Hensyn til Stedet upassende Opførsel finde Sted. Det er forbudt at medtage Hunde.

§ 11.

Paa Handelsetablissement, hvorfra der drives Handel med eller Udskænkning af berusende Drikke, eller paa offentligt Bevværtningssted maa der ikke sælges eller udskænkes berusende Drikke til Personer under 16 Aar eller til kendelig berusede.

Naar nogen paa et af de nævnte Steder er bleven beruset, er Indehaveren af Lokalet ansvarlig for, at den berusede under tilstrækkelig Ledsagelse bringes til sit Hjem eller andet betryggende Tilholdssted.

§ 12.

Købmanden eller Værten maa ikke imod Politiets Forbud foranstalte eller taale nogen Afbenyttelse af Lokalet, der medfører forstyrrende Støj for andre af Husets Beboere eller for omboende.

Politiet kan forbyde enhver bevværtningsdrivende til Hjælp i de Lokaler, hvor Gæster opholder sig, at benytte anden kvindelig Medhjælp end sin Hustru og egne voksne Døtre.

§ 13.

Paa de i § 11, 1ste Stk. nævnte Steder maa ingen gøre sig skyldig i usømmelig, voldsom eller støjende Adfærd, hvorved de tilstedeværende fortrædiges, eller Husets Beboere eller omboende forstyrres.

Har Slagsmaal eller anden betydelig Uorden fundet Sted i et Handelsetablissement, ved hvilket der findes særskilt Bevværtningslokale, eller i en Bevværtning, er vedkommende Købmand eller Vært pligtig til, naar det forlanges af Politiet, straks og for den Dag at lukke Bevværtningslokalet.

§ 14.

Handelsetablissementer, hvorfra der drives Handel med eller Udskænkning af berusende Drikke, skulle holdes lukkede fra Kl. 10 Aften til Kl. 4 Morgen.

Særskilte Bevværtningslokaler ved de i første Stk. nævnte Handelsetablissementer samt offentlige Bevværtningssteder, hvor der udsælges eller udskænkes berusende Drikke, skulle holdes lukkede fra Kl. 10 Aften til Kl. 6 Morgen.

I Lukketiden maa ingen Udlevering eller Udskænkning finde Sted, og ingen Køber eller Gæst indlades eller opholde sig i Lokalet.

Disse Bestemmelser skulle dog ikke være til Hinder for Bevværtning af rejsende i Gæstgiversteder.

§ 15.

Indehaveren af et af de i § 14 nævnte Handelsetablissementer eller Beværtningssteder maa hverken i eller udenfor Lokalet lade afholde Dans eller afgive Plads for Sammenkomster af selskabelige Foreninger.

§ 16.

Ejeren af et af de i § 11, 1ste Stk., nævnte Steder er pligtig til efter Politiets nærmere Bestemmelse i Nærheden af Lokalet at anbringe et lukket Pissoir, hvortil alle have Adgang, saa længe Lokalet er aabent. Ejeren er pligtig til at besørge Pissoiret forsvarlig renholdt.

§ 17.

Til Afholdelse af offentlige Forestillinger skal Politiets Tilladelse erhverves. Ved slige Forestillinger skulle de besøgende iagttage Sømmelighed og Orden.

§ 18.

Offentlig Dans maa ikke afholdes uden Politiets Tilladelse. Tilladelsen maa ikke gives for mere end et Aar ad Gangen.

For Afholdelse af offentlig Dans gælder iøvrigt under Iagttagelse af Reglerne i Lovgivningen om Fred paa Folkekirkens Helligdage desuden følgende Bestemmelser:

Dansen maa kun finde Sted om Aftenen fra Kl. 6 til Kl. 11½. Dog kan Dansen paa følgende Dage udstrækkes til næste Dags Morgen Kl. 4: Nytaarsdag, Fastelavns Søndag og Mandag, 2den Paaskedag, 2den Pinsedag, Olaidag, 2den og 3dje Juledag. Ved Grindefangster eller andre Lejligheder, hvor mange Mennesker ere samlede, og tilstrækkeligt Husly for Natten er vanskeligt at skaffe, saa vel som ved enkelte særlige Lejligheder kan Politiet tillade, at Dansen fortsættes ud over Kl. 11½ Aften.

Al Beværtning og Trakteren med berusende Drikke skal være forbudt i og ved det Hus, hvor Dansen afholdes, ligesom Husets Ejer eller Bruger skal være pligtig til at bortvise kendelig berusede Personer derfra.

Personer under 14 Aar maa ikke opholde sig i eller ved Danselokalet under Dansen, og Værten er ansvarlig for, at de ikke indlades i Lokalet.

§ 19.

Ved offentlig Gade, Vej eller Plads forstaas i denne Vedtægt saadanne, hvis Vedligeholdelse paahviler Kommunen.

§ 20.

De af denne Vedtægt flydende Udgifter til Politiväsenet afholdes, for saa vidt ikke anderledes er bestemt, af Suderø Syssels Politikasse med Amtmandens Billigelse.

§ 21.

Denne Vedtægt gælder for Frodebø Sogns Kommune.

§ 22.

Denne Vedtægt træder i Kraft den 1ste Januar 1907.

Foranførte Forslag er vedtaget i Forstanderskabets Møde i Tveraa den 25de Juli 1906.

Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune, Tveraa den 25de Juli 1906.

Oliver Effersøe. *P. Mortensen.* *J. A. Nolsøe.*
D. J. Mortensen. *Johs. Mortensen.*

Ved den *foreløbige Behandling, den 10de August*, blev Sagen, efter Forslag af Provsten, henvist til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Effersøe, Weihe* og *Winther*.

Den 16de August fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Effersøe) afgivne

Betænkning:

Til

Lagtinget.

Undertegnede Udvalg, der af Tinget er blevet nedsat til Behandling af ovennævnte Sag, tillader sig at fremføre følgende:

I Tingets Samlig i 1897 forelaa til Behandling hoslagte Forslag fra Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune til Politivedtægt for Kommunen.

Imod dette Forslag rejste der sig forskellige Indvendinger i Tinget, og der blev stillet Forslag om Ændringer, jfr. Sagens øvrige hermed følgende Aktstykker. Efter at der var foretaget Afstemning over de enkelte Paragraffer i Forslaget og over Ændringsforslagene, blev Forslaget i sin Helhed forkastet ved den endelige Afstemning.

Udvalget skønner, at der maa være Trang til Stede i Kommunen til Tilvejebringelse af en hensigtsmæssig Politivedtægt.

Det i Aar foreliggende Forslag er udarbejdet paa Grundlag af det tidligere, men saaledes, at der er taget Hensyn til Tingets Afstemninger i 1897.

Forslaget er hovedsagelig udarbejdet paa Grundlag af de for andre Kommuner i Kongeriget gældende Politivedtægter, men med tilbørligt Hensyn paa de Forhold, der findes i Frodebø Sogns Kommune. Navnlig maa man skønne, at Vedtægten ikke, naar den bringes i Anvendelse paa en forstandig Maade, vil gøre større Indgreb i den personlige Frihed, end Hensynet til den offentlige Orden kræver.

I Henhold til foranførte, og da man intet væsentligt har fundet at erindre mod Forslagets Enkeltheder, skal man foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Det af vedkommende Kommunalforstanderskab den 25de Juli 1906 vedtagne Forslag til Politivedtægt for Frodebø Sogns Kommune indstilles i Henhold til Lov Nr. 55 af 13de April § 3 til at udfærdiges af Justitsministeriet uden Ændringer som Politivedtægt for Kommunen.

Ved *2den Behandling, den 21de August*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 25de August*, betragtedes de enkelte Paragraffer som vedtagne uden Afstemning, hvorefter Forslaget i dets Helhed ved Navneopraab vedtoges enstemmig med 13 St. (*stemmer ikke*: Patursson, Hentze, J. H. Poulsen, Símun av Skarði og Símun úr Konoy; *fraværende*: Nielsen, Provsten, Müller og Winther).

Den 29de August oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting,
Thorshavn, den 26de August 1906.

Til
Justitsministeriet.

Idet man hoslagt fremsender et af Lagtinget vedtaget Forslag (Udkast) til Politivedtægt for Frodebø Sogns Kommune og en i Sagen afgiven Udvalgsbetænkning samt 11 andre Bilag, tillader man sig at indstille, at Vedtægten bliver udfærdiget uforandret til at gælde for nævnte Kommune.

Forslaget er udarbejdet af vedkommende Forstanderskab og er vedtaget i Lagtinget den 23de d. M. med 13 Stemmer mod ingen, medens 5 af Tingets Medlemmer ikke stemte og 4 vare fraværende.

C. Bærentsen. *Oliver Effersøe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

XXV. Udskillelse af Vaag Sogn paa Suderø som særskilt Kommune.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes saalydende *Andragende:*

Til
Færøernes Lagting.

Undertegnede Vælgere af Vaag Sogn paa Suderø tillade os herved at ansøge hos det ærede Lagting om, at Vaag Sogn maatte blive udskilt fra de forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld som en særskilt Kommune for sig selv.

Da Vaag Sogn i de sidste Aar har taget et stort Opsving og synes at have store Fremtidsmuligheder for sig, har det længe været et almindeligt Ønske, at Vaag Sogn maatte blive en særskilt Kommune for sig selv. Saaledes som Ordningen er nu, blive de for os ofte saa vigtige Sager afgjorte af kun 1 af Vaag Sogns Indbyggere og Forstanderne for de andre til Kommunen hørende Sogne, som ikke kunne have saa store Interesser for vore offentlige Anliggender som Bygdens egne Mænd; da dette Forhold synes at være ganske uheldigt for os, nære vi den Tillid, at det ærede Lagting vil stille sig gunstigt overfor vort Andragende.

(58 Underskrifter.)

Andragendet var anbefalet af Forstanderskabet for de forenede Sogne i Suderø Præstegæld.

Den 6te August henvistes Sagen af Formanden til *det kommunale Udvalg*, der (med Olsen som Ordfører) afgav følgende, *den 7de September* fremlagte

Udvalgsbetænkning.

Et fra Flertallet af Vælgerne i Vaag Sogn (Suderø) til Lagtinget indsendt Andragende om, at dette Sogn maa blive udsondret fra de forenede Sogne i Suderø Præstegæld som en særlig Kommune, nemlig fra Sumbø, Porkere og Famien Sogne, har været overgivet undertegnede Udvalg til Betænkning.

Udvalget maa erkende, at der er vægtige Grunde, der tale for, at Vaag Sogn udsondres som en særlig Kommune, idet dette Sogn i de seniere Aar har udviklet sig saa stærkt baade med Handel og Skibsfart, at det vanskelig kan forvaltes tilfredsstillende under et Fællesskab med de 3 andre Sogne. Tilmed er det utvivlsomt, at der i Sognet findes de nødvendige Kræfter til at kunne forvalte Kommunens Anliggender paa en tilfredsstillende Maade.

Da dette Andragende er anbefalet af det samlede Forstanderskab, tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at anbefale saalydende Indstilling til Justitsministeriets Approbation:

> Tinget tillader sig at anbefale, at Vaag Sogn (Suderø) udsondres fra de forenede Sogne i Suderø Præstegæld som en særlig Kommune.

Ved *2den Behandling, den 10de September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Til *3dje Behandling, den 13de September*, var der af Formanden stillet følgende *Ændringsforslag:*

Som nyt Indstillingspunkt tilføjes:

»2. Medlemstallet for Forstanderskabet for den eventuelle Vaag Sogns Kommune bestemmes til fem, saaledes at der ikke bliver særskilt Sognekommission for nævnte Sogn.

Medlemstallet for Forstanderskabet for den eventuelle tilbageblivende Del af den hidtil forenede Kommune (der benævnes »De forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld«) bestemmes til fem, saaledes at der vælges et Medlem af hvert Sogn og to Medlemmer ved fælles Valg af samtlige Sogne.«

(Det af Udvalget foreslaaede Indstillingspunkt bliver herefter Punkt 1).

Afstemningen faldt saaledes ud:

Ændringsforslaget vedtoges enstemmig med 18 Stemmer. *Udvalgets Forslag saaledes ændret* vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 18 Stemmer *(fraværende*: Provsten, Olsen, T. J. Petersen, Weihe).

Den 15de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færoernes Lagting.

Thorshavn, den 15de September 1906.

Tinget har i Aar haft til Behandling et af vedkommende Forstanderskab tiltraadt Andragende (Bil. 1) fra et Flertal af Vælgerne i Vaag Sogn paa Suderø, hvori andrages om, at dette Sogn maa blive udskilt fra de forenede Sogne paa Suderø til at danne en særskilt Kommune.

Efter en foreløbig Behandling i Tinget er Sagen bleven behandlet i et Udvalg, som under 3dje ds. afgav en Betænkning (Bil 2).

Ved Sagens 3dje Behandling den 15de ds., vedtoges Udvalgets Forslag saalydende:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen).

enstemmig med 18 Stemmer.

Endvidere vedtoges et af Tingets Formand stillet Ændringsforslag (Bil. 3) om Fastsættelse af Medlemsantallet i Forstanderskabet for denne Kommune saavel som for Forstanderskabet for de tilbageværende »forenede Sogne« (Sumbø, Porkere og Famien Sogne).

Idet man ærbødigst tillader sig at henvise til de medfølgende Bilag, tillader man sig lige ærbødigst i Henhold til § 1 i Lov af 28de Februar 1872, om de færøske Landkommuners Styrelse, at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

C. Bærentsen. *C. Olsen.*

J. Z. Nielsen.

Til
Justitsministeriet.

XXVI. Opførelse af et Sygehus for tuberkuløse.*)

Den 9de August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Lægerne paa Færøerne:*

Idet vi undertegnede Læger paa Færøerne udtrykke vor fulde Anerkendelse af, at det højtærede Lagting har taget Tuberculosesagen op til Behandling, kunne vi ikke undlade at udtale vor Beklagelse over ikke at være adspurgte i en saa vigtig Sag som Tuberculosesanatoriets Opførelse er for den Befolkning, hvis sanitære Interesser vi skulle vaage over. Der har saaledes end ikke været givet os Adgang til Udtalelse, om det ikke vilde have været en i flere Henseender heldigere Løsning af det hele Spørgsmaal, at der i Overensstemmelse med herværende Forhold var bleven opført flere mindre Sanatorier (f. Eks. i Tilslutning til Sygehusene); ligesom vi ogsaa maa udtale vor højeste Forbavselse over, at end ikke Lægen i det Distrikt, hvor Sanatoriet agtes opført, er adspurgt om de simpleste lokal-hygieiniske Forhold.

Vi skulle endvidere henlede det højtærede Lagtings Opmærksomhed paa de uheldige Kommunikationsforhold og maa paa det indstændigste opfordre til, at der i Tuberculosepatienternes Interesse bliver tilvejebragt den mest directe, bekvemmeste og hyppigst mulige Forbindelse mellem i hvert Fald Øernes større Bygder og Sanatoriet. I øvrigt gaa vi ud fra, at det højtærede Lagting er sig Vanskeligheden ved Sanatoriets Forsyning med Levnetsmidler fuldt bevidst og har fundet en tilfredsstillende Løsning saavel af dette som af andre vigtige hygieiniske Spørgsmaal.

Til Slutning maa vi paa det bestemteste betone, at en enkelt Øs Interesser i at faa egen Læge ikke bør være afgørende for et Sanatoriums Beliggenhed, naar Pladsen ikke opfylder de berettigede Krav, der maa stilles til den, idet Tuberculosesagens heldige Ordning jo tager Sigte paa alle Øernes samlede Befolkning og ikke paa en enkelt Egns Ønsker og Interesser.

A. Metz. *Ove Kirketerp.* *Niels E. Jensen.*

Hilmar J. Fridericia. *H. Jastrau.*

Thorshavn i Juli 1906.

Vestmanhavn, 1ste Aug. 1906.

Hassager.

Til
Færøernes Lagting.

* * *

*) Se Lagtingsberetn. 1904, XIX; Lagtingstidende 1905, særlig B, V; Beretn. om den overordentlige Samling 1906.

Ihvorvel jeg sympatiserer med mine Collegaers Udtalelser i ovenstaaende Adresse, kan jeg ikke tiltræde denne, da jeg fuldt ud respecterer den af den overordentlige Lagtingssamling tagne Beslutning i Sagen.

Klaksvig, den 5te August 1906.

S. Djurhuus.

Den 14de August fremlagdes en saalydende *Beretning* fra det staaende Udvalg i Sagen om Opførelse af et Sygehus for tuberkuløse:

Vi undertegnede, der af Lagtinget i dettes overordentlige Samling i Foraaret bleve valgte til at arbejde for Opførelsen af et Tuberkulosesygehus paa Færøerne, skulle herved gøre det høje Ting Rede for, hvad vi i saa Henseende have foretaget.

Det skal straks bemærkes, at man har været ude af Stand til at gøre noget væsentligt for at fremme Forarbejderne til nævnte Anstalts Opførelse, idet Byggeplanerne endnu ikke have foreligget approberede, hvilket ganske naturligt af Tinget var sat som Forudsætning for, at nogen Del af Arbejdet paa Bygningens Opførelse kunde bortakkorderes.

Vi samledes 2 Gange i Thorshavn for at drøfte Sagen nemlig den 27de Juni og 3dje Juli og enedes om ved Bekendtgørelse*) i Bladene, af hvilken Afskrift vedlægges, at indkalde Tilbud angaaende Opførelse af Grund og Væggene omkring Kælderetagen til et Tuberkulosesygehus, som *eventuelt* i indeværende Aar vilde blive opført ved Sørvaagsvatn. Afskrift af Konditionerne*) for nævnte Tilbud medfølger beslagt, ligesom ogsaa 2 i den Anledning indkomne Tilbud*).

Ligeledes bestemte man sig til ved Skrivelse*) af 3dje f. M., hvoraf Afskrift vedlægges, at anmode Arkitekt Ingemann af København om at give os Raad med Hensyn til Valget mellem det foreliggende danske og norske Tilbud vedrørende det omhandlede Byggeforetagende. Arkitektens Svar*) herpaa af 18de f. M. medfølger.

Endelig skal bemærkes, at vi fra Færø Amt have modtaget 2 hermed følgende Skrivelser*) af 7de og 14de Juni, indeholdende henholdsvis Meddelelse om, *at* »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse« har vedtaget at bevilge et Beløb af 10,000 Kroner til et Tuberkulosesygehus paa Færøerne, og *at* den forbeholder sig Ret til at være medbestemmende ved Ansættelsen af Lægen ved Sygehuset.

Da Lagtinget nu er samlet, betragte vi det os overdragne Hverv som afsluttet, og vi overgive Sagen i det høje Tings Hænder.

Thorshavn, den 11te August 1906.

Fr. Petersen. *J. Z. Nielsen.*

Til
Lagtinget.

---

*) Udelades her.

Den 21de August fremlagdes Afskrift af en *Skrivelse fra Justitsministeriet*, saalydende:

Justitsministeriet,
København, den 11te August 1906.

I Skrivelse af 23de Juni d. A. har Hr. Amtmanden ved at meddele:

1) *at* Lagtinget i dets overordentlige Samling i Maj d. A. har vedtaget at bevilge et Beløb af indtil 40,000 Kr. til Udgifter ved Opførelse og Indretning af et Sygehus for tuberkuløse paa Færøerne, samt bestemt en af det af Tinget i dets forrige ordentlige Samling nedsatte staaende Udvalg udpeget Plads paa Nordsiden af Sørvaagsvatn paa Vaagø til Byggeplads for det paagældende Sygehus,
2) *at* Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse har ved Skrivelse af 13de Juni d. A. meddelt, at Foreningens Centralbestyrelse under 31te Maj d. A. har vedtaget at yde et Bidrag af 10,000 Kr. til Hjælp til Opførelse af det omtaldte Sygehus, idet Foreningen derhos har forbeholdt sig Ret til at være medbestemmende ved Ansættelsen af Lægen ved Sygehuset, samt
3) ved at fremsende Planer og Overslag fra Arkitekterne V. & B. Ingemann betræffende Sygehusets Opførelse,

anholdt om, at den saaledes foreliggende Byggeplan maa blive foranlediget prøvet og eventuelt godkendt af Justitsministeriet, idet De sluttelig har bemærket, at den samlede Udgift ved Sygehusets Opførelse m. v. efter Arkitekternes Opgivende ikke vil overstige 100,000 Kr.

I Anledning heraf skal man, efter under 27de s. M. at have indhentet og under 8de ds. at have modtaget en Betænkning over Sagen fra det kgl. Sundhedskollegium, samt under Gaars Dato at have modtaget en Erklæring fra Nationalforeningen, hvori den vedstaar sit ovennævnte Tilskud, uanset at Antallet af Pladser bliver henholdsvis 16 paa Folkesanatorieafdelingen og 16 paa Tuberkulosehospitalsafdelingen, ved Tilbagesendelsen af det ene Sæt Bilag og 3 Kort, der medfulgte Deres Skrivelse, til Efterretning meddele, at Justitsministeriet under Forudsætning af, at der paa det Sted, som vælges til Sygehusets Opførelse, findes tilstrækkelig Vandforsyning til Drikkevand samt til Udskylning, Opvarmning, Vask o. s. v., efter Omstændighederne approberer Byggeplanen, uanset at Hospitals- og Folkesanatorieafdelingen ere anbragte i samme Bygning.

Paa dertil af Sundhedskollegiet given Foranledning skal man tilføje, at man vil anse det for rettest, at der, uden at den ovennævnte samlede Udgiftssum overskrides, indenfor den fælles Bygning gennemføres en saa vidt mulig fuldkommen Adskillelse mellem de 2 Afdelinger, ligesom Opmærksomheden henledes paa, at den kunstige Belysning i Sygehuset, hvortil der agtes anvendt Gas, mulig vil kunne tilvejebringes ved Elektricitet, saafremt det paa Forhaand undersøges, om der ikke i Nærheden af det Sted, hvor Sygehuset vil blive opført, forefindes tilstrækkelig naturlig Vandkraft til Fremstilling af elektrisk Lys.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved den *foreløbige Behandling, den 22de August*, vedtoges det, efter Forslag af Effersøe, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Müller, Samuelsen, J. Poulsen, Nielsen* og *J. H. Poulsen.*

Den 28de August fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning.

(Fra et Flertal af Udvalget i Sanatoriesagen.)

Amtmanden anmodes om at indhente Erklæring fra Færøernes Fysikat og samtlige Læger paa Færøerne (eventuelt Færøernes Lægeforening) angaaende følgende Spørgsmaal:

1. Hvilke Foranstaltninger maa anses for mest hensigtsmæssige til Tuberkulosens Bekæmpelse paa Færøerne baade fra et rent Lægestandpunkt og under Hensyntagen til andre Synspunkter, deriblandt det økonomiske?
2. Hvilken Plads maa anses for den heldigste til Anlæg af et Tuberkulose-Sanatorium for hele Amtet?
3. Hvilken Betydning har et saadant Sanatoriums Plads for Udsigten til at faa dygtige Læger og anden god Betjening?
4. a. Kan den for et saadant Sanatorium udpegede Plads ved »Sørvaagsvatn« anses for forsvarlig eller formaalstjenlig?
   b. Vil der ved den udpegede Plads være Adgang til fornøden Vandforsyning?
5. Vil den Omstændighed, at Sanatoriets Afløb flyder ud i en Indsø kunne faa nogen skadelig Indflydelse paa Indsøens Omgivelser, særlig for de Dyr, der drikke af Søens Vand, eller i andre Maader.

Lagtingssalen, den 28de August 1906.

Joen Poulsen. *E. Müller.* *A. Samuelsen.*

Den 29de August sattes Spørgsmaalet om, hvorvidt det fremlagte *Forslag til Beslutning* kunde tages under Behandling i denne Samling, under Afstemning. Tilladelsen blev ikke given, idet kun 12 Medlemmer stemte for, medens 8 stemte imod.

Den 1ste September fremlagdes følgende, af Flertallet i Udvalget (Ordfører: J. Poulsen) afgivne

foreløbige Betænkning:

Udvalget i Sagen angaaende Opførelsen af et Tuberkulose-Sygehus har bl. a. drøftet Spørgsmaalet om Nødvendigheden af at indhente Erklæringer fra de færøske Læger inden videre foretages i Sagen. Et Flertal (Müller, J. Poulsen og Samuelsen) er af den Anskuelse, at dette bør gøres, inden Tinget tager endelig Beslutning i denne Sag. Af en Skrivelse fra samtlige færøske Læger, som er fremlagt i Tinget, synes det nemlig at fremgaa, at Lægerne ikke alene ere villige til at udtale sig, men at de endog sidde inde med vigtige Oplysninger. Efter Ministeriets Skrivelse af 11te August d. A. er det nødvendigt, at der, før et Sygehus opføres, tilvejebringes Sikkerhed for, at der kan skaffes tilstrækkelig Vandforsyning. Ogsaa herom mener Flertallet, at Lægerne kunne udtale et Skøn.

Et Mindretal (Nielsen og J. H. Poulsen) vil ikke gaa med til paa Sagens nuværende Standpunkt at indhente Erklæringer fra Lægerne.

For saa hurtigt som muligt at faa indhentet de af Udvalgets Flertal ønskede Erklæringer, fremsatte dette den 28de August et Forslag til Beslutning. Antagelig begrundet i en fra Udvalgsflertallets Side begaaet Formfejl, blev dette Forslag af Tingets Formand betragtet som en til Tinget indkommen ny Sag, som efter Forretningsordenens § 5 paa et saa sent Tidspunkt kun kan tages under Forhandling, naar Tinget dertil giver sit Samtykke efter § 35. Dette Samtykke opnaaedes ikke.

Flertallets Medlemmer, som fremdeles hævde Nødvendigheden af, at Lægerne høres, have derefter paa egen Haand tilstillet hver af disse en saalydende Skrivelse:

»Undertegnede Flertal af det i Sagen om Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus nedsatte Udvalg har, efter at have gjort sig bekendt med Lægernes Skrivelse til Lagtinget, vedtaget at anmode samtlige Læger paa Færøerne om velvillig at udtale sig om følgende Spørgsmaal:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(Seks Spørgsmaal, enslydende med Spørgsmaal 1—5 i det den 28de August fremlagte *Forslag til Beslutning*).

Naar man tillader sig at tilstille Lægerne disse Spørgsmaal, sker det i det Haab, at d'Hrr. af Interesse for denne vigtige Sag ville vise den Velvilje at meddele alle saadanne Oplysninger, som kunne sætte Udvalget og derigennem Lagtinget i Stand til at træffe den bedste Afgørelse. Det er en Selvfølge, at ogsaa Oplysninger, der ligge udenfor de opstillede Spørgsmaal, modtages med Glæde.«

Flertallet tillader sig at indstille til Tinget at godkende det saaledes foretagne Skridt.

Da Flertallet, som alt bemærket, ikke finder det rigtigt at tilraade Tinget at tage endelig Beslutning i denne Sag, før Lægerne have haft Lejlighed til at udtale sig, vil man dernæst tillade sig at foreslaa, at Opførelsen af det omhandlede Sygehus foreløbig stilles i Bero.

Det er imidlertid Flertallets Mening, at Lægernes Erklæringer ville kunne foreligge saa betids, at Tinget kan træffe endelig Bestemmelse i Aar, og man vil — sammen med Mindretallet — arbejde for, at Sagen i andre Maader kan ligge færdig til Afgørelse om muligt i næste Uge.

Under alle Omstændigheder vil man fremkomme med en afsluttende Betænkning.

I Henhold til det anførte tillader Flertallet sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Tinget godkender det af 3 Medlemmer af Udvalget i Sanatoriesagen foretagne Skridt, at indhente Erklæringer fra Lægerne paa Færøerne.
2. Opførelsen af et Tuberkulose-Sygehus stilles foreløbig i Bero.

I Udvalget angaaende Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus, Thorshavn, den 31te August 1906.

Joen Poulsen, Ordfører. *E. Müller*. *A. Samuelsen*.

* * *

Nærværende Betænkning har været forelagt de øvrige Medlemmer af Udvalget, som imidlertid ikke have ønsket at underskrive den.

Joen Poulsen.

Den 3dje September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Formanden til Udvalgsflertallets Forslag:

I Stedet for Udvalgsflertallets Forslag sættes:

»Idet Lagtinget forventer snarest at modtage endelig Betænkning fra Udvalget om den til samme henviste Sag, gaar Tinget over til Dagsordenen.«

2den Behandling var ansat til *den 3dje September*, men Formanden lod Sagen udgaa af Dagsordenen.

Ved *2den Behandling, den 5te September*, forkastedes *Ændringsforslaget* med 12 Stemmer mod 9, hvorefter *Udvalgsflertallets Forslag* vedtoges enstemmig med 11 Stemmer.

Den 12te September fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er blevet nedsat for at afgive Betænkning i Sagen angaaende Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus, har gjort sig bekendt med de foreliggende Tilbud om Opførelse af Bygningen, Indlægning af Lys- og Varmeledninger m. m., og er i saa Henseende blevet enigt om Indstillinger, som man nedenfor skal komme tilbage til.

Som i en »foreløbig Betænkning« meddelt, har et Flertal af Udvalget indhentet Erklæringer fra de færøske Læger. De indkomne Erklæringer vedlægges her og gaa, som det vil ses, delvis ud paa, at Tuberkulosen ligegodt vil kunne bekæmpes ved flere smaa Tuberkulose-Hospitaler, opførte i Forbindelse med de bestaaende Sygehuse og mulig flere Steder omkring paa Øerne, som ved et større Tuberkulose-Sygehus. Alle Lægerne samstemme i, at skal der kun være ét saadant Sygehus, maa dette lægges saa bekvemt som muligt for alle Dele af Landet, altsaa i Thorshavn.

Om dette Spørgsmaal har Udvalget delt sig i et Flertal (Müller, J. Poulsen og Samuelsen) og et Mindretal (Nielsen og J. H. Poulsen).

Flertallet mener, at Tinget ikke er bundet ved den i Foraaret tagne Beslutning, men at det nu frit kan tage Bestemmelse om, hvorvidt det vil holde paa Opførelsen af ét Sygehus for hele Amtet, og hvor dette eventuelt skal lægges. Imidlertid bør man være varsom med at forandre, hvad Tinget engang har vedtaget, og dette bør kun ske, naar der haves noget bedre at sætte i Stedet. Det staar Udvalget klart, at dersom man skulde beslutte sig til at opgive Planen om ét Sygehus, ville de bevilgede Tilskud ikke kunne benyttes, men der maatte saa paany søges om Tilskud til flere mindre Sygehuse. Man vil derfor ikke

foreslaa, at Tinget vedtager at afvige fra den foreliggende Plan, men at man overlader dette Spørgsmaals Afgørelse til en sagkyndig Autoritet, Sundhedskollegiet. Med Hensyn til Stedet, hvor et eventuelt Sygehus for hele Amtet skal opføres, maa Flertallet formene, at dette Sted bør vælges saa centralt som muligt og med den lettest mulige Adgang for Folk fra alle Øer. Skønt man af principielle Grunde vilde finde det rettest, at Lagtinget tog Bestemmelse herom, vil man dog tillade sig at foreslaa at anmode Sundhedskollegiet om ogsaa at afgøre dette Spørgsmaal. For det Tilfælde, at Sundhedskollegiet maatte vælge en Plads udenfor Vaagø, vil man, for at denne Øs Beboere ikke skulle blive skuffede i deres Forventninger om at faa en Læge bosat paa Øen, tilraade at genoptage Tingets Indstilling fra 1903 om Statsbidrag til en praktiserende Læge paa Vaagø.

Mindretallet kan, forsaavidt Sygehuset ikke skal opføres paa Vaagø, tiltræde dette sidste Forslag, men maa iøvrigt anbefale, at der ikke rokkes ved den i den ekstraordinære Lagtingssamling trufne Bestemmelse om Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus paa Vaagø.

Angaaende Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus foreligger der Tilbud fra »Strømmen Trævarefabrik« i Kristiania paa 30,550 Kr. og et fra Aktieselskabet Oscar Køhler København paa 45,800 Kr. Efter Arkitekternes Erklæring er det norske Tilbud langt mindre omfattende end det danske. Arkitekterne anbefale Oscar Køhlers Tilbud, og Udvalget tiltræder denne Anbefaling.

Paa Ingeniørarbejder foreligger Tilbud fra Ludvigsen & Herman København paa ialt *31,115 Kr.* (Forskellige Vandledninger, Varmeværk, Belysning (Benoidgas), Kogeindretning, Vaskeri, Desinfektionsanlæg m. v. Elektricitetsanlæg i Stedet for Gasværk vil fordyre Anlægget med 7440 Kr.), fra norsk Side foreligger der nogle betydelig billigere Tilbud; men Ingeniørerne tilraade bestemt at antage Tilbudet fra Ludvigsen & Herman, og da de Oplysninger, Udvalget her har søgt og faaet, gaa i samme Retning, vil Udvalget anbefale at antage dette Tilbud.

For det Tilfælde, at Sygehuset skal opføres paa Vaagø, foreligger der 2 Tilbud paa Stenarbejde (Opførelse af Grund og Kælder) et paa 5200 Kr. og et paa 3000 Kr., her tilraades at antage det billigste. Bliver Huset lagt andetsteds, maa der indhentes nye Tilbud og antages af Udvalget.

Herefter vilde Udgifterne stille sig saaledes:

Tømmerarbejde m. v.	45800	Kr.
Ingeniørarbejder	31115	-
Stenarbejde	3000	-
Montering anslaaet til . . .	9000	-
	88915	Kr.

Hertil kommer saa Nævver og Grønsvær til Taget, Planering m. v. Grundstykke vil blive leveret gratis af vedkommende Kommune.

Man foreslaar, at det fornødne Beløb bevilges af Amtsrepartitionsfonden med Forskud af de øvrige under Tinget sorterende Kasser.

Endelig tillader man sig at foreslaa, at der nedsættes et Udvalg paa 5 Medlemmer til i Forening med Amtmanden at forestaa Opførelsen af det omhandlede Sygehus og om fornødent antage Læge og det nødvendige Personale til Betjening, foreløbig dog kun for en kortere Tid.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

Forslag fra Flertallet.

Principaliter:

1. a Tinget anmoder Sundhedskollegiet om at træffe Afgørelse om, hvor et Tuberkulose-Sygehus paa Færøerne — efter den godkendte Plan — bør ligge, for-

udsat, at Kollegiet ikke finder det heldigere til Tuberkulosens Bekæmpelse, at der opføres flere smaa Tuberkulose-Sygehuse end ét større.

Subsidiært:

1. b Tuberkulose-Sygehuset opføres paa den tidligere udpegede Plads i niðasta Høgdali.

Forslag fra Mindretallet:

1. c Der skrides hurtigst muligt til Opførelsen af Tuberkulose-Sygehuset ved Sørvaagsvatn.

Forslag fra hele Udvalget:

2. Tinget meddeler Ministeriet Underretning om ovenstaaende Vedtagelse og andrager om, at samme, dersom Tuberkulose-Sygehuset bliver lagt udenfor Vaagø, vil søge udvirket, at der af Statskassen bevilges et Beløb af 1400 Kr. aarlig til en praktiserende Læge bosat paa Vaagø overensstemmende med Lagtingets Indstilling af 22de September 1903.
3. Der nedsættes et Udvalg paa 5 Medlemmer til i Forening med Amtmanden at ordne det videre fornødne vedrørende Opførelsen af et Tuberkulose-Sygehus for hele Amtet (om et saadant skal opføres) og om fornødent antage Læge og det nødvendige Personale til Betjeningen. Det sidste dog kun for et kortere Tidsrum.
4. For det Tilfælde, at der opføres ét Sygehus efter den foreliggende Plan, antages de fra Aktieselskabet Oscar Køhler og Ingeniørfirmaet Ludvigsen & Herman foreliggende Tilbud, idet man foretrækker Benoidgas for Elektricitet, og dersom Huset opføres paa Vaagø, antages tillige det fra Johan Henrik Ellefsen Midvaag foreliggende Tilbud.
5. De nødvendige Udgifter til Opførelse af det omhandlede Sygehus bevilges af Amtsrepartitionsfonden med Forskud af de andre under Lagtinget sorterende Kasser.

De Udvalgsbetænkningen vedlagte *Erklæringer fra Læger paa Færøerne* ere saalydende:

Thorshavn, den 5te September 1906.

I Gensvar paa den fra det højtærede Flertal i Lagtingsudvalget for Opførelsen af et Tuberkulosesygehus under den 31te f. M. modtagne Skrivelse skal jeg herved tillade mig at bemærke, at skøndt der for Færøernes Vedkommende, saa vidt mig bekendt, endnu ej foreligger samlede Oplysninger med Hensyn til de klimatologiske Forhold, særligt Sollys og det aktiniske Lys vedrørende den fysiske Therapi eller med Hensyn til de saavidt muligt sanatoriemæssigt her behandlede Tuberkulosepatienter, hvis Antal ogsaa endnu kun er ringe, tror jeg dog man kan sige, at Sanatorie-Behandlingen ogsaa paa Færøerne vil være en hensigtsmæssig Foranstaltning til Tuberkulosens Bekæmpelse, naar den bliver modificeret noget, saaledes som de for Øerne ejendommelige Forhold kræver det. — Sanatoriebehandlingen kan nu drives enten paa et større (mindre) Sanatorium (c. 35 Senge) eller paa flere smaa; saafremt man kan finde en Plads, der helt og fuldt tilfredsstiller alle sanitære (ogsaa klimatologiske) Fordringer, og som navnlig ikke har nogen ensformig eller trist Beliggenhed, saafremt denne Plads har en god og bekvem Forbindelse med alle større Bygder o: mindst 1 Gang ugentlig og gode Landingsforhold, hvis den endvidere kan sikre sig en meget rigelig Tilførsel af Levnedsmidler, bl. a. mindst 3 Litre Mælk daglig til hver Patient og

opnaa kyndigt Tilsyn og Betjening, vil et større Sanatorium, liggende paa en saadan Plads, naturligvis være af meget stor Betydning; dog maa jeg her straks gøre opmærksom paa de Erfaringer, man nu baade i Udlandet og i det øvrige Danmark har gjort under Sanatoriebehandlingen ɔ: en Behandling, hvorunder Patienterne i et forholdsvis langt Tidsrum (flere Maaneder indtil 1 Aar) gaa oppe, i hvert Fald ere oven Senge, og ingen Ting tage sig for d. v. s. ere udsatte for meget stor Lediggang; disse Erfaringer gaa ud paa, som det mest hensigtsmæssige og praktiske at indrette det saaledes, at der paa de store Sanatorier er indført en meget udstrakt og skarp Sondring mellem Mænd og Kvinder (ogsaa i Kurparken ved Hegn, Gitter o. lign.), og at der paa de mindre Sanatorier enten behandles alene Kvinder som f. Eks. Haslev-Sanatoriet (c. 30 Senge) eller alene Mænd som f. Eks. Ry-Sanatoriet (c. 40 Senge); dette Forhold kan man muligvis se bort fra her, men jeg har dog ment ikke at kunne undlade at gøre opmærksom derpaa. — Der er endvidere et Forhold, som fortjener Omtale, nemlig om man kan gaa ud fra som en Selvfølge, at alle Tuberculosepatienter af sig selv og med Lyst ville søge til et større Tuberkulosesanatorium her, idet Behandlingen dér jo er en ganske frivillig Sag. Tager man Hensyn til det almindelige Forhold heroppe, at Beboerne kun nødigt og med Ulyst rejser længere bort fra deres Ø eller Hjemsted i længere Tid, og at de lide af Hjemvé og Længsel efter Slægt og Venner, naar de som Patienter opholde sig blandt ganske fremmede, vil det sikkert mangen en Gang blive saaledes, at en Patient af disse Grunde vil foretrække Behandling i Hjemmet fremfor paa et afsidesliggende Sanatorium. Følgen heraf vil let kunne være den, at det større Sanatorium kommer til at staa delvis tomt, og dette vil i økonomisk Henseende være en ej ringe Udgift eller et ligefrem Tab. Disse sidstnævnte uheldige Forhold vil man under alle Omstændigheder kunne undgaa ved at opføre flere smaa Sanatorier eller Sanatorie-Afdelinger paa 8 à 10 à 12 Senge f. Eks. paa Suderø, Sandø eller Vaagø eller Strømø eller Østerø; bygges disse i Tilslutning til de bestaaende Sygehuse, ville de utvivlsomt kunne anlægges og drives (fælles Økonomi, Vaskeri, Desinfection m. m.) langt billigere — baade absolut og relativt — end et større Sanatorium, foruden at man reelt fik et større Antal Sengepladser i det hele taget, og de ville sikkert blive langt mere søgte af Befolkningen end et afsidesliggende Sanatorium. — Endnu er der et Punkt, som fortjener at berøres, naar Talen er om enten et større Sanatorium eller flere smaa Sanatorier, nemlig dette Forhold: naar man kun har ét større Sanatorium, vil dette rimeligvis blive belagt navnlig med alle de lette Tilfælde ɔ: de Tilfælde, som har mest Udsigt til Helbredelse, medens de haardt angrebne ikke komme ind eller maa vente længe derpaa; dette fører saa til, at alle de Patienter, som ej blive optagne der, faa Stemplet paa sig for at være halvt eller helt uhelbredelige, og hvilken uheldig Indflydelse dette vil have paa de Syge, behøver jeg vist næppe nærmere at belyse; ved de smaa Sanatorier derimod vil denne Klassificering med Afvisning aldrig komme frem ifølge Forholdenes Natur. — De øvrige Spørgsmaal ser jeg mig desværre for Tiden ude af Stand til at kunne besvare fyldestgørende, idet der bl. a. aldrig har været mig forelagt Rids, Kort el. lign. med Hensyn til selve Stedet for et Sanatorie-Anlæg ved »Sørvaagsvatn«, og endnu mindre givet mig Lejlighed til at bese den eventuelle Plads eller se de Planer og Forslag, baade i hygieinisk og sanitær Henseende, hvorefter Sanatoriet tænkes anlagt og drevet. — Endelig kan jeg ej andet end beklage, at den korte Tid til Besvarelse ej har tilladt mig at kunne give det højtærede Udvalg en mere fyldig og udtømmende Besvarelse af de Spørgsmaal, som vedrører en for Færøernes Befolkning saa vigtig Sag som Tuberculosesagen er.

Ærbødigst

H. Jastrau.

Til
Lagtingsudvalget for Opførelsen af et Tuberculose-Sanatorium.

Distriktslægen
for
Sudero Lægedistrikt.

Trangisvaag, den 30te August 1906.

Til
Lagtingsudvalget, der behandler Sagen angaaende Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus.

I Anledning af en Del Spørgsmaal, tilstillede mig af et Flertal i det Udvalg, der af Lagtinget er nedsat i Sagen angaaende Opførelsen af et Tuberkulose-Sygehus, skal jeg forud for selve Svarene bemærke, at disse delvis ere ufyldestgørende, hvilket for en Del skyldes mit Ukendskab til forskellige lokale Forhold vedrørende den til Sanatorium udpegede Plads ved »Sørvaagsvatn«.

ad I. Hovedprincipperne for Tuberkulosens Bekæmpelse gaar for Tiden rundt om i Verden ud paa: 1) at udbrede Kendskab til Sygdommen, til den Maade, hvorpaa den opstaar, til de Midler, hvorved den forebygges og endelig til Vejen, ad hvilken Helbredelse kan naaes, og 2) at opføre Helbredelses- og Isolationsanstalter for de tuberkuløse.

Saa godt som alle ere enige om de under 1) nævnte Momenters Hensigtsmæssighed som første Led i Kampen mod Tuberkulosen, hvorfor denne belærende Side af Sagen ogsaa bør iværksættes paa Færøerne, og Skridt hertil ere allerede foretagne. Naar Spørgsmaalet bliver om de under 2) nævnte Anstalters Art, da hersker der herom mere Dissens. Den almindeligste Anskuelse, og den som er adopteret i Danmark, gaar ud paa at samle Tuberkulosepatienterne i større eller mindre Anstalter og forskellige efter Sygdommens forskellige Stadier. Jeg tror, at ogsaa denne Anskuelse bør vinde Hævd paa Færøerne, men jeg tror, at der her bør tages et særligt Hensyn til de enkelte Øers og Bygders mere isolerede Beliggenhed, og at derfor flere mindre Anstalter har sine Fordele fremfor én større. Jeg ser ganske bort fra, at der naturligvis meget vel, selv om ét for alle Øerne fælles Sanatorium bliver opført, kan knyttes Tuberkulosehospitaler til alt bestaaende almindelige Sygehuse, men jeg mener, at ogsaa de Patienter, der egne sig til Sanatoriebehandling, kunne staa sig ved at blive anbragte i mindre Anstalter, det være sig paa de Steder, hvor der er Sygehus eller blot Læge, kun at det ikke bliver for fjernt fra Patientens Hjemsted. Ogsaa andre Steder i Verden stræber man henimod at opføre saadanne Sanatorier indenfor mindre Omraader netop med Henblik paa lettere Adgang for Patienterne, og mit Kendskab til Befolkningen her faar mig til at tro, at Patienterne lettere lægger sig ind paa et Sanatorium, hvor de ved sig deres Hjem og Paarørende nær, end om de skal rejse længere bort, hvor det i hvert Fald bliver meget vanskelig for dem at faa Besøg af deres Slægt. Dette er en psykisk Side af Sagen, som imidlertid ogsaa spiller en ret stor Rolle for det endelige Resultat. Mod Smaa-Sanatorierne vil den Indvending kunne fremføres, at man kan faa en særlig uddannet Læge til et enkelt større Sanatorium og derfor større videnskabeligt Udbytte, hvorimod de mindre maa betjenes af de Læger, som forefindes. Jeg indrømmer denne Indvendings Berettigelse, hvad Behandlingsmaadens Ensartethed og de strængere videnskabelige Undersøgelser angaar; men mener, at ogsaa de mindre specialt uddannede Læger kunne bidrage deres til videnskabelige Undersøgelser, og indenfor den mindre Omkreds have lettere Adgang til at studere de ydre Forhold ved de enkelte Tilfælde, og hvad selve Behandlingen angaar, vil sikkert den gængse og i Tiden mest resultatrige i alle Tilfælde blive anvendt. Det Tilsyn, som det mindre Sanatorium og dets Læge kan føre med sine Patienter ogsaa efter Udskrivelsen, er en Faktor, hvis Betydning ikke maa undervurderes. Af andre Indvendinger, der kunne gøres gældende, har maaske den størst Betydning, at nogle af Patienterne sikkert vil søge fra Sanatorium til Sanatorium; det er selvfølgelig et uheldigt Forhold, men det samme gør sig gældende overalt og kan kun modarbejdes gennem det fornuftige Samarbejde mellem Sanatorierne, som i alle Henseender vil være formaalstjenligt.

Selvfølgelig maa der ogsaa for de mindre Sanatoriers Vedkommende forlanges, at Stedet iøvrigt egner sig hertil; Klimaet, Tilløbs- og Afløbsforhold m. m. maa være tilfredsstillende; men jeg troer, at der rundt om paa Øerne uden særlig Vanskelighed vil kunne findes Steder, der ogsaa i disse Henseender vil yde, hvad man forlanger. Et Punkt, hvortil der her paa Øerne maa tages særligt Hensyn, er Fremskaffelsen af de for de tuberkuløse Patienter nødvendige Levnetsmidler. Men lige saa vel eller maaske bedre kunne saadanne skaffes til Veje for de mindre end for det større Sanatorium. I hvert Fald bør der, før Bevillingsmyndighedernes Anerkendelse kan foreligge, forlanges betryggende Sikkerhed ogsaa i den Retning. Økonomisk set vil Sanatorierne næppe frembyde Overraskelser. Uden at have nøjagtigt Kendskab til, hvad det paatænkte Sanatorium vil koste, skal jeg blot fremføre, at det her for 3 Aar siden opførte Sygehus har kostet fuldt monteret c. 14000 Kr. (Det tilfredsstiller alle rimelige hygiejniske Fordringer, har 5 Sygestuer og 12 Senge; 2 Fløjbygninger med henholdsvis Køkken, Kold og Celle; Badestue, Operationsstue og Lægeværelse; øget Vandbassin med c. 200 Al. lang Vandledning og en c. 300 Al. lang Kloakledning). Tænker man sig et Sanatorium med eventuelt Tuberkulosehospital i Tilslutning til et saadant Sygehus, vil i hvert Fald en Del af Administrationsudgifterne kunne være fælles, Vand- & Kloakledning o. a. ligeledes, saa at ovennævnte Beløb i hvert Fald næppe vil overskrides.

ad II. Henholdende mig til, hvad tidligere er fremhævet om de hygiejniske Betingelser for et Sanatorium, tror jeg, at der rundt om paa Øerne findes Steder, der opfylde disse Betingelser. Men desuden maa absolut forlanges, at der bliver saa let Adgang som muligt for Patienterne til Stedet. De iforvejen vanskelige Kommunikations- og Landingsforhold opfordrer til, at der tages et særligt, og hvad de med Forholdene her ukendte maaske ville mene, et uforholdsmæssigt stort Hensyn hertil. Hvor paa Øerne det enkelte Sanatorium lægges, vil Transporten af Patienterne dertil afstedkomme Vanskeligheder. Som Samkvemmet nu foregaar, kan der f. Eks. gaa 2—3 Uger uden Dampskibsforbindelse mellem Suderø og Thorshavn, og saa anløber Skibet maaske 4—6 Pladser undervejs, bruger 10—12 Timer om Rejsen, skal Turen saa ovenikøbet fortsættes Dagen efter, eventuelt flere Dage efter, inden Sanatoriepladsen naaes, indser man let, hvilke Betænkeligheder Lægen har ved at lade sin Patient begive sig paa en saadan Rejse; en Patient, der maaske lige er bleven saa restitueret efter et akut Anfald af sin Tuberkulose, at selv den korteste Sørejse kun efter Overvindelse er bleven besluttet.

Naar man tager Hensyn til hele Amtets Tarv, maa et fælles Sanatorium ligge saa centralt som muligt, og som Kommunikationsforholdene nu ere absolut i Thorshavn; kun med stærkt ændrede Dampskibsplaner kan der blive Tale om andet Sted. Men selv efter saadan Ordning, der tog et aldeles overvejende Hensyn til Sanatoriepladsen, mener jeg, at det alligevel bør ligge ved Thorshavn og i denne Bys umiddelbare Nærhed. For Patienter, der skal leve $^1/_2$—1 Aar ret isolerede og i hvert Fald borte fra deres Hjem, vil enhver Afveksling i Ensformigheden virke oplivende og bidrage sit til, at Opholdet bliver mere tiltalende; Momenter, der spille en vægtig Rolle for Kurens heldige Tilendebringen. Hvor ved Thorshavn Sanatoriet kommer til at ligge er for saa vidt af mindre Betydning, naar blot tidligere nævnte hygiejniske Betingelser opfyldes. Med mit Kendskab til Thorshavn har jeg altid tænkt mig »Sandegærde« som en fortrinlig Sanatorieplads, og jeg mener, at dette Sted netop paa Grund af den mere livlige Beliggenhed bør foretrækkes for den noget mere afsides liggende »Højvigsdal«. »Sandegærde« opfylder efter min Formening alle rimelige Fordringer til en Sanatorieplads paa Færøerne. De klimatiske Forhold ere i hvert Fald lige saa tilfredsstillende som paa andre Steder, hvor Sanatoriet kan anbringes. De hygiejniske Betingelser, Jordbunden, Afløbs- og Tilløbsforholdene ere særlig gode, og Stedet har saa god Forbindelse med Omverdenen, som for Tiden er mulig. Hvad Forsyningen med Levnetsmidler angaar, vil et Sanatorium ved Thorshavn vist være ret heldig stillet. Leverancen af importerede Varer vil blive den lettest og billigst mulige, og de Fødemidler, der produceres her, kan let skaffes til Veje. En Und-

tagelse gør maaske alene de rigtignok ogsaa vigtige Levnetsmidler — Æg og Mælk. Men kan dette ikke leveres i tilstrækkelig Mængde i Thorshavn eller fra de store Gaarde i Byens Nærhed (Kirkebø, Velbestad, Sund, Højvig), forstaar jeg daarlig, hvorledes denne Forsyning bedre kan foregaa andetsteds. Kan man ikke paa Forhaand sikre sig bestemt mod at lide Mangel paa disse vigtige Næringsmidler, bør Sanatoriet selvfølgelig indrette sit eget Kohold og Hønseri, en Løsning, der vist ogsaa i økonomisk Henseende bliver den heldigste; og jeg tror, at det, hvor Sanatoriet end kommer til at ligge, vil vise sig nødvendig at gribe til disse Forholdsregler. Jeg ved naturligvis ikke, om der muligvis findes Steder, hvor der Aaret rundt produceres tilstrækkelig Mælk for et Sanatorium, men i hvert Fald gaar min Erfaring ud paa, at det flere Maaneder af Aaret kun er med største Besvær, at der skaffes Mælk og Æg til almindelige Patienter, for ikke at tale om, at der absolut ikke er tilstrækkelig Mælk til Ernæring af Smaabørnene. Med saadanne Synspunkter for Øje kan man ikke undre sig over min Mening om det hensigtsmæssige i Sanatoriets eget Kohold, en Bedrift, der mulig kunde tjene til Efterligning, saa at Sanatoriet, i Stedet for at bruge af Befolkningens iforvejen altfor sparsomme Mælkemængde, tværtimod kunde bidrage til at deme forøgedes. Urimeligt vilde det dog være, om et Tuberkulosesanatorium for sit Behov skulde udtømme en Egns hele Mælkeforsyning.

Som det fremgaar af det sagte, tror jeg, at den heldigste Beliggenhed for et for hele Amtet fælles Sanatorium absolut bliver saa nær Thorshavn som mulig, og jeg indser ikke, hvad der taler mod dets Anbringelse her.

ad III. Der vil sikkert blive større Konkurrence om Stillingen som Sanatorielæge i Thorshavn end om en saadan Plads paa mere afsides liggende Steder. Det samme vil vel gælde Betjeningen i det hele. Men at der, hvor Sanatoriet end kommer til at ligge, kan skaffes i hvert Fald kvalificeret Læge og Betjening, tvivler jeg ikke om. Jeg er kun bange for, at det mere isolerede Sted vil fordre for ofte Skiften Læge, hvilket har sine meget uheldige Sider.

ad IV. a) kunde jeg henholde mig til tidligere anførte, hvilket formentlig vilde give de lokalkendte tilstrækkelig Svar paa, om den udpegede Plads ved »Sørvaagsvatn« er forsvarlig og formaalstjenlig. Jeg har kun meget lidt Kendskab til Vaagø og gaar ud fra, at mere kompetente har undersøgt Forholdene der og faaet de tilfredsstillende Resultater, at Egnen har et, efter Færøernes Klima i det hele taget naturligvis, relativt mildt, ikke stormfuldt Klima, med ikke for hurtig vekslende Temperaturer — at Taage og Regnmængde helst er under, Solskin og klar Luft over middel, — at Vindforholdene særligt er gode, saa at der er Læ mod nordlige og nordøstlige Vinde, — at Jordbunden yder god og sund Grund ikke alene for selve Bygningerne, men ogsaa med Læ- og Haveplantninger for Øje — og naturligvis, at Tilløbs- og Afløbsforhold (hvortil jeg iøvrigt kommer tilbage) ere fyldestgørende. Selv om disse og fl. a. lignende Spørgsmaal (bl. a. om Forsyningen med Fødemidler) besvares tilfredsstillende, mener jeg dog absolut at maatte fraraade, at et Amtssanatorium lægges paa Vaagø. Jeg fraraader det, fordi at man med de isolerede og vanskelig tilgængelige færøske Øer og Bygder for Øje og med Henblik paa de, hvorledes de end indrettes, saa dog uheldige Kommunikationsforhold, maa betragte det som absolut forkasteligt at vælge en perifer beliggende Ø som Samlingssted for Amtets tuberkuløse; fordi at Sanatoriets Beliggenhed i en selv efter Forholdene her stærkt isoleret og ensformig Egn, er uheldig for de mange psykisk nedstemte tuberkuløse Patienter, for hvem netop en vis Afveksling og oplivende Momenter er af stor Betydning som understøttende Middel ved den øvrige Behandling; fordi jeg tror, at Sanatoriets Opførelse, dets Forsyning med Levnetsmidler og Forbrugsartikler i det hele vil medføre større Udgifter, end hvis Anstalten opføres paa en Plads med mere Trafik og lettere Adgang, og naar hertil kommer, at Pladsen ved Sørvaagsvatn næppe frembyder en eneste Fordel fremfor en Mængde andre Steder, og naar den lige saa vist i flere og særdeles vigtige Henseender staa tilbage for en Plads ved Thorshavn, maa jeg yderligere betone det lidet formaalstjenlige i et Vaagø-Sanatorium.

b) Som tidligere berørt er jeg for lidt kendt med Forholdene til at turde besvare dette Spørgsmaal.

ad V. Det forekommer mig tilmed i højeste Grad uheldigt, om Afløbet fra Sanatoriet skal ske til »Sørvaagsvatn«. Vel kender jeg ikke Indsøens Afløb detailleret; men den Mulighed, at der gennem det forurensede Vand i Indsøen kan føres Smitte til Kreaturerne, kan ikke benægtes. Søen, der ogsaa for et eventuelt Sanatorium og omliggende Bygder kan bruges som Badeplads, vil forurenset være umulig hertil vistnok baade fra det sanitære og i hvert Fald fra et æsthetisk Synspunkt. Medens man ellers overalt stræber efter at faa alt skadeligt Affald selv med stor Bekostning bragt saa langt ud i aaben Sø som mulig, vilde det se underligt ud, om man paa Færøerne valgte den modsatte Vej at føre sine Kloakledninger ud ikke i det nære aabne Hav, men i Øernes eneste større Indsø, hvis Vand absolut bør fredes.

A. Metz.

Som Svar paa det ærede Udvalgsflertals Spørgsmaal skal jeg tillade mig som min personlige Mening at udtale følgende:

Ad 1. Anlæggelsen af et Tuberculosesanatorium paa Færøerne, og helst tillige Oprettelsen af mindre Optagelses- og Observations-Sygehuse for tuberculøse i de forskellige Distrikter, vil utvivlsomt være det bedste Middel til Tuberculosens Bekæmpelse her paa Øerne. Den økonomiske Side af Sagen ved Bekæmpelsen af dette Samfundsonde maa utvivlsomt her træde noget i Baggrunden.

Ad 2. Da Thorshavn utvivlsomt ligger mest centralt, vilde et Sanatorium ved denne By være at foretrække, saafremt i øvrigt ikke andre Hensyn vil være til Hinder herfor.

Ad 3. Sanatoriets Plads vil næppe være af nogen Betydning for Udgifterne til Lægen og Betjeningen.

Ad 4. Kan ikke nærmere udtale mig herom, da jeg ikke med et Sanatoriums Anlæggelse for Øje har set paa denne Plads.

Ad 5. Har ingen Betydning, da det maa forudsættes, at alt inficerende uskadeliggøres, førend det forlader Sanatoriet.

Klaksvig, den 31te August 1906.

S. Djurhuus.

Distriktslæge Hassager.

Vestmanhavn, den 4de September 1906.

I Anledning af Lagtingsudvalgets Forespørgsel af 29de f. M. skal jeg ikke undlade at udtale som Svar paa de opstillede Spørgsmaal, at for at Sanatoriet med Fordel skal kunne anvendes i Kampen mod Tuberkulosen, maa det selvfølgelig først og fremmest være saaledes indrettet, at Øernes Læger med Tillid kunne sende deres Patienter derhen. Af det, der er nødvendigt for at opfylde denne Be-

tingelse, skal jeg her kun omtale de Egenskaber, som den Plads, der udpeges til Anlægget, maa være i Besiddelse af.

1) For det første maa den være beskyttet saa vidt muligt mod nordlige og nordvestlige Vinde, hvad Pladsen ved Midvaag *ikke* er.
2) Dernæst maa den være paa et saadant Sted, at der er nogen Rimelighed for at faa en specielt uddannet Læge eller dog i det mindste en med en Del praktisk Erfaring, hvad selvfølgelig lettest opnaas ved, at Stillingen som Læge ved Sanatoriet bliver forbundet med Fysikatet. Bliver det lagt paa et afsides Sted som Vaagø, vil det rimeligvis næppe være muligt at faa andre end helt unge Læger, der kun vil sidde paa 1 à 2 Aar, altsaa kun, til de akkurat ere komne ind i Forholdene.
3) endvidere maa der være let Adgang til jævnlig frisk Forsyning med fersk Kød, da netop den kraftige Ernæring er et Hovedmoment ved Sanatoriebehandlingen, og dette synes kun at kunne blive Tilfældet i den umiddelbare Nærhed af Thorshavn.
4) Endelig maa der formentlig ogsaa tages Hensyn til, at Vaagø er meget afsides beliggende og i ethvert Fald om Vinteren kun tilgængelig med Dampskib, medens Thorshavn vil gennemsnitlig give den korteste Rejse for de syge.

Af foranstaaende vil det formentlig tydeligt fremgaa, at jeg finder den udpegede Plads paa Vaagø uforsvarlig og aldeles ikke formaalstjenlig, medens, saa vidt jeg kan se, den gunstigste Plads vil være Højvig ved Thorshavn.

I Anledning af Udvalgsspørgsmaal 5 skal jeg ikke undlade at tilføje, at hvor Sanatoriet end lægges, maa det paa det bestemteste fordres, at Spildevandet ledes bort i *lukket* Rende til Stranden og under ingen Omstændigheder til nogen Indsø eller Elv.

Hassager.

Til
Lagtingsudvalget om Opførelse af et Sanatorium.

Som Svar paa Skrivelse af 29de August d. A. fra Flertallet af det i Sagen om Opførelse af et Tuberkulosesygehus nedsatte Udvalg, skal jeg herved fremkomme med følgende Bemærkninger:

ad 1. Der kunde tænkes 2 Maader at komme Sygdommen til Livs paa, enten

a. ved at samle et større Antal Patienter i en enkelt Anstalt, der da skulde omfatte 2 Afdelinger, som anført i Lagtingets Forslag. En saadan Anstalt vil kunne gøre Regning paa at blive ledet af en sanatoriedannet Læge, der skulde kunne lægge næsten alt sit Arbejde ind paa denne Sag — og saaledes vanskeligt kan paatage sig altfor udstrakt udendørs Praksis. En saadan Anstalt maa selvfølgeligt gøres saa stor, at den maa kunne optage et nogenlunde stort Antal af de Patienter, der henvende sig om Optagelse, og jeg tror da, at det Antal Senge, der i Lagtingets Forslag er beregnet, hurtig vil vise sig at være for lille, idet der næppe er Tvivl om, at der nu findes et langt større Antal Tilfælde af Tuberculose her paa Øerne, end der findes optegnet i Fysikus Boegs Afhandling derom, der saa vidt mig bekendt er lagt til Grund for Beregningen af Sengepladsernes Antal efter Lagtingets Forslag. Jeg frygter derfor for, at det ret hurtigt vil vise sig nødvendigt, at Sanatoriet — for at gøre Fyldest — underkastes en Udvidelse, der vil blive ret bekostelig; — eller

b. ved at anlægge ved de allerede bestaaende Sygehuse — evtlt. tillige enkelte andre Steder paa Øerne, hvor der er eller vel snart bliver ansat Læger (Sandø—Vaagø), — mindre Tuberkuloseafdelinger, der da de fleste Steder kunde drives i Forbindelse med Sygehusene og derfor langt mere økonomisk i Henhold til Drift end den store Anstalt. Det vil tillige være langt lettere paa de forskellige Pladser paa Øerne at skaffe til Veje de fornødne Kvanta af Fødemidler, nvl. Mælk, der jo skal bruges i ret enorme Mængder, end det vil være ved en stor Anstalt, hvis Mælkeforbrug maaske vanskeligt vil kunne tilfredsstilles noget Sted paa Øerne. En Fordel vilde de mindre Tukerculoseafdelinger ogsaa frembyde fremfor den store Anstalt, den nl., at Transporten af Patienter til Sygehuset vilde blive langt lettere og mere farefri end den i mange Tilfælde ret besværlige Transport til en enkelt Anstalt, ligesom det vil lette Adgangen til Besøg hos Patienter, Forespørgsler om Patienternes Tilstand, fremtidige Konsultationer hos den behandlende Læge etc.

ad 2. Det gælder her først og fremmest at vælge Pladsen saa centralt som muligt, nvl. af H. t. Patienters Transport til Sanatoriet, men ogsaa af H. t. Besøg hos Patienter o.s.v., som ovenfor anført. Jeg mener derfor, at Pladsen bør være i Nærheden af Thorshavn, der af alle Steder paa Øerne er det hyppigst og lettest trafikerede Sted. At lægge Sanatoriet paa en forholdsvis afsides liggende Plads, som f. Eks. Midvaag, vil gøre det umuligt for Patienter fra adskillige Bygder nogenlunde let at komme til Sanatoriet og vil umuliggøre Besøg hos Patienter, uden at der samtidig foretages en betydelig Omlægning af »Smiril«s Fartplan, hvilket af mange Grunde vel maa anses for uhensigtsmæssig. — At føre en Patient fra Norderøerne eller Østerø til Vaagø med »Smiril« er ganske ugørligt, idet han da skulde ligge over mindst én Nat i Thorshavn, hvor det efter mine Erfaringer vil være umuligt at skaffe ham Plads andre Steder end paa Hospitalet, hvor man vel heller ikke altid vil kunne gøre Regning paa altid at kunne lægge Beslag paa Plads til slige Patienter.

Endvidere vil Tilvejebringelsen af Levnedsmidler uden Tvivl være lettere i Øernes Hovedstad, hvor der i Forvejen er et stort Marked for saadanne, end paa andre Steder. De allerede bestaaende Bagerier vil sikkert uden Udvidelse kunne levere det fornødne Brød, og Thorshavn med omliggende Bygder vil vel lettest kunne tilfredsstille den konstante store Efterspørgsel efter Mælk.

ad 3. Lægges Sanatoriet paa en Plads, hvor der kun er én Læge, der foruden Sanatoriet skal passe Praksis i fjerntliggende, svært tilgængelige Bygder, eller Bygder, hvor han kan risikere længere Tid ad Gangen at blive vejrfast, kan det ikke undgaas, at der kan indtræde Tilfælde, hvor Sanatoriet længere Tid ad Gangen vil være fuldstændig afskaaret fra Lægehjælp, hvilket næppe kunde tænkes, hvis det laa ved Thorshavn, hvor den ene af de to Læger vel altid kan antages at være hjemme. — Lægen bør selvfølgelig helst bo paa Sanatoriet selv; men lægges dette ved Thorshavn, maa det vel overtages af én af Byens Læger — da der vel næppe kan ansættes en Læge for Sanatoriet alene — og dette vel næppe heller vil være nødvendigt, da det har vist sig, at Nationalforeningens mindre Sanatorier fyldestgørende kan passes af privat praktiserende Læger, — men kan han ved Specieltelefon og evtlt. Cyklevej have let Forbindelse med Sanatoriet, tror jeg, at dette i Forbindelse med Sikkerheden for altid at kunne faa Lægehjælp fra den hjemmeværende Læge opvejer den Fordel, at Lægen bor paa Sanatoriet.

ad 4 a. Svaret fremgaar til Dels af ovenstaaende Bemærkninger, og det forekommer mig i Henhold til disse at maatte være »Nej«, idet jeg desuden maa anføre, at jeg, selv om Pladsens Naturskønhed næppe kan bestrides, dog anser det for at være et trist Sted, hvor man ingen fri Udsigt har, og hvor der vel ogsaa er en ikke helt ubetydelig Nedbør og Taage, Ting, der har en umaadelig Indflydelse paa de syges Sind, idet Sygdommen let i sig selv kan avle nogen Nedtrykthed, og den absolutte Mangel paa Adspredelser (Besøg o. lign.) her ikke gør denne mindre.

ad 4 b. Herom kan jeg ikke udtale mig paa Grund af manglende specielt Lokalkendskab.

ad 5. Det vil vel næppe kunne benægtes, og det vil altid være ønskeligt, at Sanatoriets Plads bliver en saadan, at der er nogenlunde let Mulighed for Anbringelse af direkte Afløb (gennem Kloak) ud i Havet.

Jeg skal indskrænke mig til disse spredte, langtfra fyldestgørende Bemærkninger, da jeg ved, at der fra anden Side fremkommer mere detaillerede Svar paa Udvalgets Spørgsmaal, idet jeg resumerer min Betænkning derhen, at jeg anser det for det eneste rigtige, at et Fællessanatorium for Øerne lægges ved Thorshavn, Øernes Hovedstad og Centrum, men at der næppe vil være Tvivl om, at mindre Tuberculoseafdelinger ved allerede bestaaende Sygehuse vil være langt billigere at drive end et stort Sanatorium.

Tillige tror jeg at burde meddele, at Pladsen som Kommunelæge i Thorshavn sandsynligvis vil blive ledig til næste Efteraar, saa at der til den Tid vil være Mulighed for ved min Eftermands Ansættelse at betinge sig, at han har faaet Uddannelse paa et Sanatorium i hvert Fald nogle Maaneder. Imidlertid anser jeg det for uomgængelig nødvendigt, at der til at sætte et Fællessanatorium i Gang og faa Driften ind i den rette Gænge fra Begyndelsen af bliver sendt en Læge herop for $^1/_4$—$^1/_2$ Aar, der i længere Tid har deltaget i Ledelsen af et større Sanatorium.

Ærbødigst

Hilmar J. Fridericia.

Senere er indsendt en saalydende *Erklæring fra Lægen paa Sandø:*

De stillede Spørgsmaal skal jeg tillade mig at besvare saaledes:

ad 1. Det er min Formening, at den andetsteds nu almindelig anvendte Anstaltsbehandling af Brystsyge, grundet paa en ved gennemført Hygieine fremkaldt Styrkelse af Organismen, ogsaa med Held vil kunne anvendes her under behørig Hensyntagen til de Vanskeligheder, som det ugunstige Klima bereder Gennemførelsen af denne Behandlingsmaade; endvidere, at man her som andetsteds bør foretrække een større Anstalt for flere mindre. Idet det jo nemlig er et af Principperne for denne Behandling, at den for en stor Del skal foregaa i fri Luft, maa man for den kræve de dertil bedst egnede Naturforhold, noget man ikke er Herre over, hvis man, hvad der maatte blive den anden Mulighed, vilde oprette mindre Sanatorieafdelinger ved de alt bestaaende Sygehuse, hvis Beliggenhed ikke overalt er en saadan, at den egner sig dertil, hvorhos en større Anstalt med dette specielle Formaal vil kunne indrettes langt mere fuldkommen. Desuden har det sin Betydning, at Patienterne komme noget langt bort fra Hjemmet, at faa hyppige Besøg og Meddelelser herfra vil som Regel ikke have nogen gavnlig Indflydelse, hvorimod Opholdet mellem mange andre ligestillede fra forskellige Egne virker oplivende og fremmer den Disciplin, som ved en saadan Kur ikke kan savnes; og endelig er Lægens Arbejde her af en speciel Natur, der gør det ønskeligt, at det bliver saa stort, at det kan blive hans Hovedinteresse til lige Gavn og Glæde for Patienterne og ham selv.

ad 2. Jeg kender ikke Færøerne saa nøje, at jeg kan angive noget bestemt Sted for det heldigste, men skal her kun paapege, hvad jeg anser for vigtigt ved et saadant Valg.

Naturforholdene, der have saa megen Betydning for de lokale klimatiske Forhold, bevirke, at man maa tage i høj Grad Hensyn til disse sidste; man maa altsaa søge et Sted med mindst mulige Nedbør, mest mulige Sol og bedst mulige Læ for de fremherskende Vinde, Forhold, der nøje bør undersøges for de Steder, der kan være Tale om. Dernæst maa Terrainet i Sygehusets nærmeste Omegn være saaledes beskaffent, at man kan anlægge temmelig vidtstrakte Spadserestier med forskellig Stigning lige fra ganske horisontale, og endelig mener jeg, at man skal undgaa at lægge det for nær ved Bygder eller dyrkede Marker, der jo her

jævnlig gødes ved, at man henlægger raadnende dyriske Bestanddele ovenpaa Jorden.

Endnu et vigtigt Krav, som maa stilles til Stedet er, at et Sygehus dér i tilstrækkelig Grad kan forsynes med de Fødemidler, som maa kunne skaffes tilveje fra nærmeste Omegn, nemlig Mælk og Fisk, og jeg skal her kun minde om, hvad der jo er en bekendt Sag, at Thorshavns Opland ikke for Tiden er i Stand til i tilstrækkelig Grad at forsyne Byen med Mælk, og at Mælken der er dyrere end paa Landet. Forhold der, som det synes mig, absolut hindre Anlæget af et Sanatorium der, hvis man ikke paa anden Maade kan sikre dettes Forsyning med Mælk.

At endelig en smuk Beliggenhed er at foretrække turde betragtes som en Selvfølge.

ad 3. Jeg tror ikke, at Stedets Beliggenhed spiller nogen væsentlig Rolle, naar Talen er om at skaffe en dygtig Læge og et godt Personale. En passende Gage og et godt Apparat at arbejde med er, hvad en dygtig Læge søger.

ad 4. Jeg kender ikke den ved Sørvaagsvandet udsete Plads, jeg mener ikke, at der er noget til Hinder for, at Sygehuset kan ligge paa Vaagø, hvis det udsete Sted ellers egner sig dertil.

ad 5. Opspyt fra Patienterne antager jeg her som ved andre Sanatorier skal uskadeliggøres ved Kogning. Sørvaagsvandet er, saa vidt jeg ved, tilstrækkelig stort og dybt til at kunne optage Afløbet fra Sanatoriet. Men Kloakledningen bør selvfølgelig ikke udmunde ved Søbredden, den bør føres ud paa Dybet.

Sand, den 13de September 1906.

Ærbødigst

Niels E. Jensen.

Den 13de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Patursson til Udvalgets Forslag:

I Stedet for Punkt 4 sættes:

Det overdrages til det staaende Udvalg at forhandle nærmere med vedkommende Entreprenører og paa Grundlag heraf at antage det for Færøerne fordelagtigste Tilbud.

Ved *fortsat 2den Behandling, den 13de September,* vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 14de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Udvalgsflertallet til Udvalgets Forslag:

A. Til Indstillingspunkt 1. a. føjes:

Undslaar Sundhedskollegiet sig for at træffe Afgørelse i Sagen, kan det nedsatte Udvalg (vide Indstillingspunkt 3) bestemme, paa hvilket Sted og hvor Tuberkulose-Sygehuset skal opføres.

B. Til Indstillingspunkt 3 føjes:

Til i et eller flere af Udvalgs-Medlemmernes Forfald at tiltræde Udvalget vælges 3 Suppleanter.

Den 15de September fremlagdes følgende, af Udvalgsflertallet stillede *Ændringsforslag* til Udvalgsflertallets Forslag og *Underændringsforslag* til Udvalgsflertallets den 14de September fremlagte Ændringsforslag:

a. Til Udvalgsforslaget.
I Stedet for »Sundhedskollegiet« i Indstillingspunkt 1. a. sættes: »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse« og i Stedet for »Kollegiet« sættes »Nationalforeningen«.

b. Til Ændringsforslaget.
I Stedet for »Sundhedskollegiet« i Indstillingspunkt A. sættes »Nationalforeningen«.

Ved *3dje Behandling, den 15de September*, fik *Afstemningen* følgende Udfald:

Udvalgsflertallets den 15de September fremlagte *Ændrings- og Underændringsforslag* bortfaldt, idet ved Navneopraab kun 10 Medlemmer stemte derfor (J. Poulsen, Skaalum, Müller, Olsen, Samuelsen, Degn, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe), medens 3 Medlemmer vare fraværende (Provsten, T. J. Petersen, Dam), og de øvrige 9 Medlemmer svarede: stemmer ikke. — Udvalgsflertallets den 14de September fremlagte *Ændringsforslag* bortfaldt, idet Afstemningen fik samme Udfald som den foregaaende. — Udvalgsflertallets *principale Forslag 1. a* bortfaldt, idet Afstemningen fik samme Udfald som de foregaaende. — Udvalgsflertallets *subsidiære Forslag 1. b* bortfaldt, idet ved Navneopraab kun 9 Medlemmer stemte derfor (J. Poulsen, Skaalum, Müller, Samuelsen, Degn, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe), medens 3 Medlemmer vare fraværende (Provsten, T. J. Petersen, Dam), og de øvrige 10 Medlemmer svarede: stemmer ikke. — *Udvalgsmindretallets Forslag 1. c* bortfaldt, idet ved Navneopraab kun 9 Medlemmer stemte derfor (Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, J. H. Poulsen, Simun av Skarði, Winther, Simun úr Konoy, Formanden), medens 5 Medlemmer vare fraværende (Provsten, Olsen, T. J. Petersen, Dam, Weihe), og de øvrige 8 Medlemmer svarede: stemmer ikke. — Efter Udfaldet af disse Afstemninger betragtedes de øvrige Forslag som bortfaldne uden Afstemning.

Samme Dag (15de September) fremlagdes følgende, af T. J. Petersen og Degn stillede

Forslag til Beslutning:

I. Tinget anmoder Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse om at træffe Afgørelse om, hvor et Tuberkulose-Sygehus paa Færøerne efter den godkendte Plan — bør ligge.

II. Der nedsættes et staaende Udvalg paa 5 Medlemmer til i Forening med Amtmanden at føre de videre Forhandlinger med Nationalforeningen med Hensyn til eventuelt opstaaende Spørgsmaal, samt til at ordne det videre fornødne vedrørende Opførelsen af et Tuberkulose Sygehus, og om fornødent antage Læge og det nødvendige Personale til Betjeningen. Det sidste dog kun for et kortere Tidsrum.

III. Tinget antager de fra Aktieselskabet Oscar Køhler og Ingeniørfirmaet Ludvigsen & Herman foreliggende Tilbud, idet man foretrækker Benoidgas for Elektricitet, og dersom Huset opføres paa Vaagø, antages tillige det fra Johan Henrik Ellefsen af Midvaag foreliggende Tilbud.

IV. De nødvendige Udgifter til Opførelsen af det omhandlede Sygehus bevilges af Amtsrepartitionsfonden med Forskud af de andre under Lagtinget sorterende Kasser.

Ved *fortsat 3dje Behandling, samme Dag* (15de September), vedtoges det fremlagte *Forslag til Beslutning* ved Navneopraab enstemmig med 13 Stemmer (J. Poulsen, Skaalum, Müller, Olsen, T. J. Petersen, Samuelsen, Degn, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe, Formanden), idet 4 Medlemmer svarede: stemmer ikke (Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen), og de øvrige 5 vare fraværende.

Samme Dag (15de September) valgtes J. Poulsen, Müller, Samuelsen, Simun úr Kongoy og Patursson uden Afstemning til Medlemmer af det vedtagne *staaende Udvalg.*

Samme Dag (15de September) vedtoges enstemmig med 18 Stemmer et af Müller fremsat *Forslag*, saalydende;

Lagtinget anmoder Færøernes Repræsentanter i Rigsdagen om at rette en Tak paa Lagtingets Vegne til Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse og udtale Tingets Erkendtlighed for den store Offervillighed, som Foreningen har udvist ved at skænke 10,000 Kroner til et Tuberkulose-Sygehus paa Færøerne.

Efter at der den 20de September af Færø Amt var tilstillet »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse« Meddelelse om den Beslutning, som Lagtinget den 15de September havde vedtaget (efter Forslag af T. J. Petersen og Degn), har *Foreningens Forretningsudvalg* tilsendt Amtet nedenstaaende *Skrivelse*:

Nationalforeningen
til
Tuberkulosens Bekæmpelse.

København K., den 5te Oktober 1906.

I Anledning af den fra Færø Amt modtagne Skrivelse af 20de f. M., hvori meddeles, at Færøernes Lagting under 15de s. M. har vedtaget at anmode Nationalforeningen om »at træffe Afgørelse om, hvor et Tuberkulosesygehus paa Færøerne — efter den godkendte Plan — bør ligge,« skal man herved tillade sig at udtale:

Nationalforeningens Forretningsudvalg mener sig ikke i Besiddelse af det fornødne Kendskab til de stedlige Forhold til at turde afgøre Spørgsmaalet om Tuberkulosesygehusets Beliggenhed og ønsker intet Ansvar at paatage sig i saa Henseende, men kan iøvrigt henholde sig til de almindelige Betragtninger Be-

liggenhedsspørgsmaalet vedrørende, som er fremsatte i Sundhedskollegiets Skrivelse til Justitsministeriet af 6te August d. A.

Ærbødigst

P. F. V.

H. Rørdam.

Chr. Jensen.

Til
Færø Amt,
Thorshavn.

Amtet har derefter fra Justitsministeriet modtaget nedenanførte Genpart af den i den ovenstaaende Skrivelse omtaldte *Skrivelse fra Sundhedskollegiet* til Justitsministeriet af 6te August d. A.:

Det kongelige Sundhedskollegium.

Kobenhavn, den 6te August 1906.

Til
Justitsministeriet.

Ved at tilbagesende hosfølgende med Justitsministeriets Skrivelse af 27de Juni d. A. — J. N. IX 582 — modtagne Sag angaaende Opførelse af et Sygehus for tuberkuløse paa Færøerne skal Sundhedskollegiet med Hensyn til den foreliggende Byggeplan udtale, at en 1 Etages Bygning vil være at foretrække for en 2 Etages, især naar denne som her paatænkt skal have en høj Kælder, idet lave Træbygninger passe bedst saavel til det færøske Klima som til Befolkningens tilvante Levevis.

En endnu væsentligere Indvending maa Kollegiet dog rejse mod den foreliggende Plan, for saa vidt som denne ikke kan siges at fyldestgøre den i Justitsministeriets Skrivelse af 15de December 1905 til Amtmanden over Færøerne med Hensyn til Tuberkulosesygehusets Indretning udtalte Forudsætning: at dette skal omfatte en Hospitals- og en Folkesanatorieafdeling med henholdsvis 10 og 20 Pladser. Naar henses til, at en Forening af de to nævnte Afdelinger i et Sygehus fra et hygieinisk Standpunkt overhovedet maa betegnes som betænkelig, vil der være saa meget mere Grund til indenfor den fælles Bygning at gennemføre en saa vidt muligt fuldkommen Adskillelse mellem de to Afdelinger. Men netop paa dette Punkt lider den foreliggende Plan af iøjnefaldende Mangler, idet der i Sygehuset er indrettet fælles Spisestue, fælles Badeværelse, fælles Vandklosetter, og fælles Spytudhældningskumme. Da der paa en Sanatorieafdeling ogsaa maa forudsættes at komme Patienter, som ikke have Tuberkulose, og Faren for Smitte af disse saaledes er til Stede, maa Sundhedskollegiet bestemt fraraade Godkendelsen af den foreliggende Plan, forinden gennemgribende Forandringer til Afhjælpning af den paapegede Mangel ere foretagne.

Endvidere skal Kollegiet henlede Opmærksomheden paa, at den kunstige Belysning i Sygehuset, hvortil der agtes anvendt Gas, mulig vil kunne tilvejebringes ved Elektricitet, saafremt det paa Forhaand undersøges, om der ikke i Nærheden af det Sted, hvor Sygehuset vil blive opført, forefindes tilstrækkelig naturlig Vandkraft til Fremstilling af elektrisk Lys.

Endelig skal Kollegiet benytte Lejligheden til med Hensyn til Sygehusets Beliggenhed at hemærke, at denne, der ses til Dels at være bestemt af uvedkom-

mende Hensyn, forekommer Kollegiet at være særdeles uheldig valgt, idet et Tuberkulosesygehus, der skal optage Patienter fra alle Øerne, bør ligge centralt, og Vejene dertil være baade de bekvemmeste og hyppigst befærdede, ikke blot af Hensyn til Patienternes Befordring, men tillige af Hensyn til Adgangen for Patienternes nærmeste til Besøg. Fremfor den af Lagtingets Flertal valgte altfor afsides Beliggenhed paa Vaagø vil derfor Beliggenheden i nederste Højvigsdal ved Thorshavn være langt at foretrække, ja i Virkeligheden den eneste, der bør komme i Betragtning.

Under alle Omstændigheder bør der derhos tilvejebringes Oplysning om, hvorvidt der paa det Sted, som vælges til Sygehusets Opførelse, findes tilstrækkelig Vandforsyning til Drikkevand samt til Udskylning, Opvarmning, Vask o. s. v.

En fra forhenværende Fysikus paa Færøerne Dr. med. Boeg indhentet Erklæring vedlægges.

P. K. V.

E. M. Hoff.
Dekanus.

H. Lehmann,
fung.

Den 7de Marts 1907 er der tilstillet Lagtingets Medlemmer følgende *Skrivelse*:

Færø Amt,

Thorshavn, den 7de Marts 1907.

Under 5te d. M. har jeg modtaget den nedenfor aftrykte Skrivelse fra Arkitekterne V. & B. Ingemann af 18de f. M. med 2 Bilag (Bilag 1—3), hvorefter Firmaet Oscar Køhler begærer udbetalt som Forskud for udført Arbejde paa Tuberkulose-Sygehus for Færøerne et Beløb af 20,000 Kr.

Til Oplysning om, hvad der af Amtet er foretaget vedrørende Sagen siden Lagtingets Vedtagelse af 15de September f. A., aftrykkes nedenfor to Skrivelser til Arkitekterne V. & B. Ingemann af 20de og 28de s. M. (Bilag 4—5) samt to Skrivelser til »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse« af samme Datoer (Bilag 6—7). I øvrigt henvises til Amtets trykte Skrivelse af 7de Decbr. f. A., hvori »Nationalforeningen«s Svarskrivelse af 5te Oktbr. f. A. og Sundhedskollegiets Skrivelse til Justitsministeriet af 6te August f. A. bleve bragte til D'Hrr. Medlemmers Kundskab.

Med Hensyn til, hvad der nu i Anledning af Arkitekternes Meddelelse af 18de f. M. vil være at foretage, bemærkes, at Entreprenørerne formentlig, efter hvad der er vedtaget af Lagtinget, og særlig efter det Forbehold, som blev taget i Amtets Skrivelser til Arkitekterne af 20de og 28de Septbr. — paa hvilke Forbehold Entreprenørerne ifølge Arkitekternes Skrivelse af 18de f. M. ere blevne gjorte opmærksomme, — næppe *formelt* have været beføjet til at betragte deres Tilbud som endelig antagne. Det forekommer mig imidlertid, at Amtskommunen, saaledes som Sagen nu uformodet er kommen til at foreligge, ikke vil handle rigtigt ved at anlægge et formelt Synspunkt paa Sagen, — af følgende Grunde:

Det maa forudsættes, at Entreprenørerne have handlet i god Tro; og deres Henvisning til, »at deres Tilbud var baseret saavel paa Vinterarbejde som paa de dengang gældende Priser, og at yderligere Opsættelse vilde have haft en betydelig Prisstigning til Følge«, synes ikke uden videre at kunne forkastes. Den Mulighed, at Amtskommunen, ved nu at nægte at vedstaa Lagtingets Beslutning af 15de September f. A. Post III. (hvilken Nægtelse da vel maatte støttes paa den formelle Grund, at Beslutningen ikke endelig er meddelt Entreprenørerne), mulig vilde blive nødt til føre en Retssag med Entreprenørerne, synes ogsaa

lidet tiltalende, — selv om saa det endelige Resultat blev, at Amtskommunen vandt en saadan Sag.

Idet jeg saaledes maa være af den Formening, at Amtskommunen vil staa sig bedst ved, at Lagtinget ser udelukende paa Sagens Realitet, forekommer det mig, at man vil handle rettest ved at søge Lagtingets Beslutning af 15. September 1906 realiseret, idet man retter en fornyet Anmodning til »Nationalforeningen« i Henhold til Beslutningens Post I. I den Tanke, at Foreningen muligvis vil efterkomme en saadan fornyet Anmodning, har jeg, for at bringe denne Mulighed paa det rene, efter Konference med Formanden i det af Lagtinget den 15de September 1906 nedsatte staaende Udvalg og med enkelte andre Medlemmer af Tinget, i Dag tilstillet Formanden for »Nationalforeningen«s Forretningsudvalg, Folketingsmand, Skibslæge Rørdam, følgende Telegram:

»Arkitekt Ingemann sender uventet Meddelelse, at Entreprenørerne delvis have udført Arbejdet paa færøsk Sanatorium. Jeg formoder at Lagtinget paany vil anmode Nationalforeningen vælge Pladsen. Tør det ventes, at Foreningen nu vil efterkomme saadan Anmodning? Telegramsvar udbedes hurtigst.«

Det herpaa indløbende Svar vil straks blive D'Hrr. Medlemmer meddelt.

Skulde Svaret blive bekræftende eller dog ikke ganske afvise Muligheden for, at »Nationalforeningen« vil overtage Pladsbestemmelsen, foreslaar jeg, som ovenangivet, at Lagtinget retter en fornyet Anmodning til »Nationalforeningen«, jfr. Beslutningen af 15de September 1906 Post I., og fastholder de øvrige Dele af Beslutningen (Posterne II—IV) samt selvfølgelig ogsaa det da trufne Valg af et staaende Udvalg.

Skulde Svaret derimod blive afvisende, maa Lagtinget formentlig være betænkt paa andre Muligheder for at tilvejebringe en endelig Afgørelse af Spørgsmaalet om Sygehusets Plads; men herpaa er det endnu ikke Tiden til at komme ind.

I Henhold til det ovenanførte tillader jeg mig foreløbig at stille følgende

Forslag:

»Lagtinget fastholder sine Beslutninger af 15de September 1906 vedrørende Opførelsen af et Tuberkulose-Sygehus for Færøerne og retter en fornyet Anmodning til »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse« om at træffe Afgørelse om, hvor det paagældende Sygehus bør ligge.

Jeg tillader mig derhos at henstille til D'Hrr. Medlemmer at afgive Deres Svar *snarest muligt.*

C. Bærentsen.

Til
Medlemmerne af Lagtinget.

Bilag 1.

V. & B. Ingemann.

København 18—2—1907.

Hr. Amtmand Bærentsen!

Efter at have modtaget Deres ærede Skrivelse af 20de September 1906 efterkom vi Deres Slutningsønske om at lade D'Hrr. Entreprenører kende Sagens Stilling. I Løbet af Vinteren har vi hos Nationalforeningen gentagende forespurgt om Valg af Pladsen for Tuberkulose-Sygehuset, men har stadig ikke hørt noget positivt. Endskønt baade Hr. Etatsraad Køhler og Hr. Kammerjunker, Ingeniør Neergaard paa vort Kontor personlig har gjort dem bekendt med Deres Skrivelse og det deri udtalte Forbehold, har de begge udført Arbejdet ved Sygehuset, idet de har hævdet, at deres Tilbud var baseret saavel paa Vinterarbejde som paa de dengang gældende Priser, og at yderligere Opsættelse vilde have haft en betydelig Prisstigning til Følge. Vi tillade os nu at fremsende en a conto Begæring fra Entreprenøren og forespørger samtidig, om der er truffen nogen Bestemmelse om Pladsen.

Deres ærbødige

V. & B. Ingemann.

Bilag 2.

A/S Oscar Kohler.

København 15—2—07.

D'Herrer Arkitekter V. & B. Ingemann.

Da vi nu er saavidt færdige med Udførelsen af Tømrer- og Snedkerarbejdet til Sanatoriet paa Færøerne, tillader vi os hoslagt at sende Dem en Anmodning om en à Konto Udbetaling paa 20,000 Kroner, som bedes anvist til Udbetaling.

Ærbødigst

Oscar Kohler.

Bilag 3.

Herved tillade vi os at anmode om, paa de af os udførte Tømrer- og Snedkerarbejder til et Sanatorium paa Færøerne, at erholde udbetalt et à Konto Beløb paa Kr. 20,000.00.

København, den 15de Februar 1907.

Ærbødigst

Oscar Køhler,
Aktieselskab.
Oscar Køhler.

Til
D'Hrr. Arkitekter V. & B. Iugemann.

Bilag 4.

Færø Amt.

Thorshavn, den 20de Septbr. 1906.

Idet jeg erkender Modtagelsen af D'Hrr.s Skrivelse af 14de f. M., skal jeg herved meddele, at Lagtinget under 15de d. M. har vedtaget følgende:

I. Tinget anmoder »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse« om at træffe Afgørelse om, hvor et Tuberkulosesygehus paa Færøerne — efter den godkendte Plan — bør ligge.

II. Der nedsættes et staaende Udvalg paa 5 Medlemmer til i Forening med Amtmanden at føre de videre Forhandlinger med Nationalforeningen med Hensyn til eventuelt opstaaende Spørgsmaal, samt til at ordne det videre fornødne vedrørende Opførelsen af et Tuberkulose-Sygehus og, om fornødent antage Læge og det nødvendige Personale til Betjeningen. Det sidste dog kun for et kortere Tidsrum.

III. Tinget antager de fra Aktieselskabet Oscar Køhler og Ingeniørfirmaet Ludvigsen & Hermann foreliggende Tilbud, idet man foretrækker Benoidgas for Elektricitet, og dersom Huset opføres paa Vaagø, antages tillige det fra Johan Henrik Ellefsen af Midvaag foreliggende Tilbud.

IV. De nødvendige Udgifter ved Opførelsen af det omhandlede Sygehus bevilges af Amtsrepartitionsfonden med Forskud af de andre under Lagtinget sorterende Kasser.

D'Hrr. ville altsaa se, at Lagtinget har frafaldet sin tidligere Bestemmelse at opføre Sygehuset ved Sørvaagsvatn om hvilken Bestemmelses Hensigtsmæssighed der var bleven rejst Tvivl, — og i Stedet derfor har overladt Bestemmelsen af Pladsen til Nationalforeningen. I alle andre Henseender er Sagen, som det vil ses, derimod færdig, saa at Huset kan bygges, saa snart som Nationalforeningen har bestemt Pladsen, hvilket den forhaabentlig i Sagens Interesse vil gøre, saa snart det er muligt. Jeg har givet Foreningen foreløbig Meddelelse om Lagtingets Beslutning, men nærmere Underretning med samtlige fornødne Aktstykker m. m. kan først sendes Foreningen med næste Post, den 28de d. M.

Endelig Meddelelse til D'Hrr. Oscar Køhler og Ludvigsen & Hermann kan jo ikke tilstilles disse, før Pladsen er bestemt; men det er vel rettest, at der gives dem Underretning om Sagens Stilling, hvilket jeg turde bede D'Hrr. være ulejligede med.

C. Bærentsen.

Til
D'Hrr. Arkitekter V. & B. Ingemann.

Bilag 5.

Færø Amt.

Thorshavn, den 28de September 1906.

I Forbindelse med Skrivelse herfra af 20de d. M. skal jeg meddele, at jeg under Dags Dato har tilstillet »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse« de fornødne Aktstykker vedrørende Opførelsen af et Tuberkulose-Sygehus paa Færøerne. Jeg vedlægger de antagne Tilbud fra A/S Oscar Køhler og Ludvigsen & Hermann samt de med D'Hrr.s Skrivelse af 16de Maj d. A. til mig fremsendte Bilag, idet jeg anmoder D'Hrr. om foreløbig at opbevare disse Aktstykker, indtil Arbejdet, naar Nationalforeningen har fastsat Byggepladsen, kan sættes i Værk.

C. Bærentsen.

Til
D'Hrr. Arkitekter V. & B. Ingemann.

Bilag 6.

Færø Amt.

Thorshavn, den 20de September 1906.

Herved skal jeg foreløbig meddele Nationalforeningen, at Færøernes Lagting har vedtaget følgende Beslutning:

[I—IV som i ovenanførte Skrivelse, Bilag 4].

Nærmere Meddelelse med de fornødne Aktstykker vil blive fremsendt med næste Postlejlighed, antagelig den 28de d. M.

C. Bærentsen.

Til
Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse.

Bilag 7.

Færø Amt.

Thorshavn, den 28de September 1906.

I Forbindelse med Skrivelse af 20de d. M. angaaende Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus for Færøerne skal jeg herved tillade mig at give følgende Fremstilling af denne Sags hidtidige Udvikling, idet jeg henviser til de medfølgende Bilag:

Sagen rejstes i Lagtingssamlingen 1904 ved et fra 3 af Lagtingets Medlemmer indsendt Andragende (Bilag 1, Side 77), og Tinget vedtog i den Anledning den smsteds. Side 79 anførte Beslutning om at nedsætte et staaende Udvalg

paa 5 Medlemmer til i Tiden indtil næste Lagtingssamling at arbejde paa Sagen. Udvalget afgav under 26de Juli 1905 Beretning om sin Virksomhed (Bilag 2, Afsnit B, Side 30—31) til Lagtinget, som, efter at Sagen havde været behandlet i et Udvalg, vedtog de smstds. Side 32—33 angivne Beslutninger.

I Henhold til disse og efter yderligere Forhandlinger blev der (se Bil. 3) paa Finansloven for indeværende Finansaar § 26 III. Nr. 47 bevilget et Beløb af 60,000 Kr. til Bestridelse af Halvdelen af Udgifterne — dog ikke udover 2000 Kr. pr. Seng — til Opførelse af et Sygehus for tuberkuløse paa Færøerne med en Folkesanatorieafdeling med 20 Pladser og en Tuberkulosehospitalsafdeling med 10 Pladser under Forudsætning af, at Lagtinget og Nationalforeningen vil tilvejebringe den anden Halvdel.

Samtidig med at Bevillingsspørgsmaalet ved den i Bilag 3 Side 3 anførte Skrivelse af 10de Februar d. A. af Amtet forelagdes Justitsministeriet, blev det overdraget Arkitekterne V. & B. Ingemann, København, at gennemarbejde de foreløbige Planer til Sygehuset med det særlige Hensyn at søge Udgiften (der i de foreløbige Overslag var anslaaet til c. 169,000 Kr.) reduceret. Det var Tanken, at de endelige Byggeplaner med fornødne Tilbud skulde kunne forelægges for Lagtinget i Slutningen af April eller Begyndelsen af Maj; men paa Grund af forskellige Omstændigheder blev det ikke muligt for Arkitekterne at afsende Sagen til Amtet før den 16de Maj, og den naaede da ikke hertil før den 7de Juni.

Lagtinget var imidlertid den 12te Maj sammentraadt til en ekstraordinær Samling, under hvilken Sagen kom til Behandling (se Bilag 4—14); og efter en Forhandling, hvis Hovedtræk fremgaa af Bilagene, vedtoges den 19de—20de Maj de i Bilag 4 angivne Beslutninger, hvorefter Sygehuset vilde være at opføre paa en udpeget Plads paa Nordøstsiden af Indsøen Sørvaagsvatn paa Vaagø, hvorhos der nedsattes et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer til at foretage det videre i Sagen, derunder at afslutte Kontrakter angaaende Bygningens Opførelse.

Paa sit Aarsmøde den 31te Maj d. A. vedtog Nationalforeningens Centralbestyrelse at yde et Bidrag af 10,000 Kr. til Hjælp til Opførelsen af et Sygehus for tuberkuløse paa Færøerne, hvilket meddeltes Amtet ved Skrivelse fra Forretningsudvalget af 13de Juni d. A.

Byggeplanerne (Bilag 15—16) bleve ved Skrivelse af 23de s. M. (Bilag 17) af Amtet indsendte til Justitsministeriet til Prøvelse; og Ministeriet tilbagesendte dem approberede ved Skrivelse af 11te August (Bilag 18) med forskellige Bemærkninger.

Som Følge af, at Byggeplanerne saaledes ikke forelaa approberede før Lagtingets Sammentræden til ordinær Samling den 30te Juli d. A., havde det af Tinget den 20de Maj nedsatte staaende Udvalg ikke kunnet foretage noget væsentligt til Sagens Fremme. Det afgav under 11te August en Beretning herom til Tinget (Bilag 19—21). Forinden var der fra Lægerne paa Færøerne indkommet til Lagtinget en Skrivelse (Bilag 22), dateret Juli samt 1ste og 5te August 1906, hvori fremsattes forskellige Bemærkninger om Sagen.

Ved dens 1ste Behandling, den 22de August, henvistes den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, som — efter at der var stillet forskellige Forslag, der ikke have nogen Interesse for Sagens Realitet — under 12te September afgav en Betænkning (Bilag 23), ledsaget af indhentede Erklæringer fra Lægerne paa Færøerne (Bilag 24—28). Medens Udvalget i dets Helhed havde stillet forskellige Forslag (under Indstillingspunkterne 2—5 i Udvalgsbetænkningen), havde det med Hensyn til *Pladsen* for Sygehusets Opførelse delt sig i et Mindretal paa 2 og et Flertal paa 3 Medlemmer. Mindretallet foreslog, at det skulde have sit Forblivende ved den af Lagtinget den 19de Maj tagne Bestemmelse om, at Sygehuset opføres ved Sørvaagsvatn. Flertallet foreslog derimod *principalt*, at Tinget skulde anmode Sundhedskollegiet om at træffe Afgørelse om, hvor et Tuberkulose-Sygehus paa Færøerne — efter den godkendte Plan — bør ligge, — forudsat at Kollegiet ikke fandt det heldigere til Tuberkulosens Bekæmpelse, at der opføres flere smaa Tuberkulose-Sygehuse end ét større, — *subsidiært* at Sygehuset skulde opføres paa den tidligere udpegede Plads i »Nederste Højdal« (ɔ: den Plads, som i Sommeren 1905 blev beset af Folketingsmand, Skibslæge Rørdam). Ved senere

fremsatte Ændringsforslag (Bilag 30—31) foreslog Udvalgsflertallet at ændre det principale Forslag derhen, *at* det blev Nationalforeningen (i Stedet for Sundhedskollegiet), der skulde anmodes om at træffe den omtalte Afgørelse, og *at* det subsidiært overlodes til det staaende Udvalg (som hele Udvalget var enigt om at foreslaa nedsat) at træffe Bestemmelse om Pladsen.

Ved Afstemningen over de saaledes fremsatte differerende Forslag angaaende Bestemmelsen af Byggepladsen vandt intet af Forslagene tilstrækkeligt Stemmetal, saa at de alle bortfaldt. Der fremsattes da af 2 Medlemmer af Tinget et nyt Forslag (Bilag 32), som vedtoges, saaledes som meddelt Nationalforeningen ved Amtets Skrivelse af 20de d. M. Til Medlemmer af det i Forslagets Post II. nævnte staaende Udvalg valgtes den 15de d. M.: Konoy, Müller, Patursson, J. Poulsen og Samuelsen, hvilke Medlemmer det altsaa af Lagtinget er overdraget, sammen med Amtmanden, at føre de videre Forhandlinger med Nationalforeningen og foretage de øvrige i Post II. angivne Forberedelser.

Af Beslutningens Poster III. og IV. vil det ses, at Lagtinget har antaget 2 fremkomne Tilbud vedrørende Bygningen og Ingeniørarbejderne samt har bevilget de fornødne Udgifter til Sygehusets Opførelse. Opførelsen vil altsaa kunne iværksættes, saa snart Pladsen for Sygehuset er bestemt, og det er denne Bestemmelse, som Lagtinget har anmodet Nationalforeningen om at træffe.

Til Forklaring af, at denne Anmodning er rettet til Foreningen, tør jeg — uden at gøre Brud paa denne Fremstillings objektive Karakter — tilføje, at den af Lagtinget i Maj trufne Bestemmelse om, at Sygehuset skulde opføres ved Sørvaagsvatn paa Vaagø, har været Genstand for stærk Kritik og er bleven inddragen under Agitationen i Anledning af de i Sommer stedfundne Folke- og Lagtingsvalg her paa Øerne. Det er derfor vistnok forstaaeligt, at Lagtinget har ønsket at overlade Afgørelsen til en upartisk, men dog særlig for Tuberkulosens Bekæmpelse interesseret Institution som Nationalforeningen, der forud har givet et saa væsentligt Bidrag til Tuberkulosesagens Fremme gennem det tilsagte pekuniære Tilskud til Sygehusets Opførelse. Foreningen kan gøre et meget betydningsfuldt Skridt til Sagens Fremme ved at bringe den ud over det døde Punkt, paa hvilket den er kommen; og der er ingen Tvivl om, at Foreningens Afgørelse fra alle Sider vil blive respekteret.

Det er en Selvfølge, at saavel Udvalget som Amtet staa til Foreningens Tjeneste i enhver Henseende, f. Eks. ved Tilvejebringelse af alle yderligere Oplysninger, som maatte anses nødvendige.

Det tilføjes, at Byggeplaner og Tilbud ere tilstillede Arkitekterne V. & B. Ingemann, København.

C. Bærentsen.

Til
Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse.

Fra „*Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse*" har Færø Amt modtaget følgende *Skrivelse*:

Nationalforeningen
til
Tuberkulosens Bekæmpelse.

København K., den 12te Marts 1907.

Efter at Nationalforeningen paa ny har faaet forebragt Spørgsmaalet om, hvorvidt Foreningen vil være til Sinds at imødekomme den af Færøernes Lagting under 15de September f. A. vedtagne Anmodning til Foreningen om »at træffe Afgørelse om, hvor et Tuberkulosesygehus paa Færøerne — efter den godkendte Plan — bør ligge«, skal man tillade sig at udtale følgende:

I Skrivelse af 5te Oktober f. A. med Svar paa Amtets Skrivelse af 20de September erklærede Nationalforeningens Forretningsudvalg, at det

»mener sig ikke i Besiddelse af det fornødne Kendskab til de stedlige For-
»hold til at turde afgøre Spørgsmaalet om Tuberkulosesygehusets Beliggen-
»hed og ønsker intet Ansvar at paatage sig i saa Henseende, men kan
»iøvrigt henholde sig til de almindelige Betragtninger Beliggenhedsspørgs-
»maalet vedrørende, som er fremsatte i Sundhedskollegiets Skrivelse til
»Justitsministeriet af 6te August d. A.«

og i ny Skrivelse af 27de Oktober udtalte Forretningsudvalget som Svar paa Amtets Skrivelse af 28de September, at det

»kun kan henholde sig til sin Skrivelse af 5te ds. og ikke finder Anledning
»til at komme ind paa Sagens Detailler«.

Forretningsudvalget maatte, da det afsendte de her citerede Skrivelser, gaa ud fra, at Sundhedskollegiets Erklæring af 6te August f. A., hvortil Udvalget henholdt sig, paa det paagældende Tidspunkt var Færø Amt bekendt. Først senere blev det bragt til Forretningsudvalgets Kundskab, at Kollegiets fornævnte Erklæring ikke var kommen Amtet i Hænde før en rum Tid efter, at Brevvekslingen mellem Amtet og Forretningsudvalget havde fundet Sted, og samtidigt blev det stillet klart for Udvalget, at dettes Afgørelse af, hvor Tuberkulosesygehuset bør ligge, var en Betingelse for, at Punkterne III og IV i Lagtingets Beslutning af 15de September kunde bringes til Udførelse, at, med andre Ord, Nationalforeningens Afgørelse af Beliggenhedsspørgsmaalet var Forudsætningen for hele Anlægets Udførelse.

Under disse Omstændigheder og direkte foranlediget ved et Telegram af 7de ds. fra Amtmanden over Færø Amt til Forretningsudvalgets Formand, tog Forretningsudvalget Sagen op til fornyet Overvejelse.

Forretningsudvalget har derefter besluttet at imødekomme Lagtingets Anmodning til det og skal da udtale, at Nationalforeningen, støttende sig til Sundhedskollegiets Skrivelse til Justitsministeriet af 6te August f. A. og til den Skrivelsen ledsagende Erklæring fra fhv. Fysikus paa Færøerne, Dr. med. Boeg, afgør Spørgsmaalet derhen, at Tuberkulosesygehuset bør ligge i nederste Højvigsdal ved Thorshavn.

Ærbødigst

P. F. V.

H. Rørdam.

Chr. Jensen.

Til
Færø Amt.

Amtmandens Forslag i Skrivelse af 7de Marts 1907 var den 30te s. M. tiltraadt af 13 af Lagtingets Medlemmer, medens de øvrige 9 Medlemmer ikke havde svaret.

XXVII. Ansættelse af en Læge paa Ejde.

Den 11te August fremlagdes et *Andragende* fra Forstanderskabet for Ejde Sogns Kommune med Anmodning til Tinget om at genoptage Spørgsmaalet om Ansættelse af en Læge paa Ejde til fornyet Behandling.

Ved den *den foreløbige Behandling, den 14de August*, blev Sagen, efter Forslag af Weihe, henvist til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dam, T. J. Petersen, Weihe, Simun ár Konoy* og *Hentze*.

Den 14de September fremlagdes en af Udvalget (Ordfører: T. J. Petersen) afgiven *Betænkning**).

Ved *2den Behandling, den 15de September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 18 Stemmer.

XXVIII. Lagtingsbygningen.**)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes Sagen om *Opførelse af en ny Lagtingsbygning*.

Ved den *foreløbige Behandling, den 9de August*, blev Sagen, efter Provstens Forslag, henvist til *Budgetudvalget*.

---

*) Vedhæftet som *Bilag 5*.

**) Se Lagtingstidende 1905 og Beretning om den overordentlige Samling 1906.

Den 4de September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Effersøe) afgivne

Betænkning:

Undertegnede Udvalg, der har haft ovennævnte Sag, som blev udsat fra indeværende Aars ekstraordinære Samling, til Behandling, tillader sig herved at udtale følgende:

Man er enig om at opgive Opførelsen af en ny Lagtingsbygning i alt Fald foreløbig. Det sidste Overslag over Omkostningerne ved den paatænkte Bygning lød paa et Beløb af 46,047 Kr. 10 Øre, og heri vare endda de oprindelig beregnede Omkostninger nedsatte med c. 9500 Kr. Skal man opføre en ny passende Lagtingsbygning, kan man ikke regne med et lavere Beløb end det nævnte. Imidlertid mener man ikke, at Amtskommunen har Raad til at ofre nær saa meget paa denne Sag.

Vi anse det dog for ganske nødvendigt, særlig under Hensyn til Kongens forventede Besøg paa Færøerne næste Aar, at der senest til næste Foraar foretages en Udvidelse og Forbedring af den nuværende Lagtingsbygning. I saa Henseende skal man anbefale, at den hermed følgende Plan*) (4 Bilag) angaaende en Tilbygning og Ombygning af Lagtingshuset godkendes af Tinget, og at det hertil fornødne Beløb, der ifølge Overslaget andrager 6245 Kr. 82 Øre, bevilges.

Man henviser i det hele taget til Planen nemlig:

1) Beskrivelse, 2) Overslag, 3) 2 Tegninger.

Lagtingsbygningen skønnes efter en saadan Ombygning at blive fyldestgørende til Lagtingets Brug i en længere Aarrække.

Man anser det for hensigtsmæssigt, at Arbejdet udføres under Tilsyn af Landfogden og et af Tinget nedsat Udvalg paa 2 Medlemmer.

Det bliver i Henhold til, hvad tidligere er passeret, nødvendigt at give Arkitekt Sinding Larsen, hvis Bistand er blevet benyttet med Hensyn til denne Sag, Underretning om Lagtingets Beslutning. Han mener, at Amtsbiblioteket alene af Hensyn til Brandfare, ikke kan gives Plads i Lagtingsbygningen. Vel er det stærkt paatrængende at tilvejebringe en god og saa vidt muligt brandsikker Bygning for Amtsbiblioteket, men man ser sig af Hensyn til Amtskommunens pekuniære Stilling ikke foranlediget til at foreslaa, at der gives nogen Bevilling hertil i Aar. Derimod vil det formentlig være rigtigt snarest muligt at sikre sig den fornødne Grund nordfra Lagtingsbygningen til en Bygning for Amtsbiblioteket.

Endvidere maa man købe Grund til de paatænkte Udvidelser af Lagtingsbygningen, hvorhos det anses for rigtigt at sikre sig noget mere Plads end det strængt taget er fornødent hertil, idet man bør have nogen fri Plads udenfor Bygningen. Grunden tilhører Staten og vil ventelig kunne faas til Købs paa rimelige Vilkaar.

Man skal til Tingets Vedtagelse foreslaa følgende:

1. Til en Ombygning og Udvidelse af Lagtingsbygningen bevilges en Sum af indtil 6245 Kr. 82 Øre. Desuden bevilges det fornødne Beløb til Indkøb af Grund, nemlig Stykket mellem Tinghusvejen og »Havnará« indtil den nye Gade mod Nord.

   Det bevilgede udredes af økonomisk Fond.
2. Lagtinget erhverver, saa vidt det er muligt, den Grund, som er beliggende ved Lagtingsbygningen og begrænses af Tinghusvejen, »Havnará« og den nye Gade mod Nord.
3. Arbejdet paa Bygningen udføres efter en af Tømrer Hans Andreasen af Thorshavn paa Foranledning af vedk. Udvalg udarbejdet Plan.
4. Arbejdet paabegyndes saa tidlig næste Aar, som Forholdene tillade, og saaledes, at det kan være tilendebragt inden Udgangen af Maj Maaned førstk.

*) Udelades her.

5. Det udføres under Tilsyn og efter Foranstaltning af Landfogden og et af Tinget nedsat Udvalg paa 2 Medlemmer.

Landfogden og Udvalget tager Bestemmelse om alle Byggeforetagendet vedrørende Forhold indenfor de Regler, der ere fastsatte i Planen (Post 2) og den givne Bevilling (Post 1) samt ordne det fornødne vedrørende Køb af Grund.

6. Arkitekt Sinding Larsen underrettes om, at Lagtinget foreløbig har opgivet Planen om at opføre en ny Lagtingsbygning.

7. Vedlagte Regning fra Tømrer H. Andreasen til Beløb 40 Kr. anvises til Udbetaling af økonomisk Fond.

Betænkningen var af Patursson og Simun av Skarði underskreven »med Forbehold«.

Ved *2den Behandling, den 10de September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 11te September fremlagdes følgende af Winther, Nielsen, Weihe, Hentze, J. H. Poulsen og Simun úr Konoy stillede *Ændringsforslag:*

I Indstillingspunkt *5* forandres Ordet »Landfogden« til Amtmanden.

Den 12te September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Effersøe:

1. Ad Post 5.

Ordene »Landfogden og« udgaa, hvorhos i Stedet for Ordet »to« sættes »tre«.

2. Efter Post 5 indskydes som en ny Post (6):

Udvalget bemyndiges til at anskaffe de fornødne Møbler m. v.
Udgifterne herved afholdes af økonomisk Fond.

Den 12te September fremlagdes et af Patursson og Simun av Skarði stillet, *motiveret Ændringsforslag,* saalydende:

Undertegnede Udvalgsmedlemmer J. Patursson og Simun av Skarði formene, at en Tilbygning til den nuværende Lagtingsbygning, der tilsigter helt at udsætte Opførelsen af en ny Lagtingsbygning til en fjern Fremtid, er uheldig.

Der kan ikke ses bort fra, at foruden bedre Lagtingslokaler tiltrænges der i høj Grad Nybygninger vedrørende Amtsbibliotheket, Amtsarkivet, Rets- og Arrestlokaler og Museumslejlighed. Der stilles i saa Henseende saa stærke Krav, at disse ikke kan udsættes ret mange Aar.

At opføre disse forskellige Lokaler, enkeltvis vil medføre store Bekostelighedder. At opføre en Nybygning efter den i Fjor tilvejebragte af Arkitekt

Sinding-Larsen udarbejdede Plan, som indeslutter alle de her nævnte Lokaler, vil derimod medføre, baade at Landet sparer Pengeudlæg og samtidig faar en monumental og stilfuld Bygning, der svarer til Betydningen af de Institutioner, den kommer til at rumme.

Paa Grund af, at denne Sag, efter at have været behandlet i Lagtinget i flere Aar, dog endnu trænger til nærmere Overvejelse, foreslaar undertegnede den udsat, men vil dog af Hensyn til forventede Begivenheder til næste Aar foreslaa en mindre Udvidelse af den nuværende Bygning og stiller følgende Indstilling til Tingets Vedtagelse:

a) I Flertallets Punkt 1 udgaar »6245 Kr. 82 Øre« og indsættes »3300 Kr. 00 Øre«.
b) Som nyt Punkt 3. indsættes:
»Arbejdet paa Bygningen udføres efter vedlagte Plan B.«
c) I Punkt 7 udgaar 40 Kr. og indsættes 45 Kr.
d) Som Punkt 8. indsættes:
Sagen om Opførelse af en ny Lagtingsbygning udsættes indtil videre.

Samme Dag (13de September) paabegyndtes *3dje Behandling*, men Afstemningen udsattes til et følgende Møde.

Ved *fortsat 3dje Behandling, den 14de September*, toges det af Winther m. fl. stillede Ændringsforslag tilbage, men genoptoges af Weihe. — *Afstemningen* fik følgende Udfald:

Udvalgsmindretallets motiverede Ændringsforslag a) (til Post 1) bortfaldt, idet kun 5 Medlemmer stemte derfor og ingen imod. — Ved denne Afstemning betragtedes Udvalgsmindretallets *Ændringsforslag b)* og *d)* (Posterne 3 og 8) som bortfaldne. — *Udvalgsflertallets Forslag, Post 1*, vedtoges enstemmig med 13 St., *Post 2* enstemmig med 14 St., *Posterne 3 og 4* enstemmig med 16 St. *Post 5*: Effersøes Ændringsforslag 1 vedtoges enstemmig med 15 St., hvorefter Winther m. fl.s Ændringsforslag betragtedes som bortfaldet. Post 5 saaledes ændret vedtoges enstemmig med 14 St. — *Effersøes Ændringsforslag 2 (ny Post 6)* vedtoges enstemmig med 14 St. — *Post 6* (nu Post 7) vedtoges enstemmig med 15 St. — *Post 7* (nu Post 8) *med Udvalgsmindretallets Ændringsforslag c)* vedtoges enstemmig med 15 St.

Den 15de September valgtes uden Afstemning *Degn, Samuelsen* og *Winther* til Medlemmer af det vedtagne *staaende Udvalg*.

XXIX. Forslag til Lov om Afløsning af Tiende.*)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet:*

Justitsministeriet,
København, den 11te Juli 1906.

Ved at tilbagesende den med Hr. Amtmandens Skrivelse af 18de Oktober 1904 modtagne Indstilling med Bilag fra Lagtinget vedrørende et af Tinget i dets Samling 1904 vedtaget Forslag til Lov for Færøerne om Afløsning af de endnu tilbageværende Tiender m. m., skal man anmode Dem om at forelægge Lovforslaget for det nye, den 20de d. M. sammentrædende Lagting, hvis Betænkning over samme ledsaget af Deres egne Yttringer forventes indsendt hertil ved det Indesluttedes Tilbagesendelse.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved den *foreløbige Behandling, den 2den August,* blev det efter Provstens Forslag vedtaget at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Müller, Provsten, Skaalum, Nielsen* og *Winther.*

Den 8de September fremlagdes følgende, af *Udvalgsflertallet* (Müller, Provsten, Skaalum) afgivne

Betænkning:

Ved Skrivelse af 11te Juli d. A. har Justitsministeriet anmodet Amtmanden om for det i Aar sammentrædende ny Lagting at fremlægge det af Tinget i Samlingen 1904 vedtagne Forslag til Lov for Færøerne angaaende Afløsning af de endnu tilbageværende Tiender m. m. Sagen er, efter at have været fremlagt i Tinget med Bilag, overgivet til et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Af de Sagen medfulgte Bilag, navnlig Koncepten til en af Amtmanden til Justitsministeriet afgiven Erklæring over Sagen, fremgaar det, at der fra Tingets Side har fundet en Del Fejlregninger Sted, hvorved der fremkommer en Difference af c. 3200 Kr., hvormed de kalkulerede samlede Indtægter ere beregnede højere, end de i Virkeligheden vilde kunne indgaa. Denne Difference maatte Lagtinget, før Lovforslaget atter fremsendtes, formentlig søge dækket, og det har Udvalget ment kunde ske dels ved at forhøje Matrikulskatten med 20 Øre pr. Mark mere end foreslaaet i 1904, dels ved ogsaa at foreslaa en yderligere Forhøjelse af Afgiften paa Brændevin og Øl.

*) Se Lagtingsberetningen 1904, I.

For saa vidt har Udvalget kunnet følges ad. —

Et Flertal indenfor Udvalget, nemlig Provsten, Müller og Skaalum, har ment, at hvorvel det vilde være ønskeligt at fremme denne Sag hurtigst muligt af Hensyn til, at Afløsningen af de omhandlede Tiender er noget, som af Befolkningen her betragtes som noget højst ønskeligt og umiddelbart forestaaende, saa kan man ikke se bort fra, at den finansielle Side af Sagen nu, efter at Spørgsmaalet om Færøernes finansielle Stilling er bragt frem til Løsning i indeværende Samling, opfordrer til nærmere Overvejelse. Det vil ikke kunne undgaas, at Løsningen af hint større Spørgsmaal om vort fremtidige almindelige finansielle Forhold til Staten skal forandres eller blive det samme som hidtil, maa faa en væsentlig Indflydelse paa den Stilling, Lagtinget vil indtage lige overfor den finansielle Side af denne Sag.

Flertallet vil derfor foreslaa denne Sag udsat til næste Aar, til hvilken Tid man gaar ud fra, at der vil foreligge nærmere Opgørelse angaaende vore fornævnte, storpolitiske Forhold.

Mindretallet, Nielsen og Winther, vil afgive sin særlige Betænkning.

I Henhold til foranstaaende tillader Flertallet sig at indstille:

Sagen udsættes til næste Aar.

Den 10de September fremlagdes følgende, af *Udvalgsmindretallet* (Nielsen, Winther) afgivne

Betænkning.

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 11te Juli d. A. til Amtmanden anmodet denne om at forelægge Lagtinget et af dette i Samlingen 1904 vedtaget Forslag til Lov for Færøerne om Afløsning af de endnu tilbageværende Tiender m. m.

Det i Sagen nedsatte Udvalg paa 5 Medlemmer har delt sig i et Flertal: Provsten, Müller og Skaalum og et Mindretal: Nielsen og Winther.

Hele Udvalget har været enigt om, at det vilde være ønskeligt, at denne Sag blev fremmet hurtigst muligt af Hensyn til Befolkningens stærke Ønske i saa Henseende. Det har i vide Kredse af Landet vakt Ikke ringe Misfornøjelse, at denne Sag ikke allerede er fremmet, saaledes at det af Lagtinget i dets Samling i 1904 vedtagne Lovudkast ikke allerede er ophøjet til Lov.

Som det fremgaar af et blandt Sagens Bilag værende Koncept til en af Amtmanden til Justitsministeriet afgiven Erklæring over Sagen, har der fra Tingets Side fundet en Del Fejlregninger Sted, hvorved de paaregnede Indtægter til Statskassen ere beregnede 3200 Kr. for lavt. Indenfor Udvalget var der fra Begyndelsen af Enighed om at foreslaa dette Beløb tilvejebragt dels ved en Forhøjelse af Kongs- og Matrikulskatten med 20 Øre pr. Skattemark mere end foreslaaet i 1904 og dels ved en yderligere Forhøjelse af Afgiften paa Brændevin og Øl.

Mindretallet er imidlertid ved nærmere at overveje Sagen og som Følge af en af Provsten, der er Medlem af det kirkelige Udvalg, fremsat Bemærkning om, at det mulig vilde volde Vanskeligheder for Sagens Gennemførelse at medtage det saakaldte Præsttal, kommen til den Anskuelse, at det maaske vilde være rettest at foreslaa Præsttal afløst ved nærværende Lovudkast. Derved vilde man ogsaa undgaa at foreslaa nogen Forhøjelse af Kongs- og Matrikulskatten og Afgiften paa Brændevin og Øl udover den i 1904 foreslaaede.

Hvad der i denne Sag har delt Udvalget i et Flertal og et Mindretal er den finansielle Side af Sagen. Mindretallet mener nemlig nu, efter at Spørgsmaalet om Færøernes finansielle Stilling er bragt frem til Løsning i indeværende

Samling, ikke at kunne se bort herfra under nærværende Sag, men maa principielt hævde det ønskelige og for Lagtingets fremtidige Arbejde paa Udviklingens Fremme for Øerne gavnlige i, at de her omhandlede allerede paahvilende og yderligere tilkommende indirekte Afgifter for Fremtiden i Stedet for at indgaa i Statskassen overlades Lagtinget til fri Raadighed ved at tillægges en under dette sorterende Kasse, mod at dette selv afholdt Udgifterne ved de her omhandlede Tienders med meres Afløsning.

Den af Mindretallet her foreslaaede Ordning vil efter dettes Formening i høj Grad lette Ministeriet Gennemførelsen af det af Lagtinget i Aar vedtagne Udkast til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.

Men da Mindretallet nærer den Anskuelse, at Lagtinget ikke, saaledes som det for Tiden er sammensat, er sindet til at vedtage et Forslag, gaaende ud paa at foreslaa Regeringen at søge at faa gennemført en Ordning, hvorefter der overlades Lagtinget fri Raadighed over Indførselsafgiften af Spirituosa ved at henlægge den til en under Lagtinget sorterende Kasse, har Mindretallet tilkendegivet Udvalgets Flertal, at det af Hensyn til Gennemførelsen af den foreliggende for Befolkningen saa betydningsfulde Sag subsidiært vil foreslaa Tinget at stemme for den, selv om Afgiften som hidtil skal indgaa i Statskassen. Der er nemlig, som foran anført, et stærkt Ønske hos den færøske Befolkning, og navnlig hos Landbostanden, at Sagen maa blive gennemført hurtigst muligt.

Med disse Bemærkninger skal man tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Principaliter:

1. Justitsministeriet anmodes om at virke hen til, at det af Lagtinget i 1904 vedtagne Udkast til Tillæg til og Forandring i Lov Nr. 44 af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne og Lov Nr. 70 af 23de April 1897 § 3 angaaende Indførelse af en ny Skyldsætning af Jordejendomme paa Færøerne m. m. ophøjes til Lov med Udeladelse af § 5 og saaledes at den i § 1 omneldte Afgift i Stedet for at indgaa i Statskassen maa overlades Lagtinget til fri Raadighed mod at dette selv afholder Udgifterne ved de nu foreslaaede Tienders og Laugmandstolds Afløsning.

Subsidiært:

2. Justitsministeriet anmodes om at virke hen til, at det af Lagtinget i 1904 vedtagne Udkast til Tillæg til og Forandrinder i Lov Nr. 44 af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne og Lov Nr. 70 af 23de April 1897 § 3 angaaende Indførelse af en ny Skyldsætning af Jordejendomme paa Færøerne m. m. ophøjes til Lov med Udeladelse af § 5.

Ved *2den Behandling, den 12te September,* overgik Sagen til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 14de September,* foretoges *Afstemning* ved Navneopraab over alle de fremsatte Forslag med følgende Udfald:

Udvalgsmindretallets principale Forslag bortfaldt, idet kun 8 Medlemmer stemte derfor (Nielsen, Paturssen, Hentze, Michelsen, J. H. Poulsen, Simun av Skarði, Winther, Simun úr Konoy), medens Provsten var fraværende, og de øvrige 13 Medlemmer svarede: stemmer ikke. Udvalgsmindretallets *subsidiære Forslag* bortfaldt, idet Afstemningen fik samme Udfald som med Hensyn til det principale Forslag. — *Udvalgsflertallets Forslag* vedtoges med 12 Stemmer mod 8, idet

J. Poulsen, Skaalum, Müller, Olsen, T. J. Petersen, Samuelsen, Degn, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe og *Weihe* stemte derfor, medens Formanden svarede: stemmer ikke, Provsten var fraværende, og de øvrige 8 Medlemmer stemte imod.

XXX. Forandringer i Grindereglementet.*)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet*:

Justitsministeriet.

København, den 11te Juli 1906.

Ved at tilbagesende den med Hr. Amtmandens Skrivelse af 21de Oktober 1904 modtagne Indstilling med Bilag fra Færøernes Lagting, vedrørende et af Tinget i dets Samling i 1904 vedtaget Forslag til Forandringer i Reglement for Grindefangsten paa Færøerne af 5te Februar 1872 skal man anmode Dem om at forelægge Forslaget for det nye, den 29de d. M. sammentrædende Lagting, hvis Betænkning over samme, ledsaget af Deres egne Yttringer, forventes indsendt hertil ved det Indeslutteides Tilbagesendelse.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved den *foreløbige Behandling, den 2den August,* blev Sagen efter Formandens Forslag henvist til *Udvalget i Tiendesagen.*

Den 8de September fremlagdes følgende, af *Udvalgsflertallet* (Provsten, Müller, Skaalum) afgivne

Betænkning:

Justitsministeriet har i Skrivelse til Amtmanden af 11te Juli d. A. anmodet samme om at fremlægge for det i Aar sammentrædende Lagting Tingets

*) Se Lagtingsberetningen 1904, II.

i 1904 vedtagne Forslag til Forandringer i Reglementet for Grindefangst paa Færøerne af 5te Februar 1872.

Efter at Sagen har været fremlagt i Tinget, er den blevet overgivet til det samme Udvalg, som er nedsat til at afgive Betænkning i Sagen om Tiendeafløsningen m. m. Udvalget har delt sig i et Flertal: Provsten, Müller og Skaalum, og et Mindretal. Flertallet formener, at denne Sag er saaledes forbunden med Tiendeafløsningssagen, at den maa følges ad med denne og kan ikke afgøres alene. Da man nu har foreslaaet sidstnævnte Sag udsat til næste Aar, har man ment ogsaa at maatte foreslaa Sagen om Grindereglementets Forandring udsat til næste Aar.

Mindretallet, Nielsen og Winther, vil afgive sin Betænkning særskilt.

Flertallet tillader sig derfor at indstille:

Sagen udsættes til næste Aar.

Den 10de September fremlagdes følgende, af *Udvalgsmindretallet* (Nielsen, Winther) afgivne

Betænkning:

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 11te Juli d. A. til Amtmanden anmodet denne om at forelægge Lagtinget et af dette i Samlingen 1904 vedtaget Forslag om Forandringer i Reglement for Grindefangst paa Færøerne af 5te Februar 1872. Sagen blev efter at være fremlagt i Tinget overgivet til det samme Udvalg, som er nedsat for at afgive Betænkning i Sagen om Tienders Afløsning m. m.

Udvalget har delt sig i et Flertal: Provsten, Müller og Skaalum og et Mindretal: Nielsen og Winther. Ligesom Flertallet mener Mindretallet, at denne Sag er saaledes forbunden med Tiendeafløsningssagen, at den maa følges ad med denne og ikke kan afgøres alene. Da nu Flertallet har foreslaaet Tiendeafløsningssagen udsat til næste Aar, medens Mindretallet har foreslaaet Sagen fremmet allerede i Aar, maa nærværende Sag gøres afhængig af det Udfald, Tiendesagen faar i Tinget.

Saafremt Sagen bliver fremmet, mener Mindretallet at burde indskrænke sig til at foreslaa den til uforandret Vedtagelse, endskønt det vilde være særdeles ønskeligt, om der i Tinget kunde opnaas Enighed om en Forandring i den for Tiden værende uheldige Distriktsinddeling, hvad Mindretallet for Tiden anser for umuligt at faa gennemført i Lagtinget.

Som Følge af foranstaaende tillader Mindretallet sig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

1. Under Forudsætning af, at Sagen om Afløsning af Tiender m. m. fremmes af Lagtinget i indeværende Samling, anmodes Justitsministeriet om uforandret at fremme Tingets i 1904 vedtagne Forslag om Forandringer i Reglement for Grindefangsten paa Færøerne af 5te Februar 1872.
2. I modsat Fald udsættes Sagen til næste Aar.

Ved *2den Behandling, den 12te September,* overgik Sagen til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 14de September,* vedtoges Udvalgsflertallets Forslag enstemmig med 13 Stemmer.

XXXI. Undersøgelse af Havneforholdene i deres Helhed.*)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelser fra Justitsministeriet:*

Justitsministeriet.

København, den 12te Juni 1906.

I Forbindelse med Justitsministeriets Skrivelse af 5te Marts d. A. skal man til Efterretning meddele, at man fra Ministeriet for offentlige Arbejder har modtaget Meddelelse om, at det vil kunne overdrages Ingeniørassistent under Vandbygningsvæsenet P. Bruun at foretage den af Færøernes Lagting ønskede Undersøgelse af de færøske Havneforhold i deres Helhed, samt at man under Dags Dato har tilskrevet bemeldte Ministerium, at Justitsministeriet fastholder det i sin Tid udtalte Ønske om, at den omhandlede Undersøgelse foretages.

Alberti.

Chr. Lundbye,
fg. Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Justitsministeriet.

København, den 23de Juni 1906.

Fra Ministeriet for offentlige Arbejder har man under 18de d. M. modtaget Meddelelse om, at samme ved Skrivelse af nævnte Dato til Vandbygningsdirektøren har overdraget Ingeniørassistent under Vandbygningsvæsenet Palle Bruun

*) Se Lagtingstidende 1905, særlig B. XI. med Tillæg.

at foretage den af Færøernes Lagting ønskede Undersøgelse af de færøske Havneforhold i deres Helhed.

Hvilket herved meddeles Hr. Amtmanden til Efterretning i Forbindelse med Justitsministeriets Skrivelse af 12te ds.

P. M. V.

Rentzmann.

E. Kühl,
fg. Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Den 25de August fremlagdes en *Skrivelse*) fra Ingeniørassistent Palle Bruun.*

Ved den *foreløbige Behandling, den 27de August,* blev Sagen efter Forslag af T. J. Petersen henvist til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i et følgende Møde uden Afstemning valgtes: *T. J. Petersen, Samuelsen, Skaalum, Michelsen* og *Hentze.*

Den 6te September fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning.

I Anledning af det af Lagtinget i Fjor i Forbindelse med Sagen om Tilskud til Havneanlæg som Indstillingspunkt 3 fremsatte Andragende »om at der ved Statens Foranstaltning maa blive foretaget en sagkyndig Undersøgelse af de færøske Havneforhold i deres Helhed for at det paa Grundlag heraf kan blive taget under Overvejelse, hvilke Havneanlæg Staten bør støtte, samt i hvad Omfang« har Justitsministeriet ved Skrivelse af 12te og 23de Juni meddelt Amtet, at det er overdraget Ingeniørassistent under Vandbygningsvæsenet Palle Bruun at foretage disse Undersøgelser.

Under 13de August har ovennævnte Ingeniørassistent Palle Bruun meddelt Amtet, at han for at studere Havneanlæg under lignende Naturforhold som paa Færøerne agter at tiltræde en Rejse til Norge, og at det er hans Plan at komme til Færøerne paa Hjemrejsen for nærmere at forhandle om, hvilke Undersøgelser Lagtinget ønsker udførte, samt muligvis foretage en Rundrejse til de vigtigste Havnepladser.

Ingeniøren mener, at de egentlige Undersøgelser og Opmaalninger ikke kunne paabegyndes før til Foraaret, men at det vil have sin Betydning allerede nu at se paa Forholdene, for at kunne træffe de fornødne Forberedelser til disse.

Undertegnede Udvalg, der af Lagtinget er nedsat for at behandle denne Sag, skal næstefter at udtale sin fulde Tilfredshed over det heldige Spor, Sagen allerede er bragt ind i, tillade sig at afgive følgende Betænkning, idet dog et Mindretal (A. Samuelsen) vil fremkomme med en særlig motiveret Indstilling.

Det anses for heldigst, om Ingeniørens første Opgave maatte være, efter Konference med Amtmanden og i Forbindelse med ham, at tage hele Havne-

*) Udelades her.

væsenet paa Færøerne under Overvejelse og derefter træffe Bestemmelse om, hvilke Pladser det vil være nødvendigt at undersøge for at kunne udarbejde en fuldstændig Plan.

Dernæst vilde det formentlig være ønskeligt, at Ingeniøren udtaler sit Skøn over, hvor der paa Grund af den stedlige Trafik og andre Forhold vilde være hensigtsmæssigt at anlægge Trafikhavne; hvor der burde anlægges Fiskerihavne, samt hvor man efter Omstændighederne kan hjælpes uden nævneværdige Havneanlæg.

Det forudsættes, at Ingeniøren saaledes kommer til alle Syslerne og om fornødent kan konferere med de forskellige Forstanderskaber, selv om disse ikke til den Tid skulde have indgivet Begæring derom.

Derefter vilde det være nødvendigt at gaa til Detailundersøgelser af de paagældende Pladser for at kunne udarbejde respektive Overslag.

Imidlertid kunde der formentlig være Anledning til ved Cirkulære fra Amtet til samtlige Forstanderskaber at give dem Lejlighed til inden en vis Frist at indsende Begæring om at komme i Betragtning ved Undersøgelsen.

I Henhold hertil tillader Udvalgets Flertal sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Amtmanden anmodes om paa Lagtingets Vegne at forhandle med Ingeniørassistent Palle Bruun angaaende den foreliggende Sag og at forelægge ham foranstaaende Betænkning, og endvidere at udstede Cirkulære til samtlige Forstanderskaber om, at de inden en vis Frist, som af Amtet bestemmes, maa indgive Begæring om Undersøgelse, for saa vidt de maatte ønske at komme i særlig Betragtning.

I Udvalget angaaende Undersøgelse af Havneforholdene paa Færøerne, den 6te September 1906.

D. P. Michelsen,
Ordfører.

O. N. Skaalum.

T. J. Petersen.

J. M. Hentze.

* * *

Mindretallet, A. Samuelsen, tiltræder det af Flertallet om Sagen i Almindelighed udtalte. Jeg anser det imidlertid for heldigst, at Lagtinget gennem et dertil i Henhold til Lagtingslovens § 13 valgt Udvalg sammen med Amtmanden konfererer med Ingeniøren angaaende den foreliggende Sag paa Grundlag af foranstaaende Betænkning. Jeg finder det endvidere ønskeligt, at de kommunale Forstanderskaber ved Amtets Foranstaltning sættes i Kundskab om, at en Undersøgelse af de færøske Havneforhold i Almindelighed vil blive foretaget af en af Regeringen dertil udsendt Ingeniør.

I Henhold hertil tillader jeg mig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Lagtinget nedsætter i Henhold til Lagtingslovens § 13 et Udvalg paa 5 Medlemmer til sammen med Amtmanden at forhandle med Ingeniør Palle Bruun angaaende den paatænkte Undersøgelse af de færøske Havneforhold i Almindelighed.

2. Amtmanden anmodes om at sætte Amtets Kommunalforstanderskaber og Thorshavns Kommunalbestyrelse i Kundskab om, at den omtalte Undersøgelse vil blive foretaget af en af Regeringen udsendt Ingeniør, for at Forstanderskaberne kunne faa Lejlighed til at udtale sig om, hvilke Undersøgelser i omhandlede Retning Kommunen maatte lægge særlig Vægt paa.

I Udvalget angaaende Undersøgelse af Havneforholdene paa Færøerne, den 6te September 1906.

A. Samuelsen.

Ved Sagens *2den Behandling, den 10de September,* foretoges Afstemning, ved hvilken Udvalgsmindretallets Forslag bortfaldt, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor, hvorefter Udvalgsflertallets Forslag enstemmig vedtoges med 14 Stemmer.

XXXII. Fartplanen for Dampskibet „Smiril".

Den 7de August fremlagdes et *Andragende**) fra Beboere af nogle Bygder paa Nordstrømø om Ændringer i »Smirils« Fartplan.

Ved den *foreløbige Behandling, den 10de August,* blev Sagen henvist til Udvalget i Sagen om Forandring i Fartplanen for Postdampskibet »Tjaldur« (Sag Nr. VII).

Den 5te September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: J. Poulsen) afgivne

Betænkning:

Fra Beboere af Bygderne Solitude (Stykkið), Lejnum og Skælling er til Tinget indkommet et Andragende om, at Tinget vil søge udvirket den Forandring i »Smiril«s Fartplan, at Skibet saa ofte som muligt anløber Lejnum. Der anføres, at der i disse Bygder findes 2 Handelsforretninger, og at der er flere Landmænd, som have Interesse i at faa deres Produkter afskibet med »Smiril«.

*) Udelades her.

Da Afstanden mellem Kvivig og Lejnum ikke er mere end $^1/_4$ Mil, og da der næppe vil kunne være Tale om at losse i Lejnum, naar Vejret maatte være til Hinder derfor i Kvivig, finder Udvalget ikke, at der er tilstrækkelig Grund for Tinget til at sætte sig i Bevægelse for at faa denne Forandring indført i Fartplanen, saa meget mindre som der er al Grund til at antage, at Skibets Fører vil tage alle fornødne Hensyn, naar Gods medhaves eller er anmeldt, og ikke andre Hindringer som Vejr eller indtrædende Mørke ere til Hinder derfor.

Man vil derfor foreslaa at svare Andragerne i Overensstemmelse med det anførte.

Siden Udvalget nu er kommet til at befatte sig med »Smirils« Fartplan, har man ment det rettest, at det samtidig fremsætter de igennem flere Aar vedtagne Forslag angaaende Affattelse af Planen for den lokale Dampskibsfart.

Man tillader sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Der svares Andragerne, at Tinget ikke finder tilstrækkelig Anledning til i Aar at foreslaa Lejnum optaget paa Planen, men det forudsættes, at Skibets Fører vil tage Hensyn til denne Bygd, naar Gods medhaves eller er anmeldt.
2. a. Tinget anmoder Amtmanden om at søge udvirket, at samme i Lighed med, hvad der har fundet Sted i de foregaaende Aar, bemyndiges til at approbere et af et af Lagtinget nedsat staaende Udvalg i Forening med vedkommende Rederi udarbejdet Forslag til den lokale Postdampskibsfart her mellem Øerne for Aaret 1907.

   b. Der nedsættes et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer til i Forening med »J. Mortensens Eftf.« at udarbejde Fartplan for den lokale Dampskibsfart her mellem Øerne for Aaret 1907.

Ved *2den Behandling, den 7de September*, vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 11te September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig, Punkt 1 med 16 Stemmer og Punkt 2 med 18 Stemmer.

Den 15de September valgtes uden Afstemning *J. Poulsen, Djurhuus* og *Nielsen* til Medlemmer af det i Betænkningen, Punkt 2. b., omtaldte staaende Udvalg.

XXXIII. Fraværende Fiskeres Deltagelse i Valg.

Den 9de August fremlagdes følgende *Andragende* fra Medlemmer af »Havnar framburðsfelag«:

Til
Lagtinget.

Til Lagtingssamlingen 1900 indkom fra Thorshavns Skipperforening et Andragende, gaaende ud paa, at Valgene til Lagtinget og Kommunalforstanderskaber maatte henlægges til en saadan Tid af Aaret, at det gjordes muligt for Skibsfiskerne at deltage i Stemmeafgivningen, naar saadanne Valg afholdtes. Skønt Sagen blev behandlet i Udvalg, opnaaedes ikke noget Resultat, idet Udvalget, som fulgtes af Lagtingets Flertal, ikke mente at kunne være med til en Forandring i de bestaaende Valgtider, da saadant, eftersom Valgene herefter maatte henlægges til om Vinteren, vilde medføre, at et stort Antal Vælgere paa Udøerne blev afskaarne fra at komme til Valgstedet paa en saa ugunstig Aarstid. Med denne Motivering lod Tinget Sagen falde uden at slaa ind paa en anden Vej end den af Andragerne anviste.

Nogle Aar i Forvejen, nemlig i 1897, havde Nordmændene haft det samme Spørgsmaal fremme, og hos dem resulterede det i Loven af 5te Juni s. A., hvori gives nærmere Bestemmelser om Retten m. m. for fraværende Valgberettigede til at deltage i Valg, som forefalder hjemme. Man kunde have ventet, at Lagtinget, som jo repræsenterer saavel Land- som Fiskerbefolkningen, tog et større Hensyn til det fremkomne Andragende, end Tilfældet var i Samlingen 1900. Man kunde med saa meget større Grund vente dette, som det jo er en nærliggende Almenopgave at drage den fraværende Fiskerbefolkning, der af let forklarlige Grunde ikke hidtil har lagt den ønskelige Interesse for Dagen, naar det gjaldt Samfundsopgaver i Almindelighed, mer og mer ind i Arbejdet for Samfundsforvaltningen, hvad enten denne vedrører kommunale eller større Fællesomraader. Og den Udvikling, Skibsfiskeriet nu har taget, har medført, at en voksende Flok af Vælgere er fraværende fra Øerne, naar saa godt som alle Valg foregaar.

Undertegnede Medlemmer af den politiske Forening »Havnar framburðsfelag«, som føler sig i Overensstemmelse med Foreningens Program ved at søge dette berettigede Krav fra vore fiskeridrivende Medborgere gennemført, henvende os i Ærbødighed til det høje Lagting med Anmodning om, at samme i førstkommende Lagtingssamling vil søge udarbejdet et Lovforslag, hvorved der sikres den under Valgtiderne fraværende Fiskerbefolkning Adgang til at deltage i Afstemningen. — Vi anse det ikke for vor Opgave nærmere at paapege de Veje, Tinget bør gaa i denne Sag, men skal dog alter henvise til den citerede norske Lov af 1897 »om udenfor Riget værende Stemmeberettigedes Deltagelse i Valg«.

Der kunde mulig være Anledning til at udstrække et eventuelt Lovforslag til at omfatte andre fraværende Vælgere end netop Fiskerne, skønt dette Spørgsmaal for Tiden ikke har større Interesse.

Thorshavn i Marts 1906.

(36 Underskrifter.)

Ved den *foreløbige Behandling, den 14de August*, blev Sagen efter Forslag fra Winther henvist til *Udvalget for forskelligartede Sager.*

Den 8de September fremlagdes en af Udvalget (Ordfører: Samuelsen) afgiven *Betænkning**).

Ved *2den Behandling, den 12te September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 16 Stemmer.

XXXIV. Oprettelse af en færøsk Brandforsikring.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra foregaaende Samlinger udsatte Sag om Oprettelse af en færøsk Brandforsikring.**)

Ved den *foreløbige Behandling, den 9de August*, blev Sagen efter Forslag af Nielsen henvist til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Djurhuus, Müller, Olsen, Nielsen* og *Winther.*

Den 11te September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Müller) afgivne

Betænkning:

Den fra forrige Aar udsatte Sag angaaende Oprettelsen af en gensidig Brandforsikring for Færøerne har været overgivet til undertegnede Udvalgs Behandling.

Som det vil fremgaa af de angaaende denne Sag førte Forhandlinger, var Forslag fremme i Lagtinget i 1904 om, at man skulde søge gennemført en tvungen gensidig Forsikringsforening, omfattende alle Bygninger paa Færøerne. Man mente at kunne danne sig en Mening om Betingelserne for en saadan Institutions gode Trivsel i de foreliggende Oplysninger om forefaldne Ildebrande paa Færøerne, hvilke viste et ganske forsvindende Procentantal her i Forhold til andre Steder. Tinget indhentede da Erklæring fra samtlige Forstanderskaber over Sagen. Det viste sig imidlertid, at der i det hele og store ingen Stemning var for at gennemføre Sagen i den paatænkte Form, uagtet det maatte erkendes, at der trængtes til en Reform paa dette Omraade, da de Assurancepræmier, som

---

*) Vedhæftet som *Bilag 11.*

**) Se Lagtingstidende 1905, B, XXXIX, 1.

nu kræves paa Færøerne, ere ualmindelig høje. Forstanderskaberne anbefalede ikke tvungen Brandforsikring. Derimod henviste flere af disse til at søge Sagen realiseret ad frivillig Vej ved Oprettelse af en gensidig Brandforsikring efter nøget ligniende Principper, som sket er for de færøske Fiskerskibe.

I forrige Aar blev Sagen udsat paa Grund af, at der ikke var konfereret med noget Pengeinstitut om Kreditforholdene for de Bygningers Vedkommende, som maatte optages i en saadan Forening. Man mente, at det lidet kunde nytte at oprette en gensidig Brandforsikringsforening, naar der ikke samtidig aabnedes Vej for Kredit mod Sikkerhed i de Bygninger, som optoges i Foreningen. Det er jo nemlig saaledes, at de fleste, som her forsikre deres Bygninger mod Brandfare, alene gøre dette for at opnaa Laan imod Sikkerhed i Bygningerne, idet Laangiverne betinge sig Brandforsikring for Ydelse af Laan.

Udvalget har ved sin Formand forhandlet med Direktøren for »Føroya Banki« om Sagen. Uden at have erholdt noget Tilsagn fra Bankens Side har man ment at opfatte Forholdet saaledes, at Banken vil stille sig velvillig overfor Sagen under Forudsætning af, at der gives den de fornødne Garantier. Hvori disse skulle bestaa og hvad der for øvrigt maatte forlanges fra Bankens Side for den Støtte, den vil yde Foreningen, henstaar uafgjort.

Udvalget mener, at denne Sag nu helst maatte overgaa til privat Initiativ og søges gennemført ved Tilslutning fra alle Landets Dele. Paa Grund af den store Betydning, den vil have for Færøerne, finder Udvalget, at der formentlig vilde være Anledning for Lagtinget til allerede nu at udtale, at man vil give den den Støtte, som det formaar.

Derhos mener Udvalget at kunne anbefale Lagtingsmændene, hver i sin Kreds, at virke for Tilslutning til en saadan Forening. Man har tænkt sig, at Tingmændene ville gøre dette, og at de til næste Olaidag ville medbringe Fortegnelser over de Mænd, som ville slutte sig til Foreningen, med Angivelse af de Bygningers Antal og Værdi, som den skulde omfatte.

Under Forudsætning af tilstrækkelig Tilslutning kunde da Foreningen stiftes af Udsendinge for hver Valgkreds, Love vedtages og Henvendelse ske til Lagtinget angaaende den Støtte, som man maatte anse ønskelig fra det Offentliges Side.

I Henhold hertil tillader man sig at indstille til Vedtagelse:

Sagen angaaende Oprettelsen af en *tvungen* gensidig Brandforsikring for Bygninger paa Færøerne har ikke vundet Tilslutning hos Befolkningen.

Tinget anbefaler, at Oprettelsen af en gensidig Brandforsikring for Bygninger overgaar til *privat* Foretagsomhed. Tinget anmoder dets enkelte Medlemmer om at interessere sig for Sagen, idet det tilsiger den sin Støtte.

Ved Sagens *2den Behandling, den 13de September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 18 Stemmer.

XXXV. Salg af Præsteembedernes Jordegods.

Den 9de August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Færø Amt og Provsti*:

Færø Amt og Provsti,
Thorshavn, den 9de August 1906.

I Lagtingssamlingen 1891 fremlagde Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Lagtinget et Udkast til Forslag til »Lov om Tilladelse til Salg af det Præsteembederne paa Færøerne tilhørende Jordegods«, hvilket Udkast imidlertid ikke førte til Vedtagelsen af en Lov herom.

Da vi formene, at der endnu er mindst lige saa megen Trang som da til en Lov om denne Genstand, baade for Befolkningens og for Præsternes Skyld, skulle vi henstille til Lagtinget paany at tage Sagen under Overvejelse paa Grundlag af det ovennævnte Lovudkast. Idet vi i øvrigt forbeholde os under Sagens Behandling i Tinget at udtale os nærmere om Sagens Enkeltheder, skulle vi her kun bemærke, at vi finde det utilraadeligt ved Salgsbetingelsernes Bestemmelse at gaa den Vej, som foresloges i Lovudkastet 1891, at fastsætte en Del af Købesummen til en Kornafgift, idet vi mene, at den bør fastsættes alene i Penge

C. Bærentsen. *Fr. Petersen.*

Til
Færøernes Lagting

Ved den *foreløbige Behandling, den 14de August*, vedtoges det efter Provstens Forslag at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dahl, Provsten, Samuelsen, Michelsen* og *J. H. Poulsen.*

Den 11te September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Provsten) afgivne

Betænkning:

Under Henvisning til, at det Lagtinget af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i Lagtingssamlingen 1891 forelagte Udkast til Forslag til »Lov om Tilladelse til Salg af alt Præsteembederne paa Færøerne tilhørende Jordegods« ikke førte til Vedtagelsen af en Lov om denne Genstand, og at Trangen til en saadan Lov baade af Hensyn til Befolkningen og Præsterne maa siges at være mindst ligesaa stor nu som den Gang, henstiller Færø Amt og Provsti i Skrivelse af 9de f. M. til Lagtinget paany at tage Sagen under Overvejelse paa Grundlag af nævnte Lovudkast. Hvad Sagens Enkeltheder angaar, bemærkes kun i Skrivelsen, at Amt og Provsti finder det utilraadeligt med Lovudkastet at fastsætte en Del af Købesummen til en Bygafgift

Undertegnede i Sagen nedsatte Udvalg kan ganske slutte sig til den Tanke, at Bortsalg af største Delen af de Præsterne tillagte Embedsgaarde vil være til Gavn saa vel for Præsterne selv som for Samfundet, ligesom man ogsaa maa anse de i nævnte Lovudkast indeholdte Bestemmelser for at være et godt Grundlag for Ordningen af Salget.

Enkelte af Udvalgets Medlemmer have imidlertid været saa optagne af andre Sager i den Tid, denne Sag har været til Behandling i Udvalget, at dette ikke kan naa at fuldføre sit Arbejde i indeværende Lagtingssamling.

Ved at gennemgaa ovennævnte Lovudkast, som vil findes trykt i Lagtingsberetningen for 1891 Side 75 og følgende, har man fundet Anledning til at bemærke:

Ad § 1. Medens Udvalgets øvrige Medlemmer nærmest ere tilbøjelige til at tiltræde §en i den foreliggende Skikkelse, vil J. H. Poulsen give vedkommende Kommuner Forkøbsret d. v. s. Ret til at købe Jorden efter de i § 2 nævnte Kommissioners Vurdering.

Ad § 2. Det er et Spørgsmaal, om det bør fastslaas, at Provsten skal være Formand for Kommissionen; den af Ministeriet beskikkede Mand kunde muligvis egne sig lige saa godt til Formandshvervet. Kommissionsmedlemmerne bør maaske vælges paa 10 Aar og ikke paa 15.

Ad § 3. Godtgørelsen skønnes passende at kunne sættes til 4 Kr. i Stedet for 6 Kr. for hver Dag.

Ad § 4. Salgsplanen bør muligvis kun gælde for 10 Aar, ikke 15.

Ad § 5 og 6. Kommissionen bør have saa frie Hænder som muligt med Hensyn til, hvor meget af Jorden der skal bortsælges og i hvor store Partier, samt om Indmark og Udmark skal følges ad ved Salget eller ikke — alt efter hvert Steds særlige Omstændigheder.

Ad § 7. Købesummen bør ikke delvis fastsættes til en Bygafgift, men i Penge alene.

Idet Udvalget fremhæver disse Punkter til Overvejelse under den videre Behandling af denne Sag, skal man foreslaa Tinget at vedtage:

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved *2den Behandling, den 12te September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 14 Stemmer.

XXXVI. Ændring i Loven om Afhændelse af Husegaardstrøerne.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes et *Andragende**) fra Sysselmanden for Strømø Syssel om, at der ved Tingets Foranstaltning maatte blive foretaget den

*) Udelades her.

Forandring i Lov af 19de Januar 1863 om Afhændelse af de Fæstegaarden Husegaard ved Thorshavn tilhørende Trøer, sammes § 9, at Sysselmanden fritages for at være Medlem af Trøkommissionen.

Ved den *foreløbige Behandling, den 10de August*, blev Sagen efter Formandens Forslag henvist til *Udvalget for forskelligartede Sager*.

Den 7de September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Samuelsen) afgivne

Betænkning:

Ved Skrivelse af 21de Juni 1906 har Sysselmanden for Strømø Syssel anmodet Lagtinget om at søge udvirket, at Sysselmanden fritages for ex officio at være Medlem af den i Husegaardstrøloven af 19de Januar 1863 § 9 omhandlede Trøkommission.

Undertegnede Udvalg, hvortil denne Sag er bleven henvist, tillader sig at udtale:

I Skrivelse af 20de August har Udvalget henvendt sig til Thorshavns Kommunalbestyrelse med Forespørgsel om, hvorvidt denne maatte have noget at erindre imod, at et af Kommunalbestyrelsen valgt Medlem af Thorshavns Borgerrepræsentation indtræder i Trøkommissionen i Sysselmandens Sted. Endvidere anmodede man Kommunalbestyrelsen om at udtale sig om, hvorvidt samme maatte finde andre Ændringer i Husegaardstrøloven ønskelige.

Fra Kommunalbestyrelsen har Udvalget modtaget en Erklæring af 3dje d. M., hvori udtales, at man ikke skønner, at der er nogen særlig Grund til at foreslaa en Lovforandring, hvorved Sysselmandens Funktion ifølge fornævnte Lov overføres paa en anden. Man mener, at Sysselmanden paa sine Omrejser kan afholde det aarlige Syn over de paagældende Gærder, og de ved Synet vedtagne Istandsættelser mener man, at de valgte Medlemmer kunne besørge.

Kommunalbestyrelsen har imidlertid endvidere i den nævnte Skrivelse udtalt, at den finder det meget ønskeligt, om der kunde tilvejebringes Hjemmel til tvungen Afløsning af Vintergræsningsretten paa Trøer at Husegaardsfæstet mod Erstatning, som fastsættes af uvillige Mænd. Endvidere udtaler Kommunalbestyrelsen, at den vilde sætte megen Pris paa, at der skaffedes Thorshavns Kommune Tilsagn om at faa Husegaard til Købs eller i Fæste ved første Fæsteledighed eller tidligere.

For saa vidt disse Ønsker kunde imødekommes, erklærer Kommunalbestyrelsen sig villig til at vælge den Mand, som eventuelt skulde indtræde i Trøkommissionen i Stedet for Sysselmanden. Dog mener man, at det er ønskeligt, at Kommunalbestyrelsen har frit Valg mellem Kommunens Borgere og ikke er bundet til Borgerrepræsentationens Medlemmer.

Udvalget kan være enigt med Kommunalbestyrelsen i, at det vilde være af stor Betydning for Byen Thorshavns Udvikling, om de udtalte tvende Ønsker imødekommes. Man anser det imidlertid for umuligt i indeværende Samling at give Sagen, saaledes som den efter Modtagelsen af Kommunalbestyrelsens Skrivelse foreligger, en saa alsidig og grundig Overvejelse, som dens Vigtighed kan gøre Fordring paa. Man mener ogsaa, at det af Sysselmanden paa Strømø rejste Spørgsmaal taaler Udsættelse. Man finder det derfor heldigst, at Sagen udsættes til næste Aar, og at Amtmanden anmodes om at indhente Erklæring fra Landfogden angaaende de af Kommunalbestyrelsen fremsatte Ønsker. Man finder det derhos ønskeligt, at der indledes videre Forhandlinger med Kommunalbestyrelsen og Husegaardsfæsterne om Sagen.

I Henhold hertil tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Sagen udsættes til næste Aar.

2. Amtmanden anmodes om at indhente Erklæring fra Landfogden angaaende de af Kommunalbestyrelsen fremsatte Ønsker og foranledige, at der om Sagen indledes videre Forhandlinger med Kommunalbestyrelsen og Fæsterne af Husegaard.

3. De indkomne Erklæringer og Resultatet af Forhandlinger forelægges Lagtinget i Samlingen 1907.

Ved *2den Behandling, den 10de September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 16 Stemmer.

XXXVII. Regler for Folkeskolen.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra foregaaende Samlinger udsatte Sag angaaende Ændring af Bestemmelserne vedrørende Folkeskolevæsenet*).

Ved den *forelebige Behandling, den 6te August*, blev Sagen efter Forslag af Provsten henvist til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dam, J. Poulsen, Provsten, Simun úr Konoy* og *J. H. Poulsen.*

Den 11te September fremlagdes følgende af Udvalget (Ordfører: J. Poulsen) afgivne

Betænkning:

Efter i forrige Lagtingssamling at have vedtaget et Forslag til Lov om forskellige Forhold vedrørende »Folkeskolen paa Færøerne« besluttede Tinget, at Forslaget skulde tilstilles Thorshavns Kommunalbestyrelse og samtlige Kommunalforstanderskaber til Erklæring, idet de nævnte kommunale Styrelser anmodedes om tillige at indhente vedkommende Skolekommissions Betænkning over Lovforslaget.

I Henhold hertil forelaa der ved Lagtingets Aabning i Aar Erklæringer

*) Se Lagtingstidende 1905, særlig B, XX.

fra samtlige Kommunalforstanderskaber med Undtagelse af Forstanderskaberne for Norderøernes Præstegælds Kommune, de forenede Sognes Kommune i Østerø, Ejde Sogns Kommune, de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø og Nolsø Sogns Kommune. Ligeledes manglede Erklæring fra Thorshavns Kommunalbestyrelse.

Der er siden indkommet Erklæring fra Ejde Sogns Kommune.

Undertegnede i Sagen nedsatte Udvalg har ved Gennemlæsning af de indkomne Erklæringer fundet, at de gennemgaaende anbefale at ordne vore Skoleforhold i det væsentlige overensstemmende med Lovforslaget, idet der dog foreslaas forskellige mere eller mindre indgribende Ændringer, som Udvalget har ment ikke at burde tage endelig Stilling til, førend der tillige foreligger Erklæring fra Thorshavns Kommunalbestyrelse, hvis Betænkning i Sagen for saa vidt maa siges at være af særlig Betydning, som Thorshavns Kommune fundet at være Færøernes største tillige er den eneste færøske Kommune, der har et ved faste Bestemmelser lovordnet Skolevæsen. Udvalget har imidlertid bragt i Erfaring, at Kommunalbestyrelsen ved en Fejltagelse først den 21de f. M. har modtaget Lovforslaget til Erklæring. Denne er som Følge heraf ikke endnu indkommen til Tinget og vil altsaa ikke kunne benyttes ved Behandlingen af omhandlede Lovforslag i indeværende Samling. Udvalget maa derfor anse det for rettest at udsætte Sagen til næste Aar.

Til mulig Lettelse for fremtidigt Udvalgsarbejde i denne Sag, tillader man sig at lade følge med Betænkningen nogle i Udvalget opstillede Ændringsforslag vedrørende forskellige Punkter i Lovforslaget, idet man angaaende Forslagets § 7 skal bemærke, at ligesom samtlige indkomne Erklæringer med Undtagelse af Ejde Sogns Kommunes foretrække Flertallets Affattelse fremfor Mindretallets, saaledes gør Flertallet af det nuværende Udvalg det samme, medens kun det ene Medlem af Udvalget (Símun úr Konoy) foretrækker Mindretallets.

Indenfor Udvalget er endvidere blevet drøftet Spørgsmaalet om en anden Sammensætning af Skolekommissionerne, idet et Mindretal (Símun úr Konoy og J. H. Poulsen) anser det for rettest, at Præsterne ikke ere fødte Medlemmer af dem. Gaaende ud fra, at en Forandring i nævnte Retning naturligst sker gennem en Lov om Forandring i de paagældende Bestemmelser i vor Kommunallov, har man ikke tænkt sig at foreslaa Bestemmelser vedrørende Skolekommissionerne optagne i det foreliggende Lovforslag, skønt de jo ellers nok kunde høre hjemme der.

Endelig skal Udvalget nævne, at der til samme er blevet henvist 3 Andragender fra forskellige Afholdsorganisationer, gaaende ud paa, at der i Folkeskolen paa Færøerne maa blive optaget som Fag »Afholdsundervisning« eller »Alkohollære«. Uagtet Udvalget betragter Afholdsforeningernes Arbejde som meget fortjenstfuldt og gerne ønsker, at den opvoksende Slægt maa faa Øjnene opladte for Alkoholens skadelige Virkninger saa vel for Individerne som for Samfundet, mener man, at vore Skoleforhold ikke i den nærmeste Fremtid ville være saa udviklede, at man kan optage nævnte Emner som særskilt Fag, medens man derimod passende maa kunne behandle dem under det som »Sundhedslære« benævnte Fag.

I Henhold til det foran bemærkede skal man tillade sig at indstille til Tingets Vedtagelse:

Sagen udsættes til næste Aar.

Betænkningen var ledsaget af

Ændringsforslag

(opstillede som foreløbige i vedkommende Udvalg)

til

Udkast til Lovforslag til Lov om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen paa Færøerne, saaledes som Udkastet blev vedtaget af Lagtinget i Samlingen 1905.*)

1. a. I § 7 i Flertallets Forslag, 3dje Stykke: »Naturhistorie« udgaar, og i Stedet sættes »Naturkundskab, Sundhedslære«.
   b. »(særlig det færøske Samfund) udgaar.
2. I § 13, 1ste Stykke, sættes »65« i Stedet for »70«.
3. I § 14: I Stedet for §'ens 2det Stykke sættes:
   Er en Lærer ansat ved mere end en offentlig Skole, maa det samlede Antal Børn, som han skal undervise, ikke overstige 70 (jfr. § 5.)
4. § 15 redigeres saaledes:
   Undervisningstiden skal gennemgaaende være 6 Timer daglig, dog kan den efter nærmere Bestemmelse i Undervisningsplanen i 4 Maaneder af Aaret nedsættes til 5 Timer om Dagen.
5. a. I § 16, 1ste Stykke, sættes »3 Dage efter Pinse« i Stedet for »5 Dage efter Pinse«.
   b. Imellem 1ste og 2det Stykke indskydes:
   Sommerferien kan dog, naar Skolekommissionen og vedkommende Lærer derom ere enige, delvis henlægges til en anden Tid.
6. I § 17 sættes »(Marts—Maj)« i Stedet for »(April—Maj)«.

Ved *2den Behandling, den 12te September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 14 Stemmer.

*) Se Lagtingstidende 1905, Bilag 10.

XXXVIII. Udskillelse af Funding Sogn som særskilt Kommune.*)

Den 3dje August fremlagdes Forslag**) til Vilkaar for Fundings Sogns Udskillelse.

Den 6te August henviste Formanden Sagen til *Udvalget for de kommunale Sager.*

Den 7de September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Olsen) afgivne

Betænkning:

Et til Lagtinget indkommet Forslag angaaende de Vilkaar, hvorpaa Funding Sogn udsondres fra de forenede Sognes Kommune paa Østerø som en selvstændig Kommune, har været henvist til undertegnede Udvalg, som tillader sig at foreslaa, at Tinget bifalder:

1. Funding Sogn beholder ved Udtrædelsen af Kommunen de samme tilhørende Ejendele, bestaaende i:
   a) 1 Skolebygning i Funding med Inventarium.
   b) 1 Skolebygning i Gjov med Inventarium.
   c) Arbejdsredskaber, saaledes som disse forefindes den 30te Septbr. 1906.
   d) Et Vaanhus m. m. i Funding, tilhørende Fattigvæsenet.
2. Forsaavidt Funding Sogn ved Regnskabsaarets Slutning den 30te September d. A. ifg. Regnskab og Kassebog har Gæld til de efterblevne to Sogne — Andefjord og Fuglefjord Sogne — vil denne Gæld være at betale inden 1ste December 1906. — Iligemaade, hvis nævnte Sogn har Tilgodehavende hos de andre Sogne, ville disse have at udrede Beløbet til det anførte Tidspunkt.
3. Eventuel Refusion af Fattighjælp afholdt af Funding Sogn tilfalder efter Udtrædelsen ligesom hidtil dette Sogn; ligesom samme ogsaa har at sørge for de nuværende Fattiglemmer i Sognet og andre, som eventuelt senere maatte fremkomme.

   Skulde der fremkomme Fattiglemmer, som efter Lovgivningen maa forsørges af hele Østerø Præstegæld, udreder Funding Sogn $^{103}/_{1000}$ efter det Forhold, hvormed Præstegældets Fattighjælp fordeltes i 1873, ligesom samme Sogn erholder $^{103}/_{1000}$ af det Beløb, som nudig bliver refunderet af Fattighjælp, ydet før 1ste Oktober 1873.
4. Andefjord Sogn udreder som Lønning til Jordemoderen i Gjov efter den nu gældende Ordning det Beløb, som ifg. Sysselmandens Folketalsliste paahviler samme for saa vidt angaar Bygderne Eldevig og Fundingsbotn. Resten af Jordemoderens Lønning udredes af Funding Sogn.

*) Se Lagtingstidende 1905.

**) Udelades her.

5. Forstanderskabet for Andefjord og Fuglefjord Sogne benytter de ikke udskrevne Protokoller. — Der gives Medlemmerne af Forstanderskabet for Funding Sogns Kommune, naar det ønskes, Lejlighed til at gøre sig bekendt med Vedtagelser og Dokumenter, dette Sogn vedrørende.

Ved *2den Behandling, den 10de September,* vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 13de September,* vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 17 Stemmer.

XXXIX. Udgivelse af en Lagtingstidende.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes Sagen om et trykt Referat af Tingets Forhandlinger.

Den 31te Juli vedtoges det at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer angaaende Antagelse af Referenter og Udgivelse af en Lagtingsberetning. Til Medlemmer af Udvalget valgtes uden Afstemning: *Effersøe, Samuelsen* og *J. H. Poulsen.*

Den 7de August henviste Formanden den fremlagte Sag til det nedsatte Udvalg.

Den 9de August fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Effersøe) afgivne

Betænkning:

Til
Lagtinget.

Undertegnede af Tinget nedsatte Udvalg har overvejet Spørgsmaalet om en Beretning af Tingets Forhandlinger.

Medlemmerne ere enige om Vigtigheden af, at Tingets Forhandlinger, saa fyldigt som muligt, blive offentliggjorte. I saa Henseende kan man slutte

sig til paagældende Udtalelser i Udvalgsbetænkningen i Fjor ang. samme Sag, se Lagtingstidende 1905, B. Side 162.

I f. A. blev efter Tingets Beslutning udgivet en Beretning under Navnet »Lagtingstidende«, der foruden et Sagreferat (B.) med Bilag, lig de senere Aars »Lagtingsberetninger«, indeholdt en ret fyldig Gengivelse af de mundtlige Forhandlinger (A.). Angaaende Bekostningen ved Lagtingstidenden og dens Udbredelse har man indhentet følgende Oplysninger:

Den samlede Brutto-Udgift har været c. 3000 Kr. 00 Øre. Der er tegnet 323 Abonnenter, der ere fordelte saaledes: Suderø 60, Sandø 47, Vaagø 16, Strømø 127 (deraf 81 i Thorshavn), Østerø 40, Norderøerne 23, i det øvrige Rige 10 = 323.

Indtægten herved andrager, naar man fradrager en passende Sum som uerholdelig, 600 Kr. 00 Øre, Rest c. 2400 Kr. 00 Øre. Den gennemsnitlige Udgift ved de tidligere Aars Lagtingsberetninger udgør c. 500 Kr. 00 Øre. Resten c. 1900 Kr. 00 Øre udgør altsaa den Sum, som Lagtingstidenden for 1905 har kostet mere, end de tidligere Aars Lagtingsberetninger have kostet i Gennemsnit aarlig.

I øvrigt har Udvalget delt sig i et Flertal, Effersøe og Samuelsen, og et Mindretal, J. H. Poulsen.

I. Flertallets Udtalelser og Forslag.

Det har vist sig, at vedk. Udvalgs Forventning i f. A. om, at Udgifterne ved Lagtingstidenden vilde blive »forholdsvis ubetydelige« paa Grund af Salg af Tidenden (Referaterne), se Lagtingstidende 1905 B. Side 161, ikke har bekræftet sig. Brutto-Udgifterne have været ret betydelige, c. 3000 Kr., og Tidendens Udbredelse, 323 Ekspl., og dermed Indtægterne, c. 600 Kr., ringe. Den endelige Udgift blev altsaa c. 2400 Kr.

Efter Amtskommunens finansielle Stilling mener man, at der bør lægges betydelig Vægt paa Udgiftsspørgsmaalet, og man kan ikke anbefale at udgive et lige saa udførligt, trykt Referat af de mundtlige Forhandlinger som f. A. Man tænker sig, at Udgiften vilde blive omtrent den samme som i Fjor. Vel kan man faa Betalingen for Trykning nedsat en Del, fra 30 Kr. til 24 Kr. pr. Ark; men paa den anden Side er der formentlig Udsigt til, at de mundtlige Forhandlinger ville blive mere omfangsrige i Aar end i Fjor.

Man har overvejet, om det ikke kunde være hensigtsmæssigt og tillige under Hensyn til Udgiften forsvarligt at tilvejebringe og lade trykke et stærkt sammentrængt Referat af de mundtlige Forhandlinger saaledes som sket tidligere, f. Eks. i 1891, men er kommen til det Resultat, at saadant ikke er tilraadeligt. Referatet bliver mindre fyldestgørende og vanskeligere at udbrede ved Salg, end naar Referatet er som f. A., og Udgiften bliver i Forhold til Godheden betydelig.

Derimod vil man tilraade følgende Ordning: Der udgives en trykt Lagtingsberetning ligesom i de nærmeste Aar før 1905, alene indeholdende »Sagreferat, d. v. s. Andragender, Betænkninger, Forslag, Ændringsforslag, Afstemninger og Vedtagelser m. m. Ifølge hoslagte Tilbud kan en Lagtingstidende af Beskaffenhed som i 1891 eller som Part B. i Tidenden for 1905 erholdes trykt for 24 Kr. pr. Ark.

Der tilvejebringes derhos et udførligt, skrevet Referat af de mundtlige Forhandlinger vedr. saadanne Sager, som efter deres Beskaffenhed kunne føre til en Indstilling til Regeringen.

I Henhold hertil foreslaar Flertallet til Tingets Vedtagelse:

1. Under Navnet Lagtingstidende udgives for Tingets ordinære Samling i 1906 et trykt Sagreferat i Lighed med Lagtingstidende B. tilligemed Tillæg i 1905.
2. Lagtingstidenden trykkes i et Antal af 400 Ekspl. og søges udbredt blandt

Befolkningen gennem Postvæsenet og paa anden hensigtsmæssig Maade. Betalingen fastsættes til 1 Kr. pr. Eksemplar.

3. Cand. jur. Poul Effersøe, Thorshavn, antages til Udgiver af Lagtingstidende mod en Godtgørelse af 50 Kr. Udgiveren skal ordne og tilrettelægge m. v., hvad der efter foranførte bliver at trykke. Arbejdet paabegyndes snarest muligt og fremmes saa hurtigt, at der fra den Tid, Trykningen begynder, foreligger mindst Stof til $1^3/_4$ Ark om Ugen.
4. Trykningen af Lagtingstidende overdrages til Færø Amtstidendes Bogtrykkeri paa de Vilkaar, der indeholdes i fornævnte, hermed følgende Tilbud.
5. Der tilvejebringes for indeværende Samling et udførligt, skrevet Referat af de mundtlige Forhandlinger vedr. saadanne Sager, som efter deres Beskaffenhed kunne føre til Indstilling til Regeringen, i Lighed med Lagtingstidende for 1905 A.

   Formanden og Sekretærene afgøre, naar Referat af de mundtlige Forhandlinger skal tilvejebringes.
6. Cand. theol. Jacob Dahl, Vaag, antages som Referent for en Betaling af 4 Kr. for hver Dag, Tinget er samlet, fra den 1ste August at regne.

   Referenten kan til enhver Tid afskediges af Tinget, og der tilkommer ham ikke Godtgørelse ud over den Dag, da han ophører at fungere i Tinget.
7. Referenten renskriver uopholdelig Referatet, hvorefter dette fremlægges i 1 Dag paa et bestemt Sted i Tinget til Eftersyn for Medlemmerne. De Indsigelser, der i dette Tidsrum fremkomme mod Referatets Rigtighed, afgøres af to af Tinget valgte Medlemmer og Referenten. Har nogen af de valgte Medlemmer Forfald, eller kan han ikke anses for uvillig, træder en af Tinget valgt Suppleant i hans Sted.
8. Referatet af de mundtlige Forhandlinger er efter nærmere fastsatte Regler tilgængeligt for Offentligheden.

   Udskrift af vedk. Dele af Referatet vedlægges enhver Indstilling til Regeringen.
9. Alle ved Tilvejebringelse af Lagtingstidende og Referatet af de mundtlige Forhandlinger foranledigede Udgifter udredes af Amtsrepartitionsfonden og den økonomiske Fond med Halvdelen af hver. Eventuelle Indtægter tildeles nævnte Kasser i samme Forhold.

* * *

II. Mindretallets Udtalelser og Forslag.

Skønt det maa indrømmes, at Underskudet ved Udgivelsen af »Lagtingstidende« for sidste Aar, c. 1000 Kr., er temmelig stort, mener Mindretallet, at der dog kunde være Grund til i hvert Fald et Aar endnu at forsøge Udgivelsen af en Lagtingstidende i det Omfang, som den havde sidste Aar. Det er Mindretallet bekendt, at det i hvert Fald i den Kreds, Mindretallet repræsenterer, vil blive følt som en Skuffelse, om den skal gaa ind.

Naar Flertallet har foreslaaet at lade trykke en Lagtingsberetning i Lighed med den, vi har haft gennem en Aarrække, og søge at udbrede den mellem Publikum under Navn af Lagtingstidende, saa mener Mindretallet, at Erfaringen har vist, at dette ikke kan ventes at føre til noget Resultat. Det er det mundtlige Referat, som Folk overhovedet vil sætte Pris paa i den.

Mindretallet kan heller ikke følge Flertallets Forslag om Optagelse af et fyldigere Referat af Forhandlingerne om de Sager, som kunne ventes at føre til en Indstilling til Regeringen. Der bliver i Tinget behandlet Sager, som ikke komme her ind under, men utvivlsomt have den Interesse, at Forhandlingen om

dem burde refereres nogenlunde fyldigt, og som i hvert Fald kunde paaregne Publikums Interesse i lige saa høj Grad som enkelte af de Sager, der gaa til Regeringen. Iøvrigt kan man indrømme, at der kunde udskydes en Del, og Lagtingstidendes Omfang derved indskrænkes. Der er vel ogsaa Mulighed for at bringe Udgifterne ved Udgivelsen af en Lagtingstidende en Del ned. Lagtingstidende for forrige Aar er trykt i et Antal af 600 Eksemplarer, medens den kun har haft 323 Subskribenter. Trykningen har kostet 30 Kr. pr. Ark, og Lagtingstidende indeholder c. 68 Ark. Efter det i Aar foreliggende Tilbud vil Udgifterne for Trykning kunne reduceres med c. 400 Kr. for det samme Antal Ark. Desuden skulde det synes muligt at kunne bringe Subskribentantallet en hel Del op. Det vilde vel ogsaa være sandsynligt, at man ved at hæfte de tiloversblevne Eksemplarer af Lagtingstidende for 1905 og udbyde dem til Salg for til Eks. 150 Ø. vilde kunne realisere en hel Del af dem.

Mindretallet skal derfor tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Lagtinget antager for indeværende Samling 2 Personer som Referenter for en Betaling af 4 Kr. pr. Dag i den Tid, Tinget er samlet. Enhver af Referenterne kan uden Opsigelse afskediges af Tinget.
2. Referenterne skulle skiftevis for et Møde ad Gangen notere de mundtlige Forhandlinger saaledes, at naar den ene noterer, den anden fungerer som Kontrollør. Hver for sig renskriver uopholdelig Referatet af den Forhandling, ved hvilken han har fungeret som Referent, hvorefter det overgives den anden til Gennemsyn til eventuelle Rettelser.
3. Det rettede Referat fremlægges paa et bestemt Sted i Tinget til Eftersyn for Medlemmerne i 1 Dag. De Indsigelser, der i dette Tidsrum fremkomme mod Referatets Rigtighed, afgøres af et af Tinget valgt Medlem og Referenterne. Har vedkommende Medlem i et givet Tilfælde Forfald eller ikke kan anses for uvillig, erstattes han af en af Tinget valgt Suppleant.
4. Referatet foranlediges trykt paa hensigtsmæssigste og billigste Maade af et Udvalg, som bestaar af Tingets Sekretærer og fornævnte Medlem af Tinget. Disse afgøre, hvilke Dele af Referatet, der skulle trykkes.
5. Referatet benævnes »Lagtingstidende« og søges udbredt blandt Befolkningen gennem Postvæsenet og paa anden hensigtsmæssig Maade.

   Der stilles et Beløb paa indtil 100 Kr. til Raadighed for Udvalget (Punkt 4) til Udgifter ved Foranstaltninger til Tidendens Udbredelse m. m.
6. Tidenden trykkes i et Antal af mindst 600 Eksemplarer og koster 2 Kr. pr. Eksemplar. De mundtlige Forhandlinger trykkes og pagineres særskilt. Abonnementet eller Subskriptionen skal dog ogsaa gælde Sagreferaterne. I disse henvises for hver enkelt Sag til Pagina i den mundtlige Beretning, i hvilke vedkommende Sags Forhandlinger har fundet Sted.
7. Til Udgiver af Sagreferatet antager Lagtinget en Person mod en Godtgørelse af 75 Kr. — Dette Referats Publikation bør paabegyndes umiddelbart efter, at de mundtlige Forhandlinger ere trykte og som disse leveres ugevis med mindst 1 Ark om Ugen.
8. Alle herhen hørende Udgifter udredes af Amtsrepartitionsfonden og den økonomiske Fond med Halvdelen af hver, ligesom eventuelle Indtægter i Forhold hertil tildeles nævnte Kasser.
9. De tiloversblevne Eksemplarer af Lagtingstidende for 1905 hæftes og udbydes for en Pris af 1 Kr. 50 Øre pr. Ekspl.

Det i Betænkningen omhandlede *Tilbud* er saalydende:

Thorshavn, den 3dje August 1906.

Til
Udvalget for Lagtingsberetningen.

I Henhold til Samtale Dags Morgen med det ærede Udvalg skal vi herved bekræfte, at vi ere villige til at paatage os Sats og Trykning af Lagtingsberetningen for dette Aar til en Pris af 24 Kr. pr. Ark, og forpligte vi os til at ekspedere $1^3/_4$ Ark ugentlig under den Forudsætning, at vi ikke behøve at vente paa Stof og Korrekturlæsning; vi formode, at Arbejdet ikke bliver paabegyndt før omkring den 1ste Septbr. d. A., samt at et Oplag af c. 300 Eksemplarer er tilstrækkeligt.

Ærbødigst

Dimmalættting,
Færø Amtstidendes Bogtrykkeri.
Jens Olsen,
Kasserer.

Ved *2den Behandling, den 11te August,* vedtoges det at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 16de August fremlagdes følgende, af *Udvalgsmindretallet* stillede *Ændringsforslag* til sammes Forslag:

I Stedet for Punkt 2 sættes:

Referenterne skulle skiftevis for et Møde ad Gangen referere de mundtlige Forhandlinger og hver for sig uopholdelig renskrive Referatet af den Forhandling, han har fungeret under.

I Punkt 3 forandres »det rettede Referat« til »Referatet«.

Samme Dag (16de August) fremlagdes følgende, af *Udvalgsflertallet* stillede *motiverede Ændringsforslag* til sammes Forslag:

1. Posterne 5—8 udgaa.
2. Ordene »og Referatet af de mundtlige Forhandlinger« i Post 9 udgaa, hvorhos Post 9 forandres til Post 5.
3. Tinget anmoder Amtmanden om at virke hen til, at Tinget kan faa Lejlighed til at tilvejebringe et stenografisk Referat af sammes mundtlige Forhandlinger i næste ordinære Samling.

   Det forudsættes, at Amtmanden ikke paa Tingets Vegne antager nogen Stenograf.

* * *

Ad 1 og 2. Man har fra først af været klar over, at der ikke i Aar kunde skaffes noget stenografisk Referat af Tingets mundtlige Forhandlinger, og at det er meget vanskeligt at faa et godt Referat af disse Forhandlinger ad

anden Vej. Vanskelighederne blive især store, naar man kun benytter én Referent. Det viste sig straks, at man ikke kunde faa to Referenter, som Tinget kunde være tjent med.

Der er nu blevet forsøgt med én Referent; men Forsøget er faldet saa utilfredsstillende ud, at man i Erkendelse af, at et Referat kun har Værdi, naar det giver et fuldt ud rigtigt Billede af, hvad der er udtalt under Forhandlingerne, ikke kan tilraade, at Forsøget fortsættes.

Ad 3. Det kunde tænkes, at der i Tiden mellem Samlingerne indtil næste Aar blev Lejlighed til at føre Forhandling med en eller anden Person, som har lært Stenografi eller vil søge Undervisning deri, om at være til Raadighed, hvis Tinget til næste Aar ønsker et stenografisk Referat.

Det vilde formentlig være hensigtsmæssigt i dette Øjemed at indrykke en Bekendtgørelse i et Par Aviser. Udgifterne herved ville selvfølgelig være at afholde af Tinget; men man forudsætter, at det ikke gøres nødvendigt at afholde andre Udgifter i Medfør af Post 3.

Ved *3dje Behandling, samme Dag* (16de August), fik *Afstemningen* følgende Udfald:

Udvalgsflertallets Ændringsforslag Post 1 og 2 vedtoges enstemmig med 12 Stemmer. *Flertallets Forslag saaledes ændret* vedtoges med samme Stemmetal. *Flertallets Ændringsforslag Post 3* vedtoges med samme Stemmetal. Derefter betragtedes Udvalgsmindretallets Forslag som bortfaldne.

Den 25de August fremlagdes følgende, af Udvalget afgivne

Kontinuationsbetænkning:

Til

Lagtinget.

Efter at Tinget den 16de d. M. har besluttet for indeværende Samling kun at udgive en Beretning angaaende Tingets skriftlige Arbejder, mener Udvalget, at det som Følge af, at der fra 1ste til 16de d. M. efter Udvalgets Foranstaltning har været optaget et Referat af de mundtlige Forhandlinger vedrørende forskellige Sager, bliver nødvendigt at overveje, hvad der skal gøres ved dette Referat.

I Anledning heraf tillader Udvalget sig at foreslaa:

1. Der udbetales cand. theol. Jacob Dahl, Vaag, en Godtgørelse af 4 Kr. pr. Dag fra den 1ste til den 16de August 1906, begge Dage indbefattede, tilsammen 64 Kr., for hans Arbejde ved Referatet af Tingets mundtlige Forhandlinger i forneevnte Tidsrum. Beløbet anvises til Udbetaling, naar hele Referatet er renskrevet af Referenten til Fremlæggelse i Tinget, jfr. Post 2.
2. Tinget nedsætter et Udvalg paa 2 Medlemmer, som afgør, hvilke Dele af det af Referenten nedskrevne Referat der skal renskrives.
3. Det renskrevne Referat skal henligge til Eftersyn for Medlemmerne paa et bestemt Sted i Tingets Sal i 3 Dage.

De Indsigelser, der i dette Tidsrum fremkomme mod Referatets

Rigtighed, afgøres af det i Post 2 ommeldte Udvalg og Referenten. Har nogen af de valgte Medlemmer Forfald, eller kan han ikke anses for uvillig, træder en af Tinget valgt Suppleant i hans Sted.

I Tilfælde af, at Referenten faar Forfald, vælger Tinget et af sine Medlemmer til at fungere i hans Sted.

4. Derefter renskrives Referatet og er tilgængeligt for Offentligheden.

Det kan efter nærmere Bestemmelse af Amtmanden udlaanes paa begrænset Tid til vederhæftige Personer.

5. Udgifterne ved Referatet af de mundtlige Forhandlinger afholdes af Amtsrepartitionsfonden.

6. Til Udgifterne ved Udbredelse af Lagtingstidende for 1906 bevilges et Beløb af indtil 25 Kr.

7. Et Antal Eksemplarer af Lagtingstidende for 1905, efter Bestemmelse af det i Post 2 ommeldte Udvalg, foranstaltes hæftede og udbudte til Salg for en Pris af 1 Kr. 50 Øre pr. Eksemplar.

Samme Dag (25de August) sattes de i Kontinuationsbetænkningen fremsatte Forslag under Afstemning og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer.

Den 27de August foretoges Valg af 2 Medlemmer til sammen med Referenten at føre Tilsyn med Referatet. Effersøe foreslog at vælge: Samuelsen og Djurhuus. J. H. Poulsen foreslog: Samuelsen og Hentze. Ved skriftlig Afstemning blev *Samuelsen* valgt med 10 Stemmer og *Djurhuus* med 9 Stemmer.

Den 30te August foretoges Valg af en Suppleant til at føre Tilsyn med Referatet. Ved skriftlig Afstemning valgtes *Michelsen* med 5 Stemmer.

Senere er fremkommen følgende *Skrivelse*:

Thorshavn, den 7de Novbr. 1906.

Til
Udvalget for Lagtingsberetningen.

Paa Foranledning skal vi herved yderligere udtale, at Selskabet vedstaar sit Tilbud om at trykke Lagtingsberetningen for 1906, ogsaa efter at Tinget har vedtaget at lade Beretningen trykke i 400 Eksemplarer.

Ærbødigst

Dimmalætting.
Færø Amtstidendes Bogtrykkeri.
Jens Olsen,
Kasserer.

XL. Subskriptionsindbydelse paa Lagtingstidende for Aaret 1907.

Den 11te September fremlagdes følgende, af Lagtingsmændene Michelsen og Simun av Skarði stillede

Forslag til Beslutning:

Amtmanden anmodes om at omsende Subskriptionsindbydelse paa Lagtingstidende med mundtligt Referat for næste Aar, ledsaget af Udtalelse om Ønskeligheden af dets Udbredelse, men at denne paa Grund af de dermed forbundne Omkostninger ikke kan ske uden at der bliver tegnet mindst 500 Abonnenter. Listerne ville være at tilbagesende til Amtet saa betids, at Sagen kan behandles ved Lagtingets Aabning næste Aar.

Ved den *foreløbige Behandling, den 13de September*, blev Sagen efter Formandens Forslag henvist til *Referatudvalget* (se Sag Nr. XXXIX).

Den 15de September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Effersøe) afgivne

Betænkning.

Lagtingsmændene D. P. Michelsen og S. av Skarði have indbragt et Forslag om Subskriptionsindbydelse paa »Lagtingstidende« for 1907.

Udvalget kan tiltræde Forslaget, men mener, at der i Indbydelsen maa angives, hvad Prisen paa den eventuelle Tidende vil blive. I saa Henseende har Udvalget delt sig i et Flertal, Samuelsen og Effersøe, der foreslaar en Pris af 3 Kr., og et Mindretal, J. H. Poulsen, der foreslaar Prisen sat til 2 Kr.

I. *Forslag fra Flertallet:*

1. Amtmanden anmodes om at udstede en Subskriptionsindbydelse paa en eventuel Lagtingstidende for 1907 af lignende Omfang som i 1905 (indeholdende baade »Sagreferat« og Referat af de mundtlige Forhandlinger), og idet det fremhæves i Indbydelsen, at Tidenden ikke kan ventes udgiven, medmindre der tegner sig mindst 500 Abonnenter. Prisen for Tidenden, frit leveret, fastsættes til 3 Kr.
2. Udgifterne ved Subskriptionsindbydelsen afholdes af økonomisk Fond.

II. *Forslag fra Mindretallet:*

Som Flertallets Forslag, med Undtagelse af, at der i Post 1 sættes 2 Kr. i Stedet for 3 Kr.

Ved *2den Behandling, samme Dag* (15de September) bortfaldt Udvalgsmindretallets Forslag, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor. Udvalgsflertallets Forslag vedtoges derefter enstemmig med 12 Stemmer.

XLI. De af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes Tingets Journal, Kopibog og Regningsjournal som Regnskab for de af Amtmanden ene afgjorte Sager, og *den 6te August* henvistes Sagen af Formanden til *Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager.*

Den 8de September fremlagdes følgende, af Udvalget (Ordfører: Dam) afgivne

Betænkning:

Undertegnede Udvalg, som af Tinget er nedsat til at give Betænkning over de af Amtmanden ene afgjorte Sager, har gennemgaaet Lagtingets Regningsjournal, Kopibøger og Journal særlig for Tidsrummet fra forrige Aars Lagtingssamlings Begyndelse til Begyndelsen af indeværende Aars ordinære Samling og har med Hensyn hertil ikke fundet Anledning til at fremkomme med nogen Bemærkning.

Men med Henvisning til, hvad de Udvalg, der af Tinget i de sidst afvigte Aar have været nedsatte til den samme Opgave som undertegnede Udvalg, have anført om manglende Decisioner paa Antegnelser til forskellige Regnskaber for de under Lagtingets Bestyrelse sorterende offentlige Kasser, da anser Udvalget i Betragtning af, hvad de forrige Udvalg have gjort, det for sin Pligt at henlede Tingets Opmærksomhed paa, at dette Forhold endnu ikke er kommet i Orden. Sidste Aars Udvalg synes at være gaaet ud fra, at naar Tinget antog en Mand, som efter den nye Forretningsorden vil være at vælge efter Forslag fra Sekretærerne til at bistaa disse med Ekspeditionen af Lagtingets Sager, vil denne Sag ventelig komme i Orden. Men da det ikke af Forretningsordenen fremgaar klart, at denne Mand, saaledes som forudsat i forrige Aars Betænkning, blandt andet ogsaa skal tage sig af Fremskaffelsen af de omhandlede manglende Decisioner, henstilles det til Tingets Overvejelse, om man ikke skal anmode Amtmanden om at paase, at alt bliver bragt i Orden til næste ordinære Tingsamling, og skal man i Henhold hertil tillade sig at foreslaa Tinget til Vedtagelse:

Amtmanden anmodes om at paase, at de manglende Decisioner tilstilles de vedkommende Regnskabsførere saa betids, at de kunne vedlægges de Regnskaber, som til næste Aar skulle forelægges Tinget.

Den 15de September kom Sagen til Behandling, og Udvalgets Forslag vedtoges enstemmig med 13 Stemmer.

XLII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Den 31te Juli valgtes til Medlemmer af de staaende Udvalg i Henhold til Forretningsordenens § 8:

1. for de Kirkekasserne vedkommende Sager:
   Dahl, Provsten og J. H. Poulsen;

2. for de Skydskassen vedkommende Sager:
   Djurhuus, J. Poulsen og Hentze;

3. for de Sager, som vedkomme Landkommunerne i Almindelighed:
   Olsen, Skaalum og Nielsen;

4. (Budgetudvalget) for de Sager, som vedkomme:
   a. Amtsrepartitionsfonden,
   b. Amtsfattigkassen,
   c. Den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmanhavn samt Renterne af det Hansenske Legat,
   d. De øvrige under Lagtingets Decision hørende offentlige Kasser,

   Müller, Effersøe, Provsten, Weihe, Michelsen, Patursson og Símun av Skarði;

5. for de forskelligartede Sager, som henvises til Udvalget:
T. J. Petersen, Samuelsen og Winther;

6. for de af Amtmanden ene afgjorte Sager:
Dam, Degn og Símun úr Konoy.

---

1. Vedkommende Kirkekasserne.

a. I Anledning af Lagtingets Vedtagelse forrige Aar vedrørende Sagen om Opførelse af et Begravelseskapel i Thorshavn (se Lagtingstidende 1905, B., Side 191) forelaa der en Henvendelse fra Thorshavns Kommunalbestyrelse om Opførelse af et Lighus ved Byens Kirke. Efter Udvalgets Forslag vedtoges der den 12te September:

»Der stilles til Thorshavns Kommunalbestyrelses Disposition af Thorshavns Kirkes særlige Kasse et Beløb af indtil 500 Kr. til Opførelse af et Lighus ved Thorshavns Kirke efter nærmere Overenskomst med Færø Amt og Provsti med den Betingelse, at Lighusets Vedligeholdelse kommer til at paahvile Thorshavns Kommune.«

b. Fra Beboerne af Kvalvig paa Suderø var der indkommet et af Kommunalforstanderskabet anbefalet Andragende om Tilskud til Anlæg af en ny Kirkegaard, da den gamle Kirkegaard, som ikke mere kunde afgive fornøden Begravelsesplads, ikke egnede sig til Udvidelse. Et passende Grundstykke paa 2332 □ Alen kunde erhverves for 160 Kr. Efter Udvalgets Forslag vedtoges der den 12te September:

»1. Færø Amt og Provsti anmodes om i Sagen at indhente Betænkning fra Kvalbø Sogns Menighedsraad samt Erklæring fra vedkommende Distriktslæge over det til en ny Kirkegaard i Kvalvig udsete Grundstykke.

2. Under Forudsætning af, at Amt og Provsti efter at have modtaget Betænkning i Sagen fra vedkommende Menighedsraad og Erklæring fra vedkommende Distriktslæge godkender det til Kirkegaarden udsete Areal, bevilges der af Suderø Præstegælds Kirkekasse til Anlæg af en Kirkegaard i Kvalvig et Tilskud af indtil 80 Kr. til Formandsløn og Materialier og indtil 160 Kr. til Erhvervelse af et Grundstykke, tilsammen et Beløb af indtil 240 Kr.

3. Under samme Forudsætning paalægges det Kvalbø Sogns Kommunalforstanderskab at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde maa blive ydet til Anlæg af en ny Kirkegaard i Kvalvig.«

c. Fra Beboerne af Kunø var der indkommet et Andragende om, at der af Kirkekassen maatte blive bevilget det nødvendige Beløb til Reparation eller Fornyelse af Kirkeklokken i Kunø Kirke, da Klokken havde faaet en Revne. Efter Udvalgets Forslag vedtoges der den 6te September:

»Til Omstøbning af Kunø Kirkes beskadigede Klokke bevilges det nødvendige Beløb af Norderøernes Præstegælds Kirkekasse, idet Klokkens Transport fra Kunø til Klaksvig og derfra tilbage til Kunø forudsættes udført uden Udgift for Kirkekassen.«

d. Fra Lærer ved Thorshavns Kommuneskole J. Joensen var der indkommet et af Sognepræsten for Sydstrømø Præstegæld paa Menighedsraadets Vegne anbefalet Andragende om, at den Andragøren som Organist ved Thorshavns Kirke tillagte Godtgørelse maatte blive forhøjet fra 100 Kr. til 200 Kr. om Aaret. Efter Udvalgets Forslag vedtoges der den 6te September:

»Den Organisten ved Thorshavns Kirke af denne Kirkes særlige Kasse tillagte Godtgørelse for Orgelspil forhøjes fra 1ste Januar 1907 at regne fra 100 Kr. til 150 Kr. om Aaret.«

2. Vedkommende Skydskassen.

Efter Forslag af vedkommende Udvalg vedtoges den 31te August til Bestridelse af Skydskassens Udgifter for Regnskabsaaret 1906—07 at paaligne 5131 Kr. 81 Øre, der i Henhold til Lovene af 17de Marts 1865 og 14de Januar 1881 fordeles saaledes imellem Kommunerne:

Nr.	Kommunernes Navne.	Folketal.	Særlige Skydsudgifter.		Fælles Skydsudgifter.		Tilsammen.	
			Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Norderøernes Præstegælds Kommune	1861	150	63	502	47	653	10
2	De forenede Sognes Kommune i Østerø Præstegæld	1472	90	24	397	44	487	68
3	Næs og Gøte Sognes Kommune	1097	67	25	296	19	363	44
4	Sjov Sogns Kommune	527	32	31	142	29	174	60
5	Ejde — —	595	36	48	160	65	197	13
6	De forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld	1392	62	98	375	84	438	82
7	Vestmanhavn Sogns Kommune	562	25	42	150	74	177	16
8	De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld	536	24	25	144	72	168	97
9	Nolsø Sogns Kommune	254	11	49	68	58	80	07
10	Vaagø Præstegælds Kommune	1481	23	21	399	87	423	08
11	Sandø — —	1284	73	65	346	68	420	33
12	Kvalbø Sogns Kommune	632	6	98	170	64	177	62
13	Frodebø — —	1127	12	45	304	29	316	74
14	De forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld	1738	19	21	469	26	488	47
15	Thorshavn Kommune	1791	81	03	483	57	564	60
	Tilsammen	16349	717	58	4414	23	5131	81

3. Vedkommende Landkommunerne i Almindelighed.

a. Den 10de August meddeltes der Approbation paa, at Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune til Vejanlæg havde erhvervet et 300 Kvadratfod stort Areal i Nolsø Bygd for en Pris af 30 Kr.

b. Angaaende Forholdet mellem Skatten efter Marketal og efter Formue og Lejlighed for Tidsrummet fra 1ste Oktober 1906 til 30te September 1909 vedtoges den 15de September i Henhold til Kommunallovens § 22:

Det approberes, at Skatten i nedennævnte Kommuner lignes saaledes:

	Efter Marketal	Efter Formue og Lejlighed
Frodebø Sogns Kommune	$^{1}/_{20}$	$^{19}/_{20}$
Kvalbø — —	$^{1}/_{7}$	$^{6}/_{7}$
Sandø Præstegælds Kommune*)	$^{1}/_{7}$	$^{6}/_{7}$
Sjov Sogns Kommune	$^{1}/_{10}$	$^{9}/_{10}$
Norderøernes Præstegælds Kommune . . .	$^{1}/_{15}$	$^{14}/_{15}$
De forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld	$^{1}/_{8}$	$^{7}/_{8}$

Amtmanden anmodes om at indhente Forslag fra de Forstanderskaber, som ikke have indsendt noget i saa Henseende, samt foranstalte dem approberede. Approbation meddeles dog ikke paa højere Skat paa Jordegodset end en Femtedel.

I Henhold til denne Vedtagelse er det af Amtmanden approberet, at Skatten i nedennævnte Kommuner for Tidsrummet fra 1ste Oktober 1906 til 30te September 1909 lignes saaledes:

	Efter Marketal	Efter Formue og Lejlighed
De forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld:		
Sumbø og Vaag Sogne.	$^{1}/_{8}$	$^{7}/_{8}$
Porkere Sogn	$^{1}/_{6}$	$^{5}/_{6}$
Famien —	$^{1}/_{5}$	$^{4}/_{5}$
Vaagø Præstegælds Kommune:		
Midvaag og Bø Sogne	$^{1}/_{6}$	$^{5}/_{6}$
Sandevaag og Myggenæs Sogne . .	$^{1}/_{5}$	$^{4}/_{5}$
Sørvaag Sogn	$^{1}/_{7}$	$^{6}/_{7}$
Vestmanhavn Sogns Kommune.	$^{1}/_{8}$	$^{7}/_{8}$
De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld	$^{1}/_{5}$	$^{4}/_{5}$
Nolsø Sogns Kommune	$^{1}/_{5}$	$^{4}/_{5}$
Næs og Gøte Sognes Kommune	$^{1}/_{7}$	$^{6}/_{7}$
Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune .	$^{1}/_{10}$	$^{9}/_{10}$
Funding Sogns Kommune	$^{1}/_{10}$	$^{9}/_{10}$
Ejde — —	$^{1}/_{7}$	$^{6}/_{7}$

*) Efter at der af vedkommende Forstanderskab var gjort opmærksom paa, at det ved Lagtingets Approbation vedrørende Sandø Præstegælds Kommune maatte være overset, at Forstanderskabet kun havde foreslaaet Forholdet $^{1}/_{7}$ og $^{6}/_{7}$ anvendt med Hensyn til Sand Sogn, medens Forholdet $^{1}/_{6}$ og $^{5}/_{6}$ var foreslaaet med Hensyn til de øvrige Sogne, har Amtmanden udtalt, at det utvivlsomt har været Lagtingets Mening at approbere Forstanderskabets Forslag i dets Helhed, og at der derfor ikke fandtes noget at erindre imod, at Forstanderskabet havde lignet $^{1}/_{6}$ efter Marketal og $^{5}/_{6}$ efter Formue og Lejlighed for Skaalevig, Husevig og Skuø Sognes Vedkommende.

4. Vedkommende Amtsrepartitionsfonden.

a. Sagen om Ligning til Amtsrepartitionsfonden kom til endelig Behandling den 15de September. Udvalget havde foreslaaet:

For Aaret fra Olaidag 1906 til Olaidag 1907 udskrives til Amtsrepartitionsfondens Fornødenheder et samlet Beløb af 15,388 Kr. 11 Øre. Heraf lignes:

paa Jordegodset $4258^{74}/_{100}$ Skattemarker à 1 Kr. 50 Øre 6388 Kr. 11 Øre,
- Kommunerne . . . . . 9000 — » —.

Af det Kommunerne paalignede Beløb fordeles efter Marketal $^1/_3$, efter Folketal, saaledes som det er fastslaaet ved sidste Folketælling, $^2/_3$.

Disse Forslag vedtoges.

Endvidere havde Udvalget fremsat Forslag om Fordelingen af den sidste Tredjedel af det Kommunerne paalignede Beløb, men der fremkom Ændringsforslag dels fra syv Medlemmer, dels fra Samuelsen, og de syv Medlemmers Ændringsforslag blev vedtaget.

Den vedtagne Fordeling af hele det Kommunerne paalignede Beløb vil fremgaa af en udarbejdet »Repartition« *).

b. Efter at være kommet til Kundskab om, at Amtsrepartitionsfonden ikke var i Besiddelse af Midler til at dække de nødvendige løbende Udgifter, foreslog Udvalget: Amtsrepartitionsfonden optager hos økonomisk Fond et midlertidigt Laan paa indtil 4000 Kr. mod 4 pCt. aarlig Rente. Dette Forslag vedtoges den 15de September.

c. Fisker Hans Jul. Hansen af Vestmanhavn havde andraget om en passende Hjælp i Anledning af en ham overgaaet Dom i en Justitssag eller om Eftergivelse af Sagsomkostninger til Beløb 34 Kr. 01 Øre, som han var Amtsrepartitionsfonden skyldig til Rest. Den 7de September vedtoges det at stille Salget af det Andrageren tilhørende Nøst, hvori der var gjort Udlæg for de paagældende Sagsomkostninger, i Bero indtil videre og at lade Udlægsforretningen tinglæse.

d. Fra Andrea Løve af Skopen var indkommet Andragende om Erstatning for Udgifter i Anledning af en Tuberkulosepatients Ophold i hendes Hus (jfr. Lagtingstidende 1905, B. Side 205). Den 7de September vedtoges der at tilstaa Andragerinden en Godtgørelse af 35 Kroner for Desinfektion og for Tilintetgørelse af Sengklæder, der var foretaget efter Paabud af vedkommende Læge, men i øvrigt kunde Tinget ikke imødekomme Andragendet.

e. Fra Landfogden var indkommet Andragende om, at et Beløb af indtil 120 Kr. om Aaret maatte blive stillet til Disposition til Anvendelse til Vagthold i Thorshavns Arrest ved særlig antagne Medhjælpere for Arrestforvareren, for at denne ikke skulde være nødt til at opholde sig Dag og Nat i Arresten, naar der hensad Arrestanter sammesteds. Den 7de September vedtoges: Et Beløb paa indtil 120 Kroner om Aaret stilles til Raadighed for Landfogden til Anvendelse til Vagthold i Arresten i Thorshavn ved særlig antagen Medhjælp for Arrestforvareren, imod at der aflægges Regnskab herover.

f. Husmand Daniel Jensen af Frodebø havde andraget om en Godtgørelse paa 30 Kr. i Anledning af tyfoid Feber i hans Hus. Den 7de September vedtog Tinget en nærmere motiveret Anmodning til Amtmanden om at undersøge Sagen og at udbetale, hvad der maatte tilkomme rette vedkommende.

g. Til Behandling forelaa en Skrivelse fra Sorenskriveren om Fornyelse af den i Aaret 1904 givne særlige Bevilling til Dækning af Sorenskriverens Udlæg til Embedsrejser (jfr. Lagtingsberetning 1904, Side 84). Udvalget

*) Vedhæftet som *Bilag 10.*

fandt, at de Penge, som hidtil vare benyttede til vedkommende Rejser, vare vel anvendte, og at Bevillingen derfor burde fornyes, dog at det aarlige Beløb efter Sorenskriverens Forslag nedsattes fra indtil 300 Kr. til indtil 200 Kr. aarlig. Den 12te September vedtog Tinget: Af Amtsrepartitionsfonden bevilges til Sorenskriveren for et Tidsrum af 2 Aar til Bestridelse af Udgifter ved Foretagelse af Embedsrejser et Beløb af indtil 200 Kr. aarlig, imod at Sorenskriveren for hvert Aar aflægger Regnskab for Anvendelsen af vedkommende Beløb.

5. Vedkommende Amtsfattigkassen.

I Henhold til Fattiglovens § 5 (jfr. § 9) bevilgedes den 15de September følgende Beløb til Kommunerne for Regnskabsaaret 1906—07:

Til Norderøernes Præstegælds Kommune:		
Vaag Sogn	300 Kr.	
Viderø	350 —	
		650 Kr.
- Næs og Gøte Sognes Kommune:		
Næs Sogn		150 Kr.
- Sjov Sogns Kommune		100 —
- Ejde — —		100 —
- de forenede Sogne i Østerø Præstegæld:		
Funding Sogn	50 Kr.	
Andefjord —	50 —	
		100 —
- Vaagø Præstegælds Kommune:		
Midvaag Sogn		100 —
- Kvalbø Sogns Kommune		100 —
- Thorshavns Kommune		800 —
Tilsammen		2100 Kr.

6. Vedkommende den økonomiske Fond.

A. Landingssteder:

a. Fra Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune var der indkommet Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet i Ørdevig. — Den 7de September vedtoges: Der svares Andragerne, at det foreliggende Andragende, alene fordi det ikke er ledsaget af Overslag, ikke vil kunne bevilges, samt at et af behørigt Overslag ledsaget Andragende, som maatte indkomme inden 1ste Juli n. A., vil blive taget under Overvejelse.

b. Fra Sognekommissionen for Myggenæs Sogn var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet ved Aaleberg paa Myggenæs, til Anskaffelse af en Baad og Opførelse af et Nøst samt et Tilflugtshus sammesteds. — Udvalget fandt, at det var værdt at forsøge, om man ikke ved Aaloberg, som ligger paa Østsiden af Myggenæs c. en halv Mil fra Bygden, kan tilvejebringe et Landingssted til Nødbjælp ikke alene for Beboerne

af Myggenæs, men ogsaa for Baadsmandskaber fra Vaagø. Overslaget lød paa 554 Kr., og Sognet vilde ofre en Del paa et saadant Forsøg. — Den 7de September vedtoges: Der bevilges følgende Tilskud: til Baaden 25 Kr., til Huset 75 Kr., til Materialier til Nøstet og Landingsstedet $^3/_4$ af det medgaaende Beløb, højst 123 Kr., til Formandsløn vedr. Landingsstedet indtil 50 Kr., i alt højst 273 Kr. Bevillingen paa 50 Kr. vedr. selve Landingsstedet er betinget af, at Formanden arbejder sammen med mindst 5 Mand. Den bevilgede Sum udbetales, naar vedk. Kommunalforstanderskab fremsender Attest for, at Arbejderne ere udførte forsvarligt, samt behørige Oplysninger angaaende de medgaaede Materialier til Landingsstedet og Nøstet samt vedr. Formandslønnen og den Styrke, som har arbejdet sammen med Formanden.

c. Fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune paa Suderø var indkommet et Andragende om Tilskud til Anlæg af et nyt Landingssted paa Vaags Ejde i Vaag Sogn paa Suderø. Man agtede at følge en af Tinget det foregaaende Aar gjort Henstilling om at anlægge en Traadbane. (Se Lagtingstidende 1905, B. Side 187). Overslaget lød paa 2663 Kr. — Den 7de September vedtoges: Tinget bevilger $^2/_3$ af Udgifterne ved det paatænkte Anlæg af Traadbane til Transport af Baade m. v., dog ikke ud over 1800 Kr. Bevillingen er betinget af, at Forstanderskabet attesterer, at Anlægget er forsvarligt udført overensstemmende med Overslaget, og oplyser ved et behørigt Regnskab, hvilke Udgifter der ere medgaaede.

d. Fra Beboere af Eldevig var indkommet et af vedkommende Forstanderskab paategnet Andragende om Tilskud til Anlæg af en Landingsplads i en Gjov Vest for Eldevig i Funding Sogn. Andragendet indeholdt Anmodning om, at Tinget vilde sende en sagkyndig Mand til at foretage de nødvendige Undersøgelser af Stedet og affatte Overslag over Udgifterne. — Den 7de September vedtoges: 1) Der svares Andragerne, at Lagtinget paa Grund af Omstændighederne vil foranstalte den fornødne Undersøgelse og Overslag affattet. Andragendet vil blive taget under Overvejelse af Tinget næste Aar. 2) Sagen udsættes til næste Aar.

e. Fra Beboere af Kollefjord var indkommet Andragende om et Tilskud paa 800 Kr. til Forbedring af Landingsstedet »Tangen« i Kollefjord. Overslaget lød paa 800 Kr. — Den 7de September vedtoges: Der svares Andragerne: Andragendet med Bilag tilbagesendes, da det er for sent indkommet til Tinget til at kunne behandles i Aar og desuden mangler vedk. Forstanderskabs Erklæring. Naar Andragendet indkommer næste Aar inden 1ste Juli og er ledsaget af vedk. Kommunalforstanderskabs Erklæring, vil det blive taget under Overvejelse.

f. Fra Beboere af Kolter var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om et Tilskud paa 503 Kr. 40 Øre til Istandsættelse af Landingsstedet »Hylnrin« paa Kolter. Overslaget lød paa 503 Kr. 40 Øre. — Den 7de September vedtoges: Der svares Andragerne: Andragendet med Bilag tilbagesendes, da det er for sent indkommet til Tinget til at kunne behandles i Aar. Naar Andragendet indkommer næste Aar inden 1ste Juli, vil det blive taget under Overvejelse.

B. Broer.

g. Fra Beboere af Skælling var indkommet Andragende om Tilskud til Opførelse af en Bro over »Broyá« Nord for Skælling. — Den 7de September vedtoges: Der svares Andragerne: Andragendet kan ikke behandles i Aar, da det er for sent indkommet, og behørigt Overslag mangler. Det tilbagesendes derfor. Naar Andragendet indkommer næste Aar inden 1ste Juli og er ledsaget af Overslag samt af vedk. Forstanderskabs Erklæring, vil det blive taget under Overvejelse. Det

maa fremgaa af Sagen, hvorvidt man i Stedet for en Bro mulig kan være tjent med solide »løgir«.

h. Den 7de September bevilgedes et Beløb paa 20 Kr. til en Bro over »Mylluá« i Kvalvig paa Strømø. Det foregaaende Aar var der givet Tilsagn om Tilskud (se Lagtingstidende 1905, B. Side 188), og nu forelaa der Attest fra vedkommende Forstanderskab og Opgørelse over de medgaaede Udgifter, en Sum af 46 Kr. 88 Øre.

C. Veje.
Intet Andragende.

Forskellige Bevillinger af økonomisk Fond ere behandlede under foregaaende Numre, og andre ville blive optagne under Nr. XLIII.

7. Decision af Regnskaber.

Til Tinget var indkommet efternævnte Regnskaber, forsynede med besvarede Revisionsantegnelser samt Revisors Vedtegnelser:

1. Regnskab for Norderøernes Præstegælds Kirkekasse for Aaret 1905.
2. Regnskab for Østerø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
3. Regnskab for Sydstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
4. Regnskab for Thorshavn Kirkes særlige Kasse for s. A.
5. Regnskab for Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
6. Regnskab for Vaagø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
7. Regnskab for Sandø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
8. Regnskab for Suderø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
9. Regnskab for Vaag (S.) Kirkes særlige Kasse for s. A.
10. Regnskab for Færø Amts Skydskasse for Aaret til 30te September 1905.

11—17. Regnskaber for de til Norderøernes Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.

18—20. Regnskaber for de forenede Sogne i Østerø Præstegæld for s. A.

21. Regnskab for Ejde Sogns Kommune for s. A.
22. Regnskab for Sjov Sogns Kommune for s. A.

23—24. Regnskaber for Næs og Gøte Sognes Kommune for s. A.

25—29. Regnskaber for de forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld for s. A.

30. Regnskab for Vestmanhavn Sogns Kommune for s. A.

31—33. Regnskaber for de forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld for s. A.

34. Regnskab for Nolsø Sogns Kommune for s. A.

35—39. Regnskaber for de til Vaagø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.

40—43. Regnskaber for de til Sandø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.

44. Regnskab for Kvalbø Sogns Kommune for s. A.
45. Regnskab for Frodebø Sogns Kommune for s. A.

46—49. Regnskaber for de forenede Sogne i Suderø Præstegæld for s. A.

50. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret til Olaidag 1905.
51. Regnskab for Færø Amts Fattigkasse for Aaret til 30te September 1905.
52. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for Aaret 1905.
53. Regnskab for Grindegarnet i Vestmanhavn for s. A.
54. Regnskab for Færø Amts Skolefond for s. A.
55. Regnskab for Fonden for forulykkedes efterladte for s. A.
56. Regnskab for Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almuesbørn paa Færøerne for s. A.

57. Regnskab for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkendtlighedslegat for s. A.
58. Regnskab før Færø Amts Bibliotek for Aaret til 31te Marts 1906.
59. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne for Aaret til 30te September 1905.
60. Regnskab for Pensionsfonden for Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne for s. A.
61. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for forulykkedes efterladte paa Færøerne for Aaret 1905, gennemset af Foreningens Revisorer.

Samtlige disse Regnskaber decideredes.

Ved Revision af Regnskabet for Suderø Præstegælds Kirkekasse for Aaret 1905 var det fremdraget, at man havde nægtet at erlægge Tiende af en i Kvalbø stedfunden Fangst af 11 Springere, vurderede til 12¼ Skind.

Skønt det Beløb, som det her drejede sig om, var rent forsvindende, mente Kirkekasseudvalget, at Spørgsmaalet, om der, saaledes som hidtil almindelig antaget, skal erlægges Tiende af alle Slags Hvaler, er af saa stor Betydning, at Lagtinget burde gøre Skridt til at fremtvinge den nægtede Tiendeydelse. Tinget sluttede sig til denne Anskuelse ved den 15de September at vedtage følgende af Udvalget stillede

Forslag til Beslutning.

Amtmanden bemyndiges til paa Suderø Præstegælds Kirkekasses Vegne at afkræve de paagældende den skyldige Tiende af de i Kvalbø den 7de September 1905 fangede 11 Springere, vurderede til 12¼ Skind, og eventuelt anlægge Sag til Beløbets Inddrivelse.

Vedrørende Post 2 paa Regnskabet for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret til Olaidag 1905 havde Lagtingets Revisor bemærket, at nærmere specificerede Regninger burde have været vedlagte for Beløb paa henholdsvis 1500 Kr., 300 Kr. og 300 Kr., som ere udbetalte Læger i Anledning af offentlig Behandling af smitsom Syge. — I den Anledning vedtog Tinget den 15de September et af Budgetudvalget stillet Forslag, saalydende: Lagtinget opfordrer Amtmanden til at fremskaffe og aflevere til Regnskabsføreren specificerede Regninger vedrørende de Beløb, som omhandles i Antegnelserne til Post 2 i Regnskabet for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret fra Olaidag 1904 til Olaidag 1905.

Vedrørende Post 4 paa samme Regnskab havde Lagtingets Revisor bemærket, at Decisionen til f. Aars Regnskab ikke var vedlagt, og at det saaledes ikke havde kunnet ses, hvorvidt samme havde indeholdt noget til Iagttagelse eller Berigtigelse ved nærværende Regnskab, samt at Decisionerne til Regnskaberne for Aarene 1898—99, 1899—1900, 1900—01 og 1901—02 endnu ikke vare fremskaffede. Regnskabsføreren havde hertil svaret, at Decisionerne ikke forelaa hos ham. — I den Anledning vedtoges den 15de September et af Budgetudvalget stillet Forslag, saalydende: Lagtinget opfordrer Amtmanden til at afgive til Regnskabsføreren Afskrifter af Tingets Decisioner til Regnskaberne for Færø Amts Repartitionsfond for Regnskabsaarene 1898—99, 1899—1900, 1900—01, 1901—02 og 1903—04.

I Antegnelsen til Regnskabet for Færø Amts økonomiske Fond for Aaret 1905 havde Lagtingets Revisor bemærket, at Decisionen til forrige Aars Regnskab, ligesom iøvrigt Decisionerne til 4 foregaaende Regnskaber, manglede, hvorved han var bleven ude af Stand til at undersøge, om Decisionerne vare iagttagne, og at han saaledes ikke havde kunnet se, hvorvidt der var gjort Skridt til Indbetaling af nogle Obligationer, hvis Udstedere dels undlod at betale, Renter, dels vare døde. Regnskabsføreren havde ogsaa oplyst, at Decisionerne mang-

lede. — I den Anledning vedtoges den 15de September et af Budgetudvalget stillet Forslag til

Resolution:

Lagtinget opfordrer Amtmanden til snarest muligt at besørge afgivet til Regnskabsføreren Afskrifter af de af Lagtinget vedtagne Decisioner til Færø Amts økonomiske Fonds Regnskaber for Aarene 1901, 1902, 1903, 1904 og 1905 samt, ifald det ikke alt er sket, at opsige og inddrive de til Fonden udstedte Obligationer fra Hans N. Abrahamsen, Sørvaag, Joen Peter Gregoriussen, Kvivig, og Poul Isaksens Enke, Thorshavn.

---

8. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.

a. Til Medlemmer af Valgnævnene for Folke- og Lagtingsvalgene valgtes den 6te September:

Sydstrømø Præstegælds Valgdistrikt.

Lagtingsmand E. Müller, Landbrugskonsulent Effersø og Apoteker Finsen, alle af Thorshavn.

Suppleanter:

Maler D. Isaksen og Købmand B. A. Samuelsen, begge af Thorshavn.

Nordstrømø Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Vestmanhavn og Kvivig Sogne).

Købmand H. Nolsø, Vestmanhavn, Kirkeværge Niclas Jacobsen, Kvivig, og Handelsmand Jacob O. Hansen, Vestmanhavn.

Suppleanter:

Købmand Olaf á Heygum og Odelsbonde Jacob Hansen, begge af Vestmanhavn.

Nordstrømø Præstegælds 2det Valgdistrikt (Saksen, Haldersvig, Kvalvig og Kollefjord Sogne).

Lærer B. Magnussen, Kollefjord, Fisker Mikkel Samuelsen, Haldersvig, og Fisker Z. Zachariasen yngre, Strømnæs.

Suppleanter:

Købmand H. M. Thomsen, Kollefjord, og tiltr. Fæster, Agronom Thomas H. S. Egholm, Kvalvig.

Østerø Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Gøte, Næs og Sjov Sogne).

Købmand H. P. Weihe, Solmunde, Lærer J. Poulsen, Strænder, og Handelsmand Absalon Jacobsen, Sydregøte.

Suppleanter:

Fyrpasser Simon Thorkildshøj, Næs, og Handelsmand M. Poulsen, Tofte.

Østerø Præstegælds 2det Valgdistrikt (Ejde og Funding Sogne med Undtagelse af Fundingsbotn).

Købmand J. Kruse, Ejde, Handelsmand Poul Klein, Gjov, og Handelsmand H. Joensen, Ejde.

Suppleanter:

Handelsbetjent Peter Petersen, Funding, og Smed Ole Ellingsgaard, Ejde.

Østerø Præstegælds 3dje Valgdistrikt (Fuglefjord og Andefjord Sogne med Fundingsbotn i Funding Sogn).

Sysselmand Petersen, Fuglefjord, Handelsmand Jacob Olsen, Andefjord, og Kongsbonde Ole Olsen, Lervig.

Suppleanter:

Handelsfuldmægtig Hans Jacob Petersen og Handelsmand H. M. Høgnesen, begge af Fuglefjord.

Norderøernes Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Vaag, Mygledal, Husum og Kunø Sogne).

Lærer S. M. Joensen, Vaag, Handelsbetjent Ludvig Kjelnæs, Klaksvig, og Kongsbonde Joen Joensen, Gærdum.

Suppleanter:

Handelsbestyrer Olaf Olsen, Mørkenøre, og Fæstebestyrer S. M. Matras, Nordøre.

Norderøernes Præstegælds 2det Valgdistrikt (Fuglø, Svinø og Viderø Sogne).

Smed Joen Hejnesen, Viderejde, Handelsmand J. Christiansen, Norddeble, og Handelsmand A. Matras, Kvannesund.

Suppleanter:

Handelsmand J. M. Matras, Viderejde, og Fisker Jacob Olsen, Fosaa.

Vaagø Præstegælds Valgdistrikt.

Sysselmand Nielsen, Sandevaag, Lærer J. E. Joensen og Odelsbonde D. P. Michelsen, begge af Midvaag.

Suppleanter:

Købmand Hans Nicolai Niclasen og Købmand R. Niclasen, begge af Midvaag.

Sandø Præstegælds Valgdistrikt.

Købmand M. Winther, Købmand R. Petersen og Kontorist Joen Sigurd Joensen, alle af Sand.

Suppleanter:

Lærer Johan Jacobsen, Skopen, og Tømmermand Magnus Olsen, Sand.

Suderø Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Kvalbø, Frodebø og Famien Sogne).

Handelsfuldmægtig J. Kjelnæs, Tveraa, Lærer O. N. Skaalum, Kvalbø, og Bogholder og Student Johan Mortensen, Tveraa.

Suppleanter:

Lærer J. Jakobsen og fhv. Skipper Daniel Jacob Debes Mortensen, begge af Tveraa.

Suderø Præstegælds 2det Valgdistrikt (Vaag, Porkere og Sumbø Sogne).

Købmand J. Dahl, Vaag, Lærer N. Djurhuus, Sumbø, og Odelsmand H. C. Larsen, Porkero.

Suppleanter:

Lærer P. Næs og Skomager T. J. Midjord, begge af Vaag.

b. Til Medlem af Landvæsenskommissionen for Østerø Syssel valgtes den 14de September: Husmand Cornelius Hansen af Ejde.

c. Til Medlem af Skoledirektionen valgtes den 8de September: Handelsbetjent Anton Degn af Thorshavn.

d. Til Medlemmer af Kommissionen for Mellemskolen i Thorshavn valgtes den 8de September: Apoteker O. Finsen og Bagermester P. Kjelnæs, begge af Thorshavn.

e. Til Revisorer for Færø Amts Sparekasse valgtes den 14de September: Lærer Traber og Fuldmægtig A. Samuelsen, begge af Thorshavn.

XLIII. Andre Vedtagelser.

1. Ang. Tilsyn med de af Tinget støttede Foretagender.

Til Behandling forelaa den fra forrige Aar udsatte Sag om Tilsyn med de af Tinget støttede offentlige Arbejder (se Lagtingstidende 1905, B. Side 197). — Efter at Sagen havde været henvist til Budgetudvalget, vedtoges den 7de September:

1. Lagtinget nedsætter et Udvalg paa 2 Medlemmer og anmoder Amtmanden om i Forening med Udvalget at tage Bestemmelse med Hensyn til, hvorvidt der angaaende de Andragender om Bevilling fra Tinget til Landingssteder, Broer og Veje m. v., som indkomme, skønnes at være Anledning til at foranstalte en sagkyndig Undersøgelse.
2. Skønnes en Undersøgelse at være fornøden, gives der Andrageren Underretning herom og om, at den eventuelle Undersøgelse maa ske for hans Regning ved Lagtingets sagkyndige Tillidsmand, saaledes at Tinget bestemmer dennes Betaling og udreder denne mod senere Godtgørelse fra Andrageren.
3. Amtmanden anmodes om at bekendtgøre:
   a. *At* Andragender om Bevillinger af de til Lagtingets Raadighed staaende Midler bør indkomme til Tingets Formand inden Udgangen af Juni Maaned, samt *at* vedkommende Andragere og Forslagsstillere maa være forberedte paa, at Sager, der indkomme efter det angivne Tidspunkt, ikke tages under Behandling, men udsættes til den følgende Lagtingssamling.
   b. *At* det i visse Tilfælde vil blive stillet som en Betingelse for Bevillinget til Landingssteder, Broer og Veje, at det paatænkte Anlæg undersøges for Andragerens Regning af en af Lagtinget antagen Mand, hvis Betaling bestemmes af Tinget og udbetales af dette mod senere Godtgørelse fra Andrageren. Dog kan det som Regel ventes, at Tinget vil afholde en væsentlig Del af Udgifterne ved Undersøgelsen.
   c. *At* det under Hensyn til, at en saadan Undersøgelse kan blive nødvendig, inden Andragendet behandles af Tinget, og at det mulig kan tage længere Tid at iværksætte den, anbefales at indsende Andragender saa tidligt som muligt og helst en rum Tid inden 1ste Juli.
4. Tinget antager Søren Sørensen af Kunø til at fungere som sagkyndig Tillidsmand for Tinget vedrørende Landingssteder, Broer og Veje overensstemmende med Post 1 og 2.

2. Ang. Færø Amts Hospitals Omdannelse til et Amtssygehus, m. m.

Til Behandling forelaa Skrivelse fra Inspektionen for Færø Amts Hospital om Hospitalets Omdannelse til et Amtssygehus, m. m. — Sagen henvistes til Budgetudvalget, og den 12te September vedtoges:

Der svares Hospitalsinspektionen følgende:

a. Lagtinget finder det ikke rigtigt under Amtskommunens nuværende pekuniære Forhold at gaa ind paa en Ordning, hvorved Færø Amts Hospital omdannes til et Amtssygehus eller paa i Aar at yde nogen Bevilling,

hvorved de uheldige Forhold ved Hospitalets Cellebygning for Sindssyge ændres.

b. Man henstiller til Inspektionen at fremsætte Forslag for Tinget om, hvorledes de nævnte Forhold ved Cellebygningen kunne ændres paa en hensigtsmæssig Maade og med passende Hensyn til, at der kun anvendes de nødvendigste Udgifter.

c. Man henstiller til Inspektionen, om der ikke kunde være Anledning til, hvis den nuværende Hospitalet tilhørende Grund ikke kan anses for hensigtsmæssig til Opførelse af et nyt Hospital, at sikre sig en anden Grund hertil paa et passende Sted.

---

3. Ang. Tilskud til en Kørevej.

Fra Beboere af Kvalvig paa Strømø var der — under Henvisning til et forrige Aar indsendt Andragende (se Lagtingstidende 1905, B. Side 188 n.) — indkommet Ansøgning om Tilskud til Anlæggelsen af en Kørevej fra Landingsstedet i Kvalvig op til Husene. — Ansøgningen var for sent indkommen, og ved en den 25de August foretagen Afstemning om, hvorvidt Sagen skulde komme under Forhandling i Tingets Samling, blev Samtykke dertil ikke givet, idet ingen stemte for, og ingen imod.

---

4. Ang. Approbation af en Fiskerivedtægt.

Af Sysselmanden for Vaagø Syssel var indsendt følgende, af vedkommende Forstanderskab affattede og af paagældende kommunale Vælgere vedtagne

Forslag
til
Fiskerivedtægt for Midvaag-Sandevaag Bugten.

Det skal være forbudt at drive Fiskeri med Langline paa Midvaag-Sandevaag indenfor en Linie fra Præsttangen, efter Mulen, til Handestestak.

Sagen henvistes til Udvalget for forskelligartede Sager, og den 13de September vedtoges det enstemmig med 17 Stemmer (et Medlem svarede: stemmer ikke, og fire vare fraværende) at indstille Vedtægten til Ministeriets Stadfæstelse.

Under 1ste November 1906 har Justitsministeriet stadfæstet Vedtægten som gældende fra 1ste Januar 1907.

---

5. Ang. Færingers Uddannelse som Hvalskytter.

Fra Fiskeskipper Marius Jensen af Thorshavn, der i flere Aar har været engageret som Fører af Hvalfangerbaade, der driver Fangst ved Færøerne, var der sket Henvendelse til Lagtinget om, at der ved sammes Medvirkning maatte opnaas Adgang for Færinger til at uddannes som Skytter ombord i Hvalfanger-

dampene. — Sagen henvistes til Udvalget for forskelligartede Sager, og den 6te September vedtoges det at svare Andrageren: Lagtinget finder efter det foreliggende ikke Anledning til at træffe nogen Bestemmelse, hvorved der gives Færinger lettere Adgang, end nu er Tilfældet, til at uddannes som Skytter paa Hvalfangerdampere, men at en saadan Uddannelse maa ske efter privat Overenskomst med Bestyrerne for Hvalfangerselskaberne.

---

6. Ang. Hvalfanger Grøns Benyttelse af Forstranden ved Gjánoyri.

Fra forskellige Ejere af Odelsjord i Kvalvig og Strømnæs var der indkommet Andragende om Lagtingets Medvirkning til en Ordning af Forholdene ved Hvalfanger Grøns Station paa Gjánoyri, for saa vidt angaar Benyttelsen af Forstranden. — Sagen henvistes til Udvalget for forskelligartede Sager, og den 1ste September vedtoges det at svare Andragerne: Lagtinget skønner, at det foreliggende Spørgsmaal om Hvalfanger Grøns Benyttelse af Forstranden ved Gjánoyri henhører under Domstolenes Afgørelse, og der kan derfor ikke fra Tingets Side foretages videre i Sagen.

---

7. Ang. Rejsestipendium til Sorenskriver Helms.

Fra Sorenskriver Helms af Thorshavn var indkommet en Skrivelse, indeholdende en Henstilling til Tinget om enten at bevilge en Sum til en Studierejse til Norge, som Sorenskriveren ønsker at foretage for der at undersøge, hvorledes Udskiftningen af Jord er gaaet for sig og endnu gaar for sig, eller at anbefale, at der af Statskassens Midler bevilges et Beløb i dette Øjemed. — Sagen henvistes til Budgetudvalget, der i en afgiven Betænkning udtalte:

Sorenskriver Helms har i den Tid — c. 3 Aar —, han har beklædt Sorenskriverembedet, interesseret sig for at søge at bringe Orden i Ejendomsforholdene med Hensyn til den færøske Odelsjord og har anvendt en Del Arbejde herpaa.

Udvalget mener, at det er af stor Vigtighed at faa undersøgt, hvorvidt en Udskiftning af Jordegodset her paa Øerne bør foretages, og i bekræftende Fald hvorledes, og at det maa antages at være af Betydning, at en dertil skikket Mand undersøger de Udskiftningen vedrørende Forhold i Norge. Man maa anbefale, at det offentlige støtter det af Sorenskriver Helms paatænkte Foretagende. Sorenskriveren udtaler, at han paaregner, at Rejsen tilligemed det fornødne Ophold i Norge vil medføre en Udgift af 500 à 600 Kr.

Udvalget anser det for billigt, at Udgifterne afholdes med Halvdelen af Tingets Midler og med Halvdelen af Statskassen.

Sorenskriveren bemærker, at det er en Selvfølge, at Resultatet af hans Arbejder vil blive forelagt henholdsvis Lagtinget eller Ministeriet.

— Den 7de September vedtoges det efter Udvalgets Forslag at svare Sorenskriver Helms:

Lagtinget modtager med Tak det af Sorenskriver Helms gjorte Tilbud om at foretage en Rejse til Norge for at undersøge, hvorledes Udskiftningen af Jord er gaaet for sig der og for Tiden foregaar.

Som Tilskud til Dækning af Udgifterne ved en saadan Rejse bevilger Tinget et Beløb paa 300 Kr. paa Betingelse af, at der af Statskassen eller en anden offentlig Institution bevilges et lignende Beløb i samme Øjemed.

Tinget anbefaler, at der af Statskassen eller en anden offentlig Institution ydes et Tilskud paa 300 Kr. i samme Øjemed.

---

8. Ang. Rejsestipendium til pensioneret Førstelærer H. C. Petersen.

Ved Skrivelse af 2den Februar 1906 anmodede Justitsministeriet Færø Amt om at forelægge for Lagtinget et med Landbrugskonsulentens Erklæring paategnet Andragende fra pensioneret Førstelærer Petersen af Thorshavn, saalydende:

Til
Indenrigsministeriet.

Fjerkræsagens store nationaløkonomiske Betydning er forlængst anerkendt i Danmark og har fundet talrige Foregangsmænd rundt om i Landet. Saavel fra Statens Side som ad privat Vej ydes der Fjerkræavlen Støtte og Opmuntring, saa at den i Forhold til den deri anbragte Kapital, som dens Drift udkræver, for mange Smaafolk er bleven en af de mest lønnende Grene af deres Jordbrug. Anderledes paa Færøerne. Der staar Fjerkræavlen i det hele taget paa samme Standpunkt som for Aarhundreder siden; der gøres lidet fra privates og intet fra det offentliges Side til Sagens Fremme. De naturlige Betingelser for en rationel Fjerkræavl er jo heller ikke saa gode der som i sydlige Egne, men der kunde utvivlsomt dog udrettes mere end nu er Tilfældet, naar Sagen blev taget op med fornøden Indsigt og Interesse, og i den Anledning er det jeg allerærbødigst anmoder det høje Ministerium om Statsunderstøttelse — 300 Kr. — til under et flere Maaneders Ophold hos dygtige Foregangsmænd at erhverve mig den praktiske Indsigt i Sagen, uden hvilken Arbejde for dens Fremme nødvendigvis maa blive mere eller mindre forfejlet.

Thorshavn, den 19de Januar 1906.

Allerærbødigst

H. C. Petersen,
pens. Førstelærer.

* * *

Jeg anser Andrageren for at være i Besiddelse af den fornødne Ihærdighed til at føre denne Sag et godt Stød fremad. Han har en fremragende praktisk Sans og har de fornødne Midler til at anlægge en ret stor Bedrift, hvoraf værdifulde Erfaringer kunne indhøstes. Han vil være i Stand til at føre et anskueligt Regnskab over Bedriften, hvorhos han fuldstændig har Tiden til sin Raadighed.

Der har i de sidste Aar vist sig en Del Interesse for Fjerkræavlen her paa Øerne; men denne Interesse har væsentlig givet sig Udslag ved Indførsel af nye Hønseracer. Hvad der hidtil er udrettet, kan dog kun betegnes som planløse Forsøg. Her trænges navnlig til et Slags Skole, hvor Folk bl. a. kan faa Lejlighed til at sætte sig ind i Fjerkræets Opdræt samt Brugsdyrenes Røgt og Pleje med særligt Hensyn til Bedriftens økonomiske Side.

Af indførte Rugeæg lykkes kun en ringe Del, og med levende Fjerkræ indbringes der af og til smitsomme Sygdomme; derfor vilde det være af stor Betydning at kunne faa opdrættet Stammer af paalidelige Avlsdyr her paa Stedet. Andrageren synes at være særdeles vel skikket til at sætte dette i Værk, og jeg

skal derfor paa det bedste anbefale, at der ydes ham den begærede Rejseunderstøttelse under den Forudsætning, at han i sin Tid aflægger en offentlig Redegørelse for de ved Rejsen indhentede Erfaringer og i det hele paa bedste Maade gør Almenheden delagtig i de nyttige Lærdomme, som kunne høstes af hans Bedrift.

Thorshavn, den 19de Januar 1906.

R. C. Efferse,
Landbrugskonsulent.

Efter at Sagen var forelagt Tinget, blev den henvist til Udvalget for forskelligartede Sager, der afgav en saalydende Betænkning:

Ved Skrivelse af 2den Februar d. A. har Justitsministeriet anmodet Amtet om at forelægge for Lagtinget et Andragende til Indenrigsministeriet fra pensioneret Førstelærer H. C. Petersen af Thorshavn, hvori han anholder om, at der af Statskassen maa blive ydet ham en Understøttelse paa 300 Kr. til under et flere Maaneders Ophold i Danmark hos dygtige Foregangsmænd at erhverve sig praktisk Indsigt i Fjerkræavl.

Undertegnede Udvalg, som har faaet Andragendet overgivet til Betænkning, skal i den Anledning udtale:

Man er enig med Andrageren i, at Interessen for Fjerkræsagen her paa Øerne nok kan trænge til at øges. Man mener ogsaa, at et maalbevidst Arbejde for denne vigtige Erhvervsgrens gode Udvikling i høj Grad savnes, ligesom Sagens store nationaløkonomiske Betydning ikke kan siges at være almindelig anerkendt ude i Befolkningen, selv om man i den senere Tid ogsaa paa dette Omraade har kunnet spore Fremgang. Udvalget er ikke i Tvivl om, at en mere rationel Fjerkræavl ogsaa paa Færøerne vil kunne faa sin store Betydning, og man finder det formaalstjenligt og ønskeligt, at en kvalificeret Person faar Lejlighed til hos dygtige Foregangsmænd i Danmark at erhverve sig den i saa Henseende nødvendige praktiske Indsigt.

Med Hensyn til Andrageren skal man anføre, at han, saa vidt Udvalget bekendt, ikke tidligere har beskæftiget sig ret meget med Arbejde for Fjerkræavlen, og Udvalget kan saaledes ikke udtale sig nærmere om hans Kvalifikationer i saa Henseende. Han maa imidlertid antages at være i Besiddelse af de nødvendige Midler til for egen Regning at anlægge et ret stort Hønseri, og han er velskikket til at føre et anskueligt Regnskab over Bedriften. Man finder det dog forstaaeligt, at han, som allerede nu er en ældre Mand, ikke personlig ønsker at bære alle Udgifterne ved en Rejse i den omhandlede Anledning.

Det vilde formentlig have stor Betydning for god Udvikling af den her omhandlede Næringsgren, om Sagen optoges af en ung Mand, der ventelig kunde fortsætte gennem en længere Aarrække og ved sit gode Eksempel bibringe Befolkningen i Almindelighed den Opfattelse, at Fjerkræavl, ogsaa drevet i større Stil, kan være lønsom.

Udvalget finder det nødvendigt, at den Mand, som med offentlig Støtte foretager en Rejse til Danmark som den her omhandlede, forpligtes til efter Justitsministeriets nærmere Bestemmelse at gøre Rede for de ved Rejsen indvundne Erfaringer. Endvidere vilde man finde det ønskeligt, at han desuden, naar Lejlighed gives og Begæring derom fremsættes, kunde rejse ud til de forskellige Egne af Øerne for med Raad og Daad at bistaa Folk i Bestræbelserne til Fjerkræsagens Fremme.

Med disse Bemærkninger tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse følgende Udtalelse:

Lagtinget erkender, at en rationel Fjerkræavl vil kunne faa sin store Betydning for Færøerne, naar Sagen optages med fornøden Interesse og Indsigt, og man finder det formaalstjenligt, at en kvalificeret Person med Støtte fra det Offentlige faar Lejlighed til hos dygtige Foregangsmænd i Danmark at erhverve

sig den nødvendige praktiske Indsigt paa Betingelse af, at han paa en Maade, som Justitsministeriet nærmere bestemmer, delagtiggør Færinger i de ved Rejsen indvundne Erfaringer.

Paa Grund af Andragerens fremrykkede Alder nærer man nogen Betænkelighed ved at anbefale hans Ansøgning, idet man ikke tør forvente, at han vil være i Stand til at gribe Sagen an med fornøden Energi og føre den frem med den nødvendige Udholdenhed, selv om han ellers kan anses for velskikket dertil.

Den 3dje September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 14 Stemmer (stemmer ikke: Patursson, Simun av Skarði, Simun úr Konoy, Formanden; fraværende: Olsen, J. H. Poulsen, Winther, Weihe). Den 12te September oplæstes og vedtoges en Indstilling til Ministeriet i Overensstemmelse med Tingets Vedtagelse.

---

9. Ang. Erstatning for Tab ved Sygdom i en Kvægbesætning.

Fra Odelsbonde D. J. Mortensen og Kongsbonde D. J. Mortensen af Ørdevig var indkommet Andragende om Erstatning for Tab foraarsaget ved Tuberkulose blandt Kvægbesætningen paa deres Gaard i Ørdevig. — Sagen henvistes til Budgetudvalget, og den 7de September vedtoges:

1. Lagtinget finder ikke Anledning til af de til Tingets Raadighed staaende Midler at bevilge Andragerne nogen Erstatning for Tab, som de maatte have haft ved Tuberkulose iblandt deres Kvæg.
2. Lagtinget henstiller til Justitsministeriet, om der maatte være Anledning til at yde Andragerne nogen Erstatning af Statskassen eller til at foretage noget for at hindre Udbredelse af Smitte fra Andragernes Kvæg.
3. Der gives Andragerne Underretning om foranførte Vedtagelse.

---

10. Ang. Tilskud i Anledning af Foranstaltninger til Bekæmpelse af Øjensyge blandt Faar.

Fra Beboere af Famien Sogn var indkommet et af vedkommende Kommunalforstanderskab anbefalet Andragende om Tilskud i Anledning af, at Andragerne, for at hindre en Fremtrængen fra Vaag mod Nord af den blandt Faarene i Vaag herskende Øjensyge, havde anbragt et Hegn af Jernnæt og Jerntraad paa Pæle i Markeskellet mellem Bygderne Vaag og Famien, alt med en Bekostning af 306 Kr. — Sagen henvistes til Budgetudvalget, og den 7de September vedtoges det at bevilge Andragerne 50 Kr.

---

11. Ang. Præmie for Udryddelse af Ravne.

Fra Joen Pauli Ellendersen af Kvalbø var indkommet et af vedk. Forstanderskab anbefalet Andragende om en Præmie i Anledning af hans Virksom-

hed ved Udryddelse af Ravne i Faarebrugets Interesse. — Sagen blev henvist til Budgetudvalget, og den 7de September vedtoges: Lagtinget finder ikke tilstrækkelig Anledning til at give Andrageren en Præmie for hans Virksomhed ved Udryddelsen af Ravne.

---

12. Ang. Husholdningskursus i Kirkebø.

Til Behandling forelaa den fra forrige Aar udsatte Sag ang. Husholdningskursus i Kirkebø (se Lagtingstidende 1905, B. Side 201). — Ved den foreløbige Behandling den 9de August foreslog Dam Sagen udsat indtil videre, men da der ikke opnaaedes tilstrækkeligt Stemmetal for Forslaget, overgik Sagen til Behandling i et senere Møde. Den 3dje September sattes Sagen under Afstemning, men bortfaldt, da ingen stemte for og ingen imod.

---

13. Ang. Forsøg med Kunstgødning.

Fra Agronom M. Winther-Lützen af Sand var indkommet Andragende om en Bevilling paa 200 Kr. til fortsat Forsøg med Kunstgødning. — Sagen blev henvist til Budgetudvalget, og den 7de September vedtoges: Der svares Andrageren: Tinget ønsker at lære den i Tingets Vedtagelse i Fjor*) og i vedk. Andragender omhandlede Beretning angaaende de i Aar stedfundne Forsøg med Kunstgødning at kende, inden der tages Bestemmelse om, hvorvidt der skal ydes en ny Bevilling til Fortsættelse af Forsøgene. Hvis Andrageren inden Udgangen af Juni Maaned n. A. indkommer med Andragende om Tilskud til Fortsættelse af hans Forsøg med Kunstgødning, vil Andragendet blive taget under Overvejelse.

---

14. Ang. Tilskud til Anskaffelse af Landbrugsredskaber.

Fra Kongsbonde T. Egholm af Kvalvig paa Strømø var indkommet Andragende om Understøttelse til Anskaffelse af Landbrugsredskaber. — Andragendet var for sent indkommet, og ved en den 25de August foretagen Afstemning om, hvorvidt Sagen skulde komme under Forhandling i Tingets Samling, blev Samtykke dertil ikke givet, idet ingen stemte for og ingen imod.

15. Ang. Godtgørelse af Udgifter ved en Landvæsenskommissionssag.

Fra Jacob Jacobsen af Nolsø var indkommet Andragende om, at en Del af Udgifterne ved en Landvæsenskommissionssag paa Nolsø maatte blive godtgjort vedkommende. — Sagen blev henvist til Budgetudvalget, og den 7de Sep-

*) Se Lagtingstidende 1905, B. Side 202.

tember vedtoges: Der svares Andrageren: Andrageren henvises til at søge Sagen nærmere oplyst ved Henvendelse til Amtet, idet Tinget, som Sagen foreligger, ikke finder Anledning til at foretage videre.

---

16. Ang. Understøttelse til en Studierejse

Fra Smed Thomas Askam af Thorshavn var kommet Andragende om en Understøttelse eller en Anbefaling til at erholde et Stipendium af Statskassen for at sætte sig ind i Fabrikationen af Motorer, disses Indsætning i Fartøjer og Pasning. — Sagen blev henvist til Budgetudvalget, og den 7de September vedtoges: Der svares Andrageren: Lagtinget anbefaler Andrageren til at erholde et Stipendium fra Indenrigsministeriet, for at han kan sætte sig ind i Fabrikationen af Motorer, disses Indsætning i Fartøjer, Pasning og Istandsættelse. Petroleumsmotorer ere i den senere Tid komme stærkt i Brug paa Færøerne i mindre Transportfartøjer og Fiskerfartøjer, og Brugen ventes at ville stige. Det er derfor af stor Vigtighed at have til Raadighed det fornødne Antal Haandværkere til Motorers Indsætning og Istandsættelse. Dette kan ikke siges at være Tilfældet for Tiden. Andrageren skønnes at være vel skikket til at erholde Uddannelse i fornævnte Retninger.

---

17. Ang. Tilskud til Anskaffelse af Værktøjsmaskiner.

Fra Johannes L. Didriksen af Vestmanhavn var indkommet Andragende om Tilskud til Anskaffelse af forskellige Værktøjsmaskiner. — Sagen blev henvist til Budgetudvalget, og den 7de September vedtoges: Der svares Andrageren, at Lagtinget ikke finder Anledning til at yde noget Tilskud.

---

18. Ang. Driftslaan til P. H. Arge.

Fra Knivsmed P. H. Arge af Thorshavn var indkommet Andragende om et Laan paa 400 Kr. til Anskaffelse af en Lokkemaskine og Stempler til Knivfabrikation i Stedet for det ham forrige Aar tilsagte Laan paa 1000 Kr. til en Motor og en Lokkemaskine (se Lagtingstidende 1905, B. Side 201). — Sagen blev henvist til Budgetudvalget, og den 7de September vedtoges: Der bevilges Knivsmed P. H. Arge et Laan paa 400 Kr. af økonomisk Fonds Midler til Betaling af Redskaber til Knivfabrikation, nemlig en Lokkemaskine (Trykmaskine) og 10 Stempler mod Sikkerhed i Redskaberne. Laanet er afdrags- og rentefrit i et Aar, men skal derefter forrentes med 4 pCt. aarlig og afdrages i 3 paa hinanden følgende Aar med 100 Kr. det første Aar og 150 Kr. hvert af de to næste Aar.

---

19. Ang. Forsøg med Cementhulsten.

Fra Vandmester J. A. Arge af Thorshavn var indkommet Andragende om, at Tinget vilde foranledige opført offentlige Bygninger af Cementhulsten som en Begyndelse til en national Industri eller støtte Andrageren ved Opførelse af en privat Beboelsesbygning af dette Materiale enten ved Tilskud, Laan eller Anbefaling. — Sagen henvistes til Budgetudvalget, og den 7de September vedtoges: Der svares Andrageren: Andragendet er for sent indkommet til, at Tinget kan tage Spørgsmaalet om et Tilskud under Overvejelse i Aar, jfr. Lagtingstidende 1905, B. Side 203. Hvis der fra Andrageren inden 1ste Juli n. A. indkommer Andragende om Tilskud, ledsaget af Erklæring fra Kommunalbestyrelsen, vil dette blive taget under Overvejelse.

---

20. Ang. Tilskud til Good-Templar Logen »Tveraa Fremtid«.

Fra »Tveraa Fremtid«, Loge Nr. 533 af Nordisk Good-Templar Orden, var indkommet Andragende om Tilskud til Forrentning og Afbetaling af en Gæld paa 2700 Kr., som Logen havde paadraget sig i Anledning af Opførelse af et Forsamlingshus i Tveraa. — Sagen blev henvist til Budgetudvalget, og den 7de September vedtoges: Andragendet tilbagesendes Andragerne, da det er for sent indkommet til at kunne behandles af Tinget i Aar, og vedk. Kommunalforstanderskabs Erklæring desuden mangler. Naar Andragendet indkommer næste Aar inden 1ste Juli, ledsaget af Kommunalforstanderskabets Erklæring, vil det blive taget under Overvejelse.

---

21. Ang. Alkohollære i Folkeskolen.

Fra Good-Templar Logerne i Thorshavn og Tveraa, fra Lokalforeningen for Vaagø Præstegæld af »Det blaa Kors« og fra Thorshavns Afholdsforening var der indkommet Andragender om, at Lagtinget vilde drage Omsorg for Indførelse af Alkohollære i Folkeskolen. — Andragenderne henvistes til Skoleudvalget (se foran under Sag Nr. XXXVII).

---

22. Ang. Aftenskoler.

Færøe Amts Skoledirektion havde ved en Skrivelse anmodet Lagtinget om at forhøje den forrige Aar givne Bevilling paa 200 Kr. til Fremme af Aftenskoleundervisningen paa Færøerne (se Lagtingstidende 1905, B. Side 198). — Sagen henvistes til Budgetudvalget, og den 13de September vedtoges: Der bevilges af økonomisk Fond 200 Kr. aarlig, der stilles til Skoledirektionens Raadighed for sammen med Statskassens Tilskud at anvendes til Fremme af Aftenskoleundervisningen. Bevillingen gælder indtil videre.

---

23. Ang. Tillægsbevilling til Feriekursus.

Fra Færø Amts Skoledirektion var indkommet en Skrivelse med Henstilling om en Tillægsbevilling paa 130 Kr. 15 Øre til det i Aaret 1906 afholdte Feriekursus (se Lagtingstidende 1905, Sag Nr. XXII). — Sagen henvistes til Budgetudvalget, og den 11te September vedtoges: Af økonomisk Fond bevilges et Beløb paa 130 Kr. 15 Øre, som i August 1906 er anvendt til Feriekursus i Thorshavn for Lærere og Lærerinder ud over den Sum paa i alt 1200 Kr., som tidligere er bevilget hertil af Statskassen og økonomisk Fond.

---

24. Ang. Udgivelse af en færøsk Regnebog.

Fra Lærer ved Mellemskolen i Thorshavn Magister M. F. Michelsen og Lærer ved Fagralið Højskole R. Rasmussen var indkommet Andragende om Tilskud til Udgivelse af en færøsk Regnebog, som Andragerne arbejdede paa, og som antagelig kunde foreligge færdig til Trykning i Løbet af det kommende Skoleaar. — Sagen henvistes til Skoleudvalget (se Sag Nr. XXXVII), og den 3dje September vedtoges: Det fra Lærer ved Mellemskolen i Thorshavn Magister Michelsen, og Lærer ved Fagralið Højskole R. Rasmussen indkomne Andragende om Tilskud til Udgivelse af en Regnebog anbefales til Kommissionen for Udgivelse af Skolebøger*).

---

25. Ang. Lønforhøjelse for Tredjelæreren ved Mellemskolen i Thorshavn.

Tredjelæreren ved Mellemskolen i Thorshavn Oluf Skaalum havde til Tinget indsendt et Andragende om Lønforhøjelse, hvori anførtes, at den Tredjelæreren tillagte Løn er for lav saavel i sig selv som ogsaa i Forhold til den de andre ved Skolen ansatte Lærere tillagte Lønning. — Sagen henvistes til Skoleudvalget, og den 3dje September vedtoges: Skoledirektionen anmodes om at tage det fra Tredjelæreren ved Mellemskolen i Thorshavn, Oluf Skaalum, indkomne Andragende under velvillig Overvejelse.

---

26. Ang. Understøttelse til en Lærerenke.

Fra Lærerenke Anna F. Hansen var indkommet Andragende om en passende aarlig Understøttelse af Pensionsfonden for Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne, naar den Andragerinden hidtil af nævnte Pensionsfond ydede Understøttelse ved Udgangen af Juli Kvartal 1906 bortfaldt som Følge af, at hendes yngste Søn naaede 14 Aars Alderen. — Sagen henvistes til Kirkekasseudvalget, og den 30te August vedtoges:

»Under Forventning af det fornødne Samtykke af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bevilger Lagtinget i Henhold til Lov Nr. 82 af 29de Marts 1893 § 11 til Anna F. Hansen, Enke efter Folkeskolelærer Hans David Hansen af Fuglefjord — saa længe hun forbliver ugift — en Understøttelse af

*) Se Lagtingstidende 1905, B. Side 197.

100 Kr. aarlig fra 1ste Oktober d. A. at regne, hvilken Understøttelse vil være at udbetale af Pensionsfonden med 20 Kr. til førstkommende 11te December og siden med 50 Kr. i hver af de halvaarlige Terminer.«

---

27. Ang. et Svømmebassin i Klaksvig.

Fra Bestyrelsen for Svømmebassinet i Klaksvig var indkommet en Skrivelse, hvormed fremsendtes Attest for, at Bassinet er fuldført paa forsvarlig Maade, og Regnskab over de medgaaede Udgifter, i alt 1012 Kr. 65 Øre. — Sagen henvistes til Budgetudvalget, og den 7de September vedtoges: Det i Fjor bevilgede Tilskud paa 300 Kr. af økonomisk Fond til Anlæg af et Svømmebassin ved Klaksvig*) anvises til Udbetaling mod Kvittering af Svømmebassinets Bestyrelse.

---

28. Ang. Besværing over Afholdelse af et Valg.

Fra fem Vælgere paa Kunø var indkommet Besværing over, at der ved et i Juli Maaned 1906 i Norderøernes Præstegælds Kommune afholdt Valg af et Medlem til Forstanderskabet var indtraadt den Uregelmæssighed, at Valgets Afholdelse ikke var bekendtgjort paa Kunø. — Sagen blev henvist til det kommunale Udvalg, som suppleredes med J. Poulsen, og den 15de September vedtoges: Der svares Klagerne: Da det omhandlede Spørgsmaal ikke hører til dem, der ved Kommunallovens § 9 ere henlagte under Lagtingets Afgørelse, finder Tinget ikke Anledning til at foretage videre i Sagen.

---

29. Ang. det Hansenske Legats Renter.

Der var indkommet 4 Andragender, som henvistes til Budgetudvalget:

a. Fra Ejere og Besiddere af Haugeparten »Frammi i dali« i Kvalvig paa Strømø om Tilskud til Opførelse af et Faarehus.

Vedtagelse den 7de September: Der svares Andragerne: Lagtinget plejer ikke at bevilge Tilskud til Opførelse af Søjdehuse og finder ikke Anledning til i det foreliggende Tilfælde at gøre nogen Undtagelse fra den hidtil fulgte Regel.

b. Fra Baadebygger Johan Danielsen af Nolsø om en Præmie i Anledning af hans Virksomhed som Baadebygger, idet han har bygget 617 Baade af den færøske Type og har uddannet 8 Lærlinge.

Vedtagelse den 7de September: Der bevilges Baadebygger Johan Danielsen af Nolsø en Præmie paa 50 Kr. for hans mangeaarige og udmærkede Virksomhed som Baadebygger.

c. Fra Husmændene Daniel Peter Næs og Jens Ludvig af Kvalbø om Tilskud til Anskaffelse af Vogn og Seletøj.

Vedtagelse den 7de September: Der ydes Andragerne et Tilskud af 30 Kr. af det Hansenske Legats Renter til Anskaffelse af de omhandlede Landbrugsredskaber.

---

*) Se Lagtingstidende 1905, B. Side 198.

d. Fra tiltrædende Fæster Hans Pauli Ellendersen af Kvalbø om Tilskud til Anskaffelse af »Plov, Harve og Hjul med Vogne«.

Vedtagelse den 7de September: Der ydes Andrageren et Tilskud af 30 Kr. af det Hansenske Legats Renter til Anskaffelse af de omhandlede Landbrugsredskaber.

---

30. Ang. Antagelse af Medhjælp for Sekretærerne.

Den 3dje September vedtoges et af Tingets Sekretærer stillet Forslag til Beslutning, saalydende:

I Henhold til § 3, sidste Stykke, i Lagtingets Forretningsorden tillade undertegnede sig herved at stille følgende Forslag til Tingets Vedtagelse:

Til Medhjælp for Sekretærerne ved Udførelsen af det dem paahvilende Hverv antages Kontorist paa Amtskontoret Johannes Djurhuus. For Ulejligheden ved at tilrettelægge Sagerne og under Formandens Tilsyn ordne Tingets Udfærdigelser og Ekspeditioner tilstaas der Hr. Djurhuus en Godtgørelse af 50 Kr. (femti Kroner), medens Afskrivningsarbejde som hidtil betales efter Regning.

---

31. Ang. Forberedelser i Anledning af Kongens Besøg.

I Lagtingets sidste Møde foreslog Effersøe at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer til i Forening med Formanden at forberede det fornødne paa Lagtingets Vegne i Anledning af Hans Majestæt Kongens forventede Besøg paa Færøerne i Aaret 1907. Det fornødne Beløb stilles til Udvalgets og Formandens Disposition af økonomisk Fond. — Forslaget vedtoges med 17 Stemmer. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes: *Provsten, Degn* og *Pauersson.*

Lagtingets 46de ordinære Møde begyndte Lørdagen den 15de September om Aftenen Kl. 10¾. Ved dette Mødes Tilendebringelse sluttedes Lagtingssamlingen, som havde varet i 48 Dage.

Tilføjelser.

I.

ad Sag III. (Anlæg og Drift af Telefoner) **særlig A og B.**

Fra Justitsministeriet er modtaget følgende *Skrivelse*:

Justitsministeriet.
København, den 6te April 1907.

Paa Finansloven for Finansaaret 1907—08 er der under § 26 III — Nr. 67 bevilget et Beløb af 137,500 Kr. som Bidrag til Anlæg og Drift af et Telefonnet paa Færøerne paa Betingelse af, at Beløbet afbetales paa det af Færø Amtskommune i den Anledning optagne Laan.

Hvilket man herved skal meddele Hr. Amtmanden til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Lagtinget, idet tilføjes, at det omtalte Afdrag ved Justitsministeriets Foranstaltning vil blive anvist Direktionen for det gensidige Forsikringsselskab »Danmark«, der overfor Ministeriet har erklæret sig villig til at modtage et Afdrag med Renter fra 11te December f. A. til Udbetalingsdagen, der er fastsat til den 11te d. M., mod behørig Afskrivning paa Obligationen af Afdragsbeløbet.

Det paagældende Rentebeløb, 1925 Kroner, vil blive udbetalt mod Refusion af Jordebogskassen, hvortil De anmodes om at indbetale dette Beløb, samt hertil indberette, naar Indbetaling er sket.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad Sag III C. (Udvidelse af Telefonnettet).

Der foretages følgende Rettelser:

Paa *Side 51* i Linie 4—5 f. o. udgaa Ordene: »at et Andragende fra Beboere af Kunø, som blev henvist til Telefonudvalget, ikke er nævnt i Betænkningen, og«.

Paa *Side 52* indsættes efter Linie 14 f. n.: »5. Fra Beboere af Kunø om, at der maa blive anlagt Telefon til denne Bygd«, og Nr. 5, 6 og 7 rettes til 6, 7 og 8.

ad Sag III. E. (Benyttelse og Erhvervelse af Telefonlinien Thorshavn—Vestmanhavn.

Som Tilføjelse til Afsnit 2 (Side 61—72) hidsættes den af Vurderingskommissionen afgivne Betænkning:

Vurderingsforretning

over

Telefonledningen mellem Thorshavn og Vestmanhavn.

I Henhold til Post 3 i den Købmand og Kongsbonde Olaf J. Olsen, nu á Heygum, under 28de Juli 1905 meddelte Koncession paa Anlæg og Drift af en Telefonledning paa Strømø har Ministeriet for offentlige Arbejder, fra den 2den Januar d. A. at regne, paa Statens Vegne overtaget den af bemeldte Koncessionshaver mellem Thorshavn og Vestmanhavn anlagte Telefonledning mod Erstatning for Anlægets Værdi efter de i Lov Nr. 84 af 11te Maj 1897 § 2 3. Stk. gældende Regler.

I denne Anledning er nærværende Kommission nedsat ved Ministeriets Skrivelse af 27de November f. A.

Kommissionen, hvis Arbejde er blevet forsinket ved den ugunstige Aarstid, har berejst Linien Vestmanhavn — Thorshavn i Forening med Købmand á Heygum og besigtiget en Del af Telefonlinien paa Vaagø. Man har givet Købmand á Heygum Lejlighed til at fremføre, hvad han ønsker taget i Betragtning, og har fra ham modtaget et Regnskab vedrørende hans Anlæg samt forskellige Skrivelser m. m. indeholdende Betragtninger, Oplysninger og Attestationer Vurderingsforretningen vedrørende, deriblandt ogsaa en Del nye Bilag til Regnskabet. Desuden har man fra Ingeniør P. Møller, som har ledet Amtskommunens Telefonanlæg, modtaget Opgørelser over Udgifterne ved disse Anlæg, Materielpriser m. m., og fra Færø Amt har Kommissionen erholdt udlaant en Vurdering af 4de September f. A. ved Ingeniør Møller, hvorved en Telefonlinie fra Thorshavn til Vestmanhavn er kalkuleret til 26,000 Kr. og á Heygums ikke fuldførte Linie ud fra dette Udgangspunkt anslaaet til en Værdi af 21,300 Kr. Derhos har Ingeniør Horns Overslag til Telefonanlæg paa Færøerne af 1903, Lagtingsberetningen 1904, staaet til Kommissionens Disposition. Endelig har man indhentet en Del Oplysninger fra Bestyreren for Amtets Telefonlinier om Forstyrrelser paa Linierne og om Arbejdslønnens Størrelse, ligesom man har foretaget Vejning af Telefonpæle af de forskellige anvendte Sorter.

Telefonledningen Thorshavn—Vestmanhavn blev bygget i 1905 i Tiden fra Juni til December.

De anvendte Stænger vare dog indkøbte allerede i Sommeren 1903 og oplagte paa Færøerne, dels i Vestmanhavn og dels paa forskellige Steder ved den paatænkte Linie. Ledningen strækker sig fra Købmand á Heygums Vaanhus i Vestmanhavn til Maler Dione Isaksens Hus i Thorshavn. Stationer findes i disse to Huse samt i Sund, Øreenge og Kvivig.

Ledningen tæller 540 Stænger, hvoraf 78 er forsynede med Rundjernsafstivning, deraf 62 med 3 Jernstivere og tre Fodbolte, 13 med 2 og 2 og 3 med 1 og 1, ialt 71⅔ Sæt Rundjernsafstivning à 3 Stivere og 3 Fodbolte. Jernet er ikke galvaniseret og ej heller beskyttet mod Rust ved Maling.

41 Stænger er forsynede med Traadbarduner, deraf 31 med 1 Bardun, 7 med 2 og 3 med 3, ialt 54 Traadbarduner. Bardunerne er ikke forsynede med Bardunstrammere. De første 212 Stænger fra Vestmanhavn har kun 1 Isolator

hver, de øvrige 328 har 2 hver. Ved Indføringen er anvendt 29 Isolatorer. Ialt 897 Isolatorer.

Ledningstraaden, 3 Millimeters Kobbertraad, er ført som dobbelt Ledning fra Thorshavn paa en Strækning af 79 Stænger, Resten af Vejen kun som enkelt Ledning. Traaden er uden Spændebøjler.

Stængerne staa godt. Der trænges til en Ekstrastang mellem Nr. 71 og 72, 164 og 165, 213 og 214 og 481 og 482, alt fra Vestmanhavn at regne.

Stængerne have haft en forskellig Længde 20', 22', 24' og 26. De korteste synes anvendt i Kollefjordsdalen.

Der er anvendt Stensætning eller Stenlægning omkring Foden af Stangen.

Paa Stationerne findes 5 Vægtelefonapparater, 3 Klokkevekslere, 5 Kullynafledere og 10 Indføringstragte.

Med Hensyn til Terrainet, hvorigennem Linien er lagt, bemærkes, at Linien ikke er indlagt i noget Kort, som har staaet til Disposition, men Stigningsforholdene skønnes at være følgende: Fra c. 25 Meter over Havfladen i Vestmanhavn stiger den til c. 410 Meter nordøst for Egilsfjall. Derfra sænker den sig ned til Kvivig til c. 14 Meter over Havfladen. Mellem Kvivig og Lejnum er Stigningen ubetydelig, indtil c. 40 Meter. Imellem Lejnum og Øreenge ligger det højeste Punkt, c. 89 Meter over Havfladen. Imellem Øreenge og Kalbaksfjorden stiger Linien til en Højde af c. 351 Meter og falder ved Kalbaksfjord næsten til Havfladen. I Lien langs Kalbaksfjord til Sund er Stigningen ikke betydelig, men Terrainet er vanskeligt paa Grund af brat Affald og Elveløb. Imellem Sund og Thorshavn stiger Linien til c. 200 Meter.

Med Hensyn til Bekostningen ved Liniens Anlæg er det ikke uden Betydning, at der er Adgang til Linien fra Havet ved Kvivig, Lejnum, Øreenge og Kalbaksfjord, men paa den anden Side synes Terrainet ved de stærke Stigninger at vanskeliggøre Arbejdet, navnlig med Stænger, der er saa tunge som de paa Linien anvendte.

Det af Købmand Heygum producerede Regnskabs Totalsum er 28,281 Kr. 14 Øre. Som Momenter, der kunne virke til at forhøje Vurderingssummen i Forhold til Regnskabssummen, skal anføres, *at* Kobbertraaden i sin Tid er købt billigt i Forhold til de Priser, som maa tages i Betragtning ved Vurderingen, *at* de til Anlæget anvendte Stænger synes at være erhvervede forholdsvis billigt, naar de i Regnskabet er opførte med en Gennemsnitspris af 10 Kr. 30 Øre cif. Vestmanhavn, og *at* den i sin Tid til færøske Arbejdere udbetalte Dagløn synes at have været lidt lavere end den nu almindelige Løn, samt *at* Udgifterne til Administration og Ingeniør er forholdsvis smaa.

Som Momenter, der kunne faa Indflydelse i modsat Retning, kan nævnes, *at* der i Regnskabet er beregnet 777 Kr. 52 Ø. i Renter af Købesummen for Telefonstænger for Tiden fra 1903 til 1905, *at* Rejseudgifterne til de ved Anlæget benyttede fem norske Arbejdere er opført med henved 1300 Kr., *at* Arbejdet har trukket i Langdrag — vistnok tildels begrundet i Vanskelighederne ved at holde en fast Arbejdsstyrke, — *at* Smedearbejdet synes at have været dyrt, og *at* tiloversblevne Materialier og tiloversblevet Værktøj — undtagen en enkelt Post — ikke er afskrevet i Regnskabet.

Med Hensyn til de af Ingeniør Møller givne Oplysninger og Beregninger bemærkes, at disse kun tildels kan lægges til Grund for Vurderingen, idet der findes Forskelligheder imellem Amtskommunens Anlæg og Linien til Vestmanhavn, Forskelligheder, hvorfra der ikke kan ses bort.

I saa Henseende bemærkes navnlig, at Pælene paa Vestmanhavnlinien gennemgaaende er sværere end de af Amtskommunen anvendte og staa fastere i Jorden, formentlig som Følge af den anvendte Stensætning omkring Foden.

Kommissionen mener ikke at kunne fastsætte Vurderingssummen efter, hvad en Telefonledning i Almindelighed vilde kunne bygges for, men finder at

burde tage Hensyn til den eksisterende Ledning med dennes sværere Bygningsmaade.

Om det har været økonomisk rigtigt at anlægge Linien saa svær, er et Spørgsmaal, som først vil kunne bedømmes *med Sikkerhed* om længere Tid paa Grundlag af de efterhaanden indvundne Erfaringer om Telefonledningers Stabilitet paa Færøerne. For Tiden maa man gaa ud fra, at den svære Bygningsmaade har sin Værdi allerede af den Grund, at noget andet ikke er godtgjort.

Kommissionen skønner, at Telefonledningen Thorshavn—Vestmanhavn, saaledes som den foran er beskreven, da den overtoges af Staten den 2den Januar d. A., kunde ansættes til en Anlægssum af 28,170 Kr. Forringelsen af dens Værdi i den siden 1905 og indtil Overtagelsen forløbne Tid ansættes til 710 Kr., hvilket Beløb fradrages Anlægssummen, hvorefter den Sum, der vil være at udrede som Erstatning, altsaa vil udgøre 27,760 Kr., skriver syv og tyve Tusinde syv Hundrede og tredsindstyve Kroner.

Kommissionen skønner, at der endvidere bør ydes en Godtgørelse, fordi Erstatningssummens Betaling først finder Sted efter Liniens Overtagelse, og fastsætter denne Godtgørelse til 6 pCt. p. a. af Erstatningssummen 27,760 Kr. fra den 2den Januar 1907 til Betaling sker.

Udenfor denne Vurdering falder Købmand á Heygums Beholdning af ikke anvendte Materialier og tiloversblevet Værktøj, hvilket ikke er overtaget af Staten. Kommissionen skønner imidlertid ikke rettere, end at disse Beholdninger for et passende Vederlag bør afkøbes Købmand á Heygum af den, der overtager Telefonledningen.

Saaledes vedtaget i Kommissionens Møde den 6te Marts 1907 og derefter beskrevet.

Kommissionen til Vurdering af Telefonledningen mellem Thorshavn og Vestmanhavn, den 8de Marts 1907.

Engelstoft. *V. Th. Jensen.* *Jens Olsen.*

Jacob Lützen. *H. Ron-Poulsen.*

Den Købmand Olaf á Heygum tilhørende Beholdning af Reservemateriel og Værktøj er ifølge en mellem Driftsudvalget og ham truffen Overenskomst bleven vurderet af Kommissionen, som under 18de Marts 1907 har ansat den til en Værdi af 1327 Kr., for hvilket Beløb den derefter er overtagen af Amtskommunen (i Henhold til Lagtingets Beslutning af 15de September 1906, se ovenfor Side 63 — Litra A. Nr. 3 — og Side 67).

---

ad Sag III. F.—H. (Administration af Telefonanlægget m. m).

Fra *Ministeriet for offentlige Arbejder* er modtaget følgende *Skrivelser:*

Ministeriet for offentlige Arbejder,
Generaldirektoratet for Telegrafvæsenet.

København, den 15de September 1906.

Under Henvisning til, at det store nordiske Telegrafselskab — som det vil være Hr. Amtmanden bekendt — midlertidig har overtaget Telegrambesørgelsen paa Færøerne, skal man tjenstlig bede Dem i Henhold til Post 6, 2det Stykke, i den Færøernes Lagting paa Færøernes Amtskommunes Vegne under 7de d. M. meddelte Koncession paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne at paalægge Lagtinget som Koncessionshaver at samarbejde med fornævnte Selskab, dels derved, at dets Telefonledninger med vederlagsfri Anbringelse af et Telefonapparat paa Selskabets Station i Thorshavn stilles til Raadighed for Telefonering af ud- og indgaaende Telegrammer, og dels derved, at samtlige Centralstationer, efterhaanden som de oprettes, modtage og udbringe Telegrammer imod, at Selskabet for hvert paa Ledningerne befordret Telegram godtgør Koncessionshaveren 15 Øre pr. Telegram uden Hensyn til Ordantallet. Telegrammer til Adressater, der bo indenfor $^1/_4$ Mils Afstand fra en Station, skulle af denne uden særligt Vederlag udbringes til Adressaterne, medens Telegrammer til fjernere boende Adressater kun skulle udbringes, naar dette er forlangt af Afsenderen, og imod Godtgørelse af Udgifterne ved Budsendelsen. Om den successive Aabning for Drift af Koncessionshaverens Stationer bliver der at give saavel Selskabet som Telegrafdirektoratet Underretning.

Paa dertil af oftnævnte Selskab given Anledning bemærkes, at der ikke herfra haves noget at erindre imod, at Telegrammerne saafremt det skulde findes mere praktisk — eventuelt udveksles mellem Selskabets Telegrafstation og Lagtingets Telefonstation i Thorshavn, og af denne sidste telefoneres videre.

Hr. Nordlien.

R. Howard Grøn.

Amtmanden over Færø Amt.

* * *

Ministeriet for offentlige Arbejder.
København, den 19de Februar 1907.

I Anledning af det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 21de September f. A. hertil indsendte Andragende fra Færøernes Lagting angaaende forskellige Forhold vedrørende Driften af Telefoner paa Færøerne skal man efter stedfunden Brevveksling over Sagen med Telegrafdirektøren tjenstlig anmode Dem om at tilkendegive Lagtinget følgende:

Imod det indsendte Udkast til Driftsreglement findes der fra Ministeriets Side intet at erindre.

Med Hensyn til Besørgelsen over Lagtingets Telefonnet af Telegrammer til og fra Steder udenfor Færøerne maa det indtil videre have sit Forblivende ved den i Skrivelse herfra af 15de September f. A. fastsatte Ordning.

Ministeriet skal efter Omstændighederne ikke modsætte sig, at Driftsbestyrelsen foreløbig overdrages Handelsbetjent A. F. Degn paa de mellem Lagtinget og ham aftalte Vilkaar, men maa dog forbeholde sig, saafremt denne Ordning maatte vise sig utilfredsstillende, at forlange en ændret Ledelse af Driften iværksat.

Mod den af Lagtinget foreslaaede Ordning af Landtelefonstationernes Drift vides der herfra intet at erindre.

Angaaende Fastsættelsen af Maksimaltakstbestemmelser henvises til en anden Skrivelse herfra af D. D.

En Daabsattest følger hoslagt tilbage.

Svend Høgsbro.

R. Howard Grøn.

Amtmanden over Færø Amt.

---

ad Sag III. 1. (Telefontakster).

Fra *Ministeriet for offentlige Arbejder* er modtaget følgende *Skrivelse:*

Ministeriet for offentlige Arbejder.

København, den 19de Februar 1907.

I Henhold til Post 5 i den Færøernes Lagting paa Færøernes Amtskommunes Vegne under 7de September 1906 meddelte Koncession paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne fastsætter Ministeriet herved følgende Maksimaltakstbestemmelser for Benyttelsen af de nævnte Telefoner til at gælde indtil Udgangen af indeværende Aar.

I. *Abonnementstakster.*

Indenfor 1 Kilometer Landlinie fra vedkommende Telefonstation med fri Samtaleret henholdsvis indenfor Thorshavn eller den paagældende Bygd:

i Thorshavn	. . . .	55 Kr. aarlig
udenfor —	. . . .	40 — —

Lignende Abonnement udenfor Thorshavn, men uden fri Samtaleret — 30 Kr. aarlig.

II. *Samtaletakster.*

Samtaler over	indtil	15 Takstkilometer	10 Øre					
—	-	mellem 16 og 50 —	5	-	pr. Takstkm.,	dog mindst	15	Øre
—	-	— 51 og 100 —	5	—	- 15 —	—	25	—
—	-	mere end 100 —	5	—	- 20 —	—	35	—

For Samtaler mellem Stationer paa samme Ø maa Taksten ikke overskride 25 Øre.

1 Kilometer Landlinie regnes lig 1 Takstkilometer.
1 — Sølinie — - 5 —

Alle foranstaaende Samtaletakster gælde for 1 Samtale paa indtil 3 Minutter; for hver efterfølgende 3 Minutter eller Dele deraf betales ny Takst. Samtale i mere end 6 Minutter tilstedes ikke, hvis der er anmeldt flere Samtaler.

For Ilsamtaler betales 3-dobbelt Takst.

For Samtaler udenfor Stationernes Tjenestetid kan der opkræves Tillægsbetaling efter Lagtingets nærmere Bestemmelse.

For Budsendelse indenfor 1 Kilometer betales 10 Øre
— — udenfor 1 — — Skydstakst samt 10 Øre.

III. *Takster for Telefon-Telegrammer.*

For Telefon-Telegrammer mellem 2 Telefonstationer paa Færøerne 5 Øre pr. Ord, dog mindst 50 Øre pr. Telefon-Telegram. I Betalingen er indbefattet fri Udbringning indenfor 2 Kilometer.

Hvilket tjenstlig meddeles til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Lagtinget.

Svend Høgsbro.

R. Howard Grøn.

Amtmanden over Færø Amt.

ad Sag III. B. (Telefon til Suderø).

Fra *Ministeriet for offentlige Arbejder* er modtaget følgende *Skrivelse:*

Ministeriet for offentlige Arbejder.

København, den 19de April 1907.

Ved Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1906—07 er der givet Ministeriet for offentlige Arbejder Bemyndigelse til at overlade Færøernes Amtskommune det til Anlæg af en traadløs Telegraf mellem Thorshavn og Suderø bevilgede Beløb af 40,000 Kr. mod, at Amtskommunen anlægger og driver en Telefonforbindelse mellem Strømø, Sandø og Suderø.

Endvidere er der ved Finansloven for Finansaaret 1907—08 bevilget som Bidrag til fornævnte Amtskommune til Vedligeholdelse og Drift i bemeldte Finansaar af den foran omhandlede Telefonforbindelse et Beløb af 1700 Kr.

Hvilket tjenstlig meddeles Hr. Amtmanden til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Færøernes Lagting med Tilføjende, at førstnævnte Beløb vil blive anvist til Udbetaling, naar det godtgøres, at Anlægget er fuldført paa betryggende Maade, og sidstnævnte Beløb fra det Tidspunkt at regne, da Telefonforbindelsen godtgøres at være aabnet for Drift.

Svend Høgsbro.

R. Howard-Grøn.

Amtmanden over Færø Amt.

ad Sag VI. (Statstilskud til Køreveje).

Som Tilføjelse hertil hidsættes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet:*

Justitsministeriet.

København, den 15de Marts 1907.

I den med Hr. Amtmandens Skrivelse af 20de September f. A. hertil indsendte Indstilling har Færøernes Lagting meddelt, at Tinget under Hensyn til, at det alt har paadraget Amtskommunen og derigennem ogsaa indirekte Sogne-

kommunerne meget store Udgifter til Telefonanlæg og i den Anledning ansøgt om betydelige Statstilskud, ikke ser sig i Stand til at fremkomme med noget Forslag angaaende Anlæg af Køreveje paa Færøerne, men har udsat Spørgsmaalet til næste Samling. Tinget har derhos samtidig udtalt det Haab til den Tid at faa en Udtalelse fra Regeringen om dennes Stilling til Vejsagen i Almindelighed.

Efterat Justitsministeriet i den Anledning havde henstillet til Ministeriet for offentlige Arbejder, hvorvidt samme under Hensyn til, at det maa anses for særdeles betydningsfuldt for Øerne, at Køreveje anlægges, og at disse efter Øernes Naturforhold ville blive bekosteligere end Vejanlæg i det øvrige Kongerige, uden at der efter Befolkningens Faatallighed kan ventes væsentligt Tilskud, maatte finde sig foranlediget til at lade Staten overtage Vejanlæg paa Færøerne ved et bestemt aarligt Tilskud fra Statskassen, har man fra nævnte Ministerium modtaget Meddelelse om, at da Vejvæsenet paa Færøerne ifølge Lov Nr. 30 af 28de Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse § 19 er underlagt Forstanderskabernes Bestyrelse med Tilsyn af Lagtinget, vil der allerede som Følge heraf ikke kunne blive Spørgsmaal om, at Ministeriet for offentlige Arbejder overtager nye Vejanlæg paa Færøerne.

Oftnævnte Ministerium har derhos med Bemærkning, at det er ubekendt med Færø Amtskommunes økonomiske Forhold og derfor mangler Forudsætningerne for at kunne bedømme, hvilket Bidrag der kunde være Anledning for Statskassen til eventuelt at yde til Anlæg af Landeveje paa nævnte Øer, henstillet til Justitsministeriet, hvorvidt samme efter det Foreliggende maatte finde Anledning til at søge finansiel Hjemmel til at yde et saadant Bidrag.

Foranlediget heraf skal man anmode Dem om, at Sagen paany maa blive forelagt Lagtinget, idet man efter den Anledning, Sagen dertil giver, skal oplyse, *at* der til Forslaget til Tillægsbevillingsloven for indeværende Finansaar af Ministeriet for offentlige Arbejder er stillet Ændringsforslag om, at de 40,000 Kr., som ved Finanslov for Finansaaret 1906–07 § 27 II. D. 15 blev bevilget, men ikke brugt til traadløs Telegraf, stilles til Raadighed for Amtskommunen til Anlæg af Telefonkabel mellem Sandø, Suderø og Strømø, *at* der paa Forslaget til Finansloven for 1907—08 § 26 II. B. er stillet Forslag om et Driftstilskud af 1700 Kr. aarlig, samt *at* der paa samme Finanslovforslag under § 26 III. er stillet Ændringsforslag om et Bidrag til Anlæg og Drift af Telefonnet paa Færøerne, stort 137,500 Kr. paa Betingelse af, at Beløbet afbetales paa det af Færøernes Amtskommune i det gensidige Livsforsikringsselskab »Danmark« optagne Laan, hvilket Afdrag nævnte Selskab har erklæret sig villigt til at modtage.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad Sag XII. (Statstilskud til Fiskeriforsøg ved Bären Eiland og Spitzbergen).

Som Tilføjelse hidsættes en *fra Justitsministeriet* modtagen *Skrivelse*, ledsaget af en *Erklæring fra Fiskerikonsulenten.*

Justitsministeriet.

København, den 8de April 1907.

I det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 10de Januar d. A. hertil tilbagesendte af en af Lagtinget afgiven Betænkning ledsaget Andragende har Fiskeskipper Gregorius Johannesen af Thorshavn anholdt om, at der maa blive ydet

ham et Tilskud af Statskassen til Fiskeriforsøg ved Spitsbergen og Bären Eiland (Bjørneøen).

Foranlediget heraf skal man, efter over Sagen at have brevvekslet med Landbrugsministeriet, der har udtalt, at det henholder sig til den vedlagte af nævnte Ministerium indhentede Erklæring fra Fiskerikonsulenten, hvorefter denne ikke tør anbefale, at der ydes det ansøgte Statstilskud, til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Lagtinget og Ansøgeren meddele, at Justitsministeriet maa henholde sig til Landbrugsministeriets Udtalelse og saaledes ikke finder Sagen egnet til at fremmes.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

* * *

Fiskerikonsulenten,

København, den 15de Marts 1907.

Ved Tilbagesendelsen af hoslagte under 2den ds. til min Erklæring sendte Andragende fra Fiskeskipper Gregorius Johannesen af Thorshavn om et Statstilskud af indtil 10,000 Kr. til et Fiskeriforsøg ved Spitsbergen og Bjørneøen, skal jeg tillade mig at ytre følgende:

I de Andragendet vedlagte Erklæringer fra Færøernes Lagting og Færø Amt oplyses, at der i Aar har været foretaget Fiskeriforsøg af et færøsk Fartøj ved Grønland med Støtte af Staten, men at dette er faldet uheldigt ud. I og for sig behøver dette ikke at influere paa den Stilling, man indtager overfor et Forsøg paa Fiskeri ved Bjørneøen, men det giver en Antydning af, at slige Bevillinger til Fiskeri ikke altid er egnede til at fremme det Formaal, de gives til. Forsøget ved Grønland var saaledes beregnet paa Fangst af Helleflynder, en Fiskeart, som uden Tvivl forefindes i betydelig Mængde ved Grønland, eftersom Amerikanerne har drevet stort Fiskeri efter den der. Ikke destomindre kan et Forsøg i et enkelt Aar som det nys udførte let mislykkes, fordi der kan indtræffe forskellige Uheld og ugunstige Omstændigheder, og Forsøget faar da ingen Betydning, naar det ikke fortsættes. I det hele bør der bagved slige Forsøg staa store og vægtige private Interesser, for at de skal kunne have noget frugtbringende Resultat, saaledes som Tilfældet er f. Eks. i Norge. Derfra har man med store Opofrelser udviklet Hval- og Sildefiskeriet ved Island, først med betydelige Tab, senere ved ihærdig Fortsættelse med særdeles gunstige Resultater. Findes der ikke saadanne Interesser paa Færøerne, saa at man paa Grundlag af de ved de første Forsøg indvundne Erfaringer driver Foretagendet videre, afhænger det for meget af Tilfældigheder, om der overhovedet kommer noget Resultat af Forsøget.

Som Betingelse for, at Staten overhovedet skulde give fortsatte Tilskud til Fiskeriforsøg fra Færøerne forekommer det mig derfor nødvendigt, at der, ligesom saa ofte ved Bevillinger af denne Art herhjemme og som ogsaa foreslaaet i min Skrivelse af 19de December 1905 angaaende grønlandske Forsøg, stilles den Betingelse, at Forsøgene fortsættes i mindst 3 paa hinanden følgende Aar, men forøvrigt maa jeg angaaende Forsøg paa Torskefiskeri ved Bjørneøen bemærke, først, at det vistnok vil være muligt at finde lønnende Torskefiskeri uden at søge saa langt bort, dernæst, at medens de grønlandske Fangstfelter som anført vides at have været benyttede med stor Fordel, er Forholdet ved Bjørneøen det, at der saavel fra norsk som fra tysk Side har været gjort Forsøg paa disse Pladser uden lønnende Resultat.

Jeg anser det derfor for højst tvivlsomt, om der kan opnaas noget for Færøerne gunstigt Fiskeri i disse Farvande og tør ikke anbefale, at der ydes Statstilskud dertil.

Drechsel.

Til
Landbrugsministeriet.

II.

Frederik den Ottende,

af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg,

Vor Kongelige Hilsen!

Vi have fra Færøernes Lagting modtaget en paa dets overordentlige Møde vedtagen Henvendelse, hvori Lagtinget paa Færingernes Vegne i varme og hjærtelige Udtryk udtale deres Følelser ved Tronskiftet.

Vi sende nu Færøernes Lagting og derigennem alle Færinger Vor oprigtige Tak.

Færingerne maa være forvissede om, at det er Vort inderligste Ønske ved Vor Kongegerning at gøre Vort til, at Lykke og Velsignelse gennem Frihed og Fremskridt og trofast Arbejde kan komme til alle Vore Undersaatter i alle Dele af Vort Rige.

Og vel er Færøerne i Rum langt adskilte fra Vort øvrige Kongerige, men ligesom Færingerne i Fædrelandskærlighed, Troskab og Hengivenhed ere Eet dermed, saaledes omfatte ogsaa Vi Færingerne og Vore øvrige Undersaatter med den samme stærke og uforanderlige Kærlighed som Vor højtelskede bortgangne Fader.

Og Vi ville ingensinde blive trætte i Arbejdet for, hvad der igennem fuld og gensidig Tillid og Forstaaelse kan vindes til Gavn for Færingerne og til Styrkelse af Kærligheden til det fælles Fædreland.

Hermed alle Færinger være hilset!

Givet paa Vort Slot Charlottenlund den 18de Juli 1906.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

Alberti.

Kongeligt aabent Brev til Færøernes Lagting.

III.

Den nye Telegraflinie indviedes om Morgenen den 30te Juli 1906 ved en Hilsen *fra* **Hans Majestæt Kongen**, saalydende:

Lykkelig ved i Dag at kunne indvie den saa længselsfuldt ønskede Telegraflinie sender jeg som mine første Ord min hjærteligste Hilsen til ethvert Hjem paa Færøerne. Jeg lykønsker til den nye Forbindelse, som saaledes hermed er aabnet, og udtaler det Haab, at den mægtig maa bidrage til Udvikling af Færingernes Vel baade i aandelig og i materiel Henseende og derved styrke vort fælles Fædreland.

Frederik R.

Bernstorff.

Den 31te Juli vedtog Lagtinget at sende følgende Telegram *til* **Hans Majestæt Kongen:**

Til
Kongen.
Bernstorff.

Færøernes Lagting udtaler sin varmeste Tak for den ved Telegraflinieens Indvielse sendte Hilsen, sin Glæde over, at Deres Majestæts første Regeringsaar for Færøerne betegnes ved dette store Fremskridt, som sætter Skel i Øernes Historie, og sit Haab om, at det vil være til Gavn for Riget.

Allerunderdanigst

C. Bærentsen,
Formand.

Den 31te Juli vedtog Lagtinget endvidere at afsende følgende Telegram *til Konseilspræsidenten*:

Til
Konseilspræsidenten.
København.

Ved Telegraflinieens Aabning sender Færøernes Lagting Regeringen sin Hilsen med oprigtig Tak for, hvad den har udrettet i denne for Færøerne saa overordentlig betydningsfulde Sag.

C. Bærentsen,
Formand.

Fra Konseilspræsidenten indløb der følgende Svartelegram:

Ministeriet hilser Færøerne og ønsker, at Telegrafen maa være en Forløber for et godt Samarbejde mellem Færøerne og det øvrige Land.
Danmark leve!

J. C. Christensen.

IV.

Landstingsvalg.

I et overordentligt Møde, den 8de August, foretoges Valg af et Medlem af Landstinget for 12te Landstingskreds (Færøerne).

Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Dampskibsekspeditør Müller, fra hvem der fremkom Meddelelse om, at han ved en uopsættelig Forretningsrejse var forhindret fra at være til Stede.

Der blev afgivet 21 Stemmesedler, hvoraf 1 blank, og Stemmerne faldt saaledes:

Kongsbonde J. Paturssen fik 9 Stemmer,
Provst Fr. Petersen - 11 — .

Provst Petersen proklameredes derefter som valgt.

V.

A. Love og Anordninger, udkomne fra Olaidag 1905 til Olaidag 1906.

1. Anordning af 10de November 1905, hvorved Lov af 1ste April 1905 om en forandret Affattelse af Tvangsauktionslovens § 47 sættes i Kraft paa Færøerne.
2. Bekendtgørelse af 29de November s. A. om Bestemmelser i Henhold til Lov om Sønæringen m. m. af 25de Marts 1892 § 23 med Hensyn til Bøder efter nævnte Lov for Færøernes Vedkommende.
3. Anordning af 1ste December s. A., hvorved Lov Nr. 69 af 14de April 1905 om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse udvides til at gælde for Færøerne.

4. Anordning af s. D., hvorved Lov Nr. 70 af 14de April 1905 om Statsstøtte til Sygehuse for tuberkuløse samt til Patienters Behandling paa saadanne udvides til at gælde for Færøerne.
5. Lov af 9de Marts 1906 om Lønninger for Amtmandsembedet og Sorenskriverembedet paa Færøerne.
6. Lov af s. D. om Udførelse af Notarialforretninger paa Færøerne.
7. Lov af s. D. om Ændringer i Lov Nr. 14 af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne.
8. Lov for Færøerne af s. D. om Indpodning af Kokopper.
9. Anordning af 10de s. M. om den offentlige Kokoppeindpodning paa Færøerne.
10. Lov af 3dje April s. A. om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15de April 1854.
11. Bekendtgørelse af 5te s. M. om Ændringer i allerhøjeste Anordning af 4de November 1892 om Læmpelser i Sølov af 1ste April 1892, for saa vidt angaar Færøerne.
12. Bekendtgørelse af 18de Maj s. A. om, at Lov Nr. 54 af 1ste April 1905 om Søfolks Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde i Søfartsvirksomhed er traadt i Kraft paa Færøerne.
13. Bekendtgørelse af 20de Juli s. A. om en af Justitsministeriet stadfæstet Vedtægt for Benyttelsen af Vand fra Thorshavns Vandværk.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

1. Skrivelse fra Justitsministeriet af 11te August 1906 angaaende Udfærdigelse af Anordning af 10de August 1906, hvorved Lov Nr. 65 af 30te Marts s. A. om Udvidelse af Lov Nr. 71 af 3dje April 1900 om danske Fiskeres Ulykkesforsikring til ogsaa at omfatte anden Søfartsvirksomhed m. v. sættes i Kraft paa Færøerne.

2. Uddrag af Regnskabet for det Hansenske Legats Renter for Finansaaret 1905—06:

Indtægt.

	Kr. Ø.
A. Beholdning den 1ste April 1905. Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	138 71
B. Rente af det Hansenske Legat. (Renten er tilfalden Færøerne for de 5 Aar fra 1ste April 1886 til 31te Marts 1891.)	» »
C. Rente af det i Sparekassen indestaaende Beløb for Aaret fra 1ste April 1905 til 31te Marts 1906	4 88
Summa Indtægt	143 59

Udgift.

	Kr. Ø.
I. Bevilget i Regnskabsaaret 1905—06: Til Johan Peter Simonsen af Velbestad til Anskaffelse af Landbrugsredskaber, bevilget 40 Kr. (Uhævet den 31te Marts 1906).	» »
II. Beholdning den 31te Marts 1906. Indestaaende i Færø Amts Sparekasse mod 3 pCt. Rente	143 59
Summa Udgift	143 59

3. Kapitelstakst for Færø Amt for Aaret fra Olaidag 1906 til Olaidag 1907:

		Kr. Ø.
Uld, uvasket	pr. Pd.	» 31
Lammeskind, nordenfjords	pr. Stk.	» 47
Do. søndenfjords	—	» 31
Hoser, 1 Alens	pr. Par	» 59
Do. 6/4 do.	—	» 66
Do. Puls-	—	» 88
Trøjer, 1 1/2 Pd.s	pr. Stk.	1 17
Do. 2 —	—	1 58
Do. 2 1/2 —	—	1 96
Talg	pr. Pd.	» 32
Smør	—	» 83
Raafisk, stor	—	» 5
Do. mindre	—	» 5
Klipfisk, stor	—	» 21
Do. mindre	—	» 16
Do. Langer	—	» 19
Fjer	—	» 58
Tran	pr. Pot	» 15

Færø Amt og Provsti, den 29de Juli 1906.

C. Bærentsen. Fr. Petersen.

Bilag.

Bilag 1.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.

(Fremsat af vedkommende Udvalg.)

§ 1.

Ret til at handle med berusende Drikke (jfr. § 26) og udskænke saadanne er betinget af Næringsbevis.

Der meddeles Næringsbevis paa:

1. Handel med Brændevin.
2. Handel med Vin og Øl.
3. Udskænkning af Brændevin.
4. Udskænkning af Vin og Øl.

§ 2.

De i § 1 under Nr. 1 og 2 nævnte Næringsbeviser kunne forenes og danne en Gruppe for sig; de i samme § under Nr. 3 og 4 nævnte kunne forenes og danne en anden Gruppe. En Person, der bruger et Næringsbevis af den ene Gruppe, eller en Person, som er Bestyrer for eller har anden fast Beskæftigelse ved en Virksomhed, der drives i Henhold til Næringsbevis af den ene Gruppe, samt — udenfor Tilfælde af Samlivets Ophævelse ved Separation — saadanne Personers Ægtefæller ere udelukkede fra at benytte et Næringsbevis af den anden Gruppe og fra at bestyre eller at have anden fast Beskæftigelse ved en Virksomhed, der drives i Henhold til et Næringsbevis af den anden Gruppe.

Personer, som drive Handel med eller have Udsalg af andre Varer end berusende Drikke, som drive Gæstgiveri eller anden Virksomhed, der gaar ud paa Modtagelse af rejsende for Betaling, eller som holde offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser, endvidere Personer, som ere Bestyrere for eller have anden fast Beskæftigelse ved saadanne Virksomheder, samt — udenfor Tilfælde af Samlivets Ophævelse ved Separation — alle saadanne Personers Ægtefæller ere udelukkede fra at bruge noget af de i § 1 omhandlede Næringsbeviser og fra at bestyre eller at have anden fast Beskæftigelse ved en Bedrift, der drives i Henhold til et saadant Næringsbevis.

Næringsbeviserne kunne ikke meddeles Selskaber.

§ 3.

Næringsbevis kan kun meddeles Personer, som ere bosatte paa Færøerne, som have naaet 25 Aars Alder, som ikke ere ude af Raadigheden over deres Bo, og som ikke ved Dom ere fundne skyldige i en i den offentlige Mening vanærende Handling.

§ 4.

Næringsbevis udfærdiges af Amtmanden og har Gyldighed indenfor en Periode af 5 Aar. Den første Femaarsperiode regnes fra Nytaar 1908.

Næringsbeviset skal lyde paa en bestemt Bygd.

§ 5.

Ingen af de i § 1 omhandlede Næringer kan udøves, medmindre dens Udøvelse er tilladt ved Sogneafstemning. Der skal derfor inden hver Femaarsperiodes Begyndelse i hvert Sogn foretages Afstemning over Spørgsmaalet, om de forskellige Næringer skulle kunne udøves i Sognet i det kommende Femaar. Afgørelsen sker ved simpel Stemmeflerhed, dog at Udøvelsen af en af de paagaeldende Næringer er betinget af, at mere end en Fjerdedel af samtlige stemmeberettigede have stemt for at tillade den.

§ 6.

Berettiget til at deltage i Afstemningen ere samtlige i Sognet bosatte Kvinder og Mænd, som inden den 1ste November i det paagaeldende Aar fylde 20 Aar, som ikke ere ude af Raadigheden over deres Bo, og som ikke ved Dom ere fundne skyldige i en i den offentlige Mening vanærende Handling.

§ 7.

Afstemningen foranstaltes af Amtmanden og ledes af et Udvalg, bestaaende af 3 af vedkommende kommunale Styrelse valgte Medlemmer, af hvilke mindst én skal være valgt af dens egen Midte og de andre høre til de til den kommunale Styrelse valgbare Beboere i Sognet.

Fritagelsesgrundene ere de samme, som gælde ved Valg til den kommunale Styrelse, og denne afgør endelig alle herhen hørende Spørgsmaal.

§ 8.

Over de stemmeberettigede affatter Udvalget Lister, som efter forudgaaet Bekendtgørelse skulle fremlægges til offentligt Eftersyn 14 Dage før Afstemningsdagen paa et bekvemt Sted i hver Bygd i Sognet, undtagen i Dimon Bygd i Sand Sogn, dog ikke paa et Sted, hvor der drives Handel med eller Udskænkning af berusende Drikke. Klager over, at en uberettiget er optaget paa Listerne, eller en berettiget udeladt, maa mindst 5 Dage før Afstemningsdagen indgives til Udvalget, som endelig afgør Spørgsmaalet.

§ 9.

Afstemningen foregaar i den første Halvdel af November Maaned paa det eller de Steder i Sognet og til det Tidspunkt, som af Udvalget bestemmes. Tid og Sted for Afstemningen skal bekendtgøres mindst 8 Dage forud paa den for offentlig Kundgørelse i Sognet sædvanlige Maade.

§ 10.

Afstemningen foregaar hemmelig med dertil indrettede Sedler, hvorpaa er trykt en tydelig Betegnelse af de Næringer, hvorom der stemmes, samt »Ja« og »Nej«, saaledes at den stemmende sætter et Kryds udfor »Ja«, hvis hun eller han vil stemme for, at Næringen skal kunne udøves i Sognet, og i modsat Fald sætter et Kryds udfor »Nej«. Afstemningen maa ikke sluttes før 3 Timer efter, at den er begyndt, og ikke saa længe der endnu er stemmeberettigede til Stede, som ville deltage i Afstemningen.

Justitsministeren fastsætter de nærmere Regler om Fremgangsmaaden ved Afstemningen.

§ 11.

Efter Afstemningens Slutning optælles Stemmerne af Udvalget, som indberetter Udfaldet til Amtmanden og samtidig tilstiller denne de ved Afstemningen benyttede Lister og Stemmesedler.

§ 12.

De ved Afstemningen foranledigede Udgifter afholdes af Amtsfattigkassen.

§ 13.

Afstemning i Henhold til nærværende Lov ligestilles med Kommunalvalg, saaledes at Straffelovens § 115 er anvendelig, dog at Stemmeretten efter nærvæ-

rende Lov ved første Gang begaaet Stemmesalg forbrydes for den første Afstemning, som finder Sted, efter at der er gaaet Dom i paagældende Straffesag, og anden Gang for bestandig.

§ 14.

Inden noget Næringsbevis udstedes, indhentes vedkommende kommunale Styrelses Erklæring. Næringsbeviset vil være at udstede, hvis der ikke foreligger antagelige Grunde derimod.

§ 15.

For det i § 1 under Nr. 1 omhandlede Næringsbevis erlægges en Kendelse paa 20 Kr. og desuden en aarlig Afgift paa 200 Kr.,

for det i § 1 under Nr. 2 omhandlede Bevis en Kendelse paa 5 Kr. og en aarlig Afgift paa 25 Kr.,

for det i § 1 under Nr. 3 omhandlede Bevis en Kendelse paa 10 Kr. og en aarlig Afgift paa 100 Kr.,

for det i § 1 under Nr. 4 omhandlede Bevis en Kendelse paa 10 Kr. og en aarlig Afgift paa 50 Kr.

Kendelser og Afgifter tilfalde Amtfattigkassen og indbetales direkte til Kassereren. De erlægges forud, og deres Betaling er en Betingelse for Næringens Udøvelse.

Enhver, der har erholdt Næringsbevis, kan fri sig for den aarlige Afgift ved inden Aarets Begyndelse til Amtet at indsende Beviset til Kassation.

§ 16.

Næringsbevis kan kun bruges af den, der driver Virksomheden for egen Regning og er bosat i vedkommende Sogn.

Ingen maa have mere end ét Udsalgssted eller Udskænkningssted.

Handel med eller Udskænkning af berusende Drikke maa kun foregaa fra fast Lokale og maa ikke drives i samme Bygning som nogen af de i § 2, andet Stykke, nævnte Virksomheder.

§ 17.

Berusende Drikke kunne altid forhandles i den Beholder, hvori de ere indførte.

Hvis de aftappes efter Indførslen, maa de ikke forhandles i mindre Mængder end $^3/_4$ Pot med Undtagelse af Øl, som kan forhandles i Mængder, der ikke ere under $^3/_8$ Pot.

Beholderne skulle ved Udleveringen være forsvarlig tilproppede.

§ 18.

Det skal være forbudt at udskænke berusende Drikke til Personer under 15 Aar samt at sælge eller udskænke saadanne Drikke til Personer, der, vedkommende vitterlig bekendt, ere umyndiggjorte paa Grund af Drikfældighed eller utilregnelige.

§ 19.

Alle Udsalgs- og Udskænkningssteder skulle holdes lukkede fra om Eftermiddagen Kl. 6 Dagen før en af Folkekirkens Helligdage til om Formiddagen Kl. 6 Dagen efter en saadan.

§ 20.

Enhver, der driver Handel med berusende Drikke, er pligtig til at paase, at de af ham solgte Drikkevarer ikke fortæres paa Stedet. Sker dette alligevel, er han strafskyldig, medmindre det oplyses, at han har gjort alt, hvad der stod i hans Magt, for at forhindre det.

§ 21.

Det skal være forbudt gratis at udskænke eller paa anden Maade udlevere berusende Drikke i Forbindelse med nogen af de i § 2, andet Stykke, nævnte Virksomheder.

§ 22.

Ingen, som ikke har Hjemmel dertil i Næringsbevis, maa forskrive berusende Drikke til andre.

Personer, der driver en af de i § 2, 2det Stykke, nævnte Virksomheder, eller som staa i noget andet af de der nævnte Forhold til saadanne Virksomheder, maa heller ikke paa anden Maade skaffe andre saadanne Drikke tilførte.

Denne Paragraf skal ikke være til Hinder for, at der bestilles berusende Drikke til Foreninger, som ikke udelukkende eller væsentlig have Bestilling af saadanne Drikke til Formaal, naar Bestillingen foretages af Foreningens Bestyrelse.

§ 23.

Ingen maa være de i § 18 nævnte Personer behjælpelige med at erholde berusende Drikke udleverede.

§ 24.

Overtrædelser af denne Lov straffes med Bøder fra 20 til 50 Kr. I Gentagelsestilfælde anvendes Bøder fra 40 til 500 Kr. Bøderne tilfalder vedkommende kommunale Understøttelseskasse.

§ 25.

Sager angaaende Overtrædelser af denne Lov behandles som offentlige Politisager.

§ 26.

Ved berusende Drikke i denne Lov forstaas alle spirituøse Drikke, som indeholde 2¼ Vægtprocent Alkohol eller derover, dog at dansk Øl, som efter de nugældende Regler er skattefrit, under inden Omstændigheder falder ind under Lovens Bestemmelser.

Hvad der skal forstaas ved Drikke i denne Lov, samt de nærmere Regler om, hvilke Drikke der kunne være Genstand for Forhandling eller Udskænkning i Henhold til hvert enkelt af de i § 1 nævnte Næringsbeviser, fastsættes ved kongelig Anordning.

§ 27.

Nærværende Lov skal ikke være til Hinder for, at der fra Apoteker udleveres berusende Drikke efter autoriserede Lægers Recept, eller at disse selv udlevere saadanne Drikke ved Sygebehandling.

§ 28.

Nærværende Lov skal ikke være til Hinder for, at der paa Gæstgiverier eller andre Steder, hvor rejsende modtages for Betaling, udskænkes berusende Drikke til rejsende, som have Natteophold der, eller til Personer, som der have Kost og Logi.

§ 29.

Det paahviler Forstanderskaberne for Landkommunerne samt Borgerrepræsentationen i Thorshavn i Forbindelse med Politiøvrigheden at vaage over, at denne Lov ikke overtrædes, og naar vedkommende Myndighed forlanger det, skal Sag anlægges i Anledning af saadan Overtrædelse.

§ 30.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar 1908, dog saaledes at de fornødne Forberedelser ved Afstemning, Udstedelse af Næringsbeviser m. v. foretages forinden i Henhold til §§ 1—15.

Loven bliver at forelægge til Gennemsyn for Lagtinget i Samlingen 1911 og for Rigsdagen i Samlingen 1911—1912.

Thorshavn, den 19de August 1906.

Oliver Effersøe. *J. M. Hentze.* *Fr. Petersen*

Simun Skarð. *A. Samuelsen.*

Trykt i »Føroyar Amtstidende«s Bogtrykkeri.

Bilag 2.

Udvalgsbetænkning

vedrørende

Ædruelighedssagen.

Til

Lagtinget.

I Henhold til Skrivelse af 1te f. M. fra Justitsministeriet har Amtmanden over Færøerne forelagt Lagtinget til Betænkning det af Tinget i dets Samling i Fjor vedtagne Forslag til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.

Undertegnede Udvalg, som Tinget har nedsat til at behandle denne Sag, tillader sig at udtale følgende:

Af den foreliggende Afskrift af Justitsministeriets fornævnte Skrivelse fremgaar, at Ministeriet vedrørende sin Stilling til Lovforslaget kun udtaler, at Ministeriet »dog næppe vil finde sig foranlediget til at forelægge Sagen for Rigsdagen, forinden Ædruelighedskommissionens Betænkning foreligger«. Med Hensyn til det sidstnævnte Punkt bemærkes, at man har bragt i Erfaring, at Ædruelighedskommissionens Betænkning ventes at ville fremkomme inden Udgangen af dette Aar.

Udvalget har efter Anmodning faaet tilstillet Amtets Skrivelse af 1ste November f. A. til Justitsministeriet angaaende denne Sag, af hvilken en Afskrift vedlægges.

Udvalget har overvejet Sagen og særlig de Bemærkninger angaaende Lovforslaget og dets enkelte Paragraffer, som indeholdes i Amtets Skrivelse.

Man tillader sig at foreslaa det i Fjor vedtagne Lovforslag til Tingets Vedtagelse med nogle Ændringer.

Det af Udvalget udarbejdede ændrede Lovforslag følger hermed. De foreslaaede Ændringer og Grundene til disses Fremsættelse vil fremgaa af nedenanførte

Bemærkninger

til

Udvalgets Forslag til Lov om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.

1. Udvalget holder paa, at det i Lovforslaget indeholdte almindelige Princip, hvorefter Salg og Udskænkning af berusende Drikke gøres afhængig af

periodisk Afstemning indenfor de enkelte Sogne, bør gennemføres overalt og for alle Arter af de i Forslaget omhandlede Næringer. Man mener ikke, at den historiske Udvikling giver tilstrækkelig Begrundelse for, at der, saaledes som angivet i § 5, 2det Stykke, i Tingets Forslag i Fjor, afviges fra dette Princip derhen, at Handel med og Udskænkning af Brændevin ikke skal kunne udøves udenfor Byen Thorshavn, Frodebø Sogn og Vaag Sogn paa Norderøerne.

2. Til § 2.

Udvalget mener:

a) at Handel med berusende Drikke ikke maa forenes med almindelig Handel. Det er af største Vigtighed, at Handel med berusende Drikke ikke forenes med almindelig Handel, dels for at forebygge, at berusende Drikke benyttes til at lokke Kunder til Forretningen, jfr. Lovforslagets § 21, og dels for at en Forening af de Interesser, som knytte sig til almindelig Handel og til Handel med berusende Drikke ikke skal kunne faa en uheldig Indflydelse paa Sognecafstemningerne;

b) at Handel med og Udskænkning af berusende Drikke ikke maa forenes. Dette er overensstemmende med, hvad der er gældende nede i Kongeriget. Man er opmærksom paa, at det vil forøge Faren for Overdrivelse af Spiritusnydelsen, hvis Gæsterne paa Udskænkningssteder kunne købe berusende Drikke i samme Forretning og bringe dem bort med sig;

c) at Handel med eller Udskænkning af berusende Drikke ikke maa forenes med Gæstgiveri eller offentlige Forlystelser. Foreningen heraf vil medføre særlig Fare for Misbrug.

Der er foreslaaet Ændringer af §'ens 1ste—4de Stykke (5te Stykke er uforandret), saaledes at de Forhold, som berøres af Lovforslaget paa dette Punkt, faa en mere ensartet Behandling end efter det i Fjor vedtagne Forslag.

Foruden Bestyrere ere medtagne Personer, der have anden fast Beskæftigelse ved de paagældende Virksomheder, jfr. Amtets Skrivelse af 1ste Novbr. f. A. til Justitsministeriet.

Efter Ordet »Gæstgiveri« er indskudt »eller anden Virksomhed, der gaar ud paa Modtagelse af Rejsende for Betaling«, jfr. Bemærkningerne nedenfor til § 28 (til Nr. 11).

3. Til § 3.

Det menes ikke fornødent, som foreslaaet i Amtets Skrivelse af $^{1}/_{11}$ 1905, at optage nogen Bemærkning i Forslaget om, at Personer, som have faaet Æresoprejsning, ere ligestillede med saadanne, som ikke have været straffede. Det følger af den almindelige Regel i Lov om Æresoprejsning af 3dje April 1868. Der henvises til Formuleringen af §§ 2 og 3 i Lov om Folketingsvalg paa Færøerne af 2den Marts 1903.

30 Aars Alder er ændret til 25 Aars Alder, jfr. Amtets Skrivelse af $^{1}/_{11}$ 1905.

4. Til § 4.

Der henvises til Amtsskrivelsen af $^{1}/_{11}$ 1905.

5. Til § 5.

Der foreslaas at sammendrage §'ens 1ste og 3dje Stykke i Lighed med, hvad der er bragt i Forslag ved Skrivelsen af $^{1}/_{11}$ 1905.

Der foreslaas at udelade 2det Stykke, saaledes at der i alle Sogne stemmes om alle de paagældende Næringer. I øvrigt henvises til Post 1 foran.

Bestemmelsen i §'ens Slutning om, at mere end en Fjerdedel af samtlige stemmeberettigede skal have stemt for at tillade en Næring, for at den skal kunne udøves, sigter til at forebygge, at en Næring indføres i et Sogn ved Overrumpling imod den almindelige Mening i Sognet.

6. Til § 6.

Man deler ikke den i Amtsskrivelsen af $^{1}/_{11}$ 1905 fremsatte Mening om Minimumsalderen for dem, som skulle have Ret til at tage Del i Afstemning. Det Spørgsmaal, som vil foreligge til Afstemning, er af en saa usammensat Natur, at man maa forudsætte, at Personer, som have opnaaet 20 Aars Alderen, i Almindelighed ville være i Besiddelse af den fornødne Modenhed til at tage Del i dets Afgørelse. Disse Afstemninger kunne ikke i denne Henseende sammenlignes med Afstemninger ved politiske Valg. Jfr. i øvrigt foran Post 1, 1ste Stykke.

7. Til § 8.

Efter Ordet »Sognet« er indskudt »undtagen i Dimon Bygd i Sand Sogn«. Ændringsforslaget begrundes ved, at det formentlig vilde være praktisk umuligt (og desuden unyttigt) at fremlægge Listerne paa Dimon.

8. Til § 10.

I Stedet for Ordene »besvare Spørgsmaalet bekræftende« er indsat »stemme for, at Næringen skal kunne udøves i Sognet«.

Angaaende denne Ændring henvises til Amtsskrivelsen af $^{1}/_{11}$ 1905.

9. Til § 13.

Der henvises til Amtsskrivelsen af $^{1}/_{11}$ 1905. Den der gjorte Henstilling kan dog ikke helt følges.

10. Til § 16.

Ordene »Handel med eller« fandtes i Begyndelsen af §'ens 3dje Stykke i Udvalgets Forslag i Fjor (jfr. Lagtingstidenden for 1905, Bilag 5), men bortfaldt ved Vedtagelsen af et Ændringsforslag, øjensynlig paa Grund af en ren Fejltagelse. Nu foreslaas disse Ord genoptagne paa samme Sted. Derimod finder man ikke tilstrækkelig Anledning til at forbyde, at Handel med og Udskænkning af berusende Drikke foregaa i samme Bygning.

11. Til § 18.

Ordene »Drikfældighed eller til vitterlig utilregneliges er ændret til »Drikfældighed eller utilregnelige«.

Angaaende denne Ændring henvises til Amtsskrivelsen af $^{1}/_{11}$ 1905.

12. Til § 19.

Der henvises til Amtsskrivelsen af $^{1}/_{11}$ 1905.

13. Til §§ 21 og 22.

Der henvises til Amtsskrivelsen af $^{1}/_{11}$ 1905.

Den i § 22 foretagne Ændring, at der i Stedet for Ordene: »ere . . . . . Forhold« er indsat »staar i noget andet af de der nævnte Forhold til saadanne Virksomheder«, nødvendiggøres ved Ændringen i § 2, jfr. Post 2.

14. Til § 24.

Straffen er forhøjet fra Bøder paa henholdsvis 10—50 Kr. og 20—200 Kr. til Bøder paa henholdsvis 20—50 Kr. og 40—500 Kr.

Derhos er Ordet »kommunale«, som fandtes i Udvalgets Forslag i Fjor (Lagtingstidenden Bilag 5) tilføjet foran Ordet »Understøttelseskasse«.

Vedrørende disse Ændringer henvises til Amtsskrivelsen af $^{1}/_{11}$ 1905.

15. Til § 26.

Der henvises til Amtsskrivelsen af $^{1}/_{11}$ 1905.

16. Til § 27.

Man foreslaar, at Ordene »eller udskænkes« udgaar. Der ses ikke at være Grund til at foreslaa, at det tillades Apoteker at udskænke berusende Drikke, selv om det sker efter en Læges Recept. Der foreligger intet om, at der skulde være Trang til denne Bestemmelse af Hensyn til Sygdommes Helbredelse. Den fandtes ikke i Udvalgets Forslag i Fjor, jfr. Lagtingstidende for 1905, Bilag 5, og maa være kommen ind i det endelige Lovforslag ved en Fejltagelse.

17. Til § 28.

I Stedet for Ordene »Hoteller og Pensionater« er indsat »eller andre Steder, hvor Rejsende modtages for Betaling«.

Angaaende denne Ændring henvises til Amtsskrivelsen af 1ste November 1905 og bemærkes:

I det oprindelige Forslag var kun nævnt »Gæstgiverier«. Man mente, at derunder maatte falde alle Steder, hvor Rejsende modtoges for Betaling. For at tydeliggøre Meningen har Udvalget nu foreslaaet at indskyde Ordene »eller andre Steder, hvor Rejsende modtoges for Betaling«.

Det er formentlig uheldigt at benytte Ordet »Pensionat«; thi dette Ord bruges baade om Steder, hvor Rejsende modtages for Betaling, og om Steder, hvor der kun haves fastboende Personer i Kost og Logi, altsaa rent private Hjem. Hvis man brugte Ordet »Pensionat« alene i § 28, vilde det medføre, at en Gæstgiver, som kaldte sit Hus Pensionat, kunde faa Næringsbevis uanset § 2.

18. Til § 29.

Der henvises til Amtsskrivelsen af 1ste November 1905.

19. Til § 30.

Der henvises til Amtsskrivelsen af 1ste November 1905.

20. Angaaende Bemærkningerne i Amtsskrivelsen af 1ste November 1905, efter Bemærkningerne til § 29, om de hidtil eksisterende Bevillinger til Handel med Brændevin, hvortil henvises, skal undertegnede, Hentze, F. Petersen og Effersøe, der i Fjor vare Medlemmer af det Udvalg, som behandlede nærværende Sag, udtale, at Udvalget meget gerne saa, at § 28 i Udvalgets oprindelige Forslag om disse Bevillinger udgik af Lovforslaget. Denne § var kun optaget i Forslaget, da man antog, at der var Stemning i Tinget for den, og fordi man ikke vilde berede Lovforslaget i sin Helhed Hindringer ved at udelade den.

Thorshavn, den 19de August 1906.

Oliver Effersøe, Ordfører. *J. M. Hentze.* *Fr. Petersen*

Simun Skarð. *A. Samuelsen.*

Trykt i »Føroe Amtstidende«s Bogtrykkeri.

Bilag 3.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m.

§ 1.

Indførsel til Færøerne af Husdyr (hvortil ikke henregnes Kanarifugle eller andre Sirfugle) samt af Huder og Skind, for saa vidt de ikke ere saltede eller garvede, maa kun finde Sted efter særlig for hvert enkelt Tilfælde meddelt Tilladelse fra Amtmanden, som skal indhente Erklæring fra Husdyrkommissionen (jfr. § 9) og eventuelt fra andre Autoriteter.

Tilladelse bliver kun at meddele, naar der ikke med Indførselen kan antages at være forbundet Fare for Indbringelse af Smitte.

Indførselen skal gøres afhængig af, at visse Regler iagttages til Forebyggelse af Smitte.

§ 2.

Justitsministeren kan bestemme, at den i § 1 omtaldte Tilladelse ikke maa gives enten med Hensyn til Indførsel fra alle Steder udenfor Øerne eller fra enkelte Lande eller Steder.

§ 3.

Indførsel til Færøerne af Uld skal kun være tilladt under Iagttagelse af Regler, som bestemmes af Justitsministeren og anses fornødne for at hindre Smittes Indbringelse. Indførsel kan helt forbydes, jfr. § 4.

§ 4.

Naar der er Grund til at antage, at Indførsel til Færøerne af andre Dyr end Husdyr eller af andre end de i § 1 nævnte raa Handelsprodukter af Husdyr, saasom Haar (Uld), saltede eller garvede Huder, Talg og Kød, saavelsom af andre Genstande, udsætter Øerne for Indbringelse af smitsomme Sygdomme blandt Husdyr, kan Justitsministeren udstede Forbud mod saadan Indførsel, enten fra alle Steder udenfor Øerne eller fra enkelte Lande eller Steder, eller ogsaa gøre Adgangen til Indførsel afhængig af saadanne Betingelser, som anses fornødne for at hindre Smittens Indbringelse.

§ 5.

I paatrængende Tilfælde kan det i § 4 omtaldte Forbud foreløbig udstedes af Amtmanden, som da har ufortøvelig at gøre Indberetning derom til Justitsministeren.

§ 6.

Naar smitsom Sygdom er udbrudt blandt Husdyr paa Færøerne, kan Amtmanden efter indhentet Erklæring fra Husdyrkommissionen og eventuelt andre Autoriteter enten helt forbyde Overførsel af den angrebne Art af Dyr saavel som af andre Dyr eller Genstande, hvorved Smitte kan forplantes fra den ene

Ø eller Del af en saadan, hvor Sygdommen er forekommen, til andre Dele af Øerne, eller gøre Adgang hertil afhængig af saadanne Betingelser, som menes fornødne for at hindre Smittens Udbredelse.

§ 7.

Opstaar Hundegalskab, skal Amtmanden ved en offentlig Kundgørelse paabyde, at alle Hunde indenfor et nærmere betegnet Distrikt enten skulle holdes bundne og forsvarlig afspærrede eller dræbes.

§ 8.

Den, der ved eller har Anledning til at formode, at en blandt hans Husdyr forekommende Sygdom er af smitsom Beskaffenhed og ikke vedkommende Autoriteter bekendt til paagældende Tid findes blandt andre Husdyr paa Færøerne, skal uopholdelig anmelde det til Politiet.

Naar smitsom Sygdom er opstaaet blandt Husdyr paa Færøerne, kan Amtmanden ved en offentlig Bekendtgørelse paabyde, at enhver, der ved eller har Anledning til at formode, at et blandt hans Husdyr forekommende Sygdomstilfælde er af den i Bekendtgørelsen nævnte Art, uopholdelig skal anmelde det til Politiet.

Politiet skal snarest muligt give Indberetning om modtagne Anmeldelser.

§ 9.

Ledelsen af de Foranstaltninger, der iøvrigt ville være at træffe af det offentlige til Bekæmpelse af udbrudt smitsom Sygdom blandt Husdyr (jfr. § 10), paahviler en Kommission (Husdyrkommissionen), bestaaende af Amtmanden som Formand og 3 andre i Thorshavn bosiddende Mænd, hvoraf Justitsministeren vælger en og Lagtinget to for et Tidsrum af 3 Aar. For samme Tidsrum vælger henholdsvis Justitsministeren og Lagtinget hver en sammesteds boende Suppleant.

§ 10.

Husdyrkommissionen kan paabyde Afsondring og Rensning af smittede eller mistænkte Dyr saavel som af sunde Dyr eller af Genstande, ved hvilke Smitte kan befrygtes at ville vinde Udbredelse, og de nærmere Foranstaltninger, som ere nødvendige for at gennemføre Afsondringen og Rensningen (Indespærring af Dyrene, Bortfjærnelse af deres Affald, Rensning eller Tilintetgørelse af de Genstande, som have været udsatte for deres Paavirkning, Ansættelse af egne Oppassere, alle uvedkommendes Bortvisning, Tilintetgørelse af Smitstof hos de Personer, som have været i Berøring med dem, Nedgravning af de døde Dyr eller Dele af dem m. v.). Er Sygdommen ondartet, kan Nedslagning foretages, naar det skønnes fornødent for at standse dens Udbredelse. Ligeledes kan Nedslagning af enkelte Dyr foretages for at tilvejebringe Oplysning om Sygdommens Beskaffenhed.

I paatrængende Tilfælde kan Politiet, Landfogden eller vedkommende Sysselmand, foreløbig sætte de ovennævnte Afsondrings- og Rensningsforanstaltninger i Kraft, men maa uden Ophold indberette det til Husdyrkommissionen.

Husdyrkommissionen skal uden Ophold give Justitsministeren Meddelelse om de Foranstaltninger, som den træffer i Henhold til nærværende Paragraf.

§ 11.

Alle Udgifter, som paa Grund af de Forskrifter, der udstedes i Medfør af § 10, medgaa i Anledning af Dyrs Røgt, Afsondring og Rensning, eller Rensningen af Stalde, Redskaber eller deslige, eller døde Dyrs Nedgravning, betales af Ejeren. Dog bliver Udgiften til Anskaffelse af de ifølge Husdyrkommissionens

eller Politiets Paabud anvendte særlige Desinfektionsmidler at erstatte Ejeren af det offentlige. Det samme gælder Udgiften ved nye Arbejder, der maatte blive paabudte, saasom Opførelse af Rum til Dyrs Afspærring, Ombytning af Træværk eller deslige.

I Tilfælde af Nedslagning lader Politiet Dyrene forud taksere af 3 af Politiet dertil udvalgte Mænd. Dyrenes Værdi bestemmes efter deres Tilstand ved Nedslagningen, dog saaledes, at der ikke tages Hensyn til den virkelige eller formodede Sygdom, der foranlediger denne; i Beløbet afdrages Værdien af Dyret i dræbt Tilstand. Den saaledes udfundne Sum udbetales Ejeren af det offentlige.

Saafremt det, for at forhindre Smittes videre Udbredelse, maatte være nødvendigt at tilintetgøre smittefarlige Genstande, saasom det døde Kreaturs Hud, Foderstoffer, Hø, Halm, Staldrekvisitter og lignende, bliver det derved forvoldte Tab at godtgøre Ejeren af det offentlige med det Beløb, hvortil Tabet ansættes ved en Vurdering, der, forinden Tilintetgørelsen finder Sted, foretages af 3 af Politiet udvalgte Mænd.

Hvis en Besætning har været afspærret af det offentlige, og det endelig viser sig, at den formodede smitsomme Sygdom ikke har været til Stede, bliver det Tab, som Ejeren har lidt ved de tagne Forholdsregler, at erstatte ham. Om Erstatningens Størrelse har Politiet efter Forhandling med den skadelidte at gøre Indstilling til Husdyrkommissionen, der derpaa resolverer i Sagen. Intet Spørgsmaal, vedrørende Krav paa saadan Erstatning, kan bringes for Domstolene. Dog kan den, der er misfornøjet med den ham tillagte Erstatning, forlange dens Størrelse fastsat ved Taksation af 3 uvillige, af Retten udnævnte Mænd; Udgifterne ved Taksationsforretningen bæres af det offentlige.

Saafremt Ejeren selv ved sit Forhold maatte have givet Anledning til de trufne Foranstaltninger, fortaber han den Ret til Erstatning af det offentlige, som ellers vilde tilkomme ham.

Udgifter til Befordring af Husdyrkommissionens Medlemmer saavel som af Politiet og tilkaldte Sagkyndige paa Rejser, som foretages i Medfør af § 10, afholdes af det offentlige. Ligeledes afholder det offentlige Udgiften ved sagkyndig Bistand, som efter Husdyrkommissionens Bestemmelse og med Justitsministerens Billigelse maatte blive anvendt.

§ 12.

De i § 11 omtaldte Udgifter afholdes forskudsvis af Færø Amts Repartitionsfond, for saa vidt de ikke ere afholdte af Ejeren. Statskassen refunderer Fonden Halvdelen af de Udgifter, som endelig komme til at paahvile det offentlige.

§ 13.

Det kan af Landfogden forbydes Ejeren eller Brugeren af Kvæg, som øjensynlig lider af Tuberkulose,

a) at lade saadanne Dyr komme i Berøring med andre Ejeres Kvæg;
b) at afhænde saadanne Dyr, medmindre de afhændes til Slagtning, og Afhændelsen forud anmeldes til Politiet;
c) at afhænde eller at bruge til Menneskeføde Kød af saadanne Dyr, medmindre de slagtede Dyr med deres Indvolde forinden ere undersøgte paa Ejerens eller Brugerens Bekostning ved Politiets Foranstaltning, og Politiet derefter har givet Tilladelse til, at Kødet bruges paa denne Maade.

Landfogden kan derhos forbyde, at Kvæg fra en Besætning, i hvilken det er godtgjort, at der findes Tuberkulose, afhændes i andet Øjemed end til Slagtning, medmindre det ved en Tuberkulinprøve, der foretages under et af Justitsministeren fastsat Tilsyn, oplyses, at det paagældende Dyr ikke lider af Tuberkulose. Landfogdens Forbud kunne indankes for Amtmanden, men vedkommende kunne dog ikke derved unddrage sig fra foreløbig at rette sig efter disse.

Ligeledes kan det af Landfogden forbydes Ejeren eller Brugeren af en Ko, der lider af Yvertuberkulose, at afhænde dens Mælk eller at anvende den til Menneskeføde eller til Tilvirkning af Levnedsmidler eller at bruge den i ukogt Tilstand til Kreaturføde.

Der tilkommer ikke de vedkommende Erstatning i Anledning af de i denne Paragraf omtalte Forbud.

§ 14.

Justitsministeren skal være bemyndiget til at give almindelige instruktive Forskrifter for Husdyrkommissionens og Politiets Virksomhed i Henhold til denne Lov.

§ 15.

Dersom Husdyr eller andre Dyr, hvis Indførsel eller Overførsel efter de foranstaaende Bestemmelser ikke er tilladt, findes om Bord i et Fartøj, der anløber nogen færøsk Havn, skal Skipperen være pligtig til at efterkomme de Paalæg, som Karantænemyndigheden eller Politiet giver for at forebygge, at Dyrene komme i Land.

Udgifterne ved de Foranstaltninger, som de givne Paalæg medføre, afholdes af Fartøjet.

§ 16.

Indførsel til Færøerne af Ræve og andre Rovdyr, som ikke ere Husdyr, skal være forbudt.

Hvis saadanne Dyr findes om Bord i Fartøjer, der ankomme til Færøerne, forholdes som i § 15, 1ste Stykke, bestemt.

Indførsel af Rotter og Mus samt Overførsel af disse Dyr fra den ene Ø til den anden skal være forbudt. Justitsministeren skal dog være bemyndiget til at tillade Indførsel eller Overførsel af disse Dyr til videnskabeligt Brug.

§ 17.

Overtrædelser af denne Lov eller de i Medfør af samme udstedte Forbud eller Paalæg straffes, for saa vidt der ikke herved efter den øvrige Lovgivning er forskyldt større Straf, med Bøder fra 4—1000 Kr. til Amtsfattigkassen eller under skærpende Omstændigheder med Fængsel (Straffelovens § 25).

Dyr eller Genstande, som ere indførte eller overførte i Strid med de i Medfør af §§ 1—6 udstedte Forbud, skulle, saa vidt det er fornødent for at forhindre Smitte eller dens Udbredelse, ved Politiets Foranstaltning tilintetgøres og ellers konfiskeres til Fordel for Amtsfattigkassen.

Komme de i § 16 nævnte Dyr i Land, eller efterkommes ikke de i Medfør af den anførte Paragraf givne Paabud, skulle Dyrene ved Politiets Foranstaltning saavidt muligt dræbes.

§ 18.

Sager angaaende Overtrædelser af denne Lov behandles som offentlige Politisager.

§ 19.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste August 1907.

Trykt i »Færø Amtstidendes» Bogtrykkeri. 1907.

Bilag 4.

Ændringsforslag

til

Udvalgets Forslag

til

Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.

A. Fra Formanden.

1. Til § 2.

§'en affattes saaledes:

»Den, som driver Handel med berusende Drikke, maa ikke drive Udskænkning af saadanne Drikke, eller omvendt.

Ej heller maa Handel med eller Udskænkning af slige Drikke drives af nogen, som driver Handel med eller Udsalg af andre Varer, eller som driver nogen Virksomhed, der gaar ud paa at modtage rejsende for Betaling eller at holde offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser.

Lige med det at drive nogen saadan Virksomhed som overnævnt anses det at være Bestyrer deraf eller have anden fast Beskæftigelse derved.

De ovenstaaende Forbud gælde ogsaa den paagældendes Efterlevende, saa længe Samlivet ikke er hævet ved Separation.«

2. Til § 3.

Som nyt (ydet) Stykke tilføjes:

»Næringsbevis kan ikke meddeles nogen Selskab.«

3. Til § 4.

Ordene »en Periode« ændres til »et Tilsagn«, og »Den første Femaarsperiode« til »Det første Tilsagn«.

4. Til § 5.

1) Efter Ordet »nævnte« indskydes: »i et Sogn«.
2) Ordene »hver Femaarsperiodes« ændres til »hvert Tilsagns«.
3) Sidste Punktum omredigeres saaledes, efter at en af de paagældende Næringer skal være tilladt, udkræves, at mere end en Tjendedel af samtlige stemmeberettigede har stemt for at tillade den; i øvrigt sker Afgørelsen ved simpel Stemmeflertal.«

5. Til § 6.

»Berettigt« rettes til »Berettigede«.

6. Til § 9.

Ordene »det Tidspunkt« ændres til »det eller de Tidspunkter«.

7. Til § 16.

Som nyt (sidste) Punktum tilføjes: »For Passagerdampskibe, som gaa i fast Rute, kan Justitsministeren efter Lagtingets Indstilling meddele Tilladelse til Udskænkning til Passagerer under Iagttagelse af de Forskrifter, som i hvert enkelt Tilfælde findes fornødne.«

8. Til § 22.

a) I 2det Stykke ændres Ordene »andet af de der« til »af de i Paragraffens 3dje og 4de Stykke«.
b) I 3dje Stykke indskydes efter »Bestilling«: »eller Fordeling eller Forbrug«.

B. Fra Udvalget.

1. Til § 5.

§'en affattes saaledes:

»Ingen af de i § 1 omhandlede Næringer kan udøves, medmindre dens Udøvelse er tilladt ved Sogneafstemning.

Hvis der senest et halvt Aar for et Femaars Begyndelse fremkommer Begæring om Næringsbevis fra en Person, som opfylder de i § 3 angivne Betingelser, vil der i vedkommende Sogn være at foretage Afstemning over Spørgsmaalet, om de i § 1 nævnte Næringer skulle være tilladte i det kommende Femaar. Inden Begyndelsen af det første Femaar skal der dog i hvert Sogn foretages Afstemning over Spørgsmaalet, om de forskellige Næringer skulle kunne udøves i Sognet i det kommende Femaar.

For at en af de paagældende Næringer skal være tilladt, udkræves, at mere end en Fjerdedel af samtlige stemmeberettigede har stemt for at tillade den; i øvrigt sker Afgørelsen ved simpel Stemmeflerhed.«

2. Til § 22.

Som nyt 2det Stykke tilføjes:

»Dette gælder dog ikke Bestilling af Vin til Nadverbrug«.

Trykt i »Færø Amtstidendes« Bogtrykkeri. 1900.

Bilag 5.

Udkast

til

Lov om Forandringer i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 angaaende Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne.

§ 1.

§ 10, 1ste Stykke, i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 om Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne affattes saaledes:

»De paagældende Arealer overdrages, efterhaanden som Begæring derom fremkommer, til Selvejendom. For saa vidt Trøer eller Trøparter angaar, maa Afhændelse i Reglen ikke ske i mindre Stykker, end at hvert enkelt af disse i opdyrket Stand kan afgive Sommer- og Vinterfoder til 1 Ko, eller i Forbindelse med anden Opdyrkningsjord, selv om denne udgør flere Stykker og ikke støder op til det attraaede Trøstykke, kommer til at udgøre 1 Kofoder. Paa de Steder, hvor der ikke findes rigelig megen Jord, som er egnet til Opdyrkning, eller hvor Staten kun er Ejetagen med en mindre Andel, kan Afhændelse dog finde Sted af Jordstykker paa 1 Vinterkofoders Størrelse.

De afhændede Jordstykker skal Køberen være pligtig til at have behørig indgærdede inden Udløbet af 5 Aar fra Afhændelsen at regne; sker dette ikke, falder Stykket tilbage til Fæstet, og Købesummen forbrydes til Fordel for Statskassen. Købesummen, der for 1 Sommer- og Vinterkofoder udgør 50 Kr. og for 1 Vinterkofoder 30 Kr., indflyder i Statskassen, og Renten heraf godtgøres i Fæsteafgiften paa samme Maade som i bemeldte Lovs § 4 er bestemt.«

§ 2.

Ovennævnte Lovs § 11 affattes saaledes: »Den hidtil brugelige Bortlejning til Opdyrkning af Stykker fra Fæstets Udmark maa for de Haugeparters Vedkommende, hvor Staten er Eneejer, og hvor der er tilstrækkelig megen Jord, som er egnet til Opdyrkning, herefter ikke finde Sted i mindre Arealer end hvad der enten alene eller i Forbindelse med anden Opdyrkningsjord, som Lejetageren besidder, udgør 1 Sommer- og Vinterkofoder. For de Haugeparters Vedkommende, hvor Staten kun er Andelsejer, eller hvor der ikke findes rigelig megen Opdyrkningsjord, kan Bortleje ske af Arealer paa 1 Vinterkofoders Størrelse.

Disse fremtidige Lejetrøer kunne senere overgaa til Selvejendom i Lighed med de allerede indlagte Trøer.

Thorshavn, den 4de September 1906.

T. J. Petersen. *C. Olsen.*

Trykt i »Færø Amtstidendes« Bogtrykkeri. 1906.

Bilag 6.

Udkast

til

Lov om Forandringer i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 angaaende Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne.

Anmærkninger.

1. Naar Anvendelse af denne Bestemmelse paa Grund af det paagældende Jordstykkes ringe Størrelse formenes at være ugavnlig, kan Godsadministrationen nægte Approbationen.
2. Naar der af en Fælleshauge indtages et Areal til Opdyrkning og den Del, der tilfalder et Kongsfæste, er af mindre Størrelse end et Vinter- og Sommerkofoder, bør dog Kongsbonden kunne overlade den til en anden, da man kan gaa ud fra, at han i flere Tilfælde ikke selv sætter Pris paa at opdyrke den. Den kan, for at nævne et Eksempel, ligge altfor langt borte fra Gaarden og dens øvrige Indmark.

Lov Nr. 56 af 13de April 1894 § 11 ændres til at lyde saaledes: »Den hidtil brugelige frivillige Bortlejning til Opdyrkning fra vedkommende Fæsters Side af Stykker af Fæstets Udmark kan ogsaa med Godsadministrationens Samtykke for Fremtiden anvendes, men begrænses ikke til Stykker af nogen bestemt Størrelse. Disse fremtidige Lejetrøer kunne da senere overgaa til Selvejendom i Lighed med de allerede indlagte Trøer.«

Thorshavn, den 4de September 1906.

Johan K. F. Dam.

Trykt i »Færø Amtstidende«s Bogtrykkeri. 1906.

Bilag 7.

Udkast

til

Lov om Laan til Grundforbedringer og Bygningsforetagender paa Statens Fæstegods, samt mindre Jordbrugere paa Færøerne.

Afsnit I.

§ 1.

Paa de i denne Lov nærmere angivne Vilkaar skal der ydes Brugerne af Statens Fæstegods paa Færøerne Godtgørelse af Statskassen for saadanne af dem paa Fæstet udførte Grundforbedringer eller Bygningsforetagender, som det ikke ifølge Lovgivningen og de dem meddelte Fæstebreve har været deres Pligt at udføre, og som have forøget Fæstets Driftsværdi.

§ 2.

Godtgørelsen er betinget af, at Arbejdet er udført efter en Plan, der, efter gennem Godsadministrationen med et Overslag over Bekostningen og med en lovformelig Synsforretning over det paagældende Jordstykkes eller den paagældende Bygnings Tilstand at være indsendt til Justitsministeriet, er bleven godkendt af dette, førend Arbejdets Paabegyndelse. Naar Grundforbedringen eller Byggeforetagendet er tilendebragt, optages paa ny en Synsforretning saavel med Hensyn til det udførte Arbejdes Beskaffenhed som til Vurdering af den Værdiforøgelse, den paagældende Foranstaltning har medført for Fæstet, hvilken Forretning, ledsaget af de fornødne Oplysninger om medgaaede Udgifter samt af den fornævnte Plan, derefter gennem Godsadministrationen indsendes til Justitsministeriet. Godtgørelsen kan udbetales, naar der foreligger en fuldført Grundforbedring eller Bygning, der opfylder de i denne Lov stillede Fordringer, selv om ikke hele det i den godkendte Plan omtaleldte Arbejde er tilendebragt.

§ 3.

Godtgørelsen maa ikke overstige den Bekostning, som det paagældende Foretagende har medført for Brugeren, heri medregnet et passende Vederlag for muligt personligt Arbejde, og heller ikke den Værdiforøgelse, der ved Grundforbedringen eller Byggeforetagendet skønnes at være blevet Fæstet til Del. I Erstatningssummen bliver at fradrage de Beløb, som indkomme ved Realisationen af ældre Bygninger, der ved Opførelsen af nye Bygninger maatte blive overflødige, og som derfor sælges til Nedbrydning til Indtægt for Statskassen. Sam-

tidig med Godtgørelsens Udbetaling forhøjes den aarlige Leje af det paagældende Fæste i 47 Aar med et Beløb, som er lig 4 pCt. af den ydede Erstatning. Skønnes den Værdiforøgelse, det paagældende Foretagende vil medføre for Fæstet, kun at ville blive dette til Del for et begrænset Tidsrum, kan Justitsministeriet bestemme, at Lejeforhøjelsen kun skal vedvare i et tilsvarende Antal Aar, mod at den forhøjes til et saadant Beløb, at Godtgørelsessummen ved sammes Erlæggelse, foruden at forrentes med 3 pCt. aarlig, tillige ved Udløbet af den fastsatte Tid vil være tilbagebetalt. Fæsteren kan, om han ønsker det, betale større Afdrag end ovenangivet, dog kun med fulde Hundreder af Kroner og mod 3 Maaneders Opsigelse til en Juni eller December Termin. De nyopførte Bygninger blive som Staten tilhørende at optage paa Fæstets Inventarieforteguelse og blive derefter i eet og alt at behandle efter de samme Regler som de ældre Inventariebygninger.

§ 4.

De i § 2 omnevnte Synsforretninger foretages af 2 Skønsmænd, af hvilke Godsadministrationen vælger den ene og Fæsteren den anden. Kunne Skønsmændene ikke blive enige, vælge de en Opmand, og kunne de ikke forenes om dennes Valg, beskikker Retten en Opmand. Af Omkostningerne ved Synsforretningerne afholder Fæsteren Halvdelen og Statskassen den anden Halvdel.

§ 5.

Vedkommende Fæster (eller Fæsterenke, naar hun besidder Fæstet) skal være berettiget til at bestemme, at indtil Halvdelen af de Afdrag, som han eller hun betaler paa de i det foregaaende nævnte Erstatningsbeløb, skal anses som et den tiltrædende Fæster ydet Arveforskud, der bør komme til Afkortning i hans Arv, og bliver der hermed i alle Henseender at forholde i Overensstemmelse med Forskrifterne i Forordning 21de Maj 1845 §§ 10—13, jfr. Lov om denne Forordnings Udvidelse til Færøerne af 1de Januar 1854.

§ 6.

Bestemmelserne i § 5 finde ogsaa Anvendelse paa saadanne Afdrag, som ere betalte paa Godtgørelser i Henhold til Lov (Nr. 63) af 12te April 1892 § 3. Deslige Godtgørelser blive derhos at behandle efter Bestemmelserne i § 3 om Forrentning og Afbetaling af de i Henhold til nærværende Lov ydede Godtgørelser, saaledes at de betragtes som forrentede med 3 pCt. aarlig fra Udbetalingsdagen.

Afsnit II.

§ 7.

Der skal kunne gives Statslaan til Trømænd paa Færøerne til Køb af Jordstykker til Opdyrkning, til Rydning, Afgravning, Dræning, Indhegning, Opførelse af Stalde, Hølader og Beboelseshuse, mod Pant i Laantagerens Ejendomme.

Adgang til at komme i Besiddelse af dette Statslaan er betinget af, at Vedkommende:

a. har Indfødsret,
b. er 20 Aar gammel og som Regel ikke over 45 Aar,
c. ikke har nydt Fattigunderstøttelse, som ikke er tilbagebetalt, samt ikke ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling,
d. fremskaffer Attest, fra tvende, med hans Forhold kendte, troværdige Personer, om, at han er en flittig, ædruelig og sparsommelig Mand, saa at det

kan antages, at han er værdig til at modtage saadant Statslaan som ovenanført.

e. godtgør at være raadig over Midler til en Tredjedel af Foretagendets Værdi.

f. ikke ved egne Midler kan fremme sit Foretagende.

§ 8.

Der gives ikke Statslaan til Køb eller Indhegning af Jordstykker, der ere takserede til mindre end et Vinterkofoder, (beregnet til en Gennemsnitsstørrelse af 15000 □ Alen) og ikke over otte Vinterkofoder.

§ 9.

Med Hensyn til Laanenes Udbetaling, Forrentning og Afbetaling forholdes som i nærværende Lovs § 2, 3 og 4 anført.

§ 10.

Laantagernes Ydelser (Renter og Afdrag) udredes aarsvis. Ønsker en Laantager at betale større Afdrag i en enkelt Termin, skal dette tillades, naar Afdraget udgør mindst 25 Kr. Beløbet betales til Udgangen af December paa samme Sted som for Fæsternes Vedkommende.

Saafremt Renter og Afdrag ikke ere betalte til den bestemte Tid, haves Udpantningsret for Statskassens Krav i Vedkommendes Ejendomme.

§ 11.

Ingen kan faa Laan af Statskassen i Henhold til nærværende Lov i mere end en Ejendom. Ej heller kan den, der til en anden har overdraget en i Henhold til denne Lov erhvervet Ejendom, paany nyde Lovens Begunstigelser.

§ 12.

Flytter Laantageren fra den Ejendom, med Hensyn til hvilken der er ydet Statslaan, maa han først tilbagebetale Laanet, for saa vidt ikke en anden Ejer indtræder i Laantagerens Sted.

Ønsker Ejeren i levende Live at overdrage Ejendommen til en anden, kan Køberen indtræde i Sælgerens Forhold til Stasskassen, hvis han opfylder de i § 7 opstillede Betingelser.

Afgaar Ejeren ved Døden, kan hans Enke, hvis hun forbliver i Besiddelse af Ejendommen, indtræde i Afdødes Forhold til Statskassen. Indgaar Enken nyt Ægteskab, kan Forholdet til Statskassen fortsættes, hvis Manden fyldestgør de i § 7 opstillede Betingelser.

§ 13.

Denne Lov træder i Kraft den . . . . Fra samme Tid ophæves Lov Nr. 63 af 12te April 1892 om Godtgørelse for udførte Grundforbedringer m. v. paa Statens Fæstegods paa Færøerne.

Trykt i »Færø Amtstidende«s Bogtrykkeri. 1906.

Bilag 8.

Forslag

til

Lov om Tillæg til Lov af 4de Marts 1857, hvorved Udstykning af det private Jordegods paa Færøerne søges indskrænket.

§ 1.

Fra Bestemmelserne i §§ 17 og 18 i Lov af 4de Marts 1857, hvorved Udstykning af det private Jordegods paa Færøerne søges indskrænket, skal der fremtidig kunne meddeles Dispensation.

Saadan Dispensation skal være nødvendig for Gyldigheden af enhver Retshandel, hvorved der overdrages mindre Dele af et Taxations Nummer end 1 Gylden samlet i Bø og Hauge, medmindre den paagældende Jord udgør al Overdragerens Ejendom i vedkommende Taxations Nummer, og Erhververen allerede ejer Jord i samme Taxations Nummer.

Intet Dokument, der — om end i Forbindelse med andet — indeholder en Overdragelse af Jord i Strid hermed, maa antages til Tinglæsning.

§ 2.

Fremtidig maa ingen Notering om Ejerskifte til Brug for Skatteopkrævningen i Henhold til Lov (Nr. 70) af 23de April 1897 § 9 finde Sted uden i Henhold til et forevist skriftligt Overdragelsesdokument. Dette forsynes af vedkommende Medlem af Sognekommissionen (Forstanderskabet) med en Paategning om Dato for Anmeldelsen. Ingen Notering om Ejerskifte maa ske i Henhold til et Dokument, der — om end i Forbindelse med andet — indeholder en Overdragelse af mindre Dele end 1 Gylden af et Taxations Nummer, medmindre behørig Dispensation efter § 1 foreligger.

§ 3.

Amtmanden over Færøerne bemyndiges til uden Betaling at udfærdige de i denne Lov omhandlede Dispensationer, hvilket kan ske i Form af en Paategning paa vedkommende Overdragelsesdokument, naar Begæringen om Dispensation er ledsaget af Oplysninger — derunder saavidt muligt en Kortskitse, der viser Beliggenheden af den paagældende Jordlod i Indmarken og de tilgrænsende Indmarkslodder med Angivelse af disses Marketal og omtrentlige Arealindhold i □ Alen, — hvorefter det skønnes, at overvejende Grunde tale for en Fravigelse af de gældende Lovregler.

§ 4.

Afhændelser, der, inden nærværende Lov træder i Kraft, ere skete i Strid med Bestemmelserne i Lov 4de Marts 1857 §§ 17 og 18, skulle i Forhold til det Offentlige betragtes som lovlige, saaledes at Sorenskriveren paa Færøerne er berettiget til, naar saadanne ældre Adkomstbreve nu maatte fremkomme til Tinglæsning, at opføre Erhververne som Ejere i Jordfortegnelsen (Skøde- og Panteregistrene) uden Hensyn til den fra Strid med Udstykningslovgivningen hidrørende Ugyldighed af Adkomsterne.

Ligeledes er Sorenskriveren berettiget til uden videre at annullere de saadanne ældre Adkomstbreve tidligere givne Retsanmærkninger om Erhvervelsens Ugyldighed paa Grund af Strid med Udstykningslovgivningen og foretage de derved nødvendiggjorte Rettelser i Jordfortegnelsen.

§ 5.

Denne Lov træder i Kraft den . . . 1907.

Bemærkninger

til

foranstaaende Lovforslag.

Da Betingelserne for en rationel Udstykningslovgivning efter de for Tiden paa Færøerne bestaaende Ejendomsforhold med Hensyn til Odelsjorden ikke skønnes at være tilstede, søger nærværende Lovforslag alene at raade Bod paa de mest iøjnefaldende Ulemper ved de gældende Udstykningsregler.

ad § 1.

Da den praktiske Trang ofte kræver, at Overdragelse af Odelsjord kan ske i mindre Stykker end 1 Gl. samlet i Bø og Hauge, og at Bøstykker kan sælges særskilt, (jfr. Sorenskriveriets Skrivelse af 30te Juli d. A. til Færø Amt), foreslaas det at hjemle Dispensation fra Udstykningslovens §§ 17 og 18.

Herved bliver det formentlig muligt at overholde disse §§ers Hovedregel, der nu ikke kan gennemføres.

Da Fortolkningen af § 17 i Udstykningsloven er meget tvivlsom, foreslaas det som en autentisk Fortolkning af §en at udtale, at Forbudet mod Overdragelse af Jord under 1 Gl. *ikke* gælder, naar paagældende Jordstykke er Overdragerens eneste Jord i det paagældende Taxations Nummer, og Erhververen i Forvejen ejer Jord sammesteds. I saa Fald foreligger der nemlig afgjort ikke nogen Udstykning.

For yderligere at sikre Udstykningsforbudets Overholdelse foreslaas, at forbyde at *antage til Tinglæsning* Dokumenter, hvori en ulovlig Udstykning indeholdes, saaledes at altsaa heller ikke Tinglæsning af andre lovlige Afhændelser, der indeholdes i det samme Dokument, finder Sted.

Hvis Dokumentet med det delvis ulovlige Indhold kunde tinglæses, og Køberen noteres som Ejer af de lovlig erhvervede Jordstykker, som omhandledes

i Dokumentet, vilde Køberen af den i Strid med Udstykningsloven solgte Jord ikke føle det som nogen synderlig Gene, at han ikke noteredes som Ejer af det paagældende mindre Jordstykke.

Nægtelse af overhovedet at antage et sligt Dokument til Tinglæsning vil formentlig føles som en særdeles kraftig Hævdelse af den forbudne Overdragelses Ulovlighed. Det maa herved erindres, at Udstykningslovens § 19 kræver Tinglæsning af et Dokument, som *Betingelse* for Erhvervelse af Ejendomsret til Jord.

ad § 2.

Naar det erkendes at være af Betydning for det Offentlige at overholde Udstykningslovens Bestemmelser, vil det ogsaa være nødvendigt at forbyde at notere den ulovlige Overdragelse i *Skattelisterne* og derved i en vis Henseende godkende Ulovligheden.

For at gennemføre denne Regel vil det formentlig være nødvendigt at kræve et skriftligt Dokument som Grundlag for Skattelisternes fremtidige Førelse, hvilket i og for sig ogsaa følger af Udstykningslovens § 19.

Fordringen om Paategningen af Datoen for Anmeldelse af Ejerskiftet skyldes navnlig Hensynet til at kunne konstatere Anmeldelsespligtens rettidige Opfyldelse.

ad § 3.

Dispensation kan formentlig passende meddeles af Amtmanden over Færøerne og bør i Reglen kunne ske ved en simpel Paategning af Overdragelsesdokumentet.

Med Hensyn til Fordringen om en Kortskitse henvises til Sorenskriveriets ovennævnte Skrivelse af 30te Juli d. A., hvori er udviklet, at det i Reglen kun af et Kort kan ses, om der in casu er Grund til at tillade et Salg af de her omhandlede Smaalodder.

ad § 4.

Denne § tilsigter at give en Generalpardon med Hensyn til ældre Erhvervelser i Strid med Udstykningslovens §§ 17 og 18, hvilket er absolut nødvendigt af Hensyn til nogensinde at faa Jordfortegnelsen berigtiget.

Herom henvises ligeledes til Sorenskriveriets Skrivelse af 30te Juli d. A.

Der er siden Udstykningslovens Givelse sket Hundreder af ulovlige Retshandler om Jord under 1 Gylden, og der kan nu fornuftigvis ikke være Tale om at røre ved de gennem mange Aar faktisk bestaaende — om end ulovlige — Ejendomsforhold.

Fra privat Side (Overdragerne) vil der sikkert aldrig blive rejst Spørgsmaal om slige ældre Overdragelsers Ugyldighed.

Tvivles herom, kunde man maaske fastsætte en præceptiv Frist f. Eks. af et Aar, inden hvilken saadanne Retshandler skulle anfægtes.

ad § 5.

Det er af Vigtighed for Arbejdet paa Jordfortegnelsens Berigtigelse, at Loven snarest træder i Kraft.

Trykt i »Færø Amtstidende«s Bogtrykkeri, 1906.

Bilag 9.

Betænkning.

Fra Forstanderskabet for Ejde Sogns Kommune er til Tinget indkommet Skrivelse af 8de f. M., hvorved Tinget anmodes om at optage Spørgsmaalet om Ansættelse af en Læge paa Ejde til fornyet Behandling.

Undertegnede Udvalg, som ved Sagens foreløbige Behandling blev nedsat til at overvejе Spørgsmaalet, skal tillade sig at bemærke følgende:

Til Tingsamlingen 1902 fremkom der et Andragende fra en Del Beboere af samtlige de til Norderøernes Lægedistrikt hørende Bygder paa Østerø om, at der maatte blive ansat en Læge i Bygden Fuglefjord. Til samme Tingsamling fremkom der ligeledes Andragende fra en Del Beboere af Bygderne Ejde, Gjov, Funding, Haldersvig og Tjørnevig om Ansættelse af en Læge paa Ejde. Efter at der var indhentet Erklæringer dels fra de paagældende Kommunalforstanderskaber angaaende, hvad og i hvilket Forhold de forskellige interesserede Sogne eventuelt vare villige til at bidrage til de paatænkte Lægers Lønninger og de nødvendige Bygninger, og dels fra Distriktslægen i Klaksvig, blev Sagens Behandling udsat til Tingsamlingen 1903.

I den sidstnævnte Tingsamling forelaa der desuden Andragende fra Beboere af Vaagø Syssel om Ansættelse af en Læge paa Vaagø, ligesom der forelaa Erklæringer fra 1) Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune, 2) Distriktslægen i Vestmanhavn og 3) Forstanderskabet for de forenede Sogne i Østerø.

I Anledning af det sidstnævnte Andragende vedtog Tinget i 1903 at indstille til Justitsministeriet, at samme vilde virke hen til, at der af Statskassen blev ydet Tilskud til Lønning af en praktiserende Læge med Bopæl i Midvaag; men denne Sag har ikke nydt Fremme. Behandlingen af de to andre Andragender blev udsat til det paafølgende Aar, uden at Tinget siden har taget dem under fornyet Overvejelse.

Samtlige de indkomne Andragender bør antagelig overvejes samtidig; men Tinget bør formentlig ikke i indeværende Samling tage Stilling til noget af Andragenderne, paa Grund af at der er hengaaet saa lang Tid, siden de forskellige Forstanderskaber afgave deres Erklæringer, hvorved de fremsatte Tilbud om Bidrag til Lægernes Lønninger og Opførelse af Lægeboliger, at deres Tilbud næppe kunne anses bindende for Kommunerne. Desuden vil Funding Sogn fra 1ste næste Maaned at regne blive udskilt som selvstændig Kommune, hvorfor det formentlig vil være rettest at give denne Kommunes eventuelle Forstanderskab Lejlighed til at udtale sig om, hvorvidt dette vil sanktionere det af Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Østerø gjorte Tilbud om Ydelse af Bidrag til Lægernes Lønning og Opførelse af Lægebolig, ligesom det synes rettest at stille Forespørgsel til samtlige de paagældende Forstanderskaber om, hvorvidt de fastholde deres Tilbud om Bidrag.

Hvad særlig angaar Lægespørgsmaalet paa Ejde, da nødvendiggøres Hensyntagen til Vestmanhavn Distriktslægeembede, idet der, ved at der som

paatænkt opføres et Brystsygesanatorium paa Vaagø, med Ret for den ved dette ansatte Læge til at udføre Lægepraksis, vil blive bevirket en saa stor Nedgang i Distriktslægens Indtægter, at det antagelig vil være uheldigt at ansætte Læge paa Ejde — hvorved yderligere udskilles en væsentlig Del af den til Distriktet hørende Befolkning — uden samtidig at tage Embedets Lønningsforhold under Overvejelse. Der kan antagelig vedrørende dette Forhold være Anledning til at indhente fornyet Erklæring fra Distriktslægen i Vestmanhavn.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Ansættelse af Læge i Fuglefjord, da har Distriktslægen i Klaksvig afgivet sin Erklæring, forinden Andragendet om Læge paa Ejde fremkom, og da, hvis dette Andragende tages til Følge, Funding Sogn — der hører til Norderøernes Lægedistrikt — vil blive henlagt under Ejdes Lægedistrikt, bør der formentlig ogsaa indhentes fornyet Erklæring fra Distriktslægen.

Endvidere vilde det formentlig være heldigt, om der, forinden Tinget tager Stilling til Spørgsmaalet, foreloa en Udtalelse fra Fysikatet vedrørende den nævnte Omordning af Lægeforholdene.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

I. Amtmanden anmodes om at indhente følgende Erklæringer, som ventes at foreligge ved Begyndelsen af Tingets ordinære Samling 1907:
   a) Fra Forstanderskaberne for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø (for saa vidt angaar Haldersvig Sogn), Ejde Sogn og Funding Sogn om, hvor meget og i hvilket Forhold de ville bidrage til Lønning af en eventuel Læge paa Ejde, samt til Opførelse af den nødvendige Bolig.
   b) Fra Forstanderskaberne for Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune samt Næs og Gøte Sognes Kommune (hvad angaar Gøte Sogn) og Funding Sogns Kommune om, hvor meget og i hvilket Forhold de ville bidrage til Lønning og Opførelse af en Bolig for en eventuel Læge i Fuglefjord.
   c) Fra Distriktslægen i Vestmanhavn angaaende Spørgsmaalet om Ansættelse af en Læge paa Ejde.
   d) Fra Distriktslægen i Klaksvig vedrørende Spørgsmaalet om Ansættelse af Læger henholdsvis paa Ejde og i Fuglefjord.
   e) Fra Færøernes Fysikat angaaende en eventuel Omordning af Lægeforholdene i Norderøernes og Vestmanhavns Lægedistrikt i den Retning som antydet.

II. Sagens videre Behandling udsættes til næste Aar.

I Udvalget i Sagen angaaende Ansættelse af en Læge paa Ejde.

Thorshavn, den 14de September 1906.

T. J. Petersen. Ordfører. *Johan K. F. Dam.* *A. Weihe.*

J. M. Hentze. *Símun úr Konoy.*

Trykt i »Færø Amtstidende«s Bogtrykkeri.

Bilag 10.

Repartition.

Kommunernes Navne.	Efter Marketal. (1/8)			Efter Folkemængde. (1/8)			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse (1/8)		Tilsammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.	
	Skattemark.	Kr.	Ø.	Folketal.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
I. Norderøernes Præstegælds Kommune.												
Vaag Sogn	166,58	117	33	690	126	60	155	„	398	93		
Husum —	64,93	45	75	136	24	96	30	„	100	71		
Mygledal —	69,03	48	62	103	18	90	30	„	97	52		
Kunø —	94,14	66	32	168	30	83	40	„	137	15		
Viderø —	150,37	105	92	436	80	1	70	„	255	93		
Svinø —	54,51	38	40	170	31	19	30	„	99	59		
Fuglø —	67,24	47	36	158	28	99	30	„	106	35		
											1196	18
II. De forenede Sogne i Østerø Præstegæld.												
Fuglefjord Sogn . . .	152,03	107	8	763	140	1	75	„	322	9		
Andefjord —	129,68	91	34	347	63	67	30	„	185	1		
Funding —	125,26	88	23	362	66	43	40	„	194	66		
											701	76
III. Næs og Gøte Sognes Kommune.												
Næs Sogn	200,17	141	»	728	133	58	60	„	334	58		
Gøte —	128,75	90	68	369	67	71	35	„	193	39		
											527	97
IV. Sjov Sogns Kommune. . .	180,62	127	22	527	96	70	45	„	. . .	. .	268	92
V. Ejde Sogns Kommune. . .	154,44	108	78	595	109	18	40	„	. . .	. .	257	96
VI. De forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld.												
Kvivig Sogn . . .	125,98	88	74	440	80	74	60	„	229	48		
Kollefjord — . . .	120,54	84	90	285	52	30	45	„	182	20		
Kvalvig — . . .	128,66	90	63	269	49	36	40	„	179	99		
Haldersvig — . . .	79,70	56	14	352	64	59	35	„	155	73		
Saksen — . . .	49,60	34	94	46	8	44	20	„	63	38		
											810	78
VII. Vestmanhavn Sogns Kommune. .	121,32	85	46	562	103	13	85	„	. . .	. .	273	59
Overføres . .	2363,35	1664	84	7506	1377	32	995	„			4037	16

Kommunernes Navne.	Efter Marketal. (1/8) Skattemark.	Kr.	Ø.	Efter Folkemængde. (1/8) Folketal.	Kr.	Ø.	I Henhold til Lagtingets Vedtagelse (1/8) Kr.	Ø.	Tilsammen for Sognet. Kr.	Ø.	For Kommunen i det hele. Kr.	Ø.
Overført . .	2363,55	1664	84	7506	1377	32	995	,,			4037	16
VIII. De forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld.												
Kirkebø Sogn	163,49	115	16	240	44	4	45	,,	204	20		
Kalbak —	94,58	66	63	102	18	72	35	,,	120	35		
Thorsh.s udenbys —	99,68	70	20	194	35	60	30	,,	135	80	460	35
IX. Nolsø Sogns Kommune. . .	67,56	47	59	254	46	60	50	,,	. . .	. .	144	19
X. Vaagø Præstegælds Kommune.												
Midvaag Sogn . . .	123,95	87	33	440	80	74	65	,,	233	7		
Sandevaag — . . .	111,38	78	46	378	69	36	55	,,	202	82		
Sørvaag — . . .	80,63	56	80	433	79	46	50	,,	186	26		
Bø — . . .	64,22	45	24	96	17	62	25	,,	87	86		
Myggenæs — . . .	66,65	46	94	134	24	59	30	,,	101	53	811	54
XI. Sandø Præstegælds Kommune.												
Sand Sogn. . . .	166,43	117	24	705	129	37	75	,,	321	61		
Skaalevig —	60,74	49	11	222	40	74	40	,,	129	85		
Husevig —	87,24	61	46	237	43	49	35	,,	139	95		
Skuø —	44,46	31	28	120	22	2	10	,,	63	30	654	71
XII. De forenede Sogne i Suderø Præstegæld.												
Famien Sogn	40,78	28	71	153	28	8	30	,,	86	79		
Porkere —	124,67	87	81	514	94	32	45	,,	227	13		
Vaag —	86,44	60	88	645	118	36	155	,,	334	24		
Sumbø —	96,90	68	26	426	78	17	40	,,	186	43	834	59
XIII. Kvalbø Sogns Kommune . .	138,49	97	96	632	115	96	65	,,	. . .	. .	278	92
XIV. Frodebø Sogns Kommune . .	112,60	79	33	1127	206	80	375	,,	. . .	. .	661	13
XV. Thorshavns Kommune. . .	55,05	38	77	1791	328	64	750	,,	. . .	. .	1117	41
Summa . .	4258,74	3000	,,	16319	3000	,,	3000	,,			9000	,,

Trykt i »Færø Amtstidende«s Bogtrykkeri. — 1906.

Bilag 11.

Betænkning.

I et undertegnede Udvalg til Betænkning overgivet Andragende fremsætter Købmand V. Mohr m. fl. Medlemmer af den i Thorshavn hjemmehørende Forening »Havnar framburðsfelag« en Anmodning til Lagtinget gaaende ud paa, at Tinget vil søge udvirket, at der gives de om Sommeren fraværende færøske Fiskere Lejlighed til at deltage i Lagtingsvalg og de kommunale Valg.

Udvalget skal i den Anledning anføre:

Det er tilstrækkelig bekendt, at saavel de færøske Skibsfiskere, som de Baadfiskere, der om Sommeren drive Fiskeri under Island, i Reglen ere afskaarne fra at udøve den Valgret, som er tillagt dem ved de gældende Love. Valgene have nemlig hidtil foregaaet om Sommeren. Man har længe indset det uheldige i en Ordning, som medfører, at en stor Del af Landets Borgere — en hel Stand — afskæres fra gennem Valgene at øve Indflydelse paa offentlige Forhold. Dette har ført til, at der i det nylig emanerede Tillæg til Lagtingsloven er optaget en Bestemmelse om, at Lagtingsvalgene fremtidig skulle foregaa i Januar eller Februar Maaned. Udvalget mener, at denne Ordning er heldig, og man finder det naturligt og ønskeligt, at der foretages saadanne Ændringer i den paagældende Lovgivning, at ogsaa de kommunale Valg kan foretages om Vinteren, helst i Januar eller Februar Maaned. Samtidig vil det formentlig blive nødvendigt at foretage en Ændring i Landkommunallovens § 7, saaledes at Sysselmanden udtræder som fast Medlem af Valgbestyrelsen. Det i paagældende Sogn bosatte Medlem af Kommunalforstanderskabet kan formentlig indtræde i Sysselmandens Sted.

Da det næppe vil være rigtigt at foretage en Ændring i det bestaaende Forhold, uden at de kommunale Myndigheder forud har faaet Lejlighed til at udtale sig, finder man det heldigst, at denne Sag udsættes til næste Aar, for at der gennem Amtmanden paa Færøerne kan indhentes Erklæring fra de kommunale Myndigheder angaaende Sagen.

I Henhold hertil skal Udvalget tillade sig at foreslaa:

1. Denne Sag udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at indhente Kommunalforstanderskabernes Erklæring om
   a. Hensigtsmæssigheden og Betimeligheden af at udvirke saadanne Ændringer i Lovgivningen, at de kommunale Valg henlægges til Maanederne Januar eller Februar.
   b. Hensigtsmæssigheden og Betimeligheden af at ændre Landkommunallovens § 7 derhen, at Sysselmanden udtræder af Valgbestyrelsen for det kommunale Valg, og det i paagældende Sogn bosatte Medlem af Kommunalforstanderskabet indtræder i Sysselmandens Sted.
3. Om Punkt a. anmodes Amtmanden desuden om at indhente Erklæring fra Thorshavns Kommunalbestyrelse.

I Udvalget for forskelligartede Sager. Thorshavn, den 7de September 1906.

A. Samuelsen. *T. J. Pedersen.* *M. A. Winther,*
Ordfører.

Trykt i »Færøe Amts-tidendes« Bogtrykkeri.

Bilag 12.

Betænkning om Forholdene paa Færøerne vedrørende Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.

(Udarbejdet af Færø Amt paa Grundlag af dettes under 1ste November 1905 afgivne Betænkning til Justitsministeriet.)

I. *De gældende Regler.*

1. *Handel* med berusende Drikke er som Regel kun undergiven de sædvanlige for Handel gældende Bestemmelser, jfr. Handelslov 21de Marts 1855 § 10 og Lov (Nr. 70) af 7de Maj 1881 § 2. Herfra undtages kun Handel med »Brændevin«, hvortil ifølge Lov angaaende Brændevinshandel og Brændevinsudskænkning paa Færøerne af 3dje Marts 1860 §§ 1 og 2 udfordres særlig Bevilling.

Med Hensyn til Lovens Rækkevidde henvises til dens § 7, som bestemmer, at ved Brændevin i denne Lov forstaas ikke blot Korn- og Kartoffelbrændevin, men alle Slags destillerede stærke Drikke, og hvad der i Loven er foreskrevet om Udsalg og Udskænkning af Brændevin, skal ogsaa gælde om al anden stærk Drik, som er tilberedt dermed.

Om Bevilling til at forhandle Brændevin bestemmer Lovens § 1, at den »udfærdiges af Amtmanden og kan meddeles enhver paa Færøerne bosat Mand, der er i Besiddelse af de til Handelsberettigelses Erhvervelse i Almindelighed foreskrevne Egenskaber« (ɔ: holder Dug og Disk paa Færøerne, er 25 Aar gammel og af uplettet Rygte, jfr. Handelslov 21de Marts 1855 § 10).

Af Motiverne til Lov 1860 (Rigsdagstidende 1859—60 Tillæg A. Sp. 341—350) og Udtalelser under Behandlingen i Rigsdagen (Rigsdagstidende 1859—60, Landstingstidende Sp. 59, 65, 66, 67) synes det temmelig bestemt at fremgaa, at Lovens Tanke var, at den, som opfylder de i Lov 21de Marts 1855 § 10 foreskrevne Betingelser for Erhvervelse af Handelsberettigelse i Almindelighed, skal kunne *fordre* Bevilling meddelt. Dette udtaltes navnlig af Justitsministeren (Landstingstidende Sp. 67), der pointerede, at Loven kun er en Beskatningslov, og at den hele Forandring, der vilde ske i Forhold til den tidligere Tilstand (hvorefter almindelig Handelsberettigelse ogsaa omfattede Ret til Brændevinshandel), var den, »at de samme Personer, der tidligere, naar de havde de Egenskaber, som Handelsloven fordrede, kunde mod at erlægge 2 Rdl. faa Tilladelse til at handle, nu maa erlægge en forhøjet Afgift«, og at »hele Bevillingen vil ikke sige andet end, at de maa legitimere deres Ret i dette specielle Tilfælde«.

Denne Forstaaelse af Loven fulgtes i Praksis i de første Aar efter dens Ikrafttræden, — saa vidt vides, ubestridt, — og dannede Forudsætningen for de forskellige, i Slutningen af Tresserne og Begyndelsen af Halvfjerdserne i Lagtinget førte Forhandlinger om Reformer (se navnlig Skrivelse fra Amtet til Justitsministeriet af 27de Marts 1873). Heri indtraadte der imidlertid en Forandring ved en Udtalelse af Ministeriet i dettes Motiver til det i 1874 (Skrivelse 21de Maj 1874) Lagtinget forelagte Forslag til Lov om Forandring i Lov 3dje Marts 1860, idet Ministeriet bemærkede »for at forebygge Misforstaaelse, at det selvfølgelig staar i Administrationens Magt, naar der efter Omstændighederne findes Anledning dertil, at nægte at meddele Bevilling til at forhandle eller udskænke Brændevin, uden at vedkommende ved at fyldestgøre de for Bevillings Meddelelse i Almindelighed foreskrevne Betingelser erhverver nogen Ret til at erholde samme«. Efter denne Fortolkning af Lovens § 1, der stemmer med dens Ord (»Bevilling en . . . . . *kan* meddeles«), og hvorefter altsaa Administrationen efter Skøn afgør, om Bevilling bør udstedes eller ej, er det ligeledes antaget (Ministeriets Skrivelse af 21de Marts 1896), at Administrationen er kompetent til at optage den Klausul

i Bevillingen, »at Bevillingshaveren vil have at finde sig i de Indskrænkninger med Hensyn til Varigheden og øvrige Vilkaar for Bevillingens Benyttelse, som senere ved Lov maatte blive fastsatte«.

For Bevillingens Meddelelse erlægges en Kendelse af 40 Kr., som deles lige mellem Statskassen og Amtsfattigkassen, og for Bevillingens Benyttelse svares endvidere en aarlig Afgift af 200 Kr., hvoraf $^1/_{10}$ tilfalder Statskassen og Resten Amtsfattigkassen; Afgiften erlægges stedse forud for 1 Aar og indkræves af Landfogden (Lovens § 1, jfr. Lov Nr. 147 af 22de December 1876). Den Handlende kan fri sig for Afgiften ved til Amtet at indsende Bevillingen til Kassation (Lovens § 4).

Bevillingen giver Ret til Forhandling med Brændevin i stort og smaat, men ikke til nogen som helst Udskænkning deraf (Lovens § 1); det anses som Udskænkning, naar den, der sælger Brændevin, tilsteder, at noget deraf paa Stedet fortæres (Lovens § 5). I Bevillingen nævnes det Sted, hvorfra Handelen maa drives; den hjemler ikke Ret til at have flere Udsalgssteder (Lovens § 1).

For Tiden ere (se den vedlagte Fortegnelse) 10 Bevillinger i Henhold til § 1 i Kraft, nemlig i Thorshavn 4, i Klaksvig (Vaag) 2, i Tveraa (Trangisvaag) 4. Af disse ere 4 (i Klaksvig 1, udfærdiget 21de Maj 1860; i Thorshavn 2, udfærdigede henholdsvis 31te Maj 1867 og 9de Juni 1871; i Tveraa 1, udfærdiget 23de Marts 1889) udstedte uden Tilføjelse af den anførte begrænsende Klausul; de andre (senere udfærdigede) Bevillinger indeholde alle den nævnte Klausul (om Bevillingernes Ordlyd se de vedlagte Afskrifter af Bevillinger af 23de Marts 1889 og 23de Oktober 1895).

Lovens § 2 omhandler Handel fra Skib (saakaldt »Spekulanthandel«) og bestemmer derom, at »ønsker nogen at udsælge Brændevin fra Skib, vil dertil ligeledes være at erhverve Bevilling«, der udfærdiges af Amtmanden og udleveres i Thorshavn af Landfogden, udenfor Thorshavn af Sysselmændene. For Bevillingen, der kun gælder for en Handelsrejse, betales en Kendelse af 120 Kr., der deles lige mellem Statskassen og Amtsfattigkassen.

Saadan Bevilling er aldrig udstedt.

Ulovlig Handel med Brændevin straffes ifølge Lovens § 5 som uberettiget Handel i Almindelighed efter Handelslov 21de Marts 1855 § 11 in fine (ɔ: med Bøde, første Gang fra 10 til 40 Kr., anden Gang fra 20 til 80 Kr., tredje Gang og fremdeles fra 40 til 120 Kr.), hvorhos den Brændevin, som forefindes hos den skyldige, skal konfiskeres. Bøderne og det ved Salget af den konfiskerede Brændevin indkomne Beløb tilfalder Amtsfattigkassen. Sagerne behandles som offentlige Politisager (Lovens § 6).

2. *Udskænkning* af berusende Drikke.

Beværtningsnæring anses paa Færøerne for fri Næring, hvortil ingen Næringsadkomst udkræves. Lovgivningen indeholder nemlig ingen særlige Forskrifter om Beværtningsnæring i Almindelighed; og skønt Beværtning paa en vis Maade maa siges at være en Art af Handel, nemlig Salg til Fortæring paa Stedet, ere Handelslovens Bestemmelser aldrig i Praksis bragte til Anvendelse derpaa. Den saaledes fulgte Praksis formenes at være anerkendt ved Højesterets Dom af 11te Februar 1897 (U. f. R. 1897 Side 281), ved hvilken en Handlende, som var tiltalt for Overtrædelse af Helligdagsloven ved paa Søn- og Helligdage til enhver Tid at *beværte* Gæster for Betaling, blev frifunden; Retten har saaledes ikke anset Beværtning for Handel.

Fra den ovenangivne Regel om, at Beværtning er fri Næring, er kun gjort Undtagelse med Hensyn til Udskænkning af Brændevin. Lov 3dje Marts 1860 § 3 bestemmer herom, at Ret hertil kun tilkommer dem, hvem der dertil meddeles Bevilling af Amtmanden. Slige Bevillinger meddeles kun paa saadanne Steder, hvor der maatte være særlig Trang dertil, og udfærdiges paa 5 Aar ad Gangen, efter hvilken Tids Forløb ny Bevilling bliver at løse. Ingen maa have flere Udskænkningssteder. Lovens § 3 foreskriver, at »Bevilling til den i § 1 omtaldte Forhandling af Brændevin maa ikke forenes med Bevilling til Udskænkning«, og da sidstnævnte Bevilling maa knyttes til et bestemt Sted, bliver der ikke Spørgsmaal om at meddele Bevilling til Udskænkning fra Skib.

Bevilling til Udskænkning giver ikke Ret til Salg af Brændevin ud af Huset. Bevillingshaveren skal købe den Brændevin, han udskænker, hos en af de med Bevilling til Brændevinshandel forsynede Handlende.

For Bevilling til Udskænkning betales en Kendelse af 20 Kr. og en aarlig Afgift af 100 Kr., hvilke Beløb deles lige mellem Statskassen og Amtsfattigkassen. Om

Afgiftens Erlæggelse og Opkrævning gælde i øvrigt de nævnte Regler angaaende Brændevinshandel, ligesom de for denne givne Forskrifter om Straf og Paatale ogsaa ere gældende for ulovlig Udskænkning af Brændevin; kun er det om Bøden for denne Overtrædelse tilføjet (Lovens § 5), at det ved dens Bestemmelse bør tages i særdeles Betragtning, om Nattesvir, Hasardspil eller andre Uordener have været forbundne med den begaaede Forseelse.

Bevilling til Udskænkning er aldrig meddelt uden for Thorshavn, og i denne By kun til 1 Person. Bevilling har ikke været i Kraft siden Aaret 1880, idet Fornyelsen af den tidligere bestaaende Bevilling da blev afslaaet af Amtet (se Amtets Skrivelse til Justitsministeriet af 28de Oktober 1882); senere er ingen Ansøgning indkommen om Bevilling.

II. Forhandlinger om Ændringer i de gældende Regler.

Spørgsmaalet om Ændringer blev først rejst i **1868**, idet Lagtingets daværende Formand paa Foranledning af Udtalelser i Tinget stillede Forslag til Tinget om at andrage paa, at den i Lov 3dje Marts 1860 § 1 fastsatte Afgift maatte blive forhøjet til 1000 Rdl. aarlig; dette Forslag blev allerede under Sagens 1ste Behandling i Tinget taget tilbage af Formanden. Sagen kom derefter atter frem i Lagtinget i **1872** ved et Andragende fra en enkelt Mand. Lagtinget vedtog da et Udkast til Lov, som i det væsentlige gik ud paa, at det for Fremtiden skulde afgøres ved almindelig Afstemning af vedkommende Bygds og Sogns kommunale Vælgere, om Handel med Brændevin skulde tilstedes i Bygden eller ikke; dog undtoges herfra Thorshavn, Vaag paa Norderøerne og Tveraa paa Suderø, hvor der skulde forholdes efter de hidtil gældende Bestemmelser. Kun naar Flertallet af de kommunale Vælgere saavel i den Bygd, hvor Brændevinsudsalget ønskedes etableret, som i hele det Sogn, hvortil Bygden hørte, havde stemt for Andragendet, skulde Bevilling kunne udstedes, ligesom ogsaa Afstemning paa samme Maade skulde finde Sted med Hensyn til de da i Bygderne bestaaende Brændevinshandler, idet disse, naar Afstemningen maatte gaa dem imod, skulde ophøre. Afstemningen tænktes gentagen hvert 5te Aar.

Dette Udkast (som indsendtes til Justitsministeriet ved Amtets Skrivelse af 27de Marts 1873) vandt imidlertid ikke Tilslutning hos Ministeriet, hvorimod dette i **1874** (Skrivelse af 21de Maj) forelagde Lagtinget et Lovforslag, som i Overensstemmelse med et af Amtet fremsat Forslag gik ud paa at forhøje de ved Lov 1860 §§ 1 og 3 foreskrevne Kendelser og Afgifter og de ved Lov 1860 § 5 fastsatte Straffe. Dette Forslag blev dog ikke vedtaget af Lagtinget — hvis Flertal navnlig nærede megen Uvilje imod at forhøje Afgifterne — og Tinget vedtog i Stedet derfor et Lovforslag, hvis Hovedbestemmelser (bortset fra nogen Skærpelse af Straffebestemmelserne i Lov 3dje Marts 1860) vare: 1) at Bevilling til Brændevinshandel eller -udskænkning fremtidig ikke maatte meddeles udenfor Thorshavn, Vestmanhavn, Vaag paa Norderøerne og Tveraa, og 2) at Brændevin ikke maatte udsælges i mindre Maal end $^3/_4$ Pot.

Dette Lovforslag (indsendt med Amtets Skrivelse af 3dje December 1874) blev heller ikke tiltrandt af Justitsministeriet, som i Skrivelse af 19de Februar 1875 navnlig udtalte Betænkeligheder ved Bevillingernes Indskrænkning til de 4 af Lagtinget foreslaaede Handelspladser. Efter yderligere Udtalelser og Oplysninger fra Amtet (Skrivelse af 15de Maj 1875) forelagde Ministeriet for Lagtinget i **1875** (Skrivelse af 5te Juli) et Lovforslag, hvori den i 1874 af Ministeriet foreslaaede Forhøjelse af Afgifterne var genoptaget, hvorimod Lagtingets Forslag om Indskrænkning til visse Handelspladser var udeladt, medens der i øvrigt var taget Hensyn til Lagtingets Forslag.

Det af Lagtinget i Anledning af dette Lovforslag nedsatte Udvalg foreslog — for at modarbejde de udenfor de større Handelspladser etablerede Brændevinshandler — at forhøje den aarlige Afgift til 1500 Kr., hvilket Forslag havde til Følge, at de Handlende, der drev Brændevinshandel i Smaabygderne, tilstillede Amtet Bevillingerne for disse Bygder til Kassation. Heri deltog dog ikke de Handlende paa Suderø, — navnlig vare 2 Brændevinshandlere i Kvalbø uvillige til at opgive denne Handel —, og for at lægge et Tryk paa disse vedtog Lagtinget ved den endelige Afstemning at foreslaa den aarlige Afgift af Brændevinshandel fastsat til 500 Kr. Af nye Bestemmelser udenfor Ministeriets Lovforslag foreslog Lagtinget bl. a., *at* Bevilling til Brændevinshandel fremtidig kun skulde gives for 5 Aar ad Gangen, *at* den i Bygder, hvor saa-

dan Handel ikke forefandtes, ikke maatte meddeles imod vedkommende Kommunalforstanderskabs Erklæring, *at* det skulde betragtes som ulovlig Udskænkning, naar en Handlende, selv uden Betaling, udskænkede Brændevin i sit Handelslokale eller noget til dette hørende Rum, samt endelig, *at* Indtægterne af Kendelser og Afgifter skulde fordeles imellem Statskassen, Amtsfattigkassen og Amtsrepartitionsfonden paa en noget anden Maade end tidligere.

Paa Grundlag af det saaledes af Lagtinget vedtagne Forslag (indsendt ved Amtets Skrivelse af 23de Oktober 1875) blev der af Regeringen i Samlingen **1875—76** forelagt Rigsdagen et i det væsentlige dermed stemmende Lovforslag (Rigsdagstidende Tillæg A. Sp. 1771), der vedtoges uforandret af Landstinget (Tid. Sp. 344, 352, 396, 410), men mødte stærk Modstand i Folketinget (Tid. Sp. 1122 o. ff.) og af Flertallet i det af dette Ting nedsatte Udvalg (Betænkning i Tillæg B. Sp. 1025) foresloges ændret paa en Række Punkter. Af disse skal fremhæves følgende:

1. Forhøjelsen af den aarlige Afgift bortfaldt, hvorimod Kendelsen forhøjedes noget.
2. Den Kommunalforstanderskaberne ved Lovforslaget givne Ret til at erklære sig, før nye Bevillinger meddeltes, udvidedes saaledes, at Bevilling ikke maatte gives eller fornyes uden Forstanderskabets Samtykke.
3. Reglen om, at Bevilling kun gaves paa 5 Aar, udvidedes til (med nogen Modifikation) ogsaa at omfatte de dagældende Bevillinger.
4. Det i Lovforslaget satte Minimum for det Kvantum Brændevin, der maatte sælges, ($^3/_4$ Pot), nedsattes til $^1/_4$ Pot.
5. De foreslaaede Straffe nedsattes.

Lovforslaget naaede ikke til 2den Behandling. Det blev i Samlingen **1876—77** paa ny forelagt i Folketinget uforandret (i Henhold til en af Lagtinget i dets Samling 1876 vedtagne Henvendelse til Justitsministeriet), men blev forkastet, idet der nægtedes det Overgang til 2den Behandling (Folketingstidende Sp. 607—633). Resultatet af de førte Forhandlinger blev kun Lov (Nr. 147) af 22de December 1876 (forelagt ved privat Initiativ), hvorved der tillagdes Amtsfattigkassen en større Andel i Afgifterne end tidligere. —

I Lagtingets Samling **1880** (Beretning Side 115) forhandledes et Andragende fra nogle Medlemmer af Tinget om Ændringer i Lovgivningen med Hensyn til berusende Drikke; men Sagen udsattes af Tinget indtil videre. Efter at den paany var rejst i **1882** (Beretning Side 1) ved et Andragende fra Lægerne paa Færøerne udarbejdede Lagtinget et Lovudkast, som dannede Grunglaget for et (i alt væsentligt dermed overensstemmende) Forslag, der af Regeringen forelagdes Rigsdagen i dennes Samling **1882—83** (Tillæg A. Sp. 2377) og vedtoges uforandret af Landstinget (Tid. Sp. 790, 836, 847, 855), medens det i Folketinget kun naaede til 1ste Behandling (Sp. 3130 o. ff.) og henvistes til Udvalg, som ikke afgav Betænkning derover. I Samlingen **1883—84** og **1884—85** forelagdes Lovforslaget i Folketinget (Tillæg A. henholdsvis Sp. 1795 og Sp. 1437), men fremmedes paa Grund af de daværende politiske Forhold ikke (Folketingstidende henholdsvis Sp. 575 og Sp. 206).

I Rigsdagssamlingen **1886—87** fremsatte Folketingsmanden for Færøerne et Lovforslag, der i sine Hovedpunkter var stemmende med det nysnævnte Forslag (Tillæg A. Sp. 2047, Folketingstidende Sp. 655, 791) og efter 1ste Behandling henvistes til et Udvalg, som imidlertid ikke afgav Betænkning. —

Med Hensyn til den reelle Betydning af, at Lagtingets forskellige Forslag ikke vandt Lovgivningsmagtens Tilslutning, skal det bemærkes, at Forslagenes Hovedformaal, nemlig at afskaffe Handel med Brændevin i de mindre Bygder, i det væsentlige, som ovenfor nævnt, snart gennemførtes ad frivillig Vej ved Overenskomst mellem de Handlende; i 1886 opgav den da tilbageværende Brændevinshandler i Kvalbø sin Bevilling, og siden har der kun været saadan Handel i Thorshavn, Vaag (N.) og Tveraa. Bestemmelsen om, at Brændevin ikke maatte sælges i mindre Maal end $^3/_4$ Pot, gennemførtes ligeledes ved Overenskomst mellem de Handlende. Det i 1882—83 for Rigsdagen fremsatte Lovforslag tilsigtede derfor (bortset fra Bestemmelserne i § 4 om Straf for Salg og Udskænkning til Børn og utilregnelige o. lign. Personer) — som det ogsaa udtales i Motiverne — nærmest kun at yde Garantier imod, at den tidligere Tilstand skulde vende tilbage. Den senere indvundne Erfaring har i øvrigt ikke vist, at

saadanne Garantier var nødvendige, idet den ad Overenskomstens Vej opnaaede Ordning stadig er opretholdt. —

I Lagtingets Samling **1888** (Beretning Side 23—36) indkom til Tinget et af 1218 Mænd underskrevet Andragende, gaaende ud paa: principalt at al Indførsel til Færøerne af berusende Drikke forbydes, subsidiært at Spørgsmaalet om Salg af saadanne Drikke indenfor de enkelte Kommuner afgøres ved kommunal Afstemning. Medens de tidligere Bestræbelser for Ændringer i Lovgivning havde indskrænket sig til Reglerne om Salg og Udskænkning af *Brændevin*, omfattede Andragendet Foranstaltninger med Hensyn til berusende Drikke i Almindelighed. Lagtinget — som tog Afstand fra det principale Andragende — paatænkte at søge det subsidiære Andragende imødekommet ved Indførelsen af »Gøteborg-Systemet«, men antog, at dette ikke kunde gennemføres uden Samtykke af Indehaverne af de i Henhold til Lov 3dje Marts 1860 § 1 bestaaende Bevillinger til Brændevinshandel, om hvilke Flertallet i det nedsatte Udvalg i sin Betænkning (Lagtingsberetning 1888 Side 25. Sp. 2) udtalte, at de »maa betragtes som vedkommendes personlige Ejendom og altsaa ikke kunne fratages dem eller annulleres, uden mod fuld Erstatning« (se ogsaa Mindretallets Udtalelse Side 31 Sp. 2). Der blev derfor indledet Forhandling med Bevillingshaverne om Tilvejebringelsen af en mindelig Ordning. Da en saadan ikke viste sig mulig, opgav Lagtinget i **1889** (Beretning Side 20—29) Tanken om en Indførelse af Gøteborg-Systemet og vendte, for saa vidt angaar Salg og Udskænkning af Brændevin, i det væsentlige tilbage til Lagtingets Forslag af 1882, hvorhos Tinget med Hensyn til Forhandling og Udskænkning af Vin og undergæret Øl optog Bestemmelser, hvorefter Retten hertil fremtidig gjordes afhængig af særlig Bevilling, meddelt for 5 Aar ad Gangen. Foruden de derved foranledigede Ændringer i og Tilføjelser til Lovforslaget af 1882 var endvidere optaget Bestemmelser, sigtende til at forhindre Omgaaelse af Lovgivningen ved, at Handlende, der ikke selv have Bevilling til Handel med Brændevin m. m., »bestille saadanne Drikke fra de Handelsberettigede til Konsumenterne, og endvidere sigtende til at ramme gratis Traktering med Brændevin i Butikerne (»Fiskesnaps«).

Et paa Grundlag heraf udarbejdet Lovforslag forelagdes Rigsdagen i Samlingen **1890—91** (Tillæg A. S. 2143) og vedtoges med en uvæsentlig Ændring af Landstinget (Tid. Sp. 99, 166, 831 og 884; Tillæg B. Sp. 83), men naaede i Folketinget kun til 1ste Behandling, ved hvilken det henvistes til et Udvalg, som ikke afgav Betænkning (Tid. Sp. 1882). Lovforslaget forelagdes (i den af Landstinget vedtagne Form) paa ny i Folketinget i Samlingerne **1891—92** og **1892—93** (Tillæg A. Sp. 2223; 2793) og henvistes til Udvalg (Tid. Sp. 372, 912; 1897, 1902), som imidlertid ikke afgav Betænkning.

I Lagtingssamlingen **1893** rejste Tingets Formand paa ny Spørgsmaalet om Ændring i Reglerne om Handel med og Udskænkning af Øl og Vin (Beretning Side 65—66) hvilket i Samlingen **1894** (Beretning Side 20—24) førte til Vedtagelsen af et med det sidst omtalte, i Rigsdagen forelagte Lovforslag i det væsentlige overensstemmende Forslag.

I Samlingen **1900** (Beretning Side 64—68) indkom til Lagtinget et af 3141 Indbyggere paa Færøerne underskrevet Andragende om, at der maatte blive udvirket et almindeligt Forbud mod Udsalg og Udskænkning af Spirituosa, eller eventuelt, at det maatte blive overladt Beboerne i de enkelte Kommuner ved Afstemning at afgøre, hvorvidt eller i hvilket Omfang saadant Udsalg maa finde Sted. Efter at Sagen dernæst var drøftet i Lagtingets Samlinger 1900, **1901** (Betænkning Side 49—50) og **1902** (Beretning Side 27—36), vedtog Lagtinget i den sidstnævnte Samling (med 13 Stemmer mod 5, idet 2 Medlemmer vare fraværende) et Lovudkast (Bilag 5 til Beretningen), i hvilket dels Bestemmelserne i de i 1889 og 1894 vedtagne Lovudkast vare genoptagne med mindre væsentlige Ændringer, dels nye Bestemmelser indsatte (§§ 6—12), hvorefter Udstedelsen af Bevilling til Salg eller Udskænkning af berusende Drikke gjordes afhængig af, at den billigedes *baade* af vedkommende kommunale Styrelse *og* ved Afstemning af de i det paagældende Sogn bosatte Mænd og Kvinder over 25 Aar, der ikke staa i privat Tjenesteforhold eller ere ude af Raadighed over deres Bo. Ved Afstemningen, der skulde foretages hvert Femaar, skulde simpel Stemmeflerhed gøre Udslaget, idet Bevilling vilde være at nægte, hvis Halvdelen af de afgivne Stemmer var imod, at Bevilling af den paagældende Art maatte benyttes i Sognet i Femaaret. — Fra denne Regel undtoges dog de Sogne, i hvilke »nogen af de nuværende livsvarige Bevillinger til Udsalg af Brændevin« paa det paagældende Tidspunkt er i Kraft, idet i disse Sogne

Bevilling til *Salg* af berusende Drikke skulde »som Regel kunne gives, medmindre den kommunale Styrelse . . . . anfører antagelige Grunde derimod«.

Det omméldte Lovudkast, der, som ovenfor nævnt, kun var vedtaget af Lagtinget med 13 Stemmer imod et ikke ubetydeligt Mindretal, gav i Virkeligheden heller ikke efter Flertallets Mening nogen endelig tilfredsstillende Løsning af Spørgsmaalet, og dette gjaldt navnlig det sidst berørte Punkt, hvorefter Udkastets ellers fulgte Princip, nemlig Afgørelse ved Sogneafstemning, ikke var gjort anvendeligt paa Salg af berusende Drikke ved de større Handelspladser. Grunden til, at Lagtingets Flertal foreslog denne Ordning, var imidlertid den, at det antog, at der, saa længe Salg af *Brændevin* finder Sted paa vedkommende Plads, ikke var Anledning til at lægge særlige Hindringer i Vejen for Salg af mindre stærke Drikke. Flertallet gik endvidere ud fra den i de tidligere Lovforslag om det omhandlede Emne antagne Forudsætning, nemlig at de før 1890 givne Bevillinger til Brændevinshandel ere livsvarige og saaledes ikke kunne bringes ind under Lovforslagets System, hvorefter Bevillingerne skulde fornyes hvert Femaar. Som det fremgaar af Lagtingets Indstilling af 20de September 1902, fremtraadte denne Forudsætning dog ikke som en Opfattelse, som Flertallet delte, idet Indstillingen tværtimod tager Reservation imod, »at man derved har villet sige, at man fandt det naturligt, at Indehaverne skulde kunne gøre Krav paa at beholde dem for deres Livstid.

III. Størrelsen af Alkoholforbruget paa Færøerne.

Ifølge den vedlagte Oversigt har i Femaaret 1899—1900 til 1903—04 Indførselen udgjort (reduceret til ren Alkohol) pr. Individ:

	4·481	Potter
	4·961	—
	4·545	—
	4·738	—
	4·424	—
eller gennemsnitlig	4·620	Potter

Det maa antages, at Indførselen paa det nærmeste er lig med Forbruget, idet det i alt Fald ikke er betydelige Kvanta, der udføres eller forbruges af andre end den bosiddende Befolkning.

Opgørelser over Indførselen fra tidligere Tidsrum foreligger kun spredt. I Rigsdagstidende 1875—76 Tillæg B. Sp. 1027 findes saaledes en Oversigt over Indførselen af Brændevin for Aarene 1856—71, ved hvilken dog maa bemærkes, at en meget betydelig Del af det før 1869 indførte Kvantum utvivlsomt ikke er forbrugt paa Færøerne, men er genudført til Storbritannien. — For Tiden efter 1892 give Opgørelserne over Statskassens Indtægter af Indførselsafgift (se nedenstaaende Oversigt) nogen Oplysning. Som det fremgaar deraf have Svingningerne i Indtægterne ikke været betydelige, og det maa nærmest antages, at Tallene for hele Perioden efter 1892 paa det nærmeste ville svare til de i Oversigten for Femaaret 1899—1900 til 1903—04 anførte Tal. Finansaarene 1904—05 og 1905—06 vise en paafaldende Indtægtsnedgang; men der kan næppe herfra drages nogen Slutning til *varig* Nedgang af Forbruget.

En Sammenligning mellem det ovenanførte Tal for det aarlige Gennemsnitsforbrug paa Færøerne, 4·620 Pt. ren Alkohol pr. Individ, og tilsvarende Tal andetsteds fra (f. Eks. Koefod og Westergaard: Danmarks Statistik Side 120), viser, at Forbruget paa Færøerne relativt ikke er særdeles stort og navnlig langt mindre end Forbruget i Danmark (10—11 Potter), Tyskland (11—12) og England (over 12), men nærmer sig Forbruget i Sverige (4) og Norge (2—3). Forbruget er imidlertid, hvad der selvfølgelig ikke lader sig statistisk paavise) meget ujævnt fordelt paa de forskellige Bygder, idet der paa den ene Side er adskillige Bygder, hvor Forbruget udgør et rent Minimum, men paa den anden Side andre, hvor det er højt.

IV. Om Betydningen af de før 1890 udfærdigede Bevillinger til Brændevinshandel.

Ved Udarbejdelsen af det første af Lagtinget vedtagne Lovforslag om de heromhandlede Forhold, i 1872, synes det fra alle Sider at være forudsat, at der ikke var

nogen retslig Hindring for at gaa den i Forslaget antydede Vej, at lade ogsaa de bestaaende Brændevinsbevillinger underkaste Sogneafstemning. Ligesom Udvalgets Betænkning af 15de August 1872 forudsætter dette som næsten selvfølgeligt, er heller ikke i Amtets Skrivelse angaaende Sagen (af 27de Marts 1873) eller i Ministeriets Motiver til det i 1874 Lagtinget forelagte Lovforslag noget Argument imod Lagtingets Forslag af 1872 støttet paa, at *Rets*grunde gjorde detto uigennemførligt, hvorimod Argumentationen gaar ud paa, at den af Lagtinget foreslaaede Fremgangsmaade vilde indeholde en *Ubillighed* imod Bevillingshaverne og tillige være uhensigtsmæssig. I en af vedkommende Udvalg under 23de August 1874 afgiven Betænkning udtales derimod følgende: »Hvorvidt det ved Lov vilde være muligt at fratage de Handlende udenfor de 4 ældste Handelspladser deres Bevilling til Brændevinshandel, har været meget omdebatteret i Udvalget; det kan ikke nægtes, at dette vilde være den heldigste Maade til at forhindre et enkelt Individ fra at drive en for hele Samfundet skadelig Næring; men da vi har befrygtet, at det ikke godt lod sig gøre ved Lov at fratage en Medborger en efter de nugældende Love velerhvervet Ret, har Udvalget heller ikke turdet slaa ind paa denne Vej.«

Omvendt gik Flertallet i Folketingsudvalget i 1876 (Rigsdagstid. 1875—76 Tillæg B. Sp. 1031—32, Ændringsforslag Nr. 5) ud fra, at der intet var til Hinder for at begrænse de bestaaende Bevillinger — ligesom de fremtidige — til kun at gælde for 5 Aar ad Gangen, idet Flertallet herom udtalte, at det ansaa det for »lidet ønskeligt, at de nugældende Bevillinger ved skærpede Lovbestemmelser for Brændevinshandel skulde gaa over til at blive et Slags Monopoler«. Erfaringen har vistnok godtgjort, at Udvalgsflertallet her har set rigtigt. I alt Fald synes den Opfattelse, at de ældre Bevillingshaveres Adkomst til Brændevinshandel er en livsvarig Ret, som ikke uden fuld Erstatning kan indskrænkes eller ophæves, at være bleven stærkere og stærkere, efterhaanden som Bevillingernes Antal er blevet formindsket. Mulig kan dette til Dels have ligget i, at Bevillingshaverne i de større Handelspladser selvfølgelig socialt have været betydelig anderledes stillede end de smaa Landhandlere og som Følge deraf have været i Stand til med større Vægt at gøre deres Opfattelse gældende, ligesom ogsaa den ved Antallets Begrænsning indtraadte faktiske Forøgelse af Bevillingernes Værdi kan have bidraget til at bestyrke den Anskuelse, at denne Værdi var en saadan som ikke uden Erstatning kunde bortfalde.

Opfattelsen af Bevillingerne som livsvarige fremtræder i det af Lagtinget i 1882 udarbejdede Lovforslag § 1 (Beretning Side 2, 3, 8) og gaar derfra over i det Rigsdagen i 1882—83 forelagte Forslag (Tillæg A. Sp. 2377); i forstærket Grad gør den sig gældende under de i Lagtinget i 1888 og 1889 førte Forhandlinger (se navnlig Beretning 1888 Side 25 Sp. 2, Side 26 Sp. 1, Side 31 Sp. 2, Side 33 Sp. 2, Side 34 Sp. 2—3; 1889 Side 20 Sp. 2) og genfindes i § 1 i det Rigsdagen 1890—91 forelagte Lovforslag (Tillæg A. Sp. 2143) og i det i 1894 af Lagtinget vedtagne Forslag (Beretning Side 22). Endelig har den samme Opfattelse — saaledes som ovenanført — ligget til Grund for den af Lagtinget i 1902 paatænkte Ordning af Forholdet.

Udfra denne Opfattelse var det ogsaa, at Amtet efter 1889 slog ind paa den senere brugte i Ministeriets Skrivelse af 21de Marts 1896 omtaldte Formulering, hvorved det udtales i Bevillingen, at Indehaveren er pligtig til at finde sig i de Indskrænkninger, som senere fastsættes ved Lov.

Der synes imidlertid ikke at være særlig Grund til at betvivle, at det, selv om en saadan Klausul ikke er tilføjet i Bevillingen maa staa Lovgivningsmagten frit til enhver Tid at sætte de Grænser for Bevillingshavernes Adkomst, som findes rigtige af Samfundshensyn. I selve de ældre Bevillinger udtales der ikke noget som helst om deres Varighed, men siges kun, at da N. N. for Amtet »har godtgjort, at han er i Besiddelse af de til Handelsberettigelses Erhvervelse i Almindelighed foreskrevne Egenskaber«, meddeles der ham Bevilling til o. s. v. Bevillingen fremtræder saaledes kun som, hvad der under Forhandlingerne om Lov af 3dje Marts 1860 betegnedes som: en *særlig Legimation* for, at Indehaveren opfylder visse i Lovgivningen foreskrevne Betingelser. Heller ikke Loven af 1860 afgiver formentlig nogen Støtte for den Opfattelse, at der ved Bevillingen gives vedkommende nogen *Sikkerhed* for, hvor længe Adgangen til at drive den i Bevillingen nævnte Næring skal være, og navnlig endog Sikkerhed imod selve Lovgivningsmagtens Bestemmelser; og efter hvad der ovenfor under I. er oplyst om de Forhandlinger, der gik forud for Loven, synes det ogsaa ganske uantage-

ligt, at det dengang skulde have ligget i nogens Tanke, at Bevillingen skulde yde Indehaveren nogen Garanti for, at ikke Næringsadkomsten kunde indskrænkes eller helt ophæves ved ny Lov. Naar Spørgsmaalet stilles, saaledes som det formentlig bør stilles, nemlig: hvor længe kan den ifølge Lov 3dje Marts 1860 givne Bevilling have Gyldighed? kan der formentlig ikke være Tvivl om, at dette Spørgsmaal kun kan besvares med: i alt Fald ikke længere end, indtil Lovgivningsmagten tager anden Bestemmelse om den omhandlede Næring.

Ligesom der saaledes ikke synes af Hensyn til *Rets*spørgsmaalet at være noget til Hinder for nye Lovbestemmelser, saaledes synes det heller ikke, at *Billigheds*hensyn have nogen Vægt til Fordel for de 4 paagældende ældre Bevillingshavere. Det er en ren Tilfældighed, at der ikke i deres Bevillinger er tilføjet en saadan Klausul som i de senere Bevillinger; og naar man — hvad *alle* ere enige om — ikke finder nogen Betænkelighed ved at lade de yngre Bevillingshavere gaa ind under de Regler, som en ny Lov maatte foreskrive, synes ganske det samme, set fra et Billigheds-Standpunkt, at maatte gælde de ældre. Imellem dem og de yngre Bevillingshavere er der i Virkeligheden kun den Forskel, at disse i kortere Tid have nydt den Fordel og Indtægt, som Benyttelsen af Bevillingerne have medført, hvorimod de ældre have nydt den i længere Tid og oven i Købet have haft den særlige Fordel, som har været en Følge af Indskrænkningen af Bevillingernes Antal.

Oversigt

over

Statskassens Indtægt af Indførselsafgift af Spirituosa i Finansaarene 1892—93 til 1905—06.

	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
1892—93....	6438	27	1899—1900..	29598	32
1893—94....	19227	45	1900—01....	32871	61
1894—95....	19498	55	1901—02....	31629	56
1895—96....	27673	80	1902—03....	32785	45
1896—97....	30915	06	1903—04....	31976	93
1897—98....	28104	51	1904—05....	25251	15
1898—99....	24213	98	1905—06....	26643	92

Trykt i »Færø Amtstidendes» Bogtrykkeri. — 1906.

Tillæg

til Lagtingstidende for 1906.

Beretning om den overordentlige Lagtingssamling i Maj 1906.

Lørdag den 12te Maj 1906 Kl. 12 Middag sammentraadte Lagtinget til en overordentlig Samling i Henhold til saalydende Begæring af 7de, 8de og 9de Maj (underskrevet af Medlemmerne Dam, Hentze, Heygum, Isaksen, Michelsen, Nielsen, Patursson, J. H. Poulsen, Thomsen, Weihe og Winther):

»Til
Amtmanden over Færøerne.

Undertegnede Medlemmer af Lagtinget tillade os herved i Henhold til Lagtingslovens § 10 at begære Tinget sammenkaldt snarest muligt.«

Tingets Medlemmer vare:

Amtmand Christian Bærentsen (R.), Provst Frederik Petersen (i hvis Forfald den konstituerede Provst, Sognepræst til Nordstrømø Præstegæld, J. C. Jespersen, gav Møde). For Norderøernes Præstegæld: Købmand J. M. Matras; Sysselmand Clement Olsen (R.); for Østerø Præstegæld: Købmand Jacob Frederik Olsen; Sysselmand Thomas Jul Petersen; Skolelærer Joen Poulsen; Fæstearving Andreas Hans Emil Christian Weihe; for Nordstrømø Præstegæld: Kongsbonde Johan Kristian Frederik Dam; Købmand Olaf Johannes á Heygum; for Sydstrømø Præstegæld: Maler Dione Isaksen; Dampskibsekspedítør Søren Emil Müller; Skibsfører Poul Jul Thomsen; Fuldmægtig Mads Andreas Winther; for Vaagø Præstegæld: Odelsbonde Daniel Pauli Michelsen; Sysselmand Joen Zacharias Nielsen; for Sandø Præstegæld: Kongsbonde Johan Michael Hentze; Tømrer Johan Henrik Poulsen; for Suderø Præstegæld: Sysselmand Oliver Effersøe; Kongsbonde Johannes Patursson.

Til Sekretærer valgtes: J. Poulsen og Nielsen.

Lagtingssamlingen sluttedes Mandag den 21de Maj, efter at have varet i 10 Dage, i hvilken Tid der var afholdt 16 Møder.

I. Om Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus for Færøerne.

Den 12te Maj fremlagdes *Skrivelse fra Justitsministeriet* af 9de April*) med tilhørende Bilag.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* samme Dag vedtoges det, efter Forslag af C. Olsen, ved Navneopraab enstemmig med 11 Stemmer (J. Poulsen, Michelsen, Müller, C. Olsen, T. J. Petersen, J. F. Olsen, J. H. Poulsen, Winther, Dam, Matras og Effersøe; — *fraværende:* Hentze; de øvrige Medlemmer *stemte ikke*) straks at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer til at konferere med Læger og afgive Betænkning til Mandag den 14de Maj. Til Medlemmer af dette Udvalg valgtes i samme Møde: *Nielsen, J. H. Poulsen, Matras, Müller* og *J. Poulsen.*

Den 14de Maj fremlagdes følgende, af Udvalget afgivne

Betænkning:

Sammen med den konstituerede Fysikus og den for Thorshavn ansatte Kommunelæge har Udvalget holdt Møde angaaende Valget af Pladsen til Anlægget af et Sanatorium paa Færøerne for tuberkuløse.

Begge de nævnte Læger have været enige om, at Lægetilsynet ved Sanatoriet godt kunde forbindes med anden Lægepraksis. Ved en Anstalt som den her omhandlede paa kun 32 Senge vilde det endog være at anbefale, at Lægen tog Praksis uden for Sanatoriet, eller at det blev en Læge, der udøvede Praksis, der tillige overtog Lægetilsynet ved Anstalten. Det maatte formodes, at det Arbejde, en Læge kunde skaffe sig ved selve Sanatoriet, langt fra kunde optage hans Tid. I Danmark udøves ogsaa Lægetilsynet ved flere Sanatorier af Mænd, der tillige drive anden praktiserende Lægevirksomhed. Paa den anden Side mente Lægerne, at man i den første Tid, mulig i det første Aar, af Sanatoriets Virksomhed vilde gøre rettest i at antage en Specialist som Sanatorielæge, der kunde sætte Arbejdet ved Sanatoriet i System.

Ved Valget af Plads for Sanatorium paa Færøerne formente Lægerne, at, for saa vidt Hensynet til de af Tuberkulose syge skulde være det afgørende, vilde et Sanatorium ved Thorshavn, fremfor de ved Vaagø og Sandø i Forslag bragte, være at foretrække. De 3 forskellige paaviste Pladser kunde hver for

*) Vedhæftet som *Bilag 1.*

sig egne sig til Plads for et Sanatorium, men Thorshavn var den mest centrale Plads, hvortil der var lettest Adgang, foruden at det jo maatte anses heldigst, at Sanatoriet blev lagt i Nærheden af Hovedstaden. Afløbsforholdene fra de anviste Pladser ved Thorshavn og Vaagø var at foretrække for dem ved Sandø. Men man mente paa den anden Side ikke ganske at kunne se bort fra, at det under de vanskelige Lægeforhold paa Færøerne kunde have sin Interesse at benytte Sanatoriet og den Virksomhed, som der herfra kunde skaffes en Læge, til derved at bane Vej for Lægehjælp paa et Sted udenfor Thorshavn, hvor Befolkningens Faatalligbed gjorde det vanskeligt at faa en Læge. For Vaagø vilde det saaledes spille en stor Rolle, om Sanatoriet kunde lægges ved Sørvaagsvatn, da man derved kunde faa en Læge for Vaagøen, og for Sandø vilde det have sin store Interesse at faa Sanatoriet anlagt ved Sandsvatn af Hensyn til fremtidige Besættelser af Kommunelægestillingen paa Sandø.

For saa vidt Sanatoriet bliver lagt ved Thorshavn, var der nogen Uenighed imellem Lægerne, om Fysikus kunde bestride sine Fysikatsforretninger, derunder Tilsynet med Hospitalet, sammen med Lægetilsynet med Sanatoriet, hvad den konstituerede Fysikus mente, at Fysikus kunde, men hvad Thorshavns Kommunelæge ikke mente var gennemførligt. Sidstnævnte mente, at Stillingen ved Sanatoriet burde knyttes til Kommunelægens Virksomhed, dog saaledes, at det ikke tillades Lægen at praktisere udenfor Thorshavn, til Østerø, Hestø og Kolter, da Vejrforhold kunde hindre Lægen i at komme tilbage fra disse Øer i Løbet af een Dag.

Udvalget har med Hensyn til Valg af Plads delt sig i et Flertal (Matras, Müller og J. Poulsen) og to Mindretal, Nielsen og J. H. Poulsen.

Flertallet mener, at Hensynet til de tuberkelsyge maa være det afgørende, og at derfor Pladsen ved Thorshavn bør foretrækkes. Dog formener J. Poulsen, at man kunde finde en lige saa centralt beliggende Plads et Sted inde paa Østsiden af Skaalefjorden eller i Sundelaget, hvortil Forbindelse med de øvrige Øer kunde blive lige saa god som ved Thorshavn. Indenfor Flertallet har der derhos været ytret Tvivl om, hvorvidt Thorshavn eller dens Omegn vilde kunne til Stadighed forsyne Sanatoriet med Mælk, da der formentlig til Forsyningen udfordres mindst 80 Potter daglig. Man har dog ment, at der kunde sikres Sanatoriet det fornødne Kvantum Mælk ved Kontrakt, om ikke fra Thorshavn, saa fra de i dens Omegn liggende Gaarde og Landsbyer.

Mindretallet Nielsen mener, at Sørvaagsvatn er at foretrække som det smukkest beliggende Sted, hvor ogsaa Vejrforholdene ville være mest helsebringende for de Syge. Forsyning af Fornødenheder til Sanatoriet vil ikke mangle paa Vaagø, og navnlig er der her ikke Mangel paa Mælk. Heller ikke Kommunikationsforholdene kunne lægge Hindringer i Vejen for Valget af Vaagø, navnlig ikke, hvis man foretager en dertil sigtende Omordning af Fartplanen for »Smiril«. Men hvad særlig bør tale for Vaagø er Hensynet til, at man derved tillige tjener Sysselets Befolkning paa anden Maade, idet man skaffer den Adgang til en højst paakrævet Lægehjælp af en paa Stedet ansat Læge, den man ellers har ringe Udsigt til at erhverve. Det er af Lægerne udtalt, at for saa vidt det sidstnævnte Hensyn skulde blive medtaget ved Pladsens Valg, vilde Vaagø ubetinget være at vælge.

Mindretallet J. H. Poulsen mener for sit Vedkommende, at Sandø, som den sydligst beliggende Plads af de 3 foreslaaede, er den heldigste for de Syge, og at Pladsens smukke Beliggenhed er at foretrække frem for de andre. Ogsaa Forsyning af Fornødenheder, derunder navnlig Mælk, vil ikke mangle paa Sandø. For saa vidt man har nævnt, at Adgangen til Sandø skulde være vanskelig paa Grund af Forholdene ved Landingsstederne i Sand og Skopen, saa er hertil at bemærke, at man jo er betænkt paa ved Hospitalerne og Sygehusene at etablere Sygestuer for Tuberkuløse. Her ville de syge kunne tage midlertidigt Ophold, indtil de kunne overføres til Sandø. Det vil forøvrigt være yderst sjældent, at de syge ikke skulle faa Forbindelse med Land paa Grund af Brænding. Hensynet til Sandøens fremtidige Lægehjælp bør heller ikke lades ude af Betragtning ved Valget af Pladsen til Sanatoriet.

Udvalget skal tillade sig at fremlægge og henvise til en Erklæring fra Thorshavns Kommunalbestyrelse, hvorved samme tilbyder at lægge en Kørevej til Sanatoriet, for saa vidt Højdal vælges, og at stille de fremtidige Kommunelæger til Disposition for Sanatoriet.

En lignende Erklæring er fremkommet fra Sandø Forstanderskab, hvorved tillige Pladsen og Sand til Bygningen tilbydes gratis.

Fra Vaagø Forstanderskab ventes et lignende Tilbud som det sidstnævnte.

Idet man foreløbig skal indskrænke sig til det anførte, skal man tillade sig at fremkomme med følgende Indstillinger til Lagtinget:

Flertallet (Matras, Müller og J. Poulsen):

Den saakaldte Nederste Højdal bestemmes til Plads for Anlæg af et Sanatorium for Brystsyge paa Færøerne.

Et Mindretal (Nielsen):

En udpeget Plads paa Nordøstsiden af Sørvaagsvatn bestemmes til Anlæg af Sanatorium.

Et Mindretal (J. H. Poulsen):

En udpeget Plads paa Nordsiden af Sandsvatn bestemmes til Anlæg af Sanatorium.

Med Betænkningen fulgte Skrivelse fra *Thorshavns Kommunalbestyrelse* af 12te Maj, saalydende:

Man skal herved tillade sig at meddele det ærede Udvalg, at man paa dertil given Anledning har vedtaget følgende Beslutning og Tilbud:

»Saafremt det af dem, hvem Valget af det paatænkte Tuberkulosesanatoriums Beliggenhed tilkommer, maatte anses for rigtigt at lægge det ved Thorshavn, er Thorshavn Kommune villig til at anlægge Kørevej fra Thorshavn til Sanatoriet. Man vil derhos for sit Vedkommende indvilge i, at den praktiserende Læge i Thorshavn betjener et saadant Sanatorium«.

Endvidere medfulgte saalydende Erklæring af 10de Maj fra *Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune*:

Paa et i den Anledning afholdt Møde i Sandø Præstegælds Kommunalforstanderskab blev der vedtaget, at i Tilfælde af, at Lagtinget skulde beslutte at opføre det paatænkte Tuberkulosesanatorium paa Sandø, vil Kommunen tilbyde: 1) De til Sanatoriets Opførelse og Brug nødvendige Arealer; 2) garantere, at den paa Sandø ansatte Læge vil overtage Tilsynet med Sanatoriet mod et rimeligt Honorar, der fastsættes af Lagtinget. Desuden forpligter Kommunen sig til eventuelt i indeværende Sommer at fuldføre en Kørevej fra Trødum til den udpegede Byggeplads og at levere paa Arbejdspladsen det til Bygningen medgaaende Mursand til en Pris af 50 Øre pr. Td.

Den 15de Maj fremlagdes følgende Skrivelse af s. D. fra Lagtingsmændene *Michelsen* og *Nielsen*:

Vi undertegnede, der i Henhold til vedlagte Udskrift af Forhandlingsprotokol for Vaagø Præstegælds Kommunalforstanderskab af Forstanderskabet ere bemyndigede til at handle paa dettes Vegne i alt, hvad der i Lagtingets indeværende Samling foretages i Anledning af en eventuel Opførelse af Sanatoriet paa Vaagø, tillade os herved ærbødigst at gøre følgende Tilbud:

1. Der tilbydes gratis det nødvendige Areal til en eventuel Sanatoriebygning ved Sørvaagsvatn, ved Leitisrætt nordenfor Ravnagil.
2. Der anlægges for Kommunens Regning forsvarlig Kørevej til det eventuelle Sanatorium.
3. Det nødvendige Sand til Brug ved Sanatoriets Opførelse tilbydes gratis.
4. Kommunen bekoster Opførelsen af en eventuel Lægebolig eller (i Tilfælde af, at det maatte anses for mere hensigtsmæssigt at indrette Bolig for Lægen i selve Sanatoriebygningen) udreder den deraf flydende Forøgelse af Udgifterne ved Sanatoriets Opførelse indtil 6000 Kroner.
5. Kommunen garanterer Lægen, hvad hans Praksis udenfor Sanatoriet maatte indbringe ham under 1200 Kroner.

Alt under Forudsætning af Lagtingets Approbation.

Foruden foranstaaende Tilbud forvente vi og andrage ærbødigst om, at Lagtinget til Lægens Lønning af Amtsfattigkassen bevilger det af samme i sin Tid i Anledning af en eventuel Læges Ansættelse paa Vaagø tilsagte Beløb af 400 Kroner aarlig.

Den i foranstaaende Skrivelse anførte Udskrift er saalydende:

Aar 1906 den 9de April samledes Forstanderskabet paa D. P. Michelsens Bolig i Midvaag i Anledning af Sanatoriesagen. Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Kommunalforstanderen fra Myggenæs. Sysselmanden mødte.

Forstanderskabet bemyndigede Lagtingsmændene, Sysselmand Nielsen og D. P. Michelsen til ved den forestaaende Lagtingssamling at handle paa dettes Vegne i alt, hvad der angaar en eventuel Opførelse af et Sanatorium paa Vaagø.

Mødet hævet.

D. P. Michelsen. *Joen Rasmussen.* *H. N. Niclasen.*

Joen Heinesen. *Chr. J. Olsen.* *Joen F. Jacobsen.*

Ved Sagens *2den Behandling, den 15de Maj*, vedtoges det enstemmig med 15 Stemmer at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Den 16de Maj fremlagdes følgende af Dam, Isaksen, Matras, Müller og Weihe stillede *Ændringsforslag*:

I Stedet for Udvalgets Forslag foreslaas:

Amtmanden anmodes om at rette en Henvendelse til Bestyrelsen for Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse om at træffe Valget af Plads

for Sanatoriet for brystsyge paa Færøerne saaledes, at Valget falder paa et af de følgende Steder, nemlig: Højdal, ved Sørvaagsvatn, ved Sandsvatn eller ved Glibre paa Østerø eller ved Toftevatn.

Den 18de Maj fremlagdes følgende *Kontinuations-Indstilling* fra *Udvalget:*

Udvalget indstiller:

1. Der nedsættes et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer til paa Lagtingets Vegne videre at arbejde for Sagen.
2. Der udstedes straks en Bekendtgørelse med Opfordring til Haandværkere eller Leverandører paa Færøerne, der eventuelt kunde have Lyst til at give Tilbud paa Opførelse af Sanatoriet, om at *anmelde* dette til Amtet inden Udgangen af Maj Maaned.
3. Den af det staaende Udvalg allerede antagne Arkitekt Ingemann opfordres til som Lagtingets Tillidsmand saa hurtigt som muligt at drage Omsorg for, at Planerne forelægges Justitsministeriet, Nationalforeningen og eventuelt Sundhedskollegiet til Godkendelse, og derefter at fremskaffe bindende Tilbud fra A/S Oscar Køhler og Ingeniørfirmaet Ludvigsen og Hermann, henholdsvis over Bygning og Ingeniørarbejder, samt at tilsende Udvalget raadgivende Bemærkninger over disse Tilbud og de foreliggende norske Tilbud paa de tilsvarende Arbejder.
4. Det fordres, at, hvor Sanatoriet end bliver lagt, bliver Lægen at ansætte af Lagtinget som Sanatorielæge med Tilladelse til at praktisere.
5. Opførelse af Grunden udbydes til Licitation, efter at Byggepladsen er bestemt og det staaende Udvalg har modtaget de detaillerede og approberede Planer.

Et *Mindretal* (Nielsen og J. H. Poulsen) indstiller som:

6. Der bliver foretaget Afstemning over Pladsen for Sanatoriets Beliggenhed.
7. Der bevilges af Amtsrepartitionsfonden (eventuelt med Tilskud fra andre Kasser) indtil 40,000 Kr. til Udgifter ved Sanatoriets Opførelse og Montering.
8. Det staaende Udvalg kan afslutte Kontrakter angaaende Bygningens Opførelse.

Endvidere fremlagdes *Erklæringer fra Besidderne af Højvigsfæstet*, Landfogden og Kongsbonde P. Mohr, Højvig, af hvilke den førstnævnte udtalte, *at* han indvilgede i, at der afstødes de Arealer, som ønskedes, til et Sanatorium i Højdal, og var villig til for sit Vedkommende at frafalde Vederlag for Afstaaelsen, hvis man ønskede det, medens den sidstnævnte udtalte, *at* han for sit Vedkommende meddelte Samtykke til, at de formødne Arealer til Anlæg af et Sanatorium ved Højdal overdrages Lagtinget for en moderat Købesum og saaledes, at denne fastsattes efter Trøloven's Regler om Salg af Kongsjord til Opdyrkning, samt *at* han var villig til at gaa med til en delvis eller fuldstændig Udskiftning af Højvigs Bygd saaledes, at de til et Sanatorium for brystsyge nødvendige Arealer kunde tages enten af hans eller Landfogdens Arealer, saaledes som Lagtinget maatte finde det ønskeligt.

Endelig fremlagdes følgende *Andragende fra 602 Beboere af Vaago:*

Til

Færøernes Lagting.

Da vi have bragt i Erfaring, at Lagtinget i indeværende Aar agter at lade opføre et Tuberkulose-Sanatorium paa Færøerne, tillade vi undertegnede Beboere over 18 Aars Alderen paa Vaagø os herved ærbødigst at indgaa til det højtærede Lagting med Anmodning om, at Sanatoriet maa blive opført ved Leitisvætt ved Sørvaagsvandet. Dette Sted er, hvad Sol-, Vind- og Vejrforhold angaar, efter vor Overbevisning mindst lige saa heldigt for Sanatoriets Beliggenhed som noget andet paa Øerne. Ved at lade Sanatoriet opføre her vilde Lagtinget tillige imødekomme et hos os saa længe nært Ønske om at faa en Læge ansat paa Øen.

(Underskrifterne).

Ved Sagens *3dje Behandling, den 18de Maj,* vedtoges det med 19 St. mod 0 at lade Mindretallets Forslag Punkt 7 i Kontinuations-Indstillingen overgaa til endelig Behandling; i øvrigt overgik Sagen til fortsat 3dje Behandling i et følgende Møde.

Den 19de Maj afsluttedes 3dje Behandling.

Afstemningen fik følgende Udfald:

Udvalgets Kontinuations-Indstilling Punkterne 1–5 vedtoges enstemmig med 18 Stemmer.

Dams m. fl.s Ændringsforslag bortfaldt, idet ved Navneopraab kun 7 Medlemmer (J. Poulsen, Müller, C. Olsen, Petersen, Dam, Matras og Weihe) stemte derfor *(fraværende*: Provsten og J. F. Olsen; de øvrige Medlemmer *stemte ikke)*, hvorefter Mindretallets Forslag i Kontin.-Indstill. Punkt 6 betragtedes som vedtaget. Efter at dernæst J. H. Poulsen havde tilbagetaget sit i Udvalgsbetænkningen fremsatte Forslag, sattes Udvalgsflertallets Forslag sammesteds under Afstemning, men bortfaldt, idet ved Navneopraab kun 6 Medlemmer (J. Poulsen, Müller, Petersen, Dam, Matras og Weihe) stemte derfor *(fraværende*: Provsten og J. F. Olsen; de øvrige Medlemmer *stemte ikke)*. Derefter vedtoges Nielsens Forslag i Udvalgsbetænkningen med 11 Stemmer mod 1 *(Ja* stemte: Nielsen, Isaksen, Patursson, Heygum, Michelsen, C. Olsen, J. H. Poulsen, Hentze, Winther, Thomsen og Formanden; *nej* stemte: Weihe; *fraværende*: Provsten og J. F. Olsen; de øvrige Medlemmer *stemte ikke)*. Endelig vedtoges Mindretallets Forslag i Kontinuations-Indstillingen Punkterne 7 og 8 enstemmig med 12 Stemmer.

Den *20de Maj* fremlagdes følgende af Nielsen og J. H. Poulsen stillede *Forslag til Beslutning:*

Lagtinget bemyndiger det i Sagen nedsatte staaende Udvalg i Sanatoriesagen til hos »Føroya Banki« for Amtsrepartitionsfondens Regning at optage en Kassekredit paa et Beløb af indtil 30,000 Kroner til Anvendelse til eventuel Paabegyndelse af Arbejder ved Opførelsen af Sanatoriesygehuset ved Sørvaagsvandet paa Vaagø.

I et senere samme Dag afholdt Møde sattes dette Forslag (i Henhold til Tingets med 12 St. mod 0 meddelte Samtykke) under Forhandling og Afstem-

ning og vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 13 Stemmer (*stemte ikke:* J. Poulsen, Müller, Dam og Matras; *fraværende:* Provsten, J. F. Olsen og Effersøe).

Til Medlemmer af det staaende Udvalg, som Tinget havde besluttet at nedsætte i Sagen, valgtes i samme Møde: *Nielsen, Provst Petersen* og *J. H. Poulsen* med henholdsvis 16, 15 og 14 Stemmer.

Med Hensyn til de videre Forhandlinger om denne Sag henvises til foranstaaende Referat Side 177—204. Endvidere hidsættes følgende *Skrivelse*:

Nationalforeningen
til
Tuberkulosens Bekæmpelse.

København, den 13de Juni 1906.

Hr. Amtmand Bærentsen.

Det meddeles Dem herved, at Nationalforeningens Centralbestyrelse paa sit Aarsmøde den 31te f. M. har vedtaget at yde et Bidrag af 10,000 Kr., er ti Tusinde Kroner, til Hjælp til Opførelsen af et Sygehus for tuberkuløse paa Færøerne med en Folkesanatorieafdeling paa 20 Pladser og en Tuberkulosehospitalsafdeling paa 10 Pladser.

Nationalforeningen forbeholder sig Ret til at være medbestemmende ved Ansættelsen af Lægen ved Sygehuset, saaledes, at de Ansøgninger om Pladsen, der maatte indkomme, sendes til Nationalforeningens Forretningsudvalg, der derefter indstiller 3 af Ansøgerne til Antagelse; bliver den som Nr. 1 indstillede antaget, betragtes hans Ansættelse som endelig, men ønskes derimod den som Nr. 2 eller Nr. 3 af de indstillede Ansøgere antaget, skal der, forinden endelig Antagelse kan finde Sted, først konfereres med Nationalforeningens Forretningsudvalg derom.

Ærbødigst

P. F. V.

Carl Lorentzen,
fg. Formand for Forretningsudvalget.

Chr. Jensen.

II. Om Færøernes finansielle Stilling.

Den *12te Maj* fremlagdes følgende Skrivelse:

Til
Lagtinget.

Efter at der i afvigte Rigsdagssamling var ført indgaaende Forhandlinger mellem de færøske Repræsentanter og Regeringen, viste det sig at være umuligt at opnaa Statstilskud til Gennemførelse af de fra Lagtinget indsendte Andragender om Vejanlæg, Telefonanlæg og Havneanlæg; heller ikke opnaaedes Tilsagn paa Finansloven om, at Regeringen til næste Aar agtede at søge Bevilling til disse Formaals Fremme. Derimod blev der givet Tilskud til en traadløs Telegrafforbindelse mellem Thorshavn og Suderø.

I Henhold til det høje Lagtings Anskuelser og under Hensyn til, at Telegrafstationen i Thorshavn vil blive aabnet til Høsten, fremholdt undertegnede Folketingsmand særlig overfor Finansministeren og Trafikministeren den absolute Nødvendighed af, at i ethvert Fald Telefonspørgsmaalet bragtes til Løsning snarest muligt, eventuelt saa betids, at det til Foraaret sammentrædende ekstraordinære Lagting om muligt kunde tage endelig Stilling til Sagen.

Efter en Del yderligere Forhandlinger blev der mig da fra det samlede Ministerium givet Meddelelse om, at Regeringen var villig til at overlade Færøernes Lagting fri Raadighed over Øernes direkte og indirekte Skatter, imod at Lagtinget saa selv afholdt Udgifterne ved Telefon-, Vej- og Havneanlæggene.

Yderligere blev det mig meddelt af Regeringen, at hvis Færingerne ogsaa ønskede andre lokale Anliggender, som nu helt eller delvis være Statsanliggender, overført til færøske Sager, da var Regeringen villig til at forhandle med Lagtinget derom; ligeledes vilde man stille sig imødekommende, om Lagtinget til Bestridelse af sine forøgede Udgifter skulde mene det paakrævet at søge om et bestemt aarligt Statstilskud.

Jeg skal endvidere tillade mig at henlede Opmærksomheden paa de i Rigsdagen faldne Udtalelser saavel af Justitsministeren som af adskillige Folketingsmænd vedrørende vor nu reviderede Lagtingslov. I Henhold til disse Udtalelser vil man se, at der var almindelig Stemning for, ja, at der endog blev udtalt udtrykkelig Ønske om, at Lagtingsloven toges under fornyet Overvejelse i Lagtinget snarest muligt.

Endelig skal bemærkes, at Justitsministeren i sin Tale ved Lagtingslovens 2den Behandling i Folketinget har bebudet, at han, efter at den omarbejdede Lagtingslov var blevet ophøjet til Lov, agtede at foranledige, at Lagtinget blev opløst.

Under Hensyn til foranstaaende tillader jeg mig at henstille til det høje Ting, om det ikke allerede nu maa anse det for formaalstjenligt at tage de forannævnte for Landets Velfærd saa betydelige Spørgsmaal under Overvejelse.

For den Befolkning, som Lagtinget repræsenterer, vil det have stor Betydning at komme til Kundskab om det nuværende Lagtings Stilling til den tiltænkte Omændring i vor finansielle Politik og til den Indflydelse, Lagtingsmændene mene, at Tinget bør have paa Landets Lovgivning.

p. t. Thorshavn den 12te Maj 1906.

Ærbødigst

J. Paturssøn.

Undertegnede Lagtingsmænd, der kan slutte sig til Ønsket om, at det af Hr. Patursson foran berørte Spørgsmaal kommer til Behandling i det nu sammentrædende ekstraordinære Lagting, skal for vort Vedkommende endvidere specielt udtale Ønskeligheden af, at Sanatoriesagen maa blive forelagt til Behandling, selv om alt det til Sagens endelige Afslutning nødvendige Materiale endnu ikke skulde foreligge.

Thorshavn d. u. s.

Dione Isaksen. *J. Z. Nielsen.* *P. J. Thomsen.* *A. Weihe.*

M. A. Winther. *Olaf á Heygum.* *D. P. Michelsen.*

Johan H. Poulsen.

Ved den *foreløbige Behandling* af denne Sag, *den 14de Maj*, foreslog Effersøe den udsat indtil videre, medens Patursson foreslog at henvise den til et Udvalg paa 7 Medlemmer. Det sidstnævnte Forslag vedtoges med 11 St. mod 0, hvorved Effersøes Forslag bortfaldt.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes samme Dag: *T. J. Petersen* med 17 Stemmer, *Weihe* med 10 Stemmer samt *Dam, Heygum, Müller, Nielsen* og *Winther*, hver med 9 Stemmer, idet Lodtrækning gjorde Udslaget imellem dem og Patursson, J. H. Poulsen, C. Olsen, Effersøe og Matras, der ogsaa hver især havde opnaaet 9 Stemmer.

Den 19de Maj fremlagdes følgende af Udvalget (Ordfører T. J. Petersen) afgivne

Betænkning:

Fra Folketingsmand Patursson har Tinget modtaget en Skrivelse, hvori denne blandt andet meddeler, at Regeringen er villig til at overlade Færøernes Lagting fri Raadighed over Øernes direkte og indirekte Skatter, mod at Tinget selv afholder Udgifterne ved Telefon-, Vej- og Havneanlæg.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat til at afgive Betænkning i Sagen, har ikke for nærværende Tid ment at kunne tage de i Skrivelsen i øvrigt berørte Punkter under Overvejelse, men kun behandlet ovennævnte Udgifts-Spørgsmaal vedkommende Telefon-, Vej- og Havneanlæggene.

Udvalget har delt sig i et Flertal: Müller, Dam, Weihe og Petersen, og et Mindretal: Nielsen, Heygum og Winther.

Mindretallet har ment ikke at burde afvise Forhandling med Regeringen angaaende det ovennævnte Spørgsmaal og vil foreslaa, at Tinget tilstiller Regeringen en med hoslagte Udkast ligelydende Skrivelse*), der gaar ud paa en Forespørgsel om, paa hvilken nærmere Maade Regeringen har tænkt sig Ordningen af det omtalte finansielle Spørgsmaal.

Flertallet har derimod ment det utidigt at indlade sig paa Forhandlinger med Regeringen om denne Sag, idet man forudsætter, at Regeringen gennem sin skriftlige Henvendelse til Tinget vil foranledige Underhandling.

*) Se nedenfor.

Mindretallets Forslag er altsaa:

Tinget ingaar til Justitsministeriet med en Anmodning om dettes Medvirkning til, at det i Folketingsmand Paturssons Henstilling berørte finansielle Spørgsmaal bliver nærmere belyst til Grundlag for videre Forhandling, samt om, at Regeringen gennem en offentlig Udtalelse lader Vælgerne komme i Kundskab om, hvilke Spørgsmaal der af Regeringen forelægges disse ved den bebudede Opløsning af Lagtinget. Tinget vedtager i saa Henseende vedlagte Udkast til Skrivelse til Justitsministeriet.

Flertallet foreslaar:

Sagen udsættes til den ordinære Tingsamling.

Ved *2den Behandling, den 20de Maj,* vedtoges det med 11 St. mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, samme Dag,* sattes Udvalgsflertallets Forslag først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 8 Medlemmer (J. Poulsen, Müller, C. Olsen, Petersen, Dam, Matras, Effersøe og Weihe) stemte derfor *(fraværende:* Provsten og J. F. Olsen; de øvrige Medlemmer *stemte ikke).* Derefter vedtoges Udvalgsmindretallets Forslag med 10 Stemmer *(Ja* stemte: Nielsen, Isaksen, Patursson, Heygum, Michelsen, J. H. Poulsen, Hentze, Winther, Thomsen og Formanden; *fraværende:* som før; de øvrige Medlemmer *stemte ikke).*

Derefter underskreves i Henhold hertil følgende *Skrivelse til Justitsministeriet:*

Til
Justitsministeriet.

I indeværende overordentlige Lagting, der er sammenkaldt blandt andet for at tage Bestemmelse om Opførelsen af et Tuberkulose-Sygehus for Færøerne, har Folketingsmand Patursson indbragt en Meddelelse fra Regeringen om, at denne er sindet at virke hen til, at der overlades Lagtinget Raadighed over de direkte og indirekte Skatter paa Færøerne, imod at Tinget selv afholder Udgifterne ved de færøske Telefon-, Vej- og Havneanlæg.

Samtidig har Amtmanden tilkendegivet Tinget, at han fra det høje Ministerium har modtaget Meddelelse om, at det er Regeringens Hensigt at opløse Lagtinget inden dets næste ordinære Samling.

Efter at Tinget har taget disse Meddelelser under Overvejelse, har det vedtaget at indgaa til Regeringen med følgende Henvendelse:

Da man nu med Sikkerhed kan vente, at Øerne i den nærmeste Fremtid ville komme i telegrafisk Forbindelse med Udlandet, er det af den allerstørste Betydning for Udnyttelsen af denne Forbindelse og i det hele taget for Øernes videre Udvikling, at der tilvejebringes en udstrakt Telefonforbindelse mellem Øernes forskellige Dele.

Ligeledes er det i høj Grad paakrævet, at Landeveje blive anlagte i passende Omfang.

Endelig maa det anses for meget vigtigt for Videreudviklingen af Øernes Hovederhverv, Fiskeriet, saavel som af deres Trafik- og Næringsliv i det hele, at der tilvejebringes bedre Havneforhold.

Lagtinget holder sig overbevist om, at det gennem de Andragender, som

Tinget i sidste ordinære Samling indsendte til Regeringen vedrørende disse Sager, er blevet Regeringen klart, hvilken Betydning Gennemførelsen af de omhandlede økonomiske Reformer har for Færøerne, og at det, naar de desuagtet ikke naaede til at blive gennemførte, maa have været vigtige Grunde, der have været bestemmende for Regeringen til ikke at forelægge dem for Rigsdagen. Tinget har med Paaskønnelse modtaget Meddelelse om, at Regeringen fremdeles er villig til at samarbejde med Tinget for Fremme af de nævnte vigtige Reformer, og er beredvilligt til nærmere Forhandling med Regeringen om den Maade, paa hvilken de hensigtsmæssigt kunne sættes i Værk. Idet Lagtinget i øvrigt ikke i indeværende Samling er i Stand til at udtale nogen endelig afgørende Mening om, i hvilket Omfang det vil kunne være overkommeligt at løse de ovennævnte Opgaver ad den af Regeringen antydede Vej, maa det tage et særligt Forbehold med Hensyn til Spørgsmaalet om Havneanlæg. Medens der nemlig for de to første Anliggenders Vedkommende foreligger saadanne sagkyndige Undersøgelser, at det derigennem er muligt at opgøre — i alt Fald tilnærmelsesvis — et Udgiftsoverslag, er Undersøgelsen med Hensyn til de færøske Havneforhold som bekendt endnu ikke tilendebragt. Lagtinget tillader sig i denne Forbindelse at udtale Haabet om, at det vil lykkes at afslutte denne Undersøgelse saa snart som muligt.

Lagtinget tillader sig sluttelig at bemærke, at det, da Meddelelsen om Regeringens Stilling til de ovenomhandlede Spørgsmaal ikke er tilflydt Tinget gennem en fra Regeringen udgaaet skriftlig Tilkendegivelse, har følt sig noget usikkert med Hensyn til Rækkevidden af den Ordning, gennem hvilken Regeringen har antydet at ville aabne Mulighed for Gennemførelsen af de omtalte Opgaver, og det tillader sig derfor at betone, at en Udtalelse fra Regeringen i saa Henseende vil i høj Grad bidrage til at lette, klargøre og fremskynde den videre Forhandling om Sagen. Ogsaa af Hensyn til den bebudede Opløsning af Lagtinget vil det være særdeles ønskeligt, at Regeringen gennem en offentlig Udtalelse lader Vælgerne tilflyde en Tilkendegivelse om, hvilke Spørgsmaal det er, som ved Opløsningen særlig forelægges dem, og om Regeringens — i alt Fald foreløbige — Stilling til disse.

Færøernes Lagting, den 20de Maj 1906.

C. Berentsen. *M. A. Winther.*

J. Z. Nielsen.

Med Hensyn til de videre Forhandlinger herom se foranstaaende Referat Side 1—18.

III. Om Telefonanlæg paa Færøerne.

Den 12te Maj fremlagdes følgende *Andragende:*

Til
Lagtinget.

Da Ministeriet for offentlige Arbejder i Henhold til Skrivelse af 3dje April d. A. er sindet at give mig, eller et i samme Øjemed dannet Konsortium, Koncession paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne, tillader jeg mig, næst at udbede mig det høje Tings Samtykke til, at en saadan Koncession gives, at andrage om, at der med Tingets Medvirken ydes mig eller et i samme Øjemed dannet Konsortium et passende aarligt Tilskud paa det Offentlige.

I Henhold til herom foretagne Undersøgelser vil jeg kunne tilvejebringe den til Anlæggene nødvendige Kapital, der, naar alt medregnes, menes at ville andrage et Beløb af Kr. 280,000, under Forudsætning af, at der fra det Offentlige ydes Koncessionshaveren et aarligt Tilskud, der, fraset Driftens mulige Indtægter, som antages næppe at kunne dække Driftsomkostningerne m. m., kan formenes at sikre en nogenlunde almindelig Rente paa Kapitalen.

Da Risikoen med mulige Kabelbrud tillægges ikke liden Vægt, og da de aarlige Driftsindtægter i hvert Fald i en lang Tid næppe menes at kunne dække de aarlige Udgifter, anses et aarligt Tilskud i Koncessionstiden at maatte andrage *Kr. 20,000.*

I Henhold til foranstaaende tillader jeg mig ærbødigst at andrage om Lagtingets Medvirken til, at der fra det Offentlige ydes mig, eller et eventuelt Konsortium, et aarligt Tilskud i Koncessionstiden af *Kr. 20,000.*

Jeg vedlægger den forannævnte Skrivelse fra Ministeriet samt 2de Overslag*) fra henholdsvis d'Herrer Ingeniører Møller, København, og Helseth, Kristiania, og staar for øvrigt til Tingets Disposition angaaende andre mulige ønskelige Oplysninger i Sagens Interesse.

p. t. Lagtingssalen, den 12te Maj 1906.

Ærbødigst

Olaf A. Heygum.

* * *

Ministeriet for offentlige Arbejder.

København, den 3dje April 1906.

I Anledning af, at De under 8de f. M. har anholdt om Koncession paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne, undlader man ikke tjenstlig at meddele Dem, at Ministeriet ikke i Princippet finder noget at erindre imod, at en saadan Koncession meddeles Dem eller et i dette Øjemed dannet Konsortium. Forinden man udarbejder Udkast til Koncessionen, der i Henhold til § 2 i Lov om Telegrafer og Telefoner af 11te Maj 1897 bliver at forelægge Færøernes

*) Udelades her.

Lagting og samtlige Kommunalbestyrelser paa Færøerne til Erklæring, maa man imidlertid ønske godtgjort for Ministeriet, at den til Anlæggenes Tilvejebringelse og forsvarlige Drift fornødne Kapital er til Raadighed, og man skal i saa Henseende under alt Forbehold fremhæve, at følgende Krav ville blive stillede i Koncessionen:

1. Anlæggene maa i det væsentlige omfatte de paa vedlagte Fortegnelse med tilhørende Plan opførte Telefonforbindelser, for hvilke Overslagssummerne ere vedføjede.

2. Driften af den traadløse Telegrafforbindelse, som i Henhold til Bevilling paa Finansloven for indeværende Finansaar agtes anlagt mellem Thorshavn og Suderø, maa eventuelt overgaa til Koncessionshaveren paa nærmere fastsatte Vilkaar.

3. Koncessionshaveren maa i det Omfang, som nærmere bestemmes, overtage Telegrambesørgelsen paa Færøerne.

4. Saavel Anlæg som Drift maa være underkastet Statens Tilsyn.

Man skal endelig bemærke, at de i Deres Andragende foreslaaede Takster næppe vil være egnede til at skaffe Telefonen den Udbredelse og Anvendelse, som er Forudsætningen for, at Anlæggene ville kunne forrente sig, og man skal derfor henstille til Dem ogsaa at tage dette Spørgsmaal under Overvejelse.

Svend Høgsbro.

R. Høvard Gron.

Hr. Købmand, Kongsbonde Olaf á Heygum.

Ved denne Sags *foreløbige Behandling, den 14de Maj*, foreslog Heygum at henvise den til et særligt Udvalg paa 5 Medlemmer, medens T. J. Petersen foreslog den henvist til Udvalget i Sagen Nr. II. (Færøernes finansielle Stilling). Det førstnævnte Forslag (tilbagetaget af Forslagsstilleren, men genoptaget af J. H. Poulsen) bortfaldt, idet kun 8 Medlemmer stemte derfor og ingen imod, hvorefter Petersens Forslag vedtoges med 15 St. mod 0.

Den 18de og 19de Maj fremlagdes (Ordfører: T. J. Petersen) følgende

Udvalgsbetænkning:

Fra Lagtingsmand Olaf á Heygum er til Tinget indkommet Andragende om Tingets Samtykke til, at der meddeles ham Koncession paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne m. v. I den Anledning har Tinget taget Telefonspørgsmaadet i sin Helhed under Overvejelse og henvist Sagen til nedentegnede Udvalg, som tillader sig at fremkomme med følgende Bemærkninger:

Udvalget har ikke kunnet blive enigt om en fælles Indstilling, men delt sig i et Flertal (Nielsen, Heygum, Winther, Weihe og Petersen) og et Mindretal (Müller og Dam).

Flertallet mener, at det i alle Henseender er heldigst, at Telefonnettet bekostes anlagt og drevet af Færø Amts Kommune, og dette saa meget mere som Lagtingets Stilling til disse Spørgsmaal altid har været den: at arbejde hen til, at Foretagendet udføres for det Offentliges Regning.

Efter Konference med Andrageren har denne tilbagekaldt sit Andragende.

Det har været hævdet i flere Tingsamlinger, at Tilvejebringelsen af et Telefonnet paa og imellem Øerne er af største Vigtighed for Udviklingen. Dette vil i langt højere Grad være Tilfældet, efter at Telegrafanlægget om kort Tid

er fuldført, og Flertallet maa stærkt fremhæve, at det for Udviklingen i det hele nu paakræves, at de forskellige Dele af Øerne kommer i Telefonforbindelse med hinanden og særlig tillige ad den Vej i telegrafisk Forbindelse med Omverdenen.

Man er klar over, at Anlægget vil medføre en ganske betydelig Udgift for Amtskommunen, men Hensynet til den store Trang, der efter Flertallets Formening er til Stede i den antydede Retning, har været afgørende for dets Stilling til Sagen.

Heygums Andragende er bilagt med tvende Overslag over et Telefonnet paa Øerne, nemlig et, udarbejdet af Statsingeniør Møller, og et af en norsk Statsingeniør Helseth.

Efter førstnævntes Overslag, hvori ikke er medtaget Telefonledningen paa Sandø og Kablet mellem denne Ø og Strømø samt mellem Sandø og Suderø, lige saa lidt som Ledning mellem Kvalvig, Kvalbø og Trangisvaag samt Bygderne søndenfor Vaag (Suderø), beløber Anlægssummen sig til 134,000 Kroner. Overslaget er beregnet under Forudsætning af, at Staaltraadsledning anvendes. Derhos er der paa dette Overslag til traadløse Telegrafstationer paa Suderø og i Thorshavn opført et Beløb af 40,000 Kroner. Ledningen mellem Thorshavn og Vestmanhavn, der ikke er medtaget i foranstaaende Beregning, er allerede anlagt og i Privatmands Eje, og maa formentlig til sin Tid anskaffes for Amtskommunens Regning, hvis Flertallets Forslag vinder Tilslutning i Tinget.

Efter sidstnævnte Ingeniørs Overslag, der omfatter hele Telefonnettet, saavel Landlinier som Kabler, samt den anlagte Linie: Thorshavn—Vestmanhavn, andrager Anlægssummen 292,200 Kr. Paa dette Overslag er Traaden forudsat at være Kobber, hvorhos flere Bygder ere medtagne her end i det førstnævnte Overslag. Det vil efter Flertallets Opfattelse være heldigere at anvende Kobbertraad, da denne frembyder visse Fordele fremfor Staaltraad.

I de nævnte Overslag ere enkelte Linier projekterede ad forskellig Vej, navnlig gælder dette Linien: Thorshavn—Klaksvig. Udvalget mener sig ikke kompetent til at afgøre, hvilket af de to Overslag der er det fordelagtigste; men da det førstnævnte er udarbejdet af en i Øjemedet af Direktoratet for Telegrafvæsenet i Danmark opsendt Telefoningeniør, bør man formentlig lægge dette Overslag til Grund for det paatænkte Telefonanlæg, saa meget mere, som Udvalget vil foreslaa Anlægget udført under Direktoratets Kontrol og sagkyndige Bistand. Skønt der ikke foreligger noget Overslag fra Ingeniør Møller vedrørende Linien Strømø—Sandø samt Linierne mellem Bygderne paa Sandø og eventuelt flere Linier paa Suderø, menes disse Linier at burde inddrages under det samlede Anlæg. Det tør antages, at bemeldte Ingeniør har udarbejdet Overslag over Udgifterne ved disse Linier, hvilke Overslag formentlig vil kunne stilles til Raadighed.

Flertallet mener det i høj Grad ønskeligt, at Anlægget kan blive paabegyndt allerede i indeværende Sommer, men for at muliggøre dette vil det antagelig være nødvendigt allerede nu

at ansøge Ministeriet for offentlige Arbejder om Koncession paa Anlægget og Driften;

at anmode Telegrafdirektoratet om at bistaa Tinget med sagkyndig Assistance i Anledning af Anlæggets Udførelse;

at sende til København en Repræsentant for Tinget med Fuldmagt til at føre de fornødne Forhandlinger med Direktoratet, eventuelt tillige med Justitsministeren;

at anmode Direktoratet om paa Tingets Vegne at udbyde Anlægget i Entreprise, saavel i dets Helhed, som Leverancen af Materialier og Arbejdet hvert for sig, saaledes at disse Tilbud indleveres til Direktoratet, der sammen med Tingets Udsending og Justitsministeren bedømmer Tilbudene og antager det for Amtskommunen mest fordelagtige. I Tilfælde af, at intet antageligt Tilbud paa Arbejdet opnaas, anmoder man Direktoratet om at antage en duelig Ingeniør til at forestaa Arbejdet;

at forberede Optagelsen af det nødvendige Laan i Anledning af Anlægget.

Som foran bemærket, vil det for Tiden være umuligt at danne sig en fuldt ud begrundet Mening om Omkostningernes Størrelse, men disse kunne ikke tænkes at ville overstige 300,000 Kroner. Med Hensyn til Tilvejebringelsen af et Laan af den Størrelse er der sket Henvendelse til Aktieselskabet »Føroya Banki«, om der mulig hos dette vil kunne erholdes et Laan af indtil den nævnte Sum, og i bekræftende Fald, paa hvilke nærmere Betingelser, hvortil der er blevet svaret, at Laanet efter al Sandsynlighed vil kunne gaa i Orden, men at der først maa ske Konference med Landmandsbanken i København. Bankens endelige Svar vil blive overgivet til Amtmanden, hvem man formentlig bør anmode om paa Lagtingets Vegne at faa undersøgt, om der ikke fra andet Pengeinstitut vil kunne opnaas Laan paa gunstigere Vilkaar, end Banken eventuelt kommer til at tilbyde.

Som Garanti for Opfyldelsen af Amtskommunens Forpligtelser vil det være nødvendigt, at Lagtinget forpligter sig til aarlig at udskrive Skatter til saa store Beløb, at de stipulerede Renter og Afdrag derved sikres.

Da det er Flertallet bekendt, at Staten i flere Tilfælde har bekostet Anlæg af Telefonkabler, selv hvor Udgifterne ved det øvrige Anlæg ikke bekostes af den, vil Flertallet tilraade, at Tinget ansøger Justitsministeriet om at udvirke, at de ved det heromhandlede Telefonanlæg til Kabler medgaaende Udgifter afholdes af Staten. Hvis dette kan opnaas, vil Anlægssummen for Amtskommunens Vedkommende betydelig reduceres og derved ogsaa de aarlige Renter og Afdrag. Det tør forventes, at der af Staten i øvrigt kan opnaas Tilskud til Bestridelse af Amtskommunens aarlige Udgifter i Anledning af Anlægget, og det vil formentlig være rigtigst allerede nu at forespørge hos Ministeriet, hvorvidt dette er sindet at støtte et eventuelt Andragende i den Retning.

Flertallet maa antage, at der for Tinget ligger fuld Betryggelse for, at Anlægget ikke vil blive uforholdsmæssigt dyrt, naar Afgørelsen af, hvorvidt de eventuelle Tilbud om Overtagelse i Entreprise samt Leverance af Materiel skulle antages eller ej, overlades til en Statsinstitution som Telegrafdirektoratet, og mener, at Indblanding af mulige private Spekulationer derved er udelukket, navnlig naar samtidig Justitsministeriet og en Udsending fra Tinget faar Lejlighed til at gøre sin Indflydelse gældende. Det kan ikke anses for at have nogen Betydning, at de eventuelle Tilbud forelægges Tinget til Approbation, da dette ikke sidder inde med den nødvendige Sagkundskab og saaledes vilde være henvist til at antage det Tilbud, som Telegrafdirektoratet karakteriserer som det mest betryggende og fordelagtige.

Der kunde være Tale om at foretage visse Ændringer i de af Ingeniør Møller projekterede Telefonlinier, men her mangler Udvalget den nødvendige Sagkundskab samt nærer Frygt for, ved at foreslaa noget i den Retning, at bevirke Forsinkelse af Anlæggets Realisation. Man er derfor tilbøjelig til at foreslaa at følge det af Ingeniør Møller udarbejdede Projekt.

Det vil antagelig være nødvendigt, forinden Tingets Andragende om Koncession indsendes til Ministeriet, at indhente Kommunalforstanderskabernes Erklæring, og mener man at burde foreslaa Tinget at anmode Amtet om at indhente disse Erklæringer og med Hensyn hertil foretage det fornødne paa Tingets Vegne til, at Sagen hurtig kan bringes i Orden. Mulig kan Andragendet forinden indsendes til Ministeriet med Bemærkning om, at Forstanderskabernes Erklæringer ville blive eftersendte. Da samtlige Forstanderskaber tidligere have erklæret sig villige til at bekoste Telefonstationer, maa man antage som givet, at Forstanderskabernes Erklæringer ville gaa i Retning af Koncessions Meddelelse.

Flertallet mener, at Amtskommunen bør følge de for Statens Telefonanlæg i Danmark fastsatte Takster.

Det vil formentlig være fordelagtigst at holde Taksterne saa lave, at Folk ikke gaar af Vejen for Bekostningen ved Benyttelsen af Telefonen.

I Henhold til det anførte tillader Udvalgets Flertal sig, idet man vedlægger nedenfor omhandlede Andragender og Skrivelse samt Udkast til Koncession, at anbefale til Vedtagelse:

1. Færøernes Amtskommune overtager Anlægget og Driften af et Telefonnet paa Færøerne efter den af Ingeniør Møller udarbejdede Plan, i hvilken Ændringer, efter Samraad med Telegrafdirektoratet, Justitsministeren og en Udsending fra Lagtinget, kunne foretages.
2. Lagtinget andrager om Koncession paa Anlægget og Driften og a) godkender vedlagte Udkast til Koncession*), b) godkender ligeledes vedlagte Udkast til Andragende**) til Ministeriet for offentlige Arbejder.
3. Tinget vælger en Udsending til paa sine Vegne at rejse til Danmark for at forhandle med Justitsministeren og Telegrafdirektoratet om det videre fornødne til Anlæggets snarlige Udførelse, og giver ham vindskrænket Fuldmagt til at optræde paa Tingets Vegne.
4. Tinget anmoder Telegrafdirektoratet om at yde Tinget og dets Repræsentant sagkyndig Bistand ved Anlæggets Udførelse.
5. Tinget andrager Justitsministeriet om at udvirke, at Staten bekoster Anlægget af Telefonkablerne, samt forespørger hos samme Ministerium, hvorvidt det tør ventes, at et eventuelt Andragende om Statsstøtte til Amtskommunen til Bestridelse af de aarlige Udgifter efter Ministeriets Mening vil kunne ventes bevilget.
6. Amtskommunen afkøber Kølmand Olaf á Heygum, Vestmanhavn, den af denne anlagte Telefonlinie mellem Thorshavn Sund Øreenge—Kvivig—Vestmanhavn for en Købesum af 28,281 Kr. 14 Øre, som Anlægget ifølge vedlagte Regning***) har kostet Koncessionshaveren, og bliver at udbetale Sælgeren, saa snart den søgte Koncession er given Amtskommunen, og denne disponerer over de dertil fornødne Midler.
7. Udsendingen bemyndiges til i Forening med Justitsministeren at søge at faa tilvejebragt Tilbud om det for Amtskommunen mest fordelagtige Pengelaan. Den endelige Afgørelse af, hos hvilket Pengeinstitut Laanet skal optages, vil være at træffe af et senere sammentrædende Lagting.
8. Tinget forpligter sig til i Tilfælde af Udeblivelse med Renter eller Afdrag af det eventuelle Laan at foretage ekstraordinær Udskrivning.

* * *

Et *Mindretal*, Dam og Müller, mener, at man ikke kan opgive Forventningen om, at Regering og Rigsdag vil gennemføre Telefonanlægget paa Færøerne for Statens Regning. Der foreligger for Tiden intet paalideligt om, at Regeringen har afveget fra sin for Færøerne venligsindede Stilling til denne Sag. Derfor er der foreløbig ingen Anledning til at søge Tanken realiseret om Telefonsagens Gennemførelse af Amtskommunen.

Paa den anden Side maa man være enig med Flertallet i, at Færøernes Amtskommune i fornødent Fald overtager Telefonanlægget, fremfor at det kommer i Hænderne paa en enkelt Privatmand eller et af denne dannet Konsortium. Skal Sagen gennemføres af Færøernes Amtskommune alene, bliver det en betydelig Udgift for os, og den Skatteforøgelse, som man da maa gribe til, vil føles haardt af det færøske Folk. Derfor maa man, førend Foretagendet sættes i Værk, søge Statens Hjælp til dets Gennemførelse. Det betragtes som en Selvfølge, at Statens større eller mindre Hjælp maa være afgørende i Henseende til, i hvilken Udstrækning Telefonnettet bliver gennemført.

Et vigtigt Spørgsmaal, der staar i Forbindelse med Sagen, er Tilvejebringelsen af de fornødne Pengemidler. Som bekendt vil Amtskommunen til at

*) Udelades her.

**) Se Side 33—34.

***) Se Side 32.

begynde med ingen egne Midler have til sin Raadighed, da det, man har af Kontanter, vil medgaa til det paatænkte Brystsygesanatoriums Opførelse. Det er ogsaa et Spørgsmaal, som maaske stiller sig noget tvivlsomt, om Amtskommunen paa acceptable Vilkaar kan opnaa det fornødne Laan, idet Kommunen jo intet Aktiv har, der kan tjene til Sikkerhed for Laanet. Lagtinget er, ved den bestaaende Lovgivning, givet Ret til ved Paaligning paa Jordegodset og Kommunerne at udskrive, hvad der til Amtskommunens Fornødenheder udkræves; men denne Ret kunde det være noget vanskeligt at opnaa *større* Laan paa. Det ene Lagtings Beslutning kan næppe være bindende for et kommende Tings Vedtagelser, og Laangiveren maa regne med de Vanskeligheder, som kunne opstaa ved at faa Udskrivning af de fornødne Skatter gennemført.

Det foreliggende Andragende om Koncession paa Telefonanlæg paa Færøerne fra Hr. Konsul Heygum gaar ud fra, at der, for at Sagen med Fordel kan gennemføres af ham, bliver givet ham et Tilskud af 20,000 Kr. aarlig af Statskassen. Mindretallet kan paa Sagens nuværende Stadium intet Skøn danne sig over, hvad Gennemførelsen af Telefonanlægget paa Færøerne vil koste. Men skal et Beløb af 20,000 Kr. aarlig anses som en nødvendig Subvention for et privat Selskab, maa noget lignende kunne tænkes at udfordres til Støtte for Amtskommunen i samme Anledning.

Mindretallet mener efter det anførte, at det vilde være forhastet allerede nu at beslutte Telefonnettet etableret for Amtskommunens Regning. Den korte Tid, der ordentligvis kan være levnet Lagtinget til Arbejde i denne ekstraordinære Samling, er utilstrækkelig til, at man med Ro kan tænke over denne vigtige Sag og med Ro optage Forhandlinger med de forskellige Personer og Institutioner, som Lagtinget dog har nødigt at raadspørge eller engagere. At Udgifterne ved Gennemførelsen ville stille sig betydeligt dyrere, naar Sagen skal føres igennem uden Ophold, end naar man kan faa Lejlighed til at se Tiden an, er en Selvfølge.

For dog at benytte sig af den Lejlighed, indeværende Samling giver, til at fremme denne Sag, vil Mindretallet foreslaa, at man henvender sig til Justitsministeriet med Forespørgsel, om Ministeriet har opgivet Tanken om Telefonanlægget paa Færøerne for Statens Regning, og i bekræftende Fald, om Ministeriet vil være sindet til, for saa vidt Anlægget af Lagtinget bliver vedtaget at gennemføres for Amtskommunens Regning, at støtte et Andragende fra Lagtinget, gaaende ud paa at lade Staten *dels* lægge de Telefonkabler, som efter Statsingeniør Møllers Plan ere nødvendige, *dels* yde Færøerne et passende aarligt Tilskud til Dækning af det Underskud, som Driften af Telefonen kan antages at ville give.

I Henhold til foranstaaende tillader Mindretallet sig at indstille til Lagtingets Vedtagelse:

1. Justitsministeriet forespørges, om samme er sindet til, som af Lagtinget før andraget, at gennemføre Anlægget af et Telefonnet for Færøerne i en nær Fremtid, eller i benægtende Fald, om det tør forventes, at Regeringen, naar Lagtinget gaar med til at gennemføre Sagen for den færøske Amtskommunes Regning, vil støtte et Andragende fra Lagtinget om, at Staten bekoster Nedlægning af Telefonkablerne og giver Færøerne et passende aarligt Tilskud til Dækning af Merudgifterne ved Telefonens Drift.

2. Sagens øvrige Behandling udsættes til næste Samling.

* * *

Bilag.

Regnskab

over

Telefonanlægget Thorshavn—Vestmanhavn.

	Kr.	Øre
Materialier, Arbejdsløn m. m. iflg. vedl. Regning	13672	70
Telefonapparater og diverse Liniematerialier	1360	00
Arbejdsløn til færøske Arbejdere	5926	44
Do. - norske —	5284	00
Kost og Logi til Arbejdsmændene	215	00
Rejseudgifter fra og til Kristiania for 4 norske Arbejdere og 1 Formand	605	00
Leje af Heste	268	00
Pladsleje for Pælene og Tilsyn med Arbejdet	400	00
Egne Rejseudgifter i Udlandet og paa Færøerne	550	00
	28281	14

Ved Sagens *2den Behandling, den 19de Maj,* vedtoges det med 17 St. mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 20de Maj fremlagdes følgende *Ændringsforslag*:

A. Af *J. Poulsen*:

6te Indstillingspunkt affattes saaledes:

Efter at Amtskommunen har paabegyndt Anlæg af de andre Linier, afkøber denne Købmand Olaf á Heygum, Vestmanhavn, den af denne anlagte Telefonlinie Thorshavn—Sund—Øreenge—Kvivig—Vestmanhavn for en Købesum, der bestemmes af Lagtinget og i Mangel af mindelig Overenskomst fastsættes efter de i Lov Nr. 84 af 11te Maj 1897, § 2, 3dje Stykke, givne Regler.

B. Af *Udvalgets Flertal:*

Som *nyt Indstillingspunkt 9* sættes:

Amtmanden anmodes om hos samtlige Kommunalforstanderskaber, der berøres af det projekterede Telefonanlæg, at indhente — til uopholdelig Indsendelse til Amtet — de fornødne Erklæringer vedrørende Koncession paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne.

Ved Sagens *3dje Behandling, den 20de Maj*, sattes Udvalgs*mindretallets* Forslag først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 5 Medlemmer (J. Poulsen, Müller, C. Olsen, Dam og Effersøe) stemte derfor (*fraværende*: Provsten og J. F. Olsen; de øvrige Medlemmer *stemte ikke*).

Derefter vedtoges Udvalgs*flertallets* Forslag:

Punkt 1 ved Navneopraab enstemmig med 14 Stemmer (*Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Isaksen, Patursson, Heygum, Michelsen, Petersen, J. H. Poulsen, Hentze, Winther, Matras, Thomsen, Weihe og Formanden; *stemte ikke*: Müller, C. Olsen, Dam og Effersøe; *fraværende*: Provsten og J. F. Olsen).

Punkt 2 enstemmig med 14 Stemmer.

Punkt 3 ved Navneopraab med 13 Stemmer mod 1 (*Ja* stemte: som ved Punkt 1 undtagen Formanden; *nej* stemte: Müller; *stemte ikke*: C. Olsen, Dam, Effersøe og Formanden; *fraværende*: som før).

Punkt 4 enstemmig med 14 Stemmer.

Punkt 5 ved Navneopraab enstemmig med 15 Stemmer (*Ja* stemte: som ved Punkt 1 samt C. Olsen; *stemte ikke*: Müller, Dam og Effersøe; *fraværende*: som før).

Punkt 6. Herom anføres i Lagtingets Forhandlingsprotokol: »Ændringsforslaget sattes først under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer — 0. Udvalgets Forslag sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 10 Stemmer — 0«. (Se herom videre under Referatet af Forhandlingerne i den ordentlige Lagtingssamling, ovenfor, Side 61—63, 65, 72—73).

Punkt 7 vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 13 Stemmer (*Ja* stemte: som ved Punkt 1 undtagen J. Poulsen; *stemte ikke*: J. Poulsen, Müller, C. Olsen, Dam og Effersøe; *fraværende*: som før).

Punkt 8 vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 12 Stemmer (*Ja* stemte: som ved Punkt 1 undtagen J. Poulsen og Matras; *stemte ikke*: J. Poulsen, Müller, C. Olsen, Dam, Matras og Effersøe; *fraværende*: som før).

Punkt 9 (Flertallets Ændringsforslag) vedtoges enstemmig med 14 Stemmer.

Samme Dag foretoges Valg af den i foranstaaende Beslutnings Punkt 3 nævnte Udsending. 17 Stemmesedler afgaves, hvoraf 4 vare blanke. Valgt blev Amtmand Bærentsen med 11 Stemmer.

Den 21de Maj fremlagdes, vedtoges og underskreves følgende *Andragende til Ministeriet for offentlige Arbejder*:

I Betragtning af det i mange Aar saavel i Lagtinget som ude blandt Befolkningen paa Færøerne nærede Ønske om at faa Øerne og deres spredte Befolkning — hvis Kommunikationsmidler endnu i allerhøjeste Grad ere primitive — forbundne med et Telefonnet, har Lagtinget nu, efter at gentagne Henvendelser til Regering og Rigsdag om, at et saadant Telefonnet maatte blive lagt for Statens Regning, har vist sig at være frugteløse, i Almenhedens Interesse besluttet at tage Sagen i sin Haand. Ud fra denne alene Hensyntagen har man saa forhandlet med Herr Lagtingsmand Olaf á Heygum, der, som bekendt, har andraget om Koncession paa Anlæg og Drift af et Telefonanlæg af samme Beskaffenhed som her omtalt, og da han derefter har besluttet at tilbagekalde sit Andragende til Fordel for det nu i Lagtinget nævnte Ønske, saa har Tinget vedtaget at indgaa til det høje Ministerium med Andragende om Koncession paa Anlæg og Drift af et Telefonanlæg paa Færøerne, der i alt det væsentligste

tænkes anlagt efter den af Herr Statsingeniør Møller udarbejdede Plan med Tillæg af Sandøens Optagen i Nettet.

Efter at Herr Olaf á Heygum yderligere har tilsagt Tinget Afstaaelsen af hans allerede koncessionerede Anlæg Vestmanhavn—Thorshavn og den dertil hørende Koncession, tillader man sig i Henhold til foranstaaende at andrage hos det høje Ministerium for offentlige Arbejder om Koncession til Færø Amts Kommune paa Anlæg og Drift af et Telefonanlæg paa Færøerne, hvis Beliggenhed hovedsagelig vil finde Sted overensstemmende med den af Herr Ingeniør Møller udarbejdede Plan, dog med Tilladelse for Lagtinget at kunne foretage de i praktisk Henseende eventuelt nødvendige Ændringer, hvorhos man udbeder sig Ministeriets Samtykke til, at Herr Olaf á Heygums Koncession tilligemed overdrages Amtskommunen og indlemmes i den øvrige omsøgte Koncession overensstemmende med dennes Indhold.

For at muliggøre en snarlig Paabegyndelse af Anlægget har Tinget anset det heldigst til Sagens hurtigste Fremskyndelse at udarbejde et Udkast til Koncession, hvorefter — om Andragendet bliver bevilget — Koncessionen ikke behøver at underkastes yderligere Revision af Tinget, men efter eventuel Konference med den Udsending fra Tinget, der i dette Øjemed rejser til København, kan udstedes og afleveres til samme Udsending.

Udkast til Koncessionen medfølger.

Færøernes Lagting, den 21de Maj 1906.

C. Berentsen. *T. J. Pedersen,*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Til
Ministeriet for offentlige Arbejder.

Ligeledes fremlagdes, vedtoges og underskreves følgende *Skrivelse til Justitsministeriet:*

Til
Justitsministeriet.

I indevarende overordentlige Lagtingssamling er der til Tinget fra Købmand Olaf á Heygum indkommet Andragende om Tingets Udtalelse angaaende en eventuel Koncession for Andrageren paa Anlæg og Drift af Telefonforbindelsen paa Færøerne.

Da det er Tingets Mening, at et Telefonnet paa Øerne bør tilhøre og drives af det Offentlige, og da Tingets Ansøgning om, at Staten vil overtage Anlægget, maa anses foreløbig at være stillet i Bero, har Tinget under saade ds. vedtaget at lade Anlægget udføre og drive for Amtskommunens Regning. Det staar klart for Tinget, at Anlægget under alle Omstændigheder maa udføres saarest ske kan, og Tinget har derfor, skønt Omkostningerne kunne antages at blive ret betydelige for Amtskommunen, besluttet foreløbig at skride til Tankens Realisation i Haab om, at der ved den høje Regerings Medvirken vil opnaas Statsstøtte. Man tillader sig i saa Henseende allerærbødigst at andrage om, at Staten, i Lighed med hvad der fornemtlig sker ved Telefonanlæg i det øvrige Rige, vil paatage sig Omkostningerne ved Kablerne, samt at forespørge, hvor vidt Regeringen er sindet at støtte et eventuelt Andragende fra Tinget om Statstilskud til Bestrideelse af de aarlige Udgifter ved Anlægget og sammes Drift.

For at fremskynde Foretagendet har man anmodet Telegrafdirektoratet om at yde Tinget sagkyndig Bistand under Anlægget i forskellige Retninger samt anmodet Amtmand Bærentsen om paa Tingets Vegne at foretage en Rejse til København for at konferere nærmere med Direktoratet vedrørende den nærmere Ordning til Sagens Gennemførelse, ligesom man har henvist saavel Direktoratet som Amtmanden til at konferere med det høje Justitsministerium i Haab om, at dette ikke vil være uvilligt til at varetage Tingets Interesser.

Idet man i øvrigt vedlægger Sagens Dokumenter, tillader man sig at anbefale dens videre Gennemførelse til det høje Ministeriums Velvilje.

Færøernes Lagting, den 21de Maj 1906.

C. Bærentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Endvidere fremlagdes og vedtoges (ved Navneopraab enstemmig med 13 Stemmer: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Isaksen, Patursson, Heygum, Michelsen, C. Olsen, Petersen, J. H. Poulsen, Hentze, Winther, Thomsen og Weihe; *stemte ikke:* Dam, Matras og Formanden; *fraværende*: Provsten, Müller, J. F. Olsen og Effersøe) samt underskreves følgende *Skrivelse til Telegrafdirektoratet:*

Lagtinget har i en overordentlig Lagtingssamling den 21de ds. vedtaget for Amtskommunens Regning at anlægge det saa længe paatænkte Telefonnet paa og imellem Øerne. Som Direktoratet bekendt foreligger allerede Forundersøgelserne til Anlæggets Realisation, idet Statsingeniør Møller i den Anledning berejste Øerne i afvigte Efteraar og affattede de nødvendige Planer og Overslag, som nu have været underkastede Lagtingets Overvejelse. Samtidig med at Lagtinget har vedtaget at realisere Telefonanlægget, har man tillige besluttet af Hensyn til Sagens hurtige Gennemførelse at udsende en særlig Repræsentant med uindskrænket Fuldmagt til paa Tingets Vegne ved Forhandlinger udenfor Øerne at foretage det videre fornødne. Tingets Udsending, Hr. Amtmand Bærentsen, har blandt andet til Opgave at forhandle med det høje Direktorat om de nærmere Enkeltheder ved Anlægget, og forventer man her velvillig Imødekommenhed fra Direktoratets Side. Anlægget vil være at udbyde i Entreprise, og har Tingets Udsending Fuldmagt til, efter Samraad med Justitsministeren og Direktoratet, at antage eventuelle betryggende Tilbud, som maatte indkomme til dette, idet man forudsætter, at Direktoratet er villigt til at indhente saadanne. Skulde betryggende Tilbud ikke kunne opnaas, vil man anmode det høje Direktorat om paa Tingets Vegne at antage en Ingeniør til at forestaa Arbejdets Udførelse. For det Tilfælde, at Anlægget ikke overgives i Entreprise, men dets Udførelse overlades til en engageret Ingeniør, vil denne have at aflægge behørigt Regnskab, som forventes revideret af Direktoratet.

Skulde det med Forventning vise sig, at Paabegyndelsen af Anlægget allerede i indeværende Sommer vil medføre betydeligt forøgede Udgifter for Amtskommunen, er man mest tilbøjelig til at udsætte Udførelsen til et gunstigere Tidspunkt. Tingets Udsending, der medbringer samtlige Sagens Dokumenter, vil nærmere konferere herom med Direktoratet.

Færøernes Lagting, den 21de Maj 1906.

C. Bærentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Til
Telegrafdirektoratet.

Endelig fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning:*

A. Af *Udvalgsflertallet*:

Lagtinget anmoder Amtmanden som dets Udsending i Telefonsagen om at iagttage:

1. at Amtskommunen ikke overtager Driften af traadløs Telegraf mellem Suderø og Thorshavn, medmindre der ydes den antageligt Vederlag, som Udsendingen er bemyndiget til at acceptere, ej heller Telefonkabel til Suderø;
2. at Telefonanlægget indbefatter Sandø;
3. at drage Omsorg for, at Anlægget — foruden at sættes i Værk saa hurtig og billig som muligt — udføres saa holdbart, at Vedligeholdelsesudgifterne kan ventes nedbragte til saa lav en Procent af Anlægssummen som muligt;
4. at Laanevilkaarene ikke bør være mere byrdefulde for Amtskommunen end, at den aarlige Ydelse til Forrentning og Afbetaling ikke overstiger $6^1/_2$ pCt. og Renten ikke er højere end 4 pCt.;
5. at Tilbud paa Anlægget kunne antages, naar Laan er sikret til en saadan Pris som nys angivet.

I øvrigt henvises til de af Tinget vedtagne Skrivelser til Telegrafdirektoratet, Justitsministeriet og Ministeriet for offentlige Arbejder, hvilke Skrivelser tillige skulle tjene Amtmanden til Vejledning.

B. Af *Nielsen* og *J. H. Poulsen*:

Der stilles til Amtmand Bærentsens Raadighed et Beløb paa indtil 1500 Kr. af økonomisk Fond i Anledning af hans Rejse til Danmark til at forhandle og foretage de nødvendige Undersøgelser angaaende Telefonsagen.

Forslag A. vedtoges enstemmig med 13 Stemmer ved Navneopraab (Stemmerne faldt paa samme Maade som ved den ovenanførte Skrivelse til Telegrafdirektoratet). Forslag B. vedtoges enstemmig med 13 Stemmer.

De videre Forhandlinger om denne Sag i den ordentlige Lagtingssamling 1906 ere refererede ovenfor Side 25—83.

IV. Lov om Søfolks Forsikring.

Den 12te Maj fremlagdes Skrivelse fra Færø Amt af 14de April, hvorved Lov af 1ste April 1905 om Søfolks Forsikring efter Justitsministeriets Anmodning paany forelægges Lagtinget.

Ved *den foreløbige Behandling, den 14de Maj,* vedtoges det, efter Forslag af Formanden, med 13 Stemmer mod 0 at henvise Sagen til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil samme Dag valgtes: *Müller, Effersøe, Nielsen, Thomsen* og *T. J. Petersen.* Udvalget (Ordfører: Effersøe) afgav følgende den 18de Maj fremlagte

Udvalgsbetænkning:

Undertegnede Udvalg, der er nedsat til Behandling af ovennævnte Sag, tillader sig herved at fremføre følgende:

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 27de Marts d. A. paalagt Færø Amt paany at forelægge for Lagtinget den i Tingets Indstilling af 21de September f. A. omhandlede Lov af 1ste April 1905 om Søfolks Forsikring.

Med Sagen følger:

1. Skrivelse af 15de Septbr. f. A. fra Arbejderforsikrings-Raadet til Indenrigsministeriet.
2. Skrivelse af 3dje Oktober s. A. fra Justitsministeriet til Amtmanden over Færøerne.
3. Skrivelse af 6te Decbr. s. A. fra samme til samme.
4. Lov for »Danske Skibsrederes gensidige Forsikringsforening for Søfolk«.

Af disse Bilag fremgaar, at færøske Redere have Adgang til før nævnte Forsikringsforening, men iøvrigt foreligger intet nyt i Sagen.

Efter at man har gjort sig bekendt med bemeldte Love, skal man angaaende samme bemærke:

1. Ad § 2. Enhver dansk Skibsejer (Reder), der har Forsikringspligt efter Lov Nr. 54 af 1ste April 1905, kan blive Medlem af Foreningen.
2. Ad § 4. Forsikringen træder i Kraft ved Indmeldelsen i Foreningen.
3. Ad § 10.
   a. Bestyrelsen bestemmer Inddelingen i Fareklasser og fastsætter Tariferne indenfor hver Afdeling.
   b. I hvert Aars Januar Maaned, og for ny indtrædende Medlemmer ved Indtrædelsen, betales forud en Grundpræmie. Ekstrapræmie kan opkræves. Paa Grundlag af Oplysninger om det Antal Folk, der har været forhyret, og det Antal Dage, disse have værer forhyrede, reguleres ved Aarets Udgang Præmiebetalingen under forudent Hensyn til Statstilskuddet efter Loven samt til uafgjorte Skader, hvorefter Tilbagebetaling eller Ekstraopkraevning foretages, dog at et mindre Overskud kan overføres til næste Aars Regnskab.
4. Ad § 11. For at den foran nævnte Opgørelse kan finde Sted, ere Medlemmerne forpligtede til at give nøje Oplysninger, for hvert Skib for sig, om Antallet af de forsikrede Personer og det Antal Dage, de har været forhyrede m. m.

Med Hensyn til disse Love og færøske Rederes Adgang til at blive Medlemmer af paagældende Forening finder man iøvrigt kun Anledning til at bemærke, at det maa anses for aldeles nødvendigt, at Indmeldelser i Foreningen (jfr. § 4) kan ske i samtlige Klareringshavne paa Færøerne. Der vil let forekomme Tilfælde, hvor en Reder, som ikke er Medlem, ønsker at sætte et Skib i

Fart, uden at han har haft Tid til forud at skrive til København om Indmeldelse i Foreningen. Der vil ogsaa kunne opstaa Vanskeligheder, hvis Indmeldelse kun kan ske paa et enkelt Sted paa Færøerne. Mulig kan dette ordnes ved, at der sørges for, at de fornødne Blanketter til Indmeldelse henligge til Udlevering i samtlige Klareringshavne, og at Indmeldelsen i Foreningen (jfr. § 4) regnes fra den Dag, da den udfyldte Blanket indleveres til Posten (i anbefalet Brev).

Udvalget henholder sig iøvrigt til forrige Aars Udvalgsbetænkning og den da vedtagne Indstilling i Sagen, idet man tilføjer, *at* det er af største Vigtighed, at der træffes en Ordning, hvorefter Redere kunne indmelde deres Mandskab i Ulykkesforsikringsforeningen for danske Fiskere, hvad enten Mandskabet samtykker deri eller ej, og at Indmeldelsen kan ske overalt paa Øerne, formentlig bedst hos enhver Skydsskaffer (forsaavidt ikke nogen bedre kvalificeret Person eller nogen Repræsentant for Foreningen findes paa Stedet), samt endelig, *at* man særlig henleder Opmærksomheden paa nævnte Udvalgsbetænkning Punkt 1 og Bemærkningerne til samme Punkt d 3.

Udvalget skal henlede Opmærksomheden paa følgende Punkt:

Den Omstændighed, at der i Bekendtgørelse Nr. 151 af 30te Septbr. 1905 fra Indenrigsministeriet er udtalt, at oftnævnte Lov om Søfolks Forsikring skal træde i Kraft for Færøernes Vedkommende først fra det Tidspunkt, som vil blive fastsat ved senere udfærdiget Bekendtgørelse i Forbindelse med, at en saadan Bekendtgørelse ingensinde er udkommen, har bevirket, at der blandt Skibsredere hersker Usikkerhed om, hvorvidt Loven er traadt i Kraft paa Færøerne. Dette er højst uheldigt, idet Rederne, hvis de i Tiltro til, at Loven ikke er gældende, undlade at forsikre, kunne komme til at udrede betydelige Erstatningssummer, foruden at de udsætte sig for Bodeansvar, naar det i sin Tid maatte vise sig, at Loven alt var gældende paa Færøerne fra 1ste April d. A. Man mener derfor, at det er af Vigtighed, at alle i Sagen interesserede kunne faa Oplysning om, hvorledes de bør forholde sig. Det er vel saa, at Spørgsmaalet kun kan afgøres med fuld Sikkerhed af Domstolene; men man mener, at det vil være tilstrækkelig vejledende, om man erholder en Udtalelse derom fra Amtet, og at denne bliver offentlig kundgjort.

I Henhold til foranførte tillader Udvalget sig at foreslaa:

I. At Tinget anmoder Amtmanden om gennem en Bekendtgørelse at sætte Offentligheden, særlig de færøske Skibsredere, i Kundskab om, hvorvidt Lov Nr. 54 af 1ste April 1905 angaaende Søfolks Forsikring er traadt i Kraft paa Færøerne, samt om Hovedpunkterne i denne Lov.

II. At Tinget udtaler ligeoverfor Justitsministeriet:

1. At det maa anses for aldeles nødvendigt, at Indmeldelser i »Danske Skibsrederes gensidige Forsikringsforening for Søfolk« kan ske i samtlige Klareringshavne paa Færøerne eller paa anden hensigtsmæssig Maade, jfr. vedkommende Udvalgsbetænkning.

2. At man henholder sig til Tingets Indstilling i forrige Aars Lagtingssamling med Hensyn til den foreliggende Sag og tillader sig at tilføje, at det er af største Vigtighed, at der træffes en Ordning, hvorefter Redere kunne indmelde deres Mandskab i Ulykkesforsikringsforeningen for danske Fiskere, hvad enten Mandskabet samtykker eller ej, og at Indmeldelsen kan ske overalt paa Øerne, formentlig bedst hos enhver Skydsskaffer (for saa vidt ikke nogen bedre kvalificeret Person eller nogen Repræsentant for Foreningen findes paa Stedet), samt endelig, at man særlig henleder Opmærksomheden paa nævnte Udvalgsbetænkning Punkt 1 og Bemærkningerne til samme Punkt d 3.

Efter at Sagen *den 19de Maj* var underkastet *2den Behandling*, vedtoges ved *3dje Behandling, den 20de Maj*, Udvalgets Indstillingspunkter 1 og 2 ved Navneopraab enstemmig med 18 Stemmer *(fraværende*: Provsten og J. F. Olsen).

Samme Dag oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.
Thorshavn, den 20de Maj 1906.

Til
Justitsministeriet.

I Anledning af, at det høje Ministerium paany har forelagt Lagtinget den i sammes Indstilling af 21de September f. A. omhandlede Lov Nr. 54 af 1ste April 1905 om Søfolks Forsikring mod Følgerne af Ulykkestilfælde i Søfartsvirksomhed, har Tinget i Dag vedtaget følgende Udtalelse til Ministeriet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen).

Man vedlægger den af vedkommende Udvalg afgivne Betænkning.

C. Bærentsen. *Oliver Effersøe.*

Joen Poulsen.

V. Om Udvidelse til Færøerne af Lov Nr. 65 af 30te Marts 1906.

Den 12te Maj fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet*:

Justitsministeriet.
København, den 23de April 1906.

Ved hoslagt at fremsende 25 Eksemplarer af den under 30te f. M. emanerede Lov Nr. 65 om Udvidelse af Lov Nr. 71 af 3dje April 1900 om danske Fiskeres Ulykkesforsikring til ogsaa at omfatte anden Søfartsvirksomhed m. v., skulde man med Hensyn til den Regeringen ved Lovens § 7 tillagte Bemyndigelse til ved kgl. Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som maatte følge af disse Øers særlige Forhold, have Hr. Amtmanden anmodet om fra Lagtinget at ville indhente og derefter med Deres egne Ytringer hertil indsende en Udtalelse om de Ændringer eller Modifikationer i bemeldte Lov, hvortil der efter sammes Skøn maatte findes Grund.

Alberti.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Rentzmann.

Ved *den foreløbige Behandling, den 14de Maj*, henvistes denne Sag, efter Forslag af Formanden, med 14 St. mod 0 til Udvalget i Sag Nr. IV. (Lov om Søfolks Forsikring), som (Ordfører: Effersøe) afgav følgende, den 18de Maj fremlagt

Udvalgsbetænkning:

Undertegnede Udvalg, hvortil ovennævnte Sag er bleven henvist, tillader sig at fremføre følgende angaaende Lov Nr. 65 af 30te Marts 1906.

Ad § 1.

A. Tidligere havde kun Fiskere Adgang til at blive Medlemmer af Ulykkesforsikringsforeningen for danske Fiskere (eventuelt anden Forening, som er anerkendt efter Lov Nr. 71 af 3dje April 1900); men nu er der aabnet Adgang ogsaa for andre, nemlig saadanne, som ernære sig ved Skibsfart, Baadfart, Færgefart, Sejlads som kendt Mand udenfor Lodsfarvandet m. m., til at blive Medlemmer af Foreningen.

B. Bliver den forsikrede ramt af Ulykkestilfælde under sit Erhverv med dansk Skib, Baad m. v. og derved

1. hans Arbejdsevne midlertidig eller vedvarende forringes, tilkommer der ham Erstatning efter Forskrifterne i Lov Nr. 71 af 3dje April 1900 og Lov Nr. 4 af 7de Januar 1898, alt under nogle nærmere angivne Forudsætninger.
2. Døden indtræder, tilkommer der den paagældendes Efterladte Erstatning, nemlig:
   a. Afdødes Enke, med visse Undtagelser, eller om afdøde ikke efterlader Enke, som Forsikring tilkommer,
   b. hans Børn, hvis Forsørgelse paahvilede ham, eller som han faktisk forsørgede, da Ulykken skete, eller hvis heller ikke saadanne efterlades, da eventuelt
   c. andre, som han forsørgede, eller til hvis Forsørgelse han ydede Bidrag.

Denne § har ikke alene Betydning derved, at den inddrager andre Erhverv end Fiskere under Forsikring efter Loven af 3dje April 1900, men ogsaa ved, at der nærmere bestemmes, hvem der i Tilfælde af Dødsfald skal betragtes som den Forsikredes Efterladte og som saadanne skal være berettigede til Erstatning, samt ved at der bliver at yde Erstatning til Efterladte, naar den Forsikrede kun har ydet Bidrag til disses Forsørgelse, medens der tidligere forlangtes, at han, bortset fra det Tilfælde, at der efterlodes forsikringsberettiget Enke eller Børn, fuldtud forsørgede dem.

Ad § 2.

Den Forsikredes Krav paa Erstatning efter Loven bortfalder, naar der tilkommer paagældende Krav efter Lov Nr. 54 af 1ste April 1905 om Søfolks Forsikring. Den i §en nævnte Lov Nr. 4 af 7de Januar 1898 gælder ikke for Færøerne.

Ad § 3.

Arbejdsgivere skulle under nærmere angivne Betingelser være pligtige til at udrede, helt eller delvis, det Bidrag, den forsikrede har udredet til Forsikringsforeningen; jfr. Lov Nr. 71 af 3dje April 1900 § 2.

Ad § 7.

Regeringen er bemyndiget til, men behøver ikke, at sætte Loven i Kraft paa Færøerne.

Yderligere bemærkes:

Man skønner ikke, at der kan være noget til Hinder for, at Loven sættes i Kraft paa Færøerne, og finder, at der ikke er Anledning til at foreslaa Læmpelser. Loven bør fornuftig gøres gældende paa Færøerne saa snart som muligt. Det er magtpaaliggende, at det gøres saa let som muligt for Folk at indmelde

sig i Ulykkesforsikringsforeningen, og navnlig at Adgangen til Indmeldelse bliver lettere, end den er for Tiden.

Udvalget skal i Henhold til det anførte, og idet man tilføjer, at der ikke ses at være Grund til at udsætte Sagen til Lagtingets ordinære Samling, tillade sig at foreslaa, at der svares Justitsministeriet:

Lagtinget indstiller:

1. At Lov Nr. 65 af 30te Marts 1906 om Udvidelse af Lov Nr. 71 af 3dje April 1900 om danske Fiskeres Ulykkesforsikring til ogsaa at omfatte anden Søfartsvirksomhed m. v. uforandret sættes i Kraft paa Færøerne snarest muligt.
2. At Justitsministeriet vil udvirke, at Adgangen til at indmelde sig i Ulykkesforsikringen for danske Fiskere gøres tilstrækkelig let, ved at der i samtlige Klareringsstederne paa Færøerne antages Repræsentanter (Tillidsmænd) for denne Forening, hos hvilke Indmeldelser kunne ske.

Efter at Sagen *den 19de Maj* var underkastet *2den Behandling*, vedtoges ved *3dje Behandling den 20de Maj* Udvalgets Indstillingspunkter 1 og 2 ved Navneopraab enstemmig med 18 Stemmer *(fraværende*: Provsten og J. F. Olsen.

Samme Dag oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.
Thorshavn, den 20de Maj 1906.

Til
Justitsministeriet.

Det høje Ministerium har ved Skrivelse af 23de April d. A. til Amtmanden over Færøerne begæret Lagtingets Udtalelse om de Ændringer eller Modifikationer i Lov Nr. 65 af 30te Marts 1896 om Udvidelse af Lov Nr. 71 af 3dje April 1900 om danske Fiskeres Ulykkesforsikring til ogsaa at omfatte anden Søfartsvirksomhed m. v., hvortil der efter Tingets Skøn maatte findes Grund.

Idet man tillader sig at henvise til hoslagte Udvalgsbetænkning, skal man meddele, at Tinget ved Sagens 3dje Behandling i Dag enstemmig med 18 Stemmer har vedtaget at svare Ministeriet:

— —

(se Udvalgsbetænkningen).

C. Bærentsen. *Oliver Effersøe.*

Joen Poulsen.

VI. Om Opførelse af en Statsskolebygning i Thorshavn.

Den 12te Maj fremlagdes følgende *Skrivelse* med *Bilag*:

Ministeriet for
Kirke- og Undervisningsvæsenet.

København, den 20de Februar 1906.

Ved hoslagt at tilbagesende det med Direktionens Skrivelse af 18de f. M. hertil indsendte Andragende med Bilag fra Kommissionen for Mellemskolen i Thorshavn angaaende Opførelsen af en Statsskolebygning til Afløsning af Mellemskolens nuværende Bygninger, skal man, forinden Ministeriet kan tage Stilling til Sagen, tjenstlig anmode om, at der maa blive indhentet en Udtalelse fra Færøernes Lagting, om dette vil se sig i Stand til af de under det sorterende Kasser at udrede Bidrag til det paagældende Byggearbejde, ligesom man ogsaa maa ønske en Udtalelse i samme Retning fra Thorshavns Kommunalbestyrelse.

I Forbindelse med de saaledes tilvejebragte Erklæringer ønsker Ministeriet endelig en detailleret Redegørelse for de Fordringer, der eventuelt ville være at stille til den nye Bygning, saaledes at det paa Grund af denne Redegørelse vil være muligt at udarbejde de fornødne Tegninger til Bygningen.

Med Svaret forventes det medfølgende tilbage.

Enevold Sørensen.

Til
Skoledirektionen for Færø Amt.

A. P. Weis.

* * *

Kommissionen for Thorshavns Mellemskole,
den 31te Januar 1906.

Idet Kommissionen tilstiller den højtærede Direktion hosfølgende, af Førstelærer Lauritsen udarbejdede Forslag til Opførelse af en ny Statsskolebygning i Thorshavn, skal Kommissionen udtale sin fuldstændige Enighed med Førstelæreren i de i Forslaget gjorte Betragtninger. Særlig skal Kommissionen tillade sig at udtale Ønsket om, at Forslaget for de sanitære Forholds Skyld maa fremmes saa hurtigt som muligt, og idet Kommissionen udtaler sin Glæde over den i de sidste Aar stedfundne store Vækst af Elevantallet i Mellemskolen, fremfører den sit Haab om, at det ved en ny Skolebygning maa blive muligt, at endnu flere maa komme til at nyde godt af den Undervisning, Skolen giver.

M. A. Hansen. *J. Lauritsen.* *M. A. Winther.* *A. Degn.*

Til
Færø Amts Skoledirektion.

* * *

Forslag

til

Opførelse af en ny Skolebygning i Thorshavn paa Færøerne.

Undertegnede Førstelærer ved Mellemskolen i Thorshavn tillader sig herved allerærbødigst at fremkomme for det høje Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Forslag om, at der maa blive opført en ny Statsskolebygning i Thorshavn, da den gamle Realskolebygning formentlig ikke i nogen Henseende blot tilnærmelsesvis opfylder de Krav, der stilles til en Skolebygning i vore Dage.

Jeg skal allerærbødigst tillade mig at belyse de Forhold ved den nuværende Skolebygning, som formentlig i denne Sammenhæng kræver Omtale, nemlig:

1. Grundens Beskaffenhed.
2. Bygningernes Beliggenhed og Omgivelser.
3. Bygningernes Ælde.
4. Bygningernes Indretning.
5. Rum- og Lysforhold.
6. Legepladsen.
7. Klosetterne.
8. Sanitære Forhold i Almindelighed.
9. Førstelærerens Embedsbolig.

1. *Grundens Beskaffenhed.*

Det er en Kendsgerning, at Thorshavns Realskole er bygget i en Sump. Før Grunden indtoges til Bebyggelse, brugtes den af Ejeren til Græsningsplads for Køer, og ældre Folk husker endnu det bundløse Ælte, som Pladsen henlaa i, naar Køerne havde gaaet der nogen Tid. Man kan derfor godt forstaa, at der var megen Strid indenfor Skoledirektionen, inden det vedtoges at anbefale, at Skolen skulde bygges paa bemeldte Plads. Før man skred til Opførelse af Bygningerne, maatte man søge at fylde den sumpede Grund op; dette skete ogsaa til en vis Grad, men uheldigvis sørgede man ikke for at aflede Vandet ved Dræning. Af den Aarsag er Skolens Grund den Dag i Dag saa fugtig, at alene af den Grund ingen nu vilde tænke paa at bygge Skole paa den.

2. *Bygningernes Beliggenhed.*

Som en Følge af, at Skolegrunden er lavere end Omgivelserne, maa de derpaa opførte Bygninger ogsaa komme til at ligge i Skygge af disse. Dette Forhold kunde maaske ikke ved Skolens Opførelse vække store Betænkeligheder, da Omgivelserne dengang vare forholdsvis ubebyggede; men nu er det anderledes. Nu ligger Skolen saaledes, at den mod Vest, Syd og Sydøst er omgivet af høje Bygninger, bl. a. Kirken og en 2-etages Foreningsbygning. Kun mod Nord og Nordøst er Beliggenheden fri. Jeg skal ogsaa i denne Sammenhæng bemærke, at Skolegrundens Sydside i hele sin Længde støder op til en højereliggende Kirkegaard, som dog ikke længere benyttes som Begravelsesplads.

3. *Bygningernes Ælde.*

Størstedelen af Bygningerne ere opførte af Staten i Slutningen af Halvtredserne. De bestaa, som medfølgende Rids til en Grundplan udviser, af en 3-

længet, 1-etages Hovedbygning til Skole og Beboelse, et Tørvehus med Klosetterne, en Gymnastikbygning samt forskellige andre Huse, som bruges til Forraadskamre o. s. v.

Alle Bygninger med Undtagelse af Tørvehuset ere opførte af Træ med Grønsværstag. Dog har Gymnastikhuset Tag af Bølgeblik.

At disse snart 50 Aar gamle Træbygninger paa Grund af Vejrets og da hovedsagelig Grundens Fugtighed maa kaldes raadne, vil formentlig ikke kunne bestrides, særlig hvad det udvendige og Gulvene angaar. Paa Grund af Ydervæggenes, Dørenes og Vinduernes Utæthed er det ved blot et Par Kuldegrader særdeles vanskeligt at opnaa en Temperatur af 12—14 Gr. R. i Skolestuerne, og hvis man ikke næsten uafbrudt fyrer i Kakkelovnen, synker Temperaturen meget hurtigt ned til 7—8 Gr. R.

4. *Bygningernes Indretning.*

Idet jeg med Hensyn til dette Punkt tillader mig at henvise til medfølgende Grundrids, skal jeg særlig gøre opmærksom paa et Forhold. Det anses paa Færøerne som en Betingelse for, at et Hus kan bruges og bebos af Mennesker, at det er forsynet med en Kælder, som til en vis Grad kan beskytte mod den Fodkulde, som skyldes Jordens høje Grad af Fugtighed. En saadan Kælder findes ikke i Realskolebygningen, hvor derimod paa en kort Strækning selve Træhusene staa paa Jorden, medens de ellers ere hævede lidt ved underlagte Kampesten. At dette Forhold er utilstedeligt paa den i høj Grad sumpede Grund, er formentlig umiddelbart indlysende.

Med Hensyn til Skolestuernes Indretning skal jeg bemærke, at den naturligvis maa være upraktisk, da flere af Klasseværelserne ere komne til efterhaanden, særlig i de sidste 2 Aar, ved Indtagelse af en Lærerlejlighed, hvor man har været bunden af de givne Rumforhold. Særlig skal jeg fremhæve, at Gangene ere saa lidet rummelige, at det nu er aldeles umuligt, at Eleverne kan være i dem i daarligt Vejr, men maa i saa Fald opholde sig i Klasserne. Det maa nemlig bemærkes, at mens Skolen for 2 Aar siden havde fra 30—40 Elever, har den nu over 90. Endelig skal anføres, at Højden i Klasseværelserne er nøjagtig 3 Alen og 23 Tommer.

5. *Rum- og Lysforhold.*

Under Henvisning til Tegningen skal jeg her angive Kubikindholdet af og Elevantallet i de forskellige Klasseværelser.

Klasse	A	c.	*2310	Kubikfod	med	11	Elever
—	B	-	2330	—	-	25	—
—	C	-	2200	—	-	18	
—	D	-	2200	—	-	18	—
—	E	-	2110	—	-	21	—

Tilsammen..., c. 11150 Kubikfod med 93 Elever,

hvilket Forhold, selv naar Hensyn tages til de stedlige Omstændigheder, næppe kan kaldes forsvarligt i sanitær Henseende; men naar Hensyn ogsaa tages til, at Thorshavns Mellemskole er den eneste Skole paa Øerne, der meddeler højere Undervisning til Børn, har man ikke ment at kunne forsvare at lægge en Hindring i Vejen for Befolkningens Trang til og Ønske om at skaffe deres Børn Oplysning ved at afvise disse paa Grund af Pladsmangel.

* Højden regnet til 8 Fod.

Hvad Lysforholdene angaar, kan disse kun kaldes sørgelige. Paa Grund af Skolens lave Beliggenhed og de til 3 Sider omgivende høje Huse ser man i Skolen ikke Solen fra November til Februar og den øvrige Tid af Aaret kun meget lidt, hvorfor Luften i Lokalerne altid er fugtig og muggen. For øvrigt faa Klasseværelserne, som det vil fremgaa af Tegningen, deres Lys saaledes:

Klasse A fra Syd og Nord
— B - do. do.
— C - Øst og Nord
— D - Øst og delvis Vest
— E - Syd og Vest, hvilke Forhold jo ikke engang tilnærmelsesvis svare til Nutidens Fordringer til Belysning af Skolelokaler.

6. *Legepladsen.*

Denne er beliggende mellem Bygningens 3 Længer og indtager et Fladerum af c. 2200 Kvadratfod, hvilket jo afgiver en altfor ringe Plads for 90 store og smaa Drenge og Piger at lege paa samtidig. Legepladsen kan ikke udvides.

7. *Klosetterne.*

Af saadanne findes 3, anbragte i Tørvehuset: 1 til Lærerne, 1 til Drengene og 1 til Pigerne. Disse Klosetrum svare i ingen Henseende til de moderne hygiejniske Fordringer, og deres ringe Tal i Forhold til det nuværende Elevantal gør det til en Umulighed til enhver Tid at holde dem forsvarligt rene. En tidssvarende Ordning af disse Forhold kan paa den nuværende Plads ifølge Overslag næppe naas for 1000 Kr., og endda bliver Afløbsforholdene meget vanskelige at ordne overensstemmende med Sundhedsvedtægterne.

8. *Sanitære Forhold i Almindelighed.*

Det fremgaar formentlig af det foregaaende, at Skolebygningerne hverken hvad angaar Grund, Fundament, Materiale, Indretning, Rum- og Lysforhold m. m. tilfredsstiller blot de allerlempeligste hygiejniske Fordringer, men tværtimod maa betragtes som endog meget sundhedsfarlige. Det er ogsaa en Kendsgerning, at Sygelighed, særlig Forkølelsessygdomme, optræder i en foruroligende Grad baade blandt Lærere og Børn, saaledes at man let forstaar, at Forældre hyppig udtale Frygt for, at deres Børn i de usunde Skolelokaler skal tage varig Skade paa deres Helbred.

9. *Førstelærerens Embedsbolig.*

Som Tegningen udviser, er Skolens vestlige Længe Bolig for dens Førstelærer. Ved denne Længe klæber i fuldt Maal de Mangler, som ere omtalte ved de egentlige Skolelokaler. Her skal jeg blot indskrænke mig til at tale om de sanitære Forhold. Det er en ubestridelig Kendsgerning, at denne Bolig er meget usund paa Grund af Fugtighed og Mangel paa Lys. Mens min Hustru og jeg, som nu i godt 2 Aar har boet i dette Hus, før har haft et godt Helbred, lide vi nu begge til Stadighed om Vinteren af Forkølelsessygdomme. Særlig i indeværende Vinter har min Hustrus Helbredstilstand været saadan, at jeg, hvis der ikke indtræder nogen Bedring, ikke tør lade hende bo længere i dette Hus.

Disse ovenomtalte Forhold er det altsaa, der har bevirket, at jeg allerærbødigst har tilladt mig at indgaa til det høje Ministerium med Andragende

om, at det høje Ministerium gunstigst vil forhjælpe Færøerne til en ny Statsskole.

Uden at jeg i mindste Maade tør komme ind paa Detailspørgsmaal vedrørende den eventuelle nye Skolebygning, hvilke formentlig kun kan behandles gennem Tegning og Overslag af en Arkitekt, skal jeg her indskrænke mig til allerærbødigst at omtale saadanne Forhold, som formentlig maa være til Grund liggende, hvis Talen bliver om Opførelse af en ny Statsskolebygning.

Hvad angaar Skolens Art, er den formentlig delvis bestemt ved den nuværende Skoles, jfr. kgl. Resolution af 26de November 1904 om Forandringer i nogle i allerhøjeste Resolution af 9de Februar 1900 indeholdte Bestemmelser om Realskolen i Thorshavn § 1: I Thorshavn skal være en Mellemskole for Drenge og Piger med en toaarig Forberedelsesklasse. Ifølge nævnte allerhøjeste Resolution skal der altsaa i den eventuelle nye Skolebygning være Plads til en Mellemskole paa 4 Klasser og 1 Forberedelsesklasse. Men til dette vilde det formentlig ikke være rigtigt at indskrænke Skolen.

Der har i de sidste Aar paa Færøerne lydt stærke Ønsker om at faa en fuldstændig højere Almenskole her oppe. Uden at jeg ved denne Lejlighed skal komme ind paa alt, hvad der kan tale for og imod dette Ønskes Virkeliggørelse, skal jeg blot tillade mig at bemærke, at det ikke forekommer mig urimeligt, at Færingerne gerne ville, at deres unge, som skal studere, nu som i tidligere Tider kunne blive hjemme paa Øerne, indtil de blev Studenter. At det for disse unge selv vilde have stor Betydning, at de ikke altfor tidlig omplantes fra den hjemlige Jordbund til Hovedstadens helt fremmede Forhold med deres ukendte Fristelser og Farer, er jo indlysende.

Atter andre ønske, at Mellemskolen maa blive overbygget med en Realklasse, idet de, formentlig med Rette, mene, at det vil betyde en Sænkning af Niveauet, hvis den tidligere Alm. Forberedelsesexamen skal afløses af Mellemskoleexamen, uden at Skolen formaar at føre Eleverne videre.

Til et af de nævnte to Ønsker eller rettere til dem begge bør der formentlig tages Hensyn ved den eventuelle Skoles Bygning. Hvis Skolen skal bestaa af Forberedelsesskole, Mellemskole og Gymnasium med 1 Linie, vil der dertil kræves 8 Klasseværelser. Hvis der i Stedet for Gymnasium skal være Realklasse, bliver Klassernes Antal kun 6; men de 2 Klasser, som derved blev ledige, kunde formentlig benyttes som Beboelseslejlighed for en ugift Lærer eller Lærerinde.

Idet der altsaa ikke nu tages Stilling til Spørgsmaalet: Fuldstændig højere Almenskole med Forberedelsesklasse eller Mellemskole med Forberedelses- og Realklasse, tillader jeg mig allerærbødigst at fremføre for det høje Ministerium følgende Forslag til en Statsskolebygning i Thorshavn:

Der bygges:

1. En Hovedbygning af Sten, som rummer 8 almindelige Klasseværelser, 1 Lokale til Undervisning i Kemi, Fysik, Sundhedslære og Naturhistorie, 1 Lokale til Undervisning i Tegning, 1 Lokale i Kælderen til Undervisning i Sløjd, 1 Lokale til Skolens Samlinger, 1 Bibliotekslokale, 1 Lærerværelse og, om muligt, en Solennitetssal.
2. De nødvendige Udhuse af Træ.
3. En Gymnastikbygning af Træ.
4. En Træpavillon til Bolig for Skolens Bestyrer.

Endelig anlægges og planeres en Legeplads.

Til at opføre disse Bygninger med Legeplads paa ejer Staten en fortrinlig Grund, som ligger højt og frit med Adgang til fuldt Lys.

Omkostningerne ved Opførelsen af de foreslaaede Bygninger og Anlæg af Legeplads kan, naar man bygger paa indvundne Erfaringer med Hensyn til Opførelse af Stenhuse paa Færøerne, næppe anslaas til meget under 100.000 Kr.; af denne Sum vil der formentlig kunne indvindes c. 10.000 Kr. ved Salg af den gamle Skoles Grund med paastaaende Bygninger.

Idet jeg udtaler mit Haab om, at det høje Ministerium ved at søge dette Forslag virkeliggjort vil imødekomme et hos den færøske Befolkning længe næret Ønske, vil bevirke, at Forældre tør sende deres Børn til den eneste højere færøske Barneskole uden Frygt for deres Helbred, bevirke, at Skolens Lærere med friske Kræfter kan røgte deres Gerning, og at min Hustru og jeg maa genvinde vor Sundhed, tillader jeg mig allerærbødigst at anbefale Forslaget til det høje Ministeriums Velvilje og gunstige Forsorg.

Hermed følger 1 Bilag.

Thorshavns Mellemskole, den 29de December 1905.

Allerærbødigst

J. Lauritsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Endvidere fremlagdes følgende af 26 Personer i Thorshavn undertegnede Skrivelse:

Til
Færø Amts Skoledirektion.

Vi undertegnede, der have Børn, som ere Elever i Mellemskolen i Thorshavn, tillade os at henlede den ærede Skoledirektions Opmærksomhed paa, at Skolens Lokaler langt fra tilfredsstiller de Fordringer, som man nutildags overalt stiller til saadanne Lokaler.

Den ærede Direktion vil sikkert selv kende Skolebygningens Mangler, og vi skulle derfor kun pege paa de mest iøjnefaldende af dem.

Skolebygningen er gammel og brøstfældig; den er opført uden Kælder paa sumpet, opfyldt Grund, medens Byens gamle Kirkegaard ligger paa den højere beliggende Nabogrund. Vi tage næppe fejl, naar vi udtale, at Børnenes Sundhed udsættes for Fare ved Opholdet i Klasserne, der alle findes i Stueetagen i Højde med det fugtige Jordsmon.

Selve Klasseværelserne ere ogsaa utidssvarende, ganske særlig efter at Elevantallet i de sidste Aar er vokset saa stærkt, at der i enkelte Klasser nu er indtil 25 Elever. Der er knapt 4 Alen til Loftet, og Lysforholdene ere højst uheldige, idet der i flere Klasseværelser saa at sige aldrig er Sol. Naar det i de gældende Bestemmelser fastsættes, at vore Børn fra 1ste Marts til 1ste Novbr. daglig *skal* have Undervisning fra Kl. 8 til Kl. 2 og fra 1ste Novbr. til 1ste Marts daglig fra Kl. 9 til Kl. 2 — hvilket i et Par Vintermaaneder er hele den Tid, da Solen overhovedet er over Horisonten — bør vi kunne forlange, at Undervisningen foregaar i Lokaler, der skaffe Børnene det Lys og den Luft, som er nødvendig for Bevaringen af deres Sundhed.

Blandt andre Mangler ved den nuværende Skole skal vi henpege paa, at Klasseværelserne sikkert er vanskelige at opvarme og utilstrækkeligt ventilerede, at Legepladsen er altfor lille til det nuværende Elevantal, og at Retiraderne sikkert maa siges at være under al Kritik.

Vi bede indtrængende den ærede Direktion om at tage ovenstaaende under alvorlig Overvejelse og snarest muligt gøre Skridt til at skaffe Mellemskolen en ny og tidssvarende Skolebygning paa et sundt og luftigt Strøg, saa at vore

Børns Skolegang kan ske under Forhold, der ikke — som nu — indeholder en stadig Trusel mod deres Sundhed.

Vi bede om, at denne vor Henvendelse maa blive forelagt Ministeriet.

Thorshavn, den 7de Januar 1906.

(Underskrifterne.)

Endelig fremlagdes følgende af Skoledirektionen indhentede Erklæringer fra Kommissionen for Mellemskolen i Thorshavn og fra Thorshavns Kommunalbestyrelse, henholdsvis af 28de Marts og 9de Maj:

I Henhold til den højtærede Skoledirektions Skrivelse af 15de d. M., hvori forlanges en detailleret Redegørelse for de Fordringer, der eventuelt vil være at stille til en ny Statsskolebygning, skal Kommissionen i Tilslutning til det oprindelige Forslag ærbødigst tillade sig at fremsende nedenstaaende Redegørelse, som vil omfatte: A.: Forslag (herunder 3 Eventualiteter) til Indretning af en ny Statsskolebygning med tilhørende Udhus og Gymnastiksal. B.: Forslag til Opførelse af en Bolig for nævnte Skoles Bestyrer.

A.

1. Hovedbygningen.

Selve Hovedbygningen foreslaas opført enten af Sten eller Træ med Tag af Bølgeblik eller »Ruberoid«. Den maa formentlig være 2 Etager med høj Kælder og rigelig Plads paa Loftet.

Under Forudsætning af, at Skolen skal være en fuldstændig højere Almenskole (1. Linie) med Mellemskole og Forberedelsesklasse, vil der i Skolen udkræves Plads til 8 Klasseværelser, nemlig Forberedelsesklassen, 4 Mellemskoleklasser og 3 Gymnasieklasser foruden andre Lokaler (se nedenfor). Disse Rum maa formentlig have Rumfang omtrent som nedenfor angivet.

Det bemærkes, at alle Maal i Redegørelsen er angivet i Fod, og Højden i alle egentlige Skolelokaler er ansat til 12 Fod.

Klasse	a.	Forberedelsesklassen	—	regnet	til	35	Elever	-	Rumfang	12'×32'×18'	= 4752	Kub.'
—	b.	1. —	—	—	»	25	—	—	--	12'×30'×16'	= 3840	—
—	c.	2. —	—	—	»	25	—	—	—	12'×20'×16'	= 3840	—
—	d.	3. —	—	—	»	25	—	—	—	12'×30'×16'	= 3840	—
—	e.	4. —	—	—	»	30	—	—	—	12'×20'×16'	= 3840	—
—	f.	I. Gymnasieklasse							—	12'×14'×12'	= 2016	—
—	g.	II. —	—						—	12'×14'×12'	= 2016	—
—	h.	III. —	—						—	12'×14'×12'	= 2016	—
	i.	Lokale til Undervisning i Kemi, Fysik o. l.							—	12'×16'×16'	= 3072	—
	j.	Lokale til naturhistoriske, mineralogiske o. a. Samlinger							—	12'×14'×14'	= 2352	—
	k.	Lokale til Skolens Bibliotek							--	12'×14'×14'	= 2352	—
	l.	Lærerværelse							—	12'×14'×14'	= 2352	—

m. Et Lokale til Undervisning i Slojd — indrettet paa Loftet med Ovenlys — maa have omtrent Loftets Bredde og være c. 38 Fod langt.

n. Et Lokale til Tegning — ligeledes indrettet paa Loftet med Ovenlys — maa være c. 20'×16'.

Kælderen tænkes brugt som Brændselsrum og i Fremtiden eventuelt til Indretning af Skolekøkken — eller (og) Skolebade. I Kælderen maa findes en Vask og en indmuret Kedel. Saafremt Skolen skal opvarmes ved Centralvarmeapparat, maa Hensyn dertil tages ved Kælderens Indretning.

I Bygningen maa endvidere være den fornødne Plads til Trappe og Gange.
I Kælderen, Lokaler i. og l., indlægges Vand.

A. 1.

Saafremt Skolen skal være Mellemskole med Forberedelses- og Realklasse, vil af Planen Klasserne g. og h. udgaa, men f., som saa vil blive Realklasse, vil være at beregne til 12' × 14' × 16' = 2688 Kub.'. Alt det øvrige forbliver uforandret.

A. 2.

Hvis Skolen skal være Mellemskole med Forberedelsesklasse, udgaar af Planen Klasserne f. g. og h. mens Resten forbliver uændret.

2. Udhuset (Klosetrum).

Dette opføres af Træ med Tag af samme Slags som paa Hovedbygningen. Det deles ved en tyk Væg i to fuldstændig adskilte Halvdele. I *hver* Halvdel indrettes 5 Klosetrum for Elever og 1 for Lærere (Lærerinder). I Tilslutning til Drengenes Afdeling indrettes et Pissoir. Om den nærmere Indretning af dette Hus mangler Kommissionen Sagkyndighed til at kunne udtale sig.

3. Gymnastikhuset.

Dertil opføres en Træbygning paa 60 Fods Længde, 30 Fods Bredde og 18 Fods Højde mellem Gulv og Loft. Vinduer helst paa begge Sider med en Lysflade, der er $^1/_6$ af Gulvfladen. Ved Indgangen indrettes en Forstue og et Omklædningsrum. Enten i samme eller i modsat Ende indrettes et Rum til løse Apparater. Under Bygningen maa være Kælder. Tag: Bølgeblik eller »Ruberoid«.

4. Legepladsen.

En Legeplads af passende Størrelse anlægges.

Bygningskomplekset A. omgives med Hegn, saa det afgrænses til en Enhed.

B.

Bestyrerens Bolig.

Denne maa omfatte: I. En Hovedbygning og II. et Udhus.

I. Hovedbygningen.

Denne opføres af Træ med Tag af Bølgeblik eller Ruberoid i 1 Etage med høj Kælder og rummeligt Loft.

I Kælderen foreslaas indrettet: Brændselsrum, Vaskerum med indmuret Kedel, samt Klosetrum.

I Stueetagen, som antages at være 9 Fod høj mellem Gulv og Loft, indrettes 1 Entré paa 10' × 6'; 1 Dagligstue paa 16' × 16'; 1 Kabinet paa 10' × 10'; 1 Spisestue paa 14' × 16'; 1 Kontor (Indgang fra Entreen) paa 14' × 14'; 1 Soveværelse paa 14' × 12'; 1 Barneværelse paa 8' × 12'; 1 Køkken paa 10' × 12'; 1 Spisekammer paa 8' × 8'; en Køkkengang.

Med Hensyn til Værelserne i Stueetagen bemærkes, at Antallet er det samme som i den nuværende Førstelærerbolig; kun at en rummelig Garderobe er udeladt, og 1 Barneværelse er tilkommet i Stedet.

Paa Loftet indrettes 1 Pigekammer, 2 Gæsteværelser og 1 Pulterkammer.
I Bygningen indlægges Vand.

2. Udhuset (Kælden).

Dette maa være 12' × 8' og opføres af Tremmer med samme Slags Tag som paa Hovedbygningen.

Ved Bestyrerboligen anlægges en Have. Komplekset B. samt Haven omgives med Hegn, saa det afgrænses til en Enhed for sig.

* * *

Ved behagelig Skrivelse af 15de Marts d. A. har den ærede Direktion kommuniceret Kommunalbestyrelsen en Skrivelse af 20de Februar d. A. fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet angaaende Opførelse af en Statsskolebygning i Thorshavn til Afløsning af Realskolens nuværende Bygning. Ministeriet ønsker herefter blandt andet en Udtalelse fra Kommunalbestyrelsen om, hvorvidt der kan paaregnes et Bidrag fra Thorshavns Kommune til det paagældende Byggearbejde.

Til nærmere Oplysning om denne Sag har Direktionen tilstillet Kommunalbestyrelsen forskellige Aktstykker, deriblandt navnlig et Andragende af 29de December f. A. fra Overlærer Lauritsen til Ministeriet og Afskrift af en Erklæring af 28de Marts d. A. fra Kommissionen for Thorshavns Mellemskole.

Efter at Sagen har været gjort til Forhandling i Kommunalbestyrelsen, skal man herved meddele, at denne er villig til at yde et mindre særligt Tilskud til en ny Skolebygning som den paatænkte, uden at man dog for Tiden mener at kunne give Tilsagn om noget bestemt Beløb, og idet man maa bede bemærket, at Thorshavns Kommune ogsaa gennem eventuelle Tilskud fra Lagtingets Kasse antagelig vil komme til at bidrage til den nye Skole i et Omfang, der ogsaa forholdsvis vil blive mindst lige saa stort som nogen anden Kommunes.

Til det i Sagen berørte Spørgsmaal om Skolen bør udvides, saaledes at Eleverne kunne tage Studentereksamen derfra, mener Kommunalbestyrelsen ikke for Tiden at burde tage Stilling. Derimod vil man tillade sig at udtale, at det næppe ubetinget kan tilraades at opføre en Stenbygning, men at Træ, eventuelt beklædt med galvaniseret Jern eller mulig andet godt Materiale vil være at foretrække for Sten. Under alle Omstændigheder vil en indvendig Beklædning med Træ, hvis man benytter Sten til Ydermurene, formentlig langt være at foretrække for Indervægge af Mursten med Puds.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 14de Maj*, vedtoges det, efter Forslag af Effersøe, enstemmig med 15 Stemmer at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil samme Dag valgtes: *Provsten, Effersøe, J. Poulsen, Michelsen* og *J. H. Poulsen*. Udvalget (Ordfører: Provsten) afgav følgende, den 17de Maj fremlagte

Udvalgsbetænkning:

Undertegnede Udvalg er af Lagtinget nedsat i Anledning af en Sag om en Skolebygning i Thorshavn.

Hele Udvalget mener, at det er ugørligt og paa Sagens nærværende Standpunkt ej heller fornødent at gaa nærmere ind paa Sagen om Skolens Karakter, men man mener, at det af Hensyn til den store Betydning, en ny og forandret Skole og Skoleplan vil faa, at burde indstille til Tingets Vedtagelse at svare Ministeriet:

»Lagtinget ser sig ikke i Stand til paa Sagens nærværende Standpunkt at tage en afgørende Beslutning, men stiller sig ikke uvillig til Tanken om Opførelse af en ny Skolebygning i Thorshavn og Tilskud til samme.

Efter at Sagen den 18de Maj var underkastet *2den Behandling*, vedtoges ved *3dje Behandling*, den 19de Maj, Udvalgets Forslag enstemmig med 17 Stemmer.

Den 21de Maj oplæstes og vedtoges følgende *Indstilling*:

Ved meget ærede Skrivelse af 20de Februar d. A. til Skoledirektionen for Færø Amt har det høje Ministerium anmodet om en Udtalelse fra Færøernes Lagting, om dette vil se sig i Stand til af de under det sorterende Kasser at udrede Bidrag til Opførelse af en Statsskolebygning til Afløsning af Thorshavns Mellemskoles nuværende Bygninger.

Sagen er bleven forelagt Lagtinget og behandlet i dettes indeværende overordentlige Samling.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 19de ds., har Tinget enstemmig med 17 Stemmer vedtaget:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen).

Idet man ærbødigst tillader sig at henvise til medfølgende Udvalgsbetænkning, tillader man sig lige ærbødigst at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Overvejelse, idet Lagtinget dog forventer, inden endelig Bestemmelse tages, at faa Lejlighed til yderligere at udtale sig om Sagen.

Færøernes Lagting, den 20de Maj 1906.

Paa vegne Ordførers Vegne
C. Bærentsen. *Joen Poulsen.*

J. Z. Nielsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

VII. Om Opførelse af en ny Kirke for Frodebø Sogn.

Den 12te Maj fremlagde Formanden følgende Skrivelse af 18de Januar 1906 fra Færø Amt og Provsti til Lagtingets Medlemmer:

Færø Amt og Provsti,
Thorshavn, den 18de Januar 1906.

Til
Medlemmerne af Lagtinget.

Efter at Lagtinget i sin afvigte Samling havde vedtaget det af vedkommende Udvalg fremsatte Forslag vedrørende Opførelsen af en ny Kirke for Frodebø Sogn — hvorom henvises til den nedenfor aftrykte Udvalgsbetænkning —, have vi yderligere forhandlet om Sagen med Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune og fra dette modtaget den i Uddrag ligeledes nedenfor aftrykte Svarskrivelse af 20de Oktober f. A.

Vi have paa Grundlag af det saaledes foreliggende paany overvejet Sagen og ere komne til det Resultat, at det, saaledes som Forholdene stille sig, er nødvendigt at opgive Tanken om at opføre Kirken af Sten som Hovedmateriale. Til Raadighed til Afholdelse af samtlige Udgifter er nemlig kun

det af Lagtinget bevilgede Beløb	20.000 Kr.
med Fradrag af allerede afholdt Udgift . . .	2.725 —
altsaa . . .	17.275 Kr.

En Kirke af utilhugne Sten med Cementpuds kan efter indhentede Overslag ikke ventes opført for mindre end 20.000 Kroner, og da Kirkeinspektionen maa anse det for ganske nødvendigt, at den samlede Udgift for Kirkekassen ikke kommer til at overstige det bevilgede Beløb, vil man være nødt til at opføre Kirken af Træ. Kirkeinspektionen har om Sagen henvendt sig til Entreprenør P. C. Johannesen, der, som bekendt, har opført flere Kirker af Sten med Cementpuds; men han har erklæret, at han overhovedet ikke mener at kunne paatage sig at tage Opførelsen af en Stenkirke i Tveraa i Entreprise, og Kirkeinspektionen antager, at det efter Omstændighederne ikke vil være hensigtsmæssigt at søge at formaa nogen anden Entreprenør til at paatage sig Arbejdet.

Naar Kirken ikke opføres af Sten, bortfalder den Tillægsbevilling af 6000 Kr., som Lagtinget vedtog i sidst afvigte Samling. Ogsaa den af Lagtinget i 1904 vedtagne Bevilling af 14000 Kr. var knyttet til den Betingelse, at »Kirken opføres af Sten som Hovedbygningsmateriale«.

Efter de foreliggende Omstændigheder mene vi at burde anbefale, at denne Betingelse frafaldes, men at Bevillingen af 1904 (altsaa i alt 14000 Kr.) i øvrigt bliver staaende ved Magt.

Vi tillade os at anmode de ærede Medlemmer af Lagtinget om snarest at meddele Amt og Provsti, om de kunne tiltræde dette Forslag.

C. Bærentsen. *Fr. Petersen.*

Udvalgsbetænkning

angaaende Opførelse af en ny Kirke i Frodebø Sogn.

I forrige Samling vedtog Tinget:

1. Til Forarbejder i Anledning af forestaaende Opførelse af en ny Kirke for Frodebø Sogn stilles der for Suderø Præstegælds Kirkekasses Regning til Kirkeinspektionens Raadighed et Beløb af 1000 Kr.
2. Der paalignes Frodebø Sogn for Regnskabsaaret 1904—05 til Forarbejder til en ny Kirke i Sognet 600 Dagsarbejder à 12 Timer
3. Kirkeinspektionen bemyndiges til at forhandle med Frodebø Sogns Kommunalforstanderskab og Repræsentanter for Frodebø Sogns Menighed og tage Beslutning angaaende de forskellige Spørgsmaal vedrørende nævnte Kirkes Opførelse, under Iagttagelse af, at Kirken opføres af Sten som Hovedbygningsmateriale, at dens Størrelse ikke bliver mindre end 14 × 36 Alen, indvendigt Maal, at Kirkekassens samlede Udgift til dette Byggeforetagende ikke kommer til at overstige 14000 Kr., samt at dette Beløb ikke bliver at udbetale paa kortere Tid end i Løbet af 3 Aar.

Siden denne Vedtagelse fandt Sted, er følgende foregaaet med Hensyn til det omhandlede Byggearbejde:

Aktieselskabet J. Mortensens Eftf. har tilbudt at skænke til Kirkens Opførelse alle Materialier, at levere fra Selskabets Lager i Trangisvaag, som ifølge et nærmere angivet Overslag og Tegning er nødvendige til Kirkens Opførelse (alt undtagen Sten, Sand og Arbejdsløn), alt paa den Betingelse, at Kirken opføres af huggede Sten.

Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune har vedtaget:

»Kommunen stifter med Samtykke af Amtmanden paa Lagtingets Vegne et Laan paa indtil 14000 Kr. til Afholdelse af Udgifterne ved Arbejdslønnens Udredelse. Det forudsættes herved, at Kirkekassen udreder det af Lagtinget bevilgede Tilskud 14000 Kr. i Løbet af 3 Aar.

Kommunen anvender Laanet til Betaling af Arbejdslønnen og modtager til Gengæld fra Kirkekassen efterhaanden det af Lagtinget bevilgede Tilskud.«

Hr. Daniel Mortensen af Tveraa har skænket den fornødne Byggeplads.

Forskellige Jordejere have givet Tilladelse til, at de fornødne Sten til Kirken brydes i deres Jord, og at der over denne foretages Transport af Sten m. v., alt uden Vederlag.

Efter at foranførte Tilbud vare fremkomne, og i Henhold til Ønske af vedkommende Givere, satte Kirkeinspektionen sig i Forbindelse med en Arkitekt for at faa udarbejdet Plan og Tegninger til en Kirke, som kunde blive smukkere og mere stilfuld, end Kirkerne ere i Almindelighed her paa Øerne.

Samtidig bleve Forarbejderne til Kirkens Opførelse under Ledelse af Bygmester J. A. Arge begyndte. Dette skete, dels for at fremme Arbejdet og dels af Hensyn til det Sognet paalignede Pligtarbejde, hvis Levering ikke kunde udsættes. Disse Arbejder bleve fortsatte indtil Udgangen af April d. A.

Saa snart alle Tegninger vare fremkomne fra Arkitekten, foranledigede Kirkeinspektionen affattet et Overslag over Omkostningerne ved Sten- og Murerarbejdet ved Kirken. Materialierne havde Aktieselskabet J. Mortensens Eftf. tilbudt at skænke. Dette Overslag, som affattedes af Hr. J. A. Arge, udviser en Sum af 39.366 Kr. Hr. J. A. Arge affattede dernæst efter Opfordring et andet Overslag, hvorefter Kirken skulde opføres af samme Dimensioner som af Arkitekten beregnet og af huggede Sten, men i det hele taget mindre smuk — med mindre Behugning af Murflader, Vindues- og Døraabninger m. m. (lignende som Kommuneskolen i Thorshavn.) Udgifterne til Sten- og Murerarbejdet blev herved nedsat med 17,219 Kr. til i alt 22,544 Kr.

De af Kirkekasserne alt afholdte Udgifter til Kirkens Opførelse andrager 2125 Kr. Hertil kommer endvidere Honorar til Arkitekten. Det paalignede Pligtarbejde er hovedsagelig udført.

Imidlertid vil det ses, at man ikke med de Midler, som staa til Raadighed, er i Stand til at opføre en Kirke af huggede Sten efter noget af de foreliggende Overslag. At tilvejebringe noget billigere Overslag maa vistnok anses for umuligt. En Nedsættelse af Kirkens paatænkte Størrelse, jfr. Tegningerne, kan ikke tilraades.

Spørgsmaalet bliver nu, om de fornødne Midler kunne skaffes, og for Lagtinget bliver navnlig at afgøre, om samme vil og kan bevilge noget ud over det i forrige Aar bevilgede Beløb paa 14000 Kr. I saa Henseende mener Udvalget, at Tinget bør strække sig saa langt som muligt, i Betragtning af, at der fra anden Side er fremkommet Tilbud om saa betydelige Bidrag som foran nævnt.

Kirkekassernes samlede Beholdning var ved Udgangen af 1904 i alt	16,715	Kr.
Kirkekassernes Andel i Storhvalafgiften udgør i Aar	c. 5,000	—
Kirkekassernes forventede Andel i Storhvalafgiften i 1906 og 1907	7,000	—
Fisketiendens Afløsningssummer i 1905, 1906 og 1907	8,700	—
	37,415	Kr.

Man kan gaa ud fra, at de Kirkekasserne tilfaldende Indtægter, som ikke ere nævnte foran, (forskellige Tiender) ville dække alle Kassernes Udgifter med Undtagelse af Udgifterne til nye Kirkers Opførelse.

I Løbet af nogle Aar kan man ikke paaregne, at der vil foreligge andre Kirker til Opførelse end Kirken i Frodebø Sogn og Kirken i Bygden Lervig. De tilbagestaaende Udgifter til sidstnævnte Kirke kunne beregnes til 11,500 Kr. Drages denne Sum fra forannævnte 37,415 Kr., som indtil Udgangen af 1907 kan ventes at ville være til Raadighed til Kirkers Opførelse, bliver til Rest 25,915 Kr., hvilken Sum vil kunne anvendes til Opførelse af Kirken i Frodebø Sogn.

I Henhold til, hvad der er anført foran, skal man foreslaa, at der heraf anvendes indtil 20,000 Kr. til sidstnævnte Kirke, dog efter Fradrag af Kirkekassens alt hafte Udgifter til samme.

Man skønner derhos, at Tinget, uden at paaføre vedkommende nogen uforholdsmæssig Byrde, vil kunne paalegne Frodebø Sogn for det kommende Aar et lignende Pligtarbejde til Kirkens Opførelse som i forrige Aar.

Ved at yde en saadan Bevilling, haaber man, at Tinget vil bevirke, at der bliver opført en passende Kirke af Sten som Hovedmateriale i Frodebø Sogn.

I Henhold til foranførte foreslaar Udvalget til Vedtagelse i Forbindelse med det af Tinget i forrige Aar vedtagne angaaende denne Sag:

1) Den i 1904 givne Bevilling af Suderø Præstegælds Kirkekasse paa indtil 14,000 Kr. til Opførelse af en Kirke i Frodebø Sogn forhøjes med 6000 Kr. paa de i forrige Aar fastsatte Vilkaar.
2) Der paalignes Frodebø Sogn for Regnskabsaaret 1905—06 til Opførelse af en Kirke i Sognet 600 Arbejdsdage à 12 Timer.

I Kirkekasseudvalget, Thorshavn, den 9de Septbr. 1905.

Fr. Petersen, Ordfører. *Oliver Effersøe.* *Johan H. Poulsen.*

P. J. Thomsen. *D. P. Michelsen.*

Forstanderskabet
for
Frodebø Sogns Kommune,

Trangisvaag, d. 20. Oktober 1905.

Til
Færø Amt og Provsti.

Efter at man har modtaget ærede Skrivelse af 25de f. M. fra Færø Amt og Provsti, har Forstanderskabet i to Møder d. 12te og d. 19de d. M. behandlet Sagen om Opførelse af en ny Kirke i Tveraa.

I sidstnævnte Møde erklærede Kølmand P. Mortensen, som Repræsentant for Aktieselskabet J. Mortensens Eftf., og paa Selskabets Vegne, »at Selskabet er villigt til at levere de fornødne Materialier til Kirken paa tidligere omnevnte Betingelser, ogsaa hvis Kirken opføres af Træ som Hovedmateriale, eller hvis man ikke vil opføre den af Træ, ligeledes hvis den opføres af utilhuggede Sten med Cementpuds udvendig. Selskabet vil foretrække, at Træ benyttes, og vil i saa Fald levere særlig gode Bord til Yderklædningen«.

Da Kommunen ikke mener at kunne bidrage mere til Opførelsen, end den alt har tilbudt, tilligemed Pligtarbejde, og da der ikke fra anden Side kan ventes yderligere Tilskud, mener man, at det efter det foreliggende bliver nødvendigt at give Afkald paa Tanken om en Kirke af huggede Sten.

— — — — — — — — — — — —

P. F. V.

Oliver Effersøe,
Fmd.

Formanden oplyste derhos, at 9 af Lagtingets Medlemmer (foruden Amtmanden og Provsten) havde tiltraadt det i Skrivelse af 18de Januar 1906 fremsatte Forslag, medens 1 Medlem havde udtalt sig tvivlende og 2 Medlemmer havde erklæret sig imod Forslaget; fra 6 Medlemmer var intet Svar modtaget. Formanden fremlagde endvidere en Skrivelse af 5te Februar fra Aktieselskabet »J. Mortensens Eftf.« (refereret i nedenanførte Udvalgsbetænkning).

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 12te Maj*, vedtoges det, efter Forslag af Effersøe, at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil samme Dag valgtes: *Provsten, J. H. Paulsen, Effersøe, Michelsen* og *Thomsen.*

Den 17de Maj fremlagdes (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning:

I forrige Aar vedtog Lagtinget at forhøje den i 1904 givne Bevilling paa indtil 14,000 Kr. til Opførelse af en Kirke i Frodebø Sogn med 6000 Kr. paa tidligere Vilkaar samt at paaligne Sognet 600 Arbejdsdage à 12 Timer til Kirkens Opførelse.

De omhandlede i 1904 fastsatte Vilkaar vare: at Kirken opføres af Sten som Hovedbygningsmateriale, at dens Størrelse ikke bliver mindre end 14 × 36 Alen (indvendigt Maal), og at det bevilgede Beløb ikke blev at udbetale paa kortere Tid end i Løbet af 3 Aar.

Det viste sig snart umuligt at faa Kirken opført efter foreliggende Tegning og paa de fastsatte Vilkaar. Derimod fremkom der fra Aktieselskabet

»J. Mortensens Eftfl.« i Trangisvaag et Tilbud om at opføre Kirken af Træ, mod at en Sum af c. 10,500 Kr. udbetales Firmaet, idet saaledes det, som Kirken koster mere end denne Sum, udredes af Firmaet.

Efter det foreliggende have de hidtil udførte Arbejder vedrørende Kirken paaført Kirkekassen en Udgift af 2725 Kr. Lægges hertil ovennævnte Beløb c. 10500 Kr., som vil være at udbetale Aktieselskabet »J. Mortensens Eftfl.«, naar sammes Tilbud modtages, og Kirkekassens Udgifter til Tilvejebringelse af Overslag og Tegninger m. m., udkommer i alt til Udgift for Kirkekassen 14,000 Kr.

Udvalget mener, at det er magtpaaliggende, at denne Sag bringes til Afslutning, og at man ikke har Udsigt til at tilvejebringe den saa længe tiltrængte Kirke undtagen ved at modtage Aktieselskabet »J. Mortensens Eftfl.s« Tilbud, med Hensyn til hvilket man skal fremhæve, at der ikke er Tvivl om, at Selskabet kommer til at tilskyde et betydeligt Beløb udover de nævnte c. 10,500 Kr. fra Kirkekasssn.

Man forudsætter: a) at Kirken faar den Størrelse, som det sidst var paatænkt at give den, b) at Yderbeklædningen bliver af særlig godt Materiale.

Man venter, at Aktieselskabet, skønt samme har betinget sig, at Tegning og Beskrivelse af Kirken skal foreligge saa betimelig, at Bygningen kan opføres i Aar, vil staa ved sit Tilbud, selv om Opførelsen af Kirken i Aar ikke skulde kunne blive mulig.

I Henhold til foranførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Til Opførelse af en Kirke i Frodebø Sogn — med Træ som Hovedbygningsmateriale — kan af Suderø Præstegælds Kirkekasse anvendes — iberegnet de alt afholdte Udgifter til en ny Kirke i Sognet — en Sum paa 14,000 Kr.

Efter at det ved *2den Behandling, den 18de Maj*, var vedtaget (med 16 St. mod 0) at lade Sagen overgaa til *3dje Behandling*, blev ved denne, *den 19de Maj*, Udvalgets Forslag vedtaget med 16 St. mod 0.

VIII. Om Opførelse af en Lagtingsbygning.

Den 12te Maj fremlagdes Skrivelse af 28de Februar 1906 fra Arkitekt Sinding-Larsen, Kristiania (er optaget i Lagtingstidende 1905 Afd. B. Side 169—170). Ved den foreløbige Behandling, samme Dag, henvistes Sagen til et Udvalg paa 3 Medlemmer (Dam, Müller, Patursson), som afgav (Ordfører: Patursson) følgende, den 17de Maj fremlagte

Udvalgsbetænkning:

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i Sagen om Opførelse af en ny Lagtingsbygning for Færøerne, og til hvilket er henvist vedlagte Skrivelse fra Hr. Arkitekt Sinding-Larsen, Kristiania, tillader sig at udtale følgende:

Flertallet Dam og Müller formene, at denne Sag foreløbig maa stilles i Bero i Betragtning af, at der vistnok ikke i den nærmeste Fremtid vil kunne blive Tale om, at Lagtinget kan ofre Midler til nævnte Bygnings Opførelse. Mindretallet Patursson er af den Anskuelse, at det af Hr. Arkitekt Sinding-Larsen fremsatte Forslag om at tilstaa en af ham udset Bygmester et Gratiale paa 300 Kr. for her paa Stedet at studere Bygningsforholdene, maa anses for vel anvendte Penge, idet Lagtinget først efter at en saadan lokal Undersøgelse har fundet Sted, kan faa opgivet den arbejdsmæssige Bygningssum.

I Betragtning af, at denne Undersøgelse dog ikke kan anses for absolut nødvendig i indeværende Sommer, har Mindretallet med Flertallet været enigt om at foretage følgende Indstilling:

1. Sagen om Opførelse af en ny Lagtingsbygning udsættes til næste ordentlige Lagtingssamling.
2. Der svares Hr. Arkitekt Sinding-Larsen:

   Idet Lagtinget udtaler sin Tak og Erkendtlighed for det af Dem udførte Arbejde med Hensyn til leverede Planer og Overslag til en Lagtingsbygning for Færøerne i oldnordisk Stil, skal man som Svar paa Deres Skrivelse til Lagtingets Udvalg af 28de Februar 1906 meddele, at Tinget intet videre agter at foretage i denne Sag før Lagtingets ordentlige Sammenkomst til Sommeren, samt at man fremtidig tillader sig at gøre Regning paa Deres ærede Assistance, om Tinget beslutter videre at fremme de fra Dem modtagne Projekter.

Udvalgets Forslag vedtoges *den 18de Maj* enstemmig med 15 Stemmer.

Med Hensyn til de videre Forhandlinger om Sagen se Referatet ovenfor, Side 205—208.

IX. Adresse til Kongen.

Den 19de Maj oplæstes og underskreves følgende *Adresse til Kongen:*

Til
Kongen!

Færøernes Lagting, forsamlet til et overordentligt Møde, dets første Møde under Deres Majestæts Regering, føler Trang til ved denne Lejlighed at rette en allerunderdanigst Henvendelse til Deres Majestæt.

Det er med fuld Fortrøstning, at vi Færinger have set Deres Majestæt bestige Tronen. Vi ere forvissede om, at den Godhed og Naade, hvormed vi vidste, at vor kære, hensovede Konge omfattede ogsaa os, og den Trofasthed, med hvilken Han stedse mindedes de Dage, da Han, som den første af vore Konger, færdedes imellem os, ogsaa fra Deres Majestæt vil blive os til Del. Vi føle os betryggede ved, at den Indsigt og Erfaring og levende Interesse, som vi vide, at Deres Majestæt har i alle Rigets Dele og Forhold, ogsaa indbefatter os og vore Øer.

Naar da Lagtinget herved tillader sig at frembære sin og dermed den færøske Befolknings Hyldest til sin Konge, sker det med det tillidsfulde Haab, at Deres Majestæt maa faa Lykke og Velsignelse til Deres Kongegerning, og at Baandet mellem Konge og Folk saavel som mellem Rigets i Rum adskilte Dele maa knyttes altid fastere, og med det inderlige Ønske, at ogsaa vi under Deres Majestæts Styrelse maa faa Held til med de Midler, som staa til vor Raadighed, at styrke Kærligheden til Tronen og det fælles Fædreland.

Færøernes Lagting, den 19de Maj 1906.

C. Bærentsen. *J. C. Jespersen,* kst. *Dione Isaksen.*

J. Paturssen. *Olaf á Heygum.* *D. P. Michelsen.*

E. Müller. *C. Olsen.* *T. J. Petersen.*

Jacob Olsen. *Johan H. Poulsen.* *J. M. Hentze.*

M. A. Winther. *Johan K. F. Dam.* *J. M. Matras.*

P. J. Thomsen. *Oliver Effersøe.* *A. Weihe.*

Joen Poulsen. *J. Z. Nielsen.*

X. Andre Sager.

1. *Lagtingsbeslutning med Hensyn til § 13 i Lov af 3dje April 1906 om Forandringer i Lagtingsloven.*

I Skrivelse af 24de April stillede Amtmanden følgende *Forslag til Beslutning*:

»I Henhold til § 13, 2det Punktum, i Lov af 3dje April 1906 om Forandringer i Færøernes Lagting af 15de April 1854 fastsættes det, at den i nævnte Lovbestemmelse omtalte Opgørelse ved det første forefaldende Lagtingsvalg skal foregaa ved Valgstedet for vedkommende Præstegælds 1ste Valgdistrikt, ved det næste Valg ved Valgstedet for Præstegældets 2det Valgdistrikt, og saaledes fremdeles efter den Orden, som angives i den Lov om Folketingsvalg paa Færøerne af 2den Marts 1903 vedføjede »Fortegnelse over Valgdistrikterne«.«

Forslaget vedtoges den 14de Maj enstemmig med 19 Stemmer.

2. *Om Udførsel af Uld fra Østerø.*

Efter at Justitsministeriets Skrivelse af 15de Januar 1906 (se Lagtingstidende 1905 Afd. B. Side 102) var forelagt Tinget, vedtog dette, efter Forslag af et nedsat Udvalg paa 3 Medlemmer, at udtale: »Tinget maa tilraade, at der indtil videre, uanset det gældende Forbud, bliver givet „Færøernes Uldvarefabrik" Tilladelse til at udføre Uld fra Østerø til nævnte Fabrik i Thorshavn. Transporten maa ske direkte i Fabrikkens egen eller en dertil lejet Baad, ikke med Dampskibet „Smiril", hvorhos Ulden saa vidt muligt ufortøvet maa bringes under Tag og Lukke paa Fabrikkens Oplagsrum, hvortil ingen Husdyr gives Adgang. Ulden underkastes snarest muligt Desinfektion ved Vaskning i Sapokarbol (Lysol) af en halv Procents Styrke.«

3. Efter derom indkommet Andragende bevilgedes der Kongsbonde August Vang, Kalbak, Tilskud til en Kørevej (se Lagtingstidende 1905 Afd. B. Side 188) med det sædvanlige Beløb, 50 Øre pr. Favn.

4. En Regning over Udgifter ved Belysning af Sørvaag Kirke, bl. a. ved »Fastegudstjeneste«, godkendtes.

5. Angaaende Referat af Tingets Forhandlinger vedtoges følgende *Forslag til Beslutning*:

1. Lagtinget nedsætter et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer til sammen med Referenterne at gennemgaa og eventuelt foretage Rettelser i det skrevne Referat af Forhandlingerne i indeværende Samling og derefter foranstalte Trykning af en Beretning.
2. Der udstedes Bekendtgørelse om, at denne Beretning vil blive tilsendt de nuværende Holdere af Lagtingstidenden imod en Efterbetaling af 50 Øre, saafremt der ikke straks fra Holderne indkommer Opsigelse.
3. Udvalget opfordres til at søge Oplysning om, hvad det vil koste at faa en Typograf herop til Medhjælp ved Trykning af Beretningen for næste ordi-

næste Samling, og ved dennes Begyndelse fremlægge Beretning og eventuelt Forslag.

Til Medlemmer af det i Punkt 1 nævnte staaende Udvalg valgtes: Isaksen, Winther og Müller.

6. De ovenfor under VII, XI, XII, XVII, XLII Nr. 1. a. og XLIII Nr. 8 refererede Sager vare forelagte, men udsattes af Tinget til næste ordentlige Samling.

7. Til Efterretning forelaa følgende Skrivelser:

a. ang. Fiskeriinspektionstjenesten (se Lagtingstidende 1905 Afd. A. Side 229, 242, 250; B. Side 177):

Justitsministeriet,

København, den 10de Maj 1906.

Fra Marineministeriet har man modtaget Meddelelse om, at Samme i Anledning af den Kritik, der fra forskellig Side, saaledes i københavnske og lokale Blade, ligesom ogsaa fra Lagtinget i Skrivelse af 22de September 1905, er rettet mod Udførelsen af Inspektionstjenesten ved Færøerne, en Kritik, hvis Berettigelse Marineministeriet ikke kan anerkende, har ladet udarbejde en nærmere Fremstilling af den omhandlede Tilsynstjeneste, af hvilken Fremstilling man efter det af bemeldte Ministerium udtalte Ønske boslagt skal tilstille Hr. Amtmanden et Antal Eksemplarer til Deres egen Efterretning og Fordeling blandt Lagtingets Medlemmer.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

b. ang. Det Hansenske Legats Renter:

Det Kongelige Danske
Landhusholdnings-Selskab.

København, den 23de Marts 1906.

Til Færø Amt.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab undlader ikke herved at meddele, at Renterne af det Hansenske Legat atter ville blive stillede til Lagtingets Disposition for Femaaret $^1/_4$ 1906—$^{31}/_3$ 1911, imod at de tidligere vedtagne almindelige Regler for Renternes Uddeling — saaledes som de ere angivne i Skrivelse af 30. 10. 1871 fra Færø Amt — følges, og at der aarlig hertil indsendes Beretning og Regnskab om Renternes Benyttelse.

Det tilføjes, at Beløbet for Finansaaret 1906—07, 420 Kr., i Oktober Maaned vil blive tilstillet Færø Amt.

Sehested.

H. Hertel.

Bilag 1.

Sagen om Opførelse af et Sygehus for tuberkuløse.

Justitsministeriet.

København, den 15. December 1906.

I den med Hr. Amtmandens Skrivelse af 22. September d. A. hertil indsendte Indstilling af 21. s. M. har Færøernes Lagting indstillet:

1. Tinget beslutter at virke hen til, at der anlægges et Sygehus for tuberkuløse, af Træ eller Træ med Bølgebliksbeklædning som Hovedmateriale, til Brug for alle Øerne og med en Folkesanatorieafdeling med 20 Pladser samt en Tuberkulosehospitalsafdeling med 10 Pladser, indrettet saaledes at Sygehuset kan blive anerkendt af Staten i Henhold til Lov Nr. 70 af 14. April 1905.
2. Lagtinget nedsætter i Henhold til Lagtingslovens § 13 et særligt Udvalg paa 3 Medlemmer til at forberede Opførelsen af det i Post 1 omtaleldte Sygehus.
3. Tinget bemyndiger Amtmanden til forskudsvis af Amtsfattigkassen at afholde de Udgifter, som i Overensstemmelse med, hvad der er anført i den under 17. September 1906 afgivne Udvalgsbetænkning anses fornødne for at forberede Opførelsen af det i Posterne 1 og 2 nævnte Sygehus, heri dog ogsaa indbefattet de Udgifter, som maatte paakræves i Tilfælde af, at Justitsministeriet og Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse anser det for rigtigt, at en Ingeniør eller Arkitekt rejser til Færøerne og affatter Tegning samt Overslag.
4. Tinget andrager Justitsministeriet om at udvirke, at der paa Finansloven for 1906—07 optages en Bevilling paa indtil 45,000 Kr. til Opførelse af det i de foregaaende Poster nævnte Sygehus for tuberkuløse.

Foranlediget heraf skal man til Efterretning meddele, at Justitsministeriet under Hensyn til de i den af vedkommende Lagtingsudvalg afgivne Betænkning indeholdte Bemærkninger maa anse det for unødvendigt at opsende en Arkitekt eller Ingeniør til Færøerne for at affatte de fornødne Planer og Overslag, men maa have Affattelsen af disse overladt til det af Lagtinget nedsatte særlige Udvalg, samt at Justitsministeriet, naar de fornødne detaillerede Planer og Overslag for det ansøgte Tuberkulosesygehus med en Hospitals- og en Folkesanatorieafdeling ere indsendte hertil og godkendte af Ministeriet, er villigt til under Forudsætning af, at Nationalforeningen i Forening med Lagtinget vil udrede den ene Halvdel, af det paa Finansloven for 1906—07 til Justitsministeriets Raadighed stillede Beløb i Henhold til Lov 14. April d. A. § 9, jfr. allerhøjeste Anordning af 1. December d. A., at yde et Tilskud af Statskassen efter de almindelige Regler herom, om nødvendigt indtil 1500 Kr. pr. Patientplads, dog ikke udover 15000 Kr., for Tuberkulosehospitalsafdelingen, og for Folkesanatorieafdelingen søge det fornødne Beløb, ligeledes om nødvendigt indtil 1500 Kr. pr. Seng, dog ikke udover 30,000 Kr., hevilget ved Finansloven.

Alberti.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Rentzmann.

Amtet har under 13. d. M. kommuniceret Udvalget en Skrivelse fra Justitsministeriet af 15. f. M., hvorefter Ministeriet ikke anser det fornødent at opsende en Arkitekt eller Ingeniør til Færøerne for at affatte de fornødne Planer og Overslag til et Sygehus for tuberkulose, men maa have Affattelsen af disse overladt til Udvalget.

Samtidig meddeler Ministeriet, at samme, naar de fornødne detaillerede Planer og Overslag for det ansøgte Tuberkulosesygehus med en Hospitals- og en Folkesanatorieafdeling ere indsendte og af samme godkendte, er villigt til under Forudsætning af, at Nationalforeningen i Forening med Lagtinget vil udrede den ene Halvdel, af det ved Finansloven for 1906—1907 til Justitsministeriets Raadighed stillede Beløb i Henhold til Lov 14. April f. A. § 9, jfr. allerhøjeste Anordning af 1. Decbr. s. A., at yde et Tilskud af Statskassen efter de almindelige Regler herom, om nødvendigt indtil 1500 Kroner pr. Patientplads, dog ikke udover 15000 Kr., for Tuberkulosehospitalsafdelingen, og for Folkesanatorieafdelingen søge det fornødne Beløb, ligeledes om nødvendigt indtil 1500 Kr. pr. Seng, dog ikke udover 30,000 Kr., bevilget ved Finansloven.

Udvalget erkender Vigtigheden af, at Opførelsen af det heromhandlede Sygehus, af Hensyn til Faren for Tuberkelsygens Udbredelse paa Færøerne, sker snarest muligt og ikke udsættes til næste Aar, naar Muligheden er til Stede for, at det allerede i Aar kan faas bygget.

Man gør sig det ogsaa forstaaeligt, at det vil fordyre Sagens Gennemførelse i høj Grad, om ikke Bygningen — omfattende saavel Hospitalsafdelingen som Folkesanatorieafdelingen — blev opført paa en Gang. Derfor har Udvalget ment at burde søge Sagen helt gennemført i Aar.

Gaaende ud fra, at det vilde være ugørligt her at fremskaffe detaillerede Planer og Overslag for Sygehuset saa betids, at Sagen kunde tilstilles Ministeriet til Optagelse paa Finansloven for 1906—1907, idet der, da Bygningen, efter Lagtingets Vedtagelse, skal ske af Tømmer og galvaniserede Jernplader som Hovedmateriale, formentlig maa ske et Samarbejde mellem vore hjemlige Fagmænd og Ingeniører i Danmark, der ere kendte med de Fordringer, som stilles til lignende Sygehuses Indretning, har Udvalget vedtaget at bemyndige Lagtingsmand J. H. Poulsen, som den af Udvalget der er bygningskyndig, til straks at rejse til København for der, med den Hjælp, han kan erholde, at udarbejde de fornødne Planer og Overslag. Og hertil har Hr. Poulsen erklæret sig villig.

Lagtingsmand J. H. Poulsen har saaledes den Bemyndigelse, som Udvalget har modtaget af Lagtinget til at fremskaffe Planer og Overslag til et Sygehus paa Færøerne med en Hospitals- og Folkesanatorieafdeling til henholdsis 10 og 20 Senge og til et Kostende af indtil 3000 Kr. pr. Seng samt til at forme disse Planer og Overslag saaledes, at de kunne tilfredsstille saavel Justitsministeriet som Bestyrelsen for Nationalforeningen, dog under Iagttagelse af de nærmere Instruktioner, som ere ham meddelte af Udvalget.

Idet man anmoder Amtet om at meddele dette til Justitsministeriet og til Bestyrelsen for Nationalforeningen med Bøn om, at Sagen maa blive fremmet, og at Lagtingsmand Poulsen maa nyde den Støtte til sit Arbejde, som det er muligt at skaffe ham, skal man anmode Amtet om af Amtsfattigkassen at anvise Udvalget det fornødne Beløb til de omhandlede Forarbejders Gennemførelse.

Thorshavn, den 19. Januar 1906.

E. Müller. *J. Z. Nielsen.* *Johan H. Poulsen.*

Til
Færø Amt.

Færø Amt.

p. t. København, d. 10. Februar 1908.

I Forbindelse med Skrivelse af 19. f. M., betræffende eventuel Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus paa Færøerne, skal jeg hermed fremsende Planer og Overslag til et saadant Sygehus, hvilke ere udarbejdede af Ingeniørfirmaet Ludvigson & Hermann af København, til Dels paa Grundlag af Tegninger af Arkitekterne B. & V. Ingemann og Tilbud af Aktieselskabet Oscar Kahler.

Overslaget omfatter, som det vil ses, følgende Beløb:

Bygninger	95835 Kr.
Ingeniørarbejder	53250 —
Fragt og Transport	10500 —
Diverse	415 —
	160000 Kr.

Hertil kommer ifølge det ligeledes medfølgende Tilbud fra Magasin du Nord:

Montering	8316 Kr. 75 Ø.
foruden Fragt	c. 750 — 00 —
tilsammen	c. 9000 Kr. 00 Ø.

Den samlede Udgift til Sygehuset vilde herefter udgøre *169000 Kr.*

Dette Beløb overstiger meget væsentligt, hvad Lagtinget ved sin Behandling af Sagen forudsatte. Tinget gik nemlig (se det vedlagte Aftryk af Forhandlingerne) ud fra, at et saadant Sygehus vilde kunne opføres for ikke over 3000 Kr. pr. Seng, og at den samlede Udgift saaledes ikke vilde komme over 90000 Kr. Til Sammenligning kan ogsaa anføres, at Udgifterne ved de af »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse« opførte Sanatorier i Silkeborg, Ry og Haslev har udgjort pr. Seng:

Silkeborg	(140 Senge)	2593 Kr.
Ry	(25 —)	3200 —
Haslev	(24 —)	3300 —

Grunden til, at Udgifterne til det paatænkte Sygehus paa Færøerne antages at ville løbe saa højt op, maa sikkert søges i, at der paa Grund af Afstanden bliver meget betydelige Ekstraudgifter dels til Fragt, dels til Rejseudgifter for Ingeniør og Haandværkere. Ved Reduktion af Planen paa forskellige Punkter vil det antagelig kunne lykkes at bringe Overslagssummen ikke ubetydeligt ned; men efter hvad der foreligger, vil der dog næppe, naar Sygehuset skal være nogenlunde svarende til de Fordringer, som man af hygieiniske Grunde maa stille, kunne blive Spørgsmaal om at komme ned under 4000 Kr. pr. Seng, altsaa tilsammen 120000 Kr. Jeg tillader mig ærbødigst at henstille, om der ikke maatte kunne søges udvirket et højere Statstilskud end det i Ministeriets Skrivelse af 15. December f. A. nævnte (1500 Kr. pr. Seng).

C. Bærentsen.

Til
Justitsministeriet.

I Henhold til Fuldmagt fra det af Lagtinget i sidste Aars Samling nedsatte staaende Udvalg til Forberedelse af et Brystsygesanatoriums Opførelse har jeg henvendt mig til Arkitekterne B. og V. Ingemann og ved dem faaet udarbejdet Planer til et Tuberkulosesygehus med Sanatorieafdeling, efter Lagtingets Vedtagelse, henholdsvis til 10 og 20 Patienter.

Paa Grundlag af disse Planer har derefter Ingeniørfirmaet Ludvigsen & Hermann udarbejdet Overslag over Ingeniørudgifterne m. m. og desuden gennem Aktieselskabet Oscar Køhler fremskaffet Overslag over en færdig Tømmerbygning efter den nævnte Plan, samt Udgifterne ved dennes Opsættelse. Det samlede Overslag vil blive tilstillet Amtet gennem Ingeniørfirmaets Chef, Ingeniør Noergaard.

Disse Planer og Overslag ere udarbejdede i Overensstemmelse med de Fordringer, man nu stiller til et moderne Tuberkulosesanatoriums Indretning, men med Udeladelse af al Luksus. Da den kalkulerede Byggesum desuagtet forekommer mig uforholdsmæssig høj, saa mener jeg, at dette for en Del hidrører fra, at der har været saa kort Tid til Udarbejdelse af Byggeplanerne. Det er min Overbevisning, at man ved en nøjere Overvejelse maa kunne reducere betydelig paa Overslaget. Dog maa jeg bemærke, at det vel er en Selvfølge, at Opførelsen af en saadan Bygning vil blive forholdsvis betydelig dyrere paa Færøerne end i det øvrige Kongerige. Fragterne til Færøerne andrage en ikke ringe Sum, og desuden vil videre Transport deroppe, begrundet i de uheldige lokale Forhold, medføre store Bekosteligheder. Dertil kommer, at der til flere af de specielle Arbejder ikke kan fans Folk paa Færøerne, men maa skaffes Arbejdere fra Danmark, hvilket igen vil medføre forøgede Udgifter til Rejser m. m. Det vil formentlig heraf fremgaa, at man næppe paa Færøerne kan opføre et Sanatorium, svarende til Nutidens Fordringer, for c. 3000 Kr. pr. Seng, hvad man i det øvrige Kongerige har kunnet gøre for de større Sanatoriers Vedkommende (denne Sum er dog ikke saa lidt overskreden ved de mindre Sanatorier). Det er min Mening, at det for vort Vedkommende vil komme nær op til 4000 Kr. pr. Seng.

For Udvalget i Sagen angaaende et Tuberkulosesanatoriums Opførelse,

København, den 8de Februar 1906.

Johan H. Poulsen.

Ludvigsen & Hermann.

København, den 10. Februar 1906.

Færø Amt.

I Henhold til det ærede Amts Anmodning og med Opfyldelse af de til os af Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse stillede Fordringer, skal vi herved tillade os at fremsende Forslag til et *Sygehus med Sanatorium paa Færøerne.*

Den vedlagte Plan til Sygehuset er udarbejdet af d'Hrr. Arkitekter V. & B. Ingemann.

Det indeholder i alt *30* Senge, 15 for hvert Køn. Heraf er de 20 Senge tænkt anvendte for Sanatoriepatienter, de 10 for Syge.

Det bestaar af 3 Bygninger, en Hovedbygning, en Maskinbygning og en Akkumulatorbygning.

Stuetagen i Hovedbygningen indeholder alle Sygestuerne samt Bade, Toilet og Skyllerum.

I Hovedbygningens Midterfløj er Dagligstuer og den fælles Spisestue samt Økonomilejlighed.

I Tagetagen indrettes Lejligheder for Sanatoriets Funktionærer.

I Maskinhuset indrettes Maskinanlæg for elektrisk Lys, Kedelanlæg og Vaskeri, samt Desinfektionslokaler og Ligstue.

Hospitalet opvarmes med Lavtryksdamp.

I Sanatoriets Sygestuer anbringes et Fajance-Vaskefad for hver Patient, i Sygeværelserne kun en Udslagningsvask i hvert. I øvrigt fremgaar Indretningen og Beliggenheden af Planerne. Paa de 3 medfølgende Generalstabskaartbladsblade E. 11, J. 11 og F. 8 er Sygehuset indlagt med rødt, henholdsvis ved Højvig (Thorshavn), Midvaag og Sand.

Ved det første og sidste Sted vil Sanatoriet faa en udmærket Beliggenhed, medens det ved Midvaag vil komme til at ligge udsat for sydvestlige Vinde.

Med Hensyn til Forskel i Bekostningen paa de 3 Steder vil man uden indgaaende Undersøgelser paa Stedet ikke i Øjeblikket kunne paavise nogen af Betydning. Sandsynligvis maa man efter indhentede Oplysninger antage, at Valget af et af de foreslaaede Steder vil komme til at bero paa Ønsker af ikke teknisk Natur.

Et Bekostningsoverslag over Sygehuset og Sanatoriet vedlægges, udarbejdet paa Grundlag af vedlagte Plan, hvoraf det ses, at det vil kunne opføres for *Kr. 160000.00.*

Ved at ændre Planen en Del og formindske Fordriugerne noget vil man imidlertid kunne reducere Prisen noget.

Med de nuværende Prisforhold her vil man for Øjeblikket næppe kunne bygge et Sanatorium, med en lignende Udstyrelse som i de af Nationalforeningen opførte, for en mindre Sum end Kr. 3600.00 pr. Seng, selv om man byggede det af Træ. Det er nemlig ikke billigere at bygge saa solide og gode Træhuse, som her er Tale, om end tilsvarende Stenhuse. Opførelsen af et Sanatorium paa Færøerne vil imidlertid koste ca. 25 % mere end her, hvorfor man maa antage, at det næppe vil kunne udføres synderlig under Kr. 4500.00 pr. Seng, naar ved Detailudarbejdelsen den gunstigst mulige Plan er fremkommen.

Ærbødigst

Ludvigsen & Hermann.

Ludvigsen & Hermann,
København, den 10. Februar 1906.

Overslag

over

Bekostningerne ved Opførelsen af et Tuberkulosesygehus og Sanatorium paa Færøerne.

Bygningerne (ifølge Tilbud fra A/S Oscar Køhler):

Tømmerarbejdet og Snedkerarbejdet til Hovedbygningen	Kr.	63500.00	
Tømmerarbejdet og Snedkerarbejdet til Maskinhus og Akkumulator-Bygningen	—	5880.00	
Opstilling af disse Arbejder paa Færøerne	—	4000.00	
Tillæg for Anvendelse af Compo-Board til indvendig Beklædning i Stedet for Brædde-beklædning i Sygestuerne og Daglig- og Spisestuerne	—	2000.00	
			75380.00
Murerarbejde og Stenhuggerarbejde:			
Sokkel (Piller af Basalt)	—	2200.00	
Grube for Kedlerne at udgrave (eventuelt sprænge) og udmure	—	600.00	
Dampskorsten og underjordiske Træk	—	1600.00	
c. 1400 Kub.-Fod Beton i Akkumulator-Bygning og Gulve i Maskin-Bygning à 1.00		1400.00	
Ventilationskanaler af Monier	—	690.00	
			6490.00
Forskellige Arbejder:			
Ventiler i Ventilationskanalerne	—	350.00	
Blikkenslager-Arbejde, c. 400' Tagrender og 42 Tagvinduer	—	1660.00	
Glarmester-Arbejde	—	980.00	
Maler-Arbejde	—	7600.00	
Tagbelægning med Birkebark og Græstørv 4500 □' à 0.75	—	3375.00	
			13965.00
			Kr. 95835.00

Ingeniørarbejderne:

Indvendige Koldt- og Varmt-Vandsledninger	Kr.	3250.00	
Indvendige Spildevandsledninger med Haandvaske, W. C. og Badeindretninger	—	4600.00	
Udvendige Kloaker, Fedtsamler og Brønde	—	2900.00	
Lavtryksdampvarmeværk med 2 Kedler	—	11100.00	
Elektricitetsanlæg med Maskiner og Akkumulatorbattori	—	20400.00	
Vaskerianlæg	—	3600.00	
Desinfektionsovn	—	850.00	
Spytkoger	—	400.00	
Køkkenindretning	—	1400.00	
Ringeledning og Lynafledning	—	750.00	
			49250.00
Overføres			Kr. 49250.00

Overført....		Kr. 49250.00
Anlæg til Opsamling af Vand med Vandbeholder og eventuelt Pumpeværk anslaas til.....	Kr. 3000.00	
Vejanlæg anslaas til.....	— 1000.00	
		4000.00
		Kr. 53250.00

Sammenstilling:

Bygningerne.....	Kr. 95835.00
Ingeniørarbejderne.....	— 53250.00
Fragt og Transport.....	— 10500.00
Diverse (Afrunding).....	— 415.00
	Kr. 160000.00

Man vil se, at der ikke er regnet noget særlig til Forundersøgelser, Arkitekthonorar og Ledelse, idet det forudsættes, at man ved nøjagtig Gennemarbejdelse af Sagen vil kunne spare fornødne Midler hertil.

Ludvigsen & Hermann.

Magasin du Nord.
Aktieselskabet
Th. Wessel & Vett.

København, den 6. Februar 1906.

Herr Amtmand Bærentsen.
Thorshavn.
Færøerne.

Vi har herved Fornøjelsen at fremsende nedenstaaende Overslag over Monteringen af det paatænkte Sanatorium i Thorshavn. Vi tilbyder:

Kr. 8316.75

Udarbejdelsen af det ovenstaaende Overslag er foretaget paa samme Grundlag som til Nationalforeningens Sanatorium her i Landet, med Undtagelse af Senge og Liggestole, som efter Deres Ønske er Krabbesholms Modeller. De i Overslaget anvendte Kvaliteter har i den forløbne Tid bestaaet deres Prøve som gode, durable og passende til Øjemedet, og vi tvivler derfor ikke om, at man i Tilfælde af, at Ordren overdrages os, i et og alt vil blive tilfreds.

Prisorne er beregnet emballagefrit ab København, og efter de Oplysninger, vi har indhentet, vil Fragten for hele Monteringen andrage ca. 750 Kr.

I Haab om at blive bemæret med Deres Ordre, tegner

med Højagtelse

Aktieselskabet Th. Wessel & Vett.

Justitsministeriet.

København, den 9. April 1906.

Ved Finansloven for Finansaaret 1906—07 § 26 — III — № 47 er der bevilget 60,000 Kr. til Bestridelse af Halvdelen af Udgifterne — dog ikke udover 2000 Kr. pr. Seng — til Opførelse af et Sygehus for tuberkuløse paa Færøerne med en Folkesanatorieafdeling med 20 Pladser og en Tuberkulosehospitalsafdeling med 10 Pladser under Forudsætning af, at Lagtinget og Nationalforeningen vil tilvejebringe den anden Halvdel.

Ved at meddele foranstaaende under Henvisning til Hr. Amtmandens Skrivelse af 10. Februar d. A., og idet man vedlægger samtlige dermed indsendte Planer og Overslag, skal man anmode Dem om at meddele det til Lagtinget og Nationalforeningen og at tilstille Justitsministeriet Indberetning om begges Stilling til Sagen, efter Omstændighederne saa betids, at eventuelt Sundhedskollegiet kan faa Lejlighed til at gøre sig bekendt med Planerne inden Opførelsen.

Det indeluttede forventes tilbagesendt.

P. M. V.

Rentzmann.

Jul. Møller.
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Indhold.

Den ordentlige Samling.

		Side
	Lagtingets Medlemmer.	
I.	Omordning af Færøernes finansielle Stilling	1
II.	Handel med og Udskænkning af berusende Drikke	18
III.	Anlæg og Drift af Telefoner	25
	A. Pengelaan til Anlægget m. v.	38
	B. Telefon til Suderø	41
	C. Udvidelse af Telefonettet	51
	D. Telefonstation paa Velbestad	56
	E. Telefonlinien Thorshavn—Vestmanhavn	57
	F. Landtelefonstationer	73
	G. Centralstation i Thorshavn	75
	H. Administration	77
	I. Takster	81
	J. Køb af Materiel	83
	K. Koncession	83
IV.	Efterretninger om Vejrudsigterne	84
V.	Tidens Bestemmelse	86
VI.	Statstilskud til Kørevej	88
VII.	Fartplanen for Postdampskibet »Smiril«	92
VIII.	Havnereglementer for Vaag (Suderø) og Klaksvig	100
IX.	Statstilskud til Thorshavns Fiskeskipperskole	105
X.	Statstilskud til »Suderø Fiskeriforsikring« og til Forsikring af Motor-Fiskerfartøjer	109
XI.	Statstilskud til Forsøg med Sildefiskeri	115
XII.	Statstilskud til Fiskeriforsøg ved Bären Eiland og Spitzbergen	118
XIII.	Forandringer i Trøloven	122
XIV.	Forandringer i Grundforbedringsloven	128
XV.	Forandringer i Udstykningslovgivningen	131
XVI.	Forandringer i Landbolovgivningen	135
XVII.	Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m.	139
XVIII.	Lejeudsættelse for Fæstere paa Østerø	148
XIX.	Tilskud til en Planteskole ved Thorshavn	150
XX.	Skolevæsenet i Sand og Skopen	153
XXI.	Tilskud til »Fagralið Højskole«	157
XXII.	Forandringer i Bestemmelserne om Tvangsauktioner og Pant	161
XXIII.	Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne m. m.	166
XXIV.	Politivedtægt for Frodebø Sogns Kommune	170
XXV.	Udskillelse af Vaag Sogn paa Suderø som særskilt Kommune	174
XXVI.	Sygehus for tuberkuløse	177
XXVII.	Læge paa Ejde	205
XXVIII.	Lagtingsbygningen	205
XXIX.	Afløsning af Tiende	209
XXX.	Forandringer i Grindereglementet	212
XXXI.	Undersøgelse af Havneforholdene i deres Helhed	214
XXXII.	Fartplanen for Dampskibet »Smiril«	217
XXXIII.	Fraværende Fiskeres Deltagelse i Valg	219

		Side
XXXIV.	Oprettelse af en færøsk Brandforsikring	220
XXXV.	Salg af Præsteembedernes Jordegods	222
XXXVI.	Ændring i Loven om Afhændelse af Husegaardstrøerne	223
XXXVII.	Regler for Folkeskolen	225
XXXVIII.	Udskillelse af Funding Sogn som særskilt Kommune	228
XXXIX.	Udgivelse af en Lagtingstidende	229
XL.	Subskriptionsindbydelse paa Lagtingstidende for Aaret 1907	236
XLI.	De af Amtmanden ene afgjorte Sager	237
XLII.	Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender	238
XLIII.	Andre Vedtagelser:	
	1. Ang. Tilsyn med de af Tinget støttede Foretagender	249
	2. — Færø Amts Hospitals Omdannelse til et Amtssygehus m. m.	249
	3. — Tilskud til en Kørevej i Kvalvig paa Strømø	250
	4. — Approbation paa en Fiskerivedtægt for Midvaag-Sandevaag Bugten	250
	5. — Færingers Uddannelse som Hvalskytter	250
	6. — Hvalfanger Grøns Benyttelse af Forstranden ved Gjánoyri	251
	7. — Rejsestipendium til Sorenskriver Helms	251
	8. — Rejsestipendium til pensioneret Førstelærer H. C. Petersen	252
	9. — Erstatning for Tab ved Sygdom i en Kvægbesætning	251
	10. — Tilskud i Anledning af Foranstaltninger til Bekæmpelse af Øjensyge blandt Faar	254
	11. — Præmie for Udryddelse af Ravne	254
	12. — Husholdningskursus i Kirkebø	255
	13. — Forsøg med Kunstgødning	255
	14. — Tilskud til Anskaffelse af Landbrugsredskaber	255
	15. — Godtgørelse af Udgifter ved en Landvæsenskommissionssag	255
	16. — Understøttelse til en Studierejse	256
	17. — Tilskud til Anskaffelse af Værktøjsmaskiner	256
	18. — Driftslaan til P. H. Arge	256
	19. — Forsøg med Cementhulsten	257
	20. — Tilskud til Good-Templar Logen »Tveraa Fremtid«	257
	21. — Alkohollære i Folkeskolen	257
	22. — Aftenskoler	257
	23. — Tillægsbevilling til Feriekursus	258
	24. — Udgivelse af en færøsk Regnebog	258
	25. — Lønforhøjelse for Tredjelæreren ved Thorshavns Mellemskole	258
	26. — Understøttelse til en Lærerenke	258
	27. — Et Svømmebassin i Klaksvig	259
	28. — Besværing over Afholdelse af et Valg	259
	29. — Det Hansenske Legats Renter	259
	30. — Antagelse af Medhjælp for Sekretærerne	260
	31. — Forberedelser i Anledning af Kongens Besøg	260

Tilføjelser.

I.	Til Sagerne III, særlig A og B, III C, III E, III F—H, III I, III B, VI, XII	261
II.	Kongeligt aabent Brev til Færøernes Lagting	270
III.	Telegrammer i Anledning af Telegraflinjens Aabning	270
IV.	Landstingsvalg	272
V.	A. Love og Anordninger	272
	B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget	273

Bilag.

Bilag 1. Forslag til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.
— 2. Udvalgsbetænkning vedrørende Ædruelighedssagen.
— 3. Forslag til Lov for Færøerne om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m.
— 4. Ændringsforslag til Udvalgets Forslag til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.
— 5. Udkast til Lov om Forandringer i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 ang. Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne.
— 6. Udkast til Lov om Forandringer i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 ang. Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne.
— 7. Udkast til Lov om Laan til Grundforbedringer og Bygningsforetagender paa Statens Fæstegods, samt mindre Jordbrugere paa Færøerne.
— 8. Forslag til Lov om Tillæg til Lov af 4de Marts 1857, hvorved Udstykning af det private Jordegods paa Færøerne søges indskrænket.
— 9. Udvalgsbetænkning i Sagen om Ansættelse af en Læge paa Ejde.
— 10. Repartition.
— 11. Udvalgsbetænkning i Sagen om fraværende Fiskeres Deltagelse i Valg.
— 12. Betænkning om Forholdene paa Færøerne vedrørende Handel med og Udskænkning af berusende Drikke.

Tillæg.

Den overordentlige Samling i Maj Maaned.

Side
Begæring om Indkaldelse, Lagtingets Medlemmer, Samlingens Varighed . . . 3
I. Om Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus . . . 5
II. Om Færøernes finansielle Stilling . . . 12
III. Om Telefonanlæg paa Færøerne . . . 16
IV. Lov om Søfolks Forsikring . . . 27
V. Om Udvidelse til Færøerne af Lov Nr. 65 af 30te Marts 1906. . . . 29
VI. Om Opførelse af en Statsskolebygning i Thorshavn . . . 32
VII. Om Opførelse af en ny Kirke for Frodebø Sogn . . . 42
VIII. Om Opførelse af en Lagtingsbygning . . . 47
IX. Adresse til Kongen. . . . 48
X. Andre Sager:
1. Lagtingsbeslutning med Hensyn til § 13 i Lov af 3dje April 1906 om Forandringer i Lagtingsloven . . . 49
2. Om Udførsel af Uld fra Østerø . . . 49
3. Tilskud til en Kørevej . . . 49
4. Om Udgifter ved Belysning af Sørvaag Kirke . . . 49
5. Referat af Tingets Forhandlinger . . . 49
6. Udsættelse til næste ordentlige Samling af en Del forelagte Sager 50
7. a. Skrivelse ang. Fiskeriinspektionstjenesten . . . 50
b. Skrivelse ang. Det Hansenske Legats Renter . . . 50

Bilag.

Bilag 1. Forskellige Dokumenter vedrørende Sagen om Opførelse af et Sygehus for tuberkuløse.